NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S T Y R E T

har møte onsdag 9. mars 2016, kl. 10.00 – 16.00
Møtested: Gløshaugen, Hovedbygningen, Rådssalen, møterom 220

S-sak 10/16 **Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra NTNU til Kunnskapsdepartementet**
Notat

S-sak 11/16 **Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra Høgskolen i Sør-Trøndelag til Kunnskapsdepartementet**
Notat

S-sak 12/16 **Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra Høgskolen i Gjøvik til Kunnskapsdepartementet**
Notat

S-sak 13/16 **Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra Høgskolen Ålesund til Kunnskapsdepartementet**
Notat

S-sak 14/16 **Salg av eiendommer – Heggdalen**
Notat

S-sak 15/16 **NTNUs kvalitetssystsem for utdanning**
Notat

S-sak 16/16 **Kvalitetsmeldinger for utdanning 2014-15**
Notat

S-sak 17/16 **HMS Årsrapport 2015**
Notat

S-sak 18/16 **SINTEFs Råd - Oppnevninger for resten av perioden frem til 31.12.2017**
Notat

S-sak 19/16 **Godkjenning av protokoll fra styrets møte 9.3. 2016**

<u>Orienteringssaker:</u>

O-sak 8/16 Rektors orienteringer

O-sak 9/16 Campusutvikling ved NTNU – orientering om prosjekt
Notat

O-sak 10/16 Utredning av framtidig rammefordelingsmodell
Notat

O-sak 11/16 Oppsummering av årsregnskap 2015, budsjett 2016 og langtidsbudsjett 2016-2019
Notat

* * * * *

Neste møte i Styret er torsdag 14.04.2016

* * * * *

Sakskart, saker og protokoller for styrets møter legges ut på flg. adresse:
http://www.ntnu.no/adm/styret

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 10/16

02.03.2016

Saksansvarlig: Frank Arntsen

Saksbehandler: Marianne Dyresen m.fl.

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra NTNU til Kunnskapsdepartementet

---

Tilråding:

1. Styret vedtar styrets beretning for 2015.
2. Styret vedtar årsregnskapet for 2015.
3. Styret er tilfreds med beskrivelsen av årets resultater og tar Årsrapport 2015-2016 til etterretning.
4. Rektor gis fullmakt til å gjøre eventuelle endringer i tråd med behandlingen i styret, samt å gjøre redaksjonelle endringer som ikke har vesentlig konsekvenser for betydningen av innholdet.

Formål med saken

Styret skal hvert år avgi årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten, jf. Universitets- og høyskoleloven §9-2 femte ledd. Formålet med saken er å foreta en gjennomgang av de viktigste resultatene for 2015 og vedta styrets beretning og årsregnskapet.

Innhold i saken

Finansdepartementet har fastsatt felles standarder for årsrapport og årsregnskap i statlige virksomheter. Årsrapporten har følgende struktur:

- Styrets beretning
- Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- Årets aktiviteter og resultater
- Styring og kontroll i virksomheten
- Vurdering av fremtidsutsikter
- Årsregnskap

Saksfremlegget inneholder Styrets beretning og lederkommentarene i årsregnskapet. Disse to dokumentene skal signeres av styret. Selve årsrapporten med årsregnskapet følger som vedlegg. Kapitlet om fremtidsutsikter (planer for 2016) i rapporten er tidligere behandlet av styret, i styresakene S-42/15, S-52/15 og S-2/16.

Vedlegg: **Forslag til årsrapport for 2015 for NTNU**

Styret beretning

STYRETS ARBEID

Styret hadde høy aktivitet i 2015 og gjennomførte ordinære 11 styremøter, behandlet 57 saker og fikk 31 orienteringer. 2015 har vært et spennende år med viktige beslutninger for NTNUs videre utvikling.

I 2015 var det ett tema som ble drøftet i alle styremøter, nemlig fusjon, som ble behandlet i hele 26 saker. Styret vedtok i januar 2015 å anbefale overfor KD at NTNU fusjonerer med Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund. Regjeringen vedtok fusjonen i statsråd den 19. juni 2015, med virkning fra 1. januar 2016. Fra og med styremøtet 24. november ble styret utvidet med nye representanter for å ivareta representasjon fra alle fusjonspartnerne.

Gjennom hele året har styret diskutert ulike aspekter ved fusjonen og hatt tett oppfølging av hvordan organisasjonen har forberedt iverksettelse av fusjonen. I 2015 har mye av oppmerksomheten vært rettet mot «overgangsåret» 2016. Sikker drift, IKT, ivaretagelse av ansatte, formalia og administrative spørsmål har hatt høy prioritet, mens blant annet faglig og administrativ organisering har vært under utredning og blir avgjort i 2016.

For øvrig har utviklingen av NTNUs campus vært et hyppig drøftet tema, i tillegg til mer tradisjonelle saker som studieporteføljе og utdanningskvalitet, internasjonalt samarbeid, styring og kontroll, samt oppfølging av planlagte aktiviteter og drift.

NOEN RESULTATER OG HØYDEPUNKTER FRA 2015

Styret er tilfreds med måten institusjonen arbeider med implementering og oppfølging av strategien «Kunnskap for en bedre verden». For 2015 ble det vedtatt fem hovedprioriteringer med tilhørende mål som alle skulle bidra til å realisere strategien «Kunnskap for en bedre verden». Hovedprioriteringene har varighet utover 2015. Fellesnevneren for dem alle at de uttrykker et utviklingsbehov og at målet er kvalitetsheving.

Styret er fornøyd med samlet måloppnåelse i 2015. Resultatene for året er som forventet, og det er gitt gode bidrag for å nå de langsiktige, strategiske målene. Årsrapporten viser at vi i stor grad har nådd målene vi satte oss for året, eller har gjort vesentlige fremskritt sammenlignet med fjoråret. Resultatene på Kunnskapsdepartementet sine styringsparametere viser hovedsakelig positiv utvikling.

På forskningsområdet har vi fulgt opp satsingen på NTNU Toppforskning, og har fått på plass de første Onsager Fellowships. Foreløpige tall for 2015 viser en økning i vitenskapelig publisering, både totalt og på nivå 2. Vi har fått en forventet nedgang i antall doktorgrader. Resultatet ble 339 mot 367 i fjor. Doktorgrads-utdanningen er fulgt opp gjennom revisjon av vår ph.d.-håndbok.

Søknadsvolumet per år til EUs 8. rammeprogram, Horisont 2020, er økt betydelig i forhold til EUs 7. rammeprogram og viser god mobilisering i NTNUs fagmiljø. Tilslagsprosenten har vært lav, men er økende og 60 % av søknadene er evaluert over terskelverdi. Vi hadde en økning i EU-inntekter fra 2014 til 2015 på 13,7 % og fra Forskningsrådet på 17,1 %. Vi opplevde også suksess i Forskningsrådets INFRASTRUKTUR-program med tilslag på 450 mill. kr. til seks NTNU-prosjekter og 300 mill. kr. til partnerprosjekter.

På utdanningsområdet var gleden stor da Fakultet for arkitektur og billedkunst vant KDs utdanningskvalitetspris med prosjektet «NTNU Live Studio». Dette er inspirerende for hele organisasjonen. Vi har også jobbet med økt kvalitet i utdanningen gjennom å etablere satsingen

«NTNU Toppundervisning». En milepæl ble nådd da vi i samarbeid med Charlottenlund-skolene startet opp «Universitetsskoler».

For øvrig gleder vi oss over at NTNUs studietilbud fortsatt er svært attraktive. Hele 12 391 søkere hadde NTNU som førstevalg, nesten 400 flere enn året før. Vi har fortsatt god inntakskvalitet på de aller fleste program. Undersøkelser bekrefter at NTNU har et godt omdømme, eksempelvis viser Arbeidsgiverundersøkelsen at 9 av 10 arbeidsgivere ville ha ansatt en person med samme type utdanning fra NTNU igjen.

På nyskapingsfeltet er vi fornøyd med et stadig økende idetilfang og at vi har et godt apparat for innovasjon og entreprenørskap. Særlig gledelig var det at vi i 2015 kunne tilby studentinnovasjonsmiljøene et felles samlingssted – FRAM.

2015 har vært et år med uvanlig høyt aktivitetsnivå i organisasjonen fordi arbeidet med fusjonen har engasjert svært mange i utredninger, høringer eller i mer teknisk-/administrative forberedelser til fusjonen. For mange har dette kommet i tillegg til ordinære oppgaver. Det er kanskje tidlig å konkludere, men foreløpig ser det ut til at aktiviteten ikke har gått på bekostning av primærvirksomheten. Styret er imponert over engasjementet og innsatsen som ytes.

STYRING OG KONTROLL

Styrets vurdering er at NTNU har god styring og kontroll, men at systemer og rutiner er for fragmentert og mangler en helhetlig overbygning og struktur. Det er videre styrets vurdering at NTNU har god økonomistyring og forvalter ressursene forsvarlig og med god effektivitet.

PLANER OG AMBISJONER FOR 2016

For 2016 har styret vedtatt seks hovedprioriteringer. Fem av seks er videreføringer fra 2015, men målene er nye. Alle hovedprioriteringene retter seg mot virksomhetens viktigste utfordringer. De er valgt på områder der vi har behov for endring, og der de fleste enheter ved NTNU planlegger å legge betydelig innsats i utviklingstiltak. Vi forventer at de bidrar til å heve kvaliteten, og samlet sett mener vi disse hovedprioriteringene vil kunne gi vesentlig bedre resultater. De seks prioriteringene er:

- Horisont 2020
- Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier
- Framtidsrettede studier og innovative læringsformer
- Bærekraftig nyskapingsarbeid
- Levende og attraktiv campus
- Fusjon

Styrets kommentar til årsregnskapet 2015

1. NTNUs formål

NTNUs visjon er "Kunnskap for en bedre verden". NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier i og for samfunnet – økonomisk, kulturelt og sosialt.

NTNU er et breddeuniversitet med teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil. Universitetet hadde i 2015 om lag 20 000 studenter og vel 5 000 årsverk. NTNU har hovedansvaret for sivilingeniørutdanningen i Norge og gir et bredt fagtilbud i realfag, teknologi, humaniora og estetiske fag, helsefag, samfunnsvitenskap og økonomisk-administrative fag. NTNU tilbyr profesjonsutdanning i teknologi, medisin, psykologi, arkitektur, billedkunst, musikk, arkeologi og lærerutdanning. NTNUs forskning er internasjonalt orientert og kjennetegnes ved teknologisk spisskompetanse, faglig spennvidde og tverrfaglig tilnærming.

2. Regnskapsavleggelsen

Regnskapet er avlagt i tråd med de statlige regnskapsstandardene og er utarbeidet i henhold til gjeldende krav om oppstilling og presentasjon. Regnskapet gir etter styrets mening et riktig bilde av resultatene i 2015 og den økonomiske situasjonen per 31.12.2015. Riksrevisjonen er NTNUs revisor, og revisjonen forventes avsluttet i starten av mai 2016.

3. Vurdering av institusjonens drift i 2015

For 2015 leverer NTNU et økonomisk resultat hvor inntekter og kostnader er i balanse. Drifts-situasjonen viser en solid økonomi og god likviditet. Både inntektene og kostnadene øker i 2015, og den største driverne for kostnadsutviklingen er økning i antall ansatte. Det er særlig økning i antall ansatte innenfor rekrutteringsstillinger, undervisnings- og forskerstillinger. Fusjonsarbeidet har hatt fokus på sikker drift i 2015 og 2016, noe som har medført engangskostnader blant annet til harmonisering av IKT-systemer.

4. Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

NTNU har i 2015 gjennomført aktivitet på nivå med bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet. Ved inngangen til året lå det en ambisjon om å bygge ned ubrukte bevilgninger med 75 mill kr. Sett i forhold til det, er årets budsjettavvik et mindreforbruk på 2,3 % av bevilgning. Dette er i all hoved¬sak knyttet til samspillet mot BOA-aktiviteten, og høyere inntekter enn forventet har medført positive inntektsavvik. NTNU har i 2015 innført fullkostmodellen, og det er nødvendig å arbeide for bedre budsjetteringen knyttet til dette.

5. Utvikling i avsetningsnivået

De siste årene har organisasjonen hatt sterkt fokus på nivået på de ubrukte bevilgningene. Ved utgangen av 2015 har NTNU ubrukte bevilgninger i størrelsesorden 8 % av den ordinære bevilgningen. Dette er ca samme nivå som UB 2014. Mye av disse midlene er knyttet til forsinkelse i oppstart av stillinger og forsinkelse i planlagte investeringer. Betydelig vekst i BOA-aktiviteten har også generert mer inntekter inn i bevilgningsøkonomien enn forventet. Fokuset i økonomistyringen i langtids¬perioden vil være å gjennomføre planlagte aktiviteter.

6. Gjennomførte og planlagte investeringer

Av pågående arbeid er rehabilitering av Kjemiblokk 3, oppgradering av laboratorier i Varmeteknisk (ESFRI) og rehabilitering av Thingvallagården de mest kostnadskrevende. Disse skal etter planen ferdigstilles i 2016/17. Nytt teknologibygg ved tidligere HiST skal etter planen stå ferdig 1/1-17, og det planlegges betydelige utstyrsinvesteringer til dette bygget i 2016.
Øvrige bygg med behov for oppgradering ihht branntekniske krav, HMS-krav og fasaderehabiliteringer prioriteres ihht langsiktig plan for å redusere vedlikeholds¬etterslepet i tidligere NTNU.

Årsrapport (2015–2016)

Foreløpig versjon

til styrebehandling

9. mars 2016

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Merknad:

Dette er en foreløpig versjon. Endelig versjon skal sendes Kunnskapsdepartementet innen 15. mars 2015.

Det kan bli endringer i teksten som følge av styrets behandling i styremøte 9. mars 2015. En del bildetekster, margtekster og figurer blir forbedret i videre arbeid med layout.

FORELØPIG

Innhold

1 Styrets beretning 4

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall 6

3 Årets aktiviteter og resultater 10
3.1 Horisont 2020 10
3.2 Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier 12
3.3 Fremtidsrettede studier og innovative læringsformer 14
3.4 Bærekraftig nyskapingsarbeid 16
3.5 Levende campus 18
3.6 Andre aktiviteter og resultater 20
3.7 KDs styringsparametere 22
3.8 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter 36
3.9 Midler tildelt over kap. 281 38
3.10 Oppsummert vurdering av måloppnåelse og hovedutfordringer ved inngangen til 2015 39

4 Styring og kontroll i virksomheten 40
4.1 Overordnet vurdering 40
4.2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet 42
4.3 Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen 45
4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap 45
4.5 Tidstyver 46

5 Vurdering av framtidsutsikter 47
5.1 Planer for 2016 47
5.2 Fusjon 48
5.3 Budsjett for 2016 49
5.4 Overordnet risikovurdering 51
5.5 Større investeringsprosjekter 52
5.6 Utdanningskapasitet 55

6 Årsregnskapet 56
6.1 Styrets kommentarer til årsregnskapet 2015 56
6.2 Resultatregnskapet 58
6.3 Balanse 59
6.4 Kontantstrømsoppstilling 61
6.5 Noter 61

Alfabetisk liste over uttrykk og forkortelser 74

FORELØPIG

1 Styrets beretning

STYRETS ARBEID

Styret hadde høy aktivitet i 2015 og gjennomførte ordinære 11 styremøter, behandlet 57 saker og fikk 31 orienteringer. 2015 har vært et spennende år med viktige beslutninger for NTNUs videre utvikling.

I 2015 var det ett tema som ble drøftet i alle styremøter, nemlig fusjon, som ble behandlet i hele 26 saker. Styret vedtok i januar 2015 å anbefale overfor KD at NTNU fusjonerer med Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund. Regjeringen vedtok fusjonen i statsråd den 19. juni 2015, med virkning fra 1. januar 2016. Fra og med styremøtet 24. november ble styret utvidet med nye representanter for å ivareta representasjon fra alle fusjonspartnerne.

Gjennom hele året har styret diskutert ulike aspekter ved fusjonen og hatt tett oppfølging av hvordan organisasjonen har forberedt iverksettelse av fusjonen. I 2015 har mye av oppmerksomheten vært rettet mot «overgangsåret» 2016. Sikker drift, IKT, ivaretagelse av ansatte, formalia og administrative spørsmål har hatt høy prioritet, mens blant annet faglig og administrativ organisering har vært under utredning og blir avgjort i 2016.

For øvrig har utviklingen av NTNUs campus vært et hyppig drøftet tema, i tillegg til mer tradisjonelle saker som studieporteføljе og utdanningskvalitet, internasjonalt samarbeid, styring og kontroll, samt oppfølging av planlagte aktiviteter og drift.

NOEN RESULTATER OG HØYDEPUNKTER FRA 2015

Styret er tilfreds med måten institusjonen arbeider med implementering og oppfølging av strategien *«Kunnskap for en bedre verden»*. For 2015 ble det vedtatt fem hovedprioriteringer med tilhørende mål som alle skulle bidra til å realisere strategien «Kunnskap for en bedre verden». Hovedprioriteringene har varighet utover 2015. Fellesnevneren for dem alle at de uttrykker et utviklingsbehov og at målet er kvalitetsheving.

Styret er fornøyd med samlet måloppnåelse i 2015. Resultatene for året er som forventet, og det er gitt gode bidrag for å nå de langsiktige, strategiske målene. Årsrapporten viser at vi i stor grad har nådd målene vi satte oss for året, eller har gjort vesentlige fremskritt sammenlignet med fjoråret. Resultatene på Kunnskapsdepartementet sine styringsparametere viser hovedsakelig positiv utvikling.

På forskningsområdet har vi fulgt opp satsingen på NTNU Toppforskning, og har fått på plass de første Onsager Fellowships. Foreløpige tall for 2015 viser en økning i vitenskapelig publisering, både totalt og på nivå 2. Vi har fått en forventet nedgang i antall doktorgrader. Resultatet ble 339 mot 367 i fjor. Doktorgrads-utdanningen er fulgt opp gjennom revisjon av vår ph.d.-håndbok.

Søknadsvolumet per år til EUs 8. rammeprogram, Horisont 2020, er økt betydelig i forhold til EUs 7. rammeprogram og viser god mobilisering i NTNUs fagmiljø. Tilslagsprosenten har vært lav, men er økende og 60 % av søknadene er evaluert over terskelverdi. Vi hadde en økning i EU-inntekter fra 2014 til 2015 på 13,7 % og fra Forskningsrådet på 17,1 %. Vi opplevde også suksess i Forskningsrådets INFRASTRUKTUR-program med tilslag på 450 mill. kr. til seks NTNU-prosjekter og 300 mill. kr. til partnerprosjekter.

På utdanningsområdet var gleden stor da Fakultet for arkitektur og billedkunst vant KDs utdanningskvalitetspris med prosjektet «NTNU Live Studio». Dette er inspirerende for hele organisasjonen. Vi har også jobbet med økt kvalitet i

Medlemmer i styret i 2015:

Eksterne representanter:
- Styreleder Svein Richard Brandtzæg
- Nina Refseth
- Nils Kristian Nakstad
- Karin Röding

Interne representanter:

Representanter for de vitenskapelige ansatte:
- Kristin Melum Eide
- Bjarne Foss
- Helge Holden

Representanter for studentene:
- Elise Landsem
- Christian Tangene

Representant for midlertidig vitenskapelige ansatte:
- Guro Busterud

Representant for de teknisk-administrativt ansatte:
- Marit Grønning-Moe

FORELØPIG

utdanningen gjennom å etablere satsingen «NTNU Toppundervisning». En milepæl ble nådd da vi i samarbeid med Charlottenlund-skolene startet opp «Universitetsskoler».

For øvrig gleder vi oss over at NTNUs studietilbud fortsatt er svært attraktive. Hele 12 391 søkere hadde NTNU som førstevalg, nesten 400 flere enn året før. Vi har fortsatt god inntakskvalitet på de aller fleste program. Undersøkelser bekrefter at NTNU har et godt omdømme, eksempelvis viser Arbeidsgiverundersøkelsen at 9 av 10 arbeidsgivere ville ha ansatt en person med samme type utdanning fra NTNU igjen.

På nyskapingsfeltet er vi fornøyd med et stadig økende idetilfang og at vi har et godt apparat for innovasjon og entreprenørskap. Særlig gledelig var det at vi i 2015 kunne tilby studentinnovasjonsmiljøene et felles samlingssted – FRAM.

2015 har vært et år med uvanlig høyt aktivitetsnivå i organisasjonen fordi arbeidet med fusjonen har engasjert svært mange i utredninger, høringer eller i mer teknisk-/administrative forberedelser til fusjonen. For mange har dette kommet i tillegg til ordinære oppgaver. Det er kanskje tidlig å konkludere, men foreløpig ser det ut til at aktiviteten ikke har gått på bekostning av primærvirksomheten. Styret er imponert over engasjementet og innsatsen som ytes.

STYRING OG KONTROLL

Styrets vurdering er at NTNU har god styring og kontroll, men at systemer og rutiner er for fragmentert og mangler en helhetlig overbygning og struktur. Det er videre styrets vurdering at NTNU har god økonomistyring og forvalter ressursene forsvarlig og med god effektivitet.

PLANER OG AMBISJONER FOR 2016

For 2016 har styret vedtatt seks hovedprioriteringer. Fem av seks er videreføringer fra 2015, men målene er nye. Alle hovedprioriteringene retter seg mot virksomhetens viktigste utfordringer. De er valgt på områder der vi har behov for endring, og der de fleste enheter ved NTNU planlegger å legge betydelig innsats i utviklingstiltak. Vi forventer at de bidrar til å heve kvaliteten, og samlet sett mener vi disse hovedprioriteringene vil kunne gi vesentlig bedre resultater. De seks prioriteringene er:

- Horisont 2020
- Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier
- Framtidsrettede studier og innovative læringsformer
- Bærekraftig nyskapingsarbeid
- Levende og attraktiv campus
- Fusjon

Vi tar sats for 2016 som blir et spennende år med mange viktige spørsmål og oppgaver. Vi gleder oss til å ta fatt sammen med våre fusjonspartnere.

(Foto: Lena Knutli, NTNU/SVT)

Scannet bilde av styrets signaturer etter styrebehandling.

FORELØPIG

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) ble opprettet i 1996 etter en sammenslåing av Norges Tekniske Høgskole (NTH), Den Allmennvitenskapelige Høgskolen (AVH), Vitenskapsmuseet (VM), Det medisinske fakultet (DMF), Kunstakademiet i Trondheim (KIT) og Musikkonservatoriet.

Samfunnsoppdraget
Som universitet har NTNU et særlig ansvar for langsiktig, grunnleggende forskning og fagutvikling. Vi skal tilby forskningsbasert utdanning på alle nivåer, med vekt på høyere grads studier og doktorgrad. Vi skal formidle kunnskap og forvalte kompetanse om natur, kultur, samfunn og teknologi. NTNU skal være en kulturbærer og bidra til nyskaping i samfunn, næringsliv og offentlig virksomhet.

Vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil gir oss et særskilt oppdrag om å utvikle det teknologiske grunnlaget for fremtidens samfunn.

Vår visjon er ***«Kunnskap for en bedre verden».*** NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier – økonomisk, kulturelt og sosialt. Vi skal utnytte vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, faglige bredde og tverrfaglige kompetanse til å møte de store, sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. NTNUs egenart som universitet er en styrke. Vårt mål er å være internasjonalt fremragende.

Våre verdier er Kreativ, Konstruktiv, Kritisk, Respektfull og Omtenksom.

Organisering
NTNU er underlagt Kunnskapsdepartementet (KD). Styret er NTNUs øverste organ, og representerer institusjonen overfor offentlige myndigheter. Svein Richard Brandtzæg har vært NTNUs styreleder siden januar 2014. Rektor er styrets sekretær og daglig leder ved NTNU. Gunnar Bovim har vært NTNUs rektor siden august 2013.

Universitetet er lokalisert med flere campuser i Trondheim og er organisert i sju fakulteter og Vitenskapsmuseet. Figuren viser NTNUs organisasjonskart.

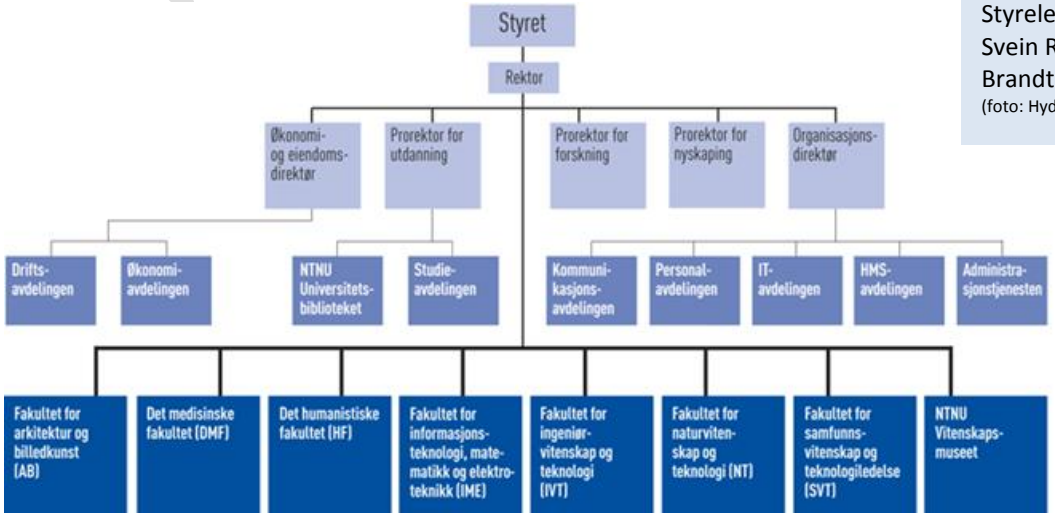

NTNU er Norges nest største universitet med mer enn 23 000 studenter.

NTNU har fire tematiske satsingsområder:
- Energi
- Bærekraftig samfunnsutvikling
- Helse, velferd og teknologi
- Havromsvitenskap

NTNU har årlige inntekter på cirka 6,2 milliarder kroner, hvorav bidrags- og oppdrags-finansiert aktivitet utgjør cirka 1,7 milliarder kroner.

NTNU-ansatte utfører mer enn 5 000 årsverk, drøyt 3 000 av disse innenfor undervisning, forskning og formidling.

NTNU er inndelt i 7 fakulteter og 48 institutter, samt Vitenskapsmuseet.

NTNU har 600 000 m^2 i egne og leide arealer.

Styreleder Svein Richard Brandtzæg
(foto: Hydro)

Rektor Gunnar Bovim

FORLØPIG

Forskning og kunstnerisk virksomhet
Ved NTNU driver vi forskning og kunstnerisk virksomhet på høyt nivå innenfor en rekke fagområder, – og i grensesnittet mellom dem. NTNU har et særlig ansvar for å drive tverrfaglig forskning og samarbeider tett med næringslivet. Mye av forskningen krever avansert teknisk utstyr og NTNU har mer enn hundre forskningslaboratorier. Vi har forskningsgrupper og laboratorier i internasjonal toppklasse og rike utviklingsmuligheter for unge forskertalenter. Vårt mål er at NTNUs forskning og kunstneriske virksomhet skal være avgjørende for samfunnet – i dag og i framtiden.

NTNU er vertskap for Kavli Institute for Systems Neuroscience, fire nasjonale sentre for fremragende forskning og seks sentre for forskningsdrevet innovasjon, samt to forskningssentre for miljøvennlig energi.

Vi samarbeider tett med SINTEF, et av Europas største, uavhengige forsknings-institutter. NTNU og SINTEF er sammen ansvarlig for syv nasjonale forskningssentre for miljøvennlig energi. Forskere ved NTNU har mottatt flere stipender fra Det europeiske forskningsrådet (ERC).

Forskerutdanning
Forskerutdanningen er en ferdig strukturert grad som er normert til tre år. Det er også vanlig med et fjerde år hvor man underviser. NTNU er medlem av en rekke nasjonale forskerskoler innenfor ulike fagområder. Hver skole består av et nettverk av institusjoner som samarbeider om doktorgradsutdanningen. En doktorgrad fra NTNU gir grunnlag for ledende arbeid i næringsliv, forvaltning, høyere utdanning og forskning.

Nyskaping
Vår tverrfaglige profil og erfaring i samarbeid med samfunnet og bedrifter gir NTNU et konkurransefortrinn innenfor nyskaping. Vår ambisjon er å være en stor bidragsyter til bærekraftig verdiskaping. Nyskaping er mer enn å utvikle bedrifter av nye ideer. Samfunnet trenger nye tanker, oppfinnere, innovatører og videreutviklere av både metoder, produkter, arbeidspraksis og tjenester. Det finnes knapt noe mer spennende enn at ideer fødes, konkretiseres og blir til noe nytt. NTNU får forskning og næringsliv til å satse sammen.

Utdanning
NTNU har hovedansvar for den høyere teknologiutdanningen i Norge. I tillegg til teknologi og naturvitenskap har vi et rikt fagtilbud i samfunnsvitenskap, humanistiske fag, realfag, medisin, lærerutdanning, arkitektur og kunstfag.

Utdanningen ved NTNU er relevant; for studenten, for arbeidslivet og for verden. Ved endt utdanning kan NTNU-studenten faget sitt, er mer nysgjerrig enn da hun begynte, og har gode verdier. Studentene tar kunnskapen med seg ut i verden og anvender den på globale utfordringer. Det gir «Kunnskap for en bedre verden» i praksis.

NTNU samarbeider tett med forskningsstiftelsen SINTEF, NTNU Samfunnsforskning AS og St. Olavs hospital.

NTNU har over 100 små og store laboratorier, for eksempel:
- NTNU Nanolab
- De marintekniske laboratorier
- Den europeiske forskningsinfrastrukturen for CO_2-lagring og -fangst, ECCSEL

Universitetsbibliotek med 11 avdelinger, 2,1 mill. bøker og periodika, 408 000 elektroniske bøker, 15 000 elektroniske tidsskrifter.

Årlig avlegges det ca. 370 doktorgrader.

23 000 studenter, om lag halvparten innenfor teknisk-naturvitenskapelige fag.

Om lag 2 600 studenter kommer fra utlandet.

Uteksaminerer årlig ca. 3500 bachelor- og mastergradskandidater.

Om lag 5 700 deltakere på videreutdanningskurs med studiepoeng.

FORELØPIG

SENTRALE NØKKELTALL, RESSURSER

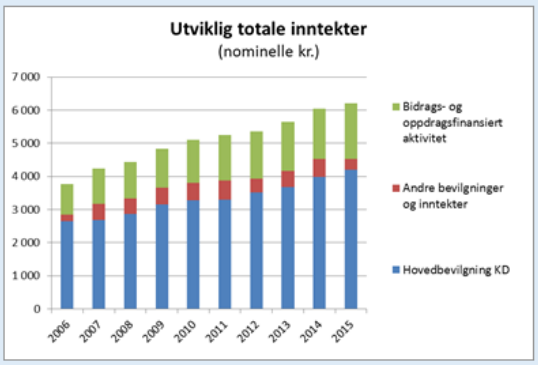

Samlede inntekter i 2015 var 6,211 mill.kr.

NTNU mottok 4,202 mrd.kr i hovedbevilgning fra Kunnskapsdepartementet i 2015. Veksten i hoved-bevilgningen skyldes en kombinasjon av økning i studieplasser og resultatuttelling. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet har de senere årene utgjort totalt ca. ¼ av NTNUs driftsinntekter.

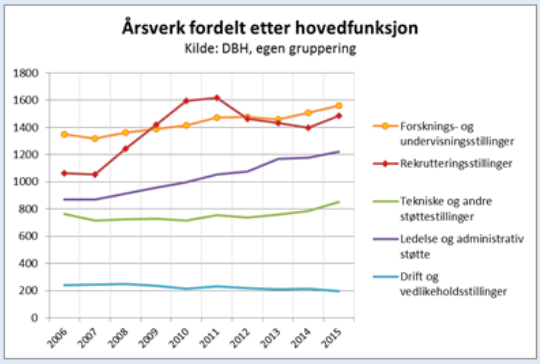

I 2015 sysselsatte NTNU 5314 årsverk totalt. NTNU sysselsetter om lag 15 % av årsverkene i sektoren. Andelen forsknings- og undervisningsstillinger og rekrutteringsstillinger av antall årsverk totalt holder seg stabilt rundt 60%. Andelen kvinner i undervisnings- og forskningsstillinger utgjør 32,8 %.

SENTRALE NØKKELTALL, RESULTATER

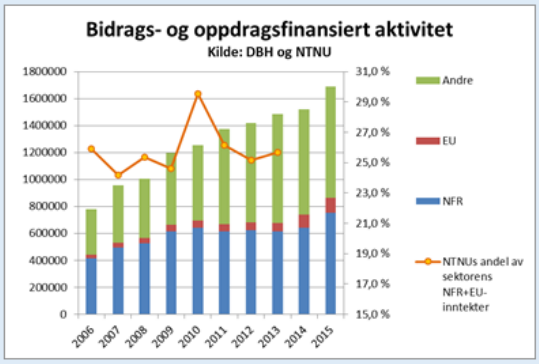

Søylene viser kostnader (dvs. aktivitet) i bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. NTNU hadde i 2015 en BOA-aktivitet på 1.691 mill.kr, en aktivitet-søkning på ca. 9% sammenlignet med 2014.

Merk: P.t. er 2015-tallene for sektoren ikke klare. Det bemerkes at 2009 og 2010 har andelen en svingning som skyldes en regnskapsmessig periodiseringseffekt ved NTNU.

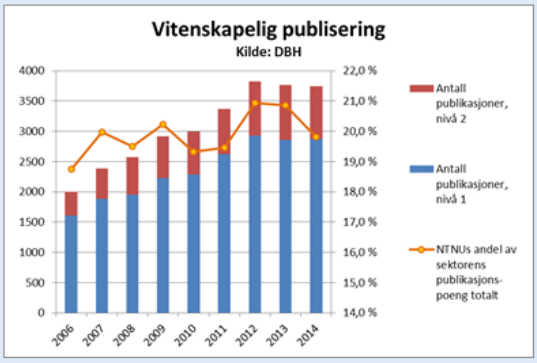

Publiseringsresultatene for 2015 blir klare 15. april 2016 og gjøres kjent på Database for statistikk om høyere utdanning. Figuren viser resultater til og med 2014. Foreløpige tall for 2015 tyder på at NTNU får en økning i både antall publikasjons-poeng og antall publikasjoner i 2014.

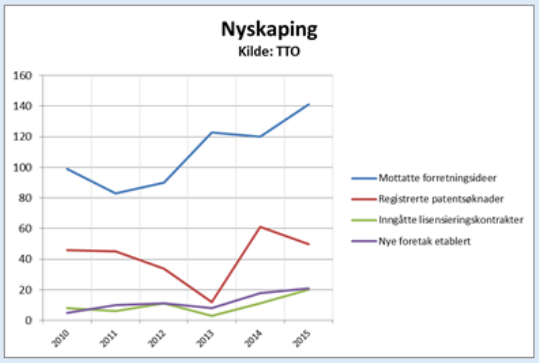

Figuren viser positiv utvikling i resultater fra nyskapingsaktiviteten.

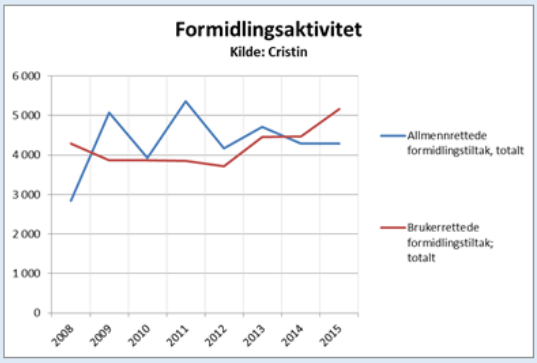

Figuren viser våre ansattes formidlingsaktivitet. Samlet sett var det en økning i 2015. I tallene inngår blant annet mediebidrag og faglige og vitenskapelige foredrag. På NTNUs ekspertlister for journalister står nå 530 forskere oppført.

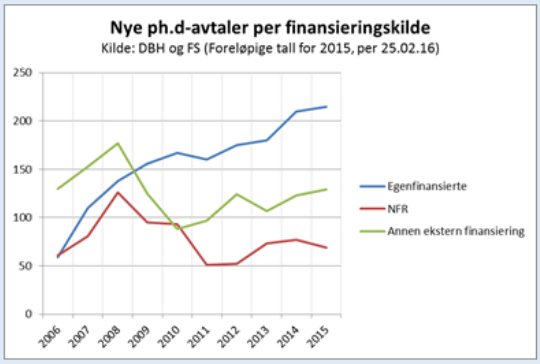

Figuren viser utviklingen i antall nye doktorgradsavtaler fordelt på finansieringskilde. Endelige tall for 2015 er ikke klare før i oktober 2016, men foreløpige tall tyder på at 2015 ble et godt år for inngåelse av nye avtaler.

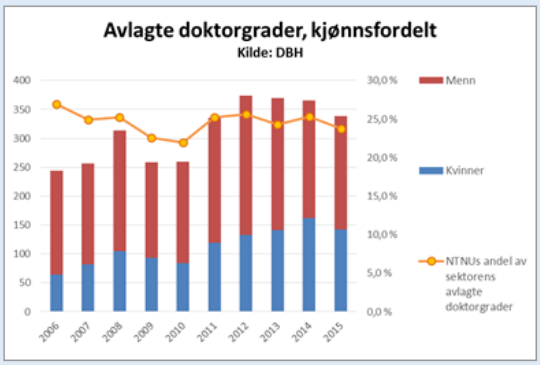

Figuren viser utviklingen i antall avlagte doktorgrader ved NTNU fordelt på kjønn. NTNU har hatt en nedgang i doktorgrader i 2015, og har også en lavere andel av sektoren. Nedgangen har vært forventet.

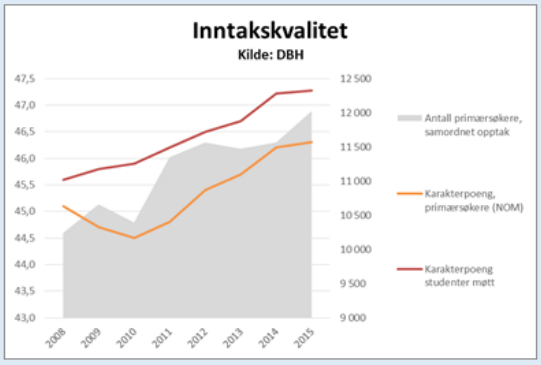

Figuren viser utviklingen i søkermassen som har NTNU som førstevalg, og kvaliteten på studentene vi tar opp. NTNU har gjennomgående høye inntakskrav og god kvalitet på studentene.

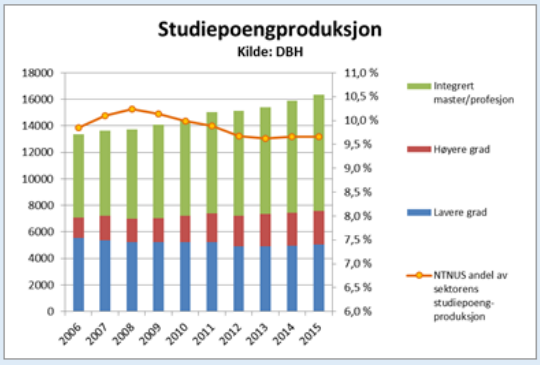

Figuren viser produserte studiepoeng (heltidsekvivalenter), fordelt på nivå.
NTNU har en økning i produserte studiepoeng, men har en stabil andel av sektorens totale produksjon. Økningen skyldes at vi er inne i et opptrappingsløp med nye studieplasser.

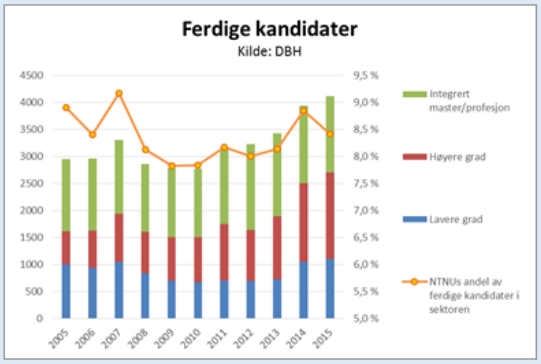

Figuren viser utviklingen i antall ferdige kandidater på ulike nivå. Totalt fikk 4113 kandidater sitt vitnemål fra NTNU i 2015, en økning fra 2014. Vi uteksaminerte 8,4 % av sektorens ferdige kandidater.

Merk: Veksten på lavere grad skyldes i stor grad at NTNU har innført en rutine med automatisk utskrift av vitnemål etter fullført bachelorgrad.

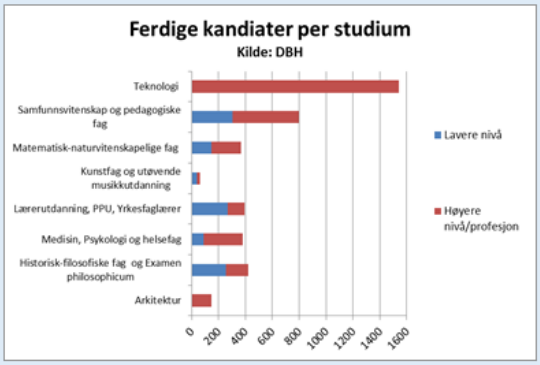

Figuren viser ferdige kandidater fra NTNU i 2015, grovfordelt på studium. Hele 37 % av kandidatene er innenfor teknologi.

3 Årets aktiviteter og resultater

Årets aktiviteter og resultater presenteres etter følgende struktur: Først gjennomgås resultatene for de fem hovedprioriteringene med virksomhetsmål som styret vedtok for 2015. Deretter har vi en gjennomgang av vesentlige resultater som det ikke har falt naturlig å kommentere i forbindelse med hoved-prioriteringene. Blant annet arbeidet med å forberede fusjonen nevnes her. Videre følger en gjennomgang av alle KDs styringsparametere supplert med NTNUs egne indikatorer og annen relevant informasjon. Avslutningsvis gjøres en helhetsvurdering av resultatoppnåelsen.

Denne måtene å strukturere på gir oppmerksomhet på aktiviteter og resultater knyttet til områder der NTNU har sine største utfordringer og hvor vi har iverksatt tiltak for forbedring. I tillegg gjennomgås områder Kunnskapsdepartementet har ønsket belyst. Det vies relativt lite oppmerksomhet til den delen av virksomheten hvor vi er fornøyd med status.

3.1 Horisont 2020

NTNUs virksomhetsmål for 2015:	**1.**	**Søknadsvolumet fra NTNU til EUs rammeprogram skal økes i forhold til 2014**
	2.	**NTNU skal arbeide for en tilslagsprosent i EU på linje med de beste universitetene i Norden**
	3.	**NTNU skal innta en ledende posisjon innen energiområdet**
Støtter sektor-mål 1 og 2:	*1.*	*Høy kvalitet i utdanning og forskning*
	2.	*Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*

NTNUs mål for deltakelse i Horisont 2020 er en dobling av inntektene i forhold til 7. rammeprogram. Programmet gir en mulighet for samarbeid med de beste forskningsmiljøene i Europa og i verden for øvrig, og bidrar på den måten til å heve kvaliteten i vår faglige virksomhet og gjøre oss synlige på den internasjonale forskningsfronten. Programmet åpner også for tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid som sikrer relevans. Aktiv deltakelse i H2020 styrker vårt omdømme og gjøre oss bedre i stand til å rekruttere studenter og ansatte internasjonalt. Det er også en klar sammenheng mellom internasjonal sampublisering og akademisk gjennomslagskraft (*impact*). Prosjektsamarbeid i EUs rammeprogrammer gir erfaringsmessig god uttelling i form av vitenskapelig publisering på høyt nivå.

For å nå målene jobber vi med tiltak både på kort og lang sikt. Kortsiktig handler det om systematisk mobiliseringsarbeid, gode insentiv- og støtteordninger og samarbeid med strategiske partnere. Vårt nye kontor i Brussel er et viktig virkemiddel. På lengre sikt handler det om utvikling av kvaliteten i egne fagmiljøer gjennom eksempelvis NTNU Toppforskning og styrking av nyskapingsarbeidet, slik at vi kan posisjonere oss for å vinne prosjekter i Horisont 2020.

Søknadsvolum, tilslagsprosent og prosjektdeltakelse
NTNU har fokus på å øke søknadsaktiviteten og å bedre tilslagsprosenten. I siste offisielle statistikk fra Forskningsrådet (november 2015) sto NTNU registrert med 270 ferdig evaluerte søknader. 159 av disse ble sendt inn til 2014-utlysninger og 111 til utlysninger i 2015. Søknadsvolumet i 2015 er imidlertid betydelig høyere enn dette, etter som den nasjonale statistikken bare har med ferdig evaluerte søknader. Egne data fra Participant Portal viser at det er sendt inn totalt 443 søknader med NTNU som partner til Horisont 2020 per 15. februar 2016, og mange av dem er ennå ikke evaluert. Til sammenlikning deltok NTNU i 702 søknader til

FP7. Søknadsvolumet per år til Horisont 2020 er dermed betydelig økt i forhold til FP7 og viser god mobilisering i NTNUs fagmiljø.

Vi er fornøyd med at søknadsvolumet er økende, men vi trenger fortsatt å øke kapasiteten både for å utforme konkurransedyktige søknader og for å kunne gjennomføre prosjektene. Konkurransen om europeiske forskningsmidler er blitt merkbart skjerpet i Horisont 2020. NTNU, i likhet med de andre norske universitetene, ligger ennå bak de beste nordiske universitetene når det gjelder deltakelse i Horisont 2020.

Vi har ikke tilgang til data som viser nordiske universiteters tilslagsprosent i Horisont 2020. Vi vet at flere av våre nordiske partnere har langt flere prosjektdeltakelser enn NTNU, men også at søkningen er vesentlig større. Statistikken fra november 2015 viser at NTNU har en tilslagsprosent på 12,6. Det er en økning i tilslagsprosenten fra 10,0 i juli 2015.

Etter at Horisont 2020 har vært i gang i drøyt to år har NTNU fått inntekter på om lag 19 millioner Euro fordelt på 34 prosjekter. Nye 13 prosjekter er innvilget og vil være i gang i løpet av 2016.

I vår internasjonale handlingsplan er det satt mål for to av programmene i H2020: European Research Council (ERC) og European Institute of Innovation and Technology (EIT). Så langt i H2020 har vi mottatt to ERC-grants. Stjerneprogrammet og Onsager Fellowship, som er del av NTNU Toppforskning, er langsiktige tiltak for å øke antallet ERC-grants.

I 2015 ble NTNU deltaker i Climate-KIC, ett av foreløpig fem europeiske «Knowledge and Innovation Communities» under EIT. Vi er den eneste norske institusjonen som deltar i et KIC, som resultat av langsiktig strategisk arbeid. Dette ble markert med en konferanse ved NTNU i september.

I 2015 fikk Arne Brataas ved NTNU 19 millioner kroner i ERC-finansiering til prosjektet "Controlling Electric Signals with Insulating Antiferromagnets and Insulating Ferromagnets". Prosjektet er innenfor delområdet "Condensed Matter Physics".

Posisjon på energiområdet

Uttelling i energiprogrammet i Horisont 2020 er fortsatt en stor utfordring. Energiprogrammet var NTNUs beste kort i FP7 med en tilslagsprosent på over 40 og relativt mange prosjekter. Dette, sammen med NTNUs betydelige aktivitet innenfor energiområdet, er bakgrunnen for at det ble knyttet et særskilt virksomhetsmål til dette området i Horisont 2020. Vi ser imidlertid at til tross for relativt god søkning, har vi dårlig uttelling. Innretningen av Energiprogrammet i Horisont 2020 er en utfordring både for NTNU og andre universiteter og vi ser mange nye deltakere i dette programmet. Utfordringen er særlig knyttet til høye TRL-nivåer i utlysingene (høy grad anvendt forskning). NTNU har ikke greid å få en ledende posisjon i programmet slik ambisjonen er. Bare 1 av 24 søknader er hittil innvilget.

European Commission Deputy chef de cabinet, Research, Science and Innovation Giuila Del Brenna under åpningen av NTNUs Brusselkontor.

Foto: Jan Var der Perre.

Under åpningen av NTNUs Brusselkontor arrangerte våre tematiske satsingsområder faglige workshops der forskere fra europeiske universiteter og representasjon fra Europakommisjonen deltok.

Langsiktig arbeid

Sterkere posisjonering i toneangivende europeiske nettverk og plattformer har høy prioritet. Gjennom åpningen av vårt Brussel-kontor har vi lagt til rette for økt tilstedeværelse på viktige faglige og forskningspolitiske arenaer. På sikt mener vi dette vil styrke våre faglige nettverk i Europa, øke kompetansen på EU-forskning i våre fagmiljøer og bidra til bedre gjennomslag for søknadene.

NTNU har et betydelig støtteapparat og støtteordninger for deltakelse i Horisont 2020. Vi vil i løpet av 2016 vurdere både de administrative støttetjenestene og insentivordningene med tanke på enda bedre rådgivning og bistand til faggrupper som søker og deltar i rammeprogrammet.

FORELØPIG

3.2 Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier

NTNUs virksomhetsmål for 2015:	**4.**	**NTNU skal utvikle og vedta faglige strategier for de tematiske satsingsområdene (TSO'ene)**
	5.	**NTNU skal integrere og fremme TSO'ene i NTNUs eksterne og interne kommunikasjon**
	6.	**NTNUs skal styrke sin spesielle profil innen bioteknologi – «the confluence of life sciences, mathematical sciences and engineering»**
	7.	**NTNU skal etablere en sterk faglig ledelse for IKT og for nanovitenskap og avanserte materialer**
Støtter sektor-mål 1 og 2:	*1.*	*Høy kvalitet i utdanning og forskning*
	2.	*Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*

Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier er ledd i strategien for å møte de store og sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. Prioriteringen krever tverrfaglig samarbeid internt og økt samarbeid internasjonalt. De tematiske satsingsområdene skal bidra til å fokusere og løfte NTNUs forskning og utdanning innenfor områder med særlig høy samfunnsrelevans. Vi ønsker å tydeliggjøre og styrke arbeidet innenfor muliggjørende teknologier – IKT, bioteknologi, nanoteknologi og funksjonelle materialer. Teknologiene har stort potensial i å bidra med løsninger på viktige områder som energi og miljø, marin virksomhet, mat og helse. Satsingene omfatter også oppgradering av utstyr og infrastruktur for forskning og undervisning.

Det er en forutsetning at de tematiske satsingene skal bygge på høy forskningskvalitet og romme spissforskningsmiljø, ha gode koblinger mot de mer anvendte delene av muliggjørende teknologier, og i tillegg være et arnested for nye tverrfaglige koblinger. Tematiske satsinger skal underbygge NTNUs profil i det nasjonale og internasjonale kunnskapsfellesskapet gjennom å mobilisere våre fremste kompetansemiljøer og i større grad utløse tverrfaglig samarbeid.

Tematiske satsinger (TSO)
De tematiske satsingsområdene (varighet 2014 - 2023) hadde sitt første hele virkeår i 2015 og er nå kommet godt i gang. I 2015 har det vært arbeidet med visjoner, handlings- og kommunikasjonsplaner. Satsingsområdene fikk allmennrettede navn; NTNU bærekraft, NTNU energi, NTNU helse og NTNU havrom. Noen områder har valgt ut pilotprosjekter for å komme i gang med ny faglig aktivitet. Det har vært et omfattende arbeid på kommunikasjonssiden med etablering av egne websider, logoer og profileringsmateriell. Det ble arrangert åpne frokostmøter for publikum og satsingsområdene fikk bred tilstedeværelse i sosiale og tradisjonelle medier som aktører i samfunnsdebatten og leverandør av faktagrunnlag og forskningsforankrede meninger. NTNU Havrom gjennomførte «NTNU Ocean Week» 9. - 12. mai med stor og bred deltakelse, og arrangementet videreføres i 2016. Satsingsområdene deltok også ved åpningen av NTNUs kontor i Brussel 22. - 23. september med egne fagseminarer som del av strategien om å øke kjennskapen til NTNU og vår forskning blant internasjonale beslutningstakere, nettverk og kolleger i sektoren.

Alle fakultetene og Vitenskapsmuseet er involvert i ett eller flere av satsingsområdene, noen i alle. De fleste fakultetene og museet knytter strategiske rekrutteringsstillinger til satsingsområdene og bidrar med personell i ledergruppen. Det arbeides også godt med å integrere aktivitetene i satsingsområdene med den øvrige virksomheten. For eksempel er TSO'ene involvert i flere SFI- og FME-initiativer og TSO-lederne blir involvert i fakultetenes strategiske fora.

ENERGI

HELSE

HAVROM

BÆREKRAFT

FORELØPIG

Muliggjørende teknologier
Satsingen på IKT, bioteknologi, nanoteknologi og funksjonelle materialer skal danne basis for langsiktig fagutvikling og bidra med metoder og verktøy for både grunnleggende og anvendt forskning.

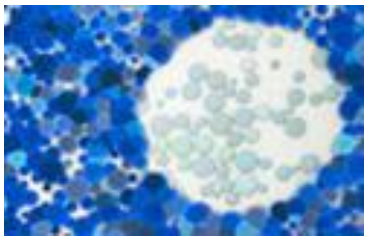

Når det gjelder bioteknologi ble det i 2015 besluttet at det nasjonale senteret for Digitalt liv skal ledes av NTNU i tett samarbeid med Universitetene i Oslo og Bergen. I tillegg vil NMBU og SINTEF være med som partnere i senteret fra starten. Seks forskerprosjekter, valgt ut fra 47 søknader, fikk mellom 20 og 40 mill. kroner hver over fem år. NTNU leder to av disse og er aktiv partner i ytterligere to. NTNU skal også lede en ny, nasjonal forskerskole knyttet opp mot denne satsingen. Vi er i ferd med å etablere driftsstrukturer knyttet til både senteret og forskerskolen. Totalt sett skal senteret rå over om lag 250 mill. kroner.

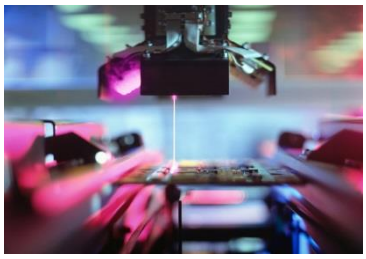

For IKT-satsingen ble det i 2015 tilsatt en faglig leder, slik vi har for bioteknologi. Den nye lederen er i ferd med å etablere en organisatorisk struktur samt utvikle satsingens faglige profil og legge opp strategi- og handlingsplaner. NTNUs IKT-program dekker hele spekteret av forskning og utdanning i informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Programmet skal styrke vår grunnleggende IKT-forskning på tvers av fag og anvendelser. Dette betyr å støtte forskning som kan være avgjørende for framtidige anvendelser, samt for nye og potensielt omveltende IKT-teknologier. De grunnleggende forskningsområdene brukes i mange anvendelser, og programmet har som mål å oppnå gunstig kryssbefruktning ved å støtte forskningssamarbeid på tvers av anvendelsesområder.

Nano@NTNU er en overordnet, strategisk satsing med formål å fremme og koordinere forskning innen nanoteknologi, nanovitenskap og funksjonelle materialer ved NTNU. NTNU NanoLab er en del av satsingen. NanoLab leder den nasjonale infrastrukturen NorFab, Norwegian Micro- and Nanofabrication Facility, som i 2015 fikk støtte av Forskningsrådet til fase 2-utbygging. Vi har utlyst en stilling som faglig leder, men har foreløpig ikke lykkes i å finne riktig person. Leder av NanoLab fungerer derfor i begge rollene.

FORELØPIG

3.3 Fremtidsrettede studier og innovative læringsformer

NTNUs virksomhetsmål for 2013:	**8.**	**NTNU skal tilby robuste og attraktive studieprogram med læringsmål som møter samfunnets framtidige behov**
	9.	**NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning**
	10.	**NTNU skal etablere en ordning med universitetsskoler**
Støtter sektor-mål 1, 2 og 3:	*1.*	*Høy kvalitet i utdanning og forskning*
	2.	*Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*
	3.	*God tilgang til utdanning*

NTNU skal tilby robuste og attraktive studieprogram med læringsmål som møter samfunnets framtidige behov
I 2015 har vi arbeidet videre med å utvikle robuste programmer og en tydelig profil på vårt studietilbud. Dette er et arbeid som tar tid og som vi fortsatt må ha oppmerksomhet på. I samarbeid med høgskolene i Sør-Trøndelag, Gjøvik og Ålesund er det utarbeidet og vedtatt felles prosesser for og krav til utvikling av studieporteføljen. Hensikten med dette arbeidet er å legge til rettefor en samordnet og strategisk utvikling av det samlede studietilbudet ved det nye fusjonerte NTNU.

For å oppnå økt robusthet i studieprogramporteføljen har vi arbeidet med emneporteføljen og gjenbruksproblematikk. Utbredelse av nye lærings-, undervisning- og vurderingsformer har aktualisert behovet for bedre utnyttelse av ressursene og å vurdere muligheten for mer fleksibilitet i planleggingen. I 2015 er det gjennomført en ekstern gjennomgang av time-, rom- og eksamensplanlegging ved NTNU. Tiltak som ble identifisert vil utvide handlingsrommet for utbredelsen av innovativ utdanning og utvikling av våre studieprogram. Tilgjengelighet og kapasitet på fleksible læringsarealer er identifisert som en utfordring vi må arbeide videre med framover.

Det er startet et arbeid med innhenting og deling av erfaringer knyttet til periodisk evaluering av studieprogram. Dette arbeidet skal resultere i en veiledning for periodisk evaluering. En veiledning for utvikling av studieplaner skal også utvikles. Krav til opprettelse av studier ble revidert høsten 2015. NTNU og fusjonspartnerne begynte høsten 2015 arbeidet med utvikling av felles kvalitetssystem for utdanning. Nytt system skal være implementert innen utgangen av 2016.

Studieprogramlederne er sentrale i kvalitetsarbeidet. I 2015 er det arbeidet med studieprogramlederrollen, og det er vedtatt et felles mandat for studieprogram-ledere. Høsten 2014 og våren 2015 ble det gjennomført en pilot på lederutviklingsprogram for studieprogramledere. Evalueringen i etterkant av piloten konkluderer med at tilbudet bør videreføres.

I 2015 er det arbeidet med å tydeliggjøre læringsmålene for Eksperter i team (EiT). NTNU har prioritert fire tematiske satsningsområder (helse, havrom, energi og bærekraft) for å få til tverrfaglig forskning på viktige samfunnsutfordringer. Emnet EiT har etablert studentprosjekter knyttet til de tematiske satsingsområdene og de tilhørende studentlandsbyene startet våren 2015.

Eksperter i team er et yrkesforberedende emne der studentene tilegner seg samarbeids-kompetanse gjennom tverrfaglig prosjekt-arbeid. Gruppa med tema «Grønn verdi-skapning og samfunnsansvar» relatert til havbruk besøkte Frøya i mars 2015.
Foto: Lasse Kristiansen

FORELØPIG

NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning

Satsingen *NTNU Toppundervisning* kom i gang i 2015. Satsingen bidrar til systematisk arbeid for å fremme undervisningskompetanse og øke studentens læring gjennom koordinering av eksisterende og nye tiltak.

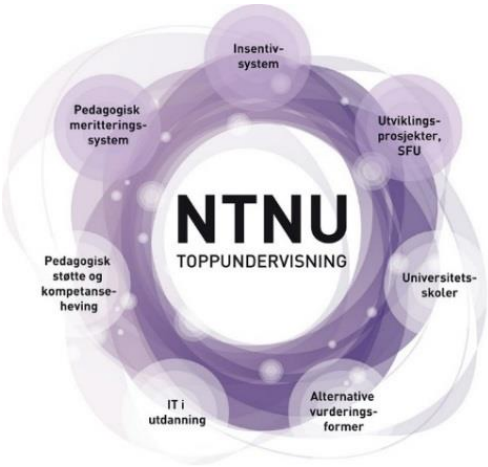

Et av de nye tiltakene i NTNU Toppundervisning er utvikling av et pedagogisk meritteringssystem i samarbeid med Universitetet i Tromsø. Systemet vil blant annet beskrive ulike nivå av pedagogisk kompetanse, systematisert gjennom kriterier, dokumentasjonskrav og vurdering av slik kompetanse. Systemet vil også knyttes til insentiver.

Vurderingsformer som benyttes bør gjenspeile ferdighet og kompetanse i læringsmålene samt læringsaktivitetene i emner og program. I forbindelse med NTNU Toppundervisning er det i 2015 sett spesielt på hvordan vi kan utvikle kvaliteten i vurdering gjennom å stimulere til pålitelig, gyldig og læringsfremmende vurdering. Parallelt fortsetter vi med utprøving av digital eksamen.

Satsingen NTNU Toppundervisning har gjort det mulig å sette i gang en rekke rektorstøttede utviklingsprosjekter for utprøving av nye lærings-, undervisnings- og vurderingsformer. NTNU Live Studio fikk KDs utdanningskvalitetspris i 2015. Det er stor interesse for innovativ utdanning på NTNU, og fakultetene setter av egne ressurser til prosjekter og aktiviteter for utvikling og spredning av erfaringer knyttet til nye lærings-, undervisnings- og vurderingsformer.

Programmet «IT i utdanning» handler både om modernisering av løsninger og innføring av nye tjenester og verktøy. I 2015 ble det etablert et eget læringsstøtte-senter som skal koordinere ressurser ved NTNU for å støtte faglærere og fagmiljø i å ta i bruk nye metoder og ny teknologi på en god måte. IT i utdanning og digitalisering blir et viktig satsingsområde for NTNU framover.

Kunnskapsdepartementets pris for utdanningskvalitet gikk i 2015 til Live Studio. NTNU Live Studio er et undervisnings- og utviklingsprogram for studenter og ansatte ved Fakultet for arkitektur og billedkunst. Opplegget er prosjektbasert og spenner fra hus og strukturer i Norge, til bibliotek i Thailand og et ungdomssenter i Senegal. (Foto: Sophie Labonnote, Ingebjørg Semb, Emilie Valebjørg NOKUT)

NTNU skal etablere en ordning med universitetsskoler

I samarbeid med Trondheim kommune og Sør-Trøndelag er det etablert universitetsskoler. Etter en søknadsrunde ble Charlottenlund ungdomsskole og Charlottenlund videregående skole valgt ut og startet som NTNUs universitets-skoler 1. september 2015. Disse skolene og NTNU vil sammen drive forskning på hvordan elevenes motivasjon og læring kan styrkes, ikke minst ved yrkesfaglige studieretninger.

For NTNUs lærer- og lektorutdanninger vil ordningen gi en tettere tilknytning til skolehverdagen og gi trygge rammer for å utvikle nyskapende undervisning. I samarbeid med skoleeierne er NTNU i gang med å utvikle skolene til reelle forsknings- og utviklingsskoler. En prosjektleder for universitetsskolene er tilsatt i 100 % stilling. Et videreutdanningsprogram i veiledning og FoU-arbeid for alle lærerne ved universitetsskolene er i gang. Fire lærere vil starte opp med ph.d.-stipend i 2016 og antallet kombinerte stillinger mellom skolene og NTNU vil økes.

NTNU opplever internasjonal interesse for sin universitetsskolemodell og leder et Erasmus+-prosjekt om universitetsskoler hvor syv europeiske universiteter deltar.

Fra åpningen av universitetsskolene 1. september 2015. (Foto: Thor Nielsen/NTNU)

FORELØPIG

3.4 Bærekraftig nyskapingsarbeid

NTNUs virksomhetsmål for 2013:	**11. NTNU skal styrke samarbeidet med arbeidslivet ytterligere** **12. Tilfanget av ideer som endrer metodikk, tjenester og arbeidsmåter i samfunnet, samt kommersialiserbare ideer, skal øke** **13. NTNU skal arbeide for økt nyskaping gjennom styrket samarbeid med TTO AS**
Støtter sektormål 2:	*2. Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*

NTNU har lang tradisjon som pådriver for kunnskapsbasert utvikling i samfunnet. Nyskaping er teknologiutvikling til bruk i tradisjonell verdiskaping. Det er også alle andre nye metoder, tjenester, produkter og arbeidsmåter som tas i bruk. I 2015 ble medias og myndigheters oppmerksomhet for alvor rettet mot NTNU og vårt arbeid med innovasjon og entreprenørskap i bredden.

«Uten dere er vi sjanseløse»

Statssekretær Bjørn Haugstad i Kunnskapsdepartementet peker på Norges behov for innovasjon fra NTNU for å få til omstilling. Fra NTNUs lederseminar på Oppdal, januar 2016.

NTNU skal styrke samarbeidet med arbeidslivet ytterligere
NTNU har et svært bredt samarbeid med arbeidslivet. Et slikt samarbeid er en forutsetning, en drivkraft, og et felt vi stadig utvikler oss på. I arbeidet med nyskaping er en rekke offentlige virksomheter viktige samarbeidspartnere. Dette er en viktig del av NTNUs samfunnsoppdrag. Vi skal bidra til verdiskaping og velferd og utdanne gode kandidater med relevant kompetanse for fellesskapet. Eksternt samarbeid øker relevansen til forskning og utdanning, og gir oss verdifulle impulser. Vi bidrar til samfunnsutviklingen både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

I april var NTNU vertskap for en nasjonal innovasjonsdugnad for global helse og utdanning. Sammen med tre departementer, relevante direktorater, Innovasjon Norge og Forskningsrådet inviterte vi forskere og studenter fra hele landet til å presentere sine beste ideer og løsninger, under satsingen Visjon 2030.

Høsten 2015 var NTNU vertskap for regjeringens ekspertutvalg for grønn konkurransekraft, der studenter, ansatte og samarbeidspartnere delte sine råd og erfaringer. Ekspertutvalget ble fridd til av 200 studenter som frivillig møtte opp for å hjelpe ekspertene med fremtidsråd.

NTNU skal fortsette å utvikle sin rolle som samarbeidspartner for innovasjon regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Resultater fra 2015 er beskrevet under bidrag til sektormål 2, se delkapittel 3.7.2.

Idétilfanget skal øke
Idétilfanget ved NTNU øker gradvis hvert år. Oppmerksomheten og interessen for nyskaping blomstrer, og vi har utviklet bedre ordninger for studenter og ansatte som vil realisere ideer. NTNU registrerte 164 nye ideer fra studenter og ansatte i 2015. Av disse er 114 ideer fra forskere og andre ansatte. Studentveilederne i Spark* følger opp rundt 60 aktive prosjekter i året.

Kronprinsparet under åpningen av studentenes innovasjonssenter.

NTNU har i to år arbeidet for å tilby studentinnovasjonsmiljøene et samlingssted. I september åpnet kronprinsparet Fram, NTNUs senter for studentinnovasjon i Trondheim. Der holder nå veiledningstjenesten Spark*, studentforeningen Start, og deler av masterutdanningen Entreprenørskolen til. Samlokaliseringen gir et løft til studentene i entreprenørskapsmiljøet, både faglig og sosialt. Studentene, som driver senteret sammen, har ambisjoner om å skape et tilbud for alle studenter som vil jobbe med ideer.

Studentgründere ved NTNU har gode muligheter for å få hjelp og kompetanse. I tillegg til lavterskel veiledning fra Spark* finnes støtteordningen Pengesprøyten,

FORELØPIG

forretningsplanfaget Venture Cup og App Lab. En rekke arrangement og kurs slik som Mixer, Technoport og Innovator satses på for å hjelpe til med nettverk og nye muligheter. Studenter som har kommet et stykke på vei kan få veiledning og støtte fra NTNU Technology Transfer (TTO), som bidrar i søknadsløpet mot Discovery og opptak i NTNUs inkubator. Alt dette er tiltak som NTNU har implementert ut fra eget ønske, og med sterk støtte fra eksterne samarbeidspartnere. Slik bidrar vi til at studenter som virkelig vil bli gründere stiller sterkere i konkurransen om private investorer og offentlig støtte.

Entreprenører fra NTNU får bred medieomtale. Spesielt er Entreprenørskolen profilert med over 150 presseoppslag i 2015, og følges nå fast av DNgründer (Dagens Næringsliv).

For bedrifter startet av studenter er det særlig mye medieomtale ved produktlanseringer og konkurranser for nystartede bedrifter. Her har en rekke av bedriftene med utspring fra NTNU vunnet og fått utmerkelser i 2015.

Kvalitetssikring av ideer

NTNU Discovery er vårt verktøy for å kvalitetssikre hvilke ideer som bør kommersialiseres av TTO. Forskere og ansatte konkurrerer om støtte, og prosjekter og team vurderes av en ekstern jury. Discovery er et kvalitetsstempel. Midlene tildeles før selskapsetablering, og brukes til å verifisere teknologi. Verktøyet ble etablert med en intensjon om å skape bedre kommersialiseringer fra forskning, og med et håp om at veien til markedet blir kortere.

Discoverys fem første leveår har blitt analysert. Tallenes tale er klar: I løpet av de fem første årene har 100 godkjente prosjekter utløst 306 mill.kr i tilleggsfinansiering (syv ganger så mye som tilført). 41 bedrifter er etablert, 19 patenter innvilget og 62 søknader levert. I løpet av 2015 har 161 årsverk blitt utført av til sammen 253 personer som har vært involvert. Vel halvparten av bedriftene har fått investeringsfond og private investorer med som eiere.

Foto: Kai T. Dragland

Seram Coatings oppstod fra forskning i konsortiet Nowitech Wind. Selskapet og oppfinner Nuria Espallargas vant den gjeve innovasjonsprisen i det europeiske Science Business Network, Ung innovasjonspris fra Barne- og likestillingsdepartementet og Startstøttestipendet under Innovator i 2015.

Prosjektene som har mottatt støtte har blitt invitert til å gi skriftlige tilbakemeldinger. Av rundt tjue evalueringssvar var alle udelt positive og vektla betydningen av at midlene dekker en svært kritisk fase i overgangen fra forskningsprosjekt til kommersialisering og bedriftsetablering. Discovery reduserer risiko og er utslagsgivende for annen finansering. Det finnes per i dag fortsatt ingen andre ordninger som dekker behovet for midler til verifisering av teknologi på en like god måte.

Sterkere samarbeid med TTO

For ansatte er førstelinjetjenesten lagt til NTNU Technology Transfer (TTO). TTO skal bidra til at fremragende forskning og ny kunnskap utnyttes som grunnlag for bærekraftig videreutvikling av nærings- og samfunnsliv i Norge. NTNU Technology Transfer har ansvar for kommersialisering av forskningsbaserte ideer fra NTNU, Helse Midt-Norge RHF og Høgskolen i Sør-Trøndelag. TTO har i 2015 inngått formelt samarbeid med Høgskolen i Gjøvik og har invitert Ålesundsmiljøene til å finne en ønsket samarbeidsform for 2016.

Kommersialisering i 2015

164 registrerte ideer
50 patentsøknader
21 teknologisalg/lisens
21 nye oppstartsbedrifter

NTNUs teknologioverføringskontor (TTO) har siden 2004 bistått aktivt i over hundre selskapsetableringer og hundre teknologioverføringer. Dette arbeidet har blitt kvalitativt bedre med tilgang til verifiseringsmidlene i NTNU Discovery.

TTO bidrar også i arbeid som stimulerer idétilfanget gjennom forskningskonsortiene. I prosjektet School of Innovation får stipendiater ved AMOS (SFF innen autonome marine operasjoner og systemer) opplæring i idéutvikling og innovasjonsarbeid. De siste to årene har fire selskaper blitt etablert med tilknytning til senteret. Modellen er imponerende slagkraftig, og etterspørres fra de nyetablerte sentrene for forskningsbasert innovasjon (SFIene). TTOen tar sikte på å være en støttende partner for fagmiljøene i dette arbeidet.

TTO kan vise til gode resultater i sitt arbeid. Siden 2004 har over 1300 ideer blitt meldt inn fra fagmiljø og studenter. 202 av disse har resultert i kommersialiseringer – der halvparten er bedriftsetableringer og resten patenter og salg/lisensiering av teknologi. Om lag halvparten av alle selskap som får støtte, er fortsatt i virksomhet etter fem år. I et landskap der de aller fleste bruker lang tid – ja, mange år før de lykkes, er dette gode tall.

FORELØPIG

3.5 Levende campus

NTNUs virksomhetsmål for 2013:	**14.**	**NTNU skal følge opp styrets vedtak fra juni 2014 om videre utvikling av en mer samlet campus som skal understøtte vår evne til å oppfylle vår strategi og vårt samfunnsoppdrag**
	15.	**NTNU skal etablere bedre læringsmiljøer og attraktive møteplasser som fremmer bredden i vår virksomhet og skaper gode arenaer for formidling av vår virksomhet og kontakten med samfunnet**
Støtter sektormål 4:	*4.*	*Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem*

Utvikling av en mer samlet campus
Regjeringen ga i september 2015 tilslutning til at NTNU i Trondheim skal samles i en campus i tråd med anbefalingene fra konseptvalgutredning (KVU) som Kunnskapsdepartementet gjennomførte. Konseptvalgutredningen ble gjennomgått av ekstern kvalitetssikrer som i sin rapport KS1 også anbefaler en samling av campus for NTNU i Trondheim. KVU-rapporten og ekstern kvalitetsikrers anbefaling om hvordan en samlet campus skal realiseres, avviker noe fra hverandre med hensyn til omfang og gjennomføringstakt. NTNU bidrar nå i arbeidet med å avklare forutsetningene for hvordan en samling av universitetets virksomheter i Trondheim bør realiseres. Dette arbeidet har som målsetting å avklare bl.a. gjennomføringstakt, økonomiske rammer og hvordan et helhetlig konsept skal settes sammen og realiseres. Disse avklaringene skal legge grunnlag for rammer for den videre planleggingen av campus.

NTNUs bidrag i arbeidet med å avklare forutsetningene for en samling av campus har fokus på hvordan en ny campus kan bidra til raskere å realisere virksomhetens mål om større tverrfaglighet og en mer levende campus. Dette vil omhandle både hvor og hvordan man fysisk lokaliserer fakultetene og fagmiljøene, slik at det styrker samhandling og reduserer barrierer for samarbeid, og hvordan bygningsmassen best kan utformes for å legge til rette for økt aktivitet og tjenestetilbud, og en campus hvor studenter og ansatte arbeider og er til stede over en større del av døgnet.

For å lykkes med en økt tverrfaglig tilnærming til framtidens utfordringer, må en framtidsrettet løsning for campus ivareta bredden i universitetets virksomhet. Sett i sammenheng med fusjonen mellom NTNU, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Gjøvik, kan organisasjonsendringer og utbygging av ny campus i sum gi nye muligheter for å endre kulturer og skape en merverdi. Dette gjelder særlig i forhold til virksomhetene ved den tidligere Høgskolen i Sør-Trøndelag, hvor det er viktig å oppnå samhandling mellom sammenfallende aktiviteter gjennom riktig lokalisering av aktiviteter og tilbud.

En ny campus må også gi grunnlag for en god utvikling av NTNU i lys av nasjonale og internasjonale utviklingstrekk og endringer, og danne basis for å opprettholde og videreutvikle samarbeidet med andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet. En framtidsrettet campus må gi bedre funksjonelle arealer og løsninger for nye arbeidsformer og læringsmiljø og inneholde gode bærekraftige løsninger som ivaretar framtidens miljøutfordringer.

Bedre læringsmiljøer og attraktive møteplasser
Som en del av campusprosjektet er det gjennomført en prosess hvor en har illustrert ulike alternativ for hvordan framtidens arealer for utdanning og læringsmiljøer kan utformes. Dette har skapt stor interesse både internt og eksternt og vil bli lagt til grunn for videre arbeid med fremtidens NTNU. En har planlagt et kontinuerlig arbeid framover mot realiseringen av ny campus, hvor det

FORELØPIG

blir bygd ulike typer «piloter» for læringsareal, slik at NTNU erverver seg kunnskap og erfaring som kan benyttes i utbyggingen.

Interessen for bedre læringsmiljø som legger til rette for mer innovative utdanningsformer er økende. Tilsvarende gjelder også for mer uformelle møteplasser. Det er gjennomført en kartlegging av mulige pilotprosjekt som kan bidra til en mer framtidsrettet campus med innovative læringsmiljø, effektive arbeidsplasser og attraktive møteplasser. Arbeidet med å vurdere og prioritere disse for realisering av enkeltprosjekt pågår, både gjennom prosjektering av de mest aktuelle ombyggingene og en videreutvikling av konseptene.

En omfattende rehabilitering av «Hangaren» på Gløshaugen stod ferdig i januar 2015 og har lagt til rette for en mer variert bruk både for dag- og kveldsarrangement og for mer uformelle møter. Tilsvarende pågår det nå en ombygging av tidligere biblioteksareal i Realfagbygget til uformelle og innovative møteplasser og læringsareal. Arealer i glassgatene i Elektrobyggene er også under ombygging til mer innovative læringsareal. Begge disse prosjektene vil stå ferdige i første halvdel av 2016.

Arrangementer på campus
Arrangementer bidrar til et levende campus og NTNU er opptatt av å legge til rette for allsidig bruk av campus. En rekke aktiviteter finner sted. Ikke alle kan omtales, men vi nevner noen.

1200 elever og lærere fra 33 skoler besøkte Realfagbygget under Researchers' Night. Der var de med på 56 varierte og interaktive aktiviteter som stands, foredrag og laboratoriebesøk. 200 ansatte og studenter bidro til arrangementene.

Andre populære arrangementer for ungdommer er Jenteprosjektet Ada som inviterer til teknologicamp (160 deltakere), videre jentedagen (250 deltakere) og realfagløyper. Skoleklasser på campusbesøk får omvisninger i laboratorier og deltar på ulike aktiviteter. På åpen dag kan grupper/skoleklasser og enkeltpersoner besøke campus, delta på foredrag, snakke med studenter og ansatte og få innblikk i studentlivet ved NTNU.

Fagmiljøer og fakulteter inviterer studenter, ansatte og publikum til åpne forelesninger og gjesteforedrag med foredragsholdere fra inn- og utland.

NTH-student, senere forsker og professor Haakon Sørbye (95) var radiotelegrafist ved «Skylark B» i Bymarka i Trondheim under okkupasjonen. Sørbye og andre studenter sendte informasjon om tungtvannsproduksjonen ved Norsk Hydro til England. Sørbye ble tatt til fange, sendt i konsentrasjonsleir, og overlevde. Haakon Sørbye, tidsvitne og guide for Hvite Busser, besøkte NTNU våren 2015 og holdt foredrag og snakket med et stort antall interesserte.

Haakon Sørbye (95), NTH-student og radiotelegrafist under okkupasjonen.

Foto: Sølvi W. Normannsen/Universitetsavisa.

Prisen «Årets døråpner» ble delt ut av Visit Trondheim, Sparebank 1 Midt-Norge og Trondheim kommune. Professor John Krogstie og professor Stein Kaasa (hedersprisen) ble hedret for deres engasjement og arbeid for å legge store internasjonale konferanser innen IKT og medisin til NTNU og Trondheim, som Norsk konferanse for IKT i offentlig sektor (NOKIOS) og The World Congress of the European Association of Pallative Care (EAPC).

NTNU har strammet inn mulighetene for bilparkering på campuser, og tilrettelagt for økt bruk av sykkel for studenter og ansatte. Tiltakene er helsefremmende, har god effekt på miljøet, og vi mener at de generelt er et godt bidrag for å fremme en levende campus.

FORLØPIG

3.6 Andre aktiviteter og resultater

Fusjon

NTNUs styre behandlet 28. januar 2015 sak om Struktur i høyere utdanning (SAKS), og regjeringen ga i statsråd 16. juni 2015 klarsignal for fusjon mellom NTNU og høgskolene i Gjøvik, Sør-Trøndelag og Ålesund fra og med 2016. Overordnede mål for fusjonen er at den skal gi samlet faglig gevinst for de fire institusjonene, med vekt på forskningskvalitet, forskningskapasitet og utdanningskvalitet.

Etter styrevedtaket i januar har NTNUs arbeid med å forberede fusjonen vært organisert gjennom et særskilt fusjonsprosjekt, ledet av en styringsgruppe satt sammen av representanter fra de fire institusjonene. Følgende hovedaktiviteter har i 2015 vært satt i gang og/eller gjennomført:

- Fusjonsplattformen ble vedtatt i august.
- Faglig organisering av det nye universitetet fra 2017 er utredet i 2015 og vedtatt av Styret i februar 2016.
- Administrativ organisering fra 2017 er under utredning (planlagt vedtatt av Styret i juni).
- Organisatoriske forhold i overgangsåret 2016, herunder styrings- og delegasjonsreglement ble vedtatt i november.
- Tiltak for sikker drift av virksomhetskritiske funksjoner fra 2016 har blitt tett fulgt opp. Brorparten av tiltakene var ferdig gjennomført medio januar 2016, i henhold til plan. Noen virksomhetskritiske funksjoner gjenstår, som f.eks. samling i Felles Studentdatasystem (FS) i mars 2016.

I alle i de prosessene som er satt i gang, har det vært lagt stor vekt på bred medvirkning, ikke minst gjennom deltakelse fra arbeidstaker-organisasjonene og studentene i en rekke prosjekt/arbeidsgrupper. Det er også lagt ned en stor innsats i kommunikasjonstiltak, primært gjennom fellesportalen ntnu.no/fusjon. I tillegg har det vært utstrakt bruk av allmøter, workshops og høringer.

For å realisere gevinster av fusjonen er det avgjørende at vi har gode arbeidsmiljø som utvikler medarbeidernes kompetanse. Rektor har derfor hatt særskilt fokus på endringsledelse i sine dialogsamtaler med dekaner og instituttledere. Flere prosjekter og tiltak i så måte er planlagt for 2016 og 2017.

Samlet budsjett for fusjonsarbeidet i 2015 er på 30 mill. kr, hvorav Kunnskapsdepartementet har bevilget 11 mill. kr. I tillegg kommer IKT-tiltak over NTNUs eget budsjett, som er estimert til 50 mill. kr. i 2015. Det er anslått at fusjonsarbeidet i 2016 og 2017 vil koste 85 mill. kr. hvert år, i hovedsak til IKT-tiltak.

Sju faglige arbeidsgrupper med totalt 300 deltakere har jobbet konstruktivt, kritisk og energisk med fusjonsplattform, faglig organisering og fremtidig samarbeid.

NTNUs miljøarbeid

NTNU har redusert energibruken med betydelige 17 % i perioden 2010 til 2015. Økt gjenvinning av varme er en viktig del av dette. 29. mars 2014 ble NTNUs foreløpig siste og største varmepumpe satt i drift. Varmepumpa gjenvinner varme fra Tungregnesentralen i Byggteknisk, Høgskoleringen 7 og bruker det klimavennlige kjølemediet ammoniakk. 2015 er først år med full drift av varmepumpen og den har i 2015 bidradd til en energisparing på 8 GWh. Dette tilsvarer mer enn årsforbruket av energi for en enebolig hver eneste dag siden oppstarten. I 2015 mottok driftsavdelingen «NOVAP's varmepumpepris 2014» og «Trondheim Kommunes Energisparepris 2014» som følge av de gode resultatene de hadde oppnådd.

Ved NTNU har det vært en betydelig innsats for å forbedre forholdene for syklister gjennom oppgraderinger av sykkelparkeringsplasser og bedre garderobefasiliteter. Ved utgangen av 2014 er det mer enn 4 000 sykkelparkeringsplasser ved NTNU. Dette har blitt kombinert med innføring av parkeringsavgift ved alle NTNU sine

FORLAG

områder fra 1. september 2014. Tilretting for syklister de siste årene er finansiert med parkeringsavgifter. En reisevaneundersøkelse gjennomført april 2015 bekrefter den positive effekten disse tiltakene har hatt: Sammenlignet med 2013 har andelen som sykler til jobb økt fra 24 til 34 %. På samme tid har andelen som kjører bil til jobb sunket fra 36 til 22%. I tillegg viser reisevaneundersøkelsen at 9 % av dem som parkerte ved NTNU benyttet el-bil-parkering. Overgangen til sykkel alene bidrar med årlige reduksjoner på 270 tonn CO_2-ekvivalenter.

NTNUs internasjonale omdømme

NTNU måles mot andre universiteter i en rekke undersøkelser. Vi skårer relativt godt på utdanning, internasjonalisering og eksterne inntekter, men lavere på omdømme og forskerproduktivitet i de mer generelle internasjonale rangeringene. NTNUs plassering i seks av de mest omtalte rangeringene, siste målinger:

- Academic Ranking of World Universities (Jiao Tong): I gruppen 101–150 i verden (august 2015).
- Webometrics Ranking Web of Universities: Nr. 170 i verden (februar 2016).
- Center for World University Rankings: Nr. 243 i verden (juli 2015).
- QS World UnRankingsiversity: Nr. 254 i verden (september 2015).
- University-Industry Research Cooperation Scoreboard (Leiden-undersøkelsen): I gruppen 251 - 312 (mai 2015).
- Times Higher Education Supplement (THES): I gruppen 351–400 i verden (september 2015).

Bortsett fra førstnevnte på denne lista (Jiao Tong) ser det foreløpig ikke ut til at tildelingen av Nobelprisen i fysiologi eller medisin til May-Britt og Edvard Moser høsten 2014 har gitt NTNU noe løft i resultatene. Like fullt har vi flere andre indikasjoner på at NTNU har et godt omdømme internasjonalt – blant forskere og potensielle søkere som kjenner til oss. Universitetets gode renommé var den klart viktigste grunnen til at 543 utenlandske studenter på NTNU valgte å søke seg til Trondheim, viste en spørreundersøkelse blant dem høsten 2015. De fleste hadde fått informasjon om NTNU hos sine hjemmeuniversiteter. En tredjedel av de som svarte kom fra Tyskland, Frankrike og Spania. Resten var fordelt på 42 andre land.

Internasjonale studenter på den internasjonale studentdagen 17. november 2015.

NTNU i mediene

NTNU er synlig i mange kanaler og medier, særlig nasjonale. Universitetet var i fjor nevnt i om lag 19 200 norske artikler og innslag i radio/tv og fikk dermed nesten like mye omtale som Universitetet i Oslo (19 500 innslag). Også i utenlandske medier følger de to universitetene hverandre med 5 400 klipp (NTNU) og 6 000 (UiO). I en fersk spørreundersøkelse er rekkefølgen motsatt. Her rangerer et tverrsnitt av Norges befolkning NTNU som det beste universitetet i Norge, og med best omdømme. I 2015 ble det da også gjennomført flere enkeltstående formidlingstiltak som virkelig satte NTNU på kartet. Her vil vi spesielt fremheve våre forskere og stipendiater som bygget opp 22. juli-senteret i Oslo.

22. juli-senteret.

NTNU ble i 2015 nominert til European Excellence Awards for nobelpriskampanjen «Celebrating Excellence» i forbindelse med tildelingen av Nobelprisen i medisin til ekteparet Moser.

Engasjement for flyktningene

Vi har etablert to pilotprosjekt for å hjelpe flyktninger. Academic Guest Network skal tilby flyktninger med akademisk bakgrunn en besøksordning i våre fagmiljø. Ordningen vil bli videreutviklet og utvidet med språktilbud i 2016. Fagmiljø fra fem fakultet har vist interesse for å utvikle løsninger for humanitære organisasjoner, gjennom et samarbeid med Flyktninghjelpen.

FORELØPIG

3.7 KDs styringsparametere

3.7.1 Sektormål 1: Kvalitet i utdanning og forskning

GJENNOMFØRING PÅ NORMERT TID

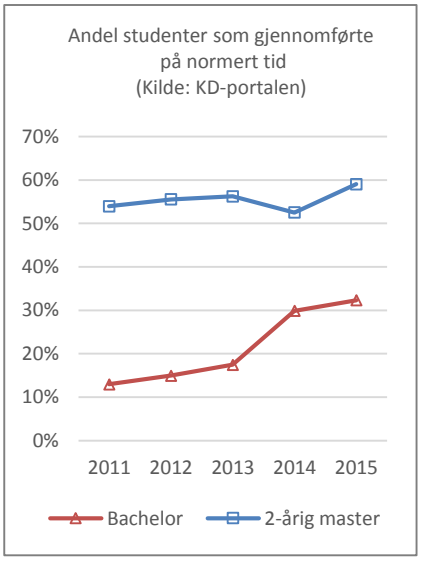

Andelen studenter som fullfører to-årig master på normert tid har gått opp fra 2014 til 2015. Den positive utviklingen ses i sammenheng med tiltakene som er iverksatt for å redusere frafall og øke gjennomstrømmingen. Dette følges opp i arbeidet med utdanningskvalitet.

1. august 2014 innførte NTNU automatisk utstedelse av bachelorvitnemål. Dette har som forventet resultert i en økning i antallet bachelorgrader. Når ordningen har vært i drift en periode vil vi få korrekte tall på gjennomstrømming i bachelorutdanningen. I mellomtiden er det vanskelig å vurdere hvorvidt økningen i antall bachelorstudenter som fullfører på normert tid er reell.

NTNU har høy inntakskvalitet og våre studenter bør ha gode forutsetninger for å kunne fullføre på normert tid. Studiene er imidlertid krevende. Ifølge NOKUTs oppsummering av tidsbruk i Studiebarometeret 2015 var faglig tidsbruk for en heltidsstudent ved NTNU 38,1 timer per uke. Dette er høyest av universitetene og 3 timer mer per uke enn gjennomsnittet av det heltidsstudenter oppgir i undersøkelsen. Andelen av våre studenter som fullfører i henhold til utdanningsplan (som definert i DBH) har økt de siste to årene. Total studiepoengproduksjon totalt øker år for år. Antall studiepoeng per student har vært ganske stabil de siste årene, med en liten økning de to siste årene.

Antallet kandidater fra 2-årige masterstudier har økt fra 2014 til 2015 mens antallet kandidater på de 5-årige masterstudiene er stabilt. Det kan se ut til at det har vært en liten vekst i antallet bachelorkandidater, men det er vanskelig å si sikkert ettersom effekten av automatisk utstedelse av bachelorvitnemål i 2014 gir stort utslag i statistikken.

Riksrevisjonens undersøkelse av studiegjennomføring i høyere utdanning (mai, 2015) viser at NTNU har lavere gjennomstrømming enn snittet i sektoren. NTNU har de siste årene lagt mye arbeid i å forhindre frafall og øke gjennomstrømming, og dette er et sentralt tema i fakultetenes og NTNUs melding om kvalitet i utdanningen. I læringsmiljøundersøkelsen fra 2015 ble studenter som er forsinket bedt om å oppgi de viktigste årsakene til at studieprogresjonen ikke er gjennomført som forventet. De tre viktigste årsakene oppgis å være for liten egeninnsats (35 %), faglige utfordringer (32 %) og sykdom (30 %).

Arbeidet med å øke gjennomstrømming og forhindre frafall gjøres i stor grad ute i fagmiljøene og det er stor variasjon mellom studieprogram når det gjelder årsaker til frafall, omfang av frafall, og om frafallet skjer tidlig eller sent i studiene. En del programmer med utfordringer knyttet til tidlig frafall har innført spesielle tiltak for å lette førsteårsstudentenes tilpasning til studiehverdagen. Det legges vekt på rask integrering i faglig-sosiale sammenhenger, og flere program har fått god tilbakemelding på ordninger med fast kontaktperson/mentor for studentene det første semesteret. Rekrutteringsarbeidet må forberede studentene på studiet de møter. God kvalitet på studieveiledning er viktig og i 2015 er det blant annet gjennomført en helhetlig gjennomgang av veiledningstjenestene ved NTNU for å sikre at tilbudet er organisert hensiktsmessig, at innholdet i veiledningen er av god kvalitet og at tilbudet er synlig for studenten.

Når det gjelder arbeid for å redusere frafall og forbedre gjennomstrømming generelt er ulike tiltak prøvd ut. Tett oppfølging og faste rammer rundt studentene,

FORELØPIG

spesielt i tilknytning til arbeidet med masteroppgaven, fungerer bra. Framover blir det viktig å arbeide med erfaringsoverføring programmene imellom. En del frafall og forsinkelser i studiet skyldes etterslep fra de første studieårene og det er derfor viktig med fortsatt fokus på reduksjon av strykprosent i basisfagene.

ANDEL UTEKSAMINERTE KANDIDATER TATT OPP PÅ DOKTORGRADSPROGRAM 6 ÅR TIDLIGERE

NTNU har uteksaminert 339 doktorer i 2015, og 142 av disse (42 %) er kvinner. Antallet doktorer i 2015 er dermed på samme nivå som i 2011. I perioden mellom 2011 og 2015 lå det årlige antallet doktorer på ca. 370. Svingninger er naturlig, blant annet som følge av tildelingssykler for nye forskningssentre, og samlet sett er NTNU tilfreds med at antallet nye doktorer de siste årene har holdt seg over 330.

Doktorpromosjonene i mars og november 2015 ble strømmet på nett og sett av 15 000. Visningene er særlig populære hos doktorandenes familie og venner i inn- og utland som ikke kan delta ved de høytidelige seremoniene.

Andelen doktorgrader i 2015 av opptak 6 år tidligere er 64,6 %. Dette er noe lavere enn foregående år og under snittet i sektoren, men innenfor en naturlig variasjonsbredde. Årsaker til forsinkelse og avbrudd må søkes dels i individuelle forhold, dels i strukturelle – for eksempel arbeidsmarkedet. Vi legger stor vekt på å øke gjennomstrømmingen, og NTNU har gjennomgående lavt frafall i sine ph.d.-programmer – under 10 % ved alle fakulteter. Likevel arbeider vi kontinuerlig med å redusere frafall og å bedre gjennomføringstiden i doktorgradsutdanningen. Det innebærer å styrke organisering og oppfølging av ph.d.-kandidatene gjennom midtveisevalueringer, samt å bruke framdriftsrapportene mer aktivt i oppfølgingen av kandidatene. Bedre tilrettelegging av arbeidsplikten og samtidig sørge for at den er relevant og ikke går ut over ett år, er et annet tiltak. Kurs i vitenskapelig skriving bidrar også til økt kvalitet og bedret gjennomstrømning. En stor andel av ferdige doktorer skal ikke fortsette sine karrierer innenfor akademia, og det arrangeres jevnlig egne seminar om karrieremuligheter både i og utenfor akademia.

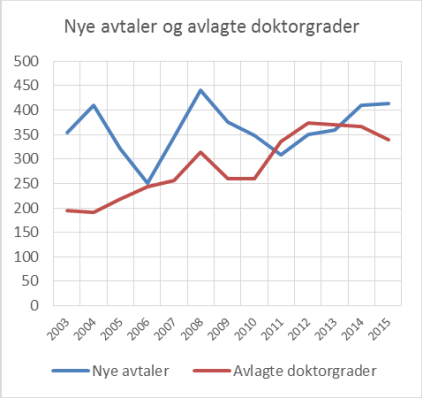

Fakultetene arbeider med å bedre kvaliteten på ph.d.-utdanningen, blant annet gjennom internasjonal evaluering av programmene. Noen satser på integrert ph.d -ordning for å rekruttere dyktige kandidater tidlig i studiet, andre har utviklet prosedyrer for rekruttering og oppstart av ph.d.-kandidater med målsetting å styrke inntakskvaliteten. God veiledning er en nøkkelfaktor for et vellykket ph.d.-løp. Fakultetene arrangerer faglige veilederkurs og holder veilederseminarer, og det tilbys også veilederkurs sentralt.

NTNU har svært mange ph.d.-avtaler og fakultetene gjennomgår dem med sikte på å avslutte inaktive avtaler. Foreløpige tall viser at 413 nye ph.d.-avtaler ble inngått i 2015, noe som er et svært godt resultat.

STUDENTENE SKAL LYKKES MED Å OPPNÅ LÆRINGSUTBYTTET SOM ER DEFINERT FOR STUDIEPROGRAMMENE

Når NTNU-studenter bes om å vurdere hvilke faktorer som bidrar mest til over-ordnet tilfredshet med valgt studieprogram oppgis læringsutbytte som den nest-viktigste faktoren (etter om programmet er engasjerende og utfordrende) (Kilde: Studiebarometeret 2015). NTNU-studentene er mest fornøyd med læringsutbyttet knyttet til teoretisk kunnskap, fulgt av samarbeidsevne og evne til refleksjon og kritisk tekning. NTNU har høye ambisjoner på vegne av våre studenter og ser som en viktig oppgave å legge til rette for at studentene skal lykkes. Som en del av dette jobbes det systematisk med å få til gode sammenhenger mellom studienes mål og innhold, undervisnings- og læringsaktiviteter og vurdering.

FORELØPIG

Mye av det systematiske arbeidet er forankret i kvalitetssikringssystemet. Det definerte målet for kvalitetssikringsarbeidet på NTNU er at det skal bidra til at studentene oppnår læringsutbyttet som er definert for emner og studieprogram, og systemet definerer roller, ansvar, oppgaver og oppfølgingsprosesser. Studieprogram evalueres årlig, med en grundigere periodisk evaluering minimum hvert 5. år. I den årlige evalueringen er læringsmålene og emner/struktur hovedtema, og dette knyttes opp mot bidrag til at studentene når læringsutbyttet for programmet. Emner evalueres ved hver gjennomføring og hovedtema i emneevalueringen er læringsmål, undervisnings- og læringsaktiviteter og vurderingsformer. Også disse knyttes opp mot bidrag til at studentene når læringsutbyttet. Både emne- og programevalueringer fører fram til en tiltaksplan, der målet for tiltakene er at studentene i større grad skal nå læringsutbyttet.

I den årlige kvalitetsmeldingen fra fakultetene etterspørres vurderinger knyttet til målepunktene ramme-/innsatskvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet. Et sentralt spørsmål i vurdering av resultatkvalitet er om studentene når læringsutbyttet. Fakultetene vurderer i den forbindelse bl.a. frafall, gjennomstrømming, strykprosent, kandidatproduksjon samt samfunns- og arbeidslivsrelevans. Det produseres statistikk over frafall, gjennomstrømming og karakterfordeling og denne statistikken analyserer fakultetene i forbindelse med utarbeidelse av kvalitetsmeldingen. De viktigste kildene våre til informasjon om studentene har oppnådd læringsutbyttet er emneevalueringer, studieprogramevalueringer, kvalitetsmeldinger, FS-data, DBH-data og Studiebarometeret. I tillegg får vi god informasjon gjennom våre egne sykliske undersøkelser som gjennomføres hvert tredje år: Læringsmiljøundersøkelse, kandidatundersøkelse og arbeidsgiverundersøkelse.

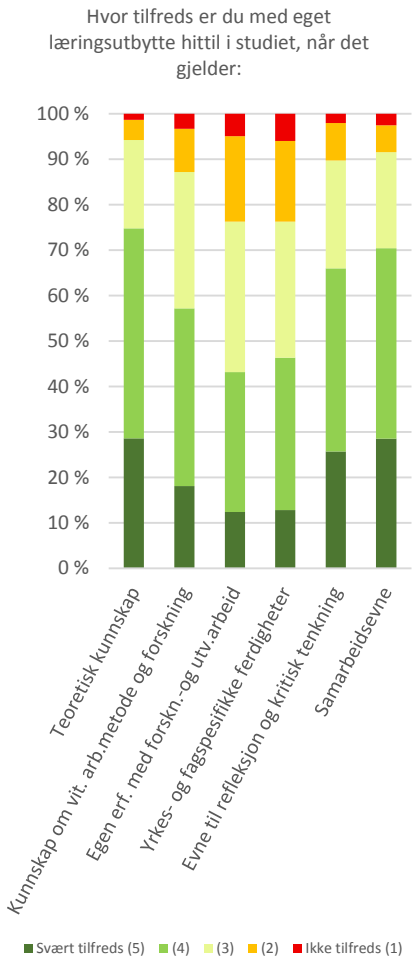

(Kilde: Studiebarometeret 2015)

For at studentene skal lykkes må faglærere tilbys pedagogisk støtte og kompetanseheving. I tillegg gjennomføres utviklingstiltak gjennom NTNU Toppundervisning. Flere fakultet jobber nå med å etablere egne læringssentre og læringsutvalg som skal bidra til pedagogisk kompetanseheving, og flere fakultet setter kollegabasert veiledning i system. Læringsassistenter er i mange emner viktige bidragsytere i undervisningen. Det er viktig at de har riktige kompetanse i forhold til sin rolle og fagområdet. I 2015 ble det utviklet nye beskrivelser av læringsutbytte og nye nettbaserte opplæringsmoduler for læringsassistentene. Dette vil gi en nødvendig kapasitetsøkning for denne typen opplæring.

I tillegg til å utvikle undervisnings- og læringsformer må NTNU sørge for at studentene får den støtte og tilrettelegging som de trenger for å lykkes. I 2015 er veiledningstjenesten ved NTNU gjennomgått. NTNU har handlingsplan for universell utforming, og studentservice tilbyr karriereveiledning, mestringsveiledning, veiledning til toppidrettsstudenter og tilretteleggingsveiledning for studenter med funksjonsnedsettelse. I tillegg arrangeres jobbsøkerkurs, kurs i presentasjonsteknikk, kurs i studieteknikk og motivasjon, kurs for studenter med lese- og skrivevansker og andre typer kurs for studenter med funksjonsnedsettelse.

NTNU er opptatt av å utvikle emne- og programdesign som fremmer ønsket læring. I de siste årene har en del program gjort strukturelle endringer i oppbyggingen for å tydeliggjøre relevans og øke studentens motivasjon. Eksempler er større emner og etablering av strenger (kolonner) i studieprogrammene, dvs. en sammenhengende rekke med emner som er relevante for valgt studieprogram gjennom de første semestrene.

Rekrutteringsarbeidet må forberede studentene på de valgte studiene og hva de krever av arbeidsinnsats. Resultatene fra Studiebarometeret 2015 viser at flere av studiene på NTNU er blant studieprogrammene i landet hvor studentene jobber mest.

FORLØPIG

RESULTATOPPNÅELSE PÅ FORSKNING UT FRA INSTITUSJONENS EGENART

Fordelingen av doktorgrader fakultetene imellom avspeiler NTNUs egenart. I henhold til DBHs faginndeling står teknologi for 56 % av doktorgradene i 2015, mens 5 % av gradene er avlagt i matematisk-naturvitenskapelige fag. Vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil er altså tydelig. De tre teknisk-naturvitenskapelige fakultetene (NT, IME, IVT) står for 58 % av de avlagte gradene i 2015. Det medisinske fakultet tildelte 19 % av gradene, og mange av disse er innen naturvitenskapelige felt. De samme fire fakultetene har også brorparten av NTNUs profesjonsstudier.

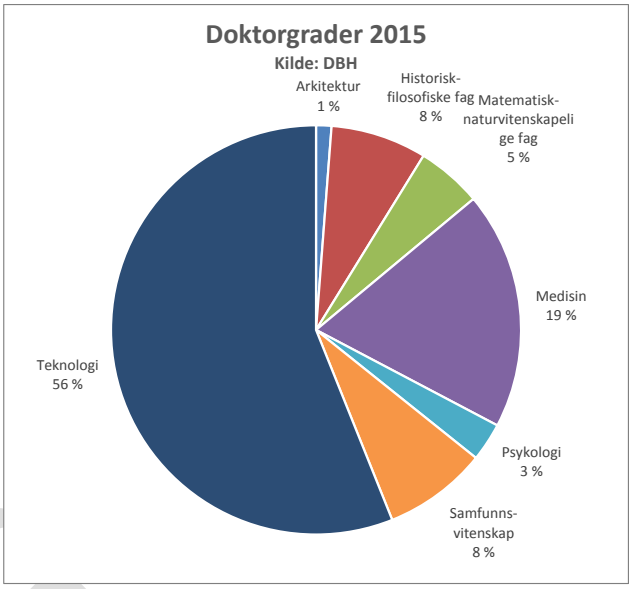

Endelige publikasjonstall for 2015 foreligger ikke, men basert på registreringer i CRIStin per 31.12.2015 ser det ut til at den vitenskapelige publiseringen har økt både i omfang og kvalitet i forhold til 2014. Foreløpige anslag tyder på at antall publikasjoner vil ende på omtrent samme nivå som i toppåret 2012, og andelen publikasjoner på nivå 2 øker i forhold til tidligere. NTNUs hovedprofil er klart gjenkjennbar i publikasjonsmønsteret. Om lag 37 % av publikasjonene er innen teknologi, 19 % innen naturvitenskapelige fag og 20 % innen medisin. Humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag, inkludert psykologi, står for 23 % av publikasjonene (per 31.12.2015).

Gemini.no er hovedkanalen for redaksjonell forskningsformidling fra NTNU og bidrar til å synliggjøre vår egenart. Gemini.no når sine lesere gjennom blant annet nyhetsbrev, sosiale medier og ved å være tilgjengelig for søk på nett. Gemini.no publiserte 309 norske og 180 engelske artikler i 2015. Til sammen ga publiseringene en effekt på 1362 saker i norske og utenlandske medier. 92 av NTNU-artiklene fra Gemini.no ble publisert hos forskning.no. Gemini.no når et stort engelskspråklig publikum gjennom å spre artikler til forskningsnettstedene Alpha Galileo, EurekAlert og ScienceNordic.

SAMSPILL MELLOM FORSKNING OG UTDANNING

NTNUs utdanninger er og skal være forskningsbasert. Studentene møter ikke bare forskning gjennom undervisning og veiledning, men også i egen praksis. Bachelor- og masteroppgaver krever anvendelse av vitenskapelig teori og metode. I mange masterstudier er oppgavene direkte knyttet til pågående forskningsprosjekter ved instituttene. Mange av våre fag, i hele bredden av NTNU, er eksperimentelle av natur og krever at studentene øves i forskningsmetode og utviklingsarbeid i laboratorier, studio, atelierer og verksteder. Flere fagmiljøer arbeider også med å involvere studenter systematisk i forskningsvirksomhet.
NTNU Toppundervisning finansierer en rekke utviklingsprosjekter som knytter forskning og utdanning tettere sammen. For eksempel ble det i 2015 startet et samarbeid mellom det obligatoriske emnet Eksperter i Team (EiT) og NTNUs tematiske satsingsområder.

Helse er godt likt stoff fra forskningens verden. Scientific American, USAs største populærvitenskapelige magasin, publiserte en podcast om hjerte- og treningsforskning som viser effekten av rødbetejuice for å takle store høyder. Retningsansen hos menn er mer effektiv enn hos kvinner er et funn innen nevromedisin, og ble omtalt i over 250 medier verden over. Et omfattende vikingfunn på Ørlandet av arkeologer ved Vitenskapsmuseet, vekket også oppmerksomhet i internasjonale medier.

I 2015 ble fase 2 av integrasjonsprosjektet mellom Det medisinske fakultet og St. Olavs Hospital startet. Dette handler blant annet om samorganisering av aktivitet og støttefunksjoner knyttet til utdanning, forskning og innovasjon, og vil naturligvis bli samkjørt med fusjonsprosjektet. Det integrerte universitetssykehuset, som nå også blir tilført fagmiljøene fra den tidligere Høgskolen i Sør-Trøndelag, gir grunnlag for et enda bedre samspill mellom forskning og utdanning på helsefeltet.

NTNU er, som eneste norske institusjon, deltaker i Climate KIC under European Institute for Innovation and Technology (EIT). EIT er en integrert del av Horisont

FORELØPIG

2020 og kobler aktiviteter innen utdanning og forskning sammen med entreprenørskap og innovasjon for å styrke Europas globale konkurransekraft.

DELTAKELSE I HORISONT 2020 OG ERASMUS+

Norge har høye ambisjoner for deltakelse i Horisont 2020 med målet om at 2 % av de konkurranseutsatte midlene i Horisont 2020 skal tilfalle norske forskningsmiljøer. NTNU ønsker å være en betydelig bidragsyter til nasjonal måloppnåelse for Horisont 2020. I NTNUs Internasjonale handlingsplan 2014 - 2017 er målet en inntekt på 1 milliard norske kroner. Dette er en dobling i forhold til NTNUs inntekt fra FP7. Nominelt økte inntektene (BOA) fra EU med 13,7 % fra 2014 til 2015.

NTNU står i den nasjonale sammenlignbare statistikken fra november 2015 oppført med 34 prosjektdeltakelser i Horisont 2020. Det er det høyeste antallet prosjektdeltakelser blant universitetene. NTNU står for 30 % av norske universiteters deltakelser i rammeprogrammet. Egne data viser at NTNU per 15. februar 2016 deltar i 47 prosjekter.

60 % av NTNU søknader til Horisont 2020 er evaluert over terskelverdien for å kunne få innvilget prosjekt. Det er en økning fra 56 % i 2014.

Når det gjelder inntekter har de 34 prosjektene generert en inntekt på 19,1 millioner Euro til NTNU. Dette tilsvarer også 30 % av norske universiteters inntekter fra Horisont 2020. Med en valutakurs på 9,6 (pr 31.12.2015) blir dette 183 mill. NOK. Med fem år igjen av Horisont 2020, trenger vi en inntekt på ca. 160 mill. NOK pr år for å nå vårt mål om én milliard NOK i inntekt for hele Horisont 2020.

I 2015 registrerte vi 1269 utvekslingsstudenter på programmer under Erasmus+. 211 av disse var utreisende studenter, mens 1058 var innreisende studenter.

Hva gjelder søknadsaktivitet under Erasmus+-programmet så deltok NTNU i 2015 i 13 søknader om strategiske partnerskap innenfor Erasmus+, og i 5 av disse søknadene var NTNU konsortiekoordinator. Tre av søknadene hvor NTNU er koordinator ble innvilget, og 1 av de øvrige. NTNU deltok også i en søknad om Erasmus Mundus Joint Master Degree og denne ble innvilget.

NTNU fikk innvilget stipendmidler til global mobilitet (samarbeid med land utenfor EU) i to søknadsrunder i 2015: NTNU ble innvilget totalt 240 909 EURO for gjennomføring av 55 mobiliteter av ansatte og studenter med partnerlæresteder i Armenia, Ecuador, India, Russland, Serbia og Sør-Afrika.

FORELØPIG

3.7.2 Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

ANDEL BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET UTENOM FINANSIERING FRA NFR OG EU

Styringsparameteren forteller oss noe om hvor relevant vi er for samfunns- og arbeidslivet, ved å se på hvor stor andel av våre inntekter de bidrar med.

NTNU har en høyere andel slike inntekter enn sektoren forøvrig, og hadde en positiv utvikling fra 2014 til 2015. Økningen skyldes i hovedsak økning i bidragsprosjekter, mens oppdrag har gått noe ned.

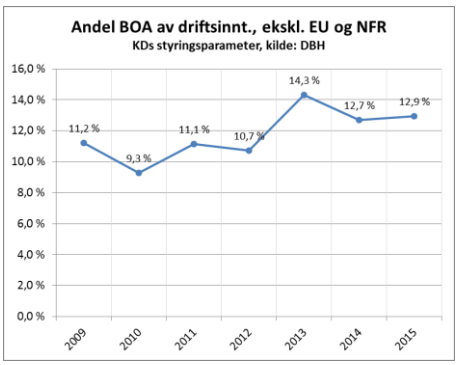

SAMARBEID MED SAMFUNNS- OG ARBEIDSLIV

En av målsettingene i NTNUs strategi er at NTNU skal være en ettertraktet samarbeidspartner for ledende kunnskapsmiljøer og bedrifter nasjonalt og internasjonalt. Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv er et prioritert område og en viktig del av samfunnsoppdraget. Mye av kontakten skjer på institutt- og forskernivå og handler om konkrete prosjekter, praksisorienterte masteroppgaver, bruk av problemstillinger i emner og øvingsopplegg m.m. På institusjonsnivå har NTNU etablert rammeavtaler med mange store konsern og bedrifter og et titalls næringslivsringer. Gjennom næringslivsringene involveres partnere i næringsliv, industri og offentlig forvaltning i et samarbeid for å styrke utdanningsvirksomheten ved universitetet. Samarbeid med offentlig sektor er viktig, for eksempel har både medisinstudiet og helsevitenskap systematisk samarbeid med Helse Midt-Norge og andre aktører i helsesektoren, mens lærer- og lektorutdanningen har 40 partnerskapsskoler.

En god del studier ved NTNU har praksiskrav. I lærerutdanningene og profesjons-studiet i psykologi og medisinstudiet er praksis lagt inn som en del av studiene. Ved teknologi- og arkitektstudiene må studentene selv skaffe seg praksis i en bedrift. Praksisordningen bidrar også til kontakt og samarbeid mellom NTNU og samfunns- og arbeidsliv.

NTNUs styre, alle fakultetsstyrer og museumsstyre har eksterne representanter. Også studieprogramrådene skal ha ekstern representasjon eller sørge for innspill fra eksterne aktører.

NTNU samarbeider med næringslivet for å løse globale utfordringer blant annet gjennom forskningssentre for miljøvennlig energi (FME) og de tematiske satsings-områdene (bærekraft, energi, havrom og helse). Videre arbeides det for å fremme industriens innovasjon og konkurranseevne gjennom arbeid i SFIer, diverse bilaterale avtaler med større industribedrifter og nærings-ph.d.-er. Etablering av nye oppstartsselskaper og nytt næringsliv støttes gjennom NTNU Technology Transfer Office (TTO), NTNU Discovery og FORNY.

Et annet tiltak er nettverksbygging mellom regional industri og kunnskapsmiljøer som f.eks. «Brohode Frøya». I tillegg har vi diverse tiltak hvor studenter samarbeider med næringslivet. Eksempler på slike tiltak er NTNU Bridge, Eksperter i Team, START NTNU, og arbeid som gjøres i regi av linjeforeninger.
Innen videreutdanning er det flere ulike typer samarbeid. Erfaringsbasert master i olje- og gassteknologi ble utviklet i tett samarbeid med Norsk Industri. Gjennom avtaler med ulike sammenslutninger kan vi foreta markedsundersøkelser blant medlemsmassen for å utvikle etter- og videreutdanningstilbud (EVU) tilpasset arbeidslivets behov.

Nærhet til forskningsmiljøene teller

I Powel brukes samarbeidet forskere og studenter aktivt gjennom forskningsprosjekter, masteroppgaver og sommerjobber. Selskapet leverer programvareløsninger til energiselskaper, entreprenører og offentlig sektor og har virksomhet i Norge, Sverige, Danmark, Sveits, Tyrkia, Polen og Chile. Selskapet har sitt utspring fra SINTEF og har hovedkontor i Trondheim.

FORELØPIG

Arbeidsgiverundersøkelsen fra 2015 viser at NTNU-kandidatenes kompetanse er høyt ansett i arbeidslivet. Om lag halvparten av arbeidsgiverne mener at NTNU-kandidater er sterkere enn kandidater med tilsvarende utdanning fra andre læresteder, og over 90 % oppgir at de anser det for aktuelt å ansette personer med samme type utdanning fra NTNU igjen.

NTNUs første Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) møttes for siste gang i oktober 2015. NTNU benyttet møtet til å få råd og innspill i forbindelse med fusjonen. Problemstillinger som ble diskutert var: Hvordan skal vi arbeide for å utnytte det potensialet som ligger i fusjonen? Hvordan bør vi innrette strategier og mekanismer for arbeids- og næringslivskontakt, slik at det nye NTNU kan bli en enda mer slagkraftig og strategisk samarbeidspartner for myndigheter, arbeids- og næringsliv både i de tre regionene og generelt? Med fusjonen vil NTNU utvikle en felles arbeidslivsstrategi samt tenke nytt rundt RSA. Erfaringene og behovene fra de fire partnerne er viktige å ivareta i videre arbeid.

Statsminister Erna Solberg, olje- og energiminister Tord Lien, rektor Gunnar Bovim, kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen. Lansering av samlet campus, 8. september 2015. Foto: NTNU.

I 2015 fikk NTNU besøk av 50 nasjonale politikere; statsminister, utenriksminister, olje- og energiminister, kunnskapsminister, andre regjeringsmedlemmer, stortingsrepresentanter, regionale og lokale politikere, toppledere i næringslivet og kronprinsparet. Besøkene er arenaer for dialog om vårt nasjonale og internasjonale samfunnsoppdrag. Viktige temaer under besøkene har vært tematiske satsingsområder, campusutvikling, fusjon, helse og utdanning og teknologi i utdanning.

NTNU Alumni

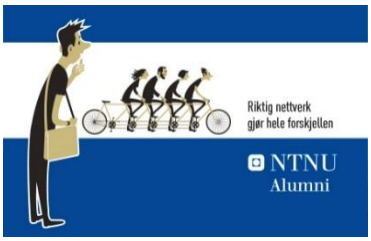

NTNU har økt sin kontakt og samarbeid med tidligere studenter i 2015. I tillegg har det nasjonale samarbeidet om NorAlumni Japan og NorAlumni Kina blitt vektlagt. NTNU har jevnlig nådd over 33 000 alumner gjennom nyhetsbrev. Det har vært direkte kontakt med over 1000 alumner blant annet gjennom en rekke nettverkstreff nasjonalt og internasjonalt. Disse treffene av faglig og sosial karakter har blitt gjennomført i Brussel, Seoul, Singapore, Boston og det siste i Ålesund. Utover dette har NTNUs alumner gjennom tiltak rettet mot studenter (Alumni-kompass, Jobbskygge, Gjesteforelesninger, Ambassadører) bidratt med nær 550 frivillige timer. Gjennom samarbeid med alumner oppnår NTNU: i) styrket samarbeid med arbeids- og næringsliv nasjonalt og internasjonalt, ii) økt oppmerksomhet på samfunnsrelevans, mobilitet og styrket studiekvalitet, iii) flere NTNU-ambassadører og personlige markedsførere.

Kunst og kultur

«Med lys inn i bildet» av Anne-Karin Furunes, Kilden kulturhus, Stjørdal 2015. Foto: Anne-Karin Furunes.

Fakultet for arkitektur og billedkunst, Det humanistiske fakultet og Vitenskapsmuseet har utstillinger, utsmykninger, konserter og annen formidling. Et eksempel er Anne-Karin Furunes, internasjonalt anerkjent kunstner og professor ved NTNU, som bidro med fast utsmykning og ble hedret med utstillingen «Med lys inn i bildet» i nytt kulturhus i hjembyen Stjørdal.

Bachelor- og masterstudenter ved NTNU har avgangskonserter og avgangsutstillinger for publikum. Vi kan nevne Rindal kommune som har et unikt studentarkitekttegnet og -bygget stjernetårn, og at arkitektstudenter arbeider i et større prosjekt for å omskape et gammelt ammunisjonslager på Lade i Trondheim til en publikumsvennlig attraksjon langs Trondheims mest populære tursti.

Universitetsbiblioteket har flere utstillinger i løpet av året, deriblant spesialsamlingene, og en utstilling om den første lovsamlingen som gjaldt hele Norge, gitt ut av Magnus Lagabøter i 1274–1276.

NTNU har nettutstilling om «Tronstad og tungtvannet», historien om NTH-professor i kjemi og motstandsmann Leif Tronstad som hadde en sentral rolle i

FORELØPIG

sabotasjeaksjonen mot Norsk Hydros tungtvannsanlegg på Vemork. Kampen om tungtvannet er en norsk tv-serie om sabotasjeaksjonen.

Et nytt medisinsk museum på Kunnskapssenteret stiller ut medisinske gjenstander som gjennom en årrekke er brukt i pasientbehandling og forskning ved St. Olavs Hospital og NTNU.

NTNU har også et omfattende kultursamarbeid innen film, musikk, festival og utstilling samt egne interne studentorkester som NTNU Jazzensemble og NTNU Kammerorkester. I samarbeid med partnerne har vi faglige og kunstneriske formidlingsprosjekter og tiltak som NTNU jazzambassadør, NTNU-kunstner, -filmpris, -kammerpris, -julekonserter, -kunstnerisk julegave, NTNU musikknæringspris og NTNU jazzambassadør som i 2015 ble Hanna Paulsberg fra Gjøvik, utdannet ved jazzlinja NTNU, og med høy stjerne i Trondheims musikkliv.

Jazzlinja har i en årrekke vært kjent for å utdanne musikere som nyter stor anerkjennelse innenlands og utenlands. Bandet Highasakite har gjort suksess i inn- og utland, og innkasserte to Spellemannpriser i kategoriene Komponist og Jazz, der alle de nominerte hadde hel eller delvis bakgrunn fra NTNU. Emilie Nicolas, også fra NTNU, vant i kategorien Popsolist og ble Årets nykommer.

Adresseavisen, Trondheim kommune og NTNU åpnet teknologipark tilknyttet det nye Adressahuset. Parken skal by publikum på digitale opplevelser og være et levende laboratorium for forskning og innovasjon.

NTNUs nasjonale omdømme
Flere undersøkelser har de siste årene bekreftet at NTNU har et godt omdømme i den norske befolkningen. NTNU ble bedømt som universitetet i Norge med best omdømme i en nasjonal Norfakta-undersøkelse i februar 2016. 53 prosent av de spurte rangerte NTNU på topp. Universitetet i Oslo fikk 28 prosent, og Universitetet i Bergen fikk 22 prosent. På spørsmål om hvilket universitet deltakerne rangerte som det beste i Norge, tok NTNU også en klar førsteplass; 40 prosent rangerte NTNU på topp, mens 29 prosent mente at Universitetet i Oslo fortjente denne karakteristikken. Undersøkelsen bekrefter også at Trondheim fortsatt har posisjon som Norges beste studentby, med et stort forsprang til Bergen, Oslo og Tromsø på de neste plassene. Norfaktas undersøkelse ble gjennomført blant 1000 tilfeldig utvalgte personer over 15 år, representative for hele den norske befolkningen.

NHOs kompetansebarometer 2015 viste at bedrifter aller vil helst ha ingeniører og teknologer fra NTNU. Disse er langt mer ettertraktet i næringslivet enn de som kommer fra andre læresteder. NIFUs kandidatundersøkelse i 2014 bekreftet at uteksaminerte kandidater fra NTNU raskt kommer i jobb. Dette er ytterligere en indikasjon på at NTNU har et godt rykte også blant arbeidsgivere, og tydeligvis utdanner personer med en kompetanse som arbeidslivet trenger. Undersøkelser i 2014 viste at NTNU da hadde best omdømme i den norske befolkningen av alle universitet og vitenskapelige høgskoler (Profilundersøkelse av norske etater, utført av Ipsos) og et godt renommé blant norske journalister (PR-barometeret, utført av Aalund).

FORSKNINGSINNSATS I MNT-FAG OG PROFESJONSFAG
NTNUs hovedprofil er tydelig gjennom den forskningsinnsatsen som finner sted innenfor MNT- og profesjonsfag. Som nevnt ovenfor (se Resultatoppnåelse) dominerer disse fagene kvantitativt både vår vitenskapelige publisering og doktorgradsproduksjon, og kvaliteten er gjennomgående høy. MNT-fagene er gjennomgående laboratoriekrevende og blir prioritert både ved tildeling av interne midler til vitenskapelig utstyr og i søknader til Forskningsrådet om

FORLØPIG

forskningsinfrastruktur. I 2015 mottok NTNU støtte til seks nasjonale forskningsinfrastrukturer, samtidig som vi er partner i sju andre. Alle disse, med unntak av Biobank Norway, er innenfor MNT-fag.

MNT-fagene bidrar også tungt i våre tematiske satsinger og arbeidet med muliggjørende teknologier, og blir derfor også tilgodesett med strategiske midler, blant annet gjennom tilførsel av ekstra stipendiatstillinger. Denne satsingen understøttes gjennom tildelinger fra Kunnskapsdepartementet. NTNU fikk 11 nye stipendiatstillinger over statsbudsjettet for 2015 med en føring om å følge opp satsingen på realfag og teknologi i langtidsplanen. Disse er fordelt til de relevante fakultetene. I statsbudsjettet for 2016 fikk det fusjonerte NTNU 36 nye stillinger, hvorav 16 er midlertidige stillinger som fases ut etter en stipendiatperiode. Vi følger opp de føringene som er lagt på disse stillingene, slik at 30 blir øremerket MNT-fag, maritime fag får 4 stillinger og sykepleie 2. Hver av de tidligere høyskolene er tildelt to av de nye stillingene.

3.7.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning

FLEKSIBEL UTDANNING
Fleksibel utdanning ved NTNU er ennå i hovedsak knyttet til etter- og videreutdanningen. Fleksibilisering øker imidlertid også i grunnutdanningen. Framover vil det være målgruppen og markedet som skiller studentgruppene, framfor undervisningsmetodene.

Nesten alle videreutdanningskurs ved NTNU er nettbaserte. De fleste kursene kombinerer undervisning på nett med samlinger, men noen kurs er også rene nettkurs. På samlinger er det stadig mer aktiviteter mellom student/student og student/faglærer. Denne arbeidsformen er blitt mer vanlig og det blir færre rene forelesninger på samlingene.

Antall fleksible erfaringsbaserte mastergrader øker, dvs. studier der deltakerne kan følge egen progresjon og ta enkeltkurs, spesialiseringer eller hele mastergraden. I 2015 hadde NTNU 11 erfaringsbaserte mastergrader i sin portefølje. Master i olje- og gass startet høsten 2015, på et tidspunkt der markedet var på veg ned. Tilbudet vil bli vurdert og muligens justert i 2016. Som en oppfølging av at lærerutdanningen fra og med 2017 skal være fem-årig planlegges fleksible tilbud på masternivå for lærere som ønsker å videreutdanne seg til master. NTNU har i flere år satset på videreutdanning for lærere, denne satsingen fortsatte i 2015.

Politikk for eksternt finansiert etter- og videreutdanning ved NTNU 2016 - 2020 ble vedtatt i desember 2015. Det er en ambisiøs politikk: NTNU skal opprettholde sin posisjon som den viktigste aktør på videreutdanning innenfor teknologi og teknologi i kombinasjon med økonomi og ledelse, og innen 2020 være størst på videreutdanning for lærere og i helse- og velferdsfag. Kvalitet, forskningsbasert utdanning og omdømmebygging er blant målsettingene. NTNU skal videreutvikle måter å imøtekomme samfunnets behov for etter- og videreutdanning og tilrettelegge for kombinasjonen arbeid - utdanning. For første gang siden 2001 er det en nedgang i antall deltakere på videreutdanning. For å lykkes med politikken må det gjøres et grundig markedsarbeid og –analyser samt godt samarbeid med interne og eksterne aktører.

Videreutdanningen er generelt preget av en tradisjonell e-læringsløsning med begrensede muligheter til å etablere innovative løsninger for nettstudenter. Noen tilbud blir av den grunn lagt på andre e-læringsplattformer. Digital eksamen ble prøvd ut ved noen videreutdanningskurs i 2015 og flere kommer i 2016. Nytt LMS piloteres i 2016, med økte muligheter også innen videreutdanning. NTNU har økt

FORELØPIG

satsingen på innovative undervisningsmetoder der også videreutdannings-prosjekter er inkludert, deriblant utprøving av et simuleringsprogram i kurset forretningsforståelse i prosjekter i 2015.

NTNU har i løpet av 2015 tilbudt to emner både som ordinære videreutdanningskurs med eksamen og som MOOC. Dette gjelder «Smart læring - hvordan IKT og sosiale medier endrer læring» og «Teknologiendring og samfunnsutvikling».

NTNU har også i 2015 deltatt i eCampus programmet. Hovedfokus ved NTNU har vært på deltagelse i prosjektet Digital eksamen. NTNU ser dette som en god mulighet for sektoren til å samordne tjenestetilbudet og sikre gode felles basistjenester. Videre har NTNU tatt i bruk tjenester for samhandling som er utviklet av eCampus. NTNU har også inngått avtale om bruk av opptaksløsning som leveres via eCampus.

NTNU er medlem i ICDE (International Council for Open and Distance Education), og er representert i den internasjonale organisasjonen IACEE (International Association for Continuing Engineering Education), en ledende verdensomspennende organisasjon for videreutdanning av ingeniører. REN (Research and Educational Network) er et annet nettverk vi er representert i, som samler store offentlige og private virksomheter som er involvert i e-læring og kompetanseutvikling. Dette er viktige nettverk for mulige fremtidige samarbeid og utvikling av nye tilbud.

	2013	***2014***	***2015***
*Antall kurs**	*243*	*225*	*232*
Antall deltakere	*5707*	*5 719*	*5 291*
*Deltakere per kurs***	*23,5*	*25*	*23*

* Begrepet kurs brukes i markedsføringssammenheng i videreutdanningen og kan være satt sammen av ett eller flere emner.
** Rapporten er tatt fra emneporteføljen i FS. Et kurs kan ha blitt gjennomført flere ganger i løpet av et år, dette vises ikke i emnerapporten, der alle deltakere slås sammen under emnet. Statistikken over antall deltakere per kurs er derfor noe unøyaktig ettersom det er emner som er utgangspunktet, ikke antall kursgjennomføringer (mao. er det antakelig færre deltakere per kurs enn det statistikken viser).

3.7.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

LANGSIKTIG ØKONOMISK PLANLEGGING
NTNU har brukt langtidsbudsjetter i økonomistyringen i flere år og mener det er avgjørende for god økonomistyring og forutsigbare rammebetingelser for fagmiljøene. Vi har 4-års horisont for vanlig aktivitet, men vi jobber med lengre planleggingshorisont for eksempelvis eiendom og IKT som krever betydelige investeringer. God økonomistyring fordrer dessuten godt planarbeid og god sammenheng mellom aktivitet og budsjett/regnskap, og vi har de senere årene gjort flere justeringer i både målstrukturen og plan-, budsjett- og oppfølgingsprosessen for å ivareta dette.

Ved NTNU har vi nå i bruk flere modeller i arbeidet med økonomistyring. Vi har egenutviklet inntektsfordelingsmodell, internhusleiemodell, samt TDI- og leiestedsmodell. Virksomhetsstyringsverktøyet «Bevisst» gir lederne løpende styringsinformasjon om økonomi og aktivitet. I sum gir dette oss god innsikt og styringsgrunnlag.

FORELØPIG

Langsiktig økonomistyring er viktig, men må gå hånd i hånd med kortsiktig oppfølging av budsjett og regnskap. Vi har månedlig oppfølging av enhetene ved NTNU for å kunne iverksette korrigerende tiltak ved behov underveis i året.

I 2015 har hovedfokus vært på inkludering av våre fusjonspartnere i NTNUs praksis for økonomistyring. Fusjonen trådte i kraft 1. januar 2016 og krevde et betydelig forarbeid på økonomiområdet for å kunne starte med felles budsjetter og regnskap fra 1. januar 2016. Sammen med våre fusjonspartnere har vi store ambisjoner om å forbedre arbeidet med økonomi- og virksomhetsstyring i løpet av 2016 og videre. Standardisering, forenkling, digitalisering og effektivisering er stikkord for forbedringsarbeidet.

SOLIDE FAGMILJØER

NTNU bygger solide fagmiljøer dels gjennom å styrke forskningskulturen i hele bredden, dels ved å satse på særlig høy kvalitet. Styrking av forskningskultur handler blant annet om en publiseringspolitikk med klare forventninger, karriereutvikling for vitenskapelig ansatte og god forskningsledelse. NTNU vedtok en publiseringspolitikk i 2014 og ser til at fagmiljøene følger opp med egne strategier for vitenskapelig publisering. Vi har i 2015 startet utvikling av en karrierepolitikk og deltar i nasjonalt samarbeid på feltet. Forskningsledelse er en viktig komponent i vårt opplæringsprogram for instituttledere.

Satsingen på økt forskningskvalitet er samlet under overskriften NTNU Toppforskning. Dette omfatter både forskningssentre og spesielle rekrutterings- og utviklingsprogrammer som sikter mot særlig høy kvalitet. Høsten 2015 sendte NTNU inn 33 søknader til SFF-IV, trinn 1. I februar 2016 vil det avgjøres hvem som inviteres til å søke i trinn 2. De fem nye SFI-sentrene vi ble vertskap for i 2014 har vært opptatt av kontraktsforhandlinger i 2015. Vi regner med at alle er i full drift i 2016. Totalt 13 søknader ble sendt inn til utlysningen av nye Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME). NTNU deltar i 11 av disse søknadene og leder to. Avgjørelsen faller i mai 2016.

Stjerneprogrammet for yngre, særlig talentfulle forskere ved NTNU ble satt i gang våren 2014 med 17 deltakere. Vi utvidet programmet med fem deltagere i 2015 – de som fikk tildeling gjennom Unge talenter i Forskningsrådet. Vi vil foreta en intern evaluering av programmet våren 2016 og vurderer videreføring med en ny gruppe fra 2017.

NTNU fikk tildelt en kvote på 40 innstegsstillinger fra KD våren 2015. Vi bruker denne mekanismen til å realisere såkalte Onsager Fellowships, som vi finansierer gjennom interne strategiske midler samt KDs tildeling til verdensledende fagmiljø. Våren 2015 lyste vi ut 12 nye stillinger på innstegsvilkår der kravet til kandidatenes faglige kvalifikasjoner ble satt svært høyt. På 11 av 12 fagområder har vi lykkes i å rekruttere særdeles dyktige medarbeidere som begynner ved NTNU i 2016.

Erfaringen med prosessen så langt er at NTNU er blitt godt profilert, vi fikk svært gode søkere og vi har klart å gjennomføre en effektiv og profesjonell tilsetting. Som ledd i NTNU Toppforskning har vi i 2015 også satt i gang en prosess for å ansette 15 internasjonalt ledende fagpersoner i II-er stillinger hos oss. Disse er knyttet til sterke fagmiljøer på fakultetene/VM.

Toppforskningssentre, intern kvalifisering og internasjonal rekruttering er sentrale virkemidler for å skape solide fagmiljøer. Det samme er forskningsinfrastruktur av høy kvalitet. NTNU har hatt stor suksess i Forskningsrådets INFRASTRUKTUR-satsing, der vi i 2015 fikk tildelinger på over 450 millioner kroner til seks store prosjekter vi leder. NTNU er også hovedpartner i sju andre infrastrukturer som fikk tildeling på om lag 300 millioner kroner.

FORELØPIG

Solide fagmiljøer er viktig i seg selv, men det er også er et mål at NTNU etablerer langsiktig og robust samarbeid med utvalgte fremragende internasjonale fagmiljøer og institusjoner. Vi forventer at de strategiske partnerskapene bl. a. skal føre til økt deltakelse i H2020 og Erasmus+ og mer målrettet og kvalitetssikret utdannings-samarbeidet, inklusive studentmobilitet. Vi har særlig oppmerksomhet på økt sampublisering og styrket kvalitet i studieprogrammene.

Det arbeides langsiktig og systematisk med å utvikle strategiske internasjonale partnerskap og å utvikle gode modeller. Eksempler på institusjonsnivå er samarbeidet med kinesiske universiteter gjennom Joint Research Centre-modellen; samarbeidet med japanske universiteter innenfor KIFEE (Kyoto International Forum for Energy and Environment); samarbeidet med MIT innenfor energi; og samarbeidet med brasilianske universitet knyttet til Statoils virksomhet i landet.

Med fusjonen (se egen omtale i avsnitt 3.6.1) har NTNU tatt et omfattende organisatorisk grep for å utvikle solide fagmiljø med gode resultater i utdanning og forskning. I juni 2015 ble det etablert 7 arbeidsgrupper på områdene **Helse- og sosialfag, Økonomi og ledelse, Læring og utdanningsvitenskap, Teknologi, Informasjons- og kommunikasjonsteknologi, Kunstfag og Disiplinfag.** I tillegg til å være høringsinstans til forslag om faglig plattform og modeller/**prinsipper for faglig organisering, har gruppene som mandat å gi innspill om faglig grunnlag for videre arbeid** i det sammenslåtte NTNU og å vurdere hvordan det sammenslåtte NTNU skal **ivareta tverrfaglighet, og profesjonsutdanningenes rolle og utvikling**. Gruppene skal i sitt arbeid ta utgangspunkt i samfunnsutfordringene vi står overfor. Gruppene har bred sammensetning og består hver av 30 - 50 medlemmer. Arbeidet er blitt organisert i workshops.

Med fusjonen har NTNU blitt Norges største universitet, med en styrket profil i teknologi og realfag, helse og lærerutdanning.

Andre igangsatte organisatoriske prosesser, som f.eks. instituttgjennomgangen på fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, ble avsluttet som egne prosjekt og videreført i arbeidet med å utvikle fakultets- og instituttstruktur for det fusjonerte NTNU. Dette arbeidet pågår for fullt inn i 2016, med planlagte styrevedtak i henholdsvis februar og august. Konkrete konsekvenser i form av studieprogramportefølje og forsknings- og nyskapingssamarbeid vil sannsynligvis utkrystallisere seg først fra 2016 - 2017 og fremover. En konkret konsekvens allerede fra 1. januar 2016 er imidlertid at alle NTNU-studenter, uavhengig av hvilken institusjon de opprinnelig ble immatrikulert ved, har mulighet til å velge fag på tvers av campusene Trondheim, Ålesund og Gjøvik.

FORELØPIG

ANDEL KVINNER I DOSENT- OG PROFESSORSTILLINGER

Andelen kvinnelige professorer har hatt en svak, men jevne stigning de siste årene og andelen i 2015 ble på 23,35. Dette er noe under snittet for sektoren. Andelen kvinnelige dosenter steg til 42 % i 2015. Det er imidlertid svært få årsverk i dosentstillinger.

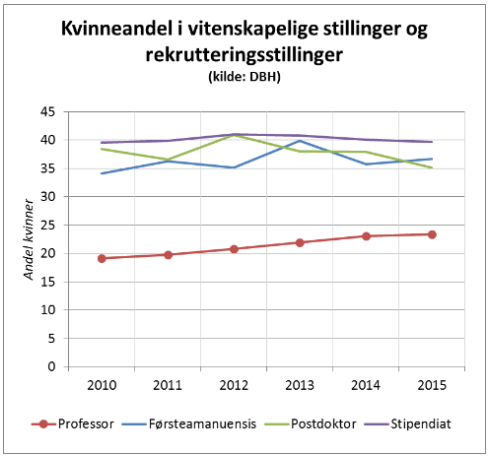

I 2015 hadde fire av NTNUs sju fakulteter en kvinneandel på 30 % eller mer i faglige toppstillinger. Kvinneandelen i professorstillinger økte fra 23,0 % i 2014 til 23,8 % i 2015. Samlet sett har kvinneandel i professorstillinger økt fra 19,6 % i 2011 til 23,8 % i 2015. I tillegg har NTNU 8 dosentstillinger, hvorav 4 er kvinner.
NTNUs hovedprofil gjør det spesielt utfordrende å rekruttere og beholde kvinner i faste vitenskapelige stillinger, særlig i MNT-fagene. Det er samtidig nødvendig å følge utviklingen i samfunnsvitenskap, humaniora og medisin. Spesielt på de siste områdene er det en utfordring å rekruttere kvinner til professorstillinger. Rekrutteringsgrunnlaget tilsier at vi har potensial for bedre kjønnsbalanse, og det er fortsatt behov for målrettet innsats for å øke opprykk blant kvinnelige førsteamanuenser. Innenfor hovedprofilen er andelen

kvinner blant førsteamanuenser og professorer atskillig lavere. Der er det særlig nødvendig å øke rekruttering av kvinner til stillinger som krever doktorgrad.

I årenes løp har NTNU utviklet egne handlingsplaner med konkrete tiltak for å rette kjønnsbalansen i toppstillinger. I løpet av 2015 ble det tildelt 5 startpakker til kvinner i faste vitenskapelige stillinger innen hovedprofilen. I løpet av samme periode ble det tildelt 7 kvalifiseringsstipend. Begge tiltakene har vært i bruk over flere år, og tilbakemeldinger viser at de blir verdsatt av både fagmiljøet og den enkelte forsker. Tiltakene henger nøye sammen med NTNUs årlige likestillingsbudsjett på 4,3 mill.kr. Det er viktig at likestillingsutfordringer og tiltak diskuteres i budsjettprosessen. NTNUs handlingsplan for likestilling går ut i 2016. Handlingsplanen skal evalueres i løpet av høsten, og ny plan som inkluderer de tidligere høyskolene skal utarbeides.

Likestilling er et lederansvar, og engasjert ledelse og målrettede tiltak er nødvendig i arbeidet for et mer likestilt universitet. I NTNUs lederutviklingsprogrammer ble det derfor presisert at ledere på alle nivå er ansvarlige for likestillingsarbeidet, og at å lede handler om å velge de riktige menneskene til de riktige jobbene, både kvinner og menn. Dette var også budskapet i rektors Aftenposten-kronikk i juni: Norge bør ha som ambisjon å bli det beste landet i verden for kvinnelige professorer.

Professor Ulrik Wisløff mottok NTNUs likestillingspris 2015 for måten han har bygget opp fagmiljøet ved Senter for hjertetrening (CERG). Kvinneandelen er på ca. 50 % både i forskerstillinger, lederstillinger og i teknisk-administrative stillinger.

Våre nåværende likestillingstiltak er i hovedsak innrettet på å styrke individuelle kvinners muligheter. Den 1.10.2015 var oppstart for BALANSE prosjektet «Likestilling nedenfra – for et kjønnsbalansert NTNU 2025» Hovedmålet med slikt handlingsorientert forskningsprosjektet er å styrke kjønnsbalansen i stillingskategorien professor, for å øke den faglige kvaliteten, attraktiviteten og inkluderingsevnen i fagmiljøene. Prosjektet vil vare i tre år, og er finansiert av Forskningsrådet og NTNU, og er godt forankret i rektoratet. Med vårt nye BALANSE prosjekt ønsker vi å sette i verk tiltak for å endre det lokale miljøet, kulturen, formene for faglig ledelse og problemforståelsen når det gjelder kjønnsbalanse og arbeidet med inkludering. Vi ønsker å oppnå en positiv læringsprosess i organisasjonen.

Egne analyser og kommentarer
NTNU har i 2015 gjennomført en serie analyser av bl.a. lønnsdannelse for førstestillinger, kjønn og produktivitet og førstestillinger i media. Kjønnsbalansen i faglige toppstillinger fortsatt skjev, men både det totale antallet kvinner i førstestillinger og andelen kvinner i professorstillinger øker.

Analysene tyder på at kvinner som først har fått en førstestilling ved NTNU i all hovedsak skårer likt med sine mannlige kolleger på faktorer som lønn, produktivitet og synlighet i media.

Hovedfunnene er som følger:

- Kvinner har noe høyere deltakelse i EU-søknader enn menn, mens menn har noe flere tilslag.
- Å være kvinne er har gunstigere effekt på lønnsnivået enn å være mann.
- Kvinner skårer noe bedre enn menn totalt sett, både på søknader og tilslag til Forskningsrådet. Nesten halvparten av alle ansatte i førstestillinger har vært nevnt i mediene, og andelen er omtrent lik for kvinner og menn.
- Det er stor variasjon i antall medieoppslag, ettersom noen få ansatte står for mange omtaler. På NTNU-nivå er andelen medieoppslag omtrent lik for kvinnelige og mannlige ansatte.

FORELØPIG

ANDEL MIDLERTIDIG ANSATTE

Økningen i midlertidighet i saksbehandler- og utrederstillinger antas å ha sammenhengen med forberedelsene i 2015 til fusjonen mellom daværende NTNU og daværende høyskoler i Trondheim, Ålesund og Gjøvik. For å unngå for stor grad av overtallighet, spesielt innenfor saksbehandler- og utrederstillinger, ble enhetene oppfordret til å tilsette midlertidig i ledige stillinger med hjemmel i tjenestemannsloven § 3 nr. 2b som tillater midlertidig tilsetting der det er usikkert hvilke tjenestemenn som trengs.

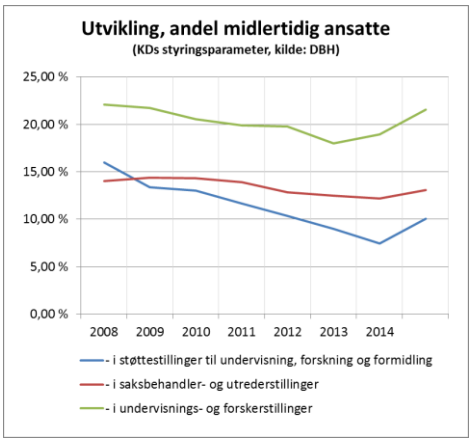

Økningen for støttestillinger til undervisning, forskning og formidling ligger innenfor ingeniørstillingene, og det antas at også denne økningen har sammenheng de midlertidige tilsettingene som ble gjort i 2015 i forbindelse med fusjonen.

Innen undervisnings- og forskerstillinger skyldes den største økningen i midlertidighet økning av rekrutteringsstillinger og av forskere som arbeider i tidsbegrenset periode på eksternt finansierte prosjekter.

ANDEL AV SAMLINGENE OG OBJEKTENE SOM ER TILFREDSSTILLENDE SIKRET OG BEVART

NTNU Vitenskapsmuseet forvalter store kultur- og naturhistoriske samlinger og bruker disse i forskning, formidling og undervisning. Vitenskapsmuseet arbeider etter følgende virksomhetsmål for sikring og bevaring av samlingene: NTNU skal sørge for å sikre og bevare de vitenskapelige samlingene ved Vitenskapsmuseet og gjøre dem tilgjengelige for forskning, undervisning, forvaltning og allmennrettet formidling.

Registrering av bispestav. Fra Revita-prosjektet. Foto: NTNU Vitenskapsmuseet

Museets arbeid med sikring og bevaring av samlingene har siden 2006 blitt organisert gjennom Revita-prosjektet med finansiering fra institusjonen samt tildeling av midler til sikring av samlinger fra departementet. Revita-prosjektet har vært NTNUs strategi for å håndtere Riksrevisjonens avdekking av manglene knyttet til sikring og bevaring ved statlige museer i 2003. Prosjektet ble avsluttet ved utgangen av 2015 og har hatt en budsjettramme på nærmere 120 millioner kr gjennom prosjektperioden inklusive ressurser i form av arbeidspraksisplasser fra Aetat/NAV. Totalt er det nedlagt en innsats på 240 årsverk i prosjektet over en periode på 10 år.

Revita-prosjektet sørget for sikring av skjelettsamlingen fra Trondheim bygrunn gjennom registrering og ompakking i 2015. Foto: Torkel Johansen, NTNU Vitenskapsmuseet

Prosjektet har organisert arbeidet med sikring og bevaring av de vitenskapelige samlingene gjennom registrering, konservering, arkivering og digitalisering av flere millioner samlingsobjekter. Den viktigste arbeidsinnsatsen har vært knyttet til samlingene innenfor arkeologi, zoologi, botanikk og geologi, samtidig som en har finansiert fysiske sikringstiltak og infrastruktur i eksisterende samlingsarealer. Parallelt med dette har en utviklet arbeidsprosesser, retningslinjer og IT-infrastruktur for samlingsvirksomheten som er bedre tilpasset dagens organisatoriske og teknologiske rammebetingelser. Ved prosjektets avslutning er mellom 80 og 95 % av samlingene digitalisert, med kun 60 % av den opprinnelige prosjektplanens ramme.

KORRIGERT

Etter gjennomførte ROS-vurderinger i 2014 har en identifisert og prioritert avbøtende sikrings- og bevaringstiltak i eksisterende magasiner. Det er gjort utbedringer på sikringssiden spesielt knyttet til eksterne magasin for kulturhistorie. De store gjenstående utfordringene på sikringssiden gjelder spesielt risiko knyttet til vannskade, mens det på bevaringssiden omfatter tilfredsstillende klimaregulering med tanke på luftfuktighet og temperatur. Museets sikringsplan ble ferdigstilt i 2015. Resultatoppnåelse for aktiv og preventiv konservering samt digitalisering av samlingsmaterialet er i henhold til mål 2015, der en så vidt klarer å bygge ned restanser samtidig som en håndterer tilvekst. Tilgjengeliggjøring på web er lavere enn målsetting for 2015. Interne ressurser er omprioritert til arbeid med felles nasjonale databaser gjennom MUSIT.

Risiko og tiltak
De største utfordringene for sikrings- og bevaringsarbeidet både på kort og lang sikt er fortsatt mangel på tilfredsstillende magasiner og magasinkapasitet. Etablering av nye magasin er planlagt gjennom realiseringen av «Vitenskapssenter Kalvskinnet». Høsten 2015 ble det satt i gang et arbeid med å utrede midlertidige løsninger for å øke magasinkapasiteten. Klimaregulerte utstillingsarealer på Kalvskinnet blir tatt i bruk til magasinformål for på kort sikt å avhjelpe plassmangel i kulturhistoriske magasin. Det søkes også erstatningsarealer for arkiv som er ferdig digitaliserte. Ekstra tildeling fra Kunnskapsdepartementet til styrking av universitetsmuseet i 2016 prioriteres til tiltak for utbedring av magasin.

De arkeologiske utgravingene i forbindelse med ny kampflybase på Ørland er med sine totalt 91 873 m2 det største utgravningsprosjektet målt i areal som er gjennomført ved NTNU Vitenskapsmuseet. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet

3.8 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter

Rehabilitering og oppgradering av Kjemiblokk 3
Målet for K3-prosjektet er å samlokalisere bioteknologimiljøet slik at forskning og undervisning innenfor disse fagmiljøene skal ha fasiliteter som støtter opp om virksomheten. I dag opplever de at uhensiktsmessige lokaler og spredt lokalisering legger begrensninger på den videre utviklingen. Kjemiblokk 3 er i dårlig forfatning med et betydelig vedlikeholdsetterslep. Bygget er kun delvis i bruk pga. at laboratoriefasilitetene ikke tilfredsstiller dagens krav til HMS.

Kunnskapsdepartementet ga i brev av 16.03.2015 en ekstrabevilgning på 40 mill. kr. til rehabilitering og oppgradering av Kjemiblokk 3 (K3) ved fordeling av midler til oppgradering av bygg for selvforvaltende institusjoner (kap. 2060 post 50). Midlene ble gitt på bakgrunn av søknad fra NTNU 29.01.2014, med tilhørende prosjektbeskrivelse.

Det er ikke definert konkrete samfunnsmål for prosjektet, men utgangspunkt for prosjektutforming og programmering bygger på NTNUs og Fakultet for naturvitenskap og teknologis strategier.

Definerte effektmål for prosjektet:

- Nye laboratorie- og kontorfasiliteter skal legge til rette for videreutvikling av bioteknologisk forskning ved NTNU i tråd med egne og nasjonale strategier.
- K3 skal ha state-of-the-art infrastruktur.
- Nye laboratorier skal være i samsvar med HMS-krav og gi et godt fysisk innemiljø.
- Forskning og undervisning innen bioteknologi skal styrkes ved at fagmiljøene samlokaliseres og at laboratorier og kontorer/undervisning integreres.
- Prosjektet skal gi økt arealeffektivitet, økt fleksibilitet og bidra til mer sambruk av arealer.

FORELØPIG

- Øke kapasitet og fleksibilitet ved å etablere generiske laboratoriearealer.
- K3 skal bli klassifisert som lavenergibygg etter oppgraderingen.

Status
Prosjektet fikk rammetillatelse i januar 2015. NTNU igangsatte rehabiliteringen i mai/juni 2015. Første fase omfattet asbestsanering av bygget, mens byggearbeidene ble igangsatt i november 2015. Ferdigstilling av bygningsmessige arbeider er planlagt til januar 2017, med overtakelse april 2017. Rehabilitering og oppgradering gjennomføres i henhold til de forutsetninger og mål som er satt for prosjektet. Det er gitt tilsagn om tilskudd fra Enova knyttet til tiltak for energiøkonomisering. Virksomheten som tidligere var i bygget er relokalisert til midlertidige lokaler i umiddelbar nærhet. Prosjektet har en kostnadsramme på 202 mill. kroner.

Renovering av laboratorier for ESFRI 2 (ECCSEL)
CO_2-fangst og lagring har lenge vært et høyt prioritert forskningsfelt nasjonalt, og regjeringen har satset betydelige midler på å gjøre dette til et nasjonalt flaggprosjekt. Gjennom felles innsats mellom Kunnskapsdepartementet, Forskningsrådet og NTNU/SINTEF ble det besluttet innen ESFRI å danne en paneuropeisk forskningsinfrastruktur for CO_2-fangst og lagring, kalt ECCSEL, hvor NTNU er koordinator for nettverket med SINTEF som samarbeidspartner. Tilstrekkelig laboratoriekapasitet og bygningsmessig tilpasning er forutsetninger for etablering av ECCSEL og for en effektiv utnyttelse av forskningsmidlene til miljøvennlig energi. ECCSEL vil blant annet innebære en videreutvikling av fem eksisterende ENGAS-laboratorier ved NTNU/SINTEF som skal spesialiseres innenfor CCS (*Carbon Dioxide Capture and Storage)*. Investeringsmidler for å realisere ECCSEL vil gå til nye laboratoriefasiliteter, tilpasning av eksisterende laboratorieinfrastruktur og vitenskapelig utstyr i Varmeteknisk laboratorium (VATL).

Prosjektets samfunnsmål er forankret i Forskningsmeldingen *Klima for forskning* fra 2009: «Å styrke Europas mulighet til å bidra med avgjørende CCS-teknologi gjennom et paneuropeisk samarbeid ved å etablere tilpasset laboratorie-infrastruktur for CCS-forskning ved NTNU som bidrar til å redusere klimagassutslipp og/eller virkningene av slike.»

Effektmål for ECCSEL er:
- Oppgradert laboratorieinfrastruktur i VATL med høy kvalitet som er dekkende for NTNUs og SINTEFs ECCSEL forpliktelser.
- Ivareta krav til helse, miljø og sikkerhet og gi fysiske rammevilkår for fremragende forskning og undervisning for alle fagområder lokalisert i bygget.
- Bedre arealeffektivitet og mer sambruk av arealer.
- Økt fleksibilitet gjennom prinsippet om generiske laboratoriearealer.
- Økt energieffektivitet.

Stortinget ga i statsbudsjettet for 2014 en tilleggsbevilgning til NTNU på 100 mill kr. til oppgradering av infrastruktur, bygg og laboratorier knyttet til satsingsområdet for karbonfangst og -lagring (ECCSEL) (kap 260 post 50) for å ivareta NTNUs posisjon og forpliktelser innen det internasjonale ESFRI-samarbeidet.

Status
NTNU brukte 2014 til prosjektering og en bred involvering av brukermiljøene for å ivareta mål og behov i ombyggingen av laboratoriene, som følge av et nedskalert prosjekt i forhold til opprinnelig budsjettforslag. Prosjektet fikk rammetillatelse i juni 2015. NTNU igangsatte asbestsanering av VATL i mai/juni 2015. Byggearbeider ble igangsatt i november 2015. Ferdigstilling av bygningsmessige arbeider er planlagt til oktober 2016, og overtakelse av prosjektet ved årsskiftet 2016/2017. Rehabilitering og oppgradering gjennomføres i henhold til de forutsetninger og mål som er satt for prosjektet.

FORLØPIG

Virksomheten som tidligere var i bygget er relokalisert til midlertidige lokaler i umiddelbar nærhet. Prosjektet har en kostnadsramme på 100 mill. kroner. Byggearbeidene er faseplanlagt i fire separate områder. Dette gjør at tre laboratorier kan være i drift i store deler av byggeperioden, ved at brukerne tilpasser gjennomføring av sin virksomhet. Øvrige deler av laboratoriene vil periodevis være ute av drift. Forskningsaktiviteten er planlagt med hensyn til byggeprosessen, slik at nødvendig aktivitet og planlagte forsøk gjennomføres i mellomliggende perioder. Undervisningsaktiviteten ved "Termisk lab" er flyttet til midlertidige lokaler.

3.9 Midler tildelt over kap. 281

Midler til felles bibliotek
NTNU har mottatt en bevilgning på 3,5 mill. kr øremerket til bygging av felles bibliotek for NTNU og HiST. NTNU har forskuttert midler for byggingen i tråd med formålet for tildelingen.

FORELØPIG

3.10 Oppsummert vurdering av måloppnåelse og hovedutfordringer ved inngangen til 2015

HOVEDPRIORITERINGENE MED VIRKSOMHETSMÅL			RESULTAT
Horisont 2020	1	Søknadsvolumet fra NTNU til EUs rammeprogram skal økes i forhold til 2014.	Målet er nådd, men innsatsen opprettholdes.
	2	NTNU skal arbeide for en tilslagsprosent i EU på linje med de beste universitetene i Norden.	Målet er ikke nådd, men arbeidet fortsetter med høy prioritet.
	3	NTNU skal innta en ledende posisjon på energiområdet.	Målet er ikke nådd, men arbeidet fortsetter med høy prioritet.
Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier	4	NTNU skal utvikle og vedta faglige strategier for de tematiske satsingsområdene (TSO'ene).	Målet er nådd.
	5	NTNU skal integrere og fremme TSO'ene i NTNUs eksterne og interne kommunikasjon.	Målet er nådd.
	6	NTNUs skal styrke sin spesielle profil i bioteknologi – «the confluence of life sciences, mathematical sciences and engineering».	Arbeidet er godt i gang og har et perspektiv utover 2015.
	7	NTNU skal etablere en sterk faglig ledelse for IKT og for nanovitenskap og avanserte materialer.	Målet er delvis nådd. Arbeidet forsetter med høy prioritet.
Framtidsrettede studier og innovative læringsformer	8	NTNU skal tilby robuste og attraktive studieprogram med læringsmål som møter samfunnets framtidige behov.	Arbeidet er påbegynt med må ses i sammenheng med fusjon.
	9	NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning.	Arbeidet er godt i gang og har et perspektiv utover 2015.
	10	NTNU skal etablere en ordning med universitetsskoler.	Målet er nådd.
Bærekraftig nyskapings-arbeid	11	NTNU skal styrke samarbeidet med arbeidslivet ytterligere.	Arbeidet er påbegynt med må ses i sammenheng med fusjon.
	12	Tilfanget av ideer som endrer metodikk, tjenester og arbeidsmåter i samfunnet, samt kommersialiserbare ideer, skal øke.	Målet er nådd, men innsatsen opprettholdes.
	13	NTNU skal arbeide for økt nyskaping gjennom styrket samarbeid med TTO AS.	Arbeidet er godt i gang og har et perspektiv utover 2015.
Levende campus	14	NTNU skal følge opp styrets vedtak fra juni 2014 om videre utvikling av en mer samlet campus som skal understøtte vår evne til å oppfylle vår strategi og vårt samfunnsoppdrag.	Gjennomført.
	15	NTNU skal etablere bedre læringsmiljøer og attraktive møteplasser som fremmer bredden i vår virksomhet og skaper gode arenaer for formidling av vår virksomhet og kontakten med samfunnet.	Arbeidet er godt i gang og har et perspektiv utover 2015.
KDs styringsparametere			**RESULTAT**
Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning	1	Gjennomføring på normert tid.	Forbedring.
	2	Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere.	Negativ utvikling. Det antas at det skyldes tilfeldige svingninger.
	3	Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene.	Området har høy oppmerksomhet og resultatene forbedres.
	4	Resultatoppnåelse på forskning ut fra institusjonens egenart.	Stabilitet.
	5	Samspill mellom forskning og utdanning.	Forbedring.
	6	Deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus+.	Positiv utvikling.
Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdi-skaping og	7	Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR.	Høyere andel enn sektoren, forbedring ift 2013 og 2014.
	8	Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv.	Forbedring.
	9	Forskningsinnsats i MNT- og profesjonsfag.	Stabilitet.
Sektor-mål 3: God tilgang til utdanning	10	Fleksibel utdanning.	Forbedring.
Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem	11	Langsiktig økonomisk planlegging.	Stabilitet.
	12	Solide fagmiljøer.	Forbedring. Må også ses i sammenheng med fusjon.
	13	Andel kvinner i dosent- og professorstillinger.	Forbedring.
	14	Andel midlertidig ansatte.	Negativ utvikling. Fusjons-forberedelser hovedårsak.
	15	Andel av samlingene og objektene som er tilfredsstillende sikret og bevart.	Forbedring.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet vurdering

RAMMEVERK

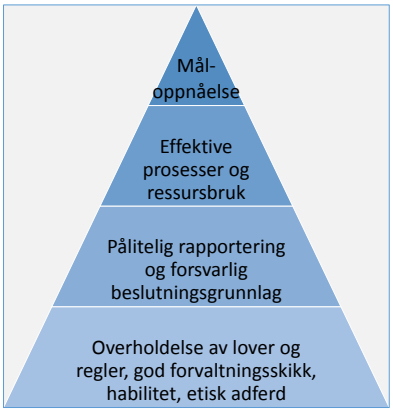

Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsippet i statlig forvaltning. Risikostyring og internkontroll integrert i mål- og resultatstyringen skal bidra til at virksomhetene når sine mål med mer effektiv ressursbruk. Av økonomiregelverket kan vi utlede fire kategorier av målsettinger en virksomhet skal oppfylle. De fire påvirker hverandre gjensidig. Vi skal oppfylle mål og resultatkrav, ha effektive prosesser og ressursbruk, ha pålitelig rapportering og forsvarlig beslutnings-grunnlag, og ikke minst overholde lover og regler, herunder god forvaltningsskikk, habilitet og etisk adferd. Systematisk internkontroll og risikostyring skal inngå som elementer i alle fire.

AKTIVITET I 2015

Arbeid med styring og kontroll har hatt høy prioritet i 2015. På grunn av arbeidet med fusjonen har vi vektlagt å bruke ressurser på omfattende kartleggingsarbeid og starte forberedelser for endringsarbeid som skal skje i 2016 og 2017. Det mest konkrete forbedringsarbeidet i 2015 har vært innenfor informasjonssikkerhet der vi er i gang med innføring av ISO 27001 i tråd med føring i tildelingsbrevet fra KD. For øvrig har vi deltatt i Samarbeidsforum for internkontroll i regi av Direktoratet for økonomistyring (DFØ).

Vi har valgt å bruke «modenhetsskalaen» som verktøy for å vurdere status. Figuren under viser resultatet. Helhetsvurderingen er at vi samlet ligger mellom nivå 2 og 3, med endel variasjoner mellom fagområder og enheter.

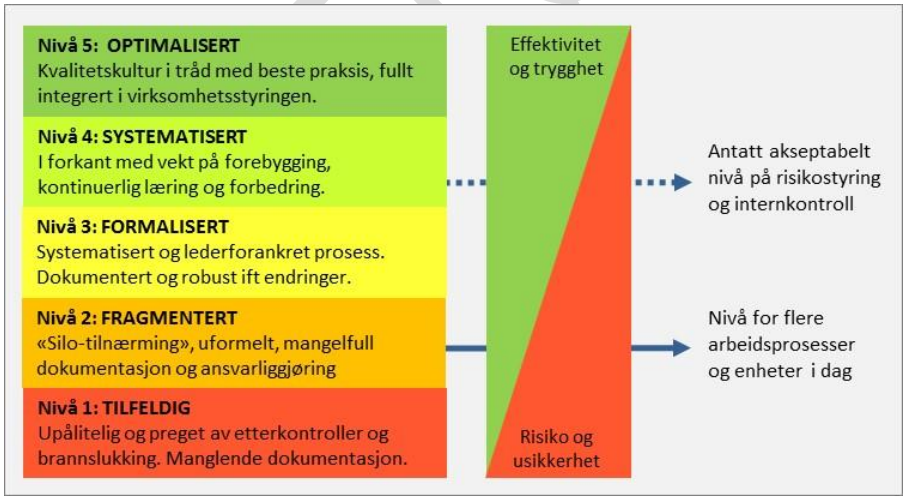

STATUS

Vår overordnede vurdering er at NTNU har rimelig god styring og kontroll med virksomheten, men at internkontrollen er noe fragmentert og at det finnes enkelte «hull», f.eks. innen informasjonssikkerhet. Kartleggingen har vist at vi har potensial for effektivisering av arbeidsprosesser gjennom bedre oppgavefordeling mellom nivåene og verktøy som i større grad er integrert med hverandre og dekker instituttnivåets behov for helhetlig planlegging og oppfølging. De fleste fagområder har etablert styrende dokumenter, retningslinjer og prosessbeskrivelser. Roller, ansvar og fullmakter er relativt klare, men ansvarsfordelingen bør bli tydeligere mellom linje og matrise. Kontrolltiltak er delvis innebygd i prosessene og systemverktøyene, og det gjennomføres kontrolltiltak, men ikke nødvendigvis som ledd i systematisk oppfølging. Det er få som har systematiske rutiner for å sjekke

om vedtak blir gjennomført eller retningslinjene faktisk følges. Vi har ikke tilstrekkelig dokumentasjon av kontrollaktivitetene. Risikovurderinger, kontrollhandlinger og kvalitetssikringstiltak gjennomføres fortrinnsvis i forhold til enkeltprosesser eller prosjekter, og dokumentasjonen på at dette er utført kan i noen tilfeller være mangelfull.

Konsekvensen av denne statusbeskrivelsen er at vi vurderer

- risikoen for brudd på lover og regler som forholdsvis lav;
- kvaliteten på rapporteringen som forholdsvis god, og risikoen for vesentlige feil som lav;
- driften som rimelig effektiv og målrettet, men med klare forbedringspunkter.

I det følgende gis en kort vurdering av status for de fire nivåene. Gjennomgangen er ikke en uttømmende oversikt.

Overholdelse av lover og regler
Statlige virksomheter omfattes av en rekke lover og regler. Det kan være utfordrende å oppnå tilfredsstillende sikkerhet for at alle lover og regler overholdes. Ved NTNU er det få saker og situasjoner som gir indikasjoner på at vi ikke overholder lover og regler, og vi har få merknader fra eksempelvis Riksrevisjonen. Risikoen for brudd på lover og regler ved NTNU betegnes derfor som forholdsvis lav. Det er likevel behov for å tydeliggjøre ansvarsforhold for å kunne etablere en systematisk oppfølging og dokumentasjon av at vi overholder lover, regler, rutiner og prosesser. Vi har eksempelvis i liten grad utviklet andreforsvarslinje-kontrollaktiviteter (f.eks. analyser, rapporter eller styringsdata utarbeidet for kontrollformål).

Pålitelig rapportering og forsvarlig beslutningsgrunnlag
Med pålitelig rapportering menes at informasjon som formidles internt og eksternt skal være korrekt, rettidig og i samsvar med de kravene som er stilt. NTNU har godt innkjørte, faste rapporteringsrutiner. Eksempelvis rapporteres det tertialvis på gjennomføringen av årets planer og budsjett, det rapporteres årlig på kvalitet i utdanningen og det rapporteres iht. milepæler på større satsinger. Vi har faste rutiner for rapportering av data til offentlige myndigheter, og mener ekstern rapportering overholdes i det store og hele. For lederne har vi jobbet mye med utvikling av bedre styringsinformasjon gjennom virksomhetsstyringsverktøyet BEVISST.
Vi vurderer kvaliteten på rapporteringen som forholdsvis god, og risikoen for vesentlige feil som lav. Det er imidlertid avdekket mangelfull dokumentasjon på at kvalitetskontroller gjennomføres i tråd med rutinene. Dette vil vi raskt forbedre.

Effektive prosesser og ressursbruk
Sammenlignende analyser med andre virksomheter i sektoren tyder på at vi har god effektivitet. Vi tror allikevel vi har et forbedringspotensial. Kartleggingsarbeidet tyder på at vi gjennomgående har muligheter for effektivisering av arbeidsprosesser knyttet til det teknisk-administrative støtteapparatet gjennom forenkling og standardisering.
NTNU har en etablert plan-, budsjett- og oppfølgingsprosess (PBO) med faste rapporteringer til styret. Prosessen er lagt opp slik at krav og føringer fra myndighetene ivaretas. For å sikre forsvarlig og effektiv ressursbruk er vår erfaring at langtidsplanlegging er avgjørende. Vi har langtidsbudsjetter med 4 års planleggingshorisont, de fleste enheter har strategiske bemanningsplaner, vi har gjort tilstandsvurderinger av alle våre eiendommer og har en langtidsplan for vedlikehold og investering.

KOPI

Måloppnåelse
En grundig vurdering av måloppnåelsen for hele virksomheten gjøres årlig i forbindelse med årsrapporten til Kunnskapsdepartementet. I denne sammenhengens analyseres og sammenstilles styringsdata, årsrapporter fra underliggende enheter, råd og utvalg etc., resultater fra undersøkelser og evalueringer (som «Kvalitetsmeldinga») og annet tilgjengelig materiale. De årlige, formelle tilbakemeldingene fra KD tyder på at vi i stor grad tilfredsstiller våre eiere.

NTNUs mest gjennomarbeidede system for å sikre måloppnåelse er vårt system for kvalitetssikring av utdanning. Systemet er godkjent av NOKUT. Systemet evaluerer utdanningskvalitet på alle nivå, og resulterer i en årlig «kvalitetsmelding» til styret. Prosessen avdekker risiko for mangelfull kvalitet og måloppnåelse innenfor hele utdanningsområdet, herunder forskerutdanning. Systemet blir revidert våren 2016.

VIDERE ARBEID
Utfordringen framover er å løfte arbeidet med internkontroll opp på et helhetlig, strategisk nivå på tvers av virksomheten. Videre blir det viktig å tydeliggjøre ansvar, sikre god dokumentasjon og tilgjengeliggjøring av informasjon, utvikle arbeidsprosessene, samt å tilrettelegge systemer slik at de i større grad bidrar til læring og kontinuerlig forbedringsarbeid. En rekke utviklingstiltak vil bli gjort i 2016 og 2017.

4.2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Andel kvinner i toppstillinger og førstestillinger er en sentral utfordring for NTNU. Status og tiltak på dette området er omtalt i avsnitt 3.7.4 over.

Jentedagen 2015

Rekruttering av jenter til teknologi og naturfag har vi arbeidet kontinuerlig med i flere år, som Jentedagen 2015 (www.ntnu.no/jentedag) og jenteprosjektet ADA (www.ntnu.no/jenter). Slik satsing på rekrutteringsaktiviteter har gitt gode resultater. Andelen jenter som har søkt på studier i teknologi og naturvitenskap har økt fra 13 % i 2005 til 32 % in 2015. I tillegg til disse rekrutteringsaktivitetene, finnes flere nettverk for kvinnelige studenter og forskere. Som eksempel kan nevnes «Forskernettverk for kvinner i helseinformatikk» ved Det medisinske fakultet og «De veldreide» ved Institutt for produktutvikling og materialer. Flere av de nettverkene som finnes får finansiell støtte fra NTNUs likestillingsbudsjett.

Foruten fokus på likestillingsarbeidet internt ved universitetet, har NTNU i løpet av 2015 vært representert ved likestillingsrådgiver i det Europeiske nettverket genderSTE (Science/Technology/Environment, www.genderste.eu) og bidratt til The Gender Equality Survey 2014, final report 2015 CESAER (Gender Equality at European Universities of Science and Technology).

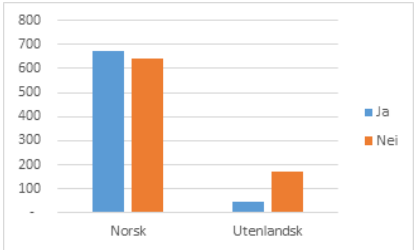

Antall ansatte i førstestilling som har vært i mediene minst én gang i 2014, etter nasjonalitet.

Nasjonalitet
NTNU har i 2015 utført analyser av ulike forhold, herunder ansattes synlighet i mediene. Et av funnene er at utenlandske ansatte er systematisk underrepresentert: Mens over halvparten av de norske ansatte i førstestillinger har vært omtalt i media én eller flere ganger i 2014, er det bare cirka en fjerdedel av våre utenlandske ansatte i førstestilling som har tilsvarende oppslag. Selv om noe av forklaringen kan knyttes til fagområde, må man anta at forskjellene i stor grad skyldes språkutfordringer.

KOPI

Tilretteleggingstjenesten ved NTNU

Tilretteleggingstjenesten (Seksjon for Studentservice) er en pådriver og et støtteapparat for universell utforming og tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelser ved NTNU. Dette gjøres gjennom å utvikle og spre kompetanse om universell utforming og individuell tilrettelegging til enhetene, og etablere hensiktsmessige, sentrale tilbud til studenter med funksjonsnedsettelser for å øke deres forutsetninger for studier. Tjenesten har i 2015 hatt 2,9 årsverk.

Olje- og energiminister Tord Lien og ingeniørorganisasjonen NITO markerte kvinnedagen med å gi rekrutteringsprisen 2015 til NTNU i Trondheim.
(Foto: Lise Rist/OED)

Hovedaktiviteter 2015:

- Veiledning av studenter: De gruppene som oftest oppsøker veiledningstilbudet er studenter med kognitive/nevropsykiatriske lidelser, studenter med psykiske lidelser og studenter med dysleksi.
- Mentortilbud: Ca. 30 studenter har hatt innvilget mentor i 2015.
- Kurs: Studieteknikk for studenter med lese- og skrivevansker, mestringskurs for studenter med ADHD, akademisk skrivekurs for studenter med lese- og skrivevansker, og opplæringskurs for mentorer.
- Grupper: Gruppe for studenter med ADHD og gruppe for studenter med Asperger syndrom.

Fokusområder 2015:

- Overgang studier – arbeidsliv: EØS-støttet samarbeidsprosjekt med Metropolitan University, Prague om erfaringsutveksling og arrangement av internasjonal konferanse om temaet. Konferansen ble holdt i Praha i juni 2015. Samarbeidsprosjekt med NTNU Karriere (Seksjon for Studentservice) og NAV Arbeidslivssenter hvor det har blitt knyttet kontakt med IA-virksomheter med mål om at studenter med funksjonsnedsettelser skal få arbeidserfaring. Prosjektet videreføres i 2016.
- Overgang videregående skole – universitet: Overgangen fra videregående skole til universitet oppleves stor for mange. Det er usikkerhet knyttet til hvilke forventninger og krav som stilles, og hva som er mulig når det gjelder tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse. For å forberede studenter best mulig har Tilretteleggingstjenesten laget en informasjonsfilm om muligheter og rettigheter i høyere utdanning når det gjelder tilrettelegging. Målgruppen er blant andre elever og rådgivere i VGS, og filmen vil bli distribuert i 2016.
- Likeverdig tilretteleggingstilbud: I 2015 ble Tilretteleggingsforum opprettet. Tilretteleggingstjenesten er sekretariat og forumet har representanter fra alle fakultet, Eksamenskontor, NTNU Universitetsbiblioteket, og Eiendoms- og driftsavdelingen. Tilretteleggingsforum skal sikre kompetanseheving og lik praksis når det gjelder universell utforming og tilrettelegging ute på fakultetene. Som forberedelse til fusjon ble det i høstsemesteret opprettet kontakt med rådgiver for studenter med funksjonsnedsettelse ved HiST, HiG og HiÅ. I 2016 vil det arbeides videre for å oppnå likt tilretteleggingstilbud hos fusjonspartnerne.

Universell – nasjonal pådriver for tilgjengelighet i høyere utdanning

Den nasjonale pådriverenheten «Universell» mottok i 2015 et driftstilskudd på kr 2 248 000 via rammetilskudd til NTNU. Enheten hadde lønns- og driftskostnader på kr 3 132 698,-. Forbruket ut over rammetilskuddet ble dekket gjennom tilskuddsmidler fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (kr. 500 000,-) og overføring av ubrukte midler fra 2014 (kr 100 000). NTNU bisto enheten med kr 284 235,-. Universell hadde i 2015 en bemanning tilsvarende 3,2 årsverk

Hovedaktiviteter:

- Arrangør av «Nasjonal konferanse om inkluderende læringsmiljø» som samlet 145 deltakere fra 30 utdanningsinstitusjoner og andre samarbeidspartnere. Hovedtema var kvalitetssikring av tilbud og tjenester for studenter med funksjonsevne, studiesituasjonen for studenter med lese- og skrivevansker og universell utforming av læring.

FORELØPIG

- Utredningsarbeid:
    1. Kvalitetssikring av tilbud og tjenester for studenter med nedsatt funksjonsevne (Veileder om temaet ferdigstilles 2016).
    2. Studiesituasjonen for studenter med dysleksi (ferdigstilles 2016).
    3. Internasjonal studentmobilitet for studenter med nedsatt funksjonsevne.
    4. Studiesituasjonen for studenter med ADHD og Asperger syndrom .
- Institusjonsbesøk (8), nyhetsbrev (10), samt foredrag og oppdrag for samarbeidspartnere på hovedarbeidsområdene.
- Koordinering av Erasmus+ prosjekt om universell utforming av læring. Prosjektet er et samarbeid med institusjoner i Belgia og Irland, og avsluttes i 2016.
- Utredning av mandat og oppgaver for LMU ved NTNU og Nord Universitet i forbindelse med fusjon.
- Oppdrag fra Nordisk Ministerråd og Nordens Velferdssenter om å utrede studentmobilitet for studenter med nedsatt funksjonsevne i Norden. Ferdigstilles 2016.

Universell mottok i tillegg prosjektmidler fra BLD til gjennomføring av prosjekter om «universell utforming». Universell vil rapportere særskilt på bruk av disse midlene innen oppgitte tidsfrister.

Læringsmiljøutvalget (LMU)
Læringsmiljøutvalget (LMU) er et rådgivende utvalg for styre og ledelse ved NTNU, som skal bidra til at § 4-3 i Lov om universiteter og høgskoler blir etterlevd. Hovedtema for LMU i 2015 har vært Campusutvikling og innovative læringsformer; Læringsmiljø ved internasjonalisering av studieprogram og i internasjonale program; Trivsel, tilhørighet, og studiemestring; Helsefremmende universitet og Læringsmiljø ved fusjonering. Utvalget har ut fra innhentet informasjon, blant annet fra dialogmøter med fakultetene og deres kvalitetsrapportering, gitt råd til ledelsen om oppfølgingsbehov og prioriteringer for læringsmiljøet. LMU rapporterer årlig til styret om NTNUs arbeid med læringsmiljø. I forbindelse med fusjonen vil mandat for nytt felles LMU gjennomgås i begynnelsen av 2016, og endringer vedtas av NTNUs styre.

Utforming av bygninger og utearealer
NTNU har mål om at alle bygninger og uteområder skal ha universell utforming så langt det er mulig. Vårt motto er: Bra for alle, men nødvendig for noen. Det er rutine for vurdering av tiltak for å forbedre tilgjengelighet i alle større og mindre byggeprosjekter ved NTNU. I tillegg avsettes det øremerkede midler til spesielle tiltak for å oppgradere brukbarhet og tilgjengelighet til eller i NTNUs bygninger. I 2015 er det investert om lag 12 mill. kroner til bl.a. teleslynger og IR-anlegg i auditorier og undervisningsrom, trinnfri adkomst, heiser, automatisk åpning av dører, kontrastmarkeringer, merking av trapper med fare og oppmerksomhetsfelt, brannvarslingsanlegg og montering av ledelinjer for å ivareta både bedre tilgjengelighet og rømnings- og orienteringsmuligheter. Informasjon om hvordan man finner fram på campusen til NTNU gis gjennom en kartapplikasjon på våre nettsider og i en egen app for mobiltelefoner. Tjenesten leveres av et eksternt firma, hvor NTNU leverer kartgrunnlag og informasjon om lokalisering av virksomhet. I 2015 har NTNU utarbeidet et tilgjengelighetskart for universell utforming for bruk i applikasjonen. NTNU har i samarbeid med samskipnaden rehabilitert og oppgradert serveringslokaler både på Dragvoll og Gløshaugen i 2015 med sikte på å forbedre tilgjengelighet og utforming for alle.

FORELØPIG

4.3 Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen

NTNU har tatt inn 18 nye lærlinger og 1 lærekandidat i 2015, og har ca. 35 lærlinger ansatt til enhver tid. Tabellen viser antall lærlinger fordelt på fagområder i 2015:

Fagområder	**Antall**
Automatiseringsfaget	3
CNC-maskineringsfaget	3
Elektrikerfaget	1
Finmekanikerfaget	1
IKT-servicefaget	4
Industrimekanikerfaget	7
Kjemiprosessfaget	2
Kontor- og administrasjonsfaget	6
Kulde- og varmepumpemontørfaget	1
Laboratoriefaget	1
Malerfaget	1
Mediegrafikerfaget	2
Produksjonselektronikerfaget	2
Rørleggerfaget	1
Sum	**35**

I tildelingsbrevet fra departementet 2015 ligger en forventning om å øke inntaket av lærlinger med 50 % i forhold til resultatene i 2014 innen utgangen av 2016. I tillegg til å erstatte kontraktene som avsluttes i 2016, må antallet kontakter økes slik at det er omlag 50 løpende lære- og opplæringskontrakter ved utgangen av 2016. De fleste lærefag kan være aktuelle for økt inntak, i tillegg til nye lærefag som for eksempel tømrer og låsesmed.

NTNU legger til rette for å kunne ta imot flere lærlinger og etablerte et eget opplæringskontor for lærlinger høsten 2015.

4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

ROS-analyse og handlingsplaner

NTNU har i flere år hatt en virksomhetsomspennende ROS-analyse for dimensjonerende hendelser som vil føre til høynet beredskap. Første versjon i dagens form ble gjennomført allerede i 2008, og denne har vært rammeverket for innsatsplaner som er en del av det sentrale beredskapsplanverket. Beredskapsplanen ble sist oppdatert tidlig i 2015, der alle innsatsplaner etter ROS-analysen ble gjennomgått. Videre ble den virksomhetsomspennende ROS-analysen revidert mot slutten av året.

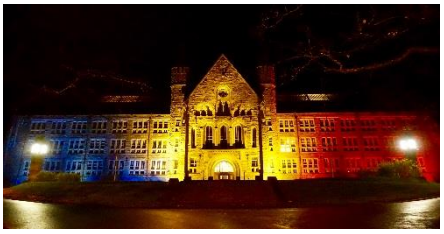

NTNU har i 2015 ikke opplevd hendelser som har krevd høynet beredskap. Hendelsene i f.eks. Paris, Brussel og Nepal ble håndtert innenfor linja, støttet av delrutiner beskrevet i beredskapsplanen.

Ved NTNU er det også en stående instruks om å gjennomføre ROS-analyser forut for risikofylt aktivitet. Dette gjennomføres i høy grad, og etter innføring av digital løsning for ROS-analyser har virksomheten god oversikt på alle områder der dette utføres. Det ligger 673 ROS-analyser registrert i systemet for 2015. Som følge av slike ROS-analyser er det også gjennomført større og mindre tiltak, bl.a. for å sikre bedre rømningsveier.

Kriseøvelser

Det er både på sentralt og lokalt nivå gjennomført og evaluert flere kriseøvelser. Gjennomgående målsetting for øvelsene har vært å øke beredskapspersonellets generelle kompetanse. Videre har det vært øvet scenarier som bygger på reelle risikofaktorer, der det alltid tilstrebes å øve på situasjoner som faktisk kan

FORELØPIG

inntreffe. Øvelsene har også tatt høyde for samvirke med både kommune, nødetater og samarbeidende virksomheter.

Styringssystem for informasjonssikkerhet
NTNU har allerede i 2010 innført et overordnet system for informasjonssikkerhet som bygger på ISO 27001, men systemet tilfredsstiller ikke dagens behov og er under revisjon. Arbeid med innføring av nytt styringssystem for informasjonssikkerhet er påbegynt, men det erkjennes at jobben er omfattende og mye arbeid gjenstår. Det er en svært stor oppgave å innføre og forankre et system som skal nå alle ledd i en organisasjon med 39 000 studenter og 6700 ansatte fordelt på tre campus-byer. Det er en høyt prioritet oppgave for å få et velfungerende styringssystem for informasjonssikkerhet på plass i løpet av 2016.

4.5 Tidstyver

Publikum, studenter og ansatte ved NTNU skal raskt og effektivt finne informasjon og løse sine oppgaver. For å anskueliggjøre tidstyveri kan vi med utgangspunkt i et årsverk med gjennomsnittlig lønn, se følgende: Et minutt per ansatt utgjør kr 5,70. Hvis hver ansatt bruker to minutter ekstra hver dag på å lete etter informasjon, utgjør denne skjulte kostnaden 13,4 millioner kroner i året.

Etter avtale med KD har vi gjennom BOTT-prosjektet (som involverer de fire breddeuniversitetene) fått i mandat å utvikle og anskaffe en helhetlig digital løsning for de transaksjonsbaserte administrative prosessen samt ikke-transaksjonell HR. Prosjektet vil gjennomføre en anbudsprosess i løpet av 2016. NTNU har deltatt i utredningsarbeidet i 2015.

Et stort prosjekt i 2015 for god og effektiv kommunikasjon har vært arbeidet med informasjon til potensielle og nåværende ph.d.-studenter, som vi har opplevd å få klager fra om spredt, manglende og upresis informasjon. I workshops med ph.d.-studenter og administrasjon ble ph.d.-informasjon samlet i én prosess slik at ph.d.-studentene nå vet hva de må gjøre gjennom hele doktorgradsforløpet. Brukbarhetstester i etterkant gir «tommel opp». Vi mener godt tilgjengelig ph.d-informasjon vil spare potensielle og nåværende ph.d.-studenter, veiledere og administrasjon for unødvendig bruk av tid.

For øvrig har NTNU arbeidet mye med fusjonsforberedelser i 2015. Vi har derfor i liten grad brukt ressurser på å fjerne tidstyver. Vi har imidlertid gjennomført grundige kartlegginger og har avdekket mye i samkjøringen av systemer og rutiner med fusjonspartnerne. Vi har dermed et svært godt grunnlag for å fjerne tidstyver gjennom planlagt utviklingsarbeid i 2016.

Våren 2015 gjennomførte vi en kartlegging der hele organisasjonen ble invitert til å komme med forslag til tiltak for forenkling, standardisering og effektivisering av arbeidsprosesser, samt forslag til tiltak som kan gi kostnadsreduksjoner. Vi la en vid definisjon av begrepene forenkling, standardisering og effektivisering til grunn siden vi i innledende runde var interessert i alle forslag som kan gjøre hverdagen enklere og mer effektiv for ansatte og studenter. Vi fikk en omfattende mengde forlag som i hovedsak angår det teknisk-/administrative støtteapparatet.

I tillegg har vi gjennomført kartlegginger for å forbedre NTNUs styring og kontroll. I dette arbeidet har det også fremkommet eksempler på tidstyver i måten vi organiserer arbeidsprosessene og i støtteverktøyene vi benytter (evt. mangler).

Tidstyver fremkommet i kartleggingene og i fusjonsarbeidet blir inkludert i videre arbeid med den administrative organisering og gjennomgang av arbeidsprosessene.

FORELØPIG

5 Vurdering av framtidsutsikter

Regjeringen bestemte i statsråd 19.06.15 å slå sammen Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund til ett universitet med navnet Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Dermed var endelig klarsignal gitt for NTNU-fusjonen fra 2016.

Fusjonsplattformen er ikke et ordinært strategidokument, men danner et felles fundament for det sammenslåtte NTNU. Hovedbudskapet i fusjonsplattformen er at fusjonen legger grunnlaget for et styrket universitet, med høye ambisjoner innenfor forskning, utdanning, formidling og nyskaping. Vi fusjonerer for å øke kvaliteten i hele bredden. Vi forventer å få et mer komplett studietilbud og flere forskningsmidler. Vi vil videreutvikle vår nasjonale rolle og bli en enda bedre partner for nærings- og samfunnsliv. Helhetlig campusutvikling er viktig og vi vil styrke studiebyene Trondheim, Ålesund og Gjøvik. 2016 blir et overgangsår, men forslagene til innhold i årsplanen for 2016 speiler allikevel på en god måte ambisjonene i fusjonsplattformen.

Den langsiktige forankringen av hovedprioriteringene for 2016 finnes i fusjonsplattformen som også oppfattes å være i tråd med strategiplanen. «Kunnskap for en bedre verden».

5.1 Planer for 2016

Alle fusjonspartnerne har gjennomført ordinære plan- og budsjettprosesser for sine respektive virksomheter i inneværende år. Siden 2016 blir et overgangsår har vi valgt kjøre en så enkel prosess som mulig og beholde mye av det vi har fra før av både innhold og struktur. Eksempelvis er NTNUs struktur med «hovedprioriteringer» videreført, og høgskolene har vurdert dette som en god overbygning for deres lokale planer i 2016. Prosessen med samordning av planene har vist at vi i stor grad har sammenfallende prioriteringer og mål som greit har latt seg forene.

For 2016 har vi valgt seks hovedprioriteringer som alle støtter opp om fusjonsplattformen og som forventes å bidra til å heve kvaliteten og gi bedre resultater. De er på områder hvor vi har behov for endring og hvor de fleste enheter planlegger å legge betydelig innsats i utviklingstiltak. Hovedprioriteringene kan ha en varighet utover 2016, men det er ikke spesifisert i dette dokumentet. Arbeid som følge av fusjonen vil inngå i større eller mindre grad i alle hovedprioriteringene, samtidig som vi foreslår at de spesifikke fusjonsmålene for 2016 tydeliggjøres som en egen hovedprioritering.

Hovedprioriteringene har følgende titler og målsettinger:

Horisont 2020

1. Søknadsvolumet fra NTNU til EUs rammeprogram skal økes i forhold til 2015.
2. NTNU skal arbeide for en tilslagsprosent i EU på linje med de beste universitetene i Norden.
3. NTNU skal styrke sin posisjon på energiområdet.

Tematiske satsinger og muliggjørende teknologier

4. NTNU skal profilere de tematiske satsingsområdene i vår eksterne og interne kommunikasjon og bidra til økt eksternfinansiering av tverrfaglige prosjekter.
5. NTNU skal styrke koblingen mellom sin egen bioteknologisatsing og nasjonalt senter for Digitalt liv.
6. NTNU skal utvikle strategier og organisasjonsmodell for IKT som muliggjørende teknologi.
7. NTNU skal etablere en sterk faglig ledelse for satsingen NANO@NTNU.

FORELØPIG

Framtidsrettede studier og innovative læringsformer

8. NTNU skal starte arbeidet med samordning av studieporteføljen.
9. NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning.
10. NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon.

Bærekraftig nyskapingsarbeid

11. NTNU skal utvikle og operasjonalisere strategi for samarbeid med arbeidslivet.
12. Tilfanget av ideer som endrer metodikk, tjenester og arbeidsmåter i samfunnet, samt kommersialiserbare ideer, skal øke.
13. NTNU skal arbeide for økt nyskaping gjennom styrket samarbeid med TTO AS.

Levende og attraktiv campus

14. NTNU skal utrede grunnlag for prioritering og anbefaling om overordnet lokalisering av framtidig campus i Trondheim.
15. NTNU skal arbeide fram visjoner, mål og mest mulig generelle og felles føringer for program og konseptuelle løsninger som gir mulighet for sambruk, økt aktivitet, effektive og bærekraftige løsninger for NTNU sine campusområder.
16. NTNU skal planlegge og etablere piloter som legger til rette for nye undervisningsformer og formelle/uformelle møteplasser.

Fusjon

Omtales i delkapittel 5.2.

5.2 Fusjon

Målene for realisering av fusjonsgevinster spiller opp under allerede vedtatte mål og ambisjoner. Det finnes allerede et stort antall mål, ambisjoner og insentiver som NTNU som organisasjon må forholde seg til. Det er også mange ambisjoner for det nye NTNU som kommer til uttrykk i fusjonsplattformen. Målene som beskrives under er ikke tenkt å komme til erstatning for andre vedtatte mål og ambisjoner, men framheves for gi retning for fusjonsprosessen samt å tydeliggjøre ønskede gevinster av fusjonen. Målene gjelder i perioden 2016-2018.

Utdanning

Fusjonen skal bidra til at NTNUs utdanning holder høy internasjonal kvalitet faglig og pedagogisk og til at NTNUs studieprogrammer er ettertraktede utdanningsvalg i Norge. Vi skal:

- utnytte den samlede kompetansen og ressursene til å styrke kvaliteten i studieprogram og emner gjennom videreutvikling av undervisnings-, lærings- og vurderingsformer.
- samordne studieprogramporteføljen. Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon skal være et sentralt grunnlag for arbeidet.
- utnytte flercampus-konseptet gjennom bruk av nye verktøy og ny teknologi der dette styrker utdanningskvalitet, læringsutbytte og studentens engasjement og studiemotivasjon.

Forskning

Fusjonen skal bidra til at NTNU har kunstnerisk virksomhet og forskningsaktivitet av høy kvalitet innen hele spekteret grunnforskning, praksisnær forskning og anvendt forskning. Vi skal:

- særlig utnytte tematiske satsinger innen områdene energi, havrom, klima- og bærekraftig samfunnsutvikling, og helse og velferd, og satsingen på

FORELØPIG

muliggjørende teknologier bioteknologi, IKT, nanoteknologi og avansert produksjonsteknologi.
- implementere NTNUs internasjonale handlingsplan og publiseringspolitikk i hele organisasjonen.

Nyskaping
Fusjonen skal bidra til at NTNU utvikler sin rolle som samarbeidspartner for innovasjon regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi skal:
- utvikle og operasjonalisere en strategi for samarbeid med arbeidslivet.
- stimulere til utviklingen av flere innovative prosjekter og aktiviteter drevet av studenter og ansatte.
- styrke satsning på forskningsbasert innovasjon gjennom samarbeid mellom klynger og konsortier (SFI/FME).

Synlighet/attraktivitet
Fusjonen skal bidra til at NTNU styrker sin attraktivitet som studiested og arbeidsplass. Vi skal:
- utvikle en rekrutteringspolitikk for alle stillingskategorier.
- arbeide aktivt med å opprettholde og forbedre søkertall.
- arbeide aktivt for at kjennskapen til NTNU i samfunnet øker.

En god fusjonsprosess
Fusjonsprosessen skal være kunnskapsbasert og med god medvirkning fra studenter og ansatte. Vi skal:
- videreutvikle god ledelse og ivareta et forsvarlig arbeidsmiljø
- gjennomføre en følgeevaluering av fusjonsprosessen
- skaffe til veie kunnskapsgrunnlag om virksomheten for å kunne vurdere og videreutvikle kvalitet
- ha en fakultets- og instituttstruktur og administrativ organisasjon på plass fra 1.1 2017
- effektivisere driften gjennom reduksjon av dupliserende tjenester, standardisering og digitalisering

FORELØPIG

5.3 Budsjett for 2016

NTNU vektlegger langsiktig styring av økonomien. Budsjettfordelingen for 2016 ses i et lengre perspektiv der vi vurderer både forventninger om fremtidig inntekt og utvikling i kostnadsnivå og avsetninger.

Utgangspunktet for forslaget til budsjettfordeling er at det ikke forventes realvekst i inntektene frem mot 2019. Nivået på ubrukte bevilgninger var ved utgangen av 2015 totalt 11,5% sett for alle institusjoner i nye NTNU. Mye av disse midlene er knyttet til forsinkelse i oppstart av stillinger og forsinkelse i planlagte investeringer. Fokuset i økonomistyringen i langtidsperioden vil være å gjennomføre planlagte aktiviteter.

2016 blir et mellomår med store endringer for organisasjonen. Nettopp derfor har vi vurdert det som viktig ikke å gjøre store endringer i økonomien dette året. Det er fordelt over 5,9 mrd. kr i 2016-budsjettet. De fire fusjonspartnerne får tildelt samme bevilgning som de ville fått dersom de hadde bestått som egne enheter i 2016. Stikkord for budsjettet er forutsigbarhet og trygghet for enhetene, uten endringer i insentivene. Det er rom for vekst i primærvirksomheten og det er en solid strategisk innretning som støtter opp om hovedprioriteringene og gir en god start på arbeidet med å realisere ambisjonene i Fusjonsplattformen. Det er satt av

betydelige midler til fusjonsarbeid i statsbudsjettet for 2016 og vi forventer en tilleggsbevilgning etter en søknadsrunde og dialog med KD.

NTNU fordeler sine budsjetter innenfor tre ulike budsjettrammer: Ramme drift (RD), ramme felleskostnader (RF) og ramme strategi- og omstillingsmidler (RSO). I tillegg vil øremerkede bevilgninger fra KD skilles ut særskilt i budsjettene. For å håndtere usikkerhet budsjetteres det inn en usikkerhetsmargin. Usikkerhetsmarginen skal håndtere både risiko for annen inntektsutvikling enn forventet, og usikkerhet knyttet til kostnadsutviklingen.

Ramme drift (RD) inneholder driftsrammene til fakultetene, Vitenskapsmuseet, bibliotek og fellesadministrasjon, samt drift og vedlikehold av eiendoms- og bygningsmassen. Ramme fellestiltak (RF) består av kostnader for drift av fellesaktiviteter for institusjonen. Bevilgningene over Ramme strategi og omstilling går til å finansiere/delfinansiere store strategiske satsninger og omstillinger ved NTNU.

Tabellen under viser hovedfordelingen for 2016. (Historiske tall for 2015 er sum av fusjonspartnerne).

Tall i tusen kr.	**Historikk**	**Fordeling**
År	***2015***	***2016***
Bevilgning fra departementet	**5 611 918**	**5 906 253**
Fordeling av bevilgningen:		
Ramme drift alle fakulteter (fra gml NTNU og HiST), HiG, HiÅ og VM	3 196 867	**3 425 750**
Universitetsbiblioteket	140 503	**142 245**
Fellesadministrasjonen	439 833	**410 508**
- herav HIST	*193 344*	***149 163***
Drift og vedlikehold, eiendom og bygninger	741 337	**751 675**
- herav HiST	*179 784*	***188 354***
Øremerkede bevilgninger	24 347	**25 084**
SUM ramme drift (RD)	**4 542 887**	**4 755 262**
Ramme fellestiltak (RF)	**215 021**	**228 676**
Rekrutteringsstillinger, vitenskapelig utstyr o.a.	406 984	**442 083**
NTNU-satsinger	218 034	**224 519**
Strategimidler HiST	64 468	**87 885**
SUM ramme strategi og omstilling (RSO)	**689 486**	**754 486**
Forskuttering, incentivmidler EU	20 000	**20 000**
Forskuttering Campus (inndekking forrige runde)	10 000	**11 317**
Campus HiST (nytt teknologibygg Kalvskinnet)	70 900	**71 000**
Planlegging Campusutvikling (STB 2016)		**14 000**
Fusjonskostnader		**85 000**
Usikkerhetsmargin	44 800	**48 194**
SUM øvrige fordelinger og usikkerhetsmargin	**145 700**	**249 511**
SUM fordeling	**5 593 093**	**5 987 934**

FORELØPIG

5.4 Overordnet risikovurdering

En overordnet risikovurdering er utarbeidet. Risikoene går på tvers av alle eller flere av hovedprioriteringene. De mest kritiske faktorene for å lykkes i 2016 vurderes å være vellykket fusjonsarbeid, stabil tilgang til ekstern finansiering, rekruttering av de beste, talentutvikling og systematisk oppfølging og utvikling av medarbeiderne, god utdanningsledelse, samt bedre systemer for styring og kontroll, herunder standardisering og effektivisering av det teknisk-/administrative støtteapparatet og god økonomistyring.

Alle risikoene vil bli fulgt opp gjennom monitorering, rapportering og konkrete utviklingstiltak.

Vellykket fusjonsarbeid
Fusjonsarbeidet i 2016 blir omfattende, vil angå mange og påvirke deres hverdag. Fusjonsprosessen går parallelt med ordinær, løpende drift. I 2016 skal en rekke utviklingstiltak gjennomføres og krevende spørsmål skal avklares. Dette vil kreve stor ressursinnsats både av ledelse, ansatte, tillitsvalgte og studenter, med risiko for at dette går utover tid og øvrige ressurser til å gjennomføre ordinær virksomhet. Vellykket fusjonsarbeid vil være den mest avgjørende suksessfaktoren i 2016. At dette arbeidet lykkes vil være kritisk i seg selv, men også for realisering av alle målene i hovedprioriteringene og øvrig drift.

Oppdaterte risikovurderinger og tiltak for å redusere risiko i arbeidet med fusjonen fremlegges styret som egne saker, og er fast sak på dagsorden i ledermøtene.

Tilgang til ekstern finansiering
For å opprettholde omfanget av og kvaliteten i forskningen, er NTNU avhengig av stabile og helst økende inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. En viktig andel av BOA-inntektene kommer direkte fra næringsliv og offentlig forvaltning eller indirekte gjennom samarbeidsprosjekter innenfor Forskningsrådets virkemidler. Nedgangstider resulterer gjerne i mindre avsetninger til forskning og utvikling.

Gjennomslag for søknader til Forskningsrådet og i EUs ulike virkemidler er av vesentlig betydning for forskningsaktiviteten, så vel direkte som indirekte gjennom RBO. På makronivå har inntektene vært stabile de senere årene, men det er variasjoner lokalt. NTNU ligger etter de beste nordiske universitetene når det gjelder deltakelse i Horisont 2020. Dette gjelder både prosjektdeltakelser og økonomisk uttelling. Så langt i Horisont 2020 har vi hatt høy søknadsaktivitet, men relativt lav tilslagsprosent på grunn av økt konkurranse. Det er en risiko for at dette reduserer villigheten til å prioritere det krevende arbeidet det er å utarbeide søknader. Vi reduserer risikoen for inntektssvikt gjennom et systematisk arbeid for å høyne søknadskvalitet og motivere fagmiljøene for å søke virkemidlene.

Nyskaping handler ofte om å få i gang nye tiltak og aktiviteter for å løse eksisterende utfordringer. Det finnes ikke store ressurser tilgjengelig for slike tiltak. Derfor er godt samarbeid med eksterne viktig. Det vil alltid være risiko for at midler ikke er tilgjengelige eksternt.

Rekruttering og utvikling av medarbeiderne
Rekruttering av vitenskapelig ansatte og karriereutvikling vurderes som avgjørende suksessfaktorer for å lykkes på flere områder i fremtiden. Konkurransen om «de beste hodene» er sterk og økende, nasjonalt og internasjonalt. På den annen side har økonomiske innstramminger i mange land gjort at det er større tilgang på

FORELØPIG

kompetente søkere til vitenskapelige stillinger på flere områder. Risikoen er knyttet til i hvilken grad vi finner relevante kandidater til ledige stillinger, om vi makter å rekruttere de beste i konkurranse med andre institusjoner og om vi får beholde dem vi rekrutterer lenge nok. Det er også en problemstilling at det på noen felt er færre kompetente norske søkere, blant annet til ph.d.-stillinger. Vår strategi er dels å satse på utvikling av de talentene og medarbeiderne vi allerede har, dels å sette inn målrettede tiltak for å rekruttere talenter utenfra. Arbeid med en karrierepolitikk er ett eksempel på tiltak vi vil arbeide aktivt med i 2016.

God utdanningsledelse
Skal NTNU lykkes med ambisjonene for vår utdanningsvirksomhet, er vi avhengige av robuste faglige og administrative rammer rundt våre studieprogram. God utdanningsledelse på alle nivå er avgjørende, og særlig studieprogramlederrollen er viktig for kvaliteten på utviklingen av studieprogrammene. Det er per i dag noe ulike modeller for ledelse av studieprogram, og det å ha ansvar for studieprogram oppleves av mange som en utfordrende oppgave, med lite tid, utydelig myndighet og mange grenseflater. Aktuelle tiltak for å redusere risiko i 2016 er implementering av mandat for studieprogramledere, samt videreutvikling av lederutviklingsprogrammet for studieprogramledere.

God styring og kontroll
Kartleggingsarbeid har vist at vi har et potensial for effektivisering av det teknisk-/administrative støtteapparatet gjennom forenkling og standardisering av arbeidsprosessene. Det er videre behov for å tydeliggjøre ansvarsfordeling, myndighet og oppfølgingsrutiner ift. etterlevelse av gjeldende bestemmelser. Tiltak blir iverksatt i 2016, delvis som en del av arbeidet med administrativ organisering i fusjonsprosjektet, delvis gjennom prosessgjennomganger i ordinær drift. Regjeringens «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform» har medført kutt i bevilgningene og det er viktig å iverksette tiltak slik at disse kuttene på sikt ikke får konsekvenser for primærvirksomheten.

Det er økt risiko for dårlig økonomistyring i tider med høy endringsfrekvens. En forsiktighetskultur i fagmiljøene kan gi oppbygging av avsetninger i 2016 fordi en avventer beslutninger. Flere tiltak vil bli iverksatt for å sikre gjennomføring av budsjettet.

5.5 Større investeringsprosjekter

Samlokaliseringsprosjektet i Trondheim
8. September 2015 besluttet Regjeringen at NTNU skal samle sin framtidige hovedcampus i Trondheim rundt Gløshaugen og at campus Dragvoll skal avvikles. Dette skjedde etter en konseptvalgutredning (KVU) januar 2014, tilleggsutredninger februar 2015 og en tilhørende ekstern kvalitetssikring (KS1) august 2015, alle med anbefalinger om samling. I tillegg har NTNU selv utarbeidet en visjon for campusutvikling som også anbefalte en samling. Ved behandling av visjonsrapporten i juni 2014 støttet NTNUs styre også denne anbefalingen.

NTNU har et særlig mandat om å fremme tverrfaglige studietilbud og å samarbeide i hele fagbredden. Gjennom samlokaliseringsprosjektet ønsker NTNU å utvikle en attraktiv og levende campus for studenter og ansatte. En ønsker å utvikle en mer byintegrert og bærekraftig campus med fleksible løsninger for fremtidige endringer. I prosjektet skal det utvikles arealer som er tilrettelagt for fremtidens nye lærings- og arbeidsformer. Dette inkluderer også attraktive møteplasser der en møtes på tvers av fag og utdanninger og der NTNU kan møte næringsliv og samfunnsliv, noe som styrker NTNUs egenart. Arealer som fremmer NTNUs egenart

FORELØPIG

i forhold til eksperimentell virksomhet vil også vektlegges. Det vil samtidig være sentralt å legge til rette for effektive og produktive areal med høy utnyttelsesgrad der det også legges til rette for forskning på prosesser og bygninger i tilknytning til prosjektet.

Fremtidens utfordringer løses med tverrfaglighet. Det er nasjonalt og internasjonalt behov for et grønt skifte og for innovasjon og nyskaping. NTNU er og har vært en sterk aktør innen forskning og utvikling på disse områdene. NTNU er sentral i forhold til å utdanne fremtidens arbeidstakere. En campusutvikling som understøtter universitetets evne til å oppfylle sin strategi og sitt samfunnsoppdrag vil derfor være et nasjonalt løft for omstilling og utvikling.

Behov, vurdering av eksisterende bygningsmasse og alternative vurderinger er nærmere beskrevet i nevnte konseptvalgutredning med tilhørende tilleggsutredninger og ekstern kvalitetssikring.

Anbefalingen i konseptvalgutredningen (KVU) er tenkt som et samlet konsept med en konsentrert utbygging der en dekker NTNUs behov gjennom flere grep. Det største grepet er å flytte fagmiljøene på Dragvoll/Moholt ned til Gløshaugen-området. Dette alene betyr et behov for ca. 80 - 90 000 kvm nybygg. Det er ikke gitt hvilke fag og funksjoner som skal lokaliseres hvor. Det fins flere muligheter for dette, også i kombinasjon med en omrokering av dagens fagmiljøer på Gløshaugen.

I tillegg er det skissert en samling av kunst- og musikkmiljøene ved Gløshaugen. Kunst- og musikkfagene er i dag delvis lokalisert på Dragvoll og delvis i leide lokaler andre steder i byen. En mulig lokalisering av kunst- og musikkmiljøene er i tilknytning til arealer for arkitektmiljøet. KVUen skisserer også et nybygd innovasjonssenter som en del av konseptet, der en søker å samlokalisere innovasjonsfagene ved NTNU gjerne sammen med økonomi- og ledelsesfagene og andre innovasjonsmiljøer i Trondheim. Det er i tillegg vist muligheten for å løse nybyggbehovet fra Dragvoll i et nytt senter for psykisk helse på campus Øya. Lokalisering av fagmiljøene ved Institutt for psykologi kan være et alternativ her.

I tillegg vil det være behov for nybygg for å dekke arealbehovet ved flytting av resten av fagmiljøene på Dragvoll ut over det som er skissert foran. Det er som sagt flere muligheter for hvor disse arealene kan lokaliseres. Valg av løsning må vurderes både i en faglig og i en byplanmessig sammenheng og i forhold til eksisterende bygningsmasse. Det betyr at det vil være behov for noe ombygginger i eksisterende lokaler på Gløshaugen for å ivareta behov for tverrfaglige møteplasser, rokeringer og endringer av funksjoner slik at en får en helhetlig og sammenhengende campus.

Konseptet inneholder også videre oppgradering av laboratoriefasiliteter for ESFRI/ECCEL, det vil si forskningsinfrastruktur for forskning omkring CO_2 fangst- og lagring. NTNU og SINTEF er en del av et internasjonalt samarbeid om infrastruktur innenfor dette fagområdet og NTNU har så langt fått bevilgninger på 270 mill.kr til bygningsmessige oppgraderinger, men det gjenstår ytterligere oppgraderingsbehov i laboratorier på Gløshaugen.

I tillegg inneholder det helhetlige konseptet behov for nye magasiner og formidlingsarealer på Kalvskinnet. Riksrevisjonen påpekte allerede i 2003 at Vitenskapsmuseets samlinger ikke oppbevares tilfredsstillende. Samtidig er det behov for å videreutvikle formidlingsvirksomheten ved Vitenskapsmuseet til å gjelde hele NTNU og da i et nasjonalt perspektiv. Dette kan gjerne skje i samarbeid med Vitensenteret i Trondheim.

Konseptvalgutredningen for ny campus og kvalitetssikringen som ble levert august 2015 gir som nevnt ulike føringer for omfang og ramme for samlokalisering. Det videre utredningsarbeidet som NTNU har startet skal gi mer detaljert avklaring på

KORRIGERT

rammer, omfang, utbyggingstakt, program og lokalisering av framtidig utbygging og nødvendig oppgradering av eksisterende infrastruktur.

Ocean Space Center
Havromsvitenskap er at av de tematiske satsingsområdene ved NTNU. Prosjektet Ocean Space Center er en utvidelse og oppgradering av Det marintekniske senteret på Tyholt med en framtidsrettet utdannings- og forskningsinfrastruktur. Dette vil gi grunnlag for at fagmiljøet også i framtiden blir en viktig leverandør av kunnskap nasjonalt og internasjonalt som bidrag til fortsatt verdiskaping fra havet og til bærekraftig utnytting av havet. Kostnadene og kompleksiteten ved å flytte eksisterende infrastruktur gjør at det ikke er tenkt samlokalisert som del av den øvrige campusutviklingen i Trondheim. MARINTEK/SINTEF og NTNU er aktørene i det fremtidige senteret.

Prosjektet har vært under utredning siden 2008. Det ble gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) i 2011 som ble kvalitetssikret i 2012-2013 (KS1). Etter dette ble det besluttet å gå videre med en utredning av konseptet D-flex sammen med 0+ konseptet. Under denne utredningen har en utviklet et alternativt konsept som synes å være bedre og mer fleksibelt. Det er derfor besluttet å vurdere disse to konseptene opp mot hverandre sammen med et 0+ konsept i en tilpasset konseptvalgutredning i regi av Nærings- og fiskeridepartementet. Denne er planlagt gjennomført våren 2016.

Vedrørende behov og vurdering av eksisterende bygningsmasse og alternative vurderinger vises det til KVU og KS1 - dokumentene.

Helse- og sosialfagene på Øya
Nytt bygg for Helse- og sosialfagene på Øya er under planlegging. Dette bygget skal legge til rette for at helse- og sosialfagene som i dag er lokalisert i et tidligere kontorbygg på Tunga, kan flytte til Øya og samles ved de øvrige helsefagene til NTNU. Dette er i tråd med NTNUs strategi om en mer samlet campus i Trondheim. Tomt for dette formålet ble kjøpt av Statsbygg i 2009 på oppdrag av Kunnskapsdepartementet. Etter at det nå er bevilget midler til start av prosjektering har Kunnskapsdepartementet bedt Statsbygg starte planleggingen av nytt bygg frem til ferdig forprosjekt med følgende forutsetninger:

Prosjektet skal være på inntil 13 000 kvm. Arealeffektive løsninger skal legges til grunn. Det skal tas hensyn til at det skjer endringer i arbeids- og undervisningsformer. Arealene skal ha høy utnyttelsesgrad samtidig som det forventes at en undersøker muligheter for å bruke universitets- og høyskolearealer i nærliggende bygg på Øya. Sambruk av arealer skal bidra til bedre utnyttelse av arealer og legge til rette for samarbeid på tvers av fag. Det er viktig at nybygget legger til rette for gode synergier med lokalene som NTNU disponerer på Øya i dag. Nybygget må sees i sammenheng med utvikling av fremtidens campus for nye NTNU og må derfor utformes med tilstrekkelig generalitet og fleksibilitet.

Nybygg campus Gjøvik
Planlegging av nytt bygg for NTNU i Gjøvik har pågått i flere år. Bygget er nødvendig for å sikre gode arbeidsforhold for studenter og ansatte. Prosjektet har som mål å bidra til at NTNU i Gjøvik blir:

- en anerkjent utdanningsinstitusjon og attraktiv samarbeidspartner for samfunns- og arbeidsliv,
- en internasjonalt anerkjent aktør på informasjonssikkerhet og medieteknologi og

FORELØPIG

- en nasjonalt anerkjent aktør innen innovasjon i omsorgsfeltet, universell utforming og bærekraftig teknologi og ledelse av teknologibedrifter og en attraktiv NTNU campus.

Bygget skal lokaliseres på dagens campusområde. Statsbygg er byggherre og det finansieres via kurantordningen. Bygget planlegges med ca. 5000 kvm, hovedsakelig med undervisningsrom og arealer til kontorer for administrasjon og faglærere. Kontorløsninger og arbeidsformer som sikrer tverrfaglighet vil være viktig. Arealene skal være egnet for alle avdelinger ved NTNU i Gjøvik. I tillegg planlegges det med verkstedhaller og laboratorier. Under forutsetning av nødvendige godkjennelser blant annet i Kommunal- og moderniseringsdepartementet er det forutsatt byggestart våren 2016. Planen er at nybygget skal være klart til bruk høstsemesteret 2017. De økte leiekostnadene er forutsatt å dekkes via økt aktivitet ved det aktuelle fagmiljøet.

5.6 Utdanningskapasitet

Utdanningskapasitet høst 2016
Et av NTNUs vedtatte virksomhetsmål for 2016 er å starte arbeidet med samordning av studieporteføljen ved det fusjonerte NTNU. Det etableres arbeidsgrupper som skal se på faglig integrasjon innen ulike fagområder. Resultatet av dette arbeidet kan lede både til opprettelser, nedleggelser og sammenslåinger av studieprogram, samt endringer i eksisterende studieplaner.

Endringer i faglig organisering med ny fakultets- og instituttstruktur trer i kraft 1. januar 2017, og NTNUs lokale inntektsfordelingsmodell skal revideres. NTNU fikk også tildelt plasser i statsbudsjettet for 2016 som må plasseres i den eksisterende studieporteføljen. Dette er faktorer som har betydning for vurderingene av kapasitet på de ulike studieprogrammene. Utdanningskapasiteten er en kontinuerlig vurdering i arbeidet med utvikling av studieporteføljen og de igangsatte prosessene kan gi et større potensial for også å øke kapasiteten.

Langsiktige planer
Profesjonsstudiet i medisin fikk 15 plasser i statsbudsjettet for 2016. Den totale kapasiteten for høst 2016 er da på 135 plasser. Gitt en fullfinansiering kan NTNU øke kapasiteten med ytterligere 15 for høst 2017 slik at den totale kapasiteten blir på 150.

NTNU utreder om det skal etableres et 5-årig profesjonsstudium i klinisk ernæringsfysiologi. Det er en kritisk mangel på kliniske ernæringsfysiologer i Norge, og Helsedirektoratet mener at alle universitetene som tilbyr medisinstudium også bør tilby klinisk ernæring. Hos NTNU er dette arbeidet ennå på et tidlig stadium, men det meldes inn her slik at KD kan ha med dette i sin langtidsplanlegging av studieplasser og finansiering. Det tas utgangspunkt i 25 plasser per studieår og en eventuell oppstart vil tidligst kunne skje høsten 2018.

FORELØPIG

6 Årsregnskapet

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de anbefalte Statlige Regnskapsstandardene (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

6.1 Styrets kommentarer til årsregnskapet 2015

NTNUs formål
NTNUs visjon er "*Kunnskap for en bedre verden".* NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier i og for samfunnet – økonomisk, kulturelt og sosialt.

NTNU er et breddeuniversitet med teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil. Universitetet hadde i 2015 om lag 20 000 studenter og vel 5 000 årsverk. NTNU har hovedansvaret for sivilingeniørutdanningen i Norge og gir et bredt fagtilbud i realfag, teknologi, humaniora og estetiske fag, helsefag, samfunnsvitenskap og økonomisk-administrative fag. NTNU tilbyr profesjonsutdanning i teknologi, medisin, psykologi, arkitektur, billedkunst, musikk, arkeologi og lærerutdanning. NTNUs forskning er internasjonalt orientert og kjennetegnes ved teknologisk spisskompetanse, faglig spennvidde og tverrfaglig tilnærming.

Regnskapsavleggelsen
Regnskapet er avlagt i tråd med de statlige regnskapsstandardene og er utarbeidet i henhold til gjeldende krav om oppstilling og presentasjon. Regnskapet gir etter styrets mening et riktig bilde av resultatene i 2015 og den økonomiske situasjonen per 31.12.2015. Riksrevisjonen er NTNUs revisor, og revisjonen forventes avsluttet i starten av mai 2016.

Vurdering av institusjonens drift i 2015
For 2015 leverer NTNU et økonomisk resultat hvor inntekter og kostnader er i balanse. Driftssituasjonen viser en solid økonomi og god likviditet. Både inntektene og kostnadene øker i 2015, og den største driveren for kostnadsutviklingen er økning i antall ansatte. Det er særlig økning i antall ansatte innenfor rekrutteringsstillinger, undervisnings- og forskerstillinger. Fusjonsarbeidet har hatt fokus på sikker drift i 2015 og 2016, noe som har medført engangskostnader blant annet til harmonisering av IKT-systemer.

Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap
NTNU har i 2015 gjennomført aktivitet på nivå med bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet.
Ved inngangen til året lå det en ambisjon om å redusere ubrukte bevilgninger med 75 mill. kr. Sett i forhold til det, er årets budsjettavvik et mindreforbruk på 2,3 % av bevilgning. Dette er i all hovedsak knyttet til samspillet mot BOA-aktiviteten, og høyere inntekter enn forventet har medført positive inntektsavvik. NTNU har i 2015

FORELØPIG

innført fullkostmodellen, og det er nødvendig å arbeide for bedre budsjetteringen knyttet til dette.

Utvikling i avsetningsnivået
De siste årene har organisasjonen hatt sterkt fokus på nivået på de ubrukte bevilgningene. Ved utgangen av 2015 har NTNU ubrukte bevilgninger i størrelsesorden 8 % av den ordinære bevilgningen. Dette er ca. samme nivå som UB 2014. Mye av disse midlene er knyttet til forsinkelse i oppstart av stillinger og forsinkelse i planlagte investeringer. Betydelig vekst i BOA-aktiviteten har også generert mer inntekter inn i bevilgningsøkonomien enn forventet. Fokuset i økonomistyringen i langtidsperioden vil være å gjennomføre planlagte aktiviteter.

Gjennomførte og planlagte investeringer
Av pågående arbeid er rehabilitering av Kjemiblokk 3, oppgradering av laboratorier i Varmeteknisk (ESFRI) og rehabilitering av Thingvallagården de mest kostnadskrevende. Disse skal etter planen ferdigstilles i 2016/17. Nytt teknologibygg ved tidligere HiST skal etter planen stå ferdig 1/1-17, og det planlegges betydelige utstyrsinvesteringer til dette bygget i 2016.
Øvrige bygg med behov for oppgradering iht. branntekniske krav, HMS-krav og fasaderehabiliteringer prioriteres iht. langsiktig plan for å redusere vedlikeholds-etterslepet i tidligere NTNU.

Scannet bilde av styrets signaturer etter styrebehandling

6.2 Resultatregnskapet

Resultatregnskap

	Note	2015	2014
DRIFTSINNTEKTER			
Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	1	4 160 782	4 241 805
Tilskudd/overføringer fra andre departement	1	113 535	109 270
SUM INNTEKT FRA BEVILGNINGER		4 274 317	4 351 075
Netto tilskudd fra andre statlige etater	1	401 554	364 330
Netto tilskudd /overføringer fra Norges Forskningsråd	1	744 878	637 177
Netto tilskudd /overføringer fra Regionale forskningsfond	1	497	1 378
Netto tilskudd /overføringer fra div.bidragsytere	1	302 441	279 267
Netto tilskudd /overføringer fra EUs rammeprogram for forskning	1	93 415	82 058
Netto tilskudd /overføringer fra EU til undervisning og annet	1	18 556	16 405
Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	1	30 450	32 539
SUM TILSKUDD OG OVERFØRINGER FRA ANDRE		1 591 791	1 413 154
Gevinst ved salg av maskinger og utstyr	1	137	0
Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	1	99 268	107 017
Andre salgs- og leieinntekter	1	245 491	175 661
SUM ANDRE DRIFTSINNTEKTER		344 896	282 678
SUM DRIFTSINNTEKTER		**6 211 004**	**6 046 907**
DRIFTSKOSTNADER			
Lønn og sosiale kostnader	2	3 931 524	3 761 810
Varekostnader		226	284
Andre driftskostnader	3	1 680 777	1 565 841
Avskrivninger	4,5	571 288	602 209
SUM DRIFTSKOSTNADER		**6 183 815**	**5 930 144**
ORDINÆRT DRIFTSRESULTAT		**27 189**	**116 763**
Finansinntekter	6	5 630	3 890
Finanskosntader	6	17 339	3 885
SUM FINANSINNTEKTER OG -KOSNTADER		**-11 709**	**5**
SUM INNTEKTER FRA EIEERANDELER I SELSKAPER M.V.		**0**	**1 190**
RESULTAT ORDINÆRE AKTIVITETER		**15 480**	**117 958**
SUM AVREGNING BEVILGNINGSFINANSIERT AKTIVITET	**15**	**-24 917**	**-114 941**
PERIODENS RESULTAT		**-9 437**	**3 017**
DISPONERINGER			
Tilført anneen opptjent virksomhetskapital	8	-9437	3017
SUM DISPONERINER		**-9 437**	**3 017**

6.3 Balanse

Eiendeler

	Note	2015	2014
ANLEGGSMIDLER			
Forskning og utvikling	4	0	0
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	3 821	5 257
SUM IMMATERIELLE EIENDELER		3 821	5 257
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	7 823 696	7 988 815
Maskiner og transportmidler	5	522 705	457 611
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	216 741	206 884
Anlegg under utførelse	5	720 046	587 434
Beredskapsanskaffelser	5		
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER		9 283 188	9 240 744
Investeringer i datterselskaper	11	63 058	63 058
Investeringer i tilknyttet selskap	11	0	10 366
Investeringer i aksjer og andeler	11	780	780
Obligasjoner og andre fordringer		332	332
SUM FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER		64 170	74 536
SUM ANLEGGSMIDLER		**9 351 179**	**9 320 537**
OMLØPSMIDLER			
Varebeholdninger	12	363	414
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	0	0
SUM VAREBEHOLDNINGER OG FORSKUDD TIL LEVERANDØRER		363	414
Kundefordringer	13	193 740	206 516
Andre fordringer	14	29 548	27 429
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	25 727	41 262
SUM FORDRINGER		249 015	275 207
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank		1 876 221	1 770 681
Andre bankinnskudd		146 514	117 603
Andre kontanter og kontantekvivalenter		0	11
SUM KASSE OG BANK		2 022 735	1 888 295
SUM OMLØPSMIDLER		**2 272 113**	**2 163 916**
SUM EIENDELER		**11 623 292**	**11 484 453**

Virksomhetskapital og gjeld

	Note	2015	2014
VIRKSOMHETSKAPITAL			
Innskutt virksomhetskapital	8	422	422
Opptjent virksomhetskapital	8	180 342	189 779
SUM VIRKSOMHETSKAPITAL		**180 764**	**190 201**
GJELD			
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	4, 5	9 287 009	9 246 001
Andre avsetninger for forpliktelser		114 354	55 260
SUM AVSETNING FOR LANGSIKTIGE FORPLIKTELSER		9 401 363	9 301 261
SUM ANNEN LANGSIKTIG GJELD		0	0
Leverandørgjeld		336 342	285 725
Skyldig skattetrekk		143 943	145 167
Skyldige offentlige avgifter		148 967	142 368
Avsatte feriepenger		317 917	298 568
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	16 II	63 205	83 512
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	58 294	75 167
SUM KORTSIKTIG GJELD		1 068 668	1 030 507
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet	15 I	346 244	321 327
Ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	15 II	584 818	603 569
Ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	15 II	41 435	37 588
SUM AVREGNINGER		972 497	962 484
SUM GJELD		**11 442 528**	**11 294 252**
SUM VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD		**11 623 292**	**11 484 453**

6.4 Kontantstrømsoppstilling

Kontantstrømoppstilling

	2015	2014
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalinger		
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)	4 315 324	4 154 731
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen	0	0
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	0	172 604
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	245 628	175 661
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser	0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer fra andre statsetater	1 129 343	963 835
innbetalinger av utbytte	0	1 190
innbetalinger av renter	0	0
innbetaling av refusjoner	0	0
andre innbetalinger	551 584	569 746
SUM INNBETALINGER	**6 241 879**	**6 037 767**
Utbetalinger		
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	3 910 775	3 708 975
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk	0	0
utbetalinger av renter	-284	-322
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-747	2 700
utbetalinger og overføringer til andre statsetater	0	172 604
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter	0	0
andre utbetalinger	1 583 825	1 538 638
SUM UTBETALINGER	**5 493 569**	**5 422 595**
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	**748 310**	**615 172**
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
- utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler (+)	612 510	405 865
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	0	0
- utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak (+)	1 360	2 928
- utbetalinger ved kjøp av andre investeringsobjekter (+)	0	0
innbetalinger ved salg av andre investeringsobjekter	0	0
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER	**-613 870**	**-408 793**
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)	134 440	206 379
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	1 888 295	1 681 916
BEHOLDNING AV KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER VED PERIODENS SLUTT	**2 022 735**	**1 888 295**

6.5 Noter

Videre følger noter. Enkelte nummer er ikke med, enten fordi de ikke gjelder vår sektor eller fordi vi ikke har data for den aktuelle noten.

Note 1. Spesifikasjon av driftsinntekter

	2015	2014
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	4 201 789	4 045 461
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-612 510	-405 865
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	571 288	602 209
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	215	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**4 160 782**	**4 241 805**
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**113 535**	**109 270**
Sum inntekt fra bevilgninger	**4 274 317**	**4 351 075**
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	436 190	394 424
+ periodens tilskudd fra andre statlige aktører via andre virksomheter	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre virksomheter (-)	-34 636	-30 094
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	**401 554**	**364 330**
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	624 733	521 940
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	230 213	185 798
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-110 068	-70 561
Periodens netto tilskudd fra NFR	**744 878**	**637 177**
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	**1 146 432**	**1 001 507**
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	291	864
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	231	614
- utbetaling av tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	-25	-100
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	**497**	**1 378**
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	12 545	14 400
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	46 531	36 960
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	200 436	196 115
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	91 075	100 541
- utbetaling av tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	-48 146	-68 749
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	**302 441**	**279 267**
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	45 386	37 925
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	49 556	44 235
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	-1 527	-102
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	**93 415**	**82 058**
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	7 647	5 426
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	11 583	11 374
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	-674	-395
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	**18 556**	**16 405**
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**414 909**	**379 108**
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	**30 450**	**32 539**
Sum tilskudd og overføringer fra andre	**1 591 791**	**1 413 154**
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv.	**137**	**0**
Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter		
Statlige etater	25 943	22 841
Kommunale og fylkeskommunale etater	3 892	7 959
Organisasjoner og stiftelser	0	0
Næringsliv/privat	53 957	55 544
Andre	15 476	20 673
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	**99 268**	**107 017**
Andre salgs- og leieinntekter		
Refusjon/inntekter fra bygningsdrift	56 516	55 082
Leieinntekter lokaler	23 023	21 678
Salg av teletjenester fra Telesentralen	822	914
Inntekter fra kurs og seminarer	42 145	8 373
Senter for matematikk	11 859	13 265
Andre salgs- og leieinntekter	111 126	76 349
Sum andre salgs- og leieinntekter	**245 491**	**175 661**
Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter	**344 759**	**282 678**
Sum driftsinntekter	**6 211 004**	**6 046 907**

Note 2. Lønn og sosiale kostnader

Del 1 *(tall i tusen kroner)*	2015	2014
Lønninger	2 757 029	2 626 335
Feriepenger	337 883	321 620
Arbeidsgiveravgift	484 197	461 308
Pensjonskostnader	354 960	349 976
Sykepenger og andre refusjoner	-104 383	-99 600
Honorarer oppdragstakere og honorarer styre råd og utvalg	68 162	68 079
Andre ytelser	33 676	34 092
Sum lønnskostnader	**3 931 524**	**3 761 810**
Antall årsverk:	5 337	5 192

NTNU har 5337,3 årsverk pr. desember 2015. Dette er en samlet økning på 145,6 årsverk siden desember i 2014. Den største endringen er innen undervisnings- og forskerstillinger som har økt med 47,3 årsverk. Rekrutteringsstillinger har økt med 46,4 årsverk, hvorav 19 årsverk er post.doc stillinger og 27,4 årsverk er stipendiatstillinger. Saksbehandler-/utrederstillinger har økt med 33,9 årsverk, mens ingeniørstillinger har økt med 19 årsverk siden desember i fjor. Hjelpestillinger for undervisning, forskning og formidling har økt med 11 årsverk, mens det er en reduksjon på 9,4 årsverk i renholdstillinger siden desember i fjor. De øvrige stillingsgruppene har kun mindre endringer.

Note 2. Lønn og sosiale kostnader

Del 2

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser
Rektor	1 579 568	21 381
Ekstern styreleder		239 000

Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse per møte
Styremedlemmer fra egen institusjon	62 000	5 000
Eksterne styremedlemmer	62 000	8 000
Styremedlemmer valgt av studentene	62 000	5 000
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	28 000	5 000
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	28 000	8 000
Varamedlemmer for studenter	28 000	5 000

Note 3. Andre driftskostnader

(tall i tusen kroner)	2015	2014
Husleie	161 340	177 470
Vedlikehold egne bygg og anlegg	111 386	113 193
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	132 845	117 283
Service og vedlikeholdsavtaler	47 707	37 806
Mindre utstyrsanskaffelser	217 564	192 849
Leie av maskiner, inventar og lignende	47 026	17 600
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	321 266	279 232
Reiser og diett	237 482	232 224
Bøker og publikasjoner	80 901	79 471
Andre kontorkostnader	197 221	193 331
Øvrige driftskostnader	126 039	125 382
Sum andre driftskostnader	**1 680 777**	**1 565 841**

Note 4. Immaterielle eiendeler

(tall i tusen kroner)	F&U	Rettigheter mv.	Under utførelse	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	23 379	0	23 379
+ tilgang pr. 31.12.2015 (+)	0	251	0	251
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	**0**	**23 630**	**0**	**23 630**
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-18 122	0	-18 122
- ordinære avskrivninger pr, 31.12.2015 (-)	0	-1 687	0	-1 687
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2015	**0**	**3 821**	**0**	**3 821**

Posten immaterielle eiendeler består av dataprogrammer og lisenser knyttet til programmene.

Note 5. Varige driftsmidler

(tall i tusen kroner)

	Tomter	Drifts-bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	**Sum**
Anskaffelseskost 31.12.2014	765 726	14 059 141	83 444	587 434	707 658	1 939 171	18 142 574
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - internt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0
+ andre tilganger pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	326 619	184 323	101 317	612 259
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	-991	-537	-1 528
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	194 007	0	-194 007	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	**765 726**	**14 253 148**	**83 444**	**720 046**	**890 990**	**2 039 951**	**18 753 305**
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	0
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-6 919 495	0	0	-250 047	-1 732 288	-8 901 830
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	-359 127	0	0	-119 229	-91 245	-569 601
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	991	323	1 314
Balanseført verdi 31.12.2015	**765 726**	**6 974 526**	**83 444**	**720 046**	**522 705**	**216 741**	**9 283 188**

Avskrivningsatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	20-60 år dekomponert lineært	Ingen avskrivning	3-15 år lineært	3-15 år lineært	0
0	0	0	0	0	0	0	0
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	0	0	0	122	230	352
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler* (-)	0	0	0	0	0	-215	-215
Regnskapsmessig gevinst/tap	**0**	**0**	**0**	**0**	**122**	**15**	**137**

Note 6. Finansinntekter og finanskostnader

(tall i tusen kroner)	2015	2014
Finansinntekter		
Renteinntekter	513	521
Agio gevinst	5 114	3 369
Oppskrivning av aksjer	0	0
Annen finansinntekt	3	0
Sum finansinntekter	**5 630**	**3 890**
Finanskostnader		
Rentekostnad	40	78
Nedskrivning av aksjer	11 726	0
Agio tap	5 381	3 611
Annen finanskostnad	192	196
Sum finanskostnader	**17 339**	**3 885**
Utbytte fra selskaper m.v.	0	0
Mottatt utbytte fra Trådløse Trondheim AS	0	1 190
Sum mottatt utbytte	**0**	**1 190**

Note 8. Innskutt og opptjent virksomhetskapital

(tall i tusen kroner)	2015
Innskutt virksomhetskapital:	
Innskutt virksomhetskapital 01.01.2015	422
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0
Salg av eierandeler i perioden (-)	0
Innskutt virksomhetskapital 31.12.2015	**422**
Bunden virksomhetskapital:	0
Bunden virksomhetskapital pr. 01.01.2015	74 114
Kjøp av aksjer i perioden	1 360
Salg av aksjer i perioden (-)	0
Oppskrivning av aksjer i perioden	0
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	-11 726
Bunden virksomhetskapital 31.12.2015	**63 748**
Innskutt og bunden virksomhetskapital 31.12.2015	**64 170**
Annen opptjent virksomhetskapital:	0
Virksomhetskapital ved enhetene 01.01	93 557
Annen opptjent virksomhetskapital 01.01.2015	22 108
Annen opptjent virksomhetskapital 01.01.2015	115 665
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskapital (-)	0
Overført fra periodens resultat	-9 437
Overført til/fra bunden virksomhetskapital (+/-)	10 366
Annen opptjent virksomhetskapital 31.12.2015	**116 594**
Sum virksomhetskapital 31.12.2015	**180 764**
Virksomhetskapital ved enhetene	**0**
Virksomhetskapital ved enhetene 01.01	93 557
Ny avsetning 2015	2 304
Benyttet andel 2015	-4 169
Virksomhetskapital ved enhetene 31.08.2015 * se spesifikasjon under	**91 692**
Spesifikajson bundet egenkapital:	
Bokført verdi balanseførte aksjer og leieboerinnskudd jfr. Note 11	64 170
Bokført verdi innskutt virksomhetskapital - aksjer og leieboerinnskudd	-422
Netto verdi balanseførte aksjer	**63 748**

Note 8 forts. Spesifiskasjon Virksomhetskapital ved enhetene.

(tall i tusen kroner)	2014	Ny avsetning	Benyttet andel	**2015**
Fakultetene				
AB	*736*	*132*	*-36*	***832***
HF	*2 411*	*0*	*10*	***2 421***
IME	*11 536*	*77*	*0*	***11 613***
IVT	*38 290*	*1 230*	*-2 166*	***37 354***
DMF	*2 972*	*22*	*0*	***2 994***
NT	*14 369*	*1 265*	*-1 272*	***14 362***
SVT	*8 070*	*-478*	*-113*	***7 479***
VM	*2 415*	*55*	*-90*	***2 380***
Andre enheter inkl. NTNU Videre	*12 758*	*1*	*-502*	***12 257***
Sum virksomhetskapital ved enhetene	***93 557***	***2 304***	***-4 169***	***91 692***

Note 11. Investeringer i aksjer og selskapsandeler

(tall i tusen kroner)	Organisasjons-nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksom-hetens regn-skap	Rapportert til kapital-regnskapet (1)
Aksjer i gruppe 2								
Leiv Eiriksson Nyskaping AS	984 829 906	37 487	40 000	4 %	-2 062	37 673	40	40
VIVA AS	982 961 726	36 888	50 000	20 %	-647	533	50	50
NTNU Technology Transfer AS	986 251 782	37 916	6 100 000	85 %	4 014	37 412	7 000	7 000
Vangslund AS	946 091 693	38 531	398	100 %	3 098	56 957	48 059	48 059
Senter for økonomisk forskning AS	986 230 416	37 875	1 020	51 %	84	4 265	510	510
NTNU Samfunnsforskning AS	986 243 836	37 938	1 000	100 %	5 867	46 908	1 000	1 000
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	988 067 075	38 370	10	2 %	625	3 097	50	50
Aquaculture Engineering AS	989 867 121	38 849	1 150	16 %	-2 892	5 799	640	640
Lifandis AS	991 220 372	39 161	110 460	34 %	-8 582	1 139	0	11 726
Trådløse Trondheim AS	890 463 282	38 961	5 950	60 %	997	11 791	6 489	6 489
Sum aksjer i gruppe 2	**0**	**0**	**0**	**0**	**502**	**205 574**	**63 838**	**75 564**
Andeler (herunder leieboerinnskudd)								
Leieboerinnskudd - borettslagsleilighe	0	0	0	0	0	0	332	332
Balanseført verdi 31.12.2015	**0**	**0**	**0**	**0**	**502**	**205 574**	**64 170**	**75 896**

Lifandis AS er besluttet oppløst og avviklet i ekstraordinær generalforsamling 25.06.2015. Avvikling av Lifandis AS er nå i sluttfasen og vil bli avviklet i første halvdel av 2016.

Note 12. Varebeholdninger

(tall i tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Anskaffelseskost		
Beholdninger anskaffet til internt bruk i virksomheten	0	0
Beholdninger beregnet på videresalg	363	414
Sum anskaffelseskost	**363**	**414**
Ukurans	0	0
Ukurans i beholdninger til internt bruk i virksomheten (-)	0	0
Ukurans i beholdninger beregnet på videresalg (-)	0	0
Sum ukurans	**0**	**0**
Sum varebeholdninger	**363**	**414**

Note 13. Kundefordringer

(tall i tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Kundefordringer til pålydende	195 390	207 916
Avsatt til latent tap (-)	-1 650	-1 400
Sum kundefordringer	**193 740**	**206 516**

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

(tall i tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Forskuddsbetalt lønn	1 282	687
Reiseforskudd/stipendforskudd	15 777	15 888
Personallån	1 585	1 232
Andre fordringer på ansatte	0	211
Forskuddsbetalte kostnader	3 317	1 185
Opptjent, ikke fakturerte inntekter	137	3 070
Refusjon sykepenger	7 450	5 156
Sum	**29 548**	**27 429**

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv.

DEL 1: Inntektsførte bevilgninger

(tall i tusen kroner)

	Avsetning pr. 31.12.2015	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Utsatt virksomhet			
Vitenskapsmuseet	8 417	9 510	-1 093
Fakultet for arkitektur og billedkunst	4 187	6 859	-2 672
Det humanistiske fakultet	13 821	111	13 710
Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk	54 274	40 384	13 890
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi	61 753	70 357	-8 604
Det medisinske fakultet	26 892	18 777	8 115
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	61 808	36 551	25 257
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse	52 590	36 248	16 342
NTNU sentralt/fordelingsbalansen	-110 662	-134 499	23 836
Nasjonale satsinger (Artsdatabanken, Renate, Matematikksenteret)	29 303	38 341	-9 037
SUM utsatt virksomhet	***202 383***	***122 639***	***79 745***
Strategiske formål			
Tematiske satsninger	10 169	15 191	-5 022
NTNU Toppforskning	25 248	28 497	-3 249
Innovativ utdanning	6 591	4 080	2 512
Andre strategiske satsninger/prosjekter	53 315	40 268	13 048
SUM strategiske formål	***95 323***	***88 035***	***7 288***
Større investeringer	*0*	*0*	*0*
Vitenskapelig utstyr, infrastrukturtiltak og lignende.	57 288	34 927	22 360
Utstyr til ny universitetsklinikk	13 845	32 128	-18 282
Byggeprosjekt	-18 287	52 637	-70 925
Nytt universitetsbibliotek	-4 307	-9 038	4 731
SUM større investeringer	***48 538***	***110 654***	***-62 116***
Sum Kunnskapsdepartementet	***346 244***	***321 327***	***24 917***
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	*346 244*	*321 327*	*24 917*
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	*346 244*	*321 327*	*24 917*
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfiansiert aktivitet			***24 917***

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv.

Del 2: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:

(tall i tusen kroner)

	Avsetning pr. 31.12.2015	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	*0*	*0*	*0*
0	*0*	*0*	*0*
Andre departementer	*0*	*0*	*0*
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre departementer	*0*	*0*	*0*
0	*0*	*0*	*0*
Andre statlige etater (unntatt NFR)	*0*	*0*	*0*
Tiltak/oppgave/formål	234 865	214 464	20 401
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum andre statlige etater	*234 865*	*214 464*	*20 401*
0	*0*	*0*	*0*
Norges forskningsråd	*0*	*0*	*0*
Tiltak/oppgave/formål	15 461	53 835	-38 374
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	*15 461*	*53 835*	*-38 374*
0	*0*	*0*	*0*
Regionale forskningsfond	*0*	*0*	*0*
Tiltak/oppgave/formål	53	-831	884
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	*53*	*-831*	*884*
Andre bidragsytere1)			
Kommunale og fylkeskommunale etater	9 933	1 999	7 934
Organisasjoner og stiftelser	2 471	18 011	-15 540
Næringsliv og private bidragsytere	143 400	135 891	7 509
Andre bidragsytere	72 855	94 340	-21 485
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	94 579	78 473	16 106
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	11 201	7 387	3 814
Sum andre bidrag1)	*334 439*	*336 101*	*-1 662*
Andre tilskudd og overføringer2)	*0*	*0*	*0*
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	*334 439*	*336 101*	*-1 662*
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	***584 818***	***603 569***	***-18 751***
Gaver og gaveforsterkninger			
Tiltak/oppgave/formål/giver	41 435	37 588	3 847
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver*	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	***41 435***	***37 588***	***3 847***
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	***626 253***	***641 157***	***-14 904***

Note 16. Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter

(tall i tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater1)	11 315	5 553
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater1)	1 063	2 738
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser1)	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private1)	11 586	17 775
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	1 763	15 196
Andre prosjekter2)	0	0
Sum fordringer	**25 727**	**41 262**
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter		
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater1)	16 869	13 157
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater1)	1 299	2 944
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser1)	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private1)	35 837	40 776
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	9 200	26 635
Andre prosjekter2)	0	0
Sum gjeld	**63 205**	**83 512**

Note 17. Bankinnskudd, kontanter og lignende

(tall i tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	1 876 221	1 770 681
Innskudd statens konsernkonto rentebærende fondskonto (gaveforsterkning)	32 917	39 676
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank	113 597	77 927
Håndkasser og andre kontantbeholdninger	0	11
Sum bankinnskudd og kontanter	**2 022 735**	**1 888 295**

Bokført saldo på Euro konto pr.31.12.15 er 11,907 millioner Euro tilsvarende 114,4 mill.kr. Dette vedrører innbetalinger fra EU på prosjekt hvor NTNU er koordinator. Pengene skal utbetales til både partnere på EU-prosjekt og til NTNU når betingelsene for videreformidling av EU midler blir oppfylt. Avsetningen for forpliktelsen er i sin helhet tatt inn som gjeld i regnskapet under posten "andre avsetninger for forpliktelser".

Note 18. Annen kortsiktig gjeld

(tall i tusen kroner)	31.12.2015	31.12.2014
Påløpte variabel lønnskostnader periodisert	20 400	19 385
Skyldige reiseutgifter	5 800	5 715
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	27 727	38 659
Midler som skal videreformidles til andre	0	0
Annen kortsiktig gjeld	4 367	11 408
Sum	**58 294**	**75 167**

Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet

Indikator (tall i tusen kroner)	2015	2014	2013
Tilskudd fra EU	**111 971**	**98 463**	**65 082**
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	744 878	637 177	607 240
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	497	1 378	1 270
Sum tilskudd fra NFR og RFF	**745 375**	**638 555**	**608 510**
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)			
- diverse bidragsinntekter	302 441	279 267	328 361
- tilskudd fra statlige etater	401 554	364 330	352 393
- oppdragsinntekter	99 268	107 017	0
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	**803 263**	**750 614**	**680 754**

FORELØPIG

6.6 Segmentregnskap for nasjonal fellesoppgave

Videre følger Segmentregnskaper for nasjonale fellesoppgaver organisert etter UHL § 1.4.4.

Fellesoppgave: BIBSYS

Tall i 1000 kroner	Note	2015	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	3 568	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	52 873	48538
Salgs- og leieinntekter	S1	0	0
Andre driftsinntekter	S1	0	0
Sum driftsinntekter		**56 441**	**48538**
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	29 619	30627
Varekostnader	S3	0	0
Andre driftskostnader	S3	26 528	16173
Kostnadsførte investeringer	S3	0	0
Sum driftskostnader		**56 147**	**46800**
Overføringer til andre	0	0	0
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4	0	0
Sum videreformidling	0	0	0
Ordinært driftsresultat		**294**	**1738**
Avregninger	0	0	0
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5	0	0
Sum avregninger	0	0	0
Periodens resultat		**294**	**1738**

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

Periodens tilskudd /overføring 1	2015	2014
Lønninger	21 516	21444
Feriepenger	2 577	2653
Arbeidsgiveravgift	3 683	3763
Pensjonskostnader*	2 822	3038
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-1 178	-838
Honorarer oppdragstakere og honorarer styre råd og utvalg	74	286
Andre ytelser	125	281
Sum lønnskostnader	**29 619**	**30627**
Antall årsverk:	**36,5**	**41**

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

Sum andre salgs- og leieinntekter	2015	2014
Husleie	3 931	2008
Vedlikehold egne bygg og anlegg	38	68
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	12	10
Service og vedlikeholdsavtaler	4 441	1900
Mindre utstyrsanskaffelser	10 043	8864
Leie av maskiner, inventar og lignende	122	112
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	8 106	2460
Reiser og diett	914	1318
Bøker og publikasjoner	971	754
Andre kontorkostnader	1 258	1313
Øvrige driftskostnader	-3 308	-2634
Sum andre driftskostnader	**26 528**	**16173**

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Tall i 1000 kroner	2015	2014
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	0
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**0**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre departement	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	3568	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**3 568**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer *	0	0
Periodens tilskudd /overføring 1	0	0
Periodens tilskudd /overføring 2	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	52 873	48538
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	**52 873**	**48538**
Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner m.v. *	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**0**	**0**
Salgs- og leieinntekter		
Salgs- og leieinntekter 1	0	0
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	**0**	**0**
Andre driftsinntekter		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	**0**	**0**
Sum driftsinntekter	**56 441**	**48538**

Fellesoppgave: Senter for matematikk

Tall i 1000 kroner	Note	2015	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	9 306	20740
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	2	0
Salgs- og leieinntekter	S1	11 859	13265
Andre driftsinntekter	S1	0	0
Sum driftsinntekter		**21 167**	**34005**
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	21 332	21223
Varekostnader	S3	0	0
Andre driftskostnader	S3	9 685	15904
Kostnadsførte investeringer	S3	0	0
Sum driftskostnader		**31 017**	**37127**
Overføringer til andre	0	0	0
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4	0	0
Sum videreformidling	0	0	0
Ordinært driftsresultat		**-9 850**	**-3122**
Avregninger	0	0	0
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5	0	0
Sum avregninger	0	0	0
Periodens resultat		**-9 850**	**-3122**

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

Periodens tilskudd /overføring 1	2015	2014
Lønninger	15 160	15224
Feriepenger	1 205	1050
Arbeidsgiveravgift	2 618	2558
Pensjonskostnader*	1 953	1934
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-442	-616
Honorarer oppdragstakere og honorarer styre råd og utvalg	770	1001
Andre ytelser	68	72
Sum lønnskostnader	**21 332**	**21223**
Antall årsverk:	**27,6**	**27,9**

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

Sum andre salgs- og leieinntekter	2015	2014
Husleie	0	15
Vedlikehold egne bygg og anlegg	2	5
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Service og vedlikeholdsavtaler	1	13
Mindre utstyrsanskaffelser	520	777
Leie av maskiner, inventar og lignende	30	46
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	2 641	4539
Reiser og diett	2 927	3713
Bøker og publikasjoner	245	460
Andre kontorkostnader	1 489	3909
Øvrige driftskostnader	1 830	2427
Sum andre driftskostnader	**9 685**	**15904**

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Tall i 1000 kroner	2015	2014
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	336
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	347	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**347**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre departement	0	20404
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	8959	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**8 959**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer *	0	0
Periodens tilskudd /overføring 1	2	0
Periodens tilskudd /overføring 2	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	**2**	**0**
Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner m.v. *	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**0**	**0**
Salgs- og leieinntekter		
Inntekter fra kurs og seminarer	1482	2411
Andre salgs- og leieinntekter	10377	10854
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	**11 859**	**13265**
Andre driftsinntekter		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	**0**	**0**
Sum driftsinntekter	**21 167**	**34005**

Fellesoppgave: Renatesenteret

Tall i 1000 kroner	Note	2015	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	19 590	15187
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	0	0
Salgs- og leieinntekter	S1	57	188
Andre driftsinntekter	S1	0	0
Sum driftsinntekter		**19 647**	**15375**
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	4 970	4630
Varekostnader	S3	0	0
Andre driftskostnader	S3	13 222	13156
Kostnadsførte investeringer	S3	0	0
Sum driftskostnader		**18 192**	**17786**
Overføringer til andre	0	0	0
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4	0	0
Sum videreformidling	0	0	0
Ordinært driftsresultat		**1 455**	**-2411**
Avregninger	0	0	0
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5	0	0
Sum avregninger	0	0	0
Periodens resultat		**1 455**	**-2411**

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

Periodens tilskudd /overføring 1	2015	2014
Lønninger	3 649	3550
Feriepenger	436	335
Arbeidsgiveravgift	612	577
Pensjonskostnader*	491	491
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-307	-364
Honorarer oppdragstakere og honorarer styre råd og utvalg	14	13
Andre ytelser	75	28
Sum lønnskostnader	**4 970**	**4630**
Antall årsverk:	**7**	**6,8**

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

Sum andre salgs- og leieinntekter	2015	2014
Husleie	0	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	12	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Service og vedlikeholdsavtaler	0	1
Mindre utstyrsanskaffelser	147	191
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	9
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	4 445	5484
Reiser og diett	435	322
Bøker og publikasjoner	224	323
Andre kontorkostnader	782	318
Øvrige driftskostnader	7 177	6508
Sum andre driftskostnader	**13 222**	**13156**

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Tall i 1000 kroner	2015	2014
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	15187
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	19590	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**19590**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre departement	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**0**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer *	0	0
Periodens tilskudd /overføring 1	0	0
Periodens tilskudd /overføring 2	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	**0**	**0**
Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner m.v. *	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**0**	**0**
Salgs- og leieinntekter		
Inntekter fra kurs og seminarer	57	38
Andre salgs- og leieinntekter	0	150
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	**57**	**188**
Andre driftsinntekter		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	**0**	**0**
Sum driftsinntekter	**19 647**	**15375**

Fellesoppgave: Artsdatabanken

Tall i 1000 kroner	Note	2015	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	64 460	58294
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1	114	390
Salgs- og leieinntekter	S1	-2 116	-3572
Andre driftsinntekter	S1	0	0
Sum driftsinntekter		**62 458**	**55112**
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	14 602	14037
Varekostnader	S3	0	0
Andre driftskostnader	S3	49 459	40204
Kostnadsførte investeringer	S3	0	0
Sum driftskostnader		**64 061**	**54241**
Overføringer til andre	0	0	0
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4	0	0
Sum videreformidling	0	0	0
Ordinært driftsresultat		**-1 603**	**871**
Avregninger	0	0	0
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5	0	0
Sum avregninger	0	0	0
Periodens resultat		**-1 603**	**871**

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

Periodens tilskudd /overføring 1	2015	2014
Lønninger	10 575	9847
Feriepenger	926	866
Arbeidsgiveravgift	1 757	1717
Pensjonskostnader*	1 328	1333
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-194	-67
Honorarer oppdragstakere og honorarer styre råd og utvalg	44	151
Andre ytelser	166	190
Sum lønnskostnader	**14 602**	**14037**
Antall årsverk:	**19,4**	**17**

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

Sum andre salgs- og leieinntekter	2015	2014
Husleie	1 818	840
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	3	9
Service og vedlikeholdsavtaler	290	9
Mindre utstyrsanskaffelser	134	101
Leie av maskiner, inventar og lignende	328	503
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	33 822	29400
Reiser og diett	1 184	760
Bøker og publikasjoner	65	3
Andre kontorkostnader	831	531
Øvrige driftskostnader	10 984	8048
Sum andre driftskostnader	**49 459**	**40204**

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Tall i 1000 kroner	2015	2014
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	25774
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	26465	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**26465**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre departement	0	32520
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	37995	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**37 995**	**0**
Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer *	0	0
Periodens tilskudd /overføring 1	0	0
Periodens tilskudd /overføring 2	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	390
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	**114**	**390**
Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner m.v. *	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**0**	**0**
Salgs- og leieinntekter		
Inntekter fra kurs og seminarer	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-2116	-3572
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	**-2 116**	**-3572**
Andre driftsinntekter		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	**0**	**0**
Sum driftsinntekter	**62 458**	**55112**

Alfabetisk liste over uttrykk og forkortelser

BIBSYS: Den ledende norske databasen for bøker ved universitets- og høgskolebibliotekene.

BOA: Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet, dvs. finansiering av forskning og utdanning postert utenom NTNUs grunnbevilgning.

BOTT: Samarbeid mellom universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø

BTA: Bruttoareal.

Cristin: «Current Research Information System in Norway». Felles forskningsdokumentasjonssystemet i Norge. Systemet skal brukes i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og de regionale helseforetakene.

DBH: Database for statistikk om høyere utdanning.

DiVA: NTNUs Digitale Institusjonelle Vitenskapelige Arkiv. Inneholder i hovedsak vitenskapelig materiale produsert ved institusjonen.

EiT: Eksperter i Team. Obligatoriske emne for studenter som tar høyere grad ved NTNU.

EM: Erasmus Mundus-programmet er et samarbeids- og mobilitetsprogram i høyere utdanning som fremmer EU som et senter for utmerkelse i læring i verden. Det støtter europeiske fremragende mastergradskurs og synliggjør EUs høyere utdanning for omverden. Programmet bidrar også med stipend for partnere over hele verden.

ERC: European Research Council.

EVU: Etter- og videreutdanning.

ESFRI: European Strategy Forum for Research Infrastructures. Det europeiske vegkartet for forskningsinfrastruktur.

Fellesadministrasjonen: Tidligere benevnelse «Sentraladministrasjonen» ved NTNU. Består av felles administrative tjenester for hele NTNU og Rektors staber.

FME: Forskingssenter for miljøvennlig energi, støttet av Forskningsrådet.

FP7 = Frame programme 7 = Seventh RP = 7RP: EU's Seventh Framework Programme for Research / EUs 7. rammeprogram for forskning, 2007–2013.

FS: Felles Studentsystem for universitetene og de vitenskapelige høgskolene i Norge.

FUGE: Forskningsrådets program Funksjonell genomforskning.

Geminisenter: Samarbeid mellom fagmiljøer på NTNU og SINTEF på en rekke felt for felles strategiprosesser og koordinering av søknader om større FoU-prosjekter og -programmer.

HiST: Høgskolen i Sør-Trøndelag.

HiG: Høgskolen i Gjøvik

HiÅ: Høgskolen i Ålesund

HMS: Helse, miljø og sikkerhet.

Horisont 2020: EUs 8. rammeprogram for forskning.

HR: «Human Resources». Personal- og organisasjonsarbeid.

HUNT: Helseundersøkelsene i Nord-Trøndelag, Det medisinske fakultet, NTNU. HUNT er Norges største samling av helseopplysninger om en befolkning, med data fra 1984–86, 1995–97 og 2006–08.

FORLØPIG

IFM: Inntektsfordelingsmodellen ved NTNU; en nøkkel til fordeling av NTNUs offentlige bevilgninger.

INFRA: Forskningsrådets «Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur».

IPIN: Nasjonalt senter for immaterielle rettigheter.

IPR: Intellectual Property Rights/Immaterielle rettigheter. Rettigheter til åndsverk/oppfinnelser.

Joint Research Centres: I denne sammenhengen et bilateralt samarbeid mellom NTNU og andre/utenlandske universitet på avgrensete felter. Ikke å forveksle med EUs sentrale enhet av samme navn.

KD: Kunnskapsdepartementet.

KVASS: NTNUs nettbaserte kvalitetsstøttesystem for undervisning, læring og støtteprosesser.

LMS: Learning Management System; datasystem for læringskommunikasjon.

LMU: Læringsmiljøutvalget ved NTNU.

MNT-fag: Matematikk, naturvitenskap og teknologi

MOOC: Massive open online courses.

MUSIT: Universitetsmuseenes felles IT-organisasjon.

NIRS: NTNU International Researcher Support skal bidra til utvikling av kompetanse knyttet til økt forskermobilitet i NTNU (immigrasjon, bolig, lønn, skatt, pensjon, to-karriere, utstasjonering osv).

NFR: Norges forskningsråd, kortform Forskningsrådet.

NNDC: Nordic Network of Disability Coordinators.

NOKUT: Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen. NOKUT er et uavhengig, statlig organ som skal kontrollere og bidra til å utvikle kvaliteten på høyere utdanning og fagskoleutdanning i Norge.

NordicFiveTech/Nordic 5Tech: Et nettverk bestående av fem nordiske universitet: Danmarks Tekniske Universitet, Tekniska Högskolan i Helsingfors, Norges teknisk-naturvitenskaplige, Universitet, Chalmers tekniska högskola og Kungliga Tekniska högskolan.

NTNU Discovery: En finansieringsordning rettet mot potensielt kommersialiserbare forskningsresultater.

Ph.d.: Den akademiske graden philosophiae doctor, som nå er den felles/vanlige doktorgraden som har sitt eget studieløp.

RBO: Resultatbasert omfordeling; budsjettuttelling for universitet og høgskoler etter relativ resultat-oppnåelse i forskning (publikasjonspoeng) og utdanning (studiepoeng).

RHF: Regionalt helseforetak

SAKS: Samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing.

SFF: Senter for fremragende forskning.

SFI: Senter for forskningsdrevet innovasjon.

SPARK* NTNU: Spark* er en gratis veiledningstjeneste for studenter som har en idé.

TDI: Forkortelse for «Tid, Direkte og Indirekte kostnader», en modell for beregning av totale kostnader I eksternt finansierte prosjekter.

FORELØPIG

TRL-nivåer: Technology readines level. Skala som brukes i Horisont 2020 for å si noe om i hvilken grad utlysningen gjelder grunnforskning (lavt nivå) eller anvendt forskning (høyt nivå).

TTO: NTNU Technology Transfer [Office]. Kontoret for kommersialisering av ideer fra NTNUs faglige virksomhet.

TSO: Tematisk satsingsområde ved NTNU. Tverrfaglige, langsiktige satsinger.

UH-sektoren: Universitets- og høgskolesektoren.

UHR: Universitets- og høgskolerådet. En sammenslutning av institusjoner i norsk høyere utdanning.

UNIMUS: Universitetsmuseenes samlinger på nett: Inneholder universitetsmuseenes nettportaler utviklet av Universitetsmuseenes IT-organisasjon (MUSIT).

Universell: Den nasjonale pådriverenheten for funksjonshemmede i høyere utdanning. Enheten holder til ved NTNU.

FORELØPIG

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 11/16

02.03.2016

Saksansvarlig: Helge Klungland

Saksbehandler: Ingrid Volden og Kirsten B. Prestøy

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra Høgskolen i Sør-Trøndelag til Kunnskapsdepartementet

---

Tilråding:

1. Styret vedtar styrets beretning for 2015.
2. Styret vedtar årsregnskapet for 2015.
3. Styret er tilfreds med beskrivelsen av årets resultater og tar Årsrapport 2015-2016 til etterretning.
4. Rektor gis fullmakt til å gjøre eventuelle endringer i tråd med behandlingen i styret, samt å gjøre redaksjonelle endringer som ikke har vesentlig konsekvenser for betydningen av innholdet.

Formål med saken

Styret skal hvert år avgi årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten, jf. Universitets- og høyskoleloven §9-2 femte ledd. Formålet med saken er å foreta en gjennomgang av de viktigste resultatene for 2015 og vedta styrets beretning og årsregnskapet.

Innhold i saken

Finansdepartementet har fastsatt felles standarder for årsrapport og årsregnskap i statlige virksomheter. Årsrapporten har følgende struktur:

- Styrets beretning
- Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- Årets aktiviteter og resultater
- Styring og kontroll i virksomheten
- Vurdering av fremtidsutsikter
- Årsregnskap

Saksfremlegget inneholder Styrets beretning og lederkommentarene i årsregnskapet. Disse to dokumentene skal signeres av styret. Selve årsrapporten og årsregnskapet følger som vedlegg. Kapitlet om fremtidsutsikter (planer for 2016) i rapporten henviser til NTNUs rapport.

Vedlegg: **Forslag til årsrapport for 2015 for Høgskolen i Sør-Trøndelag**
Årsregnskapet 2015 for Høgskolen i Sør-Trødelag

Styret beretning

Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) og høgskolene i Ålesund og Gjøvik (HiÅ og HiG) ble 1. januar 2016 slått sammen med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Forberedelsene til fusjonen har i 2015 vært et stort og krevende arbeid for høgskolens fakulteter og administrasjon.

Samtidig med arbeidet med å forberede fusjonen er høgskolens egen omorganisering gjennomført som planlagt i 2015, og seks avdelinger er i løpet av året redusert til fire fakulteter.

Høgskolens campusprosjekt er videreført i 2015. Byggingen av teknologibygget har fulgt vedtatt framdriftsplan og byggingen av nye lokaler for lærer- og tolkeutdanningen ble igangsatt. Høgskolen fikk også bevilget midler til prosjekteringsoppstart for nye lokaler på Øya for helse- og sosialfagene.

På tross av at 2015 har vært preget av krevende endringsarbeid, har fagmiljøene arbeidet med forbedring av resultatene på sentrale felt i 2015. Disse områdene har vært spesielt vektlagt:

Samarbeid om utdanningstilbud
HiST har hatt gode resultater innenfor utdanningsvirksomheten, men kvalitet og ressursutnyttelse kan stadig forbedres, og høgskolen har i 2015 fortsatt arbeidet med å styrke og videreutvikle utdanningssamarbeid med eksterne og på tvers av etablerte fagmiljøer.

Kvalitet i utdanningene
Høgskolen har i 2015 fortsatt satsingen på læringsteknologi og innovative og tverrfaglige undervisningsformer og har fulgt opp resultatene fra NOKUTs nasjonale spørreundersøkelse, Studiebarometeret, med konkrete tiltak.

«En divisjon opp» på forskningsområdet
Også i 2015 har målsettingen om bedre forskningsresultater vært sentral og høgskolen har arbeidet for å oppnå bedre ressursutnyttelse, klarere forskningsprofil, økt uttelling på forskningssøknader og økt publisering. For å bidra til god utvikling på dette området, tildelte høgskolestyret strategiske midler til fem forskningsmiljøer for perioden 2015 – 2023.

Styret ved HiST har i 2015 gjennomført tolv møter med 44 ordinære vedtakssaker. I tillegg kommer orienterings- og drøftingssaker.

I januar vedtok høgskolestyret å stille seg positiv til å gå inn i en eventuell fusjonsprosess med NTNU. Siste møte i høgskolestyret var 21. desember, og 1. januar 2016 overtok universitetsstyret ved NTNU ansvaret for virksomhetsområdene fra HiST.

Styrets kommentar til årsregnskapet 2015

1. Formål

Høgskolen i Sør-Trøndelag er en akademisk institusjon på høyt nivå i Norge med formål å tilby profesjonsutdanninger rettet mot helse- og sosialfag, økonomi og ledelse, lærer og tolk, teknologi og informatikk.

2. Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Årsregnskapet per 31.12.2015 er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement.

3. Vurdering av institusjonens drift i perioden

Styret ved Høgskolen i Sør-Trøndelag besluttet i møte 16. januar 2015 å stille seg positiv til en eventuell fusjonsprosess med NTNU. Kunnskapsdepartementet besluttet i juni at HiST skulle fusjoneres med NTNU, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund fra 1. januar 2016. 2015 ble derfor siste driftsår som selvstendig institusjon. Driften dette året har vært preget av fusjonsforberedende aktiviteter samt å sørge for at daglig drift for studenter og ansatte ikke ble negativt påvirket av disse. Flere planlagte prosjekter og aktiviteter som ikke var nødvendige for daglig drift, ble ikke gjennomført på grunn av fusjonsaktiviteter. Organisasjonsendringen HiST 2020 med innføring av fakultet og institutt ble gjennomført i 2015, samt flytting av deler av de studieadministrative ressursene fra sentralt nivå til fakultetsnivå.

Høgskolen har vært i en krevende campussituasjon med bygging av nytt teknologibygg vegg i vegg med undervisningsarealene. Det har medført ulike tilpasninger og midlertidige lokaler for å sikre studentene forsvarlig undervisning. Oppstart av rehabilitering og nybygging for lokaler til lærer- og tolkeutdanningen på Kalvskinnet har i 2015 medført interne flyttinger og midlertidige tilpasninger, men de største konsekvensene for studentene vil først bli gjeldende fra høstsemesteret i 2016.

Høgskolen har et godt økonomisk resultat for 2015. Resultatet av ordinære aktiviteter (mindreforbruk) for 2015 ble 141,7 mill kr mot et mindreforbruk i 2014 på 25,51 mill kr. Mindreforbruket for den bevilgningsfinansierte aktiviteten utgjør 133,55 mill kr.

Resultatet består av følgende komponenter:

Avregning BFV	133 545
Resultat bidrags - og oppdragsfinansiert aktivitet	8 165
Resultat av ordinære aktiviteter	**141 710**

(Tall i 1000 kr)

Resultatet av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet økte i forhold til nivået i 2014, og inntektene fra oppdragsfinansiert aktivitet har økt med 11,9 mill kr i forhold til 2014. Flere av fakultetene har bidratt til dette resultatet.

Balanseregnskapet
Balansen økte med 75,1 mill kr fra 2014 til 2015. Endringene skyldes avsetninger for bevilgningsfinansiert aktivitet og investeringer i varige driftsmidler.
Når det gjelder ytterligere vurdering av institusjonens drift viser vi til årsrapporten for 2015.

4. Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

HiST budsjetterte med et merforbruk på 19 mill kr for 2015. Det budsjetterte merforbruket var planlagt med gjennomføring av utsatt virksomhet fra 2014 i fagavdelingene. Resultatet ble et mindreforbruk på 141,7 mill kr, med avregning bevilgningsfinansiert aktivitet på 133,54 mill kr. Det største avviket mellom regnskap og budsjett skyldes utstyrsmidler til nybygg. Høgskolen fikk bevilgning til utstyrsmidler for teknologibygget, og i tillegg disponerte ikke høgskolestyret hele den tildelte rammen for 2015. Dette utgjør 94 mill kr av avviket mellom budsjett og regnskap. Innkjøp av utstyr til de nye byggene blir først gjennomført i 2016 og 2017. Mange nye aktiviteter planlagt for 2015 ble ikke gjennomført fordi fusjonsaktivitene krevde stor involvering fra alle deler av organisasjonen.

Driftsinntekter
HiST hadde samlede driftsinntekter på 1093,51 mill kr i 2015. Dette er en økning på 118,45 mill kr fra 2014 til 2015. Sum inntekter fra bevilgning er 920,39 mill kr, mens summen av øvrige inntekter er 96,28 mill kr. Bevilgningsandelen av totale driftsinntekter utgjør 91,2 %.

Driftskostnader inkl. lønnskostnader
Totale driftskostnader for perioden var 951,91 mill kr, en økning på ca 40,22 mill kr, tilsvarende 4,4 % i forhold til 2014. Den største økningen var i lønn og sosiale kostnader på 27,9 mill kr, tilsvarende en økning på 4,7 %. Lønnskostnadene utgjorde for 2015, 65,9 % av de totale kostnadene ved høgskolen, uforandret fra 2014. Antall årsverk økte med 24 fra 830 i 2014 til 854 i 2015. Andre driftskostnader økte med 12,3 mill kr. Lønnskostnader ble 41,0 mill kr lavere enn budsjettert, som skyldes at fagavdelingene ikke har rekruttert medarbeidere som planlagt og vakante stillinger i administrasjonen. Andre driftskostnader og avskrivninger hadde et nettoavvik på 17,4 mill. kr. Lønnskostnader og kostnader knyttet til bygg og anlegg utgjør 83 % av samlede driftskostnader. HiST brukte i 2015 72% av sine samlede driftsinntekter for å dekke kostnader til arbeidskraft og drift av eiendom og lokaler.

5. Utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Tabellen viser samlede avsetninger per 31.12.2015 samt endring i avsetning fra 2014.

Avsetninger pr.	31.12.2015	31.12.2014	Endring
SUM utsatt virksomhet	64 599	34 632	29 967
SUM strategisk formål	13 921	15 049	- 1 128
SUM større investeringer	129 384	50	129 334
SUM andre avsetninger	8 990	31 422	- 22 432
SUM avsetning til KD	**216 894**	**81 153**	**135 741**
Sun andre departementer og statlige etater	-	-	-
SUM departementer og statlige etater	**216 894**	**81 153**	**135 741**

(Tall i 1000 kr)

Note 15 viser spesifikasjon av avsetningene. Det vesentligste av avsetningene til større investeringer er brukerutstyr til teknologi- og lærerutdanningsbyggene på Kalvskinnet. I tillegg er bundne midler knyttet til utsatt virksomhet for undervisning, FoU og stipendiater eller bundet som følge av vedtak

om aktiviteter som ennå ikke er gjennomført.
Bevilgningen gitt til brukerutstyr for teknologibygget blir først anvendt i 2016. Avsatt midler til brukerutstyr for lærerbygget blir først anvendt i 2017.

Virksomhetskapitalen generert fra avsluttede oppdragsprosjekt økte med 5,9 mill kr i 2015, og utgjør totalt for HiST 31,96 mill kr1 per 31.12.2015. Økningen i virksomhetskapitalen er på samme nivå som i 2014. HiST Kompetanse AS er et heleid aksjeselskap under avvikling hvor alle aktiver skal overføres til eierorganisasjonen.

6. Gjennomførte investeringer

Det ble totalt foretatt investeringer for 30,26 mill kr i løpet av 2015, hvor de vesentligste investeringene har vært på IKT og inventar. På grunn av byggeaktivitetene på Kalvskinnet har vi flyttet deler av sentraladministrasjonen til Handelshøyskolen på Lerkendal. Det vesentligste av inventarinvesteringene er tilknyttet dette. På institutt for sykepleievitenskap på Øya har vi investert i nytt simuleringslaboratorium. I tillegg har det blitt foretatt nødvendige IKT-oppgraderinger.
Større investeringer gjennomført i 2015 fremkommer av tabellen under.

Inventar	3 083
Undervisning og forskningsutstyr	7 450
IKT- og kommunikasjonsutstyr	19 385
Lisenser og programvare	-
Andre investeringer	351
Sum større investeringer	**30 269**

(Tall i 1000 kr)

7. Institusjonens revisor

Riksrevisjonen er høgskolens revisor. Det vises ellers til regnskapet for 2015 med tilhørende noter.

Kunnskapen du trenger

ÅRSRAPPORT 2015

Høgskolen i Sør-Trøndelag

Forord

Dette dokumentet er siste årsrapport for Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST). 1. januar 2016 fusjonerte høgskolen med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og høgskolene i Ålesund og Gjøvik (HiÅ og HiG). Virksomhetene ved de tre høgskolene inngår nå som deler av NTNU.

HiSTs årsrapport for 2015 er behandlet av NTNUs universitetsstyre 9. mars 2016 sammen med årsrapportene for NTNU, HiÅ og HiG.

Innhold

1 Styrets beretning 4

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall 6

Høgskolens organisering 6
Nøkkeltall og ressursbruk 7

3 Årets aktiviteter og resultater 9

3.1 Sektormål 1 - Høy kvalitet i utdanning og forskning 9

Virksomhetsmål 1: Kandidater fra HiST skal ha forskningsbasert kunnskap og profesjonsnær kompetanse 9
Virksomhetsmål 2: Høgskolen skal være i front på å ta i bruk framtidsrettede undervisningsformer og læringsteknologi som bidrar til kvalitet i utdanningene 12
Virksomhetsmål 3: FoU-virksomheten skal øke kvaliteten på utdanningene og kandidatenes læringsutbytte 17
Virksomhetsmål 4:HiST skal øke vitenskapelig publisering og ekstern finansiering av FoU-prosjekter 20

3.2 Sektormål 2 - Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling 21

Virksomhetsmål 5: HiST skal ha systematisk samhandling med privat og offentlig arbeidsliv for å sikre en framtidsrettet profesjonsutdanning 21
Virksomhetsmål 6: HiST skal styrke FoU-innsatsen knyttet til innovasjon og nyskaping i næringsliv og offentlig tjenesteyting. 23

3.3 Sektormål 3 – God tilgang til utdanning 24

Virksomhetsmål 7: HiST skal gi fleksible videreutdanningstilbud som bidrar til målrettet kompetanseutvikling hos eksterne parter i samfunns- og arbeidsliv 24

3.4 Sektormål 4 – Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og utdanningssystem 25

Virksomhetsmål 8: Høgskolen skal drive sin faglige og administrative virksomhet profesjonelt, kostnadseffektivt og samordnet 25
Virksomhetsmål 9: HiST skal ha en organisasjon og en infrastruktur som understøtter realiseringen av høgskolens mål og strategier 26

3.5 Annen resultatrapportering 28

Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter 28
Midler tildelt over kap 281 28

4 Styring og kontroll i virksomheten 29

4.1 Overordnet vurdering av styring og kontroll 29

4.2 Utvikling av system for styring og kontroll 29

Oppsummering av rapportering fra fakulteter og seksjoner om eget arbeid med interkontroll 29

4.3 Risikovurderinger i 2015 31

4.4 Oppfølging på særskilte områder 32

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet 32
Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen 33
Samfunnssikkerhet og beredskap 33
Tidstyver 34

5 Vurdering av framtidsutsikter 35

1 Styrets beretning

Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) og høgskolene i Ålesund og Gjøvik (HiÅ og HiG) ble 1. januar 2016 slått sammen med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Forberedelsene til fusjonen har i 2015 vært et stort og krevende arbeid for høgskolens fakulteter og administrasjon.

Samtidig med arbeidet med å forberede fusjonen er høgskolens egen omorganisering gjennomført som planlagt i 2015, og seks avdelinger er i løpet av året redusert til fire fakulteter.

Høgskolens campusprosjekt er videreført i 2015. Byggingen av teknologibygget har fulgt vedtatt framdriftsplan og byggingen av nye lokaler for lærer- og tolkeutdanningen ble igangsatt. Høgskolen fikk også bevilget midler til prosjekteringsoppstart for nye lokaler på Øya for helse- og sosialfagene.

På tross av at 2015 har vært preget av krevende endringsarbeid, har fagmiljøene arbeidet med forbedring av resultatene på sentrale felt i 2015. Disse områdene har vært spesielt vektlagt:

Samarbeid om utdanningstilbud
HiST har hatt gode resultater innenfor utdanningsvirksomheten, men kvalitet og ressursutnyttelse kan stadig forbedres, og høgskolen har i 2015 fortsatt arbeidet med å styrke og videreutvikle utdanningssamarbeid med eksterne og på tvers av etablerte fagmiljøer.

Kvalitet i utdanningene
Høgskolen har i 2015 fortsatt satsingen på læringsteknologi og innovative og tverrfaglige undervisningsformer og har fulgt opp resultatene fra NOKUTs nasjonale spørreundersøkelse, Studiebarometeret, med konkrete tiltak.

«En divisjon opp» på forskningsområdet
Også i 2015 har målsettingen om bedre forskningsresultater vært sentral og høgskolen har arbeidet for å oppnå bedre ressursutnyttelse, klarere forskningsprofil, økt uttelling på forskningssøknader og økt publisering. For å bidra til god utvikling på dette området, tildelte høgskolestyret strategiske midler til fem forskningsmiljøer for perioden 2015 – 2023.

Styret ved HiST har i 2015 gjennomført tolv møter med 44 ordinære vedtakssaker. I tillegg kommer orienterings- og drøftingssaker.

I januar vedtok høgskolestyret å stille seg positiv til å gå inn i en eventuell fusjonsprosess med NTNU. Siste møte i høgskolestyret var 21. desember, og 1. januar 2016 overtok universitetsstyret ved NTNU ansvaret for virksomhetsområdene fra HiST.

Trondheim, 9. mars 2016

Bjarne Foss	Dag Waaler	Dennis Bogen
Espen Remme	Guro Busterud	Helge Holden
Ingvild Sørlie	Karin Röding	Kim Allgot
Kjersti Møller	Kristin Melum Eide	Marit Grønning-Moe
Nils Kristian Nakstad	Nina Refseth	Svein Richard Brandtzæg

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Universiteter og høgskoler i Norge er underlagt Kunnskapsdepartementet (KD), og institusjonene skal drive sin virksomhet i tråd med Universitets- og høyskoleloven og føringer fra departementet.

2015 var siste år Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) var selvstendig institusjon før fusjonen med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og høgskolene i Gjøvik og Ålesund 01.01.16. HiST har i nasjonal målestokk vært en stor statlig høgskole med en bred faglig profil som omfatter områdene:

- Helse og sosial
- Lærerutdanning
- Teknologi og informatikk
- Økonomi

Innenfor disse områdene har HiST levert utdanning og forskning som styrker yrkesutøvelsen og bidrar til nyskaping i privat og offentlig sektor. I arbeidet har høgskolen vektlagt:

- Samspill mellom forskning og utdanning
- Samhandling med arbeidsliv i privat og offentlig sektor
- Samarbeid med øvrige kunnskapsmiljøer, nasjonalt og globalt

Virksomheten er foreløpig lokalisert i flere deler av Trondheim, men et pågående campusprosjekt arbeider for at aktiviteten samles sentrumsnært på Kalvskinnet, Øya og i Elgesetergaten.

I 2015 hadde høgskolen 29 bachelorgradstilbud, 15 mastergradstilbud, 6 grunnskolelærer-utdanninger, 1 ph.d-utdanning og i tillegg en rekke videreutdanningstilbud. Studentene er rekruttert fra hele landet, men størstedelen, ca. 64 %, kom fra Midt-Norge, ca. 32 % fra Sør-Trøndelag[1]. Kandidatundersøkelsen 2015 viste også at HiST har bidratt med flere ferdig utdannede kandidater inn til Sør-Trøndelag enn andelen utdanningssøkere til HiST som kommer fra dette fylket.

HiST hadde ca. 9230 studenter i 2015 og vel 854 stillinger, hvorav ca. 500 var undervisnings- og forskerstillinger. Antall studenter på høgskolens fagområder var i 2015:

Helse og sosial:	3031
Lærerutdanning:	1838
Teknologi og informatikk:	3042
Økonomi:	1322

Høgskolens organisering

HiST bestod etter en omorganisering i 2015 av fire fakulteter og fire seksjoner, med til sammen 13 institutter spredt på de ulike fakultetene.

Organisasjonskartet for 2015 er vist på neste side.

[1] Tallene er hentet fra Kandidatundersøkelsen 2015, som kartla tidligere HiST-bachelorstudenters hjemsted på søkertidspunktet og arbeidssted etter endt utdanning.

Organisasjonskart for HiST 2015

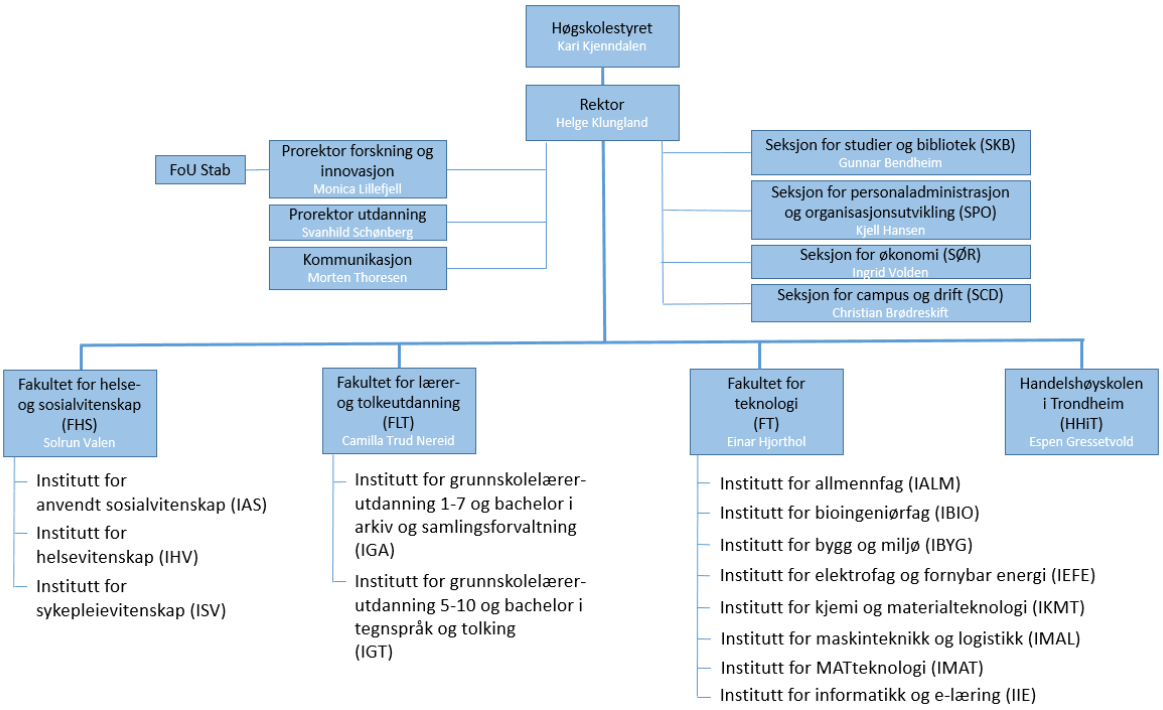

Nøkkeltall og ressursbruk

Nøkkeltall

Tabellen under viser utvikling i nøkkeltall for HiST.

År	2013	2014	2015	Endring 14-15
Studenter				
▪ Opptatte studenter	4097	4391	4352	-0,89 %
▪ Studenter totalt	8456	8853	9237	4,34 %
Produksjon				
▪ Kandidater	1655	1745	1766	1,20 %
▪ Studiepoengsenheter	6311	6559	6810	3,83 %
Bevilgning				
▪ Bevilgning (i 1000 kr)	771 848	848 904	992 230	16,88 %
▪ Bevilgning/studiepoeng	113	119	139	16,85 %
Ansatte				
▪ Årsverk totalt	798	830	854	2,89 %
▪ Årsverk UFF-stillinger	476	491	521	6,11 %
Kvinneandel				
▪ av studenter (i %)	58,36	58,82	58,45	-0,63 %
▪ av ansatte (i %)	57,84	59,33	60,12	1,33 %

<u>Kandidatproduksjon</u>

HiST-studentene har i stor grad gjennomført studiene de har startet, og dette vises på kandidatproduksjonen, som viser antallet som fullfører en bachelor- eller mastergrad. Utviklingen fra 2013 til 2015 har vært jevnt god.

Studiepoengproduksjon

HiST har oppnådd et godt nivå på studiepoengproduksjonen fordi høgskolen i flere år hatt et høyere opptak til flere studier enn det basisbevilgningen skulle tilsi. Det har også blitt satt inn ressurser for å redusere frafall.

Bevilgning

KDs bevilgning til høgskolene består av en basisdel og en del basert på uttelling for studiepoengproduksjon. HiST har hatt en betydelig økning i bevilgningen de to siste årene. Økningen skyldes både stigende studiepoengproduksjon og i tillegg ekstratildelinger til nytt bygg for Fakultet for teknologi, som er planlagt ferdigstilt i starten av 2017.

Kvinneandel

Høgskolen har hatt en høy andel kvinner både blant studenter og ansatte. Dette gjelder også akademiske toppstillinger. Av 31 professorer og dosenter ansatt i hovedstilling i 2015, var 13,95 kvinner. Dette gir en kvinneandel i toppstillinger på 45,0 %, mot et snitt for alle statlige høyskoler på 32,7 %.

Ressursbruk

Nøkkeltall fra årsregnskapet

Budsjettrammen for 2015 ga høgskolen et godt grunnlag for faglig utvikling og vekst og det økonomiske resultatet var godt. Følgende tabell viser tall fra årsregnskapet (i 1000 kr):

Nøkkeltall fra årsregnskapet	**2013**	**2014**	**2015**	**Endring 14-15**
Driftsinntekter	843 137	932 988	1 093 512	17,21 %
Bevilgning	771 878	848 904	992 230	16,88 %
Driftskostnader	962 672	911 697	951 919	4,41 %
Lønnskostnader	558 578	600 318	628 234	4,65 %
Lønnsandel av driftsinntekter	66,24%	64,34%	57,45%	-10,71 %
Husleie	98 953	103 709	115 377	11,25 %
Husleieandel av driftsinntekter	11,73	11,11%	10,55%	-5,03 %
Årsverk	798,2	830	854	2,89 %

Driftsinntektene til høgskolen har økt betydelig fra 2014 til 2015. Endringen skyldes en økning av bevilgningen fra KD blant annet pga avsatte midler til nytt teknologibygg, som nevnt ovenfor.

HiST har også hatt en vesentlig økning i husleiekostnadene siste år. Det har vært økte utgifter tilknyttet flere av høgskolens campuser, især på Rotvoll ved Fakultet for lærer- og tolkeutdanning. Det ble inngått en ny kortidsavtale med utleier i påvente av fakultetets nye bygg, og dette innebar mer enn en dobling av husleien fra midten av 2015.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Sektormål 1 - Høy kvalitet i utdanning og forskning

Virksomhetsmål 1: Kandidater fra HiST skal ha forskningsbasert kunnskap og profesjonsnær kompetanse

Utvikling av utdanningsporteføljen

HiST har i 2015 videreført et bredt spekter av profesjonsrettede utdanninger innenfor fagområdene *helse og sosial, lærerutdanning, teknologi og informatikk, og økonomi.* For å øke kvalitet og relevans i utdanningene, er deler av porteføljen videreutviklet i samarbeid med arbeidslivet.

Bachelorgradsutdanning

Disse større endringene kom i 2015:

- *Bachelorgrad i olje- og gassteknologi* startet som planlagt høsten 2015.
- *Bachelorgrad i utøvende tradisjonelt bygghåndverk* ble justert og gitt navnet *Bachelorgrad i tradisjonelt bygghåndverk og teknisk bygningsvern* fra høsten 2015. Samtidig ble *Bachelorgrad i teknisk bygningsvern og restaurering* nedlagt.
- *Bachelorgrad i arkiv- og samlingsforvaltning* ble etablert og starter opp i 2016.

Mastergradsutdanninger

HiST har videreført og videreutviklet mastergradsporteføljen. Viktig i 2015 var:

- Arbeidet med å etablere MPA-studiet innenfor fagområdet for høgskolens ph.d-studium i økonomistyring ble fullført, og tilbudet startet opp i januar 2016.
- *Mastergrad i medisinsk MR-avbildning* er etablert og starter opp høsten 2016.
- Mastergrad i klinisk sykepleie har vært under utvikling i 2015. HiÅ og HiG tilbyr mastergrad i klinisk sykepleie, og videre utviklingsarbeid samordnes med miljøene i Ålesund og Gjøvik.
- Det er utviklet nye toårige fagdidaktiske mastergradsstudier i engelsk og naturfag innen lærerutdanningen.
- HiST har i 2015 samarbeidet med HiOA og HiB om utvikling av mastergrad i tegnspråk og tolking. Utviklingen omfatter også mastergrad innenfor ny femårig grunnskolelærerutdanning med tegnspråk og skolefag.
- *Mastergrad i mat og teknologi* er utviklet og starter opp høsten 2016.

Doktorgradsutdanning

Høgskolen har i 2015 fortsatt arbeidet med å skape god faglig framdrift for doktorgradsutdanningen i økonomistyring, som ble etablert i 2012. Det er en utfordring å rekruttere tilstrekkelig antall stipendiater til utdanningen, og høgskolen har i 2015 arbeidet med å forsterke og utdype samarbeidsrelasjoner med offentlige institusjoner og sentrale aktører i næringslivet.

Fleksibel utdanning, etter- og videreutdanninger

Høgskolen videreførte i 2015 et sammensatt tilbud av fleksible utdanninger/etter- og videreutdanninger som er i stadig utvikling. Viktig i 2015 var:

Nye studier i olje og gass
Det nye bachelorgrasstudiet i olje- og gassteknologi, som startet opp i 2015, gir unik kompetanse i MMO (maintenance and modificatitions offshore). Ved første gangs opptak hadde studiet 61 førstevalgsøkere til 24 plasser. Dette gir 2.54 søkere per plass, som er godt over høgskolens snitt på 2,2. Studiet drives i nært samarbeid med oljeindustrien. Tre av emnene undervises på engelsk, og i disse emnene er industrien sterkt inne i undervisningen. Så langt ser det ut til at høgskolen har utviklet et nytt utdanningstilbud som er populært blant studentene og relevant for oljenæringen.

- Høgskolens nye bachelorutdanning i arkiv- og samlingsforvaltning har en klar IT-profil som gjør dette studiet nyskapende på fagfeltet. Studiet er utviklet i et samarbeid mellom informatikk- og lærerutdanningsmiljøene.
- MOOC-tilbudet IKT og læring ble videreutviklet.
- Et nytt tilbud, MOOC Entreprenørskap, som er rettet mot IT-studenter og IT-ansatte i bedrifter og offentlig sektor, ble utviklet i samarbeid med en europeisk gruppe med deltakere fra flere land.
- MOOC i matematikk for lærere ble utviklet i samarbeid med Universitetet i Tromsø.
- Videreutdanningene gjennom strategien *Kompetanse for kvalitet* ble videreført og videreutviklet, og i 2015 tilbød HiST 15 emner innenfor denne strategien.

Styringsparametere under virksomhetsmål 1

KD-parameter: Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene

Høgskolens studieplanveileder er et sentralt verktøy i arbeidet med å kvalitetssikre utdanningene. I 2015 ble det gjennomført revisjon av studieplanveilederen, og samtidig ble Emweb utviklet som et standard verktøy for å tilpasses de krav som stilles gjennom veilederen.

Det strategiske programmet for et kvalitetsløft i høgskolens utdanningsvirksomhet, *Styrking av utdanningskvalitet (SUK),* som startet i 2014, ble videreført i 2015. Denne satsingens resultater er nærmere omtalt under virksomhetsmål 2.

Hender opp for tegn og tolk!
Tegnspråk- og tolkeutdanningen ved HiST feiret 20-årsjubileum i 2015, blant annet med et fagseminar. Førsteamanuensis Eli Raanes ble hedret med blomster for anledningen. Hun var den eneste læreren for det første kullet, og er fortsatt ansatt ved tegnspråk- og tolkeutdanningen hvor hun underviser og forsker på feltet.
- Det var et stort og aktivt miljø som hadde jobbet lenge for en toårig tolkeutdanning, og oppstarten i Trondheim var kjærkommen og etterspurt, fortalte Raanes om etableringen av utdanningen for 20 år siden.

I tillegg til SUK-prosjektet, har lærerutdanningsmiljøet utviklet et tilbud i høyskolepedagogikk for ansatte som er tilsatt i undervisningsstillinger.

Bruk av tilsynssensor er et viktig virkemiddel i kvalitetssikringen av studieprogrammene. Tilsynssensor vurderer sammenhengen mellom læringsutbytter, undervisningsaktiviteter og vurderingsformer. Det er arbeidet videre med implementering av ordningen i 2015, og en rekke nye utdanninger har fått tilsynssensor i løpet av året. En del utdanninger mangler fortsatt ordningen, men arbeider med å få den på plass.

Kvantitative parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
KD-parameter: Gjennomføring på normert tid: - BA-utdanninger - MA-utdanninger	 60 % 65 %	 56,3 % 47,4 %	 60 % 70 %	 54,89 % 54,43 %
Antall uteksaminerte kandidater	1750	1745	1800	1766
Antall nye studiepoeng per bevilgningsfinansiert heltidsekvivalent per år	52,0	50,2	52	52,5
KD-parameter: Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere[2]	100 %	85 %	100 %	58,3 %
Antall doktorgradsavhandlinger	10	13	10	5

Kandidat- og studiepoengproduksjon

Høgskolen har over flere år hatt gode resultater på kandidat- og studiepoengproduksjon, og de siste årene er det lagt vekt på å stabilisere dette nivået gjennom tiltak for å heve kvaliteten på undervisning og læringsmiljø. Kandidatproduksjonen i 2015 var høyere enn målsetningen, mens andel studenter som fullførte på normert tid har stabilisert seg rundt 55 %. Her har ikke HiST nådd sitt ambisiøse mål for mastergradsutdanningene, men resultatet er godt sammenlignet med andre store høyskoler og universiteter i Norge.

Helse- og lærerutdanningene. Kandidatmåltall

KD innførte kandidatmåltall for helse- og lærerutdanningene fra 2014.[3] Tabellen under viser HiSTs kandidatmåltall og uteksaminerte kandidater i 2015.

Utdanning	**Kandidat-måltall 2015**	**Uteksaminerte kandidater 2015**
ABIOK-utdanning	83	92
Audiografutdanning	29	17
Bioingeniørutdanning	49	46
Tegnspråk- og tolkeutdanning	20	16
Ergoterapiutdanning	57	55
Fysioterapiutdanning	52	56
Jordmorutdanning	25	(22 i 2014)[4]
Radiografutdanning	31	28
Sykepleierutdanning	155[5]	168
Vernepleierutdanning	70	98
Grunnskolelærerutdanning 1-7	141	105
Grunnskolelærerutdanning 5-10	94	128
Yrkesfaglærerutdanning	35	15

Helse- og sosialfagutdanningene tok opp noen færre studenter i 2015 sammenlignet med 2014, da store opptak førte til utfordringer knyttet til kapasitet i veiledning, ferdighetstrening og tilbakemeldinger/sensur. En foreløpig campussituasjon med redusert romkapasitet og luftkvalitet var også utfordrende.

[2] HiST har fram til 2012 ikke hatt egne doktorgradsprogram. Prosentandelen som er rapportert og målsatt på denne parameteren gjelder kandidater knyttet til doktorgradsprogram ved eksterne institusjoner.
[3] Kandidatmåltall er et minstekrav på antall uteksaminerte kandidater fra den enkelte institusjon.
[4] Jordmorutdanningen uteksaminerer kandidater hvert andre år.
[5] Fra 2016 vil sykepleierutdanningen ha et kandidatmåltall på 180. 2015 er et unntaksår når det gjelder kandidatmåltall for denne utdanningen.

Audiografutdanningen har de siste årene hatt bedret rekruttering, men har fortsatt utfordringer med frafall. Tiltak for å møte dette er revisjon av studieplanen og vurdering av opptaksrammen.

HiST har erfart at det er krevende å dimensjonere opptaket til sykepleierutdanningen slik at KDs aktivitetskrav oppfylles samtidig som det tas hensyn til kapasiteten i praksisfeltet. Opptaket høsten 2015 førte til et større studenttall enn forventet pga større oppmøteprosent enn normalt.

Måltall og resultattall for grunnskolelærerutdanningen viser en skjevhet mellom 1-7 og 5-10. Denne skjevheten er en nasjonal utfordring som er påpekt blant annet av Følgegruppen for grunnskolelærerutdanningen.

Grunnskolelærerutdanningen ved HiST har hatt god rekruttering, men som for andre lærerutdanninger i Norge, har for stort frafall vært en utfordring de siste årene. Høgskolen har valgt å foreta relativt store studentopptak til lærerutdanningen, og dette har vært håndtert på en god måte på tross av en del utfordringer knyttet til tilgang til praksislærere og arealkapasitet på studiestedet. I tillegg har høgskolen arbeidet målrettet for å motvirke frafallet og har satt i verk en handlingsplan som består av en rekke tiltak.

Redusert frafall på teknologifag
Systematisk arbeid ved mottak av nye studenter, gode pedagoger i grunnlagsfagene og spesielle tiltak for jentene har gitt redusert frafall ved samtlige bachelorgradsprogrammer ved Fakultet for teknologi.

Teknologi- og økonomiutdanningene

Høgskolen har tidligere år hatt for stort frafall på enkelte teknologiutdanninger, og det har vært satt inn ulike tiltak for å motvirke dette, blant annet gjennom prosjektene *Fakta om frafall* og *Jenter og teknologi*. Dette har gitt resultater. Frafallet på disse utdanningene ble redusert i 2014, og nivået har holdt seg i 2015.

HiST har også hatt noe frafall på bachelor i økonomi og administrasjon. Her har delprosjektet *Målgruppekjennskap* i prosjektet *Styrking av utdanningskvalitet (SUK)* arbeidet med å avdekke behov for pedagogiske tiltak som kan motvirke frafallet.

Gjennomstrømning av doktorgradskandidater

Høgskolen har de senere år hatt ca. 10 doktorander ved eksterne institusjoner per år. I 2014 ble det satt ny rekord med 13 ferdige doktorgradskandidater, men i 2015 ble det en klar nedgang med bare 5 uteksaminerte kandidater. Gjennomføringstiden gikk også klart opp dette året.

Virksomhetsmål 2: Høgskolen skal være i front på å ta i bruk framtidsrettede undervisningsformer og læringsteknologi som bidrar til kvalitet i utdanningene

Styrking av utdanningskvalitet (SUK)

Programmet *Styrking av utdanningskvalitet* (*SUK)*, som startet i 2014, ble videreført i 2015 . Programmet har utviklet nye arenaer, metoder og teknologi for læringsprosesser og utdanningsforløp, og tilbudt ansatte ved HiST faglig oppdatering innenfor undervisningsformer og pedagogikk. Målet har vært å styrke kvaliteten i høgskolens utdanningstilbud.

Høgskolestyret tildelte strategiske midler til flere delprosjekter i SUK for 2014 og 2015. Delprosjektene som hadde tildeling i 2015 er beskrevet i det følgende.

Institusjonssamarbeid for fremragende utdanning
Innenfor dette delprosjektet har informatikk-/teknologimiljøet og miljøet på lærer- og tolkeutdanningen i 2015 samarbeidet om temaet *Grep om egen læring.* Prosjektet har tilbudt undervisning i selvregulert læring, og det ble gjort kartlegginger av graden av selvregulert læring før og etter intervensjonene.

Målgruppekjennskap
Formålet med prosjektet var å gi høgskolens ansatte innsikt i hvordan det skapes gode samhandlingsrelasjoner med studentene, og miljøet ved lærer- og tolkeutdanningen har arrangert tre seminarer om temaet i 2015.

IKT i læring og Utredning og pilotering av MOOCs
SUK-prosjektene *IKT i læring* og *Utredning og pilotering av MOOCs* inneholder aktiviteter som støtter hverandre, og prosjektene ble derfor slått sammen for 2015 og 2016.

Prosjektet *IKT i læring* gjennomførte i 2014 fem seminarer, webinarer og kurs, og disse hadde god deltakelse. I 2015 ble disse tilbudene forsøkt gjennomført via Skype, men møtte da lav interesse. I 2016 skal *IKT i læring* tilbys som MOOC til alle NTNU-ansatte.

I forbindelse med arbeidet i prosjektet *Utredning og pilotering av MOOCs* har det blitt skrevet flere paper, blant annet til Entreprenørskapskonferansen ICEIRD 2015, E-læringskonferanser i regi av IATED og en populærvitenskapelig artikkel om «Design av MOOC om entreprenørskap, gjennomføring og resultater» publisert i Synkron 1/2016.

Å delta på en MOOC er i utgangspunktet gratis. Dette innebærer at kursinntektene faller bort og at den eneste potensielle inntektskilden er studiepoengproduksjon. Det er en utfordring for MOOCs at gjennomføringsraten er lav og at det er vanskelig å verifisere identiteten til deltakerne, spesielt til de utenlandske studentene som følger kursene.

Digitale eksamensprosesser
Høgskolestyret bevilget til sammen en million kroner til prosjektet *Digitalisering av eksamensprosesser* i 2014 og 2015. I 2015 ble det besluttet å nedskalere volumet av prosjektet fordi arbeidsressurser måtte avgis til fusjonsforberedelser og intern omorganisering ved høgskolen.

Prosjektet har utviklet funksjonalitet i forberedelses-, gjennomførings- og sensureringsfasen, FS-integrasjoner, bruk av lock down browser (SEB) og FEIDE-innlogging. I tillegg er det sett på hvilke organisatoriske utfordringer digitaliseringen vil medføre.

I prosjektperioden har det vært gjennomført ca. 80 digitale eksamener som har involvert om lag 2700 kandidater.

Det verktøyet som har vært testet i prosjektet, har fortsatt vært under utvikling, og det har vært krevende å ta dette i bruk på reelle eksamener. Høgskolen har likevel oppsummert at utviklingsarbeidet har kommet langt og at gode løsninger er på vei.

Andre prosjekter
I 2015 startet prosjektet *Tett på*, som viderefører arbeidet med å utvikle innovative undervisnings-, lærings- og vurderingsformer basert på bruk av pedagogisk programvare og læringslaboratorium. Prosjektet er tverrfaglig og handler om kommunikasjon mellom studenter og ansatte i samhandling. Prosjektet har ambisjon om å bli integrert i NTNU Toppundervisning og få videreutviklet prosjektorganisasjonen med sikte på deltakelse i en framtidig søknad om SFU-midler.

Kongelig medalje til Greta Langlo Jagtøien
Den tidligere kroppsøvingslæreren ved lærerutdanningen på HiST, ble i 2015 tildelt Kongens fortjenestemedalje. Det var Fylkesmann Brit Skjelbred som overrakte medaljen, og i begrunnelsen står det blant annet at Greta gjennom sitt yrkesliv har gjort en stor innsats for fysisk fostring av barn, unge og voksne. Hun har i sitt virke som lærer vært en pioner i utvikling av kroppsøvingsfaget.

Oppfølging gjennom kvalitetssystemet

Høgskolens kvalitetssystem for utdanning og læringsmiljø har beskrevet en rekke fora og aktiviteter som har hatt som formål å innhente data, analysere, følge opp og forbedre arbeidet med å øke kvaliteten innenfor utdanningsområdet.

I 2015 har arbeidet vært preget av forberedelser til fusjonen med HiG, HiÅ og NTNU. Samtidig har det vært en prioritert oppgave både for HiST og de andre fusjonspartnerne å sørge for at kvalitetssystemene opererer som normalt inntil et nytt, felles system er på plass. Arbeidet med nytt system ble startet våren 2015, med mål om full implementering i løpet av høsten 2016.

Høgskolens institusjonelle spørreundersøkelser gikk som normalt i 2015 og både Kandidatundersøkelsen og Oppstartundersøkelsen er gjennomført etter planen i tillegg til Studiebarometeret. De viktigste resultatene av undersøkelsene om studentenes trivsel og tilfredshet er omtalt i avsnittet *Styringsparametere under virksomhetsmål 2*, under avsnittet *Studenttilfredshet*.

Universell utforming og individuell tilrettelegging

HiST har i 2015 videreført sitt arbeid med universell utforming og individuell tilrettelegging. Også dette året har mange studenter og ansatte fått store endringer i fysiske omgivelser gjennom flytting, ombygging og nybygg:

- Det er arbeidet målrettet både med eksisterende campus og på nybygg/ rehabiliteringsprosjekter.
- Eksisterende bygg som skal fraflyttes om kort tid, er tilpasset lokalt i nødvendig omfang og tilrettelagt for den enkelte som trenger tilpasninger.
- Nybygg og rehabiliteringsprosjekter er dokumentert og gjennomført etter de nye kravene til universell utforming.

I 2015 hadde rådgiver for studenter med nedsatt funksjonsevne stor pågang av studenter som hadde behov for bistand, informasjon og veiledning knyttet til tilrettelegging av eksamen og/eller studiehverdagen. Samarbeidet med Universell (Nasjonal pådriver for universell utforming i høyere utdanning) har vært prioritert også i 2015.

Høsten 2015 har det vært jobbet med å etablere og videreutvikle samarbeid med fusjonspartnerne om tilretteleggingstjenestene og å sikre synlig og lett tilgjengelig informasjon til studentene.

Studier med støtte
Studier med støtte (SMS) har også i 2015 vært drevet som et samarbeidsprosjekt med NTNU, SiT og NAV. Prosjektets framtidige organisering og finansiering har de siste årene vært uavklart, og endelig avgjørelse er forskjøvet til 2016. Personalmessig var 2015 et stabilt år for høgskolen på dette området med to medarbeiderne på plass i 100 % stillinger.

SMS hadde i 2015 et mer differensiert tilbud enn tidligere, og studentene har fått ulik oppfølging i forhold til både hyppighet og varighet. Gjennom dette har ordningen nådd langt flere studenter. Kontakten med tjenesten kan opprettes av studenten selv, pårørende eller gjennom henvisning fra spesialisthelsetjenesten, fastleger, studieveiledere eller NAV. I 2015 fikk tjenesten over 60 henvisninger.

Samarbeid med praksisfeltet

HiST har i 2015 prioritert arbeidet med å videreutvikle og styrke stabiliteten og kvaliteten i praksisstudiene gjennom økt formalisering av samarbeidet med eksterne partnere, men også gjennom bidrag til økt kvalitet på praksisstedets veilere.

Høgskolens organisering av praksisarbeidet ble endret i 2015 som følge av implementering av vedtatte endringer i omorganiseringsprosjektet HiST2020. Endringene medførte at praksiskoordinator og praksisadministrasjonen knyttet til Fakultet for helse- og sosialvitenskap ble overført fra studiedirektørens linje til dekanens linje.

Gjennom hele året har praksiskoordinator hatt ansvaret for å koordinere praksisplassene i helseforetaket i fylket. Praksiskoordinator har også ledet høgskolens praksisforum, som har medlemmer fra alle utdanningene på HiST som har praksis. Dette omfatter helse og sosialfag, lærer- og tolkeutdanning og teknologifag.

Prosjekt SamKom
Institutt for informatikk og e-læring ved høgskolen har tatt initiativet til å samle fagfolk innenfor grunnleggende datakommunikasjon fra de fire institusjonene som inngikk i NTNU-fusjonen ved årsskiftet 2015/2016. Siktemålet med dette prosjektet er å kartlegge emnebeskrivelser, undervisningsopplegg og å etablere et utvidet fagmiljø for å styrke utdanningskvaliteten gjennom samarbeid og erfaringsdeling.

Styringsparametere under virksomhetsmål 2

Utdanningssamarbeid på tvers av etablerte fagmiljøer

Fusjonsforberedelsene har stimulert til kontakt med fagmiljøer hos fusjonspartnerne og ført til oppstart av konkret samarbeid om utdanningstilbud. I tillegg har HiST i 2015 videreført arbeidet med å styrke og videreutvikle det tverrfaglige utdanningssamarbeidet med andre samarbeidspartnere.

Høgskolen har også hatt økt samarbeid mellom egne fagmiljøer, særlig gjennom videreføring av satsingen på framtidsrettede undervisningsformer og læringsteknologi. Se mer om dette foran, i første avsnitt under virksomhetsmål 2.

Prosjektet «Etablering av simuleringslaboratorium for helsefagutdanningene» har skapt en arena for tverrfaglig læring og styrking av samarbeidet mellom ulike fagmiljøer. Prosjektet ble sluttført i 2015. I løpet av prosjektperioden har lokaler blitt tilpasset og nødvendig utstyr er kjøpt inn. Det er tilsatt en koordinator for helsefaglig simulering og 22 fasilitatorer og ni operatører er utdannet.

Høsten 2015 startet teknisk prøvedrift av simuleringslaboratoriet, som fortsetter til mars 2016. Det er gjennomført flere simuleringer for bachelorstudenter og videreutdanningsstudenter. Det er også gjennomført en pilot for prosjektet *Tverrsim* (Tverrprofesjonell samhandlingslæring innen simulering) der medisinerstudenter, radiografstudenter og sykepleierstudenter har hatt simulering av realistiske scenarier. Piloten er svært godt evaluert av alle involverte.

Kvantitative parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
Antall kvalifiserte førstevalgsøkere per studieplass	2,2	2,0	2,2	2,2
Studenttilfredshet	-	3,9	4,04	4,1
Antall studiepoeng som tilbys på engelsk	300	568	330	460
Antall utreisende utvekslingsstudenter	133	59	174	132
Antall innreisende utvekslingsstudenter	127	112	146	118

Tidenes beste søkertall!
Søkertallene for HiST til Samordna Opptak var tidenes beste i 2015. Høgskolen hadde en søkerøkning på 6,63 % og hele 5834 førstevalgsøkere til 2265 studieplasser.

Antall kvalifiserte førstevalgsøkere per studieplass

Antall kvalifiserte førstevalgsøkere har økt til målet på 2,2 etter å ha holdt seg stabilt på rundt to søkere pr studieplass over flere år. Søkertallene viser en positiv utvikling både for helse- og sosialfagene, sykepleie og lærerutdanningen, mens det var noe nedgang i søkningen til teknologi og informatikk. Søkertallene til økonomi har vært stabile de siste tre årene.

Studenttilfredshet

Studiebarometeret

I Studiebarometeret 2014 var skåren for helhetlig tilfredshet 3,9 for HiST, mens sektorens gjennomsnitt var 4,1 (skala 1-5 der 5 er best). I 2015 økte tilfredshetsskåren for HiST til 4,1, og den km dermed opp på det nasjonale gjennomsnittet.

I Studiebarometeret 2015 skåret HiST høyest på spørsmål knyttet til opplevd relevans. Dette gjelder både om studieprogrammet er relevant for aktuelle yrkesområder (skår 4,5), gir gode jobbmuligheter (skår 4,4), gir god kunnskap og ferdigheter som er viktig i arbeidslivet (hhv. skår 4,4 og 4,3) og om studentene går på det studieprogrammet de helst vil gå på (skår 4,4).

HiST skåret dårligst på lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid (skår 2,8), og lå også lavt på tilbakemelding fra faglige ansatte (skår 3,0 og 3,1 på hhv. ikke-skriftlig og skriftlig arbeid), erfaringer med FoU-arbeid (skår 3,0) og om de selv møter godt forberedt til undervisningen (skår 3,2). På spørsmålet om lokaler skilte HiST-studentene seg mest ut fra det nasjonale gjennomsnittet.

Nesten 35 prosent flere søkere på lærermasterne
Lærerutdanninga fikk 125 søkere på sine fire masterstudier i 2015. Det er en økning på nesten 35 prosent fra året før. 108 er førsteprioritetssøkere. I 2014 var tallene 93/82. Dekan Camilla T. Nereid mener noe av økningen sannsynligvis kan forklares med den kommende femårige grunnskolelærerutdanninga.

Oppstartundersøkelsen

Oppstartundersøkelsen 2015 viste at studentene totalt sett var fornøyde med oppstarten på HiST, selv om det var en liten nedgang fra 2014. På en skala fra 0-100 der 100 er best ga studentene skår 73 på spørsmålet om de alt i alt er fornøyd eller misfornøyd med oppstarten på HiST (skår 75 i 2014).

Kandidatundersøkelsen

Det ble gjennomført kandidatundersøkelse for HiST i 2013 og 2015. Kandidatundersøkelsen 2015 viste til dels svært gode resultater og ligger på tilnærmet samme nivå som resultatene fra 2013. Åtte av ti kandidater oppga å være yrkesaktive, og åtte av ti yrkesaktive mente at utdanningen var viktigste kvalifiserende faktor for å få nåværende jobb. Respondentene var totalt sett tilfredse med utdanningen de fikk ved HiST, og sju av ti ville valgt samme studium om igjen.

Antall studiepoeng som tilbys på engelsk

Høgskolen har i 2015 tilbudt noen færre engelskspråklige emner enn i 2014, men har oppfylt målsettingen på dette området om å kunne tilby minst ett semesters undervisning på engelsk innenfor hvert av fagområdene helse og sosial, teknologi og informatikk, skole og økonomi.

HiST-studenter samlet inn penger til Mosambik

I februar arrangerte HHiT Help sin årlige innsamlingsuke med bøssebæring og auksjon. HHiT Help er en veldedig organisasjon og en del av studentforeningen ved Handelshøyskolen i Trondheim. Midlene skal gå til å bygge skoler i Mosambik. I tillegg til å gi barna utdannelse, vil skolene i "Schools for Africa" også lære elevene om helse, regler og rettigheter i samfunnet, og hvordan de kan ta vare på seg selv.

Antall utreisende og innreisende utvekslingsstudenter

Høgskolen har i 2015 økt volumet på studentutvekslingen, og det var særlig en klar forbedring i antallet utreisende utvekslingsstudenter, som i 2014 var svært lavt. Like fullt er det samlede antallet 22 % lavere enn målet for 2015. Dette kan sees i sammenheng med høgskolens generelle utfordringer knyttet til tilgjengelige praksisplasser, som gir ringvirkninger også for studietilbudet for utvekslingsstudentene.

Utvekslingsaktivitet som registreres under denne parameteren er av minst tre måneders varighet. HiST har et betydelig omfang av internasjonal aktivitet av kortere varighet.

Virksomhetsmål 3: FoU-virksomheten skal øke kvaliteten på utdanningene og kandidatenes læringsutbytte

Styringsparametere under virksomhetsmål 3

KD-parameter: Resultatoppnåelse på forskning i forhold til institusjonens egenart

Sentrale satsinger

HiST har de siste fem årene hatt seks strategiske FoU-satsingsområder utpekt av høgskolestyret. Perioden for disse satsingene utløp i 2015, og styret behandlet videre satsing på FoU i sitt oktobermøte i fjor hvor fem sentralt støttede forskningsmiljøer ble utpekt for perioden 2015-2023. Kriteriene for utvelgelsen var forankringen i overordnede mål og strategier for HiST, robusthet inkludert forskningsledelse og tverrfaglighet, faglig nivå, eksternt samarbeidsnettverk, internasjonalisering, innhenting av ekstern FoU-finansiering, innovasjon, kobling til utdanning, fagutvikling i praksisfelt og arbeidsliv og vitenskapelig produksjon. Disse kriteriene svarer på svakhetene som framkom i risikoanalysen for FoU-området for høgskolen som ble gjennomført i pilotprosjektet om internkontroll i 2014.

Høgskolens fem sentralt støttede forskningsmiljø for perioden 2015-2023 er:

a. Fakultet for teknologi: *ENERSENSE – Energi- og sensorsystemer*
b. Fakultet for helse og sosialvitenskap: *Helse i kontekst*
c. Fakultet for lærer- og tolkeutdanning: *Literacy og faglighet i skole og arbeidsliv*
d. Handelshøyskolen i Trondheim: *Regulering og styring under endrede rammebetingelser*
e. Fakultet for teknologi: *Optimal utnyttelse av havets matressurser (OPTiMAT)*

En evaluering av de seks tidligere satsingsområdene vil foreligge i løpet av våren 2016. Tre av de tidligere områdene *(Helsefremming, Aktivitet og deltagelse* og *Økonomistyring*) videreføres på bakgrunn av høy måloppnåelse i form av kompetanseheving, vitenskapelig publisering og ekstern inntjening. Disse får ny form og tas inn i to av de forskingsmiljøene som får sentral støtte i perioden framover.

Internkontroll på FoU-området

HiST gjennomførte i 2014 et pilotprosjekt for utvikling av metodikk for risikostyring og internkontroll[6] for høgskolen, hvor FoU var valgt som pilotområde. Prosjektet identifiserte fem overordnede områder som sentrale for at HiST skulle nå målsettingen om økt FoU-aktivitet, og det ble utarbeidet tiltak for hvert område. Hovedmål og identifiserte områder kan illustreres med denne figuren:

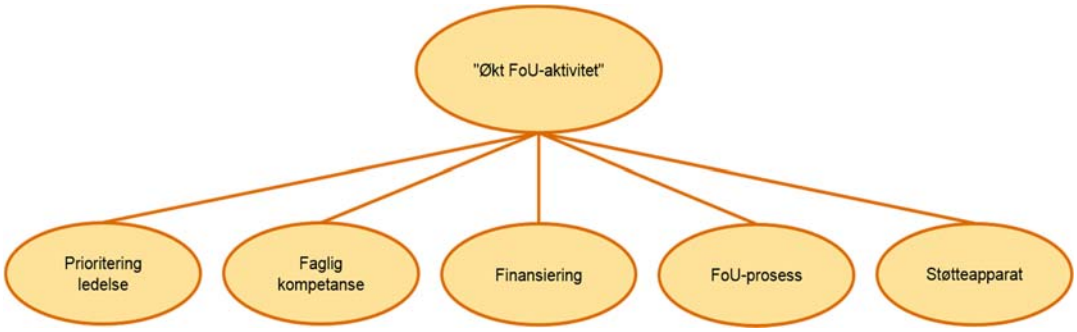

Tiltakene som prosjektet konkretiserte, og oppfølgingen i 2015 var i korte trekk:

Område	**Tiltak**	**Oppfølging 2015**
Prioritering ledelse	Ledelsen må foreta en faglig prioritering på området og etablere kriterier for tildeling av FoU-tid.	Faglig prioritering og revisjon av tildelingskriterier er gjennomført innenfor fagområdene.
Faglig kompetanse	HiST er inne i et generasjonsskifte. Det bør gjennomføres GAP-analyser for å avdekke behov for faglig kompetanse.	Kompetanseplaner er videreutviklet. Det er arbeidet planmessig med ansettelser og intern kompetanseheving.
Finansiering	Høgskolen må evaluere og revurdere sine kriterier for tildeling av FoU-midler. Søking om eksterne midler må bli mer systematisk.	Endrede kriterier for tildeling av sentrale FoU-midler er tatt i bruk. Det er arbeidet systematisk med å identifisere gode prosjekter og stimulere til samarbeid mellom ansatte med erfaring og de som har behov for støtte.
FoU-prosess	Dette punktet dekker hele FoU-prosessen, og tiltak under andre punkter inngår her. I tillegg er det viktig å identifisere finansieringskilder, etablere kriterier for oppstart av en søknadsprosess og utvikle insentivordninger for publisering.	Det er innført systematisk søk etter potensielle eksterne finansieringskilder og det er etablert kriterier for og innført JA/NEI-vurdering for å starte opp en søknadsprosess.
Støtteapparat	En sentral støttegruppe må etableres med prosjektøkonomi- og forvaltningskompetanse.	Sentral forskningsadministrasjon har bidratt med nettverksbygging og med støtte til søknadsutvikling for fagmiljøene.

[6] Se kapittel 4, Styring og kontroll i virksomheten.

Internasjonalisering innen FoU

Internasjonalisering har også i 2015 vært sentralt i arbeidet på FoU-området, blant annet gjennom:

- Internasjonalisering var et av kriteriene for utvelgelsen da de fem sentralt støttede forskningsmiljøene ble utpekt for perioden 2015-2023.
- Internasjonalisering var et av temaene under HiSTs «Professorskole», som satte fokus på karriereutvikling og hva som skal til for å kvalifisere seg til faste vitenskapelige stillinger og toppstillinger.
- Høgskolen har gjennomført søkekonferanser og etablert nettverk rettet mot deltakelse i Erasmus + og Interregprogrammene og det er gitt støtte til fem prosjekter innen EUs Life Long Learning Program og til etablering av to prosjekter innen Erasmus +, strategisk partnerskap.
- Det har vært et systematisk samarbeid med Trøndelags Europakontor som inkluderer deltakelse i ERRIN (European Regions Research and innovation network) innen fagområdene helse og energi.
- HiST har vært representert i styret i Trøndelags Europakontor.

KD-parameter: Samspill mellom forskning og utdanning

Til alle regionale, nasjonale og internasjonale prosjekter som har blitt støttet fra sentralt hold ved HiST i 2015, er det stilt krav om kobling mellom undervisning/formidling og forskning. Et av kriteriene for utvelgelsen av de fem sentralt støttede forskningsmiljøene for høgskolen for perioden 2015-2023 var også at forskningsmiljøene skulle ha en sterk kobling til utdanning og bidra til forskningsbasert undervisning. Det samme kravet har vært gjeldende for tildeling av sentrale FoU-midler og ved tildeling av såkornmidler.

Omfattende skriveforskning
Skriveforskingsmiljøet fra HiST leder det største forskningsprosjektet noensinne om skriveopplæring i norsk skole. Et sentralt forskningsspørsmål er hvilken skrivekompetanse det er rimelig å forvente etter fjerde og sjuende trinn i grunnskolen. For å få til bedre skriveopplæring har skriveforskerne utviklet tydelige forventningsnormer til hjelp for lærerne i skriveopplæringa, og prosjektet kan vise til gode resultater. Elevene har blitt flinkere til å skrive og har fått opp til to års forsprang med forbedret skriveopplæring.

Forskerne ved høgskolen har bidratt på alle nivåer i utdanningene, og studentene har vært inkludert i forskningsprogram gjennom at bachelor- og mastergradsoppgaver har vært knyttet til forskningsprosjekter. I tillegg har studentene vært inkludert i høgskolens forskning, blant annet i forskningen om IKT-basert samhandling og IKT-basert læring og innovative undervisningsformer. Her har studentene bidratt med eksperimentelle oppsett og innsamling av empiri, eller klasser er brukt som case hvor studentenes tilbakemeldinger har vært datagrunnlag i prosjektene.

KD-parameter: Forskningsinnsats i MNT-fag[7] og profesjonsfag

Hoveddelen av høgskolens fagområder er profesjonsfag, og MNT-fagene er sterkt representert innenfor lærerutdanning og teknologi. Dermed er hoveddelen av høgskolens forskningsinnsats og forskningsaktiviteter, inkludert høgskolens KD-finansierte rekrutteringsstillinger, i profesjonsfag og i stor grad også innen MNT-fag.

[7] MNT er forkortelse for matematikk, naturvitenskap og teknologi.

Virksomhetsmål 4:HiST skal øke vitenskapelig publisering og ekstern finansiering av FoU-prosjekter

Styringsparametere under virksomhetsmål 4

Kvantitative parameter

		2014		2015	
Styringsparameter		**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
Antall publikasjonspoeng per undervisnings- og forskerstilling		0,35	0,29	0,35	0,24[8]
Forskningsrådets tildelinger per undervisnings- og forskerstilling (tall i 1000)		17,0	6,8	6,8	17,6
Resultater av søknader om eksterne FoU-midler[9]		25 %	22 %	25 %	22 %
Deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus +	Verdi kontrakter per FoU-årsverk				0
	Tildelte midler ERA-aktiviteter				550 000[10]
	Antall utv.studenter på Erasmus +				158

Antall publiseringspoeng per undervisnings- og forskerstillinger
HiST har ikke nådd opp på det nivået som har vært målsatt for publiseringspoeng. Høgskoen har iverksatt flere tiltak for å bedre måloppnåelsen, se avsnittet «Arbeidet med å bedre resultatene på publisering og søknadsuttelling» under. De viktigste tiltakene her er langsiktige.

Et forhold som kan ha spilt inn i 2015, er at mange forskerne har brukt tid på organisasjonsendring og fusjonsforberedelser. Konsolidering i nye og sterkere forskningsgrupper innen profesjonsfagene kan også ha medført noe forsinkelse i selve forskningsarbeidet i fjor, men bør på sikt bidra til høyere forskningsaktivitet og flere publiserte arbeider i fagmiljøene.

Forskningsrådets tildelinger per undervisnings- og forskerstilling/Resultater av søknader om eksterne FoU-midler
Høgskolen økte resultatet på tildelinger fra Forskningsrådet per UFF-stilling i 2015, og opprettholdt uttelllingsgraden på søknader til Forskningsrådet. Av 13 søknader fikk 2 tilslag og 7 avslag. 4 av søknadene er foreløpig ubesvart.

Arbeidet med å bedre resultatene på publisering og søknadsuttelling
Høgskolen har i 2015 vektlagt tiltak som kan bedre resultatene på publisering og søknadsuttelling:

- De fem sentrale forskningsmiljøene som fikk støtte for perioden 2015-2023 ble valgt ut etter vitenskapelige kriterier.
- «Professorskolen», som ble gjennomført med interne og eksterne foredragsholdere, hadde som målsetting å øke søkekompetansen og stimulere til kvalifisering til faste vitenskapelige stillinger og toppstillinger.
- Tildeling av sentrale interne FoU-midler (inkludert høgskolens KD-finansierte rekrutteringsstillinger) ble foretatt ut ifra kriterier som inkluderer potensiale for publisering og oppnåelse av ekstern FoU-finansiering.
- Søknadsuttelling ble vektlagt ved tildeling av såkornmidler.

[8] Resultat i Cristin per 19.02.15.
[9] Gjelder søknader på 3 mill kr eller mer til Forskningsrådet.
[10] Tre aktiviteter som har fått midler i perioden 2015-2017, kr 550 000 hvert av årene.

3.2 Sektormål 2 - Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Virksomhetsmål 5: HiST skal ha systematisk samhandling med privat og offentlig arbeidsliv for å sikre en framtidsrettet profesjonsutdanning

Styringsparametere under virksomhetsmål 5

Senter for barnevernsforskning og innovasjon ble åpnet
I mars ble det nasjonale senteret for barnevernsforskning og innovasjon åpnet. Senteret skal være et bindeledd mellom forskningsmiljøet og viktige samarbeidspartnere. - Vi er allerede en spydspiss, men vi vil videreutvikle oss, sa Willy Lichtwark, leder for det nye senteret. Han understreket også at økt vektlegging på innovasjon i barnevernsforskningen vil gi mer nytteverdi og bidra til bedre tjenester.

KD-parameter: Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv
HiST har i 2015 fortsatt prioritert deltakelse i regionale partnerskap og klyngesamarbeid. Det er gitt innspill til både kommunale og fylkeskommunale strategiprosesser med hensyn til samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har bidratt til finansiering av professor II-stilling over tre år ved Fakultet for teknologi, Institutt for matteknologisk utdanning, i forbindelse med utvikling og etablering av mastergradsstudiet *Mat og teknologi.*

HIST har fortsatt deltakelsen i styringsgruppen for programsatsingen VRI Trøndelag, som er inne i siste programperiode. I 2015 har VRI Trøndelag vektlagt læring fra gjennomførte prosjekter og hvordan resultater fra vellykkede prosjekter kan videreføres i ordinær virksomhet etter programperioden. Særlig har videreforedling av arbeidet med mobilitet både for studenter og faglig ansatte vært vektlagt.

Ny samarbeidsavtale - Trondheim som Nordens beste studieby
Studiebysamarbeidet i Trondheim er videreført gjennom en ny samarbeidsavtale i 2015 med innsatsområdene bolig, frivillighet, internasjonale studenter, helse og velferd, helhetlig campus, arbeids- og næringsliv og kommunikasjon.

I 2015 inngikk HiST samarbeidsavtaler med to regionale næringshager. Avtalene er knyttet til samarbeid om utdanningsløp, forsknings- og innovasjonsarbeid og gjennomføring av bachelor- og mastergradsoppgaver i samarbeid med privat og offentlig arbeidsliv.

HiST har fortsatt sin aktive deltakelse i samarbeidet om Nordens beste studieby, både i styringsgruppen og de ulike arbeidsgruppene.

Den tverrfakultære satsingen på velferdsteknologi er videreført, og i 2015 var dette vektlagt:

- Tilrettelegge for at studentene skal utvikle og tilegne seg kunnskap innen velferdsteknologi.
- Stimulere til faglig og fagkritisk nytenkning knyttet til utvikling og bruk av velferdsteknologi innen helse- og velferdstjenestene.
- Utvikle overordnede læringsutbyttebeskrivelser som kan integreres i eksisterende emner i studieplanene ved bachelorutdanningene.

Arbeidet på området har skjedd i nært samarbeid med utvalgte kommuner i Trøndelag, spesielt med Stjørdal og Trondheim kommuner. HiST har også lyst ut professorstilling innenfor satsingen for å stimulere forsknings- og innovasjonsinnsatsen.

Samarbeid med industriklyngen i Verdal, som har en omsetning på 8 milliarder, er videreført gjennom samarbeid med ulike bedrifter og gjennom prosjektet *Kompetansekraft Verdal*. Prosjektet arbeider med innovative løsninger for kompetansebehovet i industrien.

HiST har også i 2015 hatt et utstrakt samarbeid med arbeidslivet gjennom studentenes utdanningsløp, særlig gjennom samarbeid om studentoppgaver og gjennom praksisstudier, og høgskolen har i 2015 også videreutviklet samarbeidet med næringsliv og offentlig sektor om utvikling av utdanningsporteføljen.

Høgskolens strategi for samarbeid med arbeidslivet, som ble vedtatt i 2013, har vært førende for samarbeidet med næringsliv og offentlig sektor også i 2015.

Råd for samarbeid med arbeidslivet

Hovedfokus for høgskolens råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) i 2015 var oppfølging av implementeringen av tidligere vedtatt strategi for for samarbeid med arbeidslivet, campusutvikling og fusjonsarbeid. Gjennomgangen av høgskolens arbeid med å implementere strategien for samarbeidet med arbeidslivet ble oppsummert i et notat med råd om videreføring av RSA-funksjonen i NTNU. Disse momentene er vektlagt i notatet:

- RSA bør etableres på virksomhetsnivå slik at strategisk og overordna perspektiver og tverrfaglige og komplekse problemstillinger blir ivaretatt.
- Det bør etableres «RSA-er» på flere nivåer for å ivareta ulike behov for og samspill med eksternt arbeidsliv.
- Eksisterende nettverk må utnyttes og ses i sammenheng med RSA-funksjonen.
- Den regionale/geografiske dimensjonen må ivaretas og være representert inn i RSA-funksjonen.
- NTNU må ikke glemme det regionale samfunnsoppdraget og tilby grunnutdanninger og etter- og videreutdanninger som dekker de regionale behovene for kompetente arbeidstakere.

Fra inspirasjon til innovasjon Vinterkonferansen ved Handelshøyskolen, som har vært arrangert hvert år siden 1984, ble avholdt også i 2015. Målet med konferansen er å gi nyttig og motiverende påfyll til studenter og næringsliv i Midt-Norge. Arrangementet var som tidliegere helt og holdent studentenes ansvar. Temaet i 2015 var «Fra inspirasjon til innovasjon», og studentene hadde invitert flere spennende foredragsholdere som inspirerte, motiverte og engasjerte publikum.

Innovasjon og entreprenørskap

Innenfor flere av høgskolens utdanninger står entreprenørskap sentralt og er integrert i mange undervisningsemner. I andre utdanninger har entreprenørskap tradisjonelt hatt liten plass, og HiST har i 2015 fortsatt arbeidet med å integrere entreprenørskapstenkning og -metode i etablerte emner i alle bachelor- og mastergradsutdanninger. Mange ansatte ved høgskolen har også fått økt sin kompetanse på området gjennom deltakelse i konferanser, workshops, seminarer og nettverksmøter.

Utprøving av nye metoder i undervisningen har de siste årene vært et viktig innovasjonsområde for høgskolen. Dette arbeidet har vært organisert både i større prosjekter og i mindre målestokk med fagdager, seminarer o l. Prosjektet *HiST Mobile* har arbeidet med innovasjon i undervisningen med utgangspunkt i bruk av læringslaboratorier og digital pedagogisk programvare beregnet for studentenes håndholdte enheter.

Høgskolen har det siste året gjennomført eller deltatt i flere prosjekter innen entreprenørskapsområdet. Prosjektet TEKOM støttet av Norgesuniversitetet skal bidra til å utvikle personlige egenskaper, holdninger og ferdigheter innenfor entreprenørskapsområdet for prosjektdeltakere, ansatte og studenter i universitets- og høgskolesektoren. Det er innrettet uavhengig av fagområder og organisasjonstilhørighet.

I samarbeid med NTNU og TrønderEnergi har HiST finansiert Spark*, et prosjekt som tilbyr mentorer, møteplasser og nettverk til studenter med en forretningside. Spark* har gått inn med små målrettede tilskudd, og fem studenter/studentgrupper fra HiST mottok slik støtte for bearbeiding av forretningsideer i 2015.

I 2015 har det vært arbeidet med hvordan fagområdene fra HiST skal innrette arbeidet med innovasjon og nyskapning som en framtidig del av NTNU, særlig med tanke på kommersialisering av ideer fra ansatte/forskere og studenter. Her har det vært et samarbeid med NTNU Technology Transfer AS (TTO), som også har arbeidet med organisasjon og strukturer med tanke på de utfordringene og mulighetene som det sammenslåtte NTNU skaper.

Kvantitativ parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
Antall studentprosjekt i samarbeid med næringsliv og offentlig sektor	300	341	320	818

Antall studentprosjekt i samarbeid med næringsliv og offentlig sektor
HiST har i 2015 hatt en stor økning av antall registrerte studentprosjekter i samarbeid med næringsliv og offentlig sektor og har overoppfylt ambisjonene på dette området. Den markante økningen i fjor skyldes i hovedsak at bacheloroppgaver ved lærerutdanningen, som ble innført fra 2013, først kom inn i registreringsrutinen i 2015. Samtidig har registreringsrutinene blitt bedret innenfor helse- og sosialutdanningene.

Virksomhetsmål 6: HiST skal styrke FoU-innsatsen knyttet til innovasjon og nyskaping i næringsliv og offentlig tjenesteyting.

Styringsparametere under virksomhetsmål 6

Kvantitative parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
KD-parameter: Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom EU og NFR	4,5 %	5,3 %	5,0 %	4,9 %
Antall mottatte forretningsideer	60	26[11]	15	13
Antall registrerte formidlingsarbeider	256	188	282	196[12]

KD-parameter: Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsvirksomhet (BOA) utenom EU og NFR
Andel inntekter fra BOA utenom EU og NFR har falt fra 2014, og ligger under høgskolens målsetting. Dette påvirkes også av at målsetningen økte fra 2014 til 2015.

[11] Kravene til registrering av mottatte forretningsideer er strengere enn tidligere. Ideene må være innmeldt til TTO eller Spark* og fått bearbeiding av eksperter og ev mottatt mentorering/pengestøtte. Tallene for denne parameteren er derfor lavere enn tidligere år.
12 Registrert i Cristin per 19.02.16

NEON konferanse 2015 i Trondheim

I november ble konferansen i regi av *Nettverk for organisasjonsforskning i Norge* avholdt ved Handelshøyskolen. Temaet for konferansen var norske organisasjoner i usikkerhetens og forandringens tid, og det var lagt opp til ulike former for faglige sesjoner. Representanter fra HiST, NTNU og HiNT stod for planlegging av konferansen.

Antall mottatte forretningsideer og kommersialisering

HiST fikk i 2015 tilgang til kompetanse og systemer på kommersialiseringsområdet gjennom samarbeidet med NTNU-TTO, og prosjektet TEKOM, omtalt i avsnittet *Innovasjon og entreprenørskap* foran, har bidratt til at veiledere på studentoppgaver har kunnet gi støtte til å vurdere forretningsmessig potensiale.

Antall registrerte formidlingsarbeider

Type og grad av formidling om høgskolens forsknings-, utviklings- og innovasjonsprosjekter varierer mellom ulike fagmiljøer. Det har vært en økning av antall registrerte formidlingsarbeider de siste årene, men flere fagmiljøer har fortsatt et forbedringspotensial på dette området.

3.3 Sektormål 3 – God tilgang til utdanning

Virksomhetsmål 7: HiST skal gi fleksible videreutdanningstilbud som bidrar til målrettet kompetanseutvikling hos eksterne parter i samfunns- og arbeidsliv

Styringsparametere under virksomhetsmål 2

KD-parameter: Fleksibel utdanning

Ulike tilbud som har vært i høgskolens studieportefølje kan karakteriseres som fleksibel utdanning. Kategorien dekker desentrale tilbud, fjernundervisning og etter- og videreutdanninger. Tilbud som i utgangspunktet er ordinære bachelorgradsutdanninger, kan også nærme seg denne kategorien gjennom nettbaserte undervisningsmetoder og/eller andre tekniske og organisatoriske løsninger. HiST har f eks tilbudt flere av sine mastergradsutdanninger som deltidsstudier over fire år.

Det har vært en nedgang i IKT-miljøets tradisjonelle nettbaserte etter- og videreutdanningstilbud, og dette ses i sammenheng med at det har vært vanskelig å få til tilstrekkelig fleksibilitet i tilbudet.

Utprøving av nye metoder i undervisningen har de siste årene vært et viktig innovasjonsområde for høgskolen. Denne satsingen har ført til utvikling av tilbud som er organisert på andre måter enn de tradisjonelle tilbudene og dette har bidratt til økning av type og andel av fleksible utdanningstilbud ved høgskolen.

Høgskolen har de siste årene etablert flere MOOC-tilbud, og dette har vært en vesentlig tilvekst av fleksible tilbud. Som det framgår av første avsnitt under virksomhetsmål 1 foran, er det utviklet nye slike tilbud i 2015. MOOC-tilbudene kan gis med større fleksibilitet enn tradisjonelle nettbaserte tilbud, men representerer klare utfordringer når det gjelder finansiering og studieadministrasjon.

Kvantitativ parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
Antall eksternt finansierte 60-studiepoengsenheter	320	349,8	320	332,3

Volumet på eksternfinansierte utdanningstilbud var i 2015 omtrent på samme nivå som i 2014, og ligger over målsettingen. De gode resultatene de siste årene har i hovedsak kommet på grunnlag av økning i videreutdanningstilbud til lærere og utvikling av MOOC-tilbud.

3.4 Sektormål 4 – Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og utdanningssystem

Virksomhetsmål 8: Høgskolen skal drive sin faglige og administrative virksomhet profesjonelt, kostnadseffektivt og samordnet

Styringsparametere under virksomhetsmål 8

KD-parameter: Langsiktig økonomisk planlegging

I 2014 formulerte høgskolestyret ambisjonen om «en divisjon opp» for forskningsområdet, og som et ledd i å forsøke å bedre resultatene på området, vedtok styret i 2015 å bevilge midler til fem FoU-miljøer for perioden 2015-2023, med begrunnelse om at disse «(...) *kan videreutvikles og bidra positivt inn i det fusjonerte NTNU»*[13]. Se omtale av disse under virksomhetsmål 3 foran.

Siden dette er langsiktige satsinger, vil de økonomiske forpliktelsene være betydelige. Det er til sammen gitt tilsagn om 10,5 millioner kroner årlig, som innebærer en total overføring på 84 millioner kroner i løpet av åtteårsperioden. Videre har hvert miljø fått tildelt fire KD-finansierte rekrutteringsstillinger, som utgjør en finansiering på om lag 39[14] millioner kroner i samme periode.

Nå blir det nytt bygg for helse- og sosialfag

HiST har siden 2008 jobbet for å samle helse- og sosialfagutdanningene på Øya, nær NTNU og St. Olavs Hospital. I 2015 bevilget regjeringen fem millioner i oppstartsmidler over revidert statsbudsjett, og Statsbygg kunne dermed sette i gang det planlagte prosjektet på tomta de kjøpte til formålet allerede i 2009.

For å sikre god ressursutnyttelse i et langsiktig perspektiv, har høgskolen i 2015 jobbet videre for å bedre kvaliteten i innkjøpene og heve innkjøpskompetansen ytterligere. Det har vært gjennomført tre innkjøpsforum for å heve kompetansen innenfor områder som avtaleverk, rutiner for anskaffelser, internkontroll og bestillingssystemet Basware. I tillegg har nye rutiner i forbindelse med fusjonen med NTNU og høgskolene i Gjøvik og Ålesund vært tema i høgskolens innkjøpsforum.

I 2015 har høgskolen videreført arbeidet med å realisere campusstrategien. Arbeidet med nytt bygg for lærer- og tolkeutdanningen i tilknytning til Teknologibygget på Kalvskinnet er igangsatt, og i Revidert nasjonalbudsjett for 2015 fikk høgskolen 5 millioner kroner til prosjektering av nybygg for helse- og sosialfagene på Øya. Dette er prosjekter som vil videreføres som en del av NTNUs campusstrategi.

KD-parameter: Solide fagmiljø

Et solid fagmiljø skal være i stand til å bevare fagkompetanse innenfor utdanning, forskning og formidling over tid og ha evnen til å utvikle spisskompetanse innenfor enkelte områder. Fagmiljøene vurderes gjennom både kvantitative og kvalitative mål, blant annet andel førstekompetanse, professor-/dosentkompetanse og mål om god kvalitet i undervisning og forskning.

I 2015 har høgskolen videreført kompetanseutviklingsprogrammet SUK (Styrking av studiekvalitet) fra 2014, der hensikten er å gi undervisningspersonalet faglig oppdatering i undervisningsformer og pedagogikk, se nærmere om dette under virksomhetsmål 2 foran.

Høgskolestyrets vedtak om å støtte fem fagmiljøer over en periode på åtte år var et bidrag til å styrke allerede godt utviklede fagmiljøer som kan bidra til å heve nivået på forskning og utvikling ytterligere.

[13] HS-V-32/15 Sentralt støttede forskningsmiljø/satsingsområder
[14] Alle beløp i 2015-kroner

Kvantitative parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger utenom stipendiater[15]	49 %	48,9 %	50,8 %	50,7 %
Andel faglige toppstillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger utenom stipendiater	8 %	6,8 %	9,0 %	7,9 %
KD-parameter: Andel kvinner i dosent- og professorstillinger	46 %	56,7 %	50 %	45,0 %
KD-parameter: Andel midlertidig ansatte	10 %	11,7 %	10 %	10,7 %

Andel førstestillinger
Andelen førstestillinger har økt noe i 2015, og høgskolen har nådd målet om 50 % førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger.

Andelen med faglig toppkompetanse
Høgskolens har ikke økt andelen faglige toppstillinger i 2015, og nådde ikke målsettingen på dette området. Dette skyldes at en del medarbeidere i toppstilling har gått av med alderspensjon. Høgskolen har i 2015 fortsatt arbeidet med å rekruttere personer med toppkompetanse, interne kvalifikasjonsløp gjennom kvalifiseringsstipend og bruk av professor II-stillinger

Andel kvinner i toppstillinger
Høgskolen hadde i 2014 en svært høy andel kvinner i dosent- og professorstillinger sammenlignet med andre statlige høgskoler. Andelen har gått noe ned i 2015, og også her er årsaken at flere har gått av med alderspensjon.

Midlertidige ansatte
Andelen midlertidig ansatte ble redusert også i 2015, og høgskolen nådde nesten målet på 10 %.

Virksomhetsmål 9: HiST skal ha en organisasjon og en infrastruktur som understøtter realiseringen av høgskolens mål og strategier

HiST 2020

Høgskolestyrets prinsippvedtak i 2014 om ny fakultets- og instituttstruktur ble våren 2015 fulgt opp med utredninger og høringsprosesser av intern organisering og lederstruktur ved fakultetene og for studieadministrative tjenester. Høgskolestyret vedtok i juni ny organisering, og rektor har gjennomført implementering i henhold til vedtaket i løpet av høsten 2015.

Allerede på vedtakspunktet var det klart at høgskolen skulle fusjonere med NTNU og høgskolene i Ålesund og Gjøvik. Implementeringen av høgskolestyrets vedtak ble derfor i best mulig grad tilpasset fusjonsaktivitetene. Høgskolestyret vedtok rett før jul at tidligere Avdeling for informatikk og e-læring fra 01.01.2016 skulle være et institutt ved Fakultet for teknologi (FT).

Prinsippvedtaket i 2014 omhandlet også videreutvikling av faglig samarbeid på tvers i organisasjonen, og iverksettelse av en helhetlig gjennomgang av høgskolens administrasjonsstruktur og administrative tjenester. Disse forholdene ivaretas i det fusjonerte NTNU.

[15] Tidligere beregnet HiST andel førstestillinger og toppstillinger med utgangspunkt i at stipendiater var med i totalt antall undervisnings- og forskerstillinger. Tilstandsrapportens beregninger er uten stipendiater, og HiST vil heretter følge denne beregningsmåten.

Campusutvikling

I 2015 har høgskolen arbeidet videre med å realisere sin campusstrategi.

- Byggingen av teknologibygget har fulgt planlagt framdriftsplan for ferdigstillelse på slutten av 2016 og vil være klart for studiestart i 2017.
- Bygging av nye lokaler for lærer- og tolkeutdanningen på Kalvskinnet ble igangsatt i august 2015, med en framdriftsplan for ferdigstillelse på slutten av 2017.
- I revidert statsbudsjett for 2015 bevilget Stortinget midler for prosjekteringsoppstart for nye lokaler på Øya for helse- og sosialfagene.

Høgskolens campusprosjekt har vært samarbeidspartner i flere pilotprosjekter om alternative læringsformer som er gjennomført ved HiST i 2015, og flere av disse er planlagt rullet ut i større skala i nye prosjekter.

Styringsparametere under virksomhetsmål 9

Systematisk HMS-arbeid

HMS-arbeidet ved høgskolen har i 2015 vært preget av fusjonsforberedelser. Dette førte til at en del utviklingstiltak i høgskolens overordnede HMS-handlingsplan har blitt tilpasset endringsprosessen. Noen få planlagte tiltak har av samme årsak utgått. Samtidig har fokuset på HMS og helsefremmende arbeidsplass blitt opprettholdt, og flere viktige tiltak ble gjennomført i 2015:

- Gjennomføring av ARK- undersøkelsen våren 2015. Alle fakulteter og seksjoner ved HiST deltok i denne kartleggingen av det psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet, med oppfølgingsmøter og utarbeiding av tiltak i etterkant. ARK ble gjennomført for første gang ved HiST dette året, og det ble benyttet interne prosessveiledere til å bistå i oppfølgingsmøtene.
- Høgskolen tok i bruk det digitale HMS-avvikssystemet til å rapportere HMS-avvik. Dette har forbedret rapportering, gitt bedre oversikt over virksomhetens avvik og satt fokus på oppfølging.
- Ledersamling med fokus på endring og omstilling med kursholder fra Coperio bedriftshelsetjeneste. I tillegg har bedriftshelsetjenesten bistått på lokalt nivå i organisasjonen knyttet til endringsprosesser.
- Samordning av systematisk HMS-arbeid, samarbeid med fusjonspartnerne om blant annet felles AMU- og vernetjeneste, ulike opplæringstiltak på system og implementering av nye HMS-rutiner.
- Kurset «Opplæring i praktisk omstilling» ble gjennomført som et tilbud til alle ansatte ved HiST, NTNU, HiÅ og HiG, der HiST og NTNU samarbeidet om å levere kursene.

I tillegg har det blitt gjennomført opplæring i håndtering av vold og trusler, med kursholder fra BHT. Målgruppen var ansatte i skranke- og veilederfunksjoner.

Kvantitative parameter

	2014		2015	
Styringsparameter	**Mål**	**Resultat**	**Mål**	**Resultat**
Sykefravær, egenmeldt	0,6 %	0,82 %	0,6 %	0,82 %
Sykefravær, legemeldt	4,1 %	4,03 %	4,0 %	4,22 %

Sykefravær

Sykefraværet ved HiST var i 2015 tilnærmet i tråd med målsettingene, men det var fortsatt variasjon i sykefraværet mellom ulike miljøer.

3.5 Annen resultatrapportering

Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter

- Nybygget i for Handelshøyskolen i Trondheim, som ble ferdig i 2012, har bidratt til å befeste fakultetet som et av de best søkte studier i Norge. Lokalene er meget godt utnyttet også ved at andre miljøer benytter det ved plenumsundervisning.
- Handelshøyskolens bygg har gode og fleksible bruksmuligheter. Fellesarealet ble blant annet benyttet ved åpningen av fusjonen med NTNU og høgskolene i Ålesund og Gjøvik.
- Høyskoleadministrasjonen ble høsten 2015 flyttet fra Kalvskinnet til 5. etasje i Handelshøyskolens bygg. Lokalene her var tilrettelagt for flerfunksjonelt arbeidsmiljø. Erfaringene fra denne løsningen vil bli brukt inn i øvrige prosjekter.

Midler tildelt over kap 281

I 2015 fikk høgskolen følgende tildelinger over kap. 281 i Statsbudsjettet:

- Kr. 6,457 mill. til utstyr i forbindelse med flytting av Handelshøyskolen i Trondheim og Fakultet for helse- og sosialvitenskap til nye lokaler.

4 Styring og kontroll i virksomheten

4.1 Overordnet vurdering av styring og kontroll

Høgskolens arbeid med risikovurderinger og internkontroll er videreført i 2015, og det er gjennomført internkontroll på mange viktige områder i form av vurderinger av risikoer og utvikling av tiltak for å møte disse. Arbeidet med å etablere systemer og rutiner for internkontroll og risikostyring for høgskolens virksomhetsområder videreføres i NTNU.

4.2 Utvikling av system for styring og kontroll

HIST arbeidet i 2015 videre med å få på plass et system for helhetlig risikostyring for høgskolens aktiviteter. Det har vært to viktige elementer i arbeidet:

- Gjennomføre risikoanalyser for høgskolens virksomhetsområder.
- Etablere hensiktsmessige systemer og rutiner for internkontroll og risikostyring.

Risikovurderinger har inngått i høgskolens styringsprosess og har vært behandlet i høgskolestyrets plan- og budsjettsak. I avsnitt 4.3 er det redegjort for hvilke utfordringer styret drøftet i 2015.

I 2014 gjennomførte høgskolen et prosjekt som arbeidet med risikovurdering knyttet til måloppnåelse for FoU-området. Prosjektet avdekket og systematiserte risikoreduserende og målfremmende tiltak, og disse ble konkretisert og implementert i 2015. Se nærmere om dette under virksomhetsmål 3 i kapittel 3 foran.

En viktig oppgave for prosjektet som forberedte fusjonen mellom NTNU, HiST, HiG og HiÅ, var å sikre at kritiske funksjoner og systemer virket tilfredsstillende ved fusjonstidspunktet. Dette arbeidet i prosjektet har i 2015 bidratt med risikovurderinger og internkontroll for viktige områder innenfor administrasjon og støttefunksjoner for høgskolen. Arbeidet er dokumentert av fusjonsprosjektet og utgjør et tillegg til høgskolens eget arbeid på området.

Høgskolens eget arbeid med utvikling av internkontroll og risikostyring ble i 2015 noe redusert i forhold til det som var planlagt fordi store ressurser gikk med til fusjonsforberedelser. Mange fra HiST har likevel arbeidet med området både på egen enhet og gjennom deltakelse i fusjonsprosjektet.

Oppsummering av rapportering fra fakulteter og seksjoner om eget arbeid med interkontroll

Høgskolen innførte i 2014 rapportering fra fakulteter og seksjoner om internkontroll i form av egenevaluering, og dette ble videreført i 2015. Resultatene av rapporteringen er oppsummert i det følgende. I analysen av svarene som er gitt er det viktig å legge til grunn at det ikke var innarbeidet felles kriterier for evalueringen.

Kjennskap til høgskolens policy

Under rapporteringen i 2015 ga både fakulteter og seksjoner uttrykk for at høgskolens policy for internkontroll og risikostyring, vedtatt i 2014, er delvis kjent i organisasjonen. Som i 2014 rapporterte en tredel av enhetene at policyen er kjent, mens to tredeler rapporterte at policyen er delvis kjent.

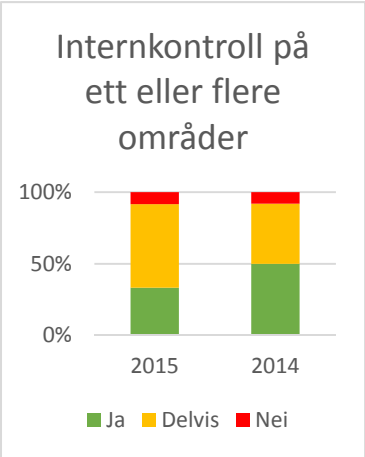

Internkontroll på ett eller flere områder

Egenevalueringen i 2015 viste en liten nedgang i resultatene på spørsmålet om det er etablert internkontroll på ett eller flere områder. I 2015 rapporterte 33 % av enhetene at de vurderte at de hadde tilfredsstillende internkontroll på ett eller flere områder. Dette er færre enn i 2014, da resultatet var 50 %. I tråd med dette rapporterte flere enn i 2014 om delvis tilfredsstillende internkontroll. Her var tallet 58 % i 2015 mot 42 % i 2014. Andelen som rapporterte om fravær av systematisert internkontroll var 8 %, og dette er like mange som i 2014.

En sannsynlig årsak er til nedgangen er at fusjonsforberedelsene har ført til at ressurser har blitt tatt fra den ordinære virksomheten og gitt nedgang i kvalitetssikring og kontroll.

Området FoU

Internkontrollprosjektet på FoU-området i 2014 er fulgt opp i 2015, både sentralt på høgskolen og ved fakultetene. Dette er beskrevet nærmere under virksomhetsmål 3 i kapittel 3 foran. Resultatene fra egenevalueringen viser følgende for FoU-området for 2015 sammenlignet med rapporteringen for 2014[16]:

	Fakultetene 2015	**Avdelingene 2014**
Risikovurderinger		
Ja	3	6
Delvis		
Nei	1	
Internkontroll		
Ja		2
Delvis	2	3
Nei	2	1

Resultatene ligger noe under resultatene fra 2014. Alle avdelinger gjorde risikovurderinger her i 2014, men for 2015 meldte et fakultet at dette ikke ble gjort. Vi ser også at rapporteringen om tilfredsstillende internkontroll viser svakere resultater enn for 2014. Noe av forklaringen kan være at internkontroll på FoU-området hadde stort fokus i 2014 gjennom internkontrollprosjektet for området. I tillegg har flere fakulteter påpekt at fusjonsforberedelser og campusutfordringer har ført til nedprioritering av blant annet risikovurderinger for FoU-området.

Området utdanning

	Fakultetene 2015	**Avdelingene 2014**
Risikovurderinger		
Ja	2	2
Delvis	1	3
Nei	1	1
Internkontroll		
Ja	1	1
Delvis	1	3
Nei	2	2

Resultatene fra egenevalueringen om risikovurderinger og internkontroll for utdanningområdet viser samme nivå som rapporteringen for 2014. Fagmiljøene har arbeidet systematisk med forbedring av utdanningskvaliteten ved de ulike studiene de tilbyr. Likevel rapporterte flere fakulteter at det ikke er etablert en metodikk og systematikk knyttet til risikovurdering og internkontroll på området. Innenfor utdanningsvirksomheten er høgskolens etablerte kvalitetssystem med eksisterende rutiner for emnerevisjon og studieplanarbeid et område der det til en viss grad er etablert internkontroll.

[16] Det er oppgitt resultater fra 6 avdelinger i 2014 og 4 fakulteter i 2015. Endringen kom gjennom omorganiseringsprosjektet HiST 2020.

Området samfunnet

	Fakultetene 2015	Avdelingene 2014
Risikovurderinger		
Ja	2	2
Delvis	1	3
Nei	1	1
Internkontroll		
Ja		
Delvis	1	1
Nei	3	4

Resultatene fra egenevalueringen viser også for samfunnsområdet samme nivå for 2015 som for 2014. Det er heller ikke i 2015 gjennomført systematiske risikovurderinger for dette området. Enkelte fakulteter rapporterte å ha gjennomført vurderinger, men dette har i liten grad vært systematisert eller dokumentert. Som for 2014 rapporterte ingen enheter om tilfredsstillende internkontroll på området.

Området organisasjon/ressurser og støttefunksjoner

Det har i 2015 vært gjennomført flere risiko- og sårbarhetsanalyser ved høgskolen. Blant annet fikk Seksjon for campus og drift utarbeidet en ROS-analyse med ekstern part om valg av midlertidig flytteløsning under bygging på campus Kalvskinnet, Fakultet for helse- og sosialvitenskap rapporterte om en gjennomført arbeidsmiljøundersøkelse, med utarbeidelse og oppfølging av tiltak, og i høgskolens HMS-system har det vært eget internkontrollsystem. Jf også rapporteringen om samfunnssikkerhet og beredskap i avsnitt 4.4.

	2015	2014
Risikovurderinger		
Ja	50%	40%
Delvis	50%	47%
Nei		3%
Internkontroll		
Ja	25%	27%
Delvis	63%	40%
Nei	13%	33%

Resultatene fra egenevalueringen om området organisasjon/ressurser og støttefunksjoner viser noe forbedring fra 2014 til 2015. Alle enheter på HiST rapporterte om at risikovurderinger var gjennomført for området i 2015, og 88 % at det var etablert internkontroll. Det er en klar nedgang i enheter som rapporterer at det ikke er internkontroll på området, og dette kan ses i sammenheng med arbeidet som er gjort foran fusjonen med å sikre sikker drift.

4.3 Risikovurderinger i 2015

I høgskolens planarbeid for 2016 ble det lagt vekt på å identifiserte aktiviteter ved høgskolen som bør videreutvikles i et samlet NTNU, og hvilke risikoer som kan hindre en god utvikling. Resultatene av dette arbeidet er oppsummert i høgskolestyrets budsjettsak i november 2015.

Resultatene av arbeidet med risikovurderingene i høgskolens ulike fagmiljøer viser at en del felles utfordringer kan oppsummeres foran fusjonsåret 2016. Tabellen på neste side gir en oversikt over risikoområder som er felles for alle eller flere av miljøene, og disse er rangert på bakgrunn av sammenstilling av fagmiljøenes vurdering av risikonivå. Tabellen oppsummerer i korte trekk både risikoområdene og tiltak fagmiljøene har pekt på som viktige for å møte risikoene.

Nr.	Risikoområde	Tiltak
1	**Lavere nivå på utdannings- og forskningsresultater:** Risiko for lavere nivå på resultater enn i 2015 og for at potensialet i fusjonen ikke blir tatt ut pga energilekkasje/usikkerhet/ tap av identitet.	- Arbeide for gode løsninger for fagmiljøene i NTNU - Ressurs- og tilsettingspolitikk som sikrer utdanningskvalitet og øker FoU-innsatsen - Tilrettelegge for teamarbeid og møteplasser
2	**Lavere søkning til bachelorgradsutdanningene:** Risiko for at søkningen til bachelorgradsutdanningene går ned fordi de blir mindre synlige i NTNU. Lærerutdanningen har spesielle utfordringer her pga innføring av mastergrad som utdanningsmodell og skjerpede opptakskrav.	- Arbeid med synliggjøring og markedsføring av utdanningene - Prioritere ressurser til undervisningskvalitet
3	**Mindre grad av tilpasning av bachelorutdanninger til samfunnets behov:** Risiko for at bachelorgradsutdanningene i mindre grad leverer i samsvar med samfunnets behov pga at - bachelorgradsutdanningenes egenart ikke blir tilstrekkelig ivaretatt og videreutviklet - det blir svekket samarbeid med det regionale praksisfeltet/arbeids- og næringslivet	- Prioritere organisering som sikrer samarbeid og synergier mellom utdanningene - Bidra med premisser for framtidig utdanning - Følge opp samkjøring av rammebetingelser
4	**Økt tverrfaglighet blir ikke oppnådd:** Risiko for ikke å lykkes med ambisjoner om økt tverrfaglighet pga ulike faglige opplegg i studieprogrammene og ulike administrative ordninger	- Tilpasse studieplaner og pedagogiske arbeidsmåter for å fremme felles emner og undervisning på tvers - Fjerne barrierer i administrative systemer som hindrer tverrfaglig aktivitet og arbeid på tvers av organisatoriske enheter
5	**Mastergradsambisjoner blir ikke realisert:** Risiko for ikke å lykkes med å realisere fagmiljøenes mastergradsambisjoner fordi fusjonspartnere har eller utvikler mastergradstilbud innen samme felt	- Et godt samarbeid om framtidig mastergradsportefølje på ulike fagområder i NTNU
6	**Dårligere studie- og arbeidsmiljø for noen:** Risiko for lavere kvalitet i studie- og arbeidsmiljø fordi fysiske og organisatoriske rammebetingelser ikke er tilfredsstillende, spesielt for miljøene som har egen campus i tilknytning til byggingen av teknologi- og lærerbyggene	- Sikre at ansvar og myndighet er veldefinert og fungerer godt - Prioritere studentene og ha en god dialog med dem

4.4 Oppfølging på særskilte områder

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

HiST har i 2015 ikke hatt ressurser til å gjennomføre en ny innsamling av data og oppstilling av et rapportmateriale på likestillings-, diskriminerings- og tilgjengelighetsområdet. Dette skyldes kapasitetsproblemer på grunn av arbeidet med fusjonsprosessen. Denne rapporteringen ble sist gjort for året 2014, og det har ikke vært større endringer i antall ansatte totalt og sammensetningen av ulike grupper blant medarbeiderne. Rapporten for 2014 anses derfor å gi et dekkende bilde av hovedtrekkene på likestillingsområdet ved institusjonen også i 2015.

Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen

HiST har vært godkjent lærebedrift innen tre fagområder; kontor- og administrasjonsfag, IKT - servicefag og laboratoriefag. I løpet av 2015 hadde høgskolen totalt følgende fordeling av lærlinger: Tre på kontor- og administrasjonsfag, hvorav en tok fagbrev, fire på IKT-servicefag, hvorav to tok fagbrev og en på laboratoriefag, som tok fagbrev. I tillegg besto en lærekandidat innen IKT-servicefag sin fagprøve. Høsten 2015 tok høgskolen inn tre nye lærlinger innen kontor- og administrasjonsfag og IKT-servicefag.

Samfunnssikkerhet og beredskap

HiST har i 2015 måttet fokusere på de oppgaver som *Arbeidsgruppe for sikkerhet og beredskap* i fusjonsprosjektet har definert for å nå fastsatte mål om sikker drift fra 1. januar 2016. Aktivitetene her har foregått i nært samarbeid med HiG, HiÅ og NTNU. Høgskolen har likevel til en viss grad hatt kapasitet til å følge opp ROS-analysen i 2014 og øvrige sikkerhets- og beredskapsaktiviteter. Bestillinger på dette området i tildelingsbrevet for 2015 oppsummeres i det følgende.

Samfunnssikkerhet og beredskap:

- Det ble gjennomført en overordnet ROS-analyse på virksomhetsnivå i 2014, med bistand fra SAFETEC AS, og denne analysen førte til endringer i høgskolens beredskapsplan. I 2015 har dette vært fulgt opp blant annet med utarbeidelse av *Plan for krisekommunikasjon til beredskapshendelser*. Det ble også planlagt å innføre mer rollebaserte tiltak i beredskapsplanen for å forenkle planverket og øke rolleforståelsen for både lokal og sentral beredskapsgruppe. Dette utviklingsarbeidet har imidlertid ikke blitt prioritert utover i 2015 på grunn av innsats i fusjonsprosjektet.
- Den viktigste oppgaven for *Arbeidsgruppen for sikkerhet og beredskap* i fusjonsprosjektet har vært å sikre at de fire fusjonspartnerne kunne samhandle og håndtere en eventuell krisehendelse på nivå 1 fra fusjonstidspunktet 1. januar 2016. HiSTs planverk har blitt endret og tilpasset den midlertidige organiseringen som ble gjort gjeldende, og har kontinuerlig oppdatert varslingslister. Det har vært jobbet aktivt med informasjon, og det er gjennomført et beredskapsforum i samarbeid med Sjømannskirken og NTNU.
- Jordskjelvet i Nepal i april fikk konsekvenser for et av høgskolens fakulteter, som hadde ansatte og studenter på studiereise der. Fakultetet måtte sette beredskap og håndtere krisen. I etterkant ble krisehåndteringen evaluert, og det ble gjort endringer i lokal beredskapsgruppe. Høsten-15 ble det gjennomført en table-top-øvelse ved dette fakultetet, hvor lokal beredskapsgruppe ble forelagt et scenario som lignet jordskjelvet i Nepal og et annet aktuelt scenario. Fakultetet fikk gjennom dette trent på organisering, rolleavklaring og ressursutnyttelse. Øvelsen ble oppsummert som nyttig og verdifull.
- Det er gjennomført brannøvelser ved alle HiST-campus i 2015. Kusmautbruddet som kom på senhøsten, er blitt håndtert etter råd og retningslinjer gitt av smittevernoverlegen, i samarbeid med Trondheim kommune, SiT, NTNU og St. Olavs Hospital.

Informasjonssikkerhet:

- I første halvdel av 2015 jobbet høgskolen videre med prosjektet Styringssystem for informasjonssikkerhet. Prosjektet er et samarbeid med UNINETT, og er en pilot i deres arbeid med å etablere en felles veileder for informasjonssikkerhet i UH-sektoren. Det ble i prosjektet utarbeidet et sett dokumenter som utgjør det formelle grunnlaget for et styringssystem for informasjonssikkerhet ved høgskolen. Grunnet det igangsatte fusjonsarbeidet ble ikke prosjektet ferdigstilt, og styringssystemet ble ikke implementert. Det arbeidet som er gjort , ansees likevel å være et viktig bidrag knyttet til informasjonssikkerhet i det fusjonerte NTNU.

Tidstyver

Fusjonen mellom NTNU, HiG, HiST og HiÅ har ført til ekstra arbeidsoppgaver og krevd store ressurser i 2015. Dette arbeidet kan i seg selv karakteriseres som en tidstyv siden det har krevd at ressurser som skulle vært brukt til ordinær drift, har blitt brukt i fusjonsprosjektet. På den annen side har arbeidet med å forberede fusjonen også bidratt til eller lagt til rette for å avdekke og eliminere tidstyver.

I tillegg til fusjonsarbeidet har det vært noe arbeid med å eliminere tidstyver for høgskolens virksomhet i 2015. Flere fakulteter har kartlagt tidstyver og særlig dokumentert tidstyver de ikke selv har kontroll over. Enkelte fellestiltak ble gjennomført for høgskolen i 2015:

- Administrative rutiner knyttet til tilsettingssaker er redusert ved omlegging fra en til to uker mellom møtene i tilsettingsorganet for teknisk/administrative stillinger. Dette har nok senket «behandlingstakten» i slike saker for de lederne/enhetene som har hatt saker til behandling, men gevinsten ligger i mer effektiv tidsbruk for involverte saksbehandlere.
- En del av omorganiseringen i prosjektet HiST2020 gjaldt overføring av studieadministrativt ansatte fra sentral funksjon til fakultetene. Dette har medført at flere tidstyver er fjernet eller redusert.
- Det er startet samarbeid mellom fagmiljøer på en del områder der samme type arbeid gjøres flere steder i organisasjonen, f eks samarbeid om jenterekruttering og karrieredager for studenter.

5 Vurdering av framtidsutsikter

Virksomheten ved høgskolen er nå en del av virksomheten ved det fusjonerte NTNU og er underlagt NTNUs planverk. Det henvises til kapitlet om framtidsutsikter i NTNUs årsrapport for 2015. Fagområdene fra HiST har i siste del av 2015 arbeidet med tilpasning til NTNUs planverk og dokumentert sine bidrag inn mot NTNUs hovedprioriteringer.

Kunnskapen du trenger

Årsregnskap 2015

Vedlegg til Årsrapport 2015

Høgskolen i Sør-Trøndelag

Årsregnskap 2015

Innhold

1. Ledelseskommentarer til regnskapet for 2015..... 2

2. Årsregnskap..... 5

3. Noter til årsregnskapet 15

1. Ledelseskommentarer til regnskapet for 2015

1. Formål

Høgskolen i Sør-Trøndelag er en akademisk institusjon på høyt nivå i Norge med formål å tilby profesjonsutdanninger rettet mot helse- og sosialfag, økonomi og ledelse, lærer og tolk, teknologi og informatikk.

2. Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Årsregnskapet per 31.12.2015 er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement.

3. Vurdering av institusjonens drift i perioden

Styret ved Høgskolen i Sør-Trøndelag besluttet i møte 16. januar 2015 å stille seg positiv til en eventuell fusjonsprosess med NTNU. Kunnskapsdepartementet besluttet i juni at HiST skulle fusjoneres med NTNU, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund fra 1. januar 2016. 2015 ble derfor siste driftsår som selvstendig institusjon. Driften dette året har vært preget av fusjonsforberedende aktiviteter samt å sørge for at daglig drift for studenter og ansatte ikke ble negativt påvirket av disse. Flere planlagte prosjekter og aktiviteter som ikke var nødvendige for daglig drift, ble ikke gjennomført på grunn av fusjonsaktiviteter. Organisasjonsendringen HiST 2020 med innføring av fakultet og institutt ble gjennomført i 2015, samt flytting av deler av de studieadministrative ressursene fra sentralt nivå til fakultetsnivå.

Høgskolen har vært i en krevende campussituasjon med bygging av nytt teknologibygg vegg i vegg med undervisningsarealene. Det har medført ulike tilpasninger og midlertidige lokaler for å sikre studentene forsvarlig undervisning. Oppstart av rehabilitering og nybygging for lokaler til lærer- og tolkeutdanningen på Kalvskinnet har i 2015 medført interne flyttinger og midlertidige tilpasninger, men de største konsekvensene for studentene vil først bli gjeldende fra høstsemesteret i 2016.

Høgskolen har et godt økonomisk resultat for 2015. Resultatet av ordinære aktiviteter (mindreforbruk) for 2015 ble 141,7 mill kr mot et mindreforbruk i 2014 på 25,51 mill kr. Mindreforbruket for den bevilgningsfinansierte aktiviteten utgjør 133,55 mill kr.

Resultatet består av følgende komponenter:

Avregning BFV	133 545
Resultat bidrags - og oppdragsfinansiert aktivitet	8 165
Resultat av ordinære aktiviteter	**141 710**

(Tall i 1000 kr)

Resultatet av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet økte i forhold til nivået i 2014, og inntektene fra oppdragsfinansiert aktivitet har økt med 11,9 mill kr i forhold til 2014. Flere av fakultetene har bidratt til dette resultatet.

Balanseregnskapet

Balansen økte med 75,1 mill kr fra 2014 til 2015. Endringene skyldes avsetninger for bevilgningsfinansiert aktivitet og investeringer i varige driftsmidler.

Når det gjelder ytterligere vurdering av institusjonens drift viser vi til årsrapporten for 2015.

4. Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

HiST budsjetterte med et merforbruk på 19 mill kr for 2015. Det budsjetterte merforbruket var planlagt med gjennomføring av utsatt virksomhet fra 2014 i fagavdelingene. Resultatet ble et mindreforbruk på 141,7 mill kr, med avregning bevilgningsfinansiert aktivitet på 133,54 mill kr.

Det største avviket mellom regnskap og budsjett skyldes utstyrsmidler til nybygg. Høgskolen fikk bevilgning til utstyrsmidler for teknologibygget, og i tillegg disponerte ikke høgskolestyret hele den tildelte rammen for 2015. Dette utgjør 94 mill kr av avviket mellom budsjett og regnskap. Innkjøp av utstyr til de nye byggene blir først gjennomført i 2016 og 2017. Mange nye aktiviteter planlagt for 2015 ble ikke gjennomført fordi fusjonsaktivitene krevde stor involvering fra alle deler av organisasjonen.

Driftsinntekter

HiST hadde samlede driftsinntekter på 1093,51 mill kr i 2015. Dette er en økning på 118,45 mill kr fra 2014 til 2015. Sum inntekter fra bevilgning er 920,39 mill kr, mens summen av øvrige inntekter er 96,28 mill kr. Bevilgningsandelen av totale driftsinntekter utgjør 91,2 %.

Driftskostnader inkl. lønnskostnader

Totale driftskostnader for perioden var 951,91 mill kr, en økning på ca 40,22 mill kr, tilsvarende 4,4 % i forhold til 2014. Den største økningen var i lønn og sosiale kostnader på 27,9 mill kr, tilsvarende en økning på 4,7 %. Lønnskostnadene utgjorde for 2015, 65,9 % av de totale kostnadene ved høgskolen, uforandret fra 2014. Antall årsverk økte med 24 fra 830 i 2014 til 854 i 2015. Andre driftskostnader økte med 12,3 mill kr. Lønnskostnader ble 41,0 mill kr lavere enn budsjettert, som skyldes at fagavdelingene ikke har rekruttert medarbeidere som planlagt og vakante stillinger i administrasjonen. Andre driftskostnader og avskrivninger hadde et nettoavvik på 17,4 mill. kr.

Lønnskostnader og kostnader knyttet til bygg og anlegg utgjør 83 % av samlede driftskostnader. HiST brukte i 2015 72% av sine samlede driftsinntekter for å dekke kostnader til arbeidskraft og drift av eiendom og lokaler.

5. Utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Tabellen viser samlede avsetninger per 31.12.2015 samt endring i avsetning fra 2014.

Avsetninger pr.	**31.12.2015**	**31.12.2014**	**Endring**
SUM utsatt virksomhet	64 599	34 632	29 967
SUM strategisk formål	13 921	15 049	- 1 128
SUM større investeringer	129 384	50	129 334
SUM andre avsetninger	8 990	31 422	- 22 432
SUM avsetning til KD	**216 894**	**81 153**	**135 741**
Sun andre departementer og statlige etater	-	-	-
SUM departementer og statlige etater	**216 894**	**81 153**	**135 741**

(Tall i 1000 kr)

Note 15 viser spesifikasjon av avsetningene. Det vesentligste av avsetningene til større investeringer er brukerutstyr til teknologi- og lærerutdanningsbyggene på Kalvskinnet. I tillegg er bundne midler knyttet til utsatt virksomhet for undervisning, FoU og stipendiater eller bundet som følge av vedtak om aktiviteter som ennå ikke er gjennomført.

Bevilgningen gitt til brukerutstyr for teknologibygget blir først anvendt i 2016. Avsatt midler til brukerutstyr for lærerbygget blir først anvendt i 2017.

Virksomhetskapitalen generert fra avsluttede oppdragsprosjekt økte med 5,9 mill kr i 2015, og utgjør totalt for HiST 31,96 mill kr[1] per 31.12.2015. Økningen i virksomhetskapitalen er på samme nivå som i 2014. HiST Kompetanse AS er et heleid aksjeselskap under avvikling hvor alle aktiver skal overføres til eierorganisasjonen.

6. Gjennomførte investeringer

Det ble totalt foretatt investeringer for 30,26 mill kr i løpet av 2015, hvor de vesentligste investeringene har vært på IKT og inventar. På grunn av byggeaktivitetene på Kalvskinnet har vi flyttet deler av sentraladministrasjonen til Handelshøyskolen på Lerkendal. Det vesentligste av inventarinvesteringene er tilknyttet dette. På institutt for sykepleievitenskap på Øya har vi investert i nytt simuleringslaboratorium. I tillegg har det blitt foretatt nødvendige IKT-oppgraderinger.

Større investeringer gjennomført i 2015 fremkommer av tabellen under.

Inventar	3 083
Undervisning og forskningsutstyr	7 450
IKT- og kommunikasjonsutstyr	19 385
Lisenser og programvare	-
Andre investeringer	351
Sum større investeringer	**30 269**

(Tall i 1000 kr)

7. Institusjonens revisor

Riksrevisjonen er høgskolens revisor. Det vises ellers til regnskapet for 2015 med tilhørende noter.

Trondheim, 9. mars 2016

Bjarne Foss	Dag Waaler	Dennis Bogen
Espen Remme	Guro Busterud	Helge Holden
Ingvild Sørlie	Karin Röding	Kim Allgot
Kjersti Møller	Kristin Melum Eide	Marit Grønning-Moe
Nils Kristian Nakstad	Nina Refseth	Svein Richard Brandtzæg

[1] Inkluderer aksjebeholdning med kr. 850 000 (HiST Kompetanse AS og Oi! Trøndersk mat og drikke AS).

2. Årsregnskap

Prinsippnoter SRS

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de anbefalte Statlige Regnskapsstandardene (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og andre departement som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende periode som skal behandles som bevilgninger etter bestemmelsene i SRS 10 og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Kostnader

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt oppdragsvirksomhet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet ikke er forventet å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

HiST Kompetanse AS som er et heleid datterselskap er under avvikling, aksjekapital og alle aktiver skal overføres til eierinstitusjonen. Det er ennå ikke gjennomført så aksjebeholdningen er oppført til historisk anskaffelseskost i regnskapet uten vurdering av andre aktiviteter.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.*

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

For eiendeler som inngår i åpningsbalansen er bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi lagt til grunn for verdifastsettelsen, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler.

Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. For tomter, bygninger, infrastruktur er gjenanskaffelsesverdien dels basert på estimater utarbeidet og dokumentert av virksomheten selv, og dels på kvalitetssikring fra og verdivurderinger utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, samt kunst og bøker er i utgangspunktet ikke inkludert i åpningsbalansen. Slike eiendeler er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten. Finansieringen av varige driftsmidler, som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidler som finansieringen dekker.

For omløpsmidler, kortsiktig gjeld samt eventuelle øvrige forpliktelser som inkluderes i åpningsbalansen, er virkelig verdi benyttet som grunnlag for verdifastsettelsen.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.*

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskriving for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Virksomhetskapital

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapital ved enhetene.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan

Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd/utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Bankkonti utenfor konsernkontoordningen er presentert på linjen Andre bankinnskudd i avsnitt IV i balanseoppstillingen.

Resultatregnskap

	Note	2015	2014	Ref.
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	997 236	854 845	RE.1
Inntekt fra gebyrer	1			RE.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	39 732	35 198	RE.3
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	1		724	RE.4
Salgs- og leieinntekter	1	56 543	42 221	RE.5
Andre driftsinntekter	1			RE.6
Sum driftsinntekter		**1 093 511**	932 988	RE.7
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	2	628 234	600 318	RE.8
Varekostnader				RE.9
Andre driftskostnader	3	309 568	293 784	RE.10
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5			RE.11
Avskrivninger	4,5	14 116	17 594	RE.12
Nedskrivninger	4,5			RE.13
Sum driftskostnader		**951 918**	911 696	RE.14
Ordinært driftsresultat		**141 593**	21 292	RE.15
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	227	540	RE.16
Finanskostnader	6	110	70	RE.17
Sum finansinntekter og finanskostnader		**117**	470	RE.18
Inntekter fra eierandeler i selskaper mv.				
Utbytte fra selskaper mv.				RE.19
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper mv.		**0**	0	RE.20
Resultat av ordinære aktiviteter		**141 710**	21 762	RE.21
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7			RE.22
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	-133 545	-16 028	RE.23
Sum avregninger		**-133 545**	-16 028	RE.24
Periodens resultat		8 165	5 734	RE.25
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	8	8 165		RE.26
Sum disponeringer		**8 165**	0	RE.27
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9			RE.28
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet	9			RE.30
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		**0**	0	RE.31
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	10			RE.32
Utbetalinger av tilskudd til andre	10			RE.33
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		**0**	**0**	RE.34

Balanse - eiendeler

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Ref.
EIENDELER				
A. Anleggsmidler				
I Immaterielle eiendeler				
Forskning og utvikling	4			AI.01
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	145	179	AI.02
Sum immaterielle eiendeler		***145***	*179*	AI.1
II Varige driftsmidler				
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5			AII.01
Maskiner og transportmidler	5	179	188	AII.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	89 544	73 348	AII.03
Anlegg under utførelse	5			AII.04
Beredskapsanskaffelser	5			AII.05
Sum varige driftsmidler		**89 723**	*73 536*	AII.1
III Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i datterselskaper	11	850	850	AIII.01
Investeringer i tilknyttet selskap	11			AIII.02
Investeringer i aksjer og andeler	11			AIII.03
Obligasjoner og andre fordringer				AIII.04
Sum anleggsmidler		**90 718**	74 565	AIV.1
B. Omløpsmidler				
I Varebeholdninger og forskudd til leverandører				
Varebeholdninger	12			BI.1
Forskuddsbetalinger til leverandører	12			BI.2
Sum varebeholdninger og forskudd til leverandører		***0***	*0*	BI.3
II Fordringer				
Kundefordringer	13	3 720	7 616	BII.1
Andre fordringer	14	19 936	8 920	BII.2
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16 I	243	119	BII.3
Sum fordringer		**23 899**	*16 655*	BII.4
IV Kasse og bank				
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	295 491	236 022	BIV.1
Andre bankinnskudd	17	0	7 754	BIV.2
Andre kontanter og kontantekvivalenter	17			BIV.3
Sum kasse og bank		**295 491**	*243 776*	BIV.4
Sum omløpsmidler		**319 390**	260 431	BIV.5
Sum eiendeler		**410 108**	334 996	BV.1

Balanse – gjeld og kapital

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Ref.
VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD				
C. Virksomhetskapital				
I Innskutt virksomhetskapital				
Innskutt virksomhetskapital	8	850	850	C.01
Sum innskutt virksomhetskapital		**850**	850	C.02
II Opptjent virksomhetskapital				
Opptjent virksomhetskapital	8	31 110	25 141	C.03
Sum opptjent virksomhetskapital		**31 110**	25 141	C.04
Sum virksomhetskapital		**31 960**	25 991	C.1
D. Gjeld				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	4, 5	89 868	73 715	DI.1
Andre avsetninger for forpliktelser				DI.2
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		**89 868**	73 715	DI.3
II Annen langsiktig gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
Sum annen langsiktig gjeld		**0**	0	DII.1
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		8 751	35 976	DIII.1
Skyldig skattetrekk		0	21 855	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		7 335	20 557	DIII.3
Avsatte feriepenger		50 291	48 557	DIII.4
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	16 II	4 553	7 415	DIII.5
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	828	11 497	DIII.6
Sum kortsiktig gjeld		**71 758**	145 857	DIII.7
IV Avregning med statskassen				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)				DIV.1
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	217 105	81 153	DIV.2
Ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag (nettobudsjetterte)	15 II	-583	8 280	DIV.3
Ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	15 II		0	DIV.4
Sum avregninger		**216 522**	89 433	DIV.5
Sum gjeld		**378 148**	309 005	DV.1
Sum virksomhetskapital og gjeld		**410 108**	334 996	DVI.1

Kontantstrøm

	Note	2015	2014	B2016	Ref.
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
Innbetalinger					
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)		992 230	854 130	0	KS.1
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0	KS.2
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre		0	0	0	KS.3
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		98 668	112 833	0	KS.4
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0	KS.5
innbetalinger av tilskudd og overføringer fra andre statsetater		27 145	28 500	0	KS.6
innbetalinger av utbytte		0	0	0	KS.7
innbetalinger av renter		0	0	0	KS.8
innbetaling av refusjoner		14 028	15 550	0	KS.9
andre innbetalinger		12 587	15 192	0	KS.10
Sum innbetalinger		**1 144 658**	1 026 205	**0**	KS.INN
Utbetalinger					
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		631 070	551 913	0	KS.11
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk		418 039	430 986	0	KS.12
utbetalinger av renter		110	70	0	KS.13
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		3 202	2 937	0	KS.14
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	0	0	KS.14A
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	0	0	KS.14B
andre utbetalinger		10 253	5 474	0	KS.15
Sum utbetalinger		**1 062 674**	991 380	**0**	KS.UT
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter*		**81 984**	**34 825**	**0**	KS.OP
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0	0	KS.16
- utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler (+)		30 269	29 693	0	KS.17
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0	0	KS.18
- utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak (+)		0	0	0	KS.19
- utbetalinger ved kjøp av andre investeringsobjekter (+)		0	0	0	KS.20
innbetalinger ved salg av andre investeringsobjekter		0	0	0	KS.21
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**-30 269**	-29 693	**0**	KS.INV
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter (nettobudsjetterte)					
innbetalinger av virksomhetskapital		0	0	0	KS.22
- tilbakebetalinger av virksomhetskapital (+)		0	0	0	KS.23
- utbetalinger av utbytte til statskassen (+)		0	0	0	KS.24
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**0**	0	**0**	KS.FIN
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		**0**	0	**0**	KS.24A
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		51 715	5 132	0	KS.25
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		243 776	238 644	0	KS.26
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		**295 491**	243 776	**0**	KS.BEH

Avstemming

* Avstemming	2015	2014	B2016	Ref.
periodens resultat	8 165	5 734		KS.27
bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0		KS.28
ordinære avskrivninger	14 116	17 594		KS.29
nedskrivning av anleggsmidler	0	0		KS.30
netto avregninger	133 545	16 028		KS.31
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		KS.32
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap. 5700/5309	0	0		KS.33
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	0	0		KS.34
resultatandel i datterselskap	0	0		KS.35
resultatandel tilknyttet selskap	0	0		KS.36
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	16 153	11 207		KS.37
endring i varelager	0	0		KS.38
endring i kundefordringer	3 896	-3 678		KS.39
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	-8 863	2 404		KS.40
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	0	0		KS.41
endring i leverandørgjeld	-27 225	-28 118		KS.42
effekt av valutakursendringer	0	0		KS.43
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)	0	0		KS.44
pensjonskostnader (kalkulatoriske)	0	0		KS.45
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter	0	0		KS.46
korrigering av avsetning for feriepenger når ansatte går over i annen statsstilling	0	0		KS.46A
endring i andre tidsavgrensningsposter	-57 803	13 654		KS.47
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**81 984**	34 825		KS.AVS

Bevilgningsoppstilling

Beholdninger på konti i statens kapitalregnskap						
Konto	**Tekst**	**Note**	**31.12.2015**	**31.12.2014**	**Endring**	Ref.
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	295 491	236 022	59 469	BRI.011
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0	BRI.012
640205	Tøyenfondet[3)]		0	0	0	BRI.013
640206	Observatoriefondet[3)]		0	0	0	BRI.014
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0	BRI.015
Beholdninger rapportert i likvidrapport [1)]		**Note**			**Regnskap 31.12.2015**	
Oppgjørskonto i Norges Bank						
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank		17			236 022	BRII.001
Endringer i perioden (+/-)					59 469	BRII.002
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank		17			295 491	BRII.1
Øvrige bankkonti Norges Bank[2)]						
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank		17			0	BRII.021
Endringer i perioden (+/-)					0	BRII.022
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank		17			0	BRII.2

Samlet innbetaling i henhold til tildelingsbrev					
Utgiftskapittel	**Kapittelnavn**	**Post**	**Posttekst**	**Samlet innbetaling**	
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	992 230	BRIII.011
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0	BRIII.012
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0	BRIII.013
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	10 865	BRIII.014
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0	BRIII.015
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	01	Driftsutgifter, *kan nyttes under post 70*	0	BRIII.016
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	45	Større utstyrsanskaffelser, *kan overføres*	0	BRIII.017
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				1 003 095	BRIII.01
761		75		6 729	BRIII.021
1400		79		1 500	
328		78		2 066	BRIII.021
Sum tildelinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				10 295	BRIII.02
Sum utbetalinger i alt				**1 013 390**	BRIII.1

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

3. Noter til årsregnskapet

Note 1

Spesifikasjon av driftsinntekter				
	2015	2014	**B2016**	Ref.
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet				
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0		0	N1.1
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	992 230	853 906	0	N1.2
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-30 270	-29 772	0	N1.3
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0	N1.4
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	14 116	17 594	0	N1.5
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	971	0	N1.5A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0	N1.6
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0	N1.7
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0	0	N1.8
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet*	10 865	12 146	0	N1.9
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**986 941**	854 845	**0**	N1.10
Tilskudd og overføringer fra andre departement				
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	10 295	0	0	N1.11 A
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0	0	N1.12
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0	N1.13
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0	N1.14
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0	N1.14 A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0	N1.15
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0	0	N1.17
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0	0	N1.18
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**10 295**	0	**0**	N1.19
** Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.*				

Spesifikasjon av driftsinntekter, forts	**2015**	2014	**B2016**	Ref.
Sum inntekt fra bevilgninger *(linje RE.1 i resultatregnskapet)*	**997 236**	854 845	**0**	N1.20
Tilskudd og overføringer fra statlige etater[1)]				
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	17 953	16 691	0	N1.21
+ periodens tilskudd fra andre statlige aktører via andre virksomheter	0	0	0	N1.21A
- utbetaling av tilskudd til andre virksomheter (-)	0	0	0	N1.21B
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	17 953	16 691	0	N1.21E
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	9 192	4 112	0	N1.23
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	0		0	N1.23A
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	0	-779	0	N1.29
Periodens netto tilskudd fra NFR	9 192	3 333	0	N1.29A
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres)[2)]	0	0	0	N1.30
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	**27 145**	20 024	**0**	N1.31
1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.				
2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.				
Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet[1)]				
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	0	0	N1.22A
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	0	N1.22B
- utbetaling av tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	0	0	0	N1.22C
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	0	0	0	N1.22D
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	1 154	2 733	0	N1.32A
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	3 070	2 237	0	N1.32B
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	5 667	8 880	0	N1.32C
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	553	0	0	N1.32D
- utbetaling av tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	0	0	N1.32E
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	10 444	13 850	0	N1.32F
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	1 196	810	0	N1.35
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0	N1.35B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	0	-290	0	N1.35A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	1 196	520	0	N1.35C
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	1 291	1 948	0	N1.36
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0	N1.36B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	-344	-1 144	0	N1.36A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	947	804	0	N1.36C
Periodens tilskudd/overføringer fra andre bidragsytere	0	0	0	N1.37
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**12 587**	15 174	**0**	N1.38

Spesifikasjon av driftsinntekter, forts				
	2015	2014	**B2016**	Ref.
1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13, dog slik at tilskudd/overføringer fra andre som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13 skal spesifiseres på linje N1.37.				
*Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger**				
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	0	0	0	N1.40
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0	0	N1.41
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	0	0	N1.42
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	**0**	0	**0**	N1.43
**Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.*				
Sum tilskudd og overføringer fra andre *(linje RE.3 i resultatregnskapet)*	**39 732**	35 198	**0**	N1.44
*Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.**				
Salg av eiendom	0	0	0	N1.45
Salg av maskiner, utstyr mv	0	724	0	N1.46
Salg av andre driftsmidler	0	0	0	N1.47
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv. *(linje RE.4 i resultatregnskapet)*	**0**	724	**0**	N1.48
*** Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter.*				
Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter				
Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet[1)]				
Statlige etater	14 206	9 120	0	N1.49
Kommunale og fylkeskommunale etater	1 614	1 157	0	N1.50
Organisasjoner og stiftelser	301	181	0	N1.51
Næringsliv/privat	9 452	7 614	0	N1.52
Andre	15	118	0	N1.54
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	**25 588**	18 190	**0**	N1.55
1) Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.				
Andre salgs- og leieinntekter				
Andre salgs- og leieinntekter 1	30 955	24 031	0	N1.56
Andre salgs- og leieinntekter 2	0	0	0	N1.56
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0	0	N1.57
Sum andre salgs- og leieinntekter	**30 955**	24 031	**0**	N1.59
Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter *(linje RE.5 i resultatregnskapet)*	**56 543**	42 221	**0**	N1.60
Andre driftsinntekter				
Gaver som skal inntektsføres	0	0	0	N1.61
Øvrige andre inntekter 1	0	0	0	N1.62
Øvrige andre inntekter 2	0	0	0	N1.62
Øvrige andre inntekter*	0	0	0	N1.63
Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)	***0***	***0***	***0***	***N1.65***

Spesifikasjon av driftsinntekter, forts				
	2015	2014	**B2016**	Ref.
Gebyrer og lisenser[1)]				
Gebyrer	0	0	0	N1.661
Lisenser	0	0	0	N1.662
Sum gebyrer og lisenser *(linje RE.2 i resultatregnskapet)*	**0**	0	**0**	N1.66
** Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen.* *1) Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevingsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevingsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.*				
Sum driftsinntekter	**1 093 511**	932 988	**0**	N1.67

Note 2

Lønn og sosiale kostnader			
DEL I			
Tall i 1000 kroner	**2015**	2014	Referanse
Lønninger	445 211	424 322	N2.1
Feriepenger	56 239	52 930	N2.2
Arbeidsgiveravgift	77 513	73 159	N2.3
Pensjonskostnader*	57 146	55 457	N2.4
Sykepenger og andre refusjoner	-18 855	-15 581	N2.5
Andre ytelser	10 980	10 031	N2.6
Sum lønnskostnader	**628 234**	600 318	N2.7
Antall årsverk:	**854**	830	N2.8

**Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet).*

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.
Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

DEL II			
Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser	Referanse
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1 214 200		
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)		83 500	
Administrerende direktør			
Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte	
Styremedlemmer fra egen institusjon	39 500		
Eksterne styremedlemmer	39 500		
Styremedlemmer valgt av studentene		4 180	
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon		4 180	
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer			
Varamedlemmer for studenter			

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2015. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for budsjettåret 2015. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

Note 3

Andre driftskostnader			
	2015	2014	Ref.
Husleie	115 377	103 709	N3.1
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0	N3.2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	5 401	7 411	N3.3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	41 520	39 063	N3.4
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 300	3 554	N3.5
Mindre utstyrsanskaffelser	6 955	6 733	N3.6
Leie av maskiner, inventar og lignende	23 493	21 730	N3.7
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	47 686	43 944	N3.8
Reiser og diett	25 229	23 823	N3.9
Øvrige driftskostnader (*)	41 607	43 817	N3.10
Sum andre driftskostnader	*309 568*	*293 784*	N3.11
(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet			

Konsulenter og kjøp av tjenester fra eksterne:			
Regnskap-, revisjon og økonomitjenester	1 274		
Kjøp av tjenester til utvikl av programv, IKT tjenester m.m.	686		
Uninett tjenesteavgift	3 465		
Kjøp av tjenester til løpende driftsoppg, IKT	837		
Kjøp av tjenester til org utvikling, rekruttering m.m.	1 183		
Innleid personell fra vikarbyrå o.l.	5 489		
Kjøp av undervisningstjenester, ikke oppg pl	10 438		
Kjøp av forskningstjenester	1 463		
Refusjon av studentpraksis/øvingsundervisning	17 706		
Eksamensavvikling/sensur	340		
Andre tjenester	4 805		
	47 686		

Note 4

Immaterielle eiendeler					
	FoU	Rettig-heter mv.	Under utførelse	SUM	Ref.
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	282	0	282	N4.1
+ tilgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.2
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.3
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	N4.3A
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	282	0	282	N4.4
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	N4.5
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.6
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-103	0	-103	N4.7
- ordinære avskrivninger pr, 31.12.2015 (-)	0	-34	0	-34	N4.8
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.9
Balanseført verdi 31.12.2015	0	145	0	145	N4.10
Avskrivingssatser (levetider)	Virksomhets-spesifikt	5 år / lineært			

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har anskaffet i perioden når kostprisen overstiger kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetiden er over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:	2015	2014	Ref.
Immaterielle eiendeler	0	0	
Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler	0	0	N4.11

Note 5

Varige driftsmidler

	Tomter	Drifts-bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infra-struktur-eiendeler	Beredskaps-anskaffelser	Maskiner, transport-midler	Annet inventar og utstyr	Sum	Ref.
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	0	0	0	0	0	314	189 161	189 475	N5.1
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - eksternt finansiert	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.20
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - internt finansiert	0	0	0	0	0	0	0	30 269	30 269	N5.20A
+ andre tilganger pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	0		0	N5.21
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.3
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.4
Anskaffelseskost 31.12.2015	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**314**	**219 430**	**219 744**	N5.5
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.6
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.7
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	-126	-115 813	-115 939	N5.8
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	-9	-14 073	-14 082	N5.9
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.10
Balanseført verdi 31.12.2015	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**179**	**89 544**	**89 723**	N5.11
Avskrivningsatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år de-komponert lineært	20-60 år de-komponert lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	Virksomhets-spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært		
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:										
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.12
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler* (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.13
Regnskapsmessig gevinst/tap	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	N5.14

* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler" .

* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen ikke tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er regnskapsført direkte mot "avregning med statskassen" i balansen.

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som har en kostpris større enn kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og økonomisk levetid over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger til:	**2015**	2014	Ref.
Eiendom og bygg (benyttes kun av de som forvalter egne bygg)	0	0	
Teknisk data og undervisningsutstyr	0	0	
Anleggsmaskiner og transportmidler	0	0	
Kontormaskiner og annet	0	0	
Sum investeringer og påkostninger av varige driftsmidler	**0**	0	N5.15

Note 6

Finansinntekter og finanskostnader			
	2015	2014	Ref.
Finansinntekter			
Renteinntekter	0	0	N6.1
Agio gevinst	227	540	N6.2
Oppskrivning av aksjer	0	0	N6.2A
Annen finansinntekt	0	0	N6.3
Sum finansinntekter	227	540	N6.4
Finanskostnader			
Rentekostnad	0	0	N6.5
Nedskrivning av aksjer	0	0	N6.6
Agio tap	102	14	N6.7
Annen finanskostnad	8	56	N6.8
Sum finanskostnader	110	70	N6.9
Utbytte fra selskaper mv.			
Mottatt utbytte fra selskap X	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap andre selskap*	0	0	N6.011
Sum mottatt utbytte	0	0	N6.11
** Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.*			
Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:			
	31.12.2015	**31.12.2014**	**Gjennom-snitt i perioden**
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	179	145	162
Balanseført verdi varige driftsmidler	73 536	89 723	81 630
Sum	73 715	89 868	**81 792**
Antall måneder på rapporteringstidspunktet: (må fylles ut)			**12**
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2015:			81 792
Fastsatt rente for år 2015:			2,05 %
Beregnet rentekostnad på investert kapital*:			**1 677**
Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".			
** Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.*			

Note 8

Innskutt og opptjent virksomhetskapital (nettobudsjetterte virksomheter)

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskapital innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskapital tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskapital til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskapital er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskapital, dvs den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskapital er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskapital skal anses som bundet.

Innskutt virksomhetskapital:	Beløp	Ref.
Innskutt virksomhetskapital 01.01.2015	850	N8I.011
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0	N8I.012
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.013
Salg av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.014
Innskutt virksomhetskapital 31.12.2015	*850*	N8I.1
Bunden virksomhetskapital:		
Bunden virksomhetskapital pr. 01.01.2015	0	N8I.021
Kjøp av aksjer i perioden	0	N8I.022
Salg av aksjer i perioden (-)	0	N8I.023
Oppskrivning av aksjer i perioden	0	N8I.024
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0	N8I.025
Bunden virksomhetskapital 31.12.2015	*0*	N8I.2
Innskutt og bunden virksomhetskapital 31.12.2015	**850**	N8I.sum
Annen opptjent virksomhetskapital:		
Annen opptjent virksomhetskapital 01.01.2015	25 141	N8II.011
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskapital (-)	-2 196	N8II.012
Overført fra periodens resultat	8 165	N8II.013
Overført til/fra bunden virksomhetskapital (+/-)	0	N8II.014
Annen opptjent virksomhetskapital 31.12.2015	*31 110*	N8II.1
Sum virksomhetskapital 31.12.2015	**31 960**	N8.total

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifikasjon og gruppering av opptjent virksomhetskapital på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskapital til underliggende driftsenheter)

Note 11

Investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Organisasjons-nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/ andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksom-hetens regn-skap	Rapportert til kapital-regnskapet (1)	Ref.
Aksjer									
HiST Kompetanse AS	986 849 726	2004	600	100,0 %	71	2 235	600	600	N11.010
OI! Trøndersk Mat & Drikke AS	988 067 075	2007	50	10,9 %	829	3 098	250	250	N11.010
									N11.010
									N11.010
									N11.010
									N11.011
Sum aksjer					900	5 333	850	850	N11.1
Andeler (herunder leieboerinnskudd)									
Selskap 1					0	0	0	0	N11.021
Selskap 2					0	0	0	0	N11.021
Øvrige selskap***					0	0	0	0	N11.022
Sum andeler					0	0	0	0	N11.2
Balanseført verdi 31.12.2015					**900**	**5 333**	**850**	**850**	N11.3

* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

** Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

*** Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

(1) Rapportering av aksjer og andeler til statens kapitalregnskap skal følger reglene i kapittel 4.4 i Meld. St. 3.

Note 13

Kundefordringer

	31.12.2015	31.12.2014	Ref.
Kundefordringer til pålydende	3 790	7 633	N13.1
Avsatt til latent tap (-)	-70	-17	N13.2
Sum kundefordringer	**3 720**	7 616	N13.3

Note 14

Andre kortsiktige fordringer			
	31.12.2015	31.12.2014	Ref.
Forskuddsbetalt lønn	50	149	N14.1
Reiseforskudd	242	45	N14.2
Personallån	21	-94	N14.3
Andre fordringer på ansatte	0	0	N14.4
Forskuddsbetalte kostnader	18 691	7 577	N14.5
Andre fordringer	931	1 243	N14.6
Fordring på datterselskap mv.*	0	0	N14.7
Sum	**19 935**	8 920	N14.8
* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.			

Note 15 – del I

Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Del I: Inntektsførte bevilgninger:	**Avsetning pr. 31.12.2015**	**Overført fra virksomhets -kapital**	**Avsetning pr. 31.12.2014**	**Endring i perioden**	Ref.
Kunnskapsdepartementet					
Utsatt virksomhet					
FoU	12 823	0	9 014	3 809	N15I.011
Undervisning	33 005	0	11 780	21 225	N15I.011
Stipendiater	18 771	0	13 838	4 933	N15I.011
SUM utsatt virksomhet	**64 599**	0	34 632	29 967	N15I.1
Strategiske formål					
Kompetanseheving	0	0	115	-115	N15I.021
Administrative prosjekt	854	0	1 802	-948	N15I.021
Andre strategiske formål	13 067	0	13 132	-65	N15I.021
SUM strategiske formål	**13 921**	0	15 049	-1 128	N15I.2
Større investeringer					
Undervisning og forskningsutstyr	3 346	0	50	3 296	N15I.031
IKT og AV utstyr	2 500	0	0	2 500	N15I.031
Investering, bygningsdrift	123 538	0	0	123 538	N15I.031
SUM større investeringer	**129 384**	0	50	129 334	N15I.3
Andre avsetninger					
Ordinær drift	3 213	2 196	31 327	-28 114	N15I.041
Andre avsetninger	5 777	0	95	5 682	N15I.041
SUM andre avsetninger	**8 990**	2 196	31 422	-22 432	N15I.4
Sum Kunnskapsdepartementet	**216 894**	2 196	81 153	135 741	N15I.KD
Andre departementer					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.051
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.052
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.053
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.054
Sum andre departementer	**0**	0	0	0	N15I.5
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	**216 894**	2 196	81 153	135 741	N15I.5A

Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)					
Del I: Inntektsførte bevilgninger:	**Avsetning pr. 31.12.2015**	**Overført fra virksomhets-kapital**	**Avsetning pr. 31.12.2014**	**Endring i perioden**	Ref.
Inntektsførte bidrag:					
Andre statlige etater					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.061
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.062
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.063
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.064
Sum andre statlige etater	**0**	0	0	0	N15I.6
Norges forskningsråd					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.071
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.072
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.073
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.074
Sum Norges forskningsråd	**0**	0	0	0	N15I.7
Regionale forskningsfond					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.081
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.082
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.083
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.084
Sum regionale forskningsfond	**0**	0	0	0	N15I.8
Andre bidragsytere[1)]					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.091
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.092
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.093
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.094
Sum andre bidragsytere	**0**	0	0	0	N15I.9
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser, inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	**211**		0	211	N15I.FPF
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	**217 105**	2 196	81 153	135 952	N15I.10
Korreksjon - feriepengeforpliktelser				-211	N15I.10A
Tilført fra annen opptjent virksomhetskapital - se note 8				-2 196	N15I.10B
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet				**133 545**	N15I.11

Note 15 – del 2

Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts				
Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:				
	Avsetning pr. 31.12.2015	**Avsetning pr. 31.12.2014**	**Endring i perioden**	Ref.
Kunnskapsdepartementet				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.011
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.011
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.011
Sum Kunnskapsdepartementet	**0**	**0**	**0**	N15II.1
Andre departementer				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.021
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.021
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.021
Sum andre departementer	**0**	0	0	N15II.2
Andre statlige etater (unntatt NFR)				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.061
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.061
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.061
Sum andre statlige etater	**0**	0	0	N15II.6
Norges forskningsråd				
Tiltak/oppgave/formål	-1 725	603	-2 328	N15II.031
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.031
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.031
Sum Norges forskningsråd	**-1 725**	603	-2 328	N15II.3
Regionale forskningsfond				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.041
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.041
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.041
Sum regionale forskningsfond	**0**	0	0	N15II.4
Andre bidragsytere[1)]				
Kommunale og fylkeskommunale etater	735	7 677	-6 942	N15II.051A
Organisasjoner og stiftelser	764	0	764	N15II.051B
Næringsliv og private bidragsytere	-304	0	-304	N15II.051C
Andre bidragsytere	-1 419	0	-1 419	N15II.051D
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	0	0	0	N15II.051E
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	1 366	0	1 366	N15II.051F
Sum andre bidrag[1)]	1 142	7 677	-6 535	N15II.051G
Andre tilskudd og overføringer[2)]	0	0	0	N15II.052
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	**1 142**	**7 677**	**-6 535**	N15II.5

Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	**-583**	8 280	-8 863	N15II.BB
Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts				
Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:				
	Avsetning pr. 31.12.2015	**Avsetning pr. 31.12.2014**	**Endring i perioden**	Ref.
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0	N15II.071
Tiltak/oppgave/formål/giver*	0	0	0	N15II.071
Sum gaver og gaveforsterkninger	**0**	0	0	N15II.7
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	**-583**	8 280	-8 863	N15II.BBG

* Vesentlige poster skal spesifiseres, eventuelt i egne avsnitt under oppstillingen.

1) Linjene N15II.051 skal bare omfatte bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.
2) Gjelder tilskudd og overføringer som ikke kan klassifiseres som bidrag etter rundskriv F-07-13.

Avsnittet "Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver" skal primært brukes til periodisering av bevilgninger mv. i forbindelse med presentasjon av delårsregnskap. Ved årsavslutningen kan avsnittet bare brukes når det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin fra bevilgende myndighets side. Vesentlige poster bør presenteres på egne linjer.

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av note som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg eller andre bevilgninger til eller i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

* I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger", jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.

Note 16

Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter			
DEL I			
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	**31.12.2015**	31.12.2014	Ref.
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater[1)]	0	0	N16.010A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater[1)]	0	108	N16.010B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser[1)]	0	11	N16.010C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private[1)]	243	0	N16.010D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.010E
Andre prosjekter2[)]	0	0	N16.011
Sum fordringer	**243**	119	N16.1
DEL II			
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	**31.12.2015**	31.12.2014	Ref.
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater[1)]	2 145	2 255	N16.021A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater[1)]	36	208	N16.021B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser[1)]	0	117	N16.021C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private[1)]	2 372	4 835	N16.021D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.021E
Andre prosjekter2[)]	0	0	N16.022
Sum gjeld	**4 553**	7 415	N16.2
Prosjektene spesifiseres etter sin art.			

Note 17

Bankinnskudd, kontanter og lignende			
	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	295 491	236 022	N17.1
Øvrige bankkonti i Norges Bank *	0	0	N17.2A
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank*	0	7 754	N17.2B
Håndkasser og andre kontantbeholdninger*	0	0	N17.3
Sum bankinnskudd og kontanter	**295 491**	243 776	N17.4
** Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.*			

Note 18

Annen kortsiktig gjeld			
	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Skyldig lønn	0	4 154	N18.1
Skyldige reiseutgifter	0	1 002	N18.2
Annen gjeld til ansatte	0	-16	N18.3
Påløpte kostnader	185	4 424	N18.4
Midler som skal videreformidles til andre[2)]	0	0	N18.4A
Annen kortsiktig gjeld	643	1 933	N18.5
Gjeld til datterselskap m.v[1)]	0	0	N18.6
Sum	**828**	11 497	N18.7

1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.
Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.
2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste termin.
Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifikasjon av midler som er videreformidlet.

Note 19-1

Fellesoppgave: Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning			
	Note	**2015**	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	10 865	12370
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1		
Salgs- og leieinntekter	S1	6 370	5491
Andre driftsinntekter	S1		
Sum driftsinntekter		**17 235**	17 861
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	12 672	12356
Varekostnader	S3		
Andre driftskostnader	S3	4 818	6434
Kostnadsførte investeringer	S3		
Sum driftskostnader		**17 490**	18 790
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
Sum videreformidling		***0***	*0*
Ordinært driftsresultat		***-255***	*-929*
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
Sum avregninger		**255**	929
Periodens resultat		**0**	0

Note 19-2

Fellesoppgave: Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming - NAKU			
	Note	**2015**	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1	6 729	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1		
Salgs- og leieinntekter	S1	5	0
Andre driftsinntekter	S1		
Sum driftsinntekter		**6 734**	0
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2	3 402	0
Varekostnader	S3		
Andre driftskostnader	S3	2 961	0
Kostnadsførte investeringer	S3		
Sum driftskostnader		**6 363**	0
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
Sum videreformidling		**0**	0
Ordinært driftsresultat		**371**	0
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
Sum avregninger		**-371**	0
Periodens resultat		**0**	0

Note 30

EU-finansierte prosjekter								
Prosjektnavn (tittel)	**Prosjektets kortnavn (hos EU)**	**Tilskudd fra Horizon 2020**	**Tilskudd fra EUs ramme-program for forskning (FP6 og FP7)**	**Tilskudd fra EUs randsone-program til FP7**	**Tilskudd fra andre tiltak/ programmer finansiert av EU**	**SUM**	**Koordinator-rolle (ja/nei)**	**Ref.**
Mobile enhanced tools and approaches for innovative language learning and assessment	M-Lang 92264				286	286	ja	EU.011
Language Massive Open Online Course	LangMOOCs 92266				248	248	nei	EU.011
Mathematics and science for life	MaScil 94375				413	413	nei	EU.011
Improving Progress for Lower Achievers through Formative Assessment in Science and Mathematics Education	FasMEd 94417		1196			1196	nei	EU.011
								EU.011
Sum		**0**	**1196**	**0**	**947**	**2143**		EU.1

Note 31

Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport	Budsjett	Regnskap	Avvik	Regnskap
	2015	2015	2015	2014
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	920 392	997 236	-76844	854 845
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	29 438	39 732	-10294	35 198
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	0	0	0	724
Salgs- og leieinntekter	40 954	56 543	-15589	42 221
Andre driftsinntekter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	990 784	1 093 511	-102 727	932 988
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	669 304	628 234	41070	600 318
Varekostnader	0	0	0	0
Andre driftskostnader	341 052	309 568	31484	293 784
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger	0	14 116	-14116	17 594
Nedskrivninger	0	0	0	0
Sum driftskostnader	1 010 356	951 918	58 438	911 696
Ordinært driftsresultat	**-19 572**	**141 593**	**-161 165**	311 378
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	227	-227	540
Finanskostnader	102	110	-8	70
Sum finansinntekter og finanskostnader	-102	117	-219	610
Inntekter fra eierandeler i selskaper mv.				
Utbytte fra selskaper mv.	0	0	0	*610*
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper mv.	*0*	*0*	*0*	*610*
Resultat av ordinære aktiviteter	**-19 674**	**141 710**	**-161 384**	0
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	43	-133 545	133588	-16 028
Sum avregninger	43	-133 545	133 588	-16 028
Periodens resultat	**-19 631**	**8 165**	**-27 796**	-16 028
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	0	5 969	0	0
Sum disponeringer	*0*	*5969*	*0*	*0*
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet	0	0	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0	0

Note 32

Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet				
Indikator	**2015**	2014	2013	Ref.
Tilskudd fra EU	***2 143***	*1 324*	*1 029*	N32.3
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	9 192	3 333	10 327	N32.20
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	0	0	0	N32.21
Sum tilskudd fra NFR og RFF	**9 192**	3 333	10 327	N32.2
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)				
- diverse bidragsinntekter	10 444	13 850	13 442	N32.10
- tilskudd fra statlige etater	17 953	16 691	21 917	N32.12
- oppdragsinntekter	25 588	18 190	11 048	N32.13
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	**53 985**	48 731	46 407	N32.1

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 12/16

02.03.2016

Saksansvarlig: Jørn Wroldsen

Saksbehandler: Kai Robert Jakobsen og Lise M. Konow Linnerud

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra Høgskolen i Gjøvik til Kunnskapsdepartementet

---

Tilråding:

1. Styret vedtar styrets beretning for 2015.
2. Styret vedtar årsregnskapet for 2015.
3. Styret er tilfreds med beskrivelsen av årets resultater og tar Årsrapport 2015-2016 til etterretning.
4. Rektor gis fullmakt til å gjøre eventuelle endringer i tråd med behandlingen i styret, samt å gjøre redaksjonelle endringer som ikke har vesentlig konsekvenser for betydningen av innholdet.

Formål med saken

Styret skal hvert år avgi årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten, jf. Universitets- og høyskoleloven §9-2 femte ledd. Formålet med saken er å foreta en gjennomgang av de viktigste resultatene for 2015 og vedta styrets beretning og årsregnskapet.

Innhold i saken

Finansdepartementet har fastsatt felles standarder for årsrapport og årsregnskap i statlige virksomheter. Årsrapporten har følgende struktur:

- Styrets beretning
- Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- Årets aktiviteter og resultater
- Styring og kontroll i virksomheten
- Vurdering av fremtidsutsikter
- Årsregnskap

Saksfremlegget inneholder Styrets beretning og lederkommentarene i årsregnskapet. Disse to dokumentene skal signeres av styret. Selve årsrapporten og årsregnskapet følger som vedlegg. Kapitlet om fremtidsutsikter (planer for 2016) i rapporten henviser til NTNUs rapport.

Vedlegg: **Forslag til årsrapport for 2015 for Høgskolen i Gjøvik**
Årsregnskapet 2015 for Høgskolen i Gjøvik

Styret beretning

Om strategisk arbeid
Styret er svært tilfreds med det engasjement høgskolen har vist i forbindelse med Strukturmeldingen i 2015. Først ved å søke kontakt og utrede mulige fusjonsalternativ som innspill til Kunnskapsdepartementet, dernest det arbeidet som høgskolen har nedlagt mot selve fusjonstidspunktet 1. januar 2016. Det at NTNU, HiST og HiÅ sammen med HiG blir en ny nasjonal og internasjonal hovedaktør innen utdanning og forskning, er et resultat av et bredt og intensivt engasjement ved HiG.

Styret har vektlagt campusutvikling og nybygg for å dekke nødvendige arealbehov for høgskolens satsinger, i alt 5000 m^2, med mål om ferdigstilling i august 2017. Arealene skal dekke behov for nødvendige undervisningsrom, ingeniørlaboratorier, arbeidsplasser for studenter, vekstkontorer for hele høgskolen og kontorer for fellesadministrasjon og ledelse.

I forbindelse med en omfattende lederutviklingsprosess ble det utviklet tre strategiske proxymål (felles overordnede mål) for høgskolens aktivitet. Disse proxymålene er:

1. Ved HiG skal 50 % av studentene gjennomføre sin utdanning på normert tid innen 2016
2. Øke BOA-inntekter med 25 % innen utgangen av 2016
3. Sikre to klyngefinansieringer (Arena, SFF, SFI, eller liknende innen utgangen av 2016)

Om utdanningsområdet
Etter styrets vurdering har Høgskolen i Gjøvik en studieportefølje som svarer svært godt på samfunnets behov, med god utdanningskapasitet innen etterspurte utdanningsområder som teknologi-, ingeniør- og helsefag. Høgskolen har hatt økte søkertall de siste ni årene, god studentøkning, og vil sannsynligvis nå målet om 3600 studenter i 2016. Også antall førsteprioritetssøkere via Samordna opptak har økt de siste ni årene. Høgskolens i Gjøviks masterprogrammer er godt etablerte med 49 opptatte studenter og 26 produserte kandidater i 2015. Vi finner størst volum på de eldre masterne (informasjonssikkerhet og anvendt informatikk), men vi ser også at de andre programmene er i ferd med å etablere en stabilitet i produksjonen. Høgskolens har utviklet erfaringsbaserte master i informasjonssikkerhet i samarbeid med Politihøgskolen, og sammen med cyberforsvaret utvides denne i 2016 med en studieretning. 35 kandidater er ved utgangen av 2015 tatt opp på IMTs PhD utdanninger. Store, nye NFR finansierte prosjekter i 2016, CCIS og bidrag fra KUF fondet sikrer kandidatstrømmen inn på programmet i årene som kommer.

Bachelor i logistikk er utviklet i samarbeid med Høgskolen i Molde/vitenskapelig høgskole i logistikk. Molde har trukket seg fra dette samarbeidet, og nytt samarbeid er etablert i samarbeid med fusjonspartner HiST.

Avdelingene har gjennom varierte tiltak tatt tak i høgskolens utfordringer angående gjennomstrømning (proxymål 1).

Høgskolen i har i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer gjennomført pilotkullet for den Nasjonale innovasjonsskolen for kommunal sektor med svært god evaluering.
I tråd med høgskolens kompetanseprofil på akutt og kritisk syke, er avtale inngått med HiL om overtakelse av Nasjonal paramedic-utdanning f.o.m. 2015.

Om forskning
Styret er svært god fornøyd med uttelling på eksterne arenaer som NFR og EU. Fra NFR fikk HiG 25,7 mill.kr. Dette er en økning på 20,1 %, og skyldes i hovedsak svært god uttelling innenfor IKT

Pluss. I EU har vi hatt stor søknadsaktivitet, men det har vært utfordrende å få tilslag i Horizon 2020. Vi har lykkes med å få et totalt tilskudd på 6,5 mill.kr fra EUs rammeprogram (FP 7 og Horizon 2020). I tillegg har vi fått tildelt 2,1 mill.kr fra EU til undervisning og annet enn forskning. Totalt sett gir dette en økning i tilskuddet fra EU på 0,6 % fra foregående år.

Ved utgangen av 2015 har Center for Cyber- and Information Security (CCIS) over 20 eksterne nasjonale og internasjonale partnere. Senteret skal *"styrke samfunnets kompetanse og ferdigheter til å beskytte mot, oppdage, respondere på og etterforske uønskede og kriminelle handlinger som benytter datamaskiner"*.

Forskningsrådet tildelte i november 2014 SINTEF Raufoss Manufacturing AS status som Senter for Forskningsdrevet Innovasjon (SFI) innen bærekraftig innovasjon og automatisert produksjon av multimaterialprodukter. Senteret inkluderer Høgskolen i Gjøvik innen Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products. Senteret har i 2015 vært i en oppbyggingsfase og det er investert i utstyr for over 10 millioner for å få en oppgradert laboratorievirksomhet innen additiv tilvirkning. Det har vært tilknyttet en PhD innen atomic scaling og det er startet prosesser for at det i 2016 tilsettes en PhD innen dette området.

Senter for omsorgsforskning, Østlandet har en sterk utvikling med økende oppdragsmengde og nye nasjonale oppgaver. Nytt vitenskapelig tidsskrift ble lansert i 2015), utforming av den nasjonale kunnskapsbasen for FOUI innen omsorgsfeltet (omsorgsbiblioteket.no) og ledelse av det nasjonale forskernettverket knyttet til implementering av velferdsteknologi i kommunene, er alle eksempler på dette. Senteret kan vise til en akseptabel økning i antall vitenskapelige publikasjoner som følge av en bevisst endring av fokus fra publisering i rapportform til publisering i tidsskrift med fagfellesvurdering. Endringen kan bidra til å styrke forskningskapasiteten ved Senteret og dermed øke sjansen for at det skal vinne konkurransen om forskningsmidlene.

Styret er svært fornøyd med at prognosen for vitenskapelige publikasjonspoeng ser ut til å øke i størrelsesorden 29 % i forhold til 2014 (beregningsmåte i 2014), og ligger an til å produsere 0,86 publikasjonspoeng pr. UFF-stilling i 2015. Dette er på nivå med det flere universitet oppnådde i 2014.

Om samfunnskontakt
HiG har omfattende kontakt med samfunns- og arbeidsliv gjennom en rekke samarbeidsnettverk med næringsliv og forvaltning. Dette har blitt forsterket og utvidet i forbindelse med fusjonsprosessen.

Om drift
HiGs interne budsjettmodell er noe justert for å sikre bedre handlingsrom sentralt til strategiske satsinger.

HiG/NTNUiG er inne i en løpende prosess med campusutvikling, og det er i 2015 vedtatt bygging av et nybygg med sikte på ferdigstilling i august 2017.

Styrets kommentar til årsregnskapet 2015

Høgskolens formål

- Tilby høyere utdanning på høyt internasjonalt nivå
- Utføre forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- Formidle kunnskap om virksomheten og utbre forståelse for og anvendelse av vitenskapelige metoder og resultater, både i offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv.

Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene med opplysning om eventuelle avvik

Regnskapet er satt opp i samsvar med Statlige Regnskapsstandarder (SRS) og veiledningene som er utarbeidet i forbindelse med Finansdepartementets utprøving av periodiseringsprinsippet i utvalgte statlige virksomheter med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høgskolesektoren. Vi har valgt ikke å periodisere «ikke avviklet ferie» og «ikke avviklet avspasering» i likhet med de fleste andre i UH-sektoren. Ordinær bevilgning fra Kunnskapsdepartementet er inntektsført i henhold til KDs kostnadsprofil for sektoren.
Det har vært nødvendig med noen tilpasninger i høgskolens regnskap for å få inngående balanse i 2016 til å passe inn i NTNUs inngående balanse 2016. Endringene er beskrevet i prinsippnote SRS.

En vurdering av institusjonens drift i perioden

Resultat av ordinære aktiviteter var 15,880 mill.kr i pluss. Dette er 11,812 mill.kr bedre enn resultatet for 2014. Det store positive resultatet skyldes innbetalinger fra Oppland fylkeskommune og fra Kompetanse-, universitets og forskningsfondet i Oppland AS på 12,5 mill.kr til nybygg på campus og Ph.d-utdanninger. I tillegg har det blitt gitt et tilskudd på 3,85 mill.kr fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet til investeringer i laboratoriet for universell utforming. Disse midlene inngår i posten Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet og er avsatt i balansen for framtidig bruk. Periodens resultat (resultatet for avsluttede prosjekter) var 1,194 mill. kr, og er i sin helhet tilført annen opptjent virksomhetskapital. Total virksomhetskapital utgjør etter dette 12,796 mill.kr.
Likviditetsgraden er 3,0 og svært god. Totalt sett vurderes høgskolens økonomi som meget solid ved inngangen til 2016.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

Ordinært resultat på 15,880 mill.kr er ca. 13 mill.kr mill.kr bedre enn budsjettert. (Innbetalingen fra Oppland fylkeskommune på 5,2 mill.kr er da periodisert og ført som en avsetning). Det gode resultatet skyldes at inntektene øker med totalt 10,8 % eller 36,0 mill.kr i forhold til fjoråret, mens kostnadene øker med 7,4 % eller 24,2 mill.kr. .

Inntekter fra bevilgninger økte med 6,6 %. Inntekter fra tilskudd og overføringer viste en vekst på 19,2 %. Dette skyldes i stor grad en økning i antall bidragsprosjekter finansiert av NFR, RFF og EU-rammeprogram. Salgs- og leieinntekter økte med 30,3 % og
Andre driftsinntekter med 5,5 mill.kr (tilskudd til nybygg fra Oppland fylkeskommune).

Veksten i personalkostnader utgjorde 10,1 % og utgjorde 66,9 % av totale driftsinntekter mot 67,3 % i samme periode i fjor.

Andre driftskostnader økte med 1,4 %. Kostnader til reise og diett har økt med 4,5 mill.kr eller 42,8 %, og har sammenheng med reiser i tilknytning til fusjonsarbeidet.

Omtale av utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet
Note 15, del 1 viste en økning i avsetning på 10,212 mill.kr. De største endringene er økte avsetninger på interne prosjekter 3,672 mill.kr, økt avsetning til reservepost 2,492 mill.kr og økte avsetninger til campusutvikling 5,250 mill.kr.

Omtale av gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder
Det er gjennomført investeringer for tilsammen 11,8 mill.kr eller 1,9 mill.kr mer enn i fjor. Dette omfatter investering i IT- og audiovisuelt utstyr, inventar og forsknings- og laboratorieutstyr.

Det er gjennomført en ombygging av simuleringssenteret ved Avdeling for helsefag på for ca. 5 mill.kr. Avskrivningene utgjorde totalt sett 6,7 mill. kr og det er 1,4 % mer enn tilsvarende tall for fjoråret.

Ressursutfordringer som framkommer i arbeid med langtidsbudsjett
Høgskolen har en studieportefølje som er svært godt tilpasset samfunnets behov. Det er generelt god etterspørsel i arbeidsmarkedet etter høgskolens kandidater.

HiG har for tiende år på rad en god økning i søkertallene. I år øker søkningen med 17,2 % fra 1 696 i 2014 til 1 987 i år. Fjorårets tilsvarende tall var 7,6 %. Spesielt gode er søkertallene for Bachelor i ingeniørfag i SO som øker med over 24 %. Også Bachelor- og Master i informasjonssikkerhet fortsetter med god økning i søkertallene, med hhv. 3,9 og 3,7 søkere per studieplass. Økonomiutdanningene har økning på alle studieprogram, ved fleksibel Bachelor i økonomi og likeledes er det hele 5,7 søkere per studieplass. TRES og Y-vei har også fortsatt høye søkertall og samlet sett 3,4 søkere per studieplass. Høgskolen har i år 849 studieplasser i SO. Da er 20 studieplasser i Bachelor i byggeledelse fjernet, pga. manglende kapasitet. Antall førsteprioritetssøkere per studieplass ved høgskolen har økt fra 1,9 i 2013 til 2,0 i 2014 til 2,3 i år.

Høgskolen i Gjøvik har hatt en sterk vekst de siste årene, med tredobling av antall studenter og ansatte siden 1994. Veksten høgskolen er inne i med flere ansatte og studenter, medfører behov for større arealer til undervisning, forskning og kontorplasser med tilhørende investeringer. Høgskolen ønsker på lengre sikt å samle all primæraktivitet på campus. Det er på denne bakgrunn iverksatt et arbeid med å realisere et nybygg på inntil 5 000 kvm for å dekke behovet for mer arealer (laboratorier, undervisnings/studielokaler og kontorer) i samarbeid med Statsbygg. Høgskolen har 25 858 m^2 til disposisjon. Høgskolen må imidlertid leie lokaler eksternt, og det gir økte leiekostnader.
Aktiviteter i tilknytning til fusjonsprosessen med fusjonsaktiviteter i nye NTNU forventes å gi ekstra kostnader også i 2016.

Høgskolens revisor
Riksrevisjonen er høgskolens revisor.

Årsrapport 2015

Dokumentstatus: ENDELIG RAPPORT, oversendt til styrebehandling 2. mars 2015

Forord

Årsrapporten for 2015 er siste årsrapport for Høgskolen i Gjøvik (HiG) som selvstendig institusjon. Med virkning fra 01.01.2016 ble Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Sør-Trøndelag fusjonert med NTNU. Fusjonen innebærer at Høgskolen i Gjøvik sin formelle status, styring og ledelse endres. I årsrapporten beskrives de institusjonelle forholdene slik Høgskolen i Gjøvik var organisert og ble drevet fram til 31.12.2015, dvs. fram til fusjonen med NTNU.

Samtidig blir selve virksomheten til NTNU i Gjøvik (NTNUiG) og aktivitetene innenfor utdanning, forskning og formidling i stor grad videreført uendret i 2016 innenfor NTNU sin organisasjon. I årsrapporten beskrives disse aktivitetene som igangværende. Når det gjelder vurdering av framtidsutsikter og beskrivelse planer for 2016 vises det til årsrapport for 2015-2016 for NTNU.

Innhold

1 STYRETS BERETNING 3

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL 6

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER 8

3.1 Prioriterte aktiviteter 8

3.2 Virksomhetsmål 10

3.3 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter 37

3.4 Midler tildelt over kap. 281 37

3.5 Helse, miljø og sikkerhet 37

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN 38

4.1 Overordnet vurdering 38

4.2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet 38

4.3 Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen 38

4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap 38

4.5 Tidstyver 38

5 VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER 39

6 ÅRSREGNSKAP 40

1 STYRETS BERETNING

Om strategisk arbeid

Styret er svært tilfreds med det engasjement høgskolen har vist i forbindelse med Strukturmeldingen i 2015. Først ved å søke kontakt og utrede mulige fusjonsalternativ som innspill til Kunnskapsdepartementet, dernest det arbeidet som høgskolen har nedlagt mot selve fusjonstidspunktet 1. januar 2016. Det at NTNU, HiST og HiÅ sammen med HiG blir en ny nasjonal og internasjonal hovedaktør innen utdanning og forskning, er et resultat av et bredt og intensivt engasjement ved HiG.

Styret har vektlagt campusutvikling og nybygg for å dekke nødvendige arealbehov for høgskolens satsinger, i alt 5000 m^2, med mål om ferdigstilling i august 2017. Arealene skal dekke behov for nødvendige undervisningsrom, ingeniørlaboratorier, arbeidsplasser for studenter, vekstkontorer for hele høgskolen og kontorer for fellesadministrasjon og ledelse.

I forbindelse med en omfattende lederutviklingsprosess ble det utviklet tre strategiske proxymål (felles overordnede mål) for høgskolens aktivitet. Disse proxymålene er:

1. Ved HiG skal 50 % av studentene gjennomføre sin utdanning på normert tid innen 2016
2. Øke BOA-inntekter med 25 % innen utgangen av 2016
3. Sikre to klyngefinansieringer (Arena, SFF, SFI, eller liknende innen utgangen av 2016)

Om utdanningsområdet

Etter styrets vurdering har Høgskolen i Gjøvik en studieportefølje som svarer svært godt på samfunnets behov, med god utdanningskapasitet innen etterspurte utdanningsområder som teknologi-, ingeniør- og helsefag. Høgskolen har hatt økte søkertall de siste ni årene, god studentøkning, og vil sannsynligvis nå målet om 3600 studenter i 2016. Også antall førsteprioritetssøkere via Samordna opptak har økt de siste ni årene. Høgskolens i Gjøviks masterprogrammer er godt etablerte med 49 opptatte studenter og 26 produserte kandidater i 2015. Vi finner størst volum på de eldre masterne (informasjonssikkerhet og anvendt informatikk), men vi ser også at de andre programmene er i ferd med å etablere en stabilitet i produksjonen. Høgskolens har utviklet erfaringsbaserte master i informasjonssikkerhet i samarbeid med Politihøgskolen, og sammen med cyberforsvaret utvides denne i 2016 med en studieretning. 35 kandidater er ved utgangen av 2015 tatt opp på IMTs PhD utdanninger. Store, nye NFR finansierte prosjekter i 2016, CCIS og bidrag fra KUF fondet sikrer kandidatstrømmen inn på programmet i årene som kommer.

Bachelor i logistikk er utviklet i samarbeid med Høgskolen i Molde/vitenskapelig høgskole i logistikk. Molde har trukket seg fra dette samarbeidet, og nytt samarbeid er etablert i samarbeid med fusjonspartner HiST.

Avdelingene har gjennom varierte tiltak tatt tak i høgskolens utfordringer angående gjennomstrømning (proxymål 1).

Høgskolen i har i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer gjennomført pilotkullet for den Nasjonale innovasjonsskolen for kommunal sektor med svært god evaluering.

I tråd med høgskolens kompetanseprofil på akutt og kritisk syke, er avtale inngått med HiL om overtakelse av Nasjonal paramedic-utdanning f.o.m. 2015.

Om forskning

Styret er svært god fornøyd med uttelling på eksterne arenaer som NFR og EU. Fra NFR fikk HiG 25,7 mill.kr. Dette er en økning på 20,1 %, og skyldes i hovedsak svært god uttelling innenfor IKT Pluss. I EU har vi hatt stor søknadsaktivitet, men det har vært utfordrende å få tilslag i Horizon 2020. Vi har lykkes med å få et totalt tilskudd på 6,5 mill.kr fra EUs rammeprogram (FP 7 og Horizon 2020). I tillegg har vi fått tildelt 2,1 mill.kr fra EU til undervisning og annet enn forskning. Totalt sett gir dette en økning i tilskuddet fra EU på 0,6 % fra foregående år.

Ved utgangen av 2015 har Center for Cyber- and Information Security (CCIS) over 20 eksterne nasjonale og internasjonale partnere. Senteret skal *"styrke samfunnets kompetanse og ferdigheter til å beskytte mot, oppdage, respondere på og etterforske uønskede og kriminelle handlinger som benytter datamaskiner".*

Forskningsrådet tildelte i november 2014 SINTEF Raufoss Manufacturing AS status som Senter for Forskningsdrevet Innovasjon (SFI) innen bærekraftig innovasjon og automatisert produksjon av multimaterialprodukter. Senteret inkluderer Høgskolen i Gjøvik innen Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products. Senteret har i 2015 vært i en oppbyggingsfase og det er investert i utstyr for over 10 millioner for å få en oppgradert laboratorievirksomhet innen additiv tilvirkning. Det har vært tilknyttet en PhD innen atomic scaling og det er startet prosesser for at det i 2016 tilsettes en PhD innen dette området.

Senter for omsorgsforskning, Østlandet har en sterk utvikling med økende oppdragsmengde og nye nasjonale oppgaver. Nytt vitenskapelig tidsskrift ble lansert i 2015), utforming av den nasjonale kunnskapsbasen for FOUI innen omsorgsfeltet (omsorgsbiblioteket.no) og ledelse av det nasjonale forskernettverket knyttet til implementering av velferdsteknologi i kommunene, er alle eksempler på dette. Senteret kan vise til en akseptabel økning i antall vitenskapelige publikasjoner som følge av en bevisst endring av fokus fra publisering i rapportform til publisering i tidsskrift med fagfellesvurdering. Endringen kan bidra til å styrke forskningskapasiteten ved Senteret og dermed øke sjansen for at det skal vinne konkurransen om forskningsmidlene.

Styret er svært fornøyd med at prognosen for vitenskapelige publikasjonspoeng ser ut til å øke i størrelsesorden 29 % i forhold til 2014 (beregningsmåte i 2014), og ligger an til å produsere 0,86 publikasjonspoeng pr. UFF-stilling i 2015. Dette er på nivå med det flere universitet oppnådde i 2014.

Om samfunnskontakt

HiG har omfattende kontakt med samfunns- og arbeidsliv gjennom en rekke samarbeidsnettverk med næringsliv og forvaltning. Dette har blitt forsterket og utvidet i forbindelse med fusjonsprosessen.

Om drift

HiGs interne budsjettmodell er noe justert for å sikre bedre handlingsrom sentralt til strategiske satsinger.

HiG/NTNUiG er inne i en løpende prosess med campusutvikling, og det er i 2015 vedtatt bygging av et nybygg med sikte på ferdigstilling i august 2017.

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL[1]

Høgskolen i Gjøvik hadde ved utgangen av 2015 ca. 3500 studenter og 325 årsverk med utdanninger innen fagområdene helse, informatikk, media, teknologi, økonomi og ledelse. Utdanningene tilbys også videre i NTNU i Gjøvik som års-, bachelor-, master-, og PhD-studier, og virksomheten på Gjøvik har et anerkjent og internasjonalt spisset forskningsmiljø. HiG hadde ved utgangen av 2015 ansatte fra 40 ulike nasjoner og 127 internasjonale studenter som alle bidrar til et internasjonalt miljø på campus.

HiG har utviklet en tydelig strategi og er i en god prosess med å etablere en faglig utdannings- og forskningsprofil med fokus på bærekraft og sikkerhet. Denne profilen inkluderer utdanning og forskning i alle våre tre fagavdelinger:

- Avdeling teknologi, økonomi og ledelse (TØL)
- Avdeling informatikk og medieteknikk (IMT)
- Avdeling helse, omsorg og sykepleie (HOS)

Bærekraft er et begrep som i tillegg til «grønn utvikling og vekst» også inkluderer krav om en rettferdig, sikker og trygg sosial utvikling. Informasjonssikkerhet og pasientsikkerhet er derfor sentrale deler av en bærekraftig visjon. HiG er anerkjent som en svært god forsknings- og utdanningsinstitusjon innen fagområdet informasjonssikkerhet. Helsefagmiljøet har prioritert pasientsikkerhet som et viktig satsingsområde, og er under oppbygging i tett samarbeid med Universitetet i Stavanger. Senter for omsorgsforskning Øst har status som nasjonalt forskningssenter, og fokuserer på kunnskapsutvikling og tjenesteinnovasjon for bærekraftige pleie- og omsorgstjenester i fremtiden. Teknologimiljøet ved HiG tilbyr forskning og utdanning bl.a. innen bærekraftige industriprosesser (sustainable manufacturing) og er involvert i et nytt Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI), «Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products», samt en rekke FoU-prosjekter i samarbeid med industriklyngen på Raufoss, annen regional industri og nasjonal prosessindustri.

Det er også en målsetting at HiG/NTNUiG som utdanningsinstitusjon skal bidra til at det skapes ny virksomhet og nye arbeidsplasser i Innlandsregionen og i Norge. Kunnskap er nasjonens viktigste konkurransefortrinn som basis for nyskaping og verdiskaping. Derfor er det svært viktig å stimulere til å evne og ville starte nye bedrifter gjennom å gi kunnskap om hvordan dette kan gjøres. Like viktig er det å lære å gjennomføre forbedringer i eksisterende virksomheter både innenfor offentlig sektor og private sektorer. Alle avdelingene ved Høgskolen i Gjøvik har ambisjoner om en felles satsing på velferdsteknologi der både helse, teknologi, informatikk, media, økonomi og ledelse er sentrale kjerneområder. Ved Høgskolen i Gjøvik er innovasjon en obligatorisk del i alle bachelorutdanninger. Satsingen på innovasjon og samspill med arbeidslivet er styrket gjennom tett samarbeid med NTNU Technology Transfer as.

[1] I rapporten benyttes følgende forkortelser: Høgskolen i Gjøvik (HiG), Avdeling for helse, omsorg og sykepleie (HOS), Avdeling for informatikk og medieteknikk (IMT), Avdeling for teknologi, økonomi og ledelse (TØL) og Fellesadministrasjonen (FA)

I 2013 vedtok høgskolen Strategisk plan 2013 – 2016. Dokumentet setter rammen for HiGs aktiviteter:

Visjon

Kompetanse for et bærekraftig og trygt samfunn.

Virksomhetsidé

Høgskolen i Gjøvik (HiG) skal bidra til et bærekraftig og trygt samfunn gjennom utdanning, forskning og formidling på høyt internasjonalt nivå. HiG skal ha sin basis i bachelor- og masterutdanninger innen helse og omsorg, teknologi, informatikk, media, økonomi og ledelse. Gjennom dialog med samfunns- og arbeidsliv og studenter, tverrfaglighet og internasjonalisering, skal HiG bidra til verdiskaping som en løsningsorientert, og fleksibel aktør og samarbeidspartner.

Verdigrunnlag

HiGs virksomhet skal kjennetegnes av en åpen og tverrfaglig kultur basert på en høy faglig standard og etisk yrkesutøvelse. Gjennom samfunnsrelevant og profesjonell virksomhet skal HiG bidra til et bærekraftig samfunn.

Overordnede utviklingsretninger

Høgskolen skal videreutvikle fagområdene som allerede er etablert. For å sikre samfunnsrelevans og kvalitet i utdanning og forskning skal samarbeid med samfunns- og arbeidsliv videreutvikles. Styrket internasjonalisering er en viktig del av denne strategien.

Avdelingene skal spisse sin faglige aktivitet, samtidig som tverrfaglighet utvikles for å løse samfunnets utfordringer.

For å sikre en økonomisk bærekraftig høgskole legges det opp til en moderat vekststrategi, og en sterk satsing på utvikling av den fysiske infrastruktur. Av kostnadsdrivende strategier skal campusutvikling prioriteres i første del av planperioden. Høgskolen skal utvikles til å bli en attraktiv campus preget av godt læringsmiljø og høyt faglig nivå.

HiG skal være:

- en anerkjent utdanningsinstitusjon og attraktiv samarbeidspartner for samfunns- og arbeidsliv
- en internasjonalt anerkjent aktør på informasjonssikkerhet og medieteknologi
- en nasjonalt anerkjent aktør innen:
    - innovasjon i omsorgsfeltet
    - universell utforming
    - bærekraftig teknologi og ledelse i teknologibedrifter
- en attraktiv campus i et fremtidig universitet i Innlandet

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

3.1 Prioriterte aktiviteter

3.1.1 Fusjonsprosessen med NTNU, HiST og HiÅ

Pr. utgangen 1. tertial var prosjektorganisasjonen for fusjonen etablert, og prosjektets høyeste prioritet var sikker drift fra fusjonstidspunktet 1. januar 2016.

Det ble nedsatt tolv administrative arbeidsgrupper med ansvar for ulike fagområder. Ansattrepresentanter (tillitsvalgte) var representert i gruppene:

1. Studieadministrative funksjoner og tjenester
2. Økonomitjenester og – funksjoner
3. Lønn
4. IKT-drift
5. HR – Personaltjenester og HMS
6. Kommunikasjon
7. Sikkerhet og beredskap
8. Arkiv- og dokumentasjonsforvaltning
9. Støttetjenester for forskning og innovasjon
10. Bibliotektjenester
11. Tekniske driftstjenester
12. Praksisadministrasjon

Arbeidsgruppene etablerte underliggende ressursgrupper, bestående av medarbeidere med spisskompetanse på de ulike områdene. HiG deltok i alle grupper der det ble forventet.

Generelt er det lagt ned et stort arbeid i alle institusjonene, og fusjonsprosessen oppleves å ha gått bra så langt. Det er betydelig kontaktvirksomhet og møter blant faglige/vitenskapelige og blant teknisk-administrative fusjonspartnere. For HiG har det vært krevende å delta i alle disse prosessene. Både fordi vi har en liten administrasjon og fordi mange av aktivitetene foregikk i Trondheim.

Overgangsåret 2016

Nye NTNU vil få helt ny organisering i 2017, men fram til da ønsket fusjonsprosjektet (som ble avsluttet 1. januar 2016) å gjøre få endringer i de eksisterende strukturene. For å oppnå sikker drift og skape ro og trygghet om hvem som har lederansvar venter man med de store endringene.

Studiestedene Ålesund og Gjøvik har det første året (2016) status omtrent som fakulteter ved «gamle» NTNU, herunder et stedlig styre tilsvarende et fakultetsstyre. NTNU i Gjøvik beholder en stedlig leder (viserektor) med samlet ansvar for den faglige og administrative virksomheten på campusen. Viserektor rapporterer til rektor på NTNU. NTNU i Gjøvik beholder også en administrativ leder (direktør) for det teknisk-administrative støtteapparatet, som ved HiG. Eneste forskjell er at studiedirektør nå rapporterer til undervisningsleder (tidligere prorektor HiG).

Faglig plattform og organisering

Etter bred høring ble Fusjonsplattformen vedtatt 19. august. HiG har deltatt aktivt i arbeidet med faglig organisering, og leverte første høringsinnspill om fire konsepter for faglig organisering 15. september.

3.1.2 Nybygg på campus

HiG mottok 7. desember tilbud om nybygg fra Statsbygg, og i august bekreftet NTNU at byggeprosjektet kan videreføres. Det forutsettes at prosjektet finansieres som et av Statsbyggs kurantprosjekt.

Anslått husleie for nybygget er 12 mill. kr. årlig, pluss eventuelt tillegg for økt pris på tomteanskaffelse som angitt i tilbudet. Kostnaden er innenfor vedtatt ramme i Langtidsbudsjettet 2015-18.

Høgskolestyret har i vedtak 10. desember gitt rektor fullmakt til å inngå avtale om nybygg i tråd med Statsbyggs tilbud datert 7. desember 2015. Styret forventer at bygget står klart i august 2017 og at det ikke betales husleie for mer tomteareal enn det som kreves for nybygget.

3.2 Virksomhetsmål

Sektormål 1 fra KD: Høy kvalitet i utdanning og forskning

HiGs virksomhetsmål:

VM 1.1 - HiG skal videreutvikle studieprogram med vekt på indre sammenheng, progresjon og samfunnsrelevans

Nasjonale kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Andel uteksaminerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram seks år tidligere (KD)	-	-	0,7	0,8	0,8

HiGs kvantitative styringsparametere

Antall disputaser på eget ph.d.-program Computer Science*	2	0	5	6	10

*1 tatt opp i 2008, 1 tatt opp i 2010, 3 tatt opp i 2012

Kommentar til kvantitative styringsparametere

PhD i informasjonssikkerhet (senere også Computer Science) ble godkjent opprettet i juli 2008, og de første studentene ble tatt opp i 2009. Siden den gang har totalt 11 kandidater disputert for graden PhD in Information Security og 2 kandidater for graden PhD in Computer Science.

I 2009 ble 7 tatt opp, hvorav 5 fullførte innen 6 år (en i 2011, 3 i 2012 og en i 2015, et i gjennomsnitt på 43 måneder eller 3,6 år. 1 har sluttet.

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere resultater fra student- og kandidatundersøkelser

Det gjennomføres ikke egen studentundersøkelse ved HiG. NOKUT gjennomførte imidlertid ny runde av studentundersøkelsen Studiebarometeret.no høsten 2015, med følgende resultat:

Ved HiG svarte 381 studenter fra 34 studieprogrammer på undersøkelsen (46 %). Studentene på Bachelor i radiografi, sykepleie, elektroingeniør og maskiningeniør er spesielt fornøyd med studieprogrammet de går på. På spørsmål om å gjøre en helhetsvurdering av studiene: «Alt i alt, hvor fornøyd er jeg med studieprogrammet», ligger disse studiene helt i topp og over landsgjennomsnittet.

Studentene på Bachelor i radiografi utmerker seg med å gi en alt-i-alt-skår på 4,7 av 5. Landsgjennomsnittet her ligger på 4,1.

Landsgjennomsnittet for Bachelor i sykepleie er 4, her gir HiGs studenter 4,4.

Generelt har alle studentene ved HiG gitt 4 av 5 poeng på hvor fornøyd de alt i alt er med studieprogrammet de går på. Av enkeltspørsmålene står arbeidslivsrelevans frem som det punktet studentene er aller mest fornøyd. Muligheten til å påvirke innhold og undervisning i studiene gis derimot lavest skår.

På landsbasis trekkes ingeniørstudentene frem blant de minst fornøyde studentene. Ved HiG merker spesielt elektroingeniør- og maskiningeniørstudentene seg ut med en helhetsvurdering på 4, mot landsgjennomsnittet på 3,8.

Det kan tilføyes at HiGs studenter deltok på NTNUs læringsmiljøundersøkelse høsten 2015. Resultatet av denne vil ikke foreligge før våren 2016.

Vurdere utdanningssamarbeid nasjonalt

- HOS: Sammen med HiOA og HiBV samarbeider HOS med en pilot for videreutdanning i beskrivende radiograf. Utdanningsstedene vil ha ansvar for hvert sitt emne og forelesningene vil bli formidlet via nettbaserte løsninger. Pilotarbeidet er delfinansiert av Norgesuniversitet, og har planlagt oppstart høst 2016. Avdelingen inngikk i 2015 samarbeid med Sykehuset Innlandet i forbindelse med gjennomføring av Nasjonal Paramedic-utdanning. Tidligere samarbeidspartner var Ullevål Universitetssykehus. Videre samarbeider HOS med HiL om Nasjonal innovasjonsskole for kommunesektoren. Det er igangsatt tre kull i løpet av 2015. Avdelingen fortsatte samarbeidet med Akershus universitetssykehus i gjennomføring av utdanning i nettverksmøter og relasjonskompetanse. HOS har også i samarbeid med Statped gjennomført et tilrettelagt utdanningstilbud i veiledning. I løpet av høsten 2015 har de fleste studieprogram startet et samarbeid med naturlige samarbeidspartnere i det nye NTNU.

- IMT: Avdelingen har i 2015 arbeidet med å videreutvikle Experience-based Master in Information Security (MISEB) med en studieretning i Cyber Security and Operations bl.a. i samarbeid med Forsvarets ingeniørhøgskole gjennom Center for Cyber and Information Security. Avdelingen vurderer fortsatt om en modell for opprettelse av bilaterale double degree avtaler med utenlandske universiteter, også innen informasjonssikkerhet, er mer hensiktsmessig enn mindre forpliktende utvekslingsavtaler. IMT er også involvert i et samarbeid bl.a. med HiL for å finne finansiering til et Nordic Master Programme knyttet til juridiske og ledelsesrelaterte aspekter av informasjonssikkerhet og personvern[2]. Mediefagene ved Medieteknologilaboratoriet (MTL) samarbeider med Avdeling TVF/HIL om å etablere Sportsmediesentret. For dette arbeidet ble det sendt inn en revidert finansieringssøknad til KUF fondet i andre tertial.
- TØL: Bachelor i logistikk sammen med Høgskolen i Molde, startet høsten 2015. Molde har nå sagt opp avtalen som følge av fusjonen med NTNU. Faglig samarbeidspartner for NTNU i Gjøvik blir fagmiljøet ved det gamle HiST. Søknadsprosessen mot NOKUT om MBA i Sustainable Economics som fellesgrad er avlsuttet, men videreføres innenfor NTNU. Studiet vil ha fokus på

[2] http://www.norden.org/no/tema/udanning-og-forskning-i-norden/nordic-master-programme

bærekraftig økonomi, og utvikles i nært samarbeid med næringslivet. Det ble startet planlegging av bachelor ingeniørfag i fornybar energi i samarbeid mellom HiG og HiST (NTNU i 2016).

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.1

Det jobbes systematisk og godt i alle fagavdelinger med utviklingen av studieprogrammer. Fagmiljøene har god kontakt med eksterne relevante aktører, og dette skal bidra til å sikre relevante studieprogram.

HiG benytter resultater fra studiebarometeret i tillegg til interne tilbakemeldingssløyfer fra studentene når vurderinger av indre sammenheng og progresjon for det enkelte studieprogram skal vurderes og videreutvikles. Studienemnda gjennomgår årlig alle endringer i planverk, i tillegg til at de har årlige fokusområder som sjekkes for alle studieprogram.

HiG avsetter årlig ressurser på å utvikle studentdemokratiet, slik at studenttillitsvalgt-systemet har kompetanse til å kunne bidra i utvikling av studieprogrammene. Studenttillitsvalgte tilbys studiepoenggivende kurs i organisasjon og ledelse, informasjonskvelder og inviteres til å delta på HiGs årlige todagers kvalitetsseminar. Seminaret samler alle med lederroller ved HiG, både ansatte og studenter, med felles fokus på kvalitetsutvikling i organisasjonen.

HiG har hatt økende fokus på utdanningsledelse, med gode samlinger av alle studieprogramansvarlige, utdanningsmøter mellom utdanningsansvarlige ved fagavdelingene og sentralt, i tillegg til kvalitetsseminaret. Møtene har fokus på rolleforståelse, erfaringsutveksling, sentrale institusjonstemaer og nasjonale fokusområder, alt med mål om å videreutvikle HiG/NTNUiGs studieprogram.

VM 1.2 - HiGs utdanninger skal ha et tydelig internasjonalt perspektiv

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende min. 3 mnd)	99	148	79	130	140

Kommentar til kvantitative styringsparametere

I 2014 og 2015 har Enhet for internasjonalisering (INT) lavere aktivitet mot studenter og vitenskapelige ansatte på grunn av lav bemanning. Samtidig har EU lansert et nytt Erasmusprogram som krever mye ressurser og nye måter å jobbe på. I tillegg ble flere stipendprogrammer avsluttet i 2014 som medfører en nedgang på ca. 20 innkommende studenter i året. Dette har ført en reell nedgang i antall utvekslingsstudenter i 2015, spesielt på utreisende studenter fra HiG. I HiG/NTNUiGs strategi for internasjonalisering står det at vi skal satse på å øke studentmobiliteten. Per i dag ligger vi på 9,3 % av våre studenter som har et internasjonalt semester. Den nasjonale målsetningen til KD (som gjenspeiler

EU2020) er på 20 %. Fusjonspartneren vår NTNU ligger på mellom 30 og 40 %. HiG er derfor langt unna å nå disse målsetningene, og det må gjøres lokale tiltak for å øke fokus på utgående studentmobilitet.

Enhet for internasjonalisering har søkt om midler via et nytt stipendprogram i Erasmus+ som heter Global mobilitet. Her er det søkt om totalt 302.445,- Euro fordelt på til sammen 65 stipender (både ansatte og studenter inn/ut) over en 2-årsperiode. HiG fikk tildelt 188 700 Euro over en 2-årsperiode. Det er vi veldig godt fornøyd med. Bare UiB og NTNU fikk tildelt mer midler enn oss nasjonalt. De første studentene startet januar 2016.

I et fusjonsmøte med NTNU fikk fungerende leder av Enhet for Internasjonalisering, HiG fikk tilfeldigvis vite at kvotestudenter skal registreres og telles som utvekslingsstudenter. Dette har aldri blitt gjort tidligere ved HiG, derfor får vi ytterligere 10 kvotestudenter registrert som utvekslingsstudenter i 2015.

DBH skiller ikke lenger på mobilitet over og under tre måneder, men kunnskapsdepartementet innvilger allikevel kun mobilitetsmidler for mobiliteter over tre måneder. Derfor har vi fortsatt to tabeller her i rapporten.

Alle utvekslingsstudenter ved HiG (uavhengig av lengde på oppholdet):

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Inn	33	27	25	64	70	88	97	92
Ut	37	30	60	52	38	28	47	21
Totalt	70	57	85	116	108	116	144	113

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus+ (KD)

IMT har prosjekter i EU FP7 (FIDELITY, INGRESS, CP 7.0 or Origins), EU H2020 (CityCop), EU Eurostar (Infuse), EU Erasmus (COSI) og har også prosjektet PiDaas som er finansiert av EU utenfor rammeprogrammet. For øvrige detaljer om prosjektene se kommentaren under VM 1.7.

TØL har flere søknader under arbeid til H2020 innen Sustainable Manufacturing i samarbeid med Indian Institute of Technology Hydrabad, og Erasmus+ i samarbeid med Kiev Polytechnic Institute.

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere HiGs utdanningssamarbeid internasjonalt

- HOS: BA Sykepleie har samarbeid med Kilimanjaro Christian Medical University College (KCMUC) Tumaini University i Moshi, Tanzania som inneholder studentutveksling i teoretiske og praktiske fag, kompetanseutveksling og forskningssamarbeid innen sykepleie. Samarbeidet ble midtveisevaluert juni 2015 og vurdert som vellykket fra begge parter. Utover dette eksisterer utvekslingsavtaler med flere utenlandske institusjoner, hvorav University of Namibia (også innen radiografi) skal kvalitetssikres i 2016 etter modell fra Tanzania. For ergoterapiutdanningen er det inngått en samarbeidsavtale med Arcada Universitet i Finland og University College Lillebælt i

Danmark. Det er kontakt med University at Buffalo, Canada med tanke på å inngå en samarbeidsavtale. Det er etablert et utdanningssamarbeid med The Institute for Mindfulness Based Approaches (IMA) om å tilby en videreutdanning som instruktør i oppmerksomt nærvær, oppstart vår 2016.

I 2015 og 2016 er HiG/NTNUiG koordinator for Nordplus-nettverket Norlink i en 2-årsperiode. Nettverket består i dag av 11 partnerinstitusjoner fra Finland, Sverige, Danmark, Island og Norge. HOS har vært med siden 1994, og det er første gang HiG/NTNUiG er koordinator for nettverket hvor Enhet for internasjonalisering har koordinatorrollen. Bachelor i sykepleie jobber sammen med Enhet for internasjonalisering (Erasmus+ rådgiver) om å sende en søknad om midler til samarbeid med Tanzania gjennom Erasmus+ Key Action 1 Global Mobilitet (call 2016).

- TØL har samarbeid gjennom Eurasia-prosjektet med Kiev Polytechnic Institute, National Technical University of Ukraine (KPI NTUU). Høgskolen har fått oppstartsmidler fra SIU for samarbeid med India. Målet er videreutvikling av forsknings- og utdanningssamarbeidet med Indian Institute of Technology Hydrabad (IITH). Det arbeides fortsatt med søknad til Horizon 2020. Dette gjelder fagområdene Sustainable Manufacturing og Sustainable Economics. TØL har en MoU med Udayana University (Bali), og arbeider for en utvekslingsavtale med fokus på studentenes forståelse av bærekraftige samfunn.

  TØL har fått innvilget prosjektmidler fra SIU til 3 prosjekter for samarbeid med KPI og andre partnere i Ukraina, samt SIUs Nord-Amerika program, University of Winnipeg, Canada. TØL skal fokusere på å få opp flere aktuelle partnere for utveksling for sine studenter, spesielt i Europa. Enhet for internasjonalisering bistår aktivt fagmiljøer som ønsker å etablere kontakter for slik å følge opp strategisk delplan for internasjonalisering.

- IMTs emner på master- og PhD-nivå undervises på engelsk, samt at det på bachelornivå tilbys ulike semesterpakker på engelsk. HiG/NTNUiG deltar gjennom IMT i multiple degree masterutdanningene CIMET og COSI med opptak høsten 2015. Partnere i disse hhv. tidligere ERASMUS Mundus og ERASMUS+ prosjektene er følgende universitet: Jean Monet i St Etienne, Granada og Eastern Finland. CIMET kjøres studieåret 2015/2016 som et ordinært studieprogram, uten Erasmus Mundus profilen. Begge programmene administreres fra Jean Monet, og mobilitet i begge programmene innebærer at studentene kan velge NTNUiG i sitt 3. semester (høst 2016). I tillegg har IMT et studiesamarbeid med Universitetet Jean Monet om masterprogrammet 3DMT som innebærer at studentene tar 3. semester på Gjøvik, og i tillegg leverer HiG-emner over nett til studenter i Frankrike. IMT jobber videre med prosjektet Higher Education, Research and Development in the Western Balkans (HERD) med gode tilbakemeldinger fra partnerne. CIMET videreføres uten EU-finansiering. CIMET konsortiet fikk i 2014 innvilget Erasmus+ finansiering til nytt multiple degree-masterprogram COSI (Colour in Science and Industry). Colour and Media Technology Lab tilbyr i tillegg mange “internships” gjennom våren/sommeren. På disse semesterpakkene får IMT inn mange studenter fra sine Erasmus+ partnere, spesielt Tyskland og Frankrike. Ut over dette har IMT et førtitalls Erasmus og

Erasmus+ samarbeids- og utvekslingsavtaler med internasjonale institusjoner. Avdelingen vurderer videre en modell for konsolidering av denne avtaleporteføljen. Dette kan for eksempel gjøres i form av bilaterale double degree avtaler med utenlandske universiteter også innen informasjonssikkerhet. IMT jobber også sammen med Enhet for internasjonalisering (Erasmus+ rådgiver) for å jobbe frem en søknad i samarbeid med de tidligere partnerne i AEP HERD IKT (Vest-Balkan). Målet er å søke prosjektmidler i Erasmus+ Key Action 2.

Kunnskapsdepartementet har uttalt at de forventer økt deltagelse fra norske læresteder i Erasmus+ programmet i sin helhet, derfor bør det være et uttalt mål at NTNUiG skal satse på de områdene der vi mener vi har mulighet til å lykkes. Enhet for internasjonalisering vil derfor prioritere, og har satt økte ressurser inn på, å bistå aktuelle fagmiljøer som ønsker å søke om Europeiske prosjektmidler.

Vurdere internasjonalisering i studieprogrammene, inklusive internasjonalisering hjemme

Fagavdelingene har implementert og følger opp delplanen for internasjonalisering i sine handlingsplaner.

- HOS: Avdelingen har i løpet av 2015 arrangert kurs for utreisende studenter. Kursene har vært avholdt to ganger og har også vært åpent for interesserte studenter som skulle være hjemme. Vi har som tabellen over viser hatt en nedgang i utreisende studenter men har hatt innreisende studenter fra nye samarbeidspartnere. Ansatte har deltatt på samarbeidsmøter i Danmark og Finland, og det er lagt planer for hvordan vi kan benytte undervisningsressurser på tvers av landegrensene.
- For avdeling IMT er mange av aspektene vedrørende internasjonalisering i studieprogrammene adressert under avdelingens vurdering av internasjonalt utdanningssamarbeid. Det kan tilføyes at all masterundervisning er på engelsk. Av avdelingens faglærere i delstillinger så er det mange av disse som har sin hovedstilling ved andre europeiske universiteter. Dette gjør at store deler av veiledning og oppgaveskriving gjøres på engelsk. Vi ser også at internasjonale studenter er med i godt som alle emner, både gradsstudenter og utvekslingsstudenter. For bachelorutdanningene er mesteparten av litteraturen på engelsk, de de fleste utdanningene har minst ett emne hvor all undervisning foregår på engelsk. Disse emnene er ofte også åpne for utvekslingsstudenter, noe som skaper interaksjon mellom norske og internasjonale studenter. De fleste programmene i syklus 1 profilerer tydelige anbefalinger av utenlandske studiesteder for å motivere til økt utreise.

- TØL har jobbet med informasjon til studenter for å få til mer studentutveksling, og klargjort mulighetene for utveksling av egne studenter. Videre er det arbeidet med å få til et eget valgfag om internasjonalisering for egne studenter som en del av internasjonalisering hjemme.

- Enhet for internasjonalisering (INT) jobber for å få inn stipendmidler. Søknad i Erasmus+ Global Mobilitet ble innvilget i juni 2015 og legger til rette for inn- og utreisende studenter og ansatte fra 2016. INT har også sendt representanter fra TØL og IMT på utdanningsmesse i Estland og

Litauen for å promotere våre masterprogram som undervises på engelsk. Inntak av gradsstudenter til HiG har i 2015 gått noe ned fordi vi har færre stipender å tilby.

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.2

Fagmiljøene jobber målrettet med å finne gode og relevante faglige samarbeidspartnere for sine studier. Enhet for internasjonalisering er en viktig bidragsyter i dette arbeidet.

Strategisk delplan for internasjonalisering har flere gode tiltak som fortløpende implementeres på institusjons- og avdelingsnivå. Det er gjennomført revisjon av studie- og fagplaner med utgangspunkt i denne planen. En ønsker nå økt fokus på internasjonalisering hjemme, i tillegg til bedre kvalitetssikring og prioritering av utvekslingsinstitusjoner. Med bakgrunn i at majoriteten av studentene gjennomfører sine studier på campus, vil en ha fokus på metodikk for internasjonalisering hjemme i alle studieprogram.

Det er arbeidet målbevisst for å utvikle engelskspråklige utdanningstilbud, og tilrettelegge for at internasjonale studenter kan ta hele studieprogram eller enkeltemner ved NTNUiG. NTNUiG har en utfordring i å nå Europa 2020/ nasjonale målsetninger om at 20 % av studentene skal ha et utenlandsopphold i løpet av studietiden, og vil vurdere tiltak på kort og lang sikt som kan bedre dette.

VM 1.3 - Ved HiG skal andelen studenter som fullfører sin bachelorutdanning på normert tid, ligge over gjennomsnittet for tilsvarende studieprogram i sektoren

Nasjonale kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Andel studenter på fulltids bachelorutdanning som gjennomførte på normert tid (%)	-	42 %	40 %	48 %	50 %
Andel studenter på fulltids masterutdanning som gjennomførte på normert tid (%)	-	25 %	37 %	50 %	50 %

HiGs kvantitative styringsparametere

Andel masterstudenter som er rekruttert fra HiGs egne bachelorprogram	28 %	37 %	43 %	40 %	40 %
Antall ph.d.-studenter rekruttert fra HiGs egne masterutdanninger	0	4	4	5	5
Nye studiepoeng pr. heltidsekvivalent (Tall fra NOKUT-portalen i DBH)	48	47,7	46,9	48	49

Kommentarer til kvantitative styringsparametere

Tallene for fullføring på normert tid er hentet fra Database for høyere utdanning (DBH). Resultatet bachelorutdanninger ligger på nivå med snittet for våre utdanningstyper (39%), men lavere enn alle typer heltids bachelorutdanninger (47%). Snitt for heltids masterprogram nasjonalt var 50 % i 2015.

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene (KD)

Studienemnda gjennomgår alle fag-/og studieplaner hvert år. Nemnda veileder og sikrer at krav til læringsutbyttebeskrivelser er i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og at det er god sammenheng mellom forventet læringsutbytte, pedagogiske metoder og vurderingsformer.

Obligatoriske arbeidskrav benyttes i mange emner for å motivere til jevn arbeidsinnsats fra studentene, og som grunnlag for tett oppfølging av studentenes faglige utvikling. Det benyttes varierte vurderingsformer for å sikre at hele spekteret av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse blir vurdert. Flerårig plan for bruk av ekstern sensor er et krav til alle studieprogram, og skal medvirke til at pensum og vurdering ved NTNUiG ligger på nivå med tilsvarende emner nasjonalt.

Det er tilsatt leder for det 3-årige prosjektet Enhet for teknologistøttet læring (EnTL), og interne ressurser er tildelt. Prosjektet skal videreutvikle høgskolens anvendelse av teknologistøttede læringsaktiviteter.

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.3

Høgskolen må fortsatt ha fokus på utfordringen i forhold til gjennomstrømning, og målsettingen om en stabil fullføring på 50 % på normert tid. Disse utfordringene står høyt på dagsorden i interne styringsdialoger, og avdelingene følger opp med relevante tiltak av faglig og sosial karakter.

VM 1.4 - HiG skal rekruttere flere kvalifiserte primærsøkere og ekspandere til 3 600 studenter

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Antall kvalifiserte førstevalgsøkere pr. planlagt studieplass	1,4	1,5	1,7	1,5	1,6
Antall registrerte studenter	3096	3391	3477	3500	3600

Kommentar til kvantitative styringsparametere

1,7 kvalifiserte førstegangssøkere er et bedre resultat enn målsettingen.

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.4

Målet i strategisk plan om 3600 studenter i 2016, ser ut til å være realistisk.

VM 1.5 - HiGs forskningsaktivitet skal styrke kvaliteten i utdanningene

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Vurdere samspill mellom forskning og utdanning (KD)

- HOS: Forskningsprosjektet NORSE (i samarbeid med Folkehelseinstituttet og Alderspsykiatrisk forskningssenter), hvor BA-studenter i sykepleie deltar aktivt med datainnsamling, er under prosjektering for oppstart 2016. HiG/NTNUiG, HiL og HiHm har i samarbeid etablert prosjektet «Skulder ved skulder» innen tverrprofesjonell samarbeidslæring som involverer ergoterapi-, radiografi-, og sykepleiestudenter (Opprinnelig et SAK-prosjekt). Det er foretatt følgeforskning underveis i prosjektet. Når det gjelder Senter for omsorgsforskning er utdanningene en viktig formidlingskanal. Ansatte ved SOF deltar i undervisning og veiledning av studenter på masternivå. De formilder fra sine prosjekter og bidrar i metode- og teori undervisning mer generelt. Lederteamet diskuterer fortløpende hvordan samspillet mellom forskningen ved SOF og utdanningene kan utvikles videre. Seksjon for sykepleie og Senter for omsorgsforskning er deltakere i prosjektsøknad til NFR (HelseVEL) med prosjektet «Developing ethics in health and care services: From guesswork to evidence» hvor målet er å utvikle og teste et systematisk etikkarbeid for kommunal helse- og omsorgssektor - og for bachelorutdanningene i helse- og omsorgsprofesjonene. Prosjektet ledes av Senter for medisinsk etikk.
- IMT allokerer ansatte med forskningskompetanse til undervisning både på bachelornivå og masternivå. Det arbeides for å øke studentdeltakelse i avdelingens forskningsprosjekter, for eksempel ved å definere bacheloroppgaver innen rammen av avdelingens forskningsprosjekter. NISlecture, NISseminar, Fargelunch og OpenMTL lecture er tiltak som danner bånd mellom bachelor-, master- og doktorutdanningene. De fleste masteroppgavene er knyttet til avdelingens forskningsaktiviteter, og noen ender opp som deler av fagfellesvurderte publikasjoner. Det utføres også forskningsaktivitet som har resultert i internasjonale vitenskapelige publikasjoner basert på undervisningsaktiviteten ved avdelingen.
- TØLs utvikling av FoU-aktiviteter i samarbeid med næringslivet knyttet til laboratoriene, styrker sammenhengen mellom utdanning og FoU. Videre trekkes særlig masterstudentene inn i forskningsarbeidet i stor grad. Det er innkjøpt en "metallprinter" for Additive Manufacturing. Driftsstart høsten 2015. Additive Lab og næringslivet skaper sammen en god plattform for samspill for forskningsarbeid og undervisning. Et nært samarbeid med næringslivet er planlagt.

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere fordelingen av rekrutteringsstillinger innenfor HiGs satsingsområder

- HOS er tildelt 3 KD-stipendiater, alle er tilsatt.
- IMT er tildelt 8 KD-stipendiatstillinger alle er tilsatt.
- TØL er tildelt 4 rekrutteringsstillinger, alle er tilsatt.

IMT har doktorgradsutdanning i informatikk (computer science/informasjonssikkerhet) og det vurderes som naturlig at dette fagmiljøet er tildelt flest KD-stipendiatstillinger.

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.5

HiG/NTNUiG ligger godt an til å gjennomføre målet.

VM 1.6 - Flere fagmiljø ved HiG skal delta i EU-finansierte aktiviteter

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
EU-innbetalinger	2084	8 051	6462	8700	12000
NFR-innbetalinger	9431	21 419	21 590	22700	15000
Antall EU-finansierte stipendiater	5	4	4	4	4
Antall eksternfinansierte rekrutteringsstillinger (ph.d.-stipendiater og post doc)*	31	35	48	35	35
Antall vitenskapelig ansatte som deltar i EU-prosjekter (ekskl. stipendiater)	14	14	14	17	17

Alle tall er i 1000 kr.

*Annen finansiering enn EU, inkluderer 6 postdoktorer.

Kommentar til kvantitative styringsparametere

- EU-innbetalinger 2015: Innbetalingene er fordelt på IMT med 5,654 mill kr og TØL med 0,808 mill kr.
- NFR-innbetalinger 2015: NFR-innbetalingene + RFF har vært på totalt 21,590 mill.kr. Innbetalingene fordeler seg slik på avdelingene: HOS 7,901 mill.kr/ IMT 7,380 mill.kr/ TØL 6,309 mill.kr
- EU-finansierte stipendiater er knyttet til IMT. IMT har en midlertidig prosjektstilling som EU-rådgiver. Det er innvilget kr 500 000 gjennom PES-rammebevilgning.
- Senter for omsorgsforskning fortsetter sitt samarbeid med UiT Norges arktiske universitet om nye søknader innen omsorg og IKT.

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.6

Ved IMT er det stadig flere fagrupper og forskerne som retter sitt blikk mot EU og H2020 som finansieringskilde. IMTs forskere og administrativt ansatte deltar på relevante kurs, seminarer og møteplasser. Det arrangeres jevnlig møter på HiG i samarbeid med Norges Forskningsråd.

Ved TØL er det byggfaglige miljøet nå med på en EU-søknad. Avdelingen har også flere forskere enn tidligere med i søknader til EU og Horisont 2020.

VM 1.7 - HiG skal øke antall publiseringspoeng med 25 %

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015*	2015	2016
Antall publikasjonspoeng	74,7	108,9	152,8	120	125

**2015-tall pr. 18. februar 2016. Endelig rapportering skjer 1. april 2016.*

Kommentar til kvantitative styringsparametere

Rapporteringen av publikasjoner og publikasjonspoeng for 2015 nærmer seg slutten og utviklingen har vært svært positiv. Sammenlignet med tallene for 2014 var det pr. februar 2016 en økning i publikasjonspoeng i 2015 på 37,1 poeng eller 32,1 %. Andelen nivå-2-publiseringer ligger på 7,8 %, mens det i 2014 var på 5,8 %.

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Vurdere resultatoppnåelse på forskning innen informatikk, teknologi, helse og omsorg (KD)

Informatikk:

- IMT fortsetter det systematiske arbeidet med å lage gode rammer for forskning på IMT. En av målsetningene revisjonen av avdelingens studieporteføljе som ferdigstilles til studiestart 2016/2017 er å gi en forutsigbar og god undervisningsbelastning hos de faglig ansatte. Videre gjør bevilgningen fra KUF-fondet det mulig for avdelingen å styrke avdelingens bistand til å søke, sikre, gjennomføre og avslutte prosjekter. Denne finansieringen vil også gi avdelingen rom til å ansette en laboratorieingeniør til drift av IKT-utstyr som brukes i forskning og undervisning. For IMT er det også viktig å identifisere og finansiere mulige sammenslåingsprosjekter med våre framtidige kolleger i det nye NTNU.

Teknologi:

- TØL deltar i det Senter for forskningsbasert innovasjon SFI (Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products). SFIen ledes av Sintef Raufoss Manufacturing som samarbeider tett med TØL og NTNU samt 15 bedrifter fra Raufossklyngen. Ny forskningsstrategi er vedtatt og implementert. Avdelingen er i en prosess for å øke forskningsandelen. Dette er nært knyttet sammen med bemanning, og vanskeligheter med å skaffe dyktige forskere. Det ser ut til at dette skal bedre seg betydelig, i forbindelse med fusjonen med NTNU.

Helse- og omsorg:

- HOS: Samarbeidsavtalen mellom avdelingen og Senter for innovasjon i tjenesteyting (HiL) og Alderspsykiatrisk forskningssenter (Sykehuset Innlandet HF) forventes å bidra til å øke kvalitet og flere publikasjoner. Prosjektet har som ambisjon å etablere et SFI liknende samarbeid mot kommunal sektor. Delprosjekter i tråd med prosjektplanen er iverksatt. Arbeidet er ytterligere

forsterket gjennom en nasjonal pilot for modernisering i offentlig sektor, iverksatt av Fylkesmannen i Oppland og KS, hvor HiG, HiL og SRM er forskningspartnere. Det er bevilget ca. 1 mill. kr årlig i to år gjennom KUF-fondet for å forsterke samarbeidet mellom HiG, HiL og SRM innen temaet innovasjon (DRIIM-prosjektet).

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere forskningstildelinger regionalt, nasjonalt og internasjonalt

- HOS er tildelt finansiering for deltakelse i et NFR-prosjekt, via EØS. Prosjektet HCNEAT skal se på menneskenære teknologier som ligger nært opp mot kunstig intelligens. Senter for omsorgsforskning er partner i søknaden «*Sustainable home-based dementia care infrastructures in Europe. A proof-of-concept trans-disciplinary study to examine the feasibility of integrating ICT with gender and citizenship in new dementia care services*».

  Sammen med Senter for omsorgsforskning har avdelingen en omfattende portefølje av nasjonale og regionale prosjekter. De varierer med hensyn til type, størrelse og finansiering. Når det gjelder typer prosjekter har Senteret noen større forskningsprosjekter hvor vitenskapelig publisering og bidrag til nasjonale og internasjonale forskningsfelt er viktig. Eksempler på slike prosjekter er Prosessevaluering av samhandlingsreformen, Resultatevaluering av Omsorgsplan 2015 og Frivillig arbeid i omsorgssektoren – omfang, former, samhandling og fremtidsmuligheter. Senteret har også en rekke oppdrags- og utredningsprosjekter med kortere tidsrammer. Her er brukerinteressene i fokus og resultatene skal inngå i underlag for praktiske og politisk prosesser og beslutninger. Frem til nå har det ikke vært tradisjon for at slike prosjekter ender i vitenskapelige publikasjoner.

- TØL er partner i et EU-prosjekt innenfor produksjonsteknikk, og partner i et større BIA-prosjekt (samarbeidsprosjekt mellom Forskningsrådet, HiG og en industribedrift innen området Brukerstyrt innovasjonsarena). Avdelingen jobber fortsatt i prosjektet som ble tildelt 5 mill. kr fra Regionalt forskningsfond innen Sustainable Manufacturing. TØL er videre blitt partner i SFI-prosjekt i samarbeid med bl.a. Sintef Raufoss Manufacturing og NTNU. TØL skal hovedsakelig jobbe med additive manufacturing og materialfysikk. Det vurderes slik at TØL ikke har fått nok gjennomslag på sine søknader, og intensiverer søknadsarbeidet første halvår 2016. Avdelingen er svært fornøyd med å ha fått tildelt 3,8 mill. kr. fra Barne- og likestillingsdepartementet til utstyr for Universell utformingslab.

  Dette er avdelingens prosjekter i 2015:

Navn	**Finansiering**	**Fra**	**Til**	**Total budsjett eks. egenandel**
REALISM	EU	01.01.14	31.12.15	1.264.500
Ski-Innovasjon	NFR	01.06.13	30.09.16	1.700.000
TIP	NFR	05.08.13	05.12.16	4.950.000
VRI3	NFR	01.01.14	31.12.16	4.200.000
MultiMat PhD	NFR	01.07.14	30.06.18	2.962.500

SFI Manufacturing	NFR	01.08.15	31.12.23	9.802.945
Forsprang 2018	NFR	01.08.15	31.12.18	1.718.000
MKRAM	NFR	01.06.15	31.07.19	4.000.000
AddForm	NFR	01.04.15	30.09.18	300.000
Lean Management	NFR	01.09.15	31.12.19	4.390.000
Wireless sensor network	RFF	01.11.13	31.10.16	5.000.000
TRE-3D	RFF	02.02.15	30.09.16	1.000.000

- IMT er involvert i 4 forskerprosjekter som fikk finansiering gjennom NFRs IKTPLUSS utlysning med søknadsfrist i februar 2015. Dette er

  Computatinal Forensics for Large-Scale Fraud Detection, Crime Investigation and Prevention (Ars Forensica): Forskerprosjekt hvor HiG er kontraktspartner og prosjektleder, som støttes med 24 mill.kr. fra NFR og har et totalbudsjett på 39 mill.kr. Konsortiet er basert på en delmengde av partnerne i CCIS.
  Secure Access Control over Wide Area Network (SWAN): Forskerprosjekt hvor HiG er kontraktspartner og prosjektleder, som støttes med 23 mill.kr. fra NFR og har et totalbudsjett på 25 mill.kr.
  Image Quality Enhancement in Medical Diagnosis, Monitoring and Treatment (IQ-MED): Forskerprosjekt hvor HiG er kontraktspartner og prosjektleder, som støttes med 12 mill.kr. fra NFR og har et totalbudsjett på 16 mill.kr.
  Security in IoT for Smart Grids (IoTSec): Forskerprosjekt hvor UNIK er kontraktspartner, som støttes med 25 mill.kr. fra NFR og har et totalbudsjett på 29 mill.kr. HiG deltar i prosjektet.

  Sist i tredje kvartal fikk Fargelaboratoriet ved IMT tilbud fra Forskningsrådet om finansiering av et FRIPRO toppforsk og ett FRIPRO mobility prosjekt. Disse programmene er svært kompetitive, og tildelingen er en stor anerkjennelse av aktiviteten i Fargelaboratoriet. Prosjektene vil starte opp i 2016.

Navn	Finansiering	Fra	Til	Budsjett	Kommentar
CityCop	EU H2020	2015	2018	2.694.500	
FIDELITY	EU FP7	2012	2016	12.200.000	
INGRESS	EU FP7	2013	2016	4.700.000	
CP 7.0	EU FP7	2012	2015	7.500.000	Avsluttet 3. tertial 2015
Origins	EU FP7	2014	2016	2.025.000	
Infuse	EU Eurostar	2012	2015	3.056.000	Avsluttet 2. tertial 2015
ASSET	NFR	2012	2015	3.051.000	Avsluttet 3. tertial 2015

COINS	NFR Forskerskole	2013	2019	17.070.000	
HYPERCEPT	NFR SHP	2013	2017	33.840.000	
SmartNet	NFR	2014	2016	400.000	
CrowdAir	RFF	2014	2015	1.000.000	Avsluttet 3. tertial 2015
HyperDerm	RFF	2014	2015	1.069.000	
Tactics	Forsvarsdep	2014	2017	8.400.000	
PiDaas	EU utenfor rammeprog	2014	2016	3.582.766	
NæringsPhD	NFR/Eidsiva	2015	2017	2.200.000	

Vurdering av måloppnåelse for VM 1.7

Målsetting for perioden 2013-2016 var å øke antall publiseringspoeng med 25 %, og med de foreløpige resultatene for 2015 er målet passert med meget god margin. Antall publikasjonspoeng økte med 29,3 % fra 2013 til 2014, og fra 2014 til 2015 er økningen på 32,1 %. Fremgangen i nivå 2-publiseringer er mer beskjeden, men andelen nærmer seg snittet for høgskolesektoren (11 % i 2014). Antall poeng målt pr. undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling i 2015 ligger på 0,70 og det er vesentlig bedre enn snittet for høgskolesektoren (0,42 i 2014). Fordelingen mellom avdelingene er relativt stabil, dvs. at IMT står for om lag 70 % av publikasjonspoengene mens de resterende 30 % deles mellom TØL og HOS.

Sektormål 2 fra KD: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

HiGs virksomhetsmål:

VM 2.1 - HiG skal arbeide for etablering av Senter for Fremragende Forskning (SFF), innen informatikk eller informasjonssikkerhet

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdering

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.1

Forskningsrådet lyste for fjerde gang ut midler til Sentre for fremdragende forskning med søknadsfrist 25. november 2015 for første runde, og medio-mai 2016 for andre runde. Avdeling IMT har siden sommeren 2014 arbeidet med å utvikle en søknad med tematisk hovedfokus i brytningspunktet mellom MTL og NISlab. Søknaden med tittelen «Centre for Vision Security» ble sendt inn til fristen den 25. november. Søknaden ble også ført opp på oversikten over NTNUs søknader som ble oversendt fra NTNUs rektor til Norges forskningsråd, som en forsikring om at søknaden også er forankret i NTNU.

Risikovurdering og tiltak:

Risiko	S	K	RF	Mulige tiltak	RR
Andre UH-institusjoner utkonkurrerer HiG	4	3	12	Strategisk arbeid med utvikling og forankring av søknad	M

S: Sannsynlighet, K: Konsekvens, RF: Risikofaktor=S x K, RR: Restrisiko etter tiltak, H: Høy, M: Middels, L: Lav

VM 2.2 - HiG skal arbeide for å etablere forskerutdanninger med tydelig profil rettet mot pasientsikkerhet og bærekraftig teknologi

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere utviklingen av arbeidet for å etablere forskerutdanninger med tydelige profil rettet mot pasientsikkerhet og bærekraftig teknologi

- HOS har samarbeidsavtale med Universitetet i Stavanger (UiS) innen pasientsikkerhet. Ett av tre innsatsområder omfatter samarbeid om ph.d.-utdanning. UiS har et ph.d.-program hvor forskning på pasientsikkerhet er et sentralt delområde. Tre av HOS sine stipendiater deltar i felles forskningsprosjekt sammen med seniorforskere fra HiG og UiS. Senter for omsorgsforskning, Øst er partner i en søknad om etablering av forskerskolen "The Norwegian Research School for Research and Development of the Municipal Health and Care Services (MUNI-Health-CARE)". Universitetet i Oslo (UiO) er hovedsøker. Målet er å utvikle forskningskompetanse og kapasitet slik at det kan utføres forskning av høy kvalitet som bidrar til bedret kommunehelsetjeneste. Det foregår i dag mange gode utviklingsprosjekt, men det er

langt fram til at det er forskning i kommunehelsetjenesten på nivå med spesialisthelsetjenesten. I tillegg til UiO, UiB og Høgskolen i Bergen som aktører i en slik forskerskole, er Sentrene for omsorgsforskning sentrale i dette arbeidet.

- TØL har i lengre tid arbeidet for å finne nasjonale partnere for å etablere en fremtidig forskerutdanning innen fagområdet Sustainable Technology. Samarbeider med UiA om utvikling av forskerskole er avsluttet, som følge av fusjonen med NTNU. Det er startet opp et arbeid med integrering med NTNU vedrørende fremtidig forskerutdanning.
- IMT er i dialog med HOS og Senter for Omsorgsforskning om hvordan potensialet mellom de to avdelingene innen denne tematikken kan forløses.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.2

I forhold til tidligere SFF og SFI søknader ved IMT har vi i denne runden startet tidligere og med en mer spisset arbeidsgruppe. Utfordringen for avdelingen er å få avsatt tilstrekkelig med ressurser til å utarbeide en god søknad. Det er levert en søknad til KUF-fondet i Oppland som støtte til arbeidet, uten at vi p.t. vet om denne vil bli imøtesett med et positivt svar.

VM 2.3 - HiG skal styrke Senter for omsorgsforskning

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdering av arbeidet

Senter for omsorgsforskning Øst har formalisert et samarbeid med Senter for innovasjon i tjenesteyting (HiL). Et KD-stipendiat er lagt til senteret for å styrke forskning på teknologistøttet tjenesteutvikling. Senteret har ytterligere to stipendiater, og begge er tatt opp ved INTOP (Innovasjon i tjenesteyting Offentlig og Privat) ved HiL.

Senteret arbeider kontinuerlig med søknader om eksterne forskningsmidler, og er god på å få inn oppdrags- og evalueringsprosjekter og skal nå satse tyngre på søknader mot NFR og EU. Til HelseVel sin frist i oktober var Senteret involvert i syv søknader som ble sendt inn. En av søknadene omhandlet bruker- og ansattdrevet innovasjon i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og ble utviklet i samarbeidet med SiT og Østlandsforskning. Når det gjelder Horizon 2020 var Senteret partner i en søknad som ikke gikk igjennom. Det legges nå planer for videreutvikling av søknaden som skal sendes til *work progamme 2016-2017: Health, demographic change and well being.*

Fram til nå har Senteret vært svært opptatt av at resultatene fra forskningen skal bringes tilbake til praksisfeltet og oppdragsgiverne. Av den grunn har publisering i rapportform fått høy prioritert. Det har gått på bekostning av publisering i tidsskrift med fagfellevurdering. Mot slutten av 2014 og i overgangen til 2015 er fokus endret noe, og viser en akseptabel økning i antall vitenskapelige publikasjoner. Denne endringen i fokus har delvis med kvalitetssikring av formidlingsarbeidet å gjøre og delvis med at Senteret utvikler andre publiseringskanaler for praksisfeltet og oppdragsgiverne slik som Omsorgsbiblioteket. I tillegg har Senteret økt kapasiteten for allmenn- og populærvitenskapelig formidling. Det gjør at rapportene som publiseringsform blir mindre viktig. En slik endring i fokus vil også bidra til å styrke

forskningskapasiteten ved Senteret og dermed øke sjansen for at det skal vinne konkurransen om forskningsmidlene. For øvrig er en styrking av forskningskapasiteten nødvendig for at Senteret skal kunne videreutvikle søknadsarbeidet og publiseringsarbeidet ytterligere. Senteret har behov for flere forskere med professorkompetanse og en større «pool» av PhD-studenter innenfor de tematiske satsningsområdene ved Sentrene. Disse er forenlig med tre av forskningsgruppene som er i ferd med å opprettes ved HOS. Senteret jobber kontinuerlig for å øke forskningskapasitet gjennom søknader og nettverksbygging.

Omsorgsbiblioteket er en ny oppgave tildelt Senteret. Det skal være et dokumentasjonssenter for følgeforskning, formidling og spredning av innovasjonsprosjekter i kommunal pleie- og omsorgstjeneste. Dette arbeidet gjennomføres i samarbeid med de fire andre omsorgsforskningssentrene. HiG leder det nasjonale forskernettverket innen velferdsteknologi, eid av Helsedirektoratet og KS.

Tidsskrift for omsorgsforskning er et vitenskapelig tidsskrift etablert av Senteret i 2015. Formålet med dette tidsskriftet er å bidra til mer forskningsformidling og kompetanseheving i omsorgssektoren, og utgis i samarbeid med Universitetsforlaget. Dette finansieres av Helse- og omsorgsdepartementet.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.3

Målet vurderes som oppnådd, selv om vi er i startfasen av en lengre utvikling.

VM 2.4 - HiG skal styrke forskningssamarbeidet med NCE Raufoss

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Forskningsinnsats i MNT-fag og profesjonsfag (KD)

HiG har utviklet en tydelig strategi og er i en god prosess med å etablere en faglig utdannings- og forskningsprofil med fokus på bærekraft og sikkerhet. Denne profilen inkluderer utdanning og forskning i alle tre avdelinger.

Bærekraft er et begrep som i tillegg til «grønn utvikling og vekst» også inkluderer krav om en rettferdig, sikker og trygg sosial utvikling. Informasjonssikkerhet og pasientsikkerhet er derfor sentrale deler av en bærekraftig visjon. Informasjonssikkerhet er et fagområde hvor HiG er anerkjent som en svært god forsknings- og utdanningsinstitusjon. Helsefagmiljøet har prioritert pasientsikkerhet som et viktig satsingsområde under oppbygging. Senter for omsorgsforskning Øst har status som nasjonalt forskningssenter, og fokuserer på kunnskapsutvikling og tjenesteinnovasjon for bærekraftige pleie- og omsorgstjenester i fremtiden. Teknologimiljøet ved HiG tilbyr forskning og utdanning bl.a. innenfor bærekraftige industriprosesser (sustainable manufacturing) og er involvert i et nytt Senter for forskingsdrevet innovasjon (SFI) om «Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products» samt en rekke FoU-prosjekter i samarbeid med industriklyngen på Raufoss, annen regional industri og nasjonal prosessindustri.

- MNT-fag: HiG har sterk satsing på forskning innen MNT-fagene. I dette samarbeider vi tett med Raufossindustrien og tilhørende klynger, og med store nasjonale og internasjonale aktører i forbindelse med innen fargevitenskap, informatikk og informasjonssikkerhet. I denne satsingen

inngår også en målrettet aktivitet for økt EU-finansiert MNT-forskning. Satsingen har et svært betydelig omfang. Koblingen mellom forskning og utdanning er tilfredsstillende, men det arbeides med å forbedre studenters deltakelse i forskningen. Høgskolen har oppnådd betydelig resultater i form av volum og inntekter av denne forskningen.

- Profesjonsfag (helse): HiG har fokus på at profesjonsutdanningene innen helse skal være forskningsbaserte primært ved at kunnskapsgrunnlaget som formidles speiler resultater fra ny forskning, og at vitenskapelige metoder og kritisk, analytisk tilnærming til profesjonsutøvelsen vektlegges. Konkret knyttes dette også til at ansatte presenterer funn fra eget forskningsarbeid. Innen enkelte program (f.eks. BA sykepleie) trekkes studenter aktivt med i datainnsamling på reelle forskningsprosjekter (NORSE). Forskningsprofilen speiler kjerneområder innen utdanningsporteføljen. Forskningen som utøves forutsettes derfor å være direkte relevant, anvendbar og understøttende for profesjonsfagene.

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdering av arbeidet, bl.a. antall felles søknader til, og antall tilsagn, fra NFR og EU

- HOS inngår i et samarbeid med HiL og SRM (NCE) for å styrke innovasjonsevnen i kommunesektoren i Oppland. Prosjektet, som beskrives som en nasjonal pilot for modernisering i offentlig sektor, er iverksatt av Fylkesmannen i Oppland og KS med støtte fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- TØL deltar fortsatt i flere forskningssamarbeid med NCE-Raufoss, og er partner i en ny SFI (Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products (SMART)). Ansvarsområdene for HiG i dette prosjektet er i første rekke materialfysikk og additive manufacturing. Det arbeides nå med en felles strategi mellom NCE, SRM og NTNU i Gjøvik, NTNU i Trondheim om utvikling av et norsk senter for bærekraftig vareproduksjon på Gjøvik.
- TØL samarbeider med NCE Raufoss og SINTEF Raufoss Manufacturing om en rekke forskningsprosjekter innenfor Sustainable Manufacturing.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.4

Måloppnåelse vurderes som meget bra.

VM 2.5 - HiG skal utnytte tverrfaglighet mellom fagmiljøene innen bærekraft, universell utforming og innovasjon

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere HiGs fokus på bærekraft, universell utforming og innovasjon

- HOS har tatt initiativ til et kvalifiseringsløp for Arena-prosjekt (næringsklyngeutvikling) med konsepttittel «Å leve og bo i et bærekraftig samfunn», nå omtalt som «Arena Connected Living». Dette omfatter deltakelse fra alle HiGs avdelinger. Det er etablert kontakt med relevante nærings- og forskningsvirksomheter regionalt og nasjonalt for å styrke en slik etablering. «Connected Living» er nå forankret som delprosjekt i Gjøvikregionens deltakelse i nasjonal pilot

for kommunereform i Oppland. Det er bevilget 0,8 millioner av dette prosjektet til direkte å støtte utviklingen av «Connected Living». Det er etablert en egen prosjektorganisasjon med deltakende kommuner og næringsaktører.

- Helsedirektoratet har gitt Senter for omsorgsforskning Øst ansvar for å lede forskernettverket i det nasjonale programmet for utvikling og implementering av velferdsteknologi i kommunene. Prosjektleder er nå på plass for å ivareta videre utvikling av dette.
- IMT: I tillegg til deltakelse i felles aktivitet for HiGs bachelorstudenter har IMT innført innovasjonsaktivitet som obligatoriske arbeidskrav for de fleste masterstudenter i MIS, MACS, MiXD. Denne aktiviteten krever samarbeid på tvers av programmene, og videreføres i 2016. Som en del av dette er de tre kursene «Digital Innovasjon & Entreprenørskap», «Prosjektledelse og Systemutvikling» og «Sosio-teknisk Security Risk Modellering og analyse 1» slått sammen i tverrfaglige prosjektgrupper for å løse en porteføljeoppgave. Disse emnene er obligatoriske for alle masterstudentene unntatt studieretning MIS Forensics. IMT har også innført Idelab42 som en gruppeøvelse i tverrfaglig innovasjon. Grupper på 4-6 studenter fra Bachelor i spillprogrammering og Bachelor i informasjonssikkerhet er blandet sammen for å danne et innovasjonsteam på 4-6 studenter. Øvelsen er design som et selvstyrt MOOC.

  Avdeling IMT har i 2015 arbeidet med å utvikle den administrative kompetansen for å utvikle den samfunnsmessige relevansen av avdelingens forskning og hvordan dette beskrives og håndteres i forskningsprosjekter. IMT innførte i 2014 PhD Milepælsseminar for alle sine PhD studenter. Seminarene gjennomføres årlig over to dager og er obligatoriske for alle PhD studentene og deres veiledere. Seminarene fokuserer på tverrfaglige utfordringer i gjennomføringen av et doktorgradsstudium.
- TØL: Bærekraft – Bærekraft er en grunnleggende premiss for alle studier og forskning ved TØL. Innovasjon - Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å utvikle avdelingens strategi i forhold til innovasjon. Hovedfokuset for avdelingen blir å skape en infrastruktur som skal støtte nyetableringer av næringsvirksomhet. Målet er å finne gode prosesser for å videreutvikle ideer og innovasjoner gjort av studenter, ansatte på høgskolen og fra arbeids- og næringslivet. Universell utforming – Kapasiteten på UU-laboratoriet er mer enn doblet for å være i stand til å håndtere en økende oppdragsmengde. Likeledes er ledelsen av UU-laboratoriet styrket.
- HiGs innovasjonsprosjekt: Det vises til rapportering under VM 3.5.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.5

HiG har etablert obligatoriske innovasjonsaktiviteter i alle bachelorutdanninger, med spesielt fokus på tverrfaglighet i studentenes 2. studieår. Jf. Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk, er innovasjonskompetanse også faset inn i alle master- og Phd-utdanninger.

Ved gjennomslag på Arena-prosjektet «Connected Living», vil en ytterligere styrke det tverrfaglige samarbeidet for hele institusjonen.

VM 2.6 - HiG skal i samarbeid med samfunns- og arbeidsliv øke BOA utenom EU og NFR med 25 %

Kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Andel inntekter fra BOA utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR (KD) (% av totale driftsinntekter)	5,2	5,3	6,9	6,4	6,5

HiGs kvantitative styringsparametere

Prosentvis endring fra året før i BOA utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR	-9,1 %	1,9 %	30,2 %	5,5 %	1,5 %

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv (KD)

- HOS: Det er inngått avtale om at HiG overtar Nasjonal paramedicutdanning for ambulansepersonell fra og med 2015. Dette er et betalingsstudium for ambulansefagarbeidere. Videreutdanningen har et godt nasjonalt omdømme, og samarbeidet med HiL/SELL videreføres under ledelse av NTNU i Gjøvik. HOS har også i samarbeid med Statped gjennomført et tilrettelagt utdanningstilbud i veiledning tilsvarende 30 SP.
- TØL: Det samarbeides bl.a. med Direktoratet for byggkvalitet, NKI, NITO og SPAMA, samt et 20-talls bedrifter i regionen i forbindelse med ulike laboratorieoppdrag bl.a. additive prototyping og produksjon. TØL utfører også en rekke forskningsprosjekt i samarbeid med samfunns- og arbeidsliv.
- Center for Cyber and Information Security (CCIS) er et omfattende offentlig privat samarbeid med samfunns- og arbeidsliv med mer enn 20 partnere. IMT deltar forøvrig i det NFR finansierte verdinettverket FRISC og har i 2015 også hatt leveranser til NUPI og Vestoppland politidistrikt.
- HiG og HiL har hatt felles RSA tilknyttet Dialog StatBedrift. I 2015 ble siste møte avholdt 24. april, der man gikk inn for å etablere en ny RSA-løsning. P.g.a. fusjonsprosessen ble dette lagt på is.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.6

Andel inntekter fra BOA utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR i prosent av totale driftsinntekter, var 6,9 % eller 0,5 %-poeng høyere enn målsettingen for 2015.

VM 2.7 - HiG skal skaffe ekstern finansiering til fire førstekompetansestillinger som samarbeider med relevante samfunnsaktører

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdering av arbeidet

- HOS: NTNUiG er i dialog med Sykehuset Innlandet om etablering av kombinasjonsstilling(er) innen pasientsikkerhet.
- IMT: Som en del av etableringen av CCIS har IMT signert kontrakter for finansiering av 10 stillinger som professor/ førsteamanuensis. De første vitenskapelige ansatte med finansiering gjennom CCIS startet opp 1. august (tilknytning til Politihøgskolen og Cyberforsvaret). For øvrig har CCIS i samarbeid med Eidsiva Bredbånd fått støtte fra NFR til å finansiere en NæringsPhD for en av Eidsiva Bredbånds ansatte (startet i august). Ytterligere stillinger har blitt utlyst og ansettelsesprosesser er igangsatt på flere av disse.
- TØL har fått finansiert 50 % stilling av Forsvarsbygg. Avdelingen forventer en stilling i tillegg.
- TØL har fått finansiert 50 % stilling av Forsvarsbygg. Avdelingen forventer en stilling i tillegg. TØL har videre en nærings PhD i samarbeid med Nammo.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.7

HiG/NTNUiG ligger godt an i forhold til måloppnåelse ved utgangen av 2016.

VM 2.8 - Innovasjonsprosesser skal være en integrert del av høgskolens virksomhet, og studenter og ansatte skal ha tilgang til gode interne og eksterne systemer for realisering av innovasjonsideer

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Antall mottatte forretningsideer	121*	1	2	3	3

**I 2012 og 2013 ble studentenes ideer fra Idélab-24 rapportert som forretningsideer. Fra 2014 betraktes ikke ideer fra Idélab-24 som relevant for denne rapporteringen til KD.*

Kommentar til kvalitativ styringsparameter

Vurdering

- Avdeling IMT har i 2015 levert to registreringsskjema for skriftlig innmelding av kommersialiseringsprosjekt/oppfinnelse. Ideene er knyttet til biometri og dataalgoritmer. HiG fraskrev seg de intellektuelle rettighetene til for å muliggjøre at partnere kan gjennomføre patentering.

- 1. års bachelorstudentene gjennomfører det digitale kurset 3IKK (3-timers innovasjons- og kreativitetskurs). For 2. års bachelorstudentene er hovedaktiviteten gjennomføring av Idélab-24, i høstsemesteret.
- Aktiviteten er sterkt integrert i fusjonsprosessen. Det er løpende dialog om utforming av satsing på innovasjon, kommersialisering og gründerskap sammen med særlig NTNU Technology Transfer as (NTNU TT as), prorektor for innovasjon sin stab, NTNU Accel as (inkubatorselskap), Komm-In (lokalt innovasjons- og investeringsselskap), Ko-Aks (Komm-Ins inkubatorselskap) og Campus Gjøvik Science Network (CGSN). Vi har også dialog med Sparebanken Hedmark, Oppland fylkeskommune og Innovasjon Norge om støtte til dette arbeidet. Toten sparebank vil også bli kontaktet. Det er inngått avtale med NTNU TT as om å få ekstra fart og tyngde i arbeidet med oppfølging av innovasjons- og kommersialiseringsideer fra studenter og ansatte.
  Det er også svært stor interesse og store forventninger til NTNUs kommende samspill på dette feltet blant aktører i nærings- og samfunnsliv på Østlandet. I 2016 vil likevel NTNUs aktivitet på disse områdene bli noe hemmet av pågående intern omorganisering og restrukturering.
- Omsorgsbiblioteket representerer noe nytt med hensyn til lagring, oppsummering og linking av forsknings- og utviklingsarbeid for den kommunale helse- og omsorgstjenesten. SOF har begynt å planlegge hvordan omsorgsbiblioteket kan «driftes» etter prosjektslutt; planer for hvordan innovasjonsideen som omsorgsbiblioteket representerer kan videreføres og videreutvikles.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.8

HiG har faset inn obligatoriske innovasjonsaktiviteter i alle bachelorutdanninger, med spesielt fokus på tverrfaglighet i studentenes 2. studieår. Jf. Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk, er innovasjonskompetanse også faset inn i alle master- og Phd-utdanninger. IMT har jobbet mest med tverrfaglighet innenfor innovasjonssatsingen i sine masterutdanninger, og en vurderer nå mulighetene for økt samarbeid innenfor dette området også mellom de ulike avdelingers masterportefølje med modell fra IMT.

Ved gjennomslag på Arena-prosjektet «Connected Living», vil en ytterligere styrke det tverrfaglige samarbeidet for hele institusjonen.

Etablering av Campus Gjøvik Science Network har bidratt til økt fokus og kompetanse innen området. Det er et godt og utviklende samarbeid mellom CGSN og sentrale personer ved HiG/NTNUiG. NTNUiG er i prosess med videreutvikling og utarbeidelse av retningslinjer og kontrakter som viktige elementer ved realisering av innovasjonsideer. Det eksterne nettverket IKT Innlandet har blitt stående mer stille på grunn av ressursmangel og omdisponering av en ansatt til generelt regionalt utviklingsarbeid.

VM 2.9 - HiG skal styrke sitt omdømme og sin formidling av resultater

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Antall oppslag digitale medier	617	1000	1461	1000	1200
Nasjonal rangering på Webometrics	17	14	12	Topp 15	Topp 10

Kommentarer til kvantitative styringsparametere

- HiG benytter medieovervåkningssystemet Retriver. Retriver dekker trykte medier, radio og TV. Av de 1461 registrerte artiklene som HiG er omtalt, er 859 artikler på web, 535 på papir og 67 i TV/Radio.
- IMT har i andre tertial arrangert følgende konferanser ved HiG: **ISO/IEX JTC 1/SC37 Biometrics** i samarbeid med Standard Norge (mer enn 100 internasjonale deltagere fra industri, offentlige virksomheter og akademia). **2015 Colour and Visal Computing Symposium** i samarbeid med Norges forskningsråd gjennom CP 7.0 og Forum Farge.

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdering av arbeidet

Ved målrettet innsats på områder som nivå-2 publiseringer og open access-publiseringer har HiG rykket opp fra 13. til 12. plass på Webometrics rangering i løpet av 2015.

HOS: SOF har utviklet og drifter nettstedet www.omsorgsforskning.no. Det inngår i de nasjonale koordineringsoppgavene gitt av HoD og omhandler allmennrettet og populærvitenskapelig formidling av forsknings og utviklingsarbeid rettet mot den kommunal helse- og omsorgstjenesten. Gjennom nettstedet bygger Senteret sitt omdømme og det formidler fra forskningsaktivitetene. Omsorgsbiblioteket og Tidsskriftet for omsorgsforskning bidrar på samme måte.

Vurdering av måloppnåelse for VM 2.9

Målsettingen ble nådd i 2014.

Sektormål 3 fra KD: God tilgang til utdanning

HiGs virksomhetsmål

VM 3.1 - HiG skal, i samarbeid med samfunns- og arbeidsliv, øke eksterne inntekter fra høgskolens etter- og videreutdanningsaktivitet med 25 %

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Antall eksternt finansierte 60-studiepoengsenheter (nye- ikke gjentak)	59,3	60,7	73	75	80

Kommentar til kvantitative styringsparametere

Virksomheten inkluderer all eksternt finansiert EVU virksomhet, ikke helt opp til vårt ambisjonsnivå, men med en klar forbedring i forhold til 2014, som i hovedsak skyldes nasjonal paramedicutdanning for ambulansepersonell.

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Fleksibel utdanning (KD)

- Høgskolen har som strategi å benytte de løsninger og avtaler som utarbeides ut fra e-Campus og følger prosjektet tett. NTNUiG har som mål at alle forelesningssaler skal ha mulighet for opptak og strømming innen utgangen av 2016.
- Prosjektleder og en prosjektmedarbeider ved Enhet for Teknologistøttet Læring (EnTL) har kommet godt i gang og har etablert seg rett ved Innovatoriet i G-bygget. Siste prosjektmedarbeider vil bli ansatt i februar 2016. Til prosjektet er det opprettet en rådgivende gruppe med representanter fra avdelingene, administrasjonen og rektorat. Forventningene til prosjektet er mange og sammensatte, og etter en hektisk oppstart har prosjektet etablert seg med gode relasjoner til interne undervisningsmiljøer og tilsvarende prosjekter i Ålesund og Trondheim. Konkret har det blitt arbeidet med digital eksamen i samarbeid med representanter fra IT- og studieseksjonen, og det planlegges gjennomføring av piloter våren 2016. Videre har det i samarbeid med ulike undervisningsmiljøer vært jobbet mye med en helt nødvendig oppgradering av Fronter. Fleksible og kvalitativt gode opptaksløsninger er introdusert og satt i gang i relativt stort omfang. Tilbakemeldingene fra studentene er svært positive. For å utvikle de pedagogiske metodene knyttet til e-læring har EnTL, i samarbeid med avdelingene, valgt ut ulike fagmiljøer med ulike utfordringer for tett oppfølging og samarbeid med EnTL.

Vurdering av måloppnåelse for VM 3.1

Høgskolen har et godt samarbeid med regionens arbeids- og samfunnsliv, og legger vekt på å utvikle utdanningstilbudene slik at de er i samsvar med deres og Norges behov.

Sektormål 4 fra KD: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

HiGs virksomhetsmål:

VM 4.1 - HiG skal ha en effektiv og profesjonell administrasjon som samspiller med den faglige aktiviteten

Nasjonale kvantitative styringsparametere

Langsiktig økonomisk planlegging (KD)

Langtidsbudsjett for 2015 – 2018 ble vedtatt i høgskolestyret 12. juni.

HiGs kvantitative styringsparametere

Andel transaksjoner via e-handel

Fra 2014 til 2015 er det en økning i antall ordre på 36 % (161 ordre i 2014 mot 219 i 2015).

Kvalitative styringsparametere

Riksrevisjonens revisjonsrapporter

Riksrevisjonen har i 2015 gjennomført en foreløpig revisjon av regnskapet for 2015, og en etterlevelsesrevisjon av eiendomsforvaltningen ved HiG. Resultatet av revisjonen vil bli rapportert i form av en revisjonsberetning innen 31. mai 2016.

Håndtering av avvik fra inngåtte leveranseavtaler

Ingen rapporterte avvik.

Vurdering av måloppnåelse for VM 4.1

HiG har også i 2015 hatt en meget effektiv administrasjon. Forholdstallet mellom antall studenter per administrativt tilsatt (55) og forholdstallet mellom antall vitenskapelige tilsatte per administrativt tilsatt (3,4) viser dette. Dette er langt høyere forholdstall enn resten av UH-sektoren.

Samspillet mellom administrasjon og den faglige aktiviteten har fungert godt. HiGs administrasjon har i 2015 vært spesielt opptatt av å forberede fusjonen med NTNU, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund. Dette har medført en stor merbelastning for de administrativt ansatte i tillegg til at løpende driftsoppgaver også har blitt ivaretatt av det samme personellet. Flere av HiGs administrative systemer har på denne bakgrunn blitt lagt om til NTNUs systemer fra og med 01.01.2016. Dette gjelder f.eks. lønnssystemet der SAP har blitt erstattet med PAGA og økonomisystemet Agresso som erstattes av Oracle. I tillegg til nye systemer har det også blitt arbeidet med å innføre nye prosesser/rutiner på administrative området.

VM 4.2 HiG skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, og et inkluderende ikke-diskriminerende arbeidsmiljø

Nasjonale kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Andel kvinnelige professorer (%) (KD)	25 %	22 %	23 %	30 %	30 %
Andel kvinnelige dosenter (%) (KD)	0	0	0	-	-
Andel midlertidige ansatte i støttestillinger til undervisning, forskning og formidling (%) (KD)	33 %	30 %	29 %	25 %	25 %
Andel midlertidige ansatte i saksbehandler og utreder stillinger (%) (KD)	16 %	22 %	24 %	15 %	10 %
Andel midlertidige ansatte i undervisnings- og forskerstillinger (%) (KD)	15 %	16 %	19 %	13 %	10 %

HiGs kvantitative styringsparametere

Andel førstekompetanse UF-stillinger 01.10.12	54 %	54 %	57 %	55 %	56 %

Kommentarer til kvantitative styringsparametere

Andel midlertidige ansatte i saksbehandler og utreder-stillinger skyldes bl.a. permisjoner/sykmeldte blant fast tilsatte.

Høgskolen satser mye på prosjektsøknader, blant annet om EU-midler, og har lykkes i å bli tildelt slike. Dette innebærer en stor andel midlertidig ansatte i de aktuelle prosjektperiodene.

Innenfor de vitenskapelige stillingene har vi hatt mange vikarer på grunn av sykmeldinger samt kompetanseheving for flere av de fast tilsatte, f.eks. høgskolelektorer i stipendiatløp.

Tre medlemmer i Studentparlamentet står som midlertidige tilsatt i vårt system. Disse skal jo ikke i utgangspunktet telles med.

Vi har tre midlertidige som har sluttet etter 01.10.15 (ikke erstattet), og en er tilsatt fast etter utlysning.

Vi har oppdaget at noen av våre IIer-stillinger som førsteamanuensis/førstelektor/høgskolelektor er kodet feil ved at de ikke er kodet som denne stillingstypen, og inngår derfor i beregningen av midlertidighet.

Spesifikke planer: Høgskolen har gjennom sin handlingsplan fokus på å redusere andelen midlertidig ansatte, men ser at vi fortsatt har en veg å gå. Viser til vedlegg.

Andelen 1. kompetanse er høyere enn målsettingen.

Nasjonale kvalitative styringsparametere

Solide fagmiljøer (KD)

- HOS er fortsatt i rekrutteringsprosesser for oppbygging av fagmiljø innen ergoterapi. Robuste fagmiljøer må parallelt med rekruttering også styrkes gjennom institusjonelt samarbeid. Forskningsaktivitetene ved HOS utvikler seg raskt med hensyn til organisering nettopp for å utvikle mer solide fagmiljøer innen helse- og omsorgsfaglige utdanninger og forskning.

- IMT styrker gjennom ansettelser i 2015 to fagmiljøer som tidligere har vært betraktet som sårbare: interaksjonsdesign og informatikk blir styrket henholdsvis gjennom nytilsetting og gjennom endret kompetanseprofil ved erstatning etter naturlig avgang. I 2015 har det blitt gjennomført fire nye ansettelser i CCIS: Ny direktør, 2 førsteamanuensis og 1 rådgiver. Ny seksjonsleder for NISlab er også på plass, og IMTs lederteam er å betrakte som operativt.

- TØL bygger fortsatt opp fagmiljøet innen bærekraftig økonomi. Også fagmiljøene på maskin og bygg er under styrking. Fusjonen med NTNU vil gi tilgang på kompetanse og styrke vårt fagmiljø. Dette vil gi muligheter for betydelig økning av forskningsaktiviteten.

Vurdering av måloppnåelse for VM 4.2

Høgskolens arbeid for inkludering og likeverd skal kjennetegnes ved at:

- Respekt og toleranse er en grunnleggende verdi som sikrer like muligheter for alle i høgskolens arbeids- og læringsmiljø.
- Ingen ansatte eller studenter ved høgskolen skal forskjellsbehandles ut fra etnisitet, seksuell orientering, funksjonsevne, kjønn, religion, alder eller kjønnsoverskridende identitet.
- Arbeid for likeverd og likestilling er tydelig integrert i høgskolens strategiske plan og årsplan.
- Likeverds- og likestillingsperspektiv er synlig i høgskolens profilering, i informasjonsmateriell og i markedsførings- og rekrutteringsaktiviteter, valg av rollemodeller med mer.

VM 4.3 - HiG skal rehabilitere A-bygget og reise et nytt bygg

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurdere framdrift i campusprosjektet

- Målet om rehabilitering av A-bygget ble realisert i 2014.
- Målsettingen er åpning av en et nybygg høsten 2017.

3.3 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter

HiG hadde ingen byggeprosjekter i 2015.

3.4 Midler tildelt over kap. 281

HiG hadde ingen tildelinger i 2015.

3.5 Helse, miljø og sikkerhet

HiGs mål:

Opprettholde nærværprosent på 95

HiGs kvantitative styringsparametere

Kvantitative styringsparametere	Resultat			Ambisjonsnivå	
	2013	2014	2015	2015	2016
Nærværprosent	95,6 %	95,9 %	96,5 %	95 %	96 %

Utarbeide handlingsplan for oppfølging av høgskolens ROS-analyse

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurder arbeidet

Handlingsplan for oppfølging av høgskolens ROS-analyse er utarbeidet, og følges opp gjennom møter mellom HMS-koordinatorene fra hver avdeling. Fra 2. tertial har det vært liten aktivitet i gruppen for HMS-koordinatorer. Personalseksjonen har deltatt i arbeidsgrupper for HR og HMS som ledd i fusjonsprosessen.

Fullføre styringssystem for informasjonssikkerhet

HiGs kvalitative styringsparametere

Vurder arbeidet

HiG/NTNUiG har et styringssystem for informasjonssikkerhet. Arbeidet med å dokumentere styringssystemet pågikk (og pågår fortsatt) både internt ved HiG/NTNUiG og med fusjonspartnerne i nye NTNU.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 Overordnet vurdering

Høgskolen i Gjøvik benytter mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipp. Høgskolens samlede måloppnåelse er god, jf. kap. 3. Høgskolen har utviklet et hensiktsmessig system for helhetlig styring og kontroll. Den tertialvise risikovurderingen ledelsen gjennomfører viser at risikobildet gjennomgående er akseptabel, men at det er noen utfordringer:

- Etableringen av CCIS
- EU-inntekter som varierer fra år til år

Høgskolen oppfyller kravene til styring og kontroll som fremgår av Økonomireglementet §§ 4 og 14 og bestemmelsene pkt. 2.4 om internkontroll. Høgskolen har i sine regnskapsrutiner bygd inn rutiner for internkontroll og dokumentasjon. Høgskolen har ikke egen internkontrollenhet. Høgskolen har foretatt risikovurderinger som er dokumentert i kap. 3.

Høgskolen i Gjøvik har totalt sett hatt en målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdt lover og regler. Internkontroll og risikostyring har fungert tilfredsstillende og anslås å ligge i overkant av modenhetsnivå 3. Kontrollaktiviteter utover det som er innebygd i rutiner er i liten grad dokumentert.

4.2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Likestillingsutvalgets årsrapport for 2015 er basert på UHRs anbefaling. Se separat vedlegg til Årsrapporten.

4.3 Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen

Høgskolen har tre lærlinger innenfor IKT Servicefag. På sikt kan det være aktuelt med en lærling innenfor kontor- og servicefag.

4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

- ROS-analyse for beredskap, helse, miljø og sikkerhet er videreført i 2015.
- Høsten 2015 ble det gjennomført felles øvelse med NTNU for testing av kommunikasjon mellom sentral og lokalt beredskapsrom. HiGs ledelse deltok i øvelsen.
- HiGs opprinnelige arbeid med innføring av styringssystem for informasjonssikkerhet ble avsluttet, og koordineres nå med NTNU som følge av fusjonen. Det gjennomføres regelmessige og strukturerte risikoanalyser på informasjonssikkerhet og databehandling, og det er etablert rutiner for å følge opp avvik.

4.5 Tidstyver

P.g.a. det intense fusjonsarbeidet i 2015, har det ikke vært rom for å prioritere målrettet arbeid mot tidstyver. Det forventes at kommende omorganisering i det nye NTNU vil avdekke en rekke tidstyver, og at man i arbeidet med effektivisering av administrative tjenester vil se nærmere på disse.

5 VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

NTNU sin årsplan for 2016 er bygget opp rundt 6 gjennomgående hovedprioriteringer som er felles for hele organisasjonen. Disse hovedprioriteringene er konkretisert videre i 16 mål- og tiltaksområder.

Ut fra ønsket om «sikker drift» i overgangsåret har HIST, HiÅ og HiG for 2016 videreført sine eksisterende systemer for virksomhetsplanlegging basert på tidligere planverk og rutiner for årsplanlegging. Dette gjør at årsplanene for 2016 for hver av de tre innfusjonerte høgskolene i utgangspunktet har en annen struktur, oppbygging og innhold enn det som er tilfelle for NTNU.

For å sikre nødvendige samordning av årsplanene for HiG, HiST og HiÅ med NTNU sin årsplan for 2016, er prioriterte utviklingsaktiviteter i årsplanene for de tre tidligere institusjonene koblet med disse 6 hovedprioriteringene og tilhørende 16 mål-/tiltaksområdene som NTNU har fastsatt som gjennomgående. Til sammen sikrer dette at årsplanene for 2016 støtter oppunder fusjonsplattformen og bidrar til å heve kvaliteten og styrke NTNUs resultater.

For nærmere omtale av felles hovedprioriteringer i 2016 og videre framtidsutsikter vises det til nærmere omtale i NTNUs årsrapport.

6 ÅRSREGNSKAP

Se separat vedlegg for fullstendig årsregnskap.

Institusjon: Høgskolen i Gjøvik
Ledelseskommentar regnskap 2015:

Høgskolens formål

- Tilby høyere utdanning på høyt internasjonalt nivå
- Utføre forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- Formidle kunnskap om virksomheten og utbre forståelse for og anvendelse av vitenskapelige metoder og resultater, både i offentlig forvaltning, kulturliv og næringsliv.

Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene med opplysning om eventuelle avvik

Regnskapet er satt opp i samsvar med Statlige Regnskapsstandarder (SRS) og veiledningene som er utarbeidet i forbindelse med Finansdepartementets utprøving av periodiseringsprinsippet i utvalgte statlige virksomheter med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høgskolesektoren. Vi har valgt ikke å periodisere «ikke avviklet ferie» og «ikke avviklet avspasering» i likhet med de fleste andre i UH-sektoren. Ordinær bevilgning fra Kunnskapsdepartementet er inntektsført i henhold til KDs kostnadsprofil for sektoren.
Det har vært nødvendig med noen tilpasninger i høgskolens regnskap for å få inngående balanse i 2016 til å passe inn i NTNUs inngående balanse 2016. Endringene er beskrevet i prinsippnote SRS.

En vurdering av institusjonens drift i perioden

Resultat av ordinære aktiviteter var 15,880 mill.kr i pluss. Dette er 11,812 mill.kr bedre enn resultatet for 2014. Det store positive resultatet skyldes innbetalinger fra Oppland fylkeskommune og fra Kompetanse-, universitets og forskningsfondet i Oppland AS på 12,5 mill.kr til nybygg på campus og Ph.d-utdanninger. I tillegg har det blitt gitt et tilskudd på 3,85 mill.kr fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet til investeringer i laboratoriet for universell utforming. Disse midlene inngår i posten Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet og er avsatt i balansen for framtidig bruk. Periodens resultat (resultatet for avsluttede prosjekter) var 1,194 mill. kr, og er i sin helhet tilført annen opptjent virksomhetskapital. Total virksomhetskapital utgjør etter dette 12,796 mill.kr. Likviditetsgraden er 3,0 og svært god. Totalt sett vurderes høgskolens økonomi som meget solid ved inngangen til 2016.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

Ordinært resultat på 15,880 mill.kr er ca. 13 mill.kr mill.kr bedre enn budsjettert. (Innbetalingen fra Oppland fylkeskommune på 5,2 mill.kr er da periodisert og ført som en avsetning). Det gode resultatet skyldes at inntektene øker med totalt 10,8 % eller 36,0 mill.kr i forhold til fjoråret, mens kostnadene øker med 7,4 % eller 24,2 mill.kr. .

Inntekter fra bevilgninger økte med 6,6 %. Inntekter fra tilskudd og overføringer viste en vekst på 19,2 %. Dette skyldes i stor grad en økning i antall bidragsprosjekter finansiert av NFR, RFF og EU-rammeprogram. Salgs- og leieinntekter økte med 30,3 % og

Andre driftsinntekter med 5,5 mill.kr (tilskudd til nybygg fra Oppland fylkeskommune).

Veksten i personalkostnader utgjorde 10,1 % og utgjorde 66,9 % av totale driftsinntekter mot 67,3 % i samme periode i fjor.

Andre driftskostnader økte med 1,4 %. Kostnader til reise og diett har økt med 4,5 mill.kr eller 42,8 %, og har sammenheng med reiser i tilknytning til fusjonsarbeidet.

Omtale av utviklingen i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet
Note 15, del 1 viste en økning i avsetning på 10,212 mill.kr. De største endringene er økte avsetninger på interne prosjekter 3,672 mill.kr, økt avsetning til reservepost 2,492 mill.kr og økte avsetninger til campusutvikling 5,250 mill.kr.

Omtale av gjennomførte investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder
Det er gjennomført investeringer for tilsammen 11,8 mill.kr eller 1,9 mill.kr mer enn i fjor. Dette omfatter investering i IT- og audiovisuelt utstyr, inventar og forsknings- og laboratorieutstyr.

Det er gjennomført en ombygging av simuleringssenteret ved Avdeling for helsefag på for ca. 5 mill.kr. Avskrivningene utgjorde totalt sett 6,7 mill. kr og det er 1,4 % mer enn tilsvarende tall for fjoråret.

Ressursutfordringer som framkommer i arbeid med langtidsbudsjett
Høgskolen har en studieporteføljе som er svært godt tilpasset samfunnets behov. Det er generelt god etterspørsel i arbeidsmarkedet etter høgskolens kandidater.

HiG har for tiende år på rad en god økning i søkertallene. I år øker søkningen med 17,2 % fra 1 696 i 2014 til 1 987 i år. Fjorårets tilsvarende tall var 7,6 %. Spesielt gode er søkertallene for Bachelor i ingeniørfag i SO som øker med over 24 %. Også Bachelor- og Master i informasjonssikkerhet fortsetter med god økning i søkertallene, med hhv. 3,9 og 3,7 søkere per studieplass. Økonomiutdanningene har økning på alle studieprogram, ved fleksibel Bachelor i økonomi og likeledes er det hele 5,7 søkere per studieplass. TRES og Y-vei har også fortsatt høye søkertall og samlet sett 3,4 søkere per studieplass. Høgskolen har i år 849 studieplasser i SO. Da er 20 studieplasser i Bachelor i byggeledelse fjernet, pga. manglende kapasitet. Antall førsteprioritetssøkere per studieplass ved høgskolen har økt fra 1,9 i 2013 til 2,0 i 2014 til 2,3 i år.

Høgskolen i Gjøvik har hatt en sterk vekst de siste årene, med tredobling av antall studenter og ansatte siden 1994. Veksten høgskolen er inne i med flere ansatte og studenter, medfører behov for større arealer til undervisning, forskning og kontorplasser med tilhørende investeringer. Høgskolen ønsker på lengre sikt å samle all primæraktivitet på campus. Det er på denne bakgrunn iverksatt et arbeid med å realisere et nybygg på inntil 5 000 kvm for å dekke behovet for mer arealer (laboratorier, undervisnings/studielokaler og kontorer) i samarbeid med Statsbygg. Høgskolen har 25 858 m^2 til disposisjon. Høgskolen må imidlertid leie lokaler eksternt, og det gir økte leiekostnader.
Aktiviteter i tilknytning til fusjonsprosessen med fusjonsaktiviteter i nye NTNU forventes å gi ekstra kostnader også i 2016.

Høgskolens revisor
Riksrevisjonen er høgskolens revisor.

Gjøvik, 10.02.2016

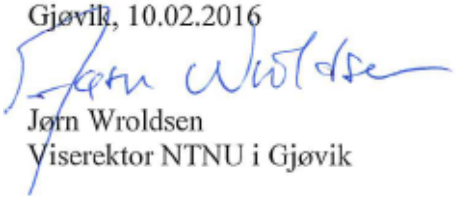

Jørn Wroldsen
Viserektor NTNU i Gjøvik

NTNU

Dato 09.02.2016 Referanse

Notat

Til:	Viserektor Jørn Wroldsen, viserektor Marianne Synnes, avdelingsdirektør Ingrid Volden.
Kopi til:	
Fra:	Rektor Gunnar Bovim
Signatur:	

Fullmakt til å underskrive administrativ regnskapsavleggelse for 2015

I departementets brev av 16.desember 2015 "Årsregnskap for 2015" fastlegges fristene for institusjonenes regnskapsavleggelse for 2015.

I brevet fremgår at årsregnskap med ledelseskommentarer kan avgis administrativt pr 10.februar og at styrebehandlet årsrapport skal avgis til DBH innen 15.mars. Denne skal også skal inneholde årsregnskap og ledelseskommentarer og være signert av styret.

Ved den administrative avleggelsen av årsregnskap 2015 med ledelseskommentarer, som avgis pr 10.februar, gis følgende fullmakter:

- Viserektor Jørn Wroldsen gis fullmakt til å signere for tidligere Høgskolen i Gjøvik
- Viserektor Marianne Synnes gis fullmakt til å signere for tidligere Høgskolen i Ålesund
- Økonomidirektør ved tidligere Høgskolen i Sør-Trøndelag, Ingrid Volden, gis fullmakt til å signere for tidligere Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Årsrapport (2015-2016) med styrebehandlet årsregnskap 2015 avgis til DBH innen 15.mars, med ledelseskommentarer signert av styret.

Gunnar Bovim
rektor NTNU

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de anbefalte Statlige Regnskapsstandarderne (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

Det har blitt gjort noen justeringer i regnskapet for 2015 for å tilpasse seg prinsippene i NTNUs regnskap og for å få IB 2016 kompatibel med NTNUs IB 2016.

IT Nor har kalkulert og tilbakeført avskrivninger på enkelte anleggsmidler som har annerledes avskrivningstid i NTNU enn på høgskolen. F.eks har labutstyr ved HiG hatt en avskrivningstid på 7 år, mens slik utstyr har enten 8 eller 10 års avskrivningstid i NTNU. I slike tilfeller er avskrivningen redusert og verdien på anlegget er økt. HiGs anlegg for påkostning på andres bygg er ført vekk da NTNU eier sine bygg og ikke har tilsvarende anleggsføringer. Gammelt IT-utstyr er avhendet. Det er ikke utarbeidet sammenligningstall pr 1.1.2015. Dette er en for omfattende jobb og er utgangspunktet for at ekstern konsulent ble satt på rekalkuleringen.

Statsinterne feriepengeforpliktelser på konto 2168 viser økt/redusert feriepengegrunnlag pga nyansatte som kommer fra andre statlige virksomheter og ansatte som slutter og begynner i andre statlige virksomheter. Note 15 avrundes til vanlig med saldoen på konto 2168. Da NTNU ikke benytter denne kontoen, har vi nullet ut denne kontoen i desember for å få IB som matcher NTNU sin balanse. Saldo 2168 er overført til 2160. Dette skaper utfordringer i note 15. For å få note 15 til å stemme, er reservepost (strategiske formål) redusert med 52 i forhold til regnskap pr 31.12.2015. Dette er det beløpet posten ville vært hvis føringen mellom 2168 og 2160 hadde ventet til 2016, noe som ville vært gjort til vanlig. Sum note 15 er korrekt.

Fortegnsregler i oppgjørspakken

I resultatregnskapet og balanseoppstillingene bestemmes fortegnet av teksten på den enkelte regnskapslinje. I disse oppstillingene skal derfor alle tall være positive. Dette er lagt til grunn i aritmetikken i disse regnearkene. I kontantstrømoppstillingen skal det i alle linjene i avsnittene for innbetalinger og utbetalinger være positive tall i tallkolonnene. For tydelighets skyld er det i avsnittene som omhandler investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter i kontantstrømoppstillingen

Symbolet (+) på den enkelte regnskapslinje angir at tallene på linjen hvor dette symbolet forekommer, skal ha positivt fortegn i alle tallkolonner. Regnskapslinjer i kontantstrømoppstillingen hvor fortegnet bestemmes av andre forhold enn teksten på regnskapslinjen, er merket med symbolet (+/-).

Artimetikken i notene er basert på at tallene i tallkolonnene summeres. I notene skal utbetalinger og andre reduksjoner derfor angis med negative tall i tallkolonnene. Linjer hvor tallene skal være negative i tallkolonnene, er for tydelighets skyld merket med symbolet (-) på den ekelte regnskapslinje. Linjer hvor fortegnet styres av andre forhold enn teksten på regnskapslinjen, er merket med (+/-).

Andre forhold i oppgjørspakken

Virksomhetens navn settes inn i celle A3 i resultatregnskapet og blir automatisk overført til de øvrige arkene i pakken. Overskriftene i tallkolonnene i notene styres med noen unntak av overskriftene i resultatregnskapets celler C5, D5 og E5. I kontantstrømoppstillingen og i enkelte noter er det innarbeidet budsjettkolonner. Overskriften i budsjettkolonnen i de aktuelle notene styres av overskriften på budsjettkolonnen i kontantstrømoppstillingen (celle G5).

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de anbefalte Statlige Regnskapsstandarderne (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren.

Det har blitt gjort noen justeringer i regnskapet for 2015 for å tilpasse seg prinsippene i NTNUs regnskap og for å få IB 2016 kompatibel med NTNUs IB 2016.
IT Nor har kalkulert og tilbakeført avskrivninger på enkelte anleggsmidler som har annerledes avskrivningstid i NTNU enn på høgskolen. F.eks har labutstyr ved HiG hatt en avskrivningstid på 7 år, mens slik utstyr har enten 8 eller 10 års avskrivningstid i NTNU. I slike tilfeller er avskrivningen redusert og verdien på anlegget er økt. HiGs anlegg for påkostning på andres bygg er ført vekk da NTNU eier sine bygg og ikke har tilsvarende anleggsføringer. Gammelt IT-utstyr er avhendet. Det er ikke utarbeidet sammenligningstall pr 1.1.2015. Dette er en for omfattende jobb og er utgangspunktet for at ekstern konsulent ble satt på rekalkuleringen.

Statsinterne feriepengeforpliktelser på konto 2168 viser økt/redusert feriepengegrunnlag pga nyansatte som kommer fra andre statlige virksomheter og ansatte som slutter og begynner i andre statlige virksomheter. Note 15 avrundes til vanlig med saldoen på konto 2168. Da NTNU ikke benytter denne kontoen, har vi nullet ut denne kontoen i desember for å få IB som matcher NTNU sin balanse. Saldo 2168 er overført til 2160. Dette skaper utfordringer i note 15. For å få note 15 til å stemme, er reservepost (strategiske formål) redusert med 52 i forhold til regnskap pr 31.12.2015. Dette er det beløpet posten ville vært hvis føringen mellom 2168 og 2160 hadde ventet til 2016, noe som ville vært gjort til vanlig. Sum note 15 er korrekt.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter
Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og andre departement som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende periode som skal behandles som bevilgninger etter bestemmelsene i SRS 10 og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter

Kostnader
Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.
Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap
Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld
Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt bel øp

Aksjer og andre finansielle eiendeler
Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt oppdragsvirksomhet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.*

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

For eiendeler som inngår i åpningsbalansen er bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi lagt til grunn for verdifastsettelsen, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler.
Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. For tomter, bygninger, infrastruktur er gjenanskaffelsesverdien dels basert på estimater utarbeidet og dokumentert av virksomheten selv, og dels på kvalitetssikring fra og verdivurderinger utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, samt kunst og bøker er i utgangspunktet ikke inkludert i åpningsbalansen. Slike eiendeler er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten. Finansieringen av varige driftsmidler, som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidler som finansieringen dekker.

For omløpsmidler, kortsiktig gjeld samt eventuelle øvrige forpliktelser som inkluderes i åpningsbalansen, er virkelig verdi

Immaterielle eiendeler
Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.*

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger
Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskriving for påregnelig ukurans.

Fordringer
Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel
Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner
De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta
Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Virksomhetskapital
Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet.. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapital ved enhetene.

Kontantstrøm
Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan
Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp
Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Resultatregnskap

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik
Org.nr: 970937668
Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014	Referanse
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	293 722	275 462	RE.1
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	RE.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	51 309	43 056	RE.3
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	1	0	0	RE.4
Salgs- og leieinntekter	1	17 144	13 153	RE.5
Andre driftsinntekter	1	5 693	162	RE.6
Sum driftsinntekter		***367 868***	*331 833*	RE.7
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	2	245 922	223 278	RE.8
Varekostnader		0	0	RE.9
Andre driftskostnader	3	99 328	97 917	RE.10
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0	RE.11
Avskrivninger	4,5	6 664	6 570	RE.12
Nedskrivninger	4,5	74	0	RE.13
Sum driftskostnader		***351 988***	*327 765*	RE.14
Ordinært driftsresultat		**15 880**	4 068	RE.15
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	0	0	RE.16
Finanskostnader	6	45	29	RE.17
Sum finansinntekter og finanskostnader		***-45***	*-29*	RE.18
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.				
Utbytte fra selskaper m.v.		0	0	RE.19
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.		***0***	*0*	RE.20
Resultat av ordinære aktiviteter		**15 835**	4 039	RE.21
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	RE.22
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	-14 641	-3 299	RE.23
Sum avregninger		***-14 641***	*-3 299*	RE.24
Periodens resultat		**1 194**	740	RE.25
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	8	1 194	740	RE.26
Sum disponeringer		***1194***	*740*	RE.27
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	0	0	RE.28
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	0	0	RE.30
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		***0***	*0*	RE.31
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	10	0	0	RE.32
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0	RE.33
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		***0***	***0***	RE.34

Balanse

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
EIENDELER				
A. Anleggsmidler				
I Immaterielle eiendeler				
Forskning og utvikling	4	0	0	AI.01
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	0	0	AI.02
Sum immaterielle eiendeler		***0***	*0*	AI.1
II Varige driftsmidler				
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	0	1 451	AII.01
Maskiner og transportmidler	5	8 826	6 000	AII.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	17 152	13 503	AII.03
Anlegg under utførelse	5	0	0	AII.04
Beredskapsanskaffelser	5	0	0	AII.05
Sum varige driftsmidler		***25 978***	*20 954*	AII.1
III Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i datterselskaper	11	0	0	AIII.01
Investeringer i tilknyttet selskap	11	0	0	AIII.02
Investeringer i aksjer og andeler	11	203	203	AIII.03
Obligasjoner og andre fordringer				AIII.04
Sum finansielle anleggsmidler		***203***	*203*	AIII.1
Sum anleggsmidler		**26 181**	21 157	AIV.1
B. Omløpsmidler				
I Varebeholdninger og forskudd til leverandører				
Varebeholdninger	12	0	0	BI.1
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	0	0	BI.2
Sum varebeholdninger og forskudd til leverandører		***0***	*0*	BI.3
II Fordringer				
Kundefordringer	13	4 076	7 029	BII.1
Andre fordringer	14	5 759	3 978	BII.2
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16 I	71	0	BII.3
Sum fordringer		***9 906***	*11 007*	BII.4
IV Kasse og bank				
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	108 327	105 901	BIV.1
Andre bankinnskudd	17	40	42	BIV.2
Andre kontanter og kontantekvivalenter	17	1	1	BIV.3
Sum kasse og bank		***108 368***	*105 944*	BIV.4
Sum omløpsmidler		**118 274**	116 951	BIV.5
Sum eiendeler		**144 455**	138 108	BV.1

Balanse

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD				
C. Virksomhetskapital				
I Innskutt virksomhetskapital				
Innskutt virksomhetskapital	8	0	0	C.01
Sum innskutt virksomhetskapital		***0***	*0*	C.02
II Opptjent virksomhetskapital				
Opptjent virksomhetskapital	8	12 796	11 602	C.03
Sum opptjent virksomhetskapital		***12 796***	*11 602*	C.04
Sum virksomhetskapital		**12 796**	11 602	C.1
D. Gjeld				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	4, 5	25 978	20 954	DI.1
Andre avsetninger for forpliktelser		0	0	DI.2
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		***25 978***	*20 954*	DI.3
II Annen langsiktig gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
Sum annen langsiktig gjeld		***0***	*0*	DII.1
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		7 561	11 095	DIII.1
Skyldig skattetrekk		165	14 147	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		3 296	7 991	DIII.3
Avsatte feriepenger		19 484	18 738	DIII.4
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	16 II	1 291	1 158	DIII.5
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	7 573	-815	DIII.6
Sum kortsiktig gjeld		***39 370***	*52 314*	DIII.7
IV Avregning med statskassen				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)		0	0	DIV.1
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	54 176	39 582	DIV.2
Ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag (nettobudsjetterte)	15 II	12 135	13 656	DIV.3
Ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	15 II			DIV.4
Sum avregninger		***66 311***	*53 238*	DIV.5
Sum gjeld		**131 659**	126 506	DV.1
Sum virksomhetskapital og gjeld		**144 455**	138 108	DVI.1

Kontantstrømoppstilling for nettobudsjetterte virksomheter (direkte modell)

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik
Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014	Budsjett 2016	Referanse
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
Innbetalinger					
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)		298 233	276 023	315 000	KS.1
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		1 082	963	1 000	KS.2
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre		0	0	0	KS.3
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		24 072	18 399	24 000	KS.4
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0	KS.5
innbetalinger av tilskudd og overføringer fra andre statsetater		28 130	27 474	29 000	KS.6
innbetalinger av utbytte		0	0	0	KS.7
innbetalinger av renter		0	0	0	KS.8
innbetaling av refusjoner		5 009	6 229	5 500	KS.9
andre innbetalinger		35 073	29 318	35 000	KS.10
Sum innbetalinger		**391 599**	358 406	**409 500**	KS.INN
Utbetalinger					
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		275 227	229 447	300 000	KS.11
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk		94 839	95 298	95 000	KS.12
utbetalinger av renter		39	29	0	KS.13
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		1 100	826	1 200	KS.14
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		484	468	500	KS.14A
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	0	0	KS.14B
andre utbetalinger		5 724	7 950	6 000	KS.15
Sum utbetalinger		**377 413**	334 018	**402 700**	KS.UT
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter*		**14 186**	**24 388**	**6 800**	KS.OP
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0	0	KS.16
- utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler (+)		11 762	9 899	12 885	KS.17
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0	0	KS.18
- utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak (+)		0	0	0	KS.19
- utbetalinger ved kjøp av andre investeringsobjekter (+)		0	0	0	KS.20
innbetalinger ved salg av andre investeringsobjekter		0	0	0	KS.21
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**-11 762**	-9 899	**-12 885**	KS.INV
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter (nettobudsjetterte)					
innbetalinger av virksomhetskapital		0	0	0	KS.22
- tilbakebetalinger av virksomhetskapital (+)		0	0	0	KS.23
- utbetalinger av utbytte til statskassen (+)		0	0	0	KS.24
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**0**	0	**0**	KS.FIN
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		**0**	0	**0**	KS.24A
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		2 424	14 489	-6 085	KS.25
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		105 944	91 455	111 000	KS.26
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		**108 368**	105 944	**104 915**	KS.BEH

Avstemming	**Note**	**2015**	2014	
periodens resultat		1 194	740	KS.27
bokført verdi avhendede anleggsmidler		0	0	KS.28
ordinære avskrivninger		6 664	6 570	KS.29
nedskrivning av anleggsmidler		74	0	KS.30
netto avregninger		14 641	3 299	KS.31
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)		0	0	KS.32
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap 5700/5309		0	0	KS.33
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-11 762	-9 899	KS.34
resultatandel i datterselskap		0	0	KS.35
resultatandel tilknyttet selskap		0	0	KS.36
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		5 024	3 329	KS.37
endring i varelager		0	0	KS.38
endring i kundefordringer		2 953	-4 488	KS.39
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		-1 521	7 356	KS.40
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		0	0	KS.41
endring i leverandørgjeld		-3 534	2 809	KS.42
effekt av valutakursendringer		0	0	KS.43
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)		0	0	KS.44
pensjonskostnader (kalkulatoriske)		0	0	KS.45
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		11 762	9 899	KS.46
korrigering av avsetning for feriepenger når ansatte går over i annen statsstilling		-11 262	4 674	KS.46A
endring i andre tidsavgrensningsposter		-47	99	KS.47
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		**14 186**	24 388	KS.AVS

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens DEL I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens DEL II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank. Midtre del omfatter også virksomhetens konti i Norges Bank utenfor konsernkontosystemet.

Opplysningene i bevilgningsoppstillingens DEL III omfatter innbetalingene som institusjonen har mottatt i henhold til tildelingsbrev i den periode oppstillingen gjelder for. Innbetalingene i DEL III er knyttet til og satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt i budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2015 for nettobudsjetterte virksomheter

DEL I

Tall i 1000 kroner

Beholdninger på konti i statens kapitalregnskap						
Konto	**Tekst**	**Note**	**31.12.2015**	**31.12.2014**	**Endring**	Referanse
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	108 327	105 901	2 426	BRI.011
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0	BRI.012
640205	Tøyenfondet[3)]		0	0	0	BRI.013
640206	Observatoriefondet[3)]		0	0	0	BRI.014
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		10	10	0	BRI.015

DEL II

Beholdninger rapportert i likvidrapport [1)]	**Note**		**Regnskap 31.12.2015**	
Oppgjørskonto i Norges Bank				
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17		105901	BRII.001
Endringer i perioden (+/-)			2426	BRII.002
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	17		*108327*	BRII.1
Øvrige bankkonti Norges Bank[2)]				
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17		10	BRII.021
Endringer i perioden (+/-)			0	BRII.022
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank	17		*10*	BRII.2

DEL III

Samlet innbetaling i henhold til tildelingsbrev					
Utgiftskapittel	**Kapittelnavn**	**Post**	**Posttekst**	**Samlet innbetaling**	
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	290 383	BRIII.011
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0	BRIII.012
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0	BRIII.013
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	0	BRIII.014
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0	BRIII.015
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	01	Driftsutgifter, *kan nyttes under post 70*	0	BRIII.016
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	45	Større utstyrsanskaffelser, *kan overføres*	0	BRIII.017
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				*290 383*	BRIII.01
847	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	21	Investeringer på tvers for Universell utforming	3 850	BRIII.021
xxxx	Justis- og beredskapsdepartementet	xx	Støtte til Center for Cyber and Information Security	4 000	BRIII.021
Sum tildelinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				*7 850*	BRIII.02
Sum utbetalinger i alt				**298 233**	BRIII.1

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

2) Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

3) *Gjelder bare Universitetet i Oslo*

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter

Tall i 1000 kroner

	2015	2014	2013 A)	**Budsjett 2016**	Referanse
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet					
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.1
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	290 383	275 994	251 123	313 181	N1.2
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-11 762	-9 899	-8 352	-12 885	N1.3
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.4
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	6 664	6 570	5 600	6 800	N1.5
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	74	0		0	N1.5A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0		0	N1.6
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0		0	N1.7
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0		0	N1.8
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet*	0	30	396	0	N1.9
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	***285 359***	*272 695*	*248 767*	***307 096***	N1.10
Tilskudd og overføringer fra andre departement					
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	8 363	2 767		6 000	N1.11A
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0		0	N1.12
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.13
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0		0	N1.14
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0		0	N1.14A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0		0	N1.15
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0		0	N1.17
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0		0	N1.18
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	***8 363***	*2 767*		***6 000***	N1.19
** Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.*					
Sum inntekt fra bevilgninger *(linje RE.1 i resultatregnskapet)*	***293 722***	*275 462*		***313 096***	N1.20
Tilskudd og overføringer fra statlige etater [1)]					
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	11 201	9 326	6 393	10 000	N1.21
+ periodens tilskudd fra andre statlige aktører via andre virksomheter	0	0	0	0	N1.21A
- utbetaling av tilskudd til andre virksomheter (-)	0	0	-1 473	0	N1.21B
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	*11 201*	*9 326*	*4 920*	*10 000*	N1.21E
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	23 741	18 671	9 509	35 000	N1.23
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	0	0	0	0	N1.23A
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-483	0	-1 012	0	N1.29
Periodens netto tilskudd fra NFR	*23 258*	*18 671*	*8 497*	*35 000*	N1.29A
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres)[2)]	0	0	0	0	N1.30
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	***34 459***	*27 997*	*13 418*	***45 000***	N1.31

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal

2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet [1)]					
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	2 460	2 739	1 307	2 500	N1.22A
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	0	0	N1.22B
- utbetaling av tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	0	0	0	0	N1.22C
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	*2 460*	*2 739*	*1 307*	*2 500*	N1.22D
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	3 622	600	397	2 000	N1.32A
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	342	270	0	300	N1.32B
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	1 534	2 563	2 892	2 000	N1.32C
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	248	325	0	0	N1.32D
- utbetaling av tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	0	0	0	N1.32E
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	*5 746*	*3 758*	*3 289*	*4 300*	N1.32F
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	7 013	7 944	6 468	7 000	N1.35
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0	0	N1.35B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	0	0	0	0	N1.35A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	*7 013*	*7 944*	*6 468*	*7 000*	N1.35C
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	1 542	558	87	0	N1.36
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0	0	N1.36B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	*0*	*0*	*0*	*0*	N1.36A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	*1 542*	*558*	*87*	*0*	N1.36C
Periodens tilskudd/overføringer fra andre bidragsytere	*0*		*18*	*0*	N1.37
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	***16 761***	*14 999*	*11 168*	***13 800***	N1.38

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i

*Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger**					
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	89	60	1 723	0	N1.40
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0		0	N1.41
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	0		0	N1.42
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	***89***	*60*	*1 723*	***0***	N1.43

**Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.*

Sum tilskudd og overføringer fra andre *(linje RE.3 i resultatregnskapet)*	***51 309***	*43 056*	*26 308*	***58 800***	N1.44

*Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.**					
Salg av eiendom	0	0		0	N1.45
Salg av maskiner, utstyr mv	0	0		0	N1.46
Salg av andre driftsmidler	0	0		0	N1.47
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv. *(linje RE.4 i resultatregnskapet)*	***0***	*0*		***0***	N1.48

** Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter.*

Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter

Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet [1)]					
Statlige etater	5 657	4 325	4 888	0	N1.49
Kommunale og fylkeskommunale etater	149	126	348	0	N1.50
Organisasjoner og stiftelser	0	240	735	0	N1.51
Næringsliv/privat	432	252	186	0	N1.52
Andre	0	0	0	0	N1.54
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	***6 238***	*4 943*	*6 157*	***0***	N1.55

1) Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmelene i rundskriv F-07-13.

Andre salgs- og leieinntekter					
Salgsinntekter	7 818	5 755	4 418	0	N1.56
Materiell- og eksamensrelaterte inntekter	2 645	2 157	1 464	0	N1.56
Leieinntekter	443	298	121	0	N1.57
Sum andre salgs- og leieinntekter	***10 906***	*8 210*	*6 003*	***0***	N1.59
Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter *(linje RE.5 i resultatregnskapet)*	***17 144***	*13 153*	*12 160*	***0***	N1.60
Andre driftsinntekter					
Gaver som skal inntektsføres	0	0	0	0	N1.61
Øvrige andre inntekter 1	5 693	162	188	0	N1.62
Øvrige andre inntekter 2	0	0	0	0	N1.62
Øvrige andre inntekter*	0	0	0	0	N1.63
Sum andre driftsinntekter *(linje RE.6 i resultatregnskapet)*	***5 693***	*162*	*188*	***0***	N1.65
Gebyrer og lisenser [1)]					
Gebyrer	0	0	0	0	N1.661
Lisenser	0	0	0	0	N1.662
Sum gebyrer og lisenser *(linje RE.2 i resultatregnskapet)*	***0***	*0*	*0*	***0***	N1.66

** Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrerene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. 1) Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevningsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevningsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.*

Sum driftsinntekter	**367 868**	331 833	287 423	**371 896**	N1.67

A) Regnskapstall for 2013 legges kun inn for linjer som inngår i nytt finansieringssystem. Det tilstrekkelig med nettotall for 2013.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

DEL I

Tall i 1000 kroner	**2015**	2014	Referanse
Lønninger	174 826	159 155	N2.1
Feriepenger	21 570	19 677	N2.2
Arbeidsgiveravgift	29 973	27 391	N2.3
Pensjonskostnader*	21 552	20 501	N2.4
Sykepenger og andre refusjoner	-5 217	-6 581	N2.5
Andre ytelser	3 218	3 135	N2.6
Sum lønnskostnader	***245 922***	*223 278*	N2.7
Antall årsverk:	**301**	291	N2.8

**Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet).*

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.
Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

DEL II

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1 106 700	
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)	53 000	
Administerende direktør	1 040 800	

Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Styremedlemmer fra egen institusjon	17 700	2 000
Eksterne styremedlemmer	17 700	2 000
Styremedlemmer valgt av studentene	17 700	
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon		3 100
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer		3 100
Varamedlemmer for studenter		3 100

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2015. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for budsjettåret 2015. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 3 Andre driftskostnader

Tall i 1000 kroner

	2015	2014	Referanse
Husleie	34 907	35 462	N3.1
Vedlikehold egne bygg og anlegg	24	40	N3.2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	206	33	N3.3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	6 368	7 847	N3.4
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 111	1 192	N3.5
Mindre utstyrsanskaffelser	5 385	6 188	N3.6
Leie av maskiner, inventar og lignende	4 472	3 367	N3.7
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	13 355	17 615	N3.8
Reiser og diett	15 153	10 615	N3.9
Øvrige driftskostnader (*)	17 347	15 558	N3.10
Sum andre driftskostnader	*99 328*	*97 917*	N3.11

(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Stillingsannonser	743	784
Databaseabb.bibliotek	1 473	960
Bøker	753	891
Telefon	393	219
Kopinor	1 207	859
Studiekunngjøring	320	118
Tidsskrifter	638	629
Porto	556	430
Annet	11 264	10 668
Sum	17 347	15 558

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 4 Immaterielle eiendeler

Tall i 1000 kroner

	F&U	Rettigheter mv.	Under utførelse	SUM	Referanse
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	602	0	602	N4.1
+ tilgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.2
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	-496	0	-496	N4.3
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	N4.3A
Anskaffelseskost 31.12.2015	*0*	*106*	*0*	*106*	N4.4
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	N4.5
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.6
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-602	0	-602	N4.7
- ordinære avskrivninger pr, 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.8
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	496	0	496	N4.9
Balanseført verdi 31.12.2015	*0*	*0*	*0*	*0*	N4.10

Avskrivningsatser (levetider) spesifikt 5 år / lineært

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har anskaffet i perioden når kostprisen overstiger kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetiden er over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:	2015	2014	Referanse
Immaterielle eiendeler	0	0	
Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler	*0*	*0*	N4.11

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 5 Varige driftsmidler

Tall i 1000 kroner

	Tomter	Drifts-bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Beredskaps-anskaffelser	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	Sum	Referanse
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	2 517	0	0	0	0	12 830	37 662	53 009	N5.1
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.20
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - internt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.20A
+ andre tilganger pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	3 513	8 249	11 762	N5.21
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	-2 517	0	0	0	0	-1 805	-7 941	-12 263	N5.3
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.4
Anskaffelseskost 31.12.2015	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**14 538**	**37 970**	**52 508**	N5.5
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.6
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	-74	-74	N5.7
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-1 066	0	0	0	0	-6 830	-29 689	-37 585	N5.8
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	-186	0	0	0	0	-743	-5 735	-6 664	N5.9
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	1 252	0	0	0	0	1 860	14 681	17 793	N5.10
Balanseført verdi 31.12.2015	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**8 825**	**17 153**	**25 978**	N5.11

Avskrivningsatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert	20-60 år dekomponert	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	Virksomhets-spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært		
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:										
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.12
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler* (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.13
Regnskapsmessig gevinst/tap	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	N5.14

* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler" .

* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen ikke tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er regnskapsført direkte mot "avregning med statskassen" i balansen.

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som har en kostpris større enn kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og økonomisk levetid over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger til:	**2015**	2014	Referanse
Eiendom og bygg (benyttes kun av de som forvalter egne bygg)	0	0	
Teknisk data og undervisningsutstyr	0	0	
Anleggsmaskiner og transportmidler	0	0	
Kontormaskiner og annet inventar	0	0	
Sum investeringer og påkostninger av varige driftsmidler	***0***	*0*	N5.15

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

Tall i 1000 kroner

	2015	2014	Referanse
Finansinntekter			
Renteinntekter	0	0	N6.1
Agio gevinst	0	0	N6.2
Oppskrivning av aksjer	0	0	N6.2A
Annen finansinntekt	0	0	N6.3
Sum finansinntekter	*0*	*0*	N6.4
Finanskostnader			
Rentekostnad	26	28	N6.5
Nedskrivning av aksjer	0	0	N6.6
Agio tap	6	1	N6.7
Annen finanskostnad	13	0	N6.8
Sum finanskostnader	*45*	*29*	N6.9
Utbytte fra selskaper m.v.			
Mottatt utbytte fra selskap X	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap andre selskap*	0	0	N6.011
Sum mottatt utbytte	*0*	*0*	N6.11

** Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.*

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

	31.12.2015	**31.12.2014**	**Gjennom-snitt i perioden**
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	0	0	0
Balanseført verdi varige driftsmidler	20 954	25 978	23 466
Sum	20 954	25 978	**23 466**

Antall måneder på rapporteringstidspunktet: (må fylles ut)	**12**
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2015:	23 466
Fastsatt rente for år 2015:	2,05 %
Beregnet rentekostnad på investert kapital*:	**481**

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".

** Gjelder bare institusjoner som balanseører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.*

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskapital (nettobudsjetterte virksomheter)

Tall i 1000 kroner

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskapital innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskapital tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskapital til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskapital er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskapital, dvs den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskapital er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskapital skal anses som bundet.

Innskutt virksomhetskapital:	Beløp	Referanse
Innskutt virksomhetskapital 01.01.2015	0	N8I.011
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0	N8I.012
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.013
Salg av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.014
Innskutt virksomhetskapital 31.12.2015	*0*	N8I.1
Bunden virksomhetskapital:		
Bunden virksomhetskapital pr. 01.01.2015	203	N8I.021
Kjøp av aksjer i perioden	0	N8I.022
Salg av aksjer i perioden (-)	0	N8I.023
Oppskrivning av aksjer i perioden	0	N8I.024
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0	N8I.025
Bunden virksomhetskapital 31.12.2015	*203*	N8I.2
Innskutt og bunden virksomhetskapital 31.12.2015	**203**	N8I.sum
Annen opptjent virksomhetskapital:		
Annen opptjent virksomhetskapital 01.01.2015	11 399	N8II.011
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskapital (-)	0	N8II.012
Overført fra periodens resultat	1 194	N8II.013
Overført til/fra bunden virksomhetskapital (+/-)	0	N8II.014
Annen opptjent virksomhetskapital 31.12.2015	*12 593*	N8II.1
Sum virksomhetskapital 31.12.2015	**12 796**	N8.total

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifikasjon og gruppering av opptjent virksomhetskapital på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskapital til underliggende driftsenheter)

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 9 Innkrevningsvirksomhet (Ikke aktuell i UH-sektoren)

Tall i 1000 kroner

	2015	2014
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen:		
Avgift A	0	0
Avgift B	0	0
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	***0***	*0*
Andre inntekter fra innkrevningsvirksomhet:		
Avgift A	0	0
Avgift B	0	0
Sum andre inntekter fra innkrevningsvirksomhet	***0***	*0*
Sum overført til statskassen	**0**	0

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 10 Tilskuddsforvaltning

Gjelder forvaltning av tilskudd bevilget over postene 70-85 i statsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	**2015**	2014	Referanse
Tilskudd til virksomhet A	0	0	N10.01
Tilskudd til virksomhet B	0	0	N10.01
Tilskudd til virksomhet C	0	0	N10.01
Andre tilskudd	0	0	N10.02
Sum tilskuddsforvaltning	***0***	*0*	N10.1

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 11 Investeringer i aksjer og selskapsandeler

Tall i 1000 kroner

	Organisasjons-nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksom-hetens regn-skap	Rapportert til kapital-regnskapet (1)	Referanse
Aksjer									
Lean Lab Norge AS	994273086	23.06.2009	2 000	16,7 %	-52	-393	200	200	N11.010
Vitensenteret Innlandet AS	986387625	10.02.2011	3	3,0 %	1 216	4 181	3	3	N11.010
Selskap 3				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Selskap 4				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Selskap 5				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Øvrige selskap***				0,0 %	0	0	0	0	N11.011
Sum aksjer					*1 164*	*3 788*	*203*	*203*	N11.1
Andeler (herunder leieboerinnskudd)									
Selskap 1					0	0	0	0	N11.021
Selskap 2					0	0	0	0	N11.021
Øvrige selskap***					0	0	0	0	N11.022
Sum andeler					*0*	*0*	*0*	*0*	N11.2
Balanseført verdi 31.12.2015					**1 164**	**3 788**	**203**	**203**	N11.3

* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

** Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

*** Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

(1) Rapportering av aksjer og andeler til statens kapitalregnskap skal følger reglene i kapittel 4.4 i Meld. St. 3.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 12 Varebeholdninger

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Anskaffelseskost			
Beholdninger anskaffet til internt bruk i virksomheten	0	0	N12.1
Beholdninger beregnet på videresalg	0	0	N12.2
Sum anskaffelseskost	***0***	*0*	N12.3
Ukurans			
Ukurans i beholdninger til internt bruk i virksomheten (-)	0	0	N12.4
Ukurans i beholdninger beregnet på videresalg (-)	0	0	N12.5
Sum ukurans	***0***	*0*	N12.6
Sum varebeholdninger	**0**	0	N12.7

Dersom virksomheten har foretatt forskuddsbetalinger til leverandører, skal det opplyses om forskuddsbetalt beløp. Det er bare forskudd til leverandører som leverer varer eller tjenester som er en direkte del av varekretsløpet eller tjenesteproduksjonen, som skal rapporteres i denne noten. Forskudd til andre leverandører skal rapporteres som andre fordringer (For eksempel: husleie, strøm og tidsskrifter).

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 13 Kundefordringer			
Tall i 1000 kroner	**31.12.2015**	31.12.2014	Referanse
Kundefordringer til pålydende	4 082	7 200	N13.1
Avsatt til latent tap (-)	-6	-171	N13.2
Sum kundefordringer	***4 076***	*7 029*	N13.3

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Forskuddsbetalt lønn	75	0	N14.1
Reiseforskudd	6	10	N14.2
Personallån	86	60	N14.3
Andre fordringer på ansatte	0	0	N14.4
Forskuddsbetalte kostnader	5 105	3 204	N14.5
Andre fordringer	487	704	N14.6
Fordring på datterselskap m.v*	0	0	N14.7
Sum	***5 759***	*3 978*	N14.8

* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)

Tall i 1000 kroner

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Del I: Inntektsførte bevilgninger:	**Avsetning pr. 31.12.2015**	**Overført fra virksomhets-kapital**	**Avsetning pr. 31.12.2014**	**Endring i perioden**	Referanse
Kunnskapsdepartementet					
Utsatt virksomhet					
Avsatte egenandeler i bidragsprosjekter	984	0	1 375	-391	N15I.011
Interne prosjekter	10 504	0	9 042	1 462	N15I.011
Ekstratildeling 2009 - 3 stipendiatstillinger MNT	0	0	415	-415	N15I.011
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0	0	N15I.012
SUM utsatt virksomhet	***11 488***	*0*	*10 832*	*656*	N15I.1
Strategiske formål					
Strategiske prosjekter	513	0	680	-167	N15I.021
Reservepost	9 976	0	9 588	388	N15I.021
Prioritert oppgave 3	0	0	0	0	N15I.021
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0	0	N15I.022
SUM strategiske formål	***10 489***	*0*	*10 268*	*221*	N15I.2
Større investeringer					
Tilleggsbevilgninger vitenskapelig utstyr	0	0	520	-520	N15I.031
Investeringer i A-bygg	200	0	200	0	N15I.031
Investeringer i laboratorier HOS	1 705	0	1 000	705	N15I.031
Investering UU-lab, tilsagn fra barne og likestillingdep.	3850	0	0	3 850	N15I.031
Campusutvikling	11 500	0	0	11 500	N15I.031
Driftsoppgaver	1 500	0	1 500	0	N15I.032
SUM større investeringer	***18 755***	*0*	*3 220*	*15 535*	N15I.3
Andre avsetninger					
Interne avsetninger (avd.saldoer, avsetn.4.år stipendiater, m.m.)	13 392	0	15 163	-1 771	N15I.041
Formål 2	0	0	0	0	N15I.041
Formål 3	0	0	0	0	N15I.041
Andre formål*	0	0	0	0	N15I.042
SUM andre avsetninger	***13 392***	*0*	*15 163*	*-1 771*	N15I.4
Sum Kunnskapsdepartementet	**54 124**	0	39 483	14 641	N15I.KD
Andre departementer					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.051
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.052
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.053
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.054
Sum andre departementer	**0**	0	0	0	N15I.5
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	**54 124**	0	39 483	14 641	N15I.5A
Inntektsførte bidrag:					
Andre statlige etater					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.061
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.062
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.063
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.064
Sum andre statlige etater	***0***	*0*	*0*	*0*	N15I.6
Norges forskningsråd					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.071
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.072
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.073
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.074
Sum Norges forskningsråd	**0**	0	0	0	N15I.7
Regionale forskningsfond					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.081
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.082
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.083
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.084
Sum regionale forskningsfond	**0**	0	0	0	N15I.8
Andre bidragsytere [1)]					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N15I.091
Strategiske formål	0	0	0	0	N15I.092
Større investeringer	0	0	0	0	N15I.093
Andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.094
Sum andre bidragsytere	**0**	0	0	0	N15I.9
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser, inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	**52**		99	-47	N15I.FPF
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	**54 176**	0	39 582	14 594	N15I.10
Korreksjon - feriepengeforpliktelser				47	N15I.10A
Tilført fra annen opptjent virksomhetskapital - se note 8				0	N15I.10B
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfiansiert aktivitet				**14 641**	N15I.11

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts

Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:

	Avsetning pr. 31.12.2015	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden	Referanse
Kunnskapsdepartementet				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.011
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.011
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.011
Sum Kunnskapsdepartementet	**0**	**0**	**0**	N15II.1
Andre departementer				
Center for Cyber- and Information Security (CCIS)	1 720	2 233	-513	N15II.021
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.021
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.021
Sum andre departementer	**1 720**	2 233	-513	N15II.2
Andre statlige etater (unntatt NFR)				
Tiltak/oppgave/formål	2 452	2 143	309	N15II.061
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.061
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.061
Sum andre statlige etater	**2 452**	2 143	309	N15II.6
Norges forskningsråd				
Tiltak/oppgave/formål	3 051	7 069	-4 018	N15II.031
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.031
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.031
Sum Norges forskningsråd	**3 051**	7 069	-4 018	N15II.3
Regionale forskningsfond				
Tiltak/oppgave/formål	-2 698	-2 588	-110	N15II.041
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	N15II.041
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	N15II.041
Sum regionale forskningsfond	**-2 698**	-2 588	-110	N15II.4
Andre bidragsytere [1)]				
Kommunale og fylkeskommunale etater	6 028	0	6 028	N15II.051A
Organisasjoner og stiftelser	342	205	137	N15II.051B
Næringsliv og private bidragsytere	1 007	2 541	-1 534	N15II.051C
Andre bidragsytere	-86	-63	-23	N15II.051D
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	200	233	-33	N15II.051E
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	119	1 883	-1 764	N15II.051F
Sum andre bidrag[1)]	7 610	4 799	2 811	N15II.051G
Andre tilskudd og overføringer[2)]	0	0	0	N15II.052
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	**7 610**	**4 799**	**2 811**	N15II.5
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	**12 135**	13 656	-1 521	N15II.BB
Gaver og gaveforsterkninger				
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0	N15II.071
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0	N15II.071
Tiltak/oppgave/formål/giver*	0	0	0	N15II.071
Sum gaver og gaveforsterkninger	**0**	0	0	N15II.7
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	**12 135**	13 656	-1 521	N15II.BBG

* Vesentlige poster skal spesifiseres, eventuelt i egne avsnitt under oppstillingen.

1) Linjene N15II.051 skal bare omfatte bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.
2) Gjelder tilskudd og overføringer som ikke kan klassifiseres som bidrag etter rundskriv F-07-13.

Avsnittet "Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver" skal primært brukes til periodisering av bevilgninger m.v. i forbindelse med presentasjon av delårsregnskap. Ved årsavslutningen kan avsnittet bare brukes når det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin fra bevilgende myndighets side. Vesentlige poster bør presenteres på egne linjer.

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av note som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg eller andre bevilgninger til eller i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

* I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger", jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter

Tall i 1000 kroner

DEL I

Opptjente, ikke fakturerte inntekter	**31.12.2015**	31.12.2014	Referanse
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater[1)]	71	0	N16.010A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater[1)]	0	0	N16.010B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser[1)]	0	0	N16.010C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private[1)]	0	0	N16.010D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.010E
Andre prosjekter2[)]	0	0	N16.011
Sum fordringer	***71***	*0*	N16.1

DEL II

Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	**31.12.2015**	31.12.2014	Referanse
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater[1)]	1 177	1 158	N16.021A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater[1)]	111	0	N16.021B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser[1)]	0	0	N16.021C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private[1)]	3	0	N16.021D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.021E
Andre prosjekter2[)]	0	0	N16.022
Sum gjeld	***1 291***	*1 158*	N16.2

Prosjektene spesifiseres etter sin art.

1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	108 327	105 901	N17.1
Øvrige bankkonti i Norges Bank *	10	10	N17.2A
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank*	30	32	N17.2B
Håndkasser og andre kontantbeholdninger*	1	1	N17.3
Sum bankinnskudd og kontanter	***108 368***	*105 944*	N17.4

** Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.*

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Skyldig lønn	1 705	1 582	N18.1
Skyldige reiseutgifter	850	743	N18.2
Annen gjeld til ansatte	0	0	N18.3
Påløpte kostnader	431	-4 519	N18.4
Midler som skal videreformidles til andre[2)]	0	0	N18.4A
Annen kortsiktig gjeld	4 587	1 379	N18.5
Gjeld til datterselskap m.v[1)]	0	0	N18.6
Sum	**7 573**	-815	N18.7

1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.
Alle vesentlige poster skal spesifiseresi egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste termin.
Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifikasjon av midler som er videreformidlet.

Segmentregnskap for nasjonal fellesoppgave organisert etter UHL § 1.4.4

Fellesoppgave:

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	S1		
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1		
Salgs- og leieinntekter	S1		
Andre driftsinntekter	S1		
Sum driftsinntekter		***0***	*0*
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	S2		
Varekostnader	S3		
Andre driftskostnader	S3		
Kostnadsførte investeringer	S3		
Sum driftskostnader		***0***	*0*
Overføringer til andre			
Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
Sum videreformidling		***0***	*0*
Ordinært driftsresultat		**0**	0
Avregninger			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
Sum avregninger		***0***	*0*
Periodens resultat		**0**	0

Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	2015	2014
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	***0***	*0*

** Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.*

***Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.*

Tilskudd og overføringer fra andre departement		
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	***0***	*0*

** Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.*

*Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer **		
Periodens tilskudd /overføring 1	0	0
Periodens tilskudd /overføring 2	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer	**0**	0

**Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.*

*Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner m.v. **		
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	**0**	0

**Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.*

Salgs- og leieinntekter		
Salgs- og leieinntekter 1	0	0
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
Sum andre salgs- og leieinntekter	0	0

Andre driftsinntekter		
Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
Sum andre driftsinntekter	0	0

**Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.*

Sum driftsinntekter	**0**	0

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader

	2015	2014
Lønninger	0	0
Feriepenger	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0
Pensjonskostnader*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	0	0
Andre ytelser	0	0
Sum lønnskostnader	**0**	0
Antall årsverk:	**0**	0

**Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet)*

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.
Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	2015	2014
Husleie	0	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	0	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	0
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	0	0
Reiser og diett	0	0
Øvrige driftskostnader (*)	0	0
Sum andre driftskostnader	**0**	0

(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

	2015	2014
Viderformidlet til virksomhet A	0	0
Viderformidlet til virksomhet B	0	0
Viderformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
Sum videreformidlinger	**0**	0

(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen

	2015	2014	Endring
Omløpsmidler			
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0		0
Kundefordringer	0		0
Andre fordringer	0		0
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0		0
Kasse og bank	0		0
Sum omløpsmidler	**0**	0	0
			0
Kortsiktig gjeld			0
Leverandørgjeld	0		0
Skyldig skattetrekk	0		0
Skyldige offentlige avgifter	0		0
Avsatte feriepenger	0		0
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0		0
Annen kortsiktig gjeld	0		0
Sum kortsiktig gjeld	**0**	0	0
			0
Avregning med vertsinstitusjonen	**0**	0	0

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 20 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere

Tall i 1000 kroner

	2015	2014	Referanse
Høgskolen i Bergen (NFR-prosjekt 42459)	484	468	N20.01
Viderformidlet til virksomhet B	0	0	N20.01
Viderformidlet til virksomhet C	0	0	N20.01
Andre videreformidlinger	0	0	N20.02
Sum videreformidlinger	***484***	*468*	N20.1

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 30 EU-finansierte prosjekter

Tall i 1000 kroner

Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horizon 2020	Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinator-rolle (ja/nei)	Referanse
Fast and trustworthy Identity Delivery and check with ePassports leveraging Traveler privacy, SEC-2011-1.	Fidelity		2024			2024	nei	EU.011
Colour Printing 7.0: Next Generation Multi-Channel Printing, FP 7 Marie Curie	CP7.0		2089			2089	ja	EU.011
Innovative Technology for Fingerprint Live Scanners	INGRESS		1139			1139	nei	EU.011
Real-Time In Situ Monitoring of Tool Wear in Precision Engineering Applications	REALISM		825			825	nei	EU.011
Citizen Interaction Technologies Yield Community Policing	CITYCop	154				154	nei	EU.011
Recommendations for Reliable Breeder Documents Restoring e-Passport Confidence and Leveraging Extended Border Security	ORIGINS		264			264	nei	EU.011
INFUSE, Eurostar (art 185)	INFUSE			518		518	nei	EU.011
Private Identity as a service (cip)	PIDaaS				911	911	nei	EU.011
Colour in Science and Industry (Erasmus Mundus)	(CIMET) COSI				50	50	nei	EU.011
Naturalness in Human Cognitive Enhancement (norway grants)	HCENAT				581	581		EU.011
Osv						0	ja/nei	EU.011
Sum		**154**	**6341**	**518**	**1542**	**8555**		EU.1

Forklaring

Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via Horizon 2020, EUs rammeprogram for forskning (FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter. Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter, skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle randsoneprogrammer til FP7.

Merknader

Summen av kolonnene: *Tilskudd fra Horizon 2020, EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)* og *Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7* , skal samsvare med linje *N1.35C; Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning i note 1.*

Summen i kolonnen Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU skal samsvare med linjen N1.36C; Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet i note 1.

Totalsummen i kolonne G skal samsvare med linjen N32.3; Tilskudd fra EU i note 32.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport

Tall i 1000 kroner

	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik budsjett/ regnskap 2015	Regnskap 2014
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	287 273	293 722	-6449	275 462
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	50 000	51 309	-1309	43 056
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	0	0	0	0
Salgs- og leieinntekter	14 000	17 144	-3144	13 153
Andre driftsinntekter	0	5 693	-5693	162
Sum driftsinntekter	*351 273*	*367 868*	*-16 595*	*331 833*
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	251 381	245 922	5459	223 278
Varekostnader	0	0	0	0
Andre driftskostnader	98 000	99 328	-1328	97 917
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger	7 000	6 664	336	6 570
Nedskrivninger	0	74	-74	0
Sum driftskostnader	*356 381*	*351 988*	*4 393*	*327 765*
Ordinært driftsresultat	**-5 108**	**15 880**	**-20 988**	104 487
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	0	0	0
Finanskostnader	0	45	-45	29
Sum finansinntekter og finanskostnader	*0*	*-45*	*45*	*29*
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.				
Utbytte fra selskaper m.v.	0	0	0	*29*
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.	*0*	*0*	*0*	*29*
Resultat av ordinære aktiviteter	**-5 108**	**15 835**	**-20 943**	0
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	6 785	-14 641	21426	-3 299
Sum avregninger	*6 785*	*-14 641*	*21 426*	*-3 299*
Periodens resultat	**1 677**	**1 194**	**483**	-3 299
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	0	1 194	0	740
Sum disponeringer	*0*	*1194*	*0*	*740*
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	0	0	0	0
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten	*0*	*0*	*0*	*740*
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	*0*	*0*	*0*	*0*

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet

Tall i 1000 kroner

Indikator	**2015**	2014	2013
Tilskudd fra EU	***8 555***	*8 502*	*6 555*
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	23 258	18 671	8 497
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	2 460	2 739	1 307
Sum tilskudd fra NFR og RFF	***25718***	*21410*	*9804*
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)			
- diverse bidragsinntekter	5 746	3 758	3 289
- tilskudd fra statlige etater	11 201	9 326	4 920
- oppdragsinntekter	6 238	4 943	6 157
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet	***23185***	*18027*	*14366*

Referanse
N32.3
N32.20
N32.21
N32.2
N32.10
N32.12
N32.13
N32.1

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Utgiftsart	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Budsjett for 2016	Regneregler
					Merknad/referanse til kontantstrømoppstillingen
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	0	229 447	275 227	300 000	KS.11
Varer og tjenester	0	104 074	101 663	102 200	KS.12+KS.14+KS.15
Sum driftsutgifter	**0**	**333 521**	**376 890**	**402 200**	
Investeringsutgifter					
Investeringer, større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	0	9 899	11 762	12 885	KS.17
Sum utgifter til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	**0**	**9 899**	**11 762**	**12 885**	
Overføringer fra virksomheten					
Utbetalinger til andre statlige regnskaper	0	468	484	500	KS.14A
Utbetalinger til andre virksomheter	0	0	0	0	KS.14B
Sum overføringer fra virksomheten	**0**	**468**	**484**	**500**	
Finansielle aktiviteter					
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0	KS.19
Andre finansielle utgifter	0	29	39	0	KS.13+KS.20+KS.23+KS.24+KS.24A
Sum finansielle aktiviteter	**0**	**29**	**39**	**0**	
SUM UTGIFTER	**0**	**343 917**	**389 175**	**415 585**	

Inntektsart	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Budsjett for 2016	
					Merknad/referanse til kontantstrømoppstillingen
Driftsinntekter					
Inntekter fra salg av varer og tjenester	0	18 399	24 072	24 000	KS.4
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	0	0	0	0	KS.5
Refusjoner	0	6 229	5 009	5 500	KS.9
Andre driftsinntekter	0	29 318	35 073	35 000	KS.10
Sum driftsinntekter	**0**	**53 946**	**64 154**	**64 500**	
Inntekter fra investeringer					
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0	KS.16
Sum investeringsinntekter	**0**	**0**	**0**	**0**	
Overføringer til virksomheten					
Inntekter fra statlige bevilgninger	0	303 497	326 363	344 000	KS.1+KS.6
Andre innbetalinger	0	963	1 082	1 000	KS.2+KS.3
Sum overføringer til virksomheten	**0**	**304 460**	**327 445**	**345 000**	
Finansielle aktiviteter					
Innbetaling ved salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	KS.18+KS.21
Andre finansielle innbetalinger (f.eks. innbet. av rente)	0	0	0	0	KS.7+KS.8+KS.22+KS.24A
Sum finansielle aktiviteter	**0**	**0**	**0**	**0**	
SUM INNTEKTER	**0**	**358 406**	**391 599**	**409 500**	
Netto endring i kontantbeholdning	**0**	**14 489**	**2 424**	**-6 085**	

Netto endring i kontantbeholdningen	0	14 489	2 424	-6 085	KS.25

Kontroll	0,00	0,00	0,00	

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Inntektstype	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Budsjett for 2016	Regneregler
Bevilgninger til finansiering av statsoppdraget					
Bevilgninger fra fagdepartementet	0	276 024	290 383	313 181	N1.2+N1.8+N1.9
Bevilgninger fra andre departement	0	2 767	8 363	6 000	N1.11A+N1.17+N1.18
Bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer	0	9 326	11 510	10 000	N1.21C+N1.30+(N15II.6)
Tildelinger fra regionale forskningsfond	0	2 739	2 350	2 500	N1.22C+(N15II.4)
Tildelinger fra Norges forskningsråd	0	18 671	19 240	35 000	N1.29A+(N15II.3)
Sum bevilgninger til statsoppdraget	**0**	**309 527**	**331 846**	**366 681**	
Offentlige og private bidrag					
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner	0	600	9 650	2 000	N1.32A+(N15II.051)
Bidrag fra private	0	3 158	704	2 300	N1.32F-N1.32A+(N15II.051+N15II.052)
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	0	8 502	6 758	7 000	N1.35C+N1.36C+(N15II.051A+N15II.051B)
Sum bidrag	**0**	**12 260**	**17 112**	**11 300**	
Oppdragsinntekter m.v.					
Oppdrag fra statlige virksomheter	0	5 483	6 763	0	N1.49+(Note 16.021A-Note 16.010A)
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	0	126	260	0	N1.51+N1.52+N1.54+(Note 16.021B-Note 16.010B)
Oppdrag fra private	0	492	435	0	N1.51+N1.52+N1.54+(Note 16.021C+Note 16.021D+Note 16 021E-Note 16.010C-Note16.010D-Note16.010E)
Andre inntekter og tidsavgrensninger	0	30 518	35 183	31 519	N1.48+N1.59+N1.65+N1.66+saldering mot tabell 1
Sum oppdragsinntekter m.v.	**0**	**36 619**	**42 641**	**31 519**	
SUM INNTEKTER	**0**	**358 406**	**391 599**	**409 500**	

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Balansedag 31. desember Beløp i TNOK	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Endring 2014 til 2015	Regneregler
Kontantbeholdning					
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank	0	105 901	108 327	2 426	BIV.1
Beholdning på andre bankkonti	0	42	40	-2	BIV.2
Andre kontantbeholdninger	0	1	1	0	BIV.3
Sum kontanter og kontantekvivalenter	**0**	**105 944**	**108 368**	**2 424**	
Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår :					
Feriepenger m.v.	0	18 738	19 484	746	DIII.4
Skattetrekk og offentlige avgifter	0	22 138	3 461	-18 677	DIII.2+DIII.3
Gjeld til leverandører	0	11 095	7 490	-3 605	DIII.1-BI.2-BII.3
Gjeld til oppdragsgivere	0	-5 871	-2 785	3 086	DIII.5-BII.1
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	0	-4 793	1 814	6 607	DIII.6-BII.2-BI.1
Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår	**0**	**41 307**	**29 464**	**-11 843**	
Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i fremtidige budsjettår:					
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	0	7 069	3 051	-4 018	N15I.7+N15II.3
Prosjekter finansiert av regionale forskningsfond	0	-2 588	-2 698	-110	N15I.8+N15II.4
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	0	3 220	18 755	15 535	N15I.3
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	0	10 832	11 488	656	N15I.1
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål	0	10 268	10 489	221	N15I.2
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	0	0	0	0	N15I.5+N15I.6+N15I.9
Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår	**0**	**28 801**	**41 085**	**12 284**	
Andre avsetninger:					
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	0	24 437	25 226	789	N15I.4+N15I.FPF+N15II.1+N15II.2+N15II.5+N15II.6+N15II.7
Fri virksomhetskapital	0	11 399	12 593	1 194	C.1-AIII.1
SUM andre avsetninger	**0**	**35 836**	**37 819**	**1 983**	
Langsiktig gjeld (netto)					
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler	0	0	0	0	DI.1-AII.1-AI.1
Annen langsiktig gjeld	0	0	0	0	DI.2+DII.1
Sum langsiktig gjeld	**0**	**0**	**0**	**0**	
SUM NETTO GJELD OG FORPLIKTELSER	**0**	**105 944**	**108 368**	**2 424**	

Forklaringer:

På linjen "Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål" skal virksomhetene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller til formål som ikke hører inn under de øvrige kategoriene.

På linjen "Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter....." skal virksomhetene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg og andre formål i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gejnnomført i senere perioder og som ikke er dekket av bevilgninger i de terminer investeringen er planlagt gjennomført.

På linjen "Andre avsetninger til vedtatte…" skal virksomhetene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonenes planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført.

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik **Dato: 31.12.2015**

Eigedelar	Beløp	Verksemdskapital, avrekningar og gjeld	Beløp
Anleggsmidlar		**Verksemdskapital**	
Immaterielle eigedelar	0	*Sum verksemdskapital*	*12 796*
Varige driftsmidlar	25 978		
Finansielle eigedelar	203		
Sum anleggsmidlar	*26 181*		
		Langsiktige forpliktingar	
		Langsiktige forpliktingar knytt til anleggsmidlar	25 978
		Andre forpliktingar	0
		Sum avsetning for langsiktige forpliktingar	*25 978*
Omløpsmidlar		**Anna langsiktig gjeld**	
Lager	0	*Sum anna langsiktig gjeld*	*0*
Kundefordringar	9 906		
Bankinnskott	108 368	**Kortsiktig gjeld**	
Sum omløpsmidlar	*118 274*	Leverandørgjeld	7 561
		Anna kortsiktig gjeld	31 809
		Sum kortsiktig gjeld	*39 370*
		Avregning med statskassen	
		Sum avregningar	*66 311*
Sum eigedelar	*144 455*	Sum verksemdskapital, avregningar og gjeld	*144 455*

Kontroll- og nøkkeltallsberegninger for nettobudsjetterte virksomheter

Virksomhet: Høgskolen i Gjøvik

Gule bokser skal fylles ut av institusjonen manuelt. De grå boksene er forhåndsdefinerte og skal ikke endres. Bokser uten farge fylles ut automatisk fra opplysningene i regnskapet. Det er teksten på regnskapslinjen som styrer fortegnet i data feltene (alle tall skal angis med positivt fortegn, med mindre det faktisk er et underskudd eller merforbruk).

HANDLING/KONTROLLPUNKT	DATA	NØKKELTALL	KOMMENTARER
Bevilgningsfinansiert virksomhet			
Avstemming inntekt fra KD:			
Mottatt bevilgning/tilskudd, ref note 1 (N1.2+N1.9)	290 383		
Bevilgning i henhold til utbetalingsbrev	290 383		Legges inn og avstemmes mot mottatte utbetalingsbrev
Avvik		SANN	Det skal være samsvar mellom disse
Andel avsetninger:			
Avregning av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet, ref balanseregnskapet	54 176		
Mottatt bevilgning/tilskudd KD, ref note 1	290 383		
Mottatt bevilgning/tilskudd andre departement, ref note 1 (N1.11+N1.18)	8 363		
Mottatt tilskudd NFR og andre statlige forvaltningsorganer, ref note 1	34 459		
Mottatt bidrag fra andre, ref note 1	16 513		
Sum mottatt bevilgning/tilskudd/bidrag	349 718		
Avsatt andel bevilgning/tilskudd/bidrag av totalt mottatt		15,49 %	Andel avregninger i prosent av sum mottatt bevilgning/tilskudd/bidrag
Avstemming av balanseoppstillingen:			
Sum eiendeler	144 455		
Sum virksomhetskapital og gjeld	144 455		
Differanse	0	SANN	
Avstemming endring ubenyttet tilskudd:			
Avstemming av resultatregnskapet mot balansen:			
Resultatregnskapet:			
Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet, ref resultatregnskapet (RE.23)	14 641		En eventuell økning i avsetningene skal fremstilles med positivt fortegn, mens
Overført fra annen virksomhetskapital	0		reduksjon i avsetningsnivået fremstilles med negativt fortegn
Direkte posterte feriepengeforpliktelser	-47		
Sum avregning og overføring	14 594		
Balansen:			
IB - Avsetning statlig og bidragsfinansiert aktivitet i fjor, ref balanseregnskapet (DIV.2)	39 582		
UB - Avsetning statlig og bidragsfinansiert aktivitet i år, ref balanseregnskapet (DIV.2)	54 176		
Endring	14 594	SANN	

HANDLING/KONTROLLPUNKT	DATA	NØKKELTALL	KOMMENTARER
Avstemming note 15:			
Endring i avsetninger fra Kunnskapsdepartementet:			
IB - Avsetninger KD i fjor, ref note 15 (N15I.KD)	39 483		
UB - Avsetninger KD i år, ref note 15 (N15I.KD)	54 124		
Endring	14 641		
Endring i avsetninger fra andre departement:			
IB - Avsetninger andre departement i fjor, ref note 15 (N15I.5)	0		
UB - Avsetninger andre departement i år, ref note 15 (N15I.5)	0		
Endring	0		
Endring i avsetninger fra andre statlige etater:			
IB - Avsetninger andre statlige etater i fjor, ref note 15 (N15I.6)	0		
UB - Avsetninger andre statlige etater i år, ref note 15 (N15I.6)	0		
Endring	0		
Endring i avsetninger fra NFR:			
IB - Avsetninger NFR i fjor, ref note 15 (N15I.7)	0		
UB - Avsetninger NFR i år, ref note 15 (N15I.7)	0		
Endring	0		
Endring i avsetninger fra RFF:			
IB - Avsetninger RFF i fjor, ref note 15 (N15I.8)	0		
UB - Avsetninger RFF i år, ref note 15 (N15I.8)	0		
Endring	0		
Endring i avsetninger fra andre bidragsytere:			
IB - Avsetning andre bidragsytere i fjor, ref note 15 (N15I.9)	0		
UB - Avsetning andre bidragsytere i år, ref note 15 (N15I.9)	0		
Endring	0		
Endring i direkte posterte statsinterne feriepenger:			
IB - Avsetning direkte posterte statsinterne feriepenger, i fjor (N15I.KFP)	99		
UB - Avsetning direkte posterte statsinterne feriepenger, i år (N15I.KFP)	52		
Endring	-47		
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet (Note 15)	14 594		Det skal være samsvar mellom linjen for netto avregning av statlig og bidragsfinansiert aktivitet i resultatregnskapet, endringene i avsetningene i balanseregnskapet og endringene oppgitt i noten for netto avregning av statlig og bidragsfinansiert akivitet (note 15)
Avvik		SANN	

HANDLING/KONTROLLPUNKT	DATA	NØKKELTALL	KOMMENTARER
Avstemming endring ikke inntektsført bevilgning, bidrag og gaver			
Avstemming balansen:			
IB - Ikke inntektsført bevilgning, bidrag og gaver mv i fjor, ref balanseregnskapet (DIV.3+DIV.4)	13 656		
UB - Ikke inntektsført bevilgning, bidrag og gaver mv i år, ref balanseregnskapet (DIV.3+DIV.4)	12 135		
Endring	-1 521		
Avstemming note 15:			
IB - Sum ikke inntektsført bevilgning, bidrag og gaver mv i fjor, ref note 15 (N15II.BBG)	13 656		
UB - Sum ikke innteksført bevilgning, bidrag og gaver mv i år, ref note 15 (N15II.BBG)	12 135		
Endring	-1 521		
Avvik		SANN	Det skal være samsvar mellom note 15 og balanseoppstillingen
Bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet			
Andel inntekter BOA:			
Inntekter fra oppdragsfinansiert aktivitet, ref note 1 (N1.55)	6 238		
Sum driftsinntekter, ref resultatregnskapet	367 868		
Andel inntekter fra oppdragsfinansiert aktivitet		1,70 %	Andel oppdragsinntekter i prosent av sum driftsinntekter
Andel tildeling fra NFR av totale bevilgninger		9,85 %	Andel tildeling fra NFR i prosent av sum BFA
Resultatgrad:			
Periodens resultat, ref resultatregnskapet (RE.25)	1 194		
Inntekter fra oppdragsfinansiert aktivitet, ref resultatregnskapet (N1.55)	6 238		
Resultatgrad oppdragsfinansiert aktivitet		19,14 %	Årsresultat i prosent av sum oppdragsinntekter
Virksomhetskapital			
Avstemming endring opptjent virksomhetskapital:			
Avstemming resultatregnskapet:			
Periodens resultat, ref resultatregnskapet	1 194		
Anvendt til delfinansiering av bevilgningsfinansiert aktivitet, ref note 8	0		
		1 194	
Avstemming balansen:			
Innskutt og opptjent virksomhetskapital i fjor, ref balanseregnskapet	11 602		
Innskutt og opptjent virksomhetskapital i år, ref balanseregnskapet	12 796		
Endring		1 194	
Avstemming note 8:			
IB - Innskutt og bunden virksomhetskapital i fjor	203		
UB - Innskutt og bunden virksomhetskapital i år	203		
Endring	0		
IB - Annen opptjent virksomhetskapital i fjor	11 399		
UB - Annen opptjent virksomhetskapital i år	12 593		
Endring	1 194		
Total endring opptjent virksomhetsregnskap note 8		1 194	

HANDLING/KONTROLLPUNKT	DATA	NØKKELTALL	KOMMENTARER
Avvik		SANN	Kontrollpunktet tar utgangspunkt i kongruensprinsippet; årets resultat BOA skal samsvare med periodens endring i opptjent virksomhetskapital korrigert for evt. overføring til BA
Virksomhetskapital i % av totalkapital:			
Opptjent virksomhetskapital i år, ref balanseregnskapet	12 796		
Sum virksomhetskapital og gjeld, ref balanseregnskapet	144 455		
Andel virksomhetskapital		8,86 %	Andel virksomhetskapital i prosent av sum eiendeler (totalkapital)
Aksjer			
Avstemming netto verdi aksjer:			
Investering i aksjer og andeler, ref finansielle anleggsmidler i balanseregnskapet	203		
Innskutt og bunden virksomhetskapital 31.12, ref note 8	203		
Totalt	203		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom finansielle eiendeler i balansesummen av innskutt og bunden virksomhetskapital i note 8
Avstemming investering i aksjer og selskapsandeler:			
Aksjer, ref finansielle anleggsmidler i balanseregnskapet	203		
Brutto balanseført verdi 31.12, ref note 11 for investering i aksjer og selskapsandeler	203		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom balanseoppstillingen og spesifikasjonen i note 11
Avstemming av ulike poster i regnskapet			
Avstemming driftsinntekter:			
Sum driftsinntekter, ref resultatregnskapet	367 868		
Sum driftsinntekt, ref note 1 for spesifikasjon av driftsinntekter	367 868		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom driftsinntektene i resultatregnskapet og i note 1
Avstemming bankinnskudd og kontanter:			
Sum bankinnskudd og kontanter, ref kontantstrømsanalysen	108 368		Det skal være samsvar mellom bankinnskudd og kontanter oppgitt i balanse-
Sum kasse og bank, ref balanseregnskapet	108 368		regnskapet, kontantstrømsanalysen og noten for bankinnskudd, kontanter og lign.
Sum bankinnskudd og kontanter, ref note17	108 368		
Differanse		SANN	
Avstemming finansposter:			
Sum finansinntekt/-kostnad og inntekter fra eierandeler i selskaper m.v., ref resultatregnskapet	-45		
Sum finansinntekter, ref note 6	0		
Sum finanskostnader, ref note 6	45		
Sum mottatt utbytte, ref note 6	0		
Netto finansinntekt/(-kostnad) oppgitt i note 6	-45		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom resultatregnskapet og note 6

HANDLING/KONTROLLPUNKT	DATA	NØKKELTALL	KOMMENTARER
Avstemming annen kortsiktig gjeld:			
Annen kortsiktig gjeld, ref balanseregnskapet	7 573		
Sum annen kortsiktig gjeld, ref note 18 for annen kortsiktig gjeld	7 573		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom kortsiktig gjeld i balansen og spesifikasjonen i note 18
Avstemming av kontantstrøm og balanse:			
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (fra kontantstrømoppstillingen)	2 424		
Sum kasse og bank i fjor (avsnitt B IV i balanseoppstillingen)	105 944		
Sum kasse og bank i år (avsnitt B IV i balanseoppstillingen)	108 368		
Differanse	2 424	SANN	Det skal være samsvar mellom kontantstrømoppstillingen og balansen
Avstemming av balanseoppstilling og saldobalanse:			
Kontoklasse 1, ref saldobalansen	144 455		
Sum eiendeler , ref balanseoppstillingen	144 455		
Kontoklasse 2, ref saldobalansen	144 455		
Sum virksomhetskapital og gjeld, ref balanseoppstillingen	144 455		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom saldobalansen og balanseoppstillingen
Avstemming av forpliktelsesmodell:			
Avskrivninger og nedskrivninger (resultatregnskapet)	6 738		
Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til anleggsmidler (note 1)	6 738		
Differanse		SANN	Det skal være samsvar mellom avskrivninger, eventuelle nedskrivninger og utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til anleggsmidler

Det skal forøvrig være samsvar mellom føring i resultat- eller balanseregnskapet og korresponderende noter.

Institusjonens kommentarer til kontrollarket:
Økningen i avsetninger note 15 del 1 skyldes en bevisst oppbygging av midler til nybygg.

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 13/16

02.03.2016

Saksansvarlig: Marianne Synnes

Saksbehandler: Roar Tobro

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Årsrapport og årsregnskap for 2015, fra Høgskolen Ålesund til Kunnskapsdepartementet

---

Tilråding:

1. Styret vedtar styrets beretning for 2015.
2. Styret vedtar årsregnskapet for 2015.
3. Styret er tilfreds med beskrivelsen av årets resultater og tar Årsrapport 2015-2016 til etterretning.
4. Rektor gis fullmakt til å gjøre eventuelle endringer i tråd med behandlingen i styret, samt å gjøre redaksjonelle endringer som ikke har vesentlig konsekvenser for betydningen av innholdet.

Formål med saken

Styret skal hvert år avgi årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten, jf. Universitets- og høyskoleloven §9-2 femte ledd. Formålet med saken er å foreta en gjennomgang av de viktigste resultatene for 2015 og vedta styrets beretning og årsregnskapet.

Innhold i saken

Finansdepartementet har fastsatt felles standarder for årsrapport og årsregnskap i statlige virksomheter. Årsrapporten har følgende struktur:

- Styrets beretning
- Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- Årets aktiviteter og resultater
- Styring og kontroll i virksomheten
- Vurdering av fremtidsutsikter
- Årsregnskap

Saksfremlegget inneholder Styrets beretning og lederkommentarene i årsregnskapet. Disse to dokumentene skal signeres av styret. Selve årsrapporten med årsregnskapet følger som vedlegg. Kapitlet om fremtidsutsikter (planer for 2016) i rapporten henviser til NTNUs rapport.

Vedlegg: **Forslag til årsrapport (inkl. åresregnskap) for 2015 for Høgskolen i Ålesund**

Styret beretning

Høgskolestyret gjennomførte i 2015 9 styremøter, behandlet 82 saker og 40 orienteringssaker. Styrearbeidet i 2015 var i stor grad preget av beslutninger og forberedelser av fusjonen med NTNU. Høgskolestyret vedtok i møte 19. januar 2015 at en sammenslåing med andre ville gjøre HiÅ bedre i stand til å møte framtidige krav til kvalitet, effektivitet og robusthet. Styret mente videre at en fusjon med NTNU ville gi best forutsetninger og utløse størst muligheter på lang sikt, og rangerte enstemmig dette som sitt foretrukne alternativ. Med vedtaket som styret for NTNU gjorde den 27. januar ble også dette resultatet. Sammenslåingen av NTNU, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund fusjonen ble stadfestet i Kongelig resolusjon den 19. juni.

Arbeidet med å planlegge og forberede gjennomføringen av fusjonen har vært gjort med stor innsats fra både studenter og ansatte, og mulighetene som fusjonen representerer blir møtt med positive forventninger fra våre samarbeidspartnere i arbeids- og næringslivet. Det har vært lagt stor vekt på å sikre god informasjon, involvering og medvirkning i fusjonsprosessen både lokalt ved HiÅ og i fellesskap mellom de fire fusjonspartnerne. Arbeidet med å forberede fusjonen har blitt gjennomført med stor entusiasme og mye engasjement, og uten at dette har gått på bekostning av den ordinære undervisnings- og forskningsaktiviteten ved HiÅ.

Styret konstaterer at HiÅ har hatt en god resultatutvikling både innen utdanning og forskning også i 2015, og at veksten som har vært de senere årene fortsetter. Antallet førsteprioritetssøkere økte med 14,9% til studieåret 2015/2016, og vi hadde 2,6 førsteprioritetssøkere pr. studieplass. Det totale antallet søkere har økt med 63% de siste fem årene. Veksten i studiepoengproduksjonen var i 2015 på 2,5%, mens antallet ferdige kandidater økte med 14%.

Det er ikke gjort endringer i selve studieprogramporteføljen i 2015. Som følge av tidligere vedtak skjer det fortsatt en opptrapping av antallet studieplasser på enkelte ingeniør- og teknologiutdanninger, og antallet registrerte studenter økte til 2455 (5,6%). Denne veksten vil fortsette også kommende studieår.

Høgskolen i Ålesund har over år jobbet med å øke gjennomføringen av studier på normert tid. Mange tiltak er iverksatt, men viser seg dessverre ikke igjen i forbedrede resultater. Tvert imot ser vi en prosentvis nedgang i antall studenter som gjennomfører studiet på normert tid i 2015 sammenlignet med 2014. Dette kan til en viss grad tilskrives at det i 2014 var en større andel studenter på videreutdanninger og kortere studier med tradisjonelt høy gjennomføringsprosent, som for eksempel helsesøsterutdanning og kreftsykepleie, som over år har hatt svært god gjennomføring på normert tid. Gjennomføring på mastergradsstudier, ligger fremdeles høyere enn gjennomføring på bachelorgradsstudier (67 % versus 57 %). Men vi ser en positiv utvikling på ingeniørstudiene samlet sett, med en oppgang fra 37% gjennomføring på normert tid i 2014, til 56 % i 2015. Gjennomføringen på sykepleierutdanningen er derimot bekymringsfull, med en ytterligere nedgang i 2015 til 48%. Bachelorstudier med høyest gjennomføring på normert tid er bachelor i nautikk (79 %), bioingeniør (67 %), og Ingeniørutdanning i Produkt- og systemdesign (67%).

Det arbeides kontinuerlig med å forbedre kvaliteten i utdanningene, forankret i rutiner og prosedyrer i Kvalitetshåndboka som ble revidert høsten 2014. Studiebarometeret 2015 viser i gjennomsnitt forbedring, men det er samtidig stor spredning i resultatene mellom studieprogrammer. Studentene er gjennomgående godt tilfredse med relevansen av eget studium, at studiet er faglig utfordrende m.m. Plassmangel og lite oppdaterte undervisningslokaler trekker resultatene ned. Dette vil bli forbedret fra høsten 2017.

Satsingen på e-læring ble trappet kraftig opp i 2015. E-læring er viktig både for å øke studiekvaliteten, og utvikle mer fleksible utdanninger. Det er etablert et eget e-læringssenter, og en serie pilotprosjekter innenfor ulike fagområder er under gjennomføring. Den første digitale eksamen

ble avviklet i 2015 med svært gode erfaringer. Satsingen på e-læring vil fortsette i 2016 i tett samspill med tilsvarende satsinger ellers i NTNU. Økt formell pedagogisk kompetanse blant vitenskapelig ansatte er også et svært viktig tiltak som etter planen skulle ytterligere trappes opp i 2015, men pga manglende kapasitet hos kursleverandør, ble dette utsatt til høsten 2016.

Høgskolestyret vedtok høsten 2015 å inngå leieavtale i neste byggetrinn for Norsk Maritimt Kompetansesenter (NMK 2). Lokalene vil stå ferdig ved studiestart 2017. NTNU i Ålesund vil her etablere «*Arena for maritime operasjoner*», som vil samle all nautisk utdanning, trening, forskning og innovasjon innen maritime operasjoner i ett miljø. Senteret vil være nært samlokalisert med ledende teknologibedrifter og forskningsmiljøer knyttet til den maritime og marine klyngen. Flyttingen vil samtidig frigjøre arealer til undervisning, grupperom mv. på andre fagområder. Tilsvarende overtok Statsbygg på vegne av HiÅ den 01.12.2015 Kunnskapsparken. Begge disse prosjektene er avgjørende for å legge grunnlaget for framtidig utvikling av NTNU sin aktivitet i Ålesund.

Som partner i MARKOM2020-samarbeidet deltok HiÅ i søknad som ble sendt til NOKUT høsten 2015 om å etablere en felles Ph.d.-utdanning innen nautiske operasjoner, med Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Sørøst-Norge og Høgskolen i Stord/Haugesund som partnere. Forskerutdanningen er viktig for å bygge kompetanse i ett fagfelt der Norge har stor næringsaktivitet og hvor mulighetene for internasjonalt nærings- og forskningssamarbeid vil være betydelige. HiÅ hadde ved årsskiftet 16 bevilgningsfinansierte stipendiater. I tillegg kommer prosjektfinansierte stipendiater. Alle stipendiater som har startet opp etter 2012 ligger i rute i forhold til å gjennomføre på normert tid. Styret er opptatt av å løfte både FOU-kompetansen og –kapasiteten, og forventer at fusjonen med NTNU vil bidra til dette.

Publiseringsaktiviteten fortsatte å stige i 2015, og HiÅ forbedret sin posisjon i forhold til andre høgskoler. HiÅ ble i 2014 tildelt status som Senter for fremragende innovasjon (SFI) innen avanserte maritime operasjoner – SFI Move. Konsortiet er sammensatt med partnere fra akademia, forskningsinstitusjoner og en rekke maritime bedrifter. Senteret ble startet opp i 2015, og har stor aktivitet. I tillegg er det samme fagmiljøet deltager i 2 andre SFI prosjekter som ble startet opp samme år. Dette, sammen med høy aktivitet også på andre forskningsområder, gjør at BOA-aktiviteten fortsatte å vokse også i 2015. Totale inntekter fra BOA-aktivitet viser en oppgang på 17% sammenlignet med 2014.

Det ble høsten 2015 gjennomført en reorganisering av Møreforsking AS. Møreforsking Ålesund AS ble etablert som nytt datterselskap under Møreforsking AS, med HiÅ som 49% eier. Møreforsking Ålesund AS overtok i sin helhet Møreforskings marine virksomhet som er lokalisert i Ålesund. Omorganiseringen vil styrke den samlede kompetansen og forskningskapasiteten ved NTNU i Ålesund, og er viktig for å møte de kunnskapsbehovene som omstillingene av arbeids- og næringslivet representerer, og de potensialene som ligger i havrommet.

Fallet i oljepris og redusert aktivitet gjør at næringslivet står foran store omstillingsutfordringer. Det må forventes en aktivitetsnedgang og vridning av til nye typer kompetansebehov i 2016 som følge av krisen som nå preger de maritime næringene. Til gjengjeld er etterspørselen etter EVU- og kurstilbud fra de marine næringene i vekst.

Organisasjonen viser god budsjettdisiplin og kostnadskontroll og årsregnskapet viser et resultat på 6,3 mill. Hovedforklaringen er høyere BOA-inntekter enn budsjettert, og lavere kostnader som følge av endret periodisering av husleiekostnader. Dette gjør at Høgskolens avsetninger økte i 2015, men dette vurderes som nødvendig for å kunne gjennomføre de investeringene som NTNU i Ålesund står foran i 2016 og 2017 for å forbedre laboratorier, utstyr, infrastruktur og læringsmiljø.
HiÅ hadde en samlet bemanning pr. 01.10.2015 på 239 årsverk. Andelen faglig ansatte med førstekompetanse er 44 % (+2%). Dette er viktig for å bygge mer solide fagmiljøer som grunnlag for å styrke kvaliteten både i utdanning og forskning. Studentmiljøet er i god utvikling.

Oppsummert konstarerer styret at Høgskolen i Ålesund kan vise til god resultatutvikling for de fleste virksomhetsmål og styringsparametre i 2015. Dette gjelder både innenfor utdanning, forskning og eksternt rettet virksomhet.

Styret mener årsrapporten gir en rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til Høgskolen i Ålesund ved utgangen av 2015. Når det gjelder vurdering av framtidsutsikter og overordnede prioriteringer for 2016 vises det til styrets beretning i årsrapport 2015-2016 for NTNU.

Styrets kommentar til årsregnskapet 2015

Høgskolens formål
Høgskolen i Ålesund var fram til 31.12.2015 en selvstendig statlig høgskole, med formål å drive høyere utdanning, forsking, utvikling og formidling, og ved dette bidra til innovasjon og verdiskaping. Fra 01.01.2016 er virksomheten fusjonert inn i NTNU.

Regnskapsprinsipp og revisjon
Regnskapet pr 31.12.2015 er utarbeidet i samsvar med gjeldende prinsipper gitt i Statlige Regnskapsstandarder (SRS) og presentert i samsvar med regnskapsmalen for universitet og høgskoler. Høgskolen har klassifisert sin prosjektportefølje i tråd med retningslinjene i rundskriv F-13-07 "Reglement om statlige universiteter og høgskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer". Bidragsaktivitet er avregnet som ikke inntektsført bevilgning og kursaktivitet (etter- og videreutdanning) inngår i det ordinære driftsbudsjettet.
Revisor er Riksrevisjonen.

Egenerklæring om styring og kontroll
Vi bekrefter på vegne av Styret at Høgskolen overholder lover og regler, og at Høgskolen har forsvarlige systemer for internkontroll. Det har vært foretatt jevnlige risikovurderinger på de områder som er vesentlige for Høgskolen.

Vesentlige endringer i resultat- og balanseposter
For å tilpasse regnskapsføringen til NTNU sine regnskapsprinsipper, har Høgskolen foretatt en del endringer i resultat- og balanseposter i 2015. Varige driftsmidler er omklassifisert og er nå i tråd med NTNU sine klassifiseringer og levetider. Det har også blitt foretatt mindre endringer i klassifiseringen av BOA-prosjektene.

Resultat/resultatbudsjett
Høgskolen har de senere årene gjennomført ulike tiltak med mål å redusere avsetninger. Ulike bygningsmessige tiltak og investeringer er gjennomført i 2014 og 2015 med dette som mål. Resultatet viser at avsetningene ble redusert med 15,9 millioner kroner pr. 31.12.2014. Planene om å redusere avsetningene med ytterligere 20 millioner kroner i 2015 gjennom investeringer i laboratorieutstyr og bygningsmessige tiltak er forskjøvet noe, bl.a. på bakgrunn av den planlagte flyttingen av de maritime utdanningene.

Avvik på inntekter fra bevilgninger pr. 31.12.2015 skyldes utsatt inntekt fra investeringer, samt forsinket videreformidling av inntekter fra UD i prosjektet HERD-maritime. Høgskolen har hatt høyere BOA-aktivitet enn budsjettert, bl.a. som følge av forsert avslutning av prosjekter i porteføljen i forbindelse med fusjon. Aktiviteten i høgskolens SFI har hatt en omsetning på 3,7 millioner kroner, og er nå i full gang. Etter merknad fra Riksrevisjonen er periodiseringen i av husleiekostnader

endret, noe som gir vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Sentrale utdrag av Resultat – Budsjettoppfølgingsrapporten pr. 31.12.2015 ser slik ut:

	Budsjett	Regnskap	Avvik
Inntekter fra bevilgninger	250 024	252 678	(2 654)
Tilskudd og overføringer fra andre	29 964	36 592	(6 628)
Andre inntekter	19 597	21 206	(1 609)
Sum inntekter	**299 585**	**310 476**	**(10 891)**
Lønn og sosiale kostnader	197 623	194 693	2 930
Driftskostnader	113 773	109 449	4 324
Sum kostnader	**311 396**	**304 142**	**7 254**
Ordinært resultat	**(11 811)**	**6 334**	**(18 145)**
Resultat av finansposter	(2)	22	(24)
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet	**(11 813)**	**6 356**	**(18 169)**
Resultat oppdrag	-	514	(514)

Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet
Høgskolen i Ålesund har pr. 31.12.2015 økt avsetningen på bevilgningsfinansiert virksomhet med 5,8 millioner kroner, jf. tabellen nedenfor:

	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Avsatte midler	50 697	37 410	13 287
Sum Kunnskapsdepartementet	**50 697**	**37 410**	**13 287**
Utsatt virksomhet NFR	-	166	(166)
Utsatt virksomhet andre departementer	-	7 280	(7 280)
Sum utsatt virksomhet	**-**	**7 445**	**(7 445)**
Sum	50 697	44 855	5 842
Overført fra virksomhetskapitalen	-	-	-
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet	**50 697**	**44 855**	**5 841**

Tabellen viser at det har vært en økning i avsatte midler fra KD med 13,3 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak endret periodisering av husleiekostnader mellom 2014 og 2015 på 8,8 millioner kroner, og avsetninger til fremtidig satsing på nytt simulatorsenter i NMK II. Forvaltningen av det UD-finansierte prosjektet HERD-maritime er nå ferdigstilt. Prosjektet har redusert avsetningene med 7,3 millioner kroner i 2015.

Investeringer
Høgskolen har i 2015 gjennomført investeringer i utstyr for 11,6 millioner kroner. Her utgjør laboratorieutstyr og bygningsmessige tilpasninger 7,4 millioner kroner og 4,2 millioner kroner gjelder IT- og kontorutstyr. Et nytt visualiseringslaboratorium er ferdigstilt i 2015. Engangsbevilgning på 1,5 millioner kroner i 2014 øremerket laboratorieutstyr tekniske fag, er benyttet i en helhetlig og tverrfaglig satsing på ingeniør- og teknologifag.
Høgskolen har øvrige bygningsmessige tiltak på til sammen 9 millioner kroner under prosjektering og gjennomføring. Dette omfatter bygging av nytt kaldt-lager, tiltak for arealeffektivisering og tiltak tilknyttet universell utforming. Enkelte av tiltakene ble igangsatt i 2014.

Trender og utvikling i inntekter og sentrale kostnader
Samlet sett har totalt antall søkere til Høgskolen i Ålesund økt med 63% de siste 5 årene, og antall førsteprioritetssøkere har økt tilsvarende (62%). Det er sannsynlig at denne positive utviklingen vil

fortsette, også etter fusjonen med NTNU. Til studieåret 2015/2016 hadde vi 2,6 førsteprioritetssøkere pr. studieplass, noe som er helt på høyde med flere av universitetene.

Det forventes vekst i bevilgningene som følge av forbedret gjennomstrømning og økt studiepoeng- og kandidatproduksjon. Virksomheten er i vekst og trenger mer plass. Statsbygg overtok den 01.12.2015 Kunnskapsparken. Høgskolen leier bygget i sin helhet av Statsbygg, og fremleier videre ca 2/3 av lokalene. Høgskolen i Ålesund er nå inne i en prosess med arealeffektivisering, både i hovedbygget og i Kunnskapsparken. Dette vil kreve betydelige ressurser til planlegging, ombygginger og møbler/utstyr. Høgskolestyret har vedtatt ny lokalisering og videreutvikling av vårt maritime simulatorsenter, da kapasiteten i dagens simulatormiljø er sprengt, i tillegg til utfordringer med HMS-forhold. Oppgradering av simulatorsenteret er igangsatt, og vil bli gjennomført gradvis frem mot flytting i 2017. Dette er en kostnadskrevende prosess. Høgskolen har stort fokus på effektiv økonomistyring for å sikre handlingsrom til nødvendige investeringer og at driften til enhver tid tilpasses gjeldende budsjettrammer.

Høgskolen i Ålesund fusjonerte med NTNU, HiG og HiST fra 01.01.2016. Forberedelsene av fusjonen og tilhørende tilpasning til nye systemer og rutiner har vært meget arbeids- og ressurskrevende i 2015, og dette har gjort at enkelte andre utviklingsprosjekter har blitt utsatt, noe som forklarer at de avsatte midlene ikke er nedbygd slik som planlagt.

Styret bekrefter at regnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettvisende bilde av Høgskolens aktivitet samt de institusjoner/ selskaper Høgskolen har eierskap i som helhet.

ÅRSRAPPORT 2015

HØGSKOLEN I ÅLESUND

1. Styrets beretning……3

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall……7

3. Årets aktiviteter og resultater……11

3.1 Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning……11

Virksomhetsmål i forhold til sektormål 1……11

3.2 Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskapning og omstilling……22

Virksomhetsmål i fohold til sektormål 2……22

3.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning……26

Virksomhetsmål i forhold til sektormål 3……26

3.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor (m.v.)……28

Virksomhetsmål i forhold til sektormål 4……28

3.5 Samfunns og effektmål for byggeprosjekter……31

3.6 Midler tildelt over kap. 281……32

4. Styring og kontroll i virksomheten……32

4.1 Overordnet vurdering……32

4.2 Eierskap……33

4.3 Risikovurdering……34

KSF 1 Tilrettelegge for en god fusjonsprosess som gir synergier ……34

KSF 2 Studiekvalitet ……35

KSF 3 Kapasitet og kvalitet i infrastruktur og læringsmiljø……36

KSF 4 Økt faglig kompetanse og kapasitet ……36

4.4 Internkontroll ……37

4.5 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet ……38

4.6 Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen……41

4.7 Samfunnssikkerhet og beredskap……41

4.8 Redusere og fjerne tidstyver i forvaltningen……42

5. Vurdering av fremtidsutsikter……43

6. Årsregnskap (økonomidir.)……44

Forord

Årsrapporten for 2015 er siste årsrapport for Høgskolen i Ålesund (HiÅ) som selvstendig institusjon. Med virkning fra 01.01.2016 ble Høgskolen i Ålesund, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Sør-Trøndelag fusjonert med NTNU. Fusjonen innebærer at Høgskolen i Ålesund sin formelle status, styring og ledelse endres. I årsrapporten beskrives de institusjonelle forholdene slik Høgskolen i Ålesund var organisert og ble drevet fram til 31.12.2015, dvs. fram til fusjonen med NTNU.

Samtidig blir selve virksomheten til NTNU i Ålesund og aktivitetene innenfor utdanning, forskning og formidling i stor grad videreført uendret i 2016 innenfor NTNU sin organisasjon. I årsrapporten beskrives disse aktivitetene som igangværende. Når det gjelder vurdering av framtidsutsikter og beskrivelse planer for 2016 vises det til årsrapport for 2015-2016 for NTNU.

1. Styrets beretning

Høgskolestyret gjennomførte i 2015 9 styremøter, behandlet 82 saker og 40 orienteringssaker. Styrearbeidet i 2015 var i stor grad preget av beslutninger og forberedelser av fusjonen med NTNU. Høgskolestyret vedtok i møte 19. januar 2015 at en sammenslåing med andre ville gjøre HiÅ bedre i stand til å møte framtidige krav til kvalitet, effektivitet og robusthet. Styret mente videre at en fusjon med NTNU ville gi best forutsetninger og utløse størst muligheter på lang sikt, og rangerte enstemmig dette som sitt foretrukne alternativ. Med vedtaket som styret for NTNU gjorde den 27. januar ble også dette resultatet. Sammenslåingen av NTNU, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund fusjonen ble stadfestet i Kongelig resolusjon den 19. juni.

Arbeidet med å planlegge og forberede gjennomføringen av fusjonen har vært gjort med stor innsats fra både studenter og ansatte, og mulighetene som fusjonen representerer blir møtt med positive forventninger fra våre samarbeidspartnere i arbeids- og næringslivet. Det har vært lagt stor vekt på å sikre god informasjon, involvering og medvirkning i fusjonsprosessen både lokalt ved HiÅ og i fellesskap mellom de fire fusjonspartnerne. Arbeidet med å forberede fusjonen har blitt gjennomført med stor entusiasme og mye engasjement, og uten at dette har gått på bekostning av den ordinære undervisnings- og forskningsaktiviteten ved HiÅ.

– Strålende

• Høgskolen i Ålesund blir del av NTNU

UTDANNING

Styret ved NTNU vedtok i går fusjon med Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Gjøvik.

– Dette er strålende nyheter, sier rektor ved Høgskolen i Ålesund, Marianne Synnes.

Hun har akkurat blitt informert om styrets avgjørelse når Sunnmørsposten får tak i henne.

– Dette vil ha mye å si for den videre utviklingen for Høgskolen i Ålesund. Nå har vi alle muligheter, mener Synnes.

– Betyr det nye studielinjer i Ålesund?

– Det er det for tidlig å si. Nå begynner forhandlingene, sier Synnes.

Formaliteter. Sammenslåingen skal nå godkjennes av regjering og storting.

– Men det ser jeg på som formaliteter. Regjeringen har sagt at de vil legge stor vekt på styrets innstilling. Jeg ser ikke noen skjær i sjøen som kan stoppe denne sammenslåingen nå, sier Synnes.

Resultatet i styret ved NTNU ble som man spekulerte i på forhånd, en skarp deling mellom de ansattes representanter og de eksterne og studentrepresentantene på den andre siden.

Nå er det vedtatt, nå gjenstår det forhandlinger med partnerne og politikerne sier si sitt, skriver adresseavisen.no:

Norges største. Dette betyr at NTNU blir Norges største universitet med nærmere 38 000 studenter. Fusjonen vil omfatte Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen i Gjøvik.

Et enstemmig styre ved Høgskolen i Ålesund bestemte seg forrige mandag for å ha sammenslåing med NTNU som førsteprioritet.

– Høyskolestyret har diskutert fram og tilbake fordeler og ulemper i spørsmålet om sammenslåing med universitet eller høgskoler, sa Synnes da.

Bedre rusta. Høyskolestyret mener en sammenslåing vil gjøre Høgskolen i Ålesund bedre i stand til å ivareta de krav som i framtida vil bli stilt til kvalitet, effektivitet og robusthet i høgere utdanning og forskning.

ARNE PER ANDERSEN

Faksimile 1, Sunnmørsposten 29.01.2015: NTNU-styret vedtar fusjon.

Styret konstaterer at HiÅ har hatt en god resultatutvikling både innen utdanning og forskning også i 2015, og at veksten som har vært de senere årene fortsetter. Antallet førsteprioritetssøkere økte med 14,9% til studieåret 2015/2016, og vi hadde 2,6 førsteprioritetssøkere pr. studieplass. Det totale antallet søkere har økt med 63% de siste fem årene. Veksten i studiepoengproduksjonen var i 2015 på 2,5%, mens antallet ferdige kandidater økte med 14%.

Nærmer seg toppen

• Høgskolen i Ålesund er mest attraktiv i fylket, og nærmer seg landstoppen

ÅLESUND

SAMORDNA OPPTAK

– Det er inspirerende at søkerne ser det store potensialet som havrom-næringer løvaser

Faksimile 2, Sunnmørsposten 23.04.2015: Rekordgode søkertall for HiÅ.

Det er ikke gjort endringer i selve studieprogramporteføljen i 2015. Som følge av tidligere vedtak skjer det fortsatt en opptrapping av antallet studieplasser på enkelte ingeniør- og teknologiutdanninger, og antallet registrerte studenter økte til 2455 (5,6%). Denne veksten vil fortsette også kommende studieår.

Høgskolen i Ålesund har over år jobbet med å øke gjennomføringen av studier på normert tid. Mange tiltak er iverksatt, men viser seg dessverre ikke igjen i forbedrede resultater. Tvert imot ser vi en prosentvis nedgang i antall studenter som gjennomfører studiet på normert tid i 2015 sammenlignet med 2014. Dette kan til en viss grad tilskrives at det i 2014 var en større andel studenter på videreutdanninger og kortere studier med tradisjonelt høy gjennomføringsprosent, som for eksempel helsesøsterutdanning og kreftsykepleie, som over år har hatt svært god gjennomføring på normert tid. Gjennomføring på mastergradsstudier, ligger fremdeles høyere enn gjennomføring på bachelorgradsstudier (67 % versus 57 %). Men vi ser en positiv utvikling på ingeniørstudiene samlet sett, med en oppgang fra 37% gjennomføring på normert tid i 2014, til 56 % i 2015. Gjennomføringen

på sykepleierutdanningen er derimot bekymringsfull, med en ytterligere nedgang i 2015 til 48%. Bachelorstudier med høyest gjennomføring på normert tid er bachelor i nautikk (79 %), bioingeniør (67 %), og Ingeniørutdanning i Produkt- og systemdesign (67%).

Det arbeides kontinuerlig med å forbedre kvaliteten i utdanningene, forankret i rutiner og prosedyrer i Kvalitetshåndboka som ble revidert høsten 2014. Studiebarometeret 2015 viser i gjennomsnitt forbedring, men det er samtidig stor spredning i resultatene mellom studieprogrammer. Studentene er gjennomgående godt tilfredse med relevansen av eget studium, at studiet er faglig utfordrende m.m. Plassmangel og lite oppdaterte undervisningslokaler trekker resultatene ned. Dette vil bli forbedret fra høsten 2017.

Satsingen på e-læring ble trappet kraftig opp i 2015. E-læring er viktig både for å øke studiekvaliteten, og utvikle mer fleksible utdanninger. Det er etablert et eget e-læringssenter, og en serie pilotprosjekter innenfor ulike fagområder er under gjennomføring. Den første digitale eksamen ble avviklet i 2015 med svært gode erfaringer. Satsingen på e-læring vil fortsette i 2016 i tett samspill med tilsvarende satsinger ellers i NTNU. Økt formell pedagogisk kompetanse blant vitenskapelig ansatte er også et svært viktig tiltak som etter planen skulle ytterligere trappes opp i 2015, men pga manglende kapasitet hos kursleverandør, ble dette utsatt til høsten 2016.

Høgskolestyret vedtok høsten 2015 å inngå leieavtale i neste byggetrinn for Norsk Maritimt Kompetansesenter (NMK 2). Lokalene vil stå ferdig ved studiestart 2017. NTNU i Ålesund vil her etablere «*Arena for maritime operasjoner*», som vil samle all nautisk utdanning, trening, forskning og innovasjon innen maritime operasjoner i ett miljø. Senteret vil være nært samlokalisert med ledende teknologibedrifter og forskningsmiljøer knyttet til den maritime og marine klyngen. Flyttingen vil samtidig frigjøre arealer til undervisning, grupperom mv. på andre fagområder. Tilsvarende overtok Statsbygg på vegne av HiÅ den 01.12.2015 Kunnskapsparken. Begge disse prosjektene er avgjørende for å legge grunnlaget for framtidig utvikling av NTNU sin aktivitet i Ålesund.

Storsatsing i nedgangstider

Faksimile 3, Sunnmørsposten 19.10.2015: I NMK 2 skal NTNU i Ålesund bygge opp et samlet miljø for nautisk utdanning, forskning og maritim kursvirksomhet.

Som partner i MARKOM2020-samarbeidet deltok HiÅ i søknad som ble sendt til NOKUT høsten 2015 om å etablere en felles Ph.d.-utdanning innen nautiske operasjoner, med Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Sørøst-Norge og Høgskolen i Stord/Haugesund som partnere. Forskerutdanningen er viktig for å bygge kompetanse i ett fagfelt der Norge har stor næringsaktivitet og hvor mulighetene for internasjonalt nærings- og forskningssamarbeid vil være betydelige. HiÅ hadde ved årsskiftet 16 bevilgningsfinansierte stipendiater. I tillegg kommer prosjektfinansierte stipendiater. Alle stipendiater som har startet opp etter 2012 ligger i rute i forhold til å gjennomføre på normert tid. Styret er opptatt av å løfte både FOU-kompetansen og –kapasiteten, og forventer at fusjonen med NTNU vil bidra til dette.

Publiseringsaktiviteten fortsatte å stige i 2015, og HiÅ forbedret sin posisjon i forhold til andre høgskoler. HiÅ ble i 2014 tildelt status som Senter for fremragende innovasjon (SFI) innen avanserte maritime operasjoner – SFI Move. Konsortiet er sammensatt med partnere fra akademia,

forskningsinstitusjoner og en rekke maritime bedrifter. Senteret ble startet opp i 2015, og har stor aktivitet. I tillegg er det samme fagmiljøet deltager i 2 andre SFI prosjekter som ble startet opp samme år. Dette, sammen med høy aktivitet også på andre forskningsområder, gjør at BOA-aktiviteten fortsatte å vokse også i 2015. Totale inntekter fra BOA-aktivitet viser en oppgang på 17% sammenlignet med 2014.

Det ble høsten 2015 gjennomført en reorganisering av Møreforsking AS. Møreforsking Ålesund AS ble etablert som nytt datterselskap under Møreforsking AS, med HiÅ som 49% eier. Møreforsking Ålesund AS overtok i sin helhet Møreforskings marine virksomhet som er lokalisert i Ålesund. Omorganiseringen vil styrke den samlede kompetansen og forskningskapasiteten ved NTNU i Ålesund, og er viktig for å møte de kunnskapsbehovene som omstillingene av arbeids- og næringslivet representerer, og de potensialene som ligger i havrommet.

Fallet i oljepris og redusert aktivitet gjør at næringslivet står foran store omstillingsutfordringer. Det må forventes en aktivitetsnedgang og vridning av til nye typer kompetansebehov i 2016 som følge av krisen som nå preger de maritime næringene. Til gjengjeld er etterspørselen etter EVU- og kurstilbud fra de marine næringene i vekst.

Organisasjonen viser god budsjettdisiplin og kostnadskontroll og årsregnskapet viser et resultat på 6,3 mill. Hovedforklaringen er høyere BOA-inntekter enn budsjettert, og lavere kostnader som følge av endret periodisering av husleiekostnader. Dette gjør at Høgskolens avsetninger økte i 2015, men dette vurderes som nødvendig for å kunne gjennomføre de investeringene som NTNU i Ålesund står foran i 2016 og 2017 for å forbedre laboratorier, utstyr, infrastruktur og læringsmiljø.

HiÅ hadde en samlet bemanning pr. 01.10.2015 på 239 årsverk. Andelen faglig ansatte med førstekompetanse er 44 % (+2%). Dette er viktig for å bygge mer solide fagmiljøer som grunnlag for å styrke kvaliteten både i utdanning og forskning. Studentmiljøet er i god utvikling.

Oppsummert konstarerer styret at Høgskolen i Ålesund kan vise til god resultatutvikling for de fleste virksomhetsmål og styringsparametre i 2015. Dette gjelder både innenfor utdanning, forskning og eksternt rettet virksomhet.

Styret mener årsrapporten gir en rettvisende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til Høgskolen i Ålesund ved utgangen av 2015. Når det gjelder vurdering av framtidsutsikter og overordnede prioriteringer for 2016 vises det til styrets beretning i årsrapport 2015-2016 for NTNU.

Ålesund/Trondheim, 09.03.2016

Svein Richard Brandtzæg
Styreleder

Kim Algot	Dennis Bogen
Guro Busterud	Kristin Melum Eide
Bjarne Foss	Marit Grønning-Moe
Helge Holden	Kjersti Møller
Nils Kristian Nakstad	Nina Refseth
Espen Remme	Karin Røding
Ingvild Sørlie	Dag Waaler

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Samfunnsoppdraget

HiÅ legger vekt på å tilby gode profesjonsutdanninger og å utdanne kandidater som arbeids- og næringslivet og samfunnet forøvrig har behov for. Vi utdanner ingeniører, økonomer, sykepleiere og nautikere til arbeids- og næringslivet i fylket og landsdelen. Flesteparten av kandidatene blir arbeidstakere i regionen etter fullført utdanning, og Høgskolen har en nøkkelrolle i å dekke arbeidskraftsbehovet i de regionale arbeidsmarkedene, inkludert å tiltrekke studenter til regionen fra andre landsdeler og nasjoner.

En viktig del av samfunnsoppdraget er å tilføre regionen kompetanse og nettverk slik at arbeids- og næringslivet kan være konkurransedyktige også i fremtida. Dette preger også FoU-virksomheten og innovasjonsaktivitetene våre.

Statsminister Erna Solberg deltok på åpningen av studieåret 2015/2016, hvor hun blant annet møtte studentbedriften Lotics.

Visjon og særpreg

HiÅ har som visjon å være et *kunnskapsnav i en innovativ region*. Innovasjon skal være en viktig og integrert del av alle våre studier. Virksomheten skal være *praksisnær* og ha fokus på innovasjon i samspill med arbeids- og næringslivet. Dette skal være en felles plattform, og gi retning for utvikling av både studieprogram og forskning. Dette har vi lagt til rette for ved Campus Ålesund.

Vårt særpreg er *nærhet*. Et kompakt campus gir tettere bånd mellom forelesere og studenter, og mellom ansatte og ledere. Dette gir kort vei fra beslutning til handling. Vår regionale plassering i forhold til næringslivet på Nord-Vestlandet gjør at både grunnutdanning, kurs, forsking, innovasjon og bedriftsutvikling skjer i et tett og integrert campusmiljø. Samarbeidet vi har med den maritime og

biomarine klyngen, gjør at vi er strategisk gunstig posisjonert i forhold til de framtidige potensialene som havrommet representerer. Lokaliseringen til Helse Møre og Romsdal og Sykehuset i Ålesund gir oss tilsvarende muligheter på helseområdet.

Faglig profil

Campus Ålesund, med HiÅ som nav, fungerer som et effektivt kunnskapssenter for bredden av arbeids- og næringslivet i regionen og som et forsknings- og innovasjonssenter for maritime næringer nasjonalt og internasjonalt. Det er bygget opp en omfattende etter- og videreutdanningsvirksomhet innenfor maritime næringer og helsesektoren og for disse profesjonene fyller HIÅ rollen som et senter for livslang læring. *HAVROM* og *HELSE* har de senere årene vært våre to faglige hovedpilarer.

Simulering og visualisering er tverrfaglige satsingsområder, som brukes for å løfte kvaliteten både i grunnutdanningene og EVU. Utviklingen av programvare og infrastruktur for å drive slik simulatorbasert utdanning og kursvirksomhet skjer i samarbeid med selskapet Offshore Simulator Center AS, der HiÅ er medeier. Utviklingen av simulatorteknologi og kursvirksomheten er viktige forutsetninger for faglig utvikling og forskningsaktivitet.

Modellering, simulering og visualisering innebærer at studentene i sin læring gis en aktiv og praktisk rolle ved å øve på individuelle oppgaver eller samhandling i team. Treningen kan for eksempel dreie seg om krevende maritime operasjoner som ankerhåndtering, akuttmedisinsk pasientbehandling, eller forberedelser til praktiske laboratorieøvelser gjennom en virtuell lab. Simulering brukes også til opplæring av ansatte i helsesektoren, og vil i framtida bli et enda viktigere pedagogisk verktøy for opplæring av helsepersonell.

Organisasjon

Ledelse

Høgskolestyret var fram til 31.12.2015 det øverste organet ved Høgskolen, med ansvar for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet og at den drives effektivt innenfor de lover, regler og rammer som departementet setter. Høgskolestyret har hatt fire eksterne og fire interne representanter samt to studenter. Rektor har vært styreleder, mens rollen som sekretær for styret har vært tillagt høgskoledirektør.

Som følge av fusjonsprosessen ble styrets funksjonsperiode prolongert fram til 31.12.2015.

Høgskolen i Ålesund har hatt todelt ledelse, med rektor som øverste faglige, mens administrasjon og støttetjenester har vært ledet av høgskoledirektøren.

Antall ansatte, årsverk og studenter

Per 1. oktober 2015 hadde HiÅ totalt 243 ansatte i hovedstilling og 29 ansatte i II-/bistilling[1]. Høgskolen hadde på samme tid 2.375 registrerte studenter (2455 inkludert forkursstudenter).

[1] Høgskolens avdelinger har følgende forkortelser som vil benyttes videre i dokumentet:
AIR – Avdeling for ingeniør og realfag
AMO – Avdeling for maritim teknologi og operasjoner
AHF – Avdeling for helsefag
ABF – Avdeling for biologiske fag
AIB – Avdeling for internasjonal business

Enhet	Hovedstilling (50 % >)		Stillinger under 50 %		Sum		Hvorav årsverk i:		Registrerte studenter
	Antall	Årsverk	Antall	Årsverk	Antall	Årsverk	UF-stillinger	Stip/Vit.ass.	
AIR	37	36,2	4	1,0	41	37,2	29,8	2,0	503*
AMO	55	53,7	12	2,5	67	56,2	23,7	9,0	517
AHF	46	43,4	7	1,2	53	44,6	37,9	1,0	675
ABF	19	17,8	0	0,0	19	17,8	13,4	1,0	174
AIB	25	23,8	3	0,6	28	24,4	20,2	0,8	554
ADM	61	58,1	3	0,9	64	59,0	1,0	0,0	
Sum HiÅ	**243**	233,0	**29**	6,1	**272**	239,1	126,0	13,8	**2455**
* inklusive 80 forkursstudenter									
UF-stillinger: Undervisnings- og forskerstillinger									
Stip/Vit.ass.: Stipendiat/Vitenskapelig assistent									

Tabellen viser rapporterte årsverk, men gir ikke et fullstendig bilde av for eksempel ansatte som er i doktorgradsløp.

Det ble i 2015 rapportert om to skadehendelser med studenter i forbindelse med laboratorieøvelser. Det har ikke vært meldt om skader eller ulykker der ansatte har vært involvert. Sykefraværet blant personalet var i 2015 3,1%. Arbeidsmiljøet framstår som godt.

Lokalisering:

Campus Ålesund er et tyngdepunkt for å utvikle kompetansemiljøet for næringslivet på Nord-Vestlandet. Campus Ålesund ligger i et område preget av en sterk industri og et mangfoldig næringsliv, der Høgskolen utgjør kjernen. Hovedbygget eies av Statsbygg og leies i sin helhet av HiÅ. Hovedbygget består av fem bygninger som er samlet under et felles tak (A-F). HiÅ leier videre lokaler i Laboratoriebygget (L) og Fagskolen (G) fra Statsbygg.

Lokaler

HiÅ leier i tillegg kontorer i 2. etasje av Kunnskapsparken (KP). Denne eiendommen ble den 1. desember 2015 overtatt av Statsbygg og er fra samme dato utleid i sin helhet til Høgskolen. Om lag 2/3 av lokalene framleies videre til eksterne leietakere.

HiÅ inngikk høsten 2015 leieavtale med Norsk Maritimt Kompetansesenter om å leie 50% av 4. etasje i nybygget som her er under oppføring. Øvrige 50% leies av Maritime Operasjoner AS. Etter planen vil hele det nautiske fagmiljøet, med tilhørende simulatorfasiliteter, flytte inn her så snart nybygget står ferdig høsten 2017. Avtalen er inngått i samråd med NTNU.

Økonomiske hovedtall

Høgskolens eksterne årsregnskap for 2015 viser en total omsetning på 311 millioner kroner, og et ordinært resultat på 6,3 mill. kroner. Dette er vesentlig bedre enn budsjettert, og skyldes en kombinasjon av høyere inntekter fra BOA-aktiviteten og reduserte kostnader, alt vesentlig som følge av endret periodisering av husleiekostnader fra 2014 til 2015.

	Budsjett	Regnskap	Avvik
Sum inntekter	**299 585**	**310 476**	**(10 891)**
Sum kostnader	**311 396**	**304 142**	**7 254**

Den totale BOA-aktiviteten var på 53 millioner kroner, noe som er 8,4 millioner høyere enn i 2014. Det er særlig sterk vekst i oppdragsfinansiert virksomhet.

Beskrivelse	2015	2014
Tilskudd fra NFR/RFF	14 594	16 692
Tilskudd fra EU	1 003	1 658
Annen bidragsforskning	13 118	10 791
Mottatte gaver/gaveforsterkninger	7 877	5 927
Sum tilskudd og overføringer fra andre	**36 592**	**35 068**
Oppdragsfinansiert aktivitet	7 086	891
MOAS - Kursvirksomhet	8 918	8 970
Sum BOA	**52 596**	**44 929**
Sum totale inntekter ved HIÅ	310 476	273 827
BOA i % av total omsetning	**16,94 %**	**16,41 %**

Investeringer:

	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Avsatte midler	50 697	37 410	13 287
Utsatt virksomhet	-	7 446	(7 446)
Sum resultat endring av avsatt andel av tilskudd til BOA	**50 697**	**45 022**	**5 841**

Regnskapet for 2015 viser en økning av avsatte midler avregnet mot KD på 13 millioner kroner. Øvrige avsetninger er redusert til 0. Økningen skyldes i hovedsak endret periodisering av husleiekostnader mellom 2014 og 2015 på 8,8 millioner kroner, og avsetninger til fremtidig satsing på nytt simulatorsenter i NMK II.

Det ble i 2015 gjennomført investeringer i utstyr for 11,6 millioner kroner, og bygningsmessige investeringer på tilsammen 9 millioner kroner er under gjennomføring i 2015-16. Dette gjelder bl.a. bygging av nytt kaldtlager, tiltak for arealeffektivisering og universell utforming.

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1 SEKTORMÅL 1: HØY KVALITET I UTDANNING OG FORSKNING

Virksomhetsmål 1.1: Høgskolen i Ålesund skal være en attraktiv utdanningsinstitusjon.

HiÅ Styringsparameter	**Resultat**				**Resultat -mål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass *	1,7	1,7	1,7	2,0	1,9
Søkere på Y-vei studier per studieplass	2	1,9	1,9	3,6	2
Søkere på mastergradsstudier per studieplass**	8,1	6,9	5,6	6,8	8,5
Registrerte førsteårsstudenter på bachelorgradsstudier per antall utlyste studieplasser, fordelt på avdeling:					
Avdeling for biologiske fag	61/70	56/70	65/65	76/65	65/ 65
Avdeling for helsefag	141/148	155/148	153/130	150/130	150/130
Avdeling for ingeniør og realfag	118/105	149/115	143/128	165/135	168/128
Avdeling for internasjonal business	170/100	150/100	150/100	137/100	150/100
Avdeling for maritim teknologi og operasjoner	124/80	136/85	145/125	123/125	140/125

*Gjelder bachelor og årsstudium fra Samordnet opptak

** Inkluderer både norske og utenlandske søkere

Antall søkere til Høgskolen i Ålesund har økt med hele 63% de siste årene, og andel søkere som har HiÅ som førsteprioritet har økt tilsvarende:

	2010-slutt	2011-slutt	2012-slutt	2013-slutt	2014-slutt	2015-slutt	Økning fra 2010
Førsteprioritetssøkere	821	937	1104	1107	1139	1332	62 %
Økning i førsteprioritetssøkere		12 %	18 %	0,1%	6 %	14,9	
Totalt antall søkere	2996	3251	3570	3809	3977	4663	63 %
% økning		10 %	10 %	7 %	5 %	19 %	

Våren 2015 var antall førsteprioritetssøkere pr. studieplass til bachelor- og årsstudium 2.6, mens antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass endte på 2.1 søkere per plass.

Lærested	2010-slutt			2011-slutt			2012-slutt			2013-slutt			2014-slutt			2015-slutt		
	Søkere	Søknader førstevalg	Førstevalg pr plasser	Søkere	Søknader førstevalg	Førstevalg pr plasser	Søkere	Søknader førstevalg	Førstevalg pr plasser	Søkere	Søknader førstevalg	Førstevalg pr plasser	Søkere	Søknader førstevalg	Førstevalg pr plasser	Søkere	Søknader førstevalg	Førstevalg pr plasser
HiÅ	2996	821	1.6	3251	937	1.9	3570	1104	2.3	3809	1107	2.2	3977	1139	2.2	4663	1332	2.6

Dette er bedre enn resultatmålet på 1.9, og representerer en økning fra de tre foregående år. Den største økningen er på Sykepleierutdanningen og bachelor i Biomarin Innovasjon. Det at Høgskolen opplever å ha flere kvalifiserte førsteprioritetssøkere kan, i tillegg til en jevn økning i søkertall i det hele tatt, skyldes at det de siste årene har vært fokus på å tydeliggjøre opptakskrav – noe som kan medføre at antall reelle søkere øker.

Det er også en økning i antall søkere per studieplass via Y-vei. Dette kan være et resultat av at vi, de to siste årene, har hatt en egen studentambassadør med alternative veier til ingeniørutdanningen som ansvarsområde. Ambassadøren har fremmet Y – veien, TRES og forkurs for elever med fagbrev gjennom deltakelse på lærlingesamlinger og tett kontakt med opplæringskontorene. Vi tror også dette kan være et tidlig tegn på et tøffere arbeidsmarked for personer med fagbrev. Og at disse i større grad enn før velger videre studier for å øke sin kompetanse og dermed attraktivitet i arbeidsmarkedet – eller at de velger å søke videre studier for å ha denne muligheten dersom de ikke får jobb.

Antall søkere per studieplass på mastergradsstudier (6,8) er data hentet fra FS i Høgskolen i Ålesund. Se tabell under dette avsnittet. Denne tabellen inneholder sum søkertall masterprogrammer. Dette tallet er basert på data hentet ut i etter avsluttet opptak 2015. Tallene inkluderer både norske og internasjonale søkere. Dette viser at masterstudiene ved Høgskolen i Ålesund fortsatt viser en positiv utviklingskurve med hensyn til antall søkere til hver studieplass.

Sum søkertall masterprogram	2015		2014		Prosent endring frå 2014	
Inkluderer fulltid/deltid, erfaringsbasert/disiplinbasert	1. prioritet	Alle	1. prioritet	Alle	1. prioritet	Alle
Produkt- og systemdesign	88	167	81	137	8,6	21,9
Skipsdesign	53	118	50	115	6,0	2,6
Simulering og visualisering	65	100	35	65	85,7	53,8
Internasjonal business og markedsføring	318	368	318	374	0,0	-1,6
Avansert klinisk sykepleie	54	69	53	63	1,9	9,5
Ledelse av krevende maritime operasjoner	47	80	60	84	-21,7	-4,8

Det genereres midlertidig personnummer for internasjonale søkere i FS i søkeprosessen. Høsten 2015 ble det i forbindelse med den forestående fusjonen med NTNU foretatt en ryddig i databasen. Blant

annet ble alle personer med fiktive personnummer fjernet. Dette har medført at det tidligere datagrunnlaget oppgitt i tabell (6,8) ikke er mulig å replikere i dagens database.

I 2014 hadde vi et hovedfokus på rekruttering til bachelorstudier i det norske markedet, noe som gav positive utslag på søkertallene. Det betyr at vi ikke i så stor grad hadde fokus på rekruttering til mastergradsstudier. Vi har også i mindre grad benyttet utenlandske samarbeidspartnere som agenter og tilsvarende.

Det er interessant å se at Høgskolen i Ålesund rekrutterer stadig mer nasjonalt. Ser vi på tall fra Samordna Opptak i 2015, er bare 36 % av søkerne fra Møre og Romsdal, mens resten kommer fra hele landet for øvrig:

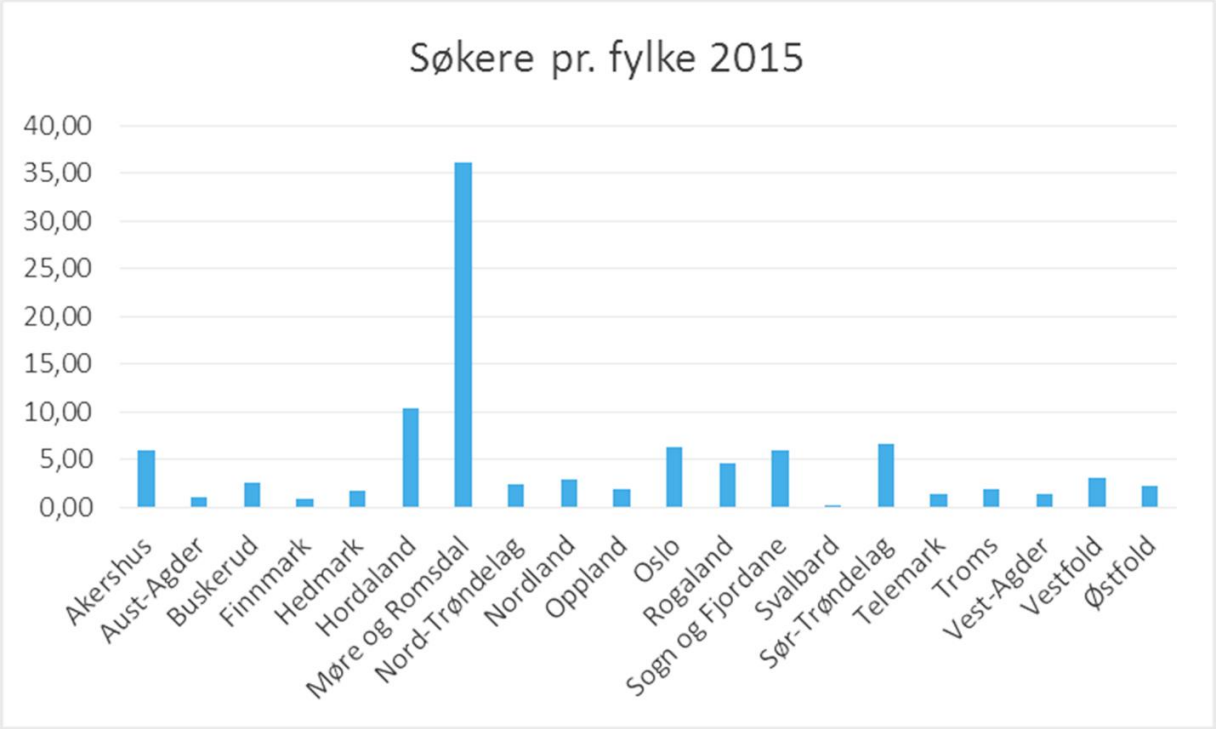

Virksomhetsmål 1.2: Høgskolen i Ålesund skal utdanne kandidater med høy og relevant kompetanse i tråd med studienes læringsutbytte.

Nasjonalt Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Gjennomføring på normert tid i % *	60	59	64	57	66
Deltakelse i Horizon 2020 og Erasmus +					1**

*Høgskolen har ingen egne doktorgradsprogram
**Målet er å være deltager i ett prosjekt som tildeles i 2015 og øke deltagelsen i 2016.

Høgskolen i Ålesund har over år jobbet med å øke gjennomføringen av studier på normert tid. Mange tiltak er iverksatt, men viser seg dessverre ikke igjen i økt gjennomføring på normert tid totalt sett. Tvert imot ser vi en prosentvis nedgang i antall studenter som gjennomfører studiet på normert tid i 2015 sammenlignet med 2014. Dette kan til en viss grad tilskrives at det i 2014 var en større andel studenter på videreutdanninger og kortere studier med tradisjonelt høy gjennomføringsprosent, som for eksempel helsesøsterutdanning og kreftsykepleie, som over år har hatt svært god gjennomføring på normert tid. Gjennomføring på mastergradsstudier, ligger fremdeles høyere enn gjennomføring på bachelorgradsstudier (67 % versus 57 %). Vi ser en positiv utvikling på ingeniørstudiene samlet sett, med en oppgang fra 37% gjennomføring på normert tid i 2014, til 56 % i 2015. Gjennomføringen på sykepleierutdanningen er derimot bekymringsfull, med en ytterligere nedgang i 2015 til 48%. Bachelorstudier med høyest gjennomføring på normert tid er bachelor i nautikk (79 %), bioingeniør (67 %), og Ingeniørutdanning i Produkt- og systemdesign (67%).

Høgskolen hadde flere søknader til Horisont2020 og Erasmus+, men fikk dessverre ikke tilslag på nye prosjekter i 2015. Tiltak som er satt i gang for å øke denne aktiviteten er beskrevet under sektormål 2.

Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene

- Utdanning
    - *Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene*

Det har også i 2015 vært arbeidet aktivt for å øke kvaliteten på læringsutbyttebeskrivelsene (LUB) som er definert for studieprogrammene. Pådrivere for dette arbeidet har vært Studieutvalget ved Høgskolen i Ålesund. Målsettingen for dette arbeidet har vært å oppnå en god kobling mellom undervisningsformer, vurderingsformer og læringsutbytte.

Høgskolen i Ålesund har i 2015, blant flere institusjoner, deltatt i kartlegging av læringsutbyttebeskrivelser (LUB) utført av NOKUT på vegne av Kunnskapsdepartmentet. Målet var å kartlegge om LUB er i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) og å få kunnskap om det finnes en sammenheng mellom vellykkede LUB og hvordan institusjonene har arbeidet med å implementere og videreutvikle disse.

For Høgskolen i Ålesund sitt vedkommende var LUB for bachelor dataingeniør- og bioteknologi vurdert. For dataingeniør var vår LUB vurdert til å være i tråd med NKR, men gir liten innsikt i utdanningens faglige innhold og profil. For bioteknologi vurderes den til å være delvis i tråd med NKR, og mangler faglig presisering. Det rettes kritikk fot at enkelte beskrivelser i NKR er benyttet ordrett, mens andre bevisst er utelatt.

Det var generelt oppfattet negativt at det er mange som kopierer fra NKR, og mangler deskriptorer (spesielt innen generell kompetanse). At LUB skal være i samsvar med veiledning publisert av NOKUT og NKR vil si at; strukturen må følges, deskriptorer må være på plass og faglig profil må være synlig. Det ble poengtert at LUB bør forankres i faglig ledelse og i fagmiljø, og dette er spesielt viktig i og med at LUB skal stå på studenters vitnemål og diploma supplement. Det blir derfor en profilering av institusjonene gjennom LUB på studenters vitnemål. Høgskolen har i Ålesund har i 2015 satt dette på agendaen for ledelse og faglige ansatte og videreformidlet kravene fra arbeids- og næringslivet gitt via NHO og vil fortsette arbeidet med tiltak for å bedre kvaliteten på LUB.

Studenter fra Høgskolen i Ålesund deltok i 2015 på NIFUs Spesialkandidatundersøkelse. Undersøkelsen omfatter personer som ble uteksaminert våren 2012 med en bachelor eller mastergrad i økonomisk-administrative fag eller teknisk-naturvitenskapelige fag. Undersøkelsen kartlegger deres situasjon med hensyn til arbeid og utdanning i perioden etter fullført bachelor eller mastergrad og frem til undersøkelsestidspunktet i januar 2015. Undersøkelsen viser at antall tidligere studenter fra Høgskolen i Ålesund som er yrkesaktive på undersøkelsestidspunktet er over gjennomsnittet og 95 % opplever å ha relevant arbeid. Studentene oppgir tilfredshet med utdanningens relevans overfor arbeidslivet på landsgjennomsnittet. Studentene oppgir å ha tilegnet seg mest teoretisk (sett i forhold til praktisk og metodisk) fagkunnskap i studiene.

Samspill mellom forskning og utdanning

Det tette samarbeidet med næringslivet er en sentral del av FoU prosjektene ved HiÅ, og bidrar til stadig vekst i BOA omsetning og forskningsaktivitet. Det tette samarbeidet er også viktig for at studentene skal få tilgang til relevante prosjektoppgaver og praksis i bedrifter. En stor andel av studentprosjektene er knyttet opp mot større FoU prosjekter og gir studentene en god innsikt i forskningsmetodikk og gjennomføring av FoU prosjekter.

Høgskolen skal legge til rette for at doktorgradsstudenter gjennomfører på normert tid.

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Gjennomstrømning netto tidsbruk per avlagt doktorgrad (år).	2,97	2,8	2,78	3,00	3
Antall avlagte doktorgrader*	3	3	3	2	4

*****Annen institusjon er gradsgivende, siden HiÅ ikke har egen forskerutdanning.

Høgskolen i Ålesund har ikke egne doktorgradsprogram, men har i 2015, 12 stipendiatstillinger finansiert av Kunnskapsdepartementet, 4 stipendiater på interne midler og et varierende antall stipendiater ansatt på prosjekt.

Stipendiatene har intern veileder ved HiÅ, og ekstern veileder ved gradsgivende institusjon. to av våre stipendiater disputerte i 2015, hvor gradsgivende institusjoner var UiB. Brutto tidsbruk er fortsatt en utfordring for noen stipendiater, men trenden går mot kortere brutto tidsbruk og for enkelte er tidsbruken nå nesten ekvivalent med netto tidsbruk.

Samarbeidet med eksterne gradsgivende institusjoner kan være krevende, og vi ser frem til at mange tidstyver forsvinner når vi fusjonerer med NTNU og blir en del av et gradsgivende universitet. I 2015 ligger alle stipendiater som startet opp etter 2012 - 2014 på normert tid med kun mindre avvik.

Kvalitetshåndbokens prosedyrer på PhD-kandidater ved Høgskolen ble oppdatert i 2012, med klarere retningslinjer for interne prosedyrer knyttet til avdelingenes ansvar for PhD-kandidater. Det har vært en klar økning i antall kandidater som fullfører på normert tid. I 2015 var det to kandidater som disputerte ved Høgskolen i Ålesund. Høgskolen har også økt antall interne tildelinger til professorløp i 2015 noe som vil styrke miljøene rundt PhD-kandidatene og ytterligere stimulere til god gjennomføring.

HiÅ Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2012	2013	2014	2015	2015
Gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner i %	86	86	88	87	90
Totalt antall uteksaminerte kandidater (gradsstudier)	370	374	389	453	390
Kandidatmåltall					
Sykepleie	114	101	94	107	104
Bioingeniør	17	17	17	14	24
ABIOK	25	33	40	20	31
Antall nye studenter per egenfinansiert heltidsekvalent (60 studiepoengsekvivalent per år)	49	50	51	50	55
Prosentandel hovedprosjekt/ bachelorgradsoppgaver i samarbeid med arbeids- og næringslivet					
Avd. for biologiske fag	100	100	33	65	95
Avd. for helsefag	-	-	10	10	10
Avd for ingeniør- og realfag	81	87	80	78	85
Avd. for internasjonal business	-	-	80	90	80
Avd. for maritim tekn. og op.	-	100	100	100	100

* ABIO-utdanningene går over tre semestre, Kreftsykepleie går over fire semestre.

Når det gjelder gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner ligger gjennomsnittsprosenten for Høgskolen i Ålesund på 87 %. Dette tallet har ligget jevnt de siste 4 år. Det er dog lavere enn måltallet på 90%, men vi ligger over snittet for universiteter og høgskoler i Norge – og så vidt under gjennomsnittet for de statlige høgskolene. Det er mange faktorer som kan påvirke dette tallet.

Når det gjelder totalt antall uteksaminerte kandidater (gradsstudier) kan vi vise til en jevn økning de 4 siste årene. I 2015 hadde Høgskolen 64 flere uteksaminerte kandidater enn i 2014. Dette er langt over målsettingen for 2015. Særlig Sykepleiestudiet har bidratt til denne positive utviklingen. Det er ingen økning i andelen sykepleiestudenter som fullfører på normert tid, men en ser trolig i statistikken effekten av økte opptakstall. Vi har flere sykepleierstudenter og dermed er det flere som gjør seg ferdige totalt sett.

Sykepleierutdanningen var den eneste av utdanningene med kandidatmåltall som oppnådde dette, med en god oppgang fra 2014 i antall uteksaminerte kandidater. Måltallet for ABIOK i 2015 er 20. Det kan i tabellen tolkes som en tilbakegang og manglende måloppnåelse. Men her er det viktig å merke seg at en i 2015 ikke har kandidater i Kreftsykepleie, kun intensiv-, operasjon-, og anestesisykepleie. Dette forklarer tilbakegangen. Bioingeniørutdanningen oppnår heller ikke sitt kandidatmåltall, til tross for at de er en av de bachelorutdanningene som ligger høyeste i gjennomføring på normert tid. Dette henger sammen med for lav rekruttering til studiet tidligere år, og er ventes å bedres, da rekrutteringen de siste to årene har vært veldig bra.

Høgskolen skal følge opp kvalitetsfremmende tiltak i tråd med Høgskolens kvalitetsrapport

Styret behandlet Høgskolen i Ålesund sin kvalitetsrapport 16.06.2015 og ba om at tiltak innen e-læring, styrket pedagogiske kompetanse, økning av antall førstekompetanse og tiltak for økt internasjonalisering prioriteres særskilt fremover. Styret ba videre om at samarbeidet med arbeids- og næringslivet styrkes både innen utdannings-, forsknings- og innovasjonsvirksomheten til Høgskolen.

Tiltak innen e – læring:

Styret vedtok i 2014 en e-læringssatsning med et mål om å styrke den pedagogiske kvaliteten og studentenes læringsutbytte. Det ble i 2015 tilsatt en prosjektleder og igangsatt en prosjektgruppe. Satsningen har allerede gitt synlige resultater. Se nærmere beskrivelse av prosjektet i denne rapportens kap. 3.3. Avdeling for Ingeniør og Realfag (AIR) arbeider med e-læring i flere matematikkemner. Det benyttes video og omvendt klasserom i emnet Diskret Matematikk og de benytter det adaptive læringsverktøyet i emnet Statistikk for økonomer og sommerkurs / matematikk for Y - veg. Videre kan avdelingen vise til to pågåendeprosjekter finansiert av Norgesuniversitetet:

- NUV-prosjekt P08/2015 - Utvikling og utprøving av adaptivt læringsverktøy
- NUV-prosjekt P07/2015 om fleksibel utdanning i Geoteknikk

I avdeling for Internasjonal Business benytter de fleste Fronter for å gi digitale tilbakemeldinger underveis på innleveringer og tilsvarende. Det er en økning i antall faglærere som benytter Kahoot. I emnene Micro og Macroøkonomi gjennomføres et digitalisert testopplegg (MyEconLab) underveis. Dette betyr at studentene gjennomfører 8 underveistester online per emne. Verktøyet socrative.com er benyttet til interaktive tilbakemeldinger i forelesning og linker til relevante eksterne forelesninger gjøres tilgjengelig for studentene. I emnene Understanding Culture og Business English er det benyttet Verso til flipped classrom. Det arbeides med et heldigitalt emne som skal være felles med Gjøvik.

Avdeling for Helsefag foretok en endring i fagrommet i fronter for kull 2015 til et mer interaktivt rom. Dette betyr at det er lagt inn forventninger til studentene som arbeid før forelesninger og ferdighetstrening i form av videoer og tester. Alt er linket sammen og det oppleves at det gir en mer intuitiv arbeidsform for studentene. Endringene er evaluert positivt av studentene. Avdelingen har vært aktivt deltakende i det lokale læringsstøttesenteret.

Avdeling for Biologiske fag bruker kahoot og andre lignende opplegg både underveis og til oppsummering. Avdelingen har utviklet kurs i marine ingredienser på 10 studiepoeng der det er et digitalt nettbasert forkurs til hver modul. Forkursene består av powerpointpresentasjon med figurer, tekst og små «videosnutter» med en kunnskap test for hver modul som kvalifiserer til start på den aktuelle modulen. I samarbeid med våre praksisveiledere på de ulike praksisstedene for bioingeniørstudenter er det laget en samling av nettbasert oppgaver som studentene skal gjennomføre før og under ekstern praksisperioden. Alle våre studier har samarbeid med næringsliv/helseforetak både når det gjelder praksis, bedriftsbesøk og timelærere. De leverer også problemstillinger til bacheloroppgaver og de stiller som biveiledere. Dette for å kunne møte forberedt til aktuelle problemstillinger og analyseinstrumenter på de ulike laboratoriene.

Styrket pedagogisk kompetanse:

Studieutvalget har bevilget penger til pedagogisk kompetanseheving. Dette ble dessverre vanskelig å få tak i leverandør av tilrettelagt pedagogisk kurs før høsten 2016. Det er allikevel gjennomført ulike tiltak i avdelingene. I AIB er det for eksempel gjennomført interne seminarer med pedagogikk temaer. Et av temaene som har vært på agendaen er «Storgruppeundervisning – Hvordan engasjerer 200 + studenter. Ulike e – læringsverktøy og andre tilnærminger. Det har vært tilsvarende fagdager eller interne møter med pedagogikk på agendaen i andre avdelinger. AHF har hatt fokus på e – læring, økt trygghet i lovlig bruk av bilder i slike møter. Det har i flere avdelinger vært satt av ressurser til oppdatering av norskkunnskaper. ABF har hatt kurs og interne møter med fokus på både pedagogikk og e – læring. På ABF har det blitt utviklet et dataprogram, LABREK, for simulering av kvalitetssikringssystem til bruk i undervisning av bioingeniørstudenter. Dataprogrammet gir studenter muligheten å simulere elektronisk rekvirering av prøver på tilsvarende måte som ved de medisinske laboratoriene ved sykehusene. Dette gir studentene kjennskap til og de får øve på realistiske kvalitetssikringsprosesser. LABREK simulerer kvalitetssikringssystemet som benyttes til rekvirering, lagring og rapportering av laboratorieanalyser og kvalitetskontroller. LABREK kan også benyttes til simulering av tverrprofesjonelt samarbeid mellom bioingeniører og andre aktuelle yrkesgrupper. LABREK- dataprogram brukes i laboratorieundervisning i flere fag ved bioingeniørdanningen.

Styrket samarbeid med arbeids- og næringslivet i utdanningsvirksomheten:

Det kan sies å være en høy grad av aktiviteter i samarbeid med arbeids- og næringslivet i alle avdelinger. AHF har hatt et prosjekt sammen med Åse sjukeheim om å introdusere Kunnskapsbasert praksis som arbeidsmetodikk på sykehjem. Det har vært gjennomført med høy grad av involvering av ansatte ved sjukeheimen på alle nivå og studenter i geriatrisk praksis i 2. semester. Prosjektet fortsetter i 2016. Avdelingen videreførte i 2015 satsingen med å tilby kurs og temadager i etikk for kommuner og helseforetak. Satsingen er et resultat fra et samarbeidsprosjekt i 2013-2014 med Utviklingssenteret for hjemmetjenesten i Møre og Romsdal om etisk kompetanseheving. Temadagene hadde 20-30 deltagere, mens kurspakken «Etisk refleksjon» ble gjennomført av 43 deltagere fra både kommuner og helseforetaket. I november deltok HIÅ og Utviklingssenteret på en nasjonal etikk-konferanse hvor vi fortalte om vårt samarbeid med etisk kompetanseheving for kommunesektoren og spesialisthelsetjenesten. Det har også vært levert «Kurs i motiverende intervju» etter forespørsel fra kommunene. ALV – Møre er et samarbeid om velferdsteknologi med kommuner i Møre Romsdal. Avdelingen har en delt stilling med utviklingssentret i Ålesund kommune også innen velferdsteknologi. Det er etablert et samarbeidsorgan med Helse Midt og Høgskolene og NTNU. Det

foregår et utstrakt etablertsamarbeid om studenter i praksis og innleie av undervisningspersonell fra kommune og spesialisthelsetjenesten.

Når det gjelder AIR har Automatiseringsteknikk etablert råd for samarbeid med arbeidslivet. Elkraftstudiet har støtte fra flere lokale bedrifter. Bygg har samarbeidsavtaler med mellom andre vegvesenet. Den nye studieretningen for Vann- og miljøteknikk har samarbeid og støtte fra fylkeskommunen og mange av Norsk Vanns medlemer (kommuner og bedrifter). Master i simulering og visualisering har gjennomført en høring blant bedrifter i regionen om studiets relevans og vil justere studieplanen i hht til innspillene.

I 2015 søkte ABF og fikk forlenget akvakulturtillatelse til forskningsformål 780 tonn MTB for 10 år (søkte om 5 år). Fiskeridirektoratet skriver i sin begrunnelse for å gi 10 års konsesjon at «Vi anser at forsøksaktiviteten som HIÅ har gjennomført disse årene og kompetansen som er tilegnet tilsier at HiÅ nå kan regnes som en sentral aktør innenfor akvakulturforskning. Høyskolen anses som en forsøksinstitusjon som kan tildeles en generell forskningstillatelse med lengre tidshorisont og uten krav om forhåndsgodkjenning av konkrete forsøksplaner». I den forbindelse ble det inngått en avtale med SalMar Organic AS om drift og tilgang på forskningsinfrastruktur for gjennomføring av forsøk i kommersielt lakseoppdrettsanlegg og samarbeid om næringsretta forskning og undervisning, herunder initiering og gjennomføring av forskningsprosjekt, studentoppgaver og andre kunnskapsbyggende aktiviteter for å utvikle mer bærekraftig oppdrett. I samarbeid med lokalt næringsliv og Ungt Entreprenørskap arrangerte ABF for alle sine studenter innovasjonscamp over 2 dager. Alle våre studier har samarbeid med næringsliv/helseforetak både når det gjelder praksis, bedriftsbesøk og timelærere. De leverer også problemstillinger til bacheloroppgaver og de stiller som biveiledere. Avdelingen har faste møter med laboratoriesjef/ laboratorieleder på Ålesund sykehus, møter med våre praksssteder både på laboratorier og i marin næring, Møreforskning, den Marine klyngen Legasea samt deltar på marin samhandlingsarena

Virksomhetsmål 1.3: Høgskolen i Ålesund skal være internasjonalt ledende utdanningsinstitusjon innenfor krevende maritime operasjoner

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass på bachelorgradsstudiet nautikk	4,8	3,8	3,3	4,5	4
Kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass på øvrige maritime bachelorgradsstudier *	3,2	3,4	2,1	2,2	3
Antall uteksaminerte kandidater på maritime bachelorgradsstudier	77	87	90	103	90
Søkere per studieplass på maritime mastergradsstudier	6,9	6,2	5,8	4,1	7,5
Antall uteksaminerte kandidater på maritime mastergradsstudier	18	28	15	13	20
Antall maritime mastergrader **	4	4	5	5	5
Antall utstedte maritime kursbevis	1006	1068	1881	1448	1400

* Inkluderer bachelorgradsstudiene Produkt og Systemdesign, Skipsdesign og Shipping management.

** Mastergrader som tilbys som både erfaringsbaserte og disiplinbaserte telles som to.

Bachelorstudiet i Nautikk hadde i 2015 4,5 kvalifiserte søkere til hver studieplass. Dette er på nivå med tallene fra 2012 og en markert forbedring fra tallene i 2013 og 2014. Det er også over målsettingen for 2015. Dette kan tyde på at dette studiet oppleves som attraktivt for målgruppen. Dette er et positivt tall sett i lys av konjunkturnedgangen i maritim sektor.

Når det gjelder kvalifiserte førsteprioritetssøkere per studieplass for øvrige maritime bachelorstudier er dette 2,2. Dette ligger under resultatmålet for 2015 som er på 3. Når det gjelder dette styringsparameteret er det viktig å merke seg at dette tallet rommer to ulike kvalifiksjonskrav. Shipping Management krever GSK og de to andre masterstudiene krever HING. Det er dobbelt så mange søkere på bachelorstudiet i Shipping Management som det er på de to andre bachelorstudiene til sammen. Basert på dette kan en si at kvalifiksjonskravet HING trolig påvirker dette styringsparameteret negativt ved at det er færre søkere som er kvalifiserte og dermed en lavere målgruppepopulasjon.

Tabellen viser en nedgang i antall søkere per studieplass på maritime mastergradstudier. Vi ser, som vist i tidligere tabell, en samlet total nedgang i søkertall til alle mastergradsstudier. Det er en nedgang i søkere til internasjonale mastergrader. Dette kan vise at det er behov for å ha et kontinuerlig og tydelig fokus på rekruttering til disse studiene i arbeidet med studentrekruttering. Rekruttering til de internasjonale mastergradene innen krevende maritime operasjoner har tidligere hatt et sterkt internasjonalt fokus. Dette gav resultater på denne statistikken i forhold til antall søkere, men det er

verdt å merke seg at dette tallet ikke gir et bilde av antall søkere som faktisk møtte eller hvilke kvalifikasjoner disse hadde.

Virksomhetsmål 1.4: Høgskolen i Ålesund skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet som bidrar til økt utdanningskvalitet

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	54	65	60	57	75
Igangsatte mastergradsstudier på engelsk*	5	6	7	7	7

*Mastergrader som tilbys som både erfaringsbaserte og disiplinbaserte telles som to.

Det samlede tallet for antall utvekslingsstudenter ligger stabilt. Det kan ligge en underrapportering her på grunn av at noen av de studentene som reiser ut høst 2015 ikke tar eksamen før i januar 2016 og de vil da ikke rapporteres før i 2016. Aktivitet varierer sterkt mellom de ulike studieprogrammene. Noen har høy aktivitet og bidrar sterkt til måloppnåelse. Dette gjelder særlig AIB. Noen studier har bare innreisende studenter, andre bare utreisende. Det må arbeides videre med dette for å få opp aktiviteten for studier som i dag har lav aktivitet. Det bør settes i verk tiltak og økonomiske incentiver for å få opp fagtilbud undervist på engelsk ved studieprogram der dette mangler i dag.

Høgskolen i Ålesund har 7 mastergrader der undervisningsspråk er engelsk.
Alle emner tredje året på AIB sine bachelorstudier er på engelsk. AIR har hatt ekstra fokus på å øke antall emner tilbudt på engelsk i 2015 og har flere emner på bachelornivå på engelsk. Ved AHF kan studentene ta emner tilsvarende et semester på engelsk som en kombinasjon av praksis og undervisning / fag.

AIB har satset på internasjonalisering over flere år og har mellom 20 og 30 studenter årlig som drar ut. Avtalene er spisset, slik at AIB sender ut studenter til spesielt utvalgte institusjoner der de vet læringsutbyttet har tilfredsstillende kvalitet. AMO og AIR har en del innreisende studenter, men lav aktivitet på utreise. Vi har likevel merket oss en økt interesse fra bachelorstudenter for utreise ved disse avdelingene mot slutten av året. ABF har noen utreisende studenter på Biomarin Innovasjon.

AHF har arbeidet med å få på plass flere avtaler for utreise både innen praksis og vanlig studentmobilitet. Som resultat av dette regner vi med at antallet utreisende studenter vil øke i 2016. Bachelor i sykepleie har inngått en ny avtale med Faculty of Nursing, Burapha University, Thailand. og Kanyakoo Self Help Group P.O. Box 145-40611, Nyilima, Kenya./School of Health Sciences Bondo, Kenya. Avtalen gjelder studenter i praksis.

HiÅ skal implementere handlingsplan for internasjonalisering

Det er ikke utarbeidet en egen handlingsplan for internasjonalisering for Høgskolen i Ålesund i 2015 knyttet mot utdanning og mobilitet av studenter og ansatte. Etter fusjonen vil Høgskolen i Ålesund sine aktiviteter knyttes mot NTNUs felles handlingsplan for internasjonalisering.

Høgskolen fortsetter det strategiske arbeidet som ble påbegynt i 2014 mot aktiv deltagelse i EUs forskningsprogrammer.

Tiltak gjennomført i 2015:

- Intern opplæring i FoU administrasjon og prosedyrer for å øke kvaliteten og hindre formal feil i søknader
- Publisert Forskningshåndboken på norsk og på engelsk
- Det er søkt og mottatt rammebevilgning for PES midler, som er tildelt for å stimulere flere søknader og aktiv posisjonering
- Felles EU koordinator for Høgskolene og Forskningsinstituttene i Møre og Romsdal er på plass.
- Nettverksdeltagelse og posisjonering i sentrale nettverk, blant annet gjennom deltagelse i COST søknad.

Målet er at tiltakene skal styrke Høgskolens muligheter til å konkurrere om forskningsmidler både i Norges forskningsråd og EUs forskningsprogrammer. Kvalitet i alle ledd er avgjørende for å vinne konkurransen om forskningsmidler.

3.2 SEKTORMÅL 2: FORSKNING OG UTDANNING FOR VELFERD, VERDISKAPING OG OMSTILLING

Virksomhetsmål 2.1: Høgskolen i Ålesund skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, formidling, innovasjon og verdiskaping.

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Totale inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet (BOA)	20.359	25.707	44.929	52.596	25.000
Andel BOA totalt i prosent av total omsetning	8,35 %	9,8 %	16,4 %	16,9 %	>10%
Totale inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet (BOA) innenfor maritime fag	20.359	22.737	23.257	33.121	25.000
Høgskolen skal ha en publikasjons-produksjon som gjennomsnittet for høgskoler: - Antall publikasjoner pr. år - Antall publikasjonspoeng pr. år	 39 31.2	 56 31.8	 66 44.36	 113* 55,29	 70 45

*foreløpige tall, antall poeng beregnet etter gammel modell for å være sammenlignbare med tall fra 2014.

HiÅ ble i 2014 tildelt status som Senter for fremragende innovasjon (SFI) innen avanserte maritime operasjoner – SFI Move. Konsortiet er sammensatt med partnere fra akademia, forskningsinstitusjoner og en rekke maritime bedrifter. Senteret ble startet opp i 2015, og har stor aktivitet. I tillegg er det samme fagmiljøet deltager i 2 andre SFI prosjekter som ble startet opp samme år. Dette, sammen med høy aktivitet også på andre forskningsområder, gjør at BOA-aktiviteten fortsatte å vokse også i 2015. Totale inntekter fra BOA-aktivitet viser en oppgang på 17% sammenlignet med 2014.

SFI MOVE markerte sitt avspark i mars 2015 med alle samarbeidspartnerne til stede.

Høgskolen skal være en synlig samfunnsdebattant, og øke formidlingen av FoU-resultater i media og andre fora.

Den vitenskapelige publiseringen ved Høgskolen fortsetter å stige. Når det gjelder totalt antall publiseringspoeng bedrer Høgskolen i 2015 sin posisjon i forhold til andre Høgskoler. I årets Statsbudsjett, ble det bestemt at det skal benyttes en ny løsning for poengberegning av vitenskapelige publikasjoner gjeldene fra og med rapporteringen av 2015-publikasjoner. I tabellen ovenfor er publiseringspoeng regnet ut etter gammel modell for å være sammenlignbare med tidligere år.

Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv

HiÅ har en økning i oppdragsinntekter. Det har vært en prosess med fokus på riktig klassifisering av blant annet VRI prosjekter. Arbeidet med forskningshåndboken og fokus på god prosjektadministrasjon har gitt bedre skille mellom bidrag- og oppdragsprosjekter. Det er særlig etterspørsel etter oppdrag knyttet til ingeniørfag, hvor HiÅ bistår bedrifter med dokumentasjon av kvalitet og egenskaper samt utviklingsarbeid.

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet (BOA) utenom EU og NFR	2,2 %	6,1 %	9,7 %	11,2 %	9,4 %

Høgskolen i Ålesund utdanner ingeniører, økonomer, sykepleiere og nautikere og en svært høy andel av kandidatene ender som arbeidstakere i regionen etter fullført utdanning. Dette viser at høyskolen har et godt samspill med samfunns- og næringsliv. HiÅ har et godt samarbeid med arbeids- og

næringsliv på utdanningsområdet, noe som gjenspeiler seg i at svært mange studenter utfører prosjektoppgavene sine i samarbeid med relevante institusjoner og bedrifter.

Det tette samarbeidet med arbeids- og næringsliv gjenspeiler seg også i en god vekst i prosjektportefølje og en vekst i totale BOA-inntekter i 2015 på 17% i forhold til 2014. Den faktiske omsetningen i 2015 overstiger derfor det som var fastsatt som resultatmål. Dette gir en BOA-andel i forhold til total omsetning i 2014 som ligger betydelig høyere enn resultatmålet. Noe av økningen skyldes at vi i forbindelse med fusjonen har lagt trykk på å ferdigstille en del prosjekter før årsskiftet. Antall prosjekter og omsetning er størst innenfor maritime fagområder, der vi har lykkes i å bygge opp et solid forskningsmiljø. Målet er at BOA-aktiviteten skal fortsette å vokse, med en relativt større økning også på andre fagområder.

Virksomhetsmål 2.2: Høgskolen i Ålesund skal ha et særskilt ansvar for profesjonsrettet forskning og utviklingsarbeid.

Forskningsinnsats i MNT- og profesjonsfag

2015 har vært et år med fortsatt vekst i forsknings- og utviklingsaktivitet ved Høgskolen i Ålesund. Det har vært et år hvor forskningsmiljøene har blitt styrket blant annet gjennom interne opprykk til professor, hvor det har blitt etablert og videreutviklet gode forskningsgrupper.

Høgskolen i Ålesund har tatt del i to Horisont2020-søknader, men har ikke fått noen finansiell tildeling fra programmet. Den ene søknaden "System for Enhanced Oil Spill Response Capacity in the Arctic" (ORCA) var en to- fase RIA søknad hvor en av våre forskere var hovedforfatter av det vitenskapelige innholdet. HiÅ var også svært aktiv i COST søkanden; Collaborative Multi-Robot Systems som secondary proposer.

I 2015 fikk HiÅ innvilget en rammebevilgning av prosjekt etableringsstøtte (PES) fra Norges forskningsråd (NFR). PES støtten dekkes inntil 50% av faktiske utgifter med søknader til Horisont2020, og et maksimalt beløp pr søknad avhengig av hvilken rolle HiÅ har hatt. Forskningsstrategisk råd vedtok å bruke av strategiske forskningsmidler til ytterligere øke incentivet med prosjektsøknader til horisont2020, både til posisjonering og til søknadsskriving. De utlysningene i horisont2020 som var mest strategiske for HiÅ var søknadsfrist i februar 2015, og det var derfor mye av aktiviteten som ble gjennomført tidlig på året. Dette resulterte i en RIA (research and inovation action) søknad og en COST søknad, begge innenfor det maritime området. Det ble også innvilget posisjonering midler for å skape nettverk for å stimulere til fremtidige horisont2020 søknader.

I 2015 ble det også ansatt en felles EU koordinator av Møre og Romsdal fylkeskommune, som har kontor hos Møreforskning i Ålesund. Det har vært mye dialog mellom forskningskoordinator, enkelt forskere ved HiÅ og EU koordinatoren for å kartlegge hvilke tiltak som kan iverksettes for å stimulere til mer horisont2020 aktivitet. I 2015 ble det lagt frem en ny strategi for horisont2020, og det var planlagt en deltagelse i Brussel for presentasjon av de nye utlysningene og nettverksbygging, men på grunn av hendelsene i Brussel ble møtet avlyst. HiÅ og fylkets EU koordinator har vurdert løpende aktuelle utlysninger og kanaliserer viktig informasjon direkte til aktuelle forskere. VI jobber også tett mot næringsklyngene for å finne et felles initiativ mot horisont2020.

Avdeling for maritim teknologi og operasjoner (AMO) har status som Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) innen avanserte maritime operasjoner. Konsortiet som består av akademia, forskningsinstitusjoner og en bred representasjon fra næringslivet hadde oppstart i 2015, og har stor aktivitet. I tillegg er AMO deltager i 2 andre SFI prosjekter som ble startet opp i 2015.

Avdeling for biologiske fag (ABF) fikk i 2015 tilsagn på 10 nye år med fullskala forskningskonsesjon på økologisk laks, og har styrket samarbeidet med SalMar for drift av konsesjonen. ABF har også inngått samarbeid med SalMar om FoU ansvar for deres FoU-konsesjon på rensefisk. ABF har forsterket sin forskningsstab i 2015, og har et tett samarbeid med den marine næringsklyngen LEAGSEA. I 2015 har samarbeidet ført til utviklingen av EVU kurset «Marine ingredienser», med anerkjente foredragsholdere fra både inn- og utland.

Avdeling for ingeniør og realfag (AIR) har i 2015 bygd opp ett nytt generisk laboratorium for simulering og visualisering. Målet er å styrke kunnskapen om simulering og visualisering på tvers av våre fagområder, og også å initiere tverrfaglige forskningsprosjekt. De har også rekruttert forskere til avdelingen som ytterligere styrker forskningsmiljøet og bidrar til å øke BOA-aktiviteten avdelingen.

Avdeling for internasjonal business (AIB) har sammen med andre avdelinger samlet forskningsmiljøer knyttet til blant annet LEAN, modellering og IT i forskningsgruppen Process Innovation Lab (PIL). Forskningsgruppen samler kompetanse fra flere avdelinger og bidrar til å styrke det tverrprofesjonelle samarbeidet på fagområdet.

Avdeling for helsefag (AHF) har videreutviklet forskningsgrupper med fokus på simulering og tverrprofesjonell samarbeidslæring, og ALV Møre (Arena for læring om velferdsteknologi) har fått et godt fotfeste. Tyngden av forskning har er innen forskningsgruppen avansert klinisk sykepleie med forskning i forhold til: pårørende til nyfødte, palliasjon til demente, etikk, øyeblikkelighjelp i kommunene, Pasientforløp i overgangen mellom distriktspsykiatrisk sentra/DPS og psykisk helsevern i kommunen. Avdelingens forskning på samhandlingsreformen har gjort seg bemerket blant fagfeller og myndigheter.

Høgskolen i Ålesund skal delta aktivt i utviklingen av den maritime og den marine næringsklyngen i regionen

Høgskolens tette samarbeid med den maritime klyngen GCE Blue Maritime og verdensledende forskningsmiljøer gjorde at i 2015 gikk startskuddet for SFI – Senter for fremdragende innovasjon – Avanserte marine operasjoner. Et solid maritimt forskningsmiljø har oppnådd status som et konkurransedyktig og ledende forskningsmiljø som vinner konkurransen om forskningsmidlene. Dette er med på å utvikle den maritime klyngen og med de konjunktursvingninger som man opplever i 2015 er kompetanse og nyskapning veldig sentralt for at den maritime klyngen skal fortsette sin vekst. Den maritime klyngen opplever i 2015 store nedgangstider og FoU aktivitet blir viktig i omstillingsarbeidet.

Arena-klyngen LEGASEA er i første rekke et næringscluster som dekker hele den marine verdikjeden – fra fangstleddet som høster av ressursene i havet, via prosessering og foredling (om bord og på land) til ferdig produkt i markedet. Hovedfokuset ligger i utnyttelse av restråstoffet, og visjonen er 100 % utnyttelse til høyest mulig verdi i et globalt marked; både konsument og helse/farmasi. Det innebærer et stort fokus på dokumentasjon og kvalitet av råstoffet fra A til Å samt kunnskap og teknologi som sikrer optimal råstoffbehandling og fraksjonering. Verdikjeden dekker både villfangede ressurser og kultiverte. Den marine ingrediensindustrien står sentralt i forhold til utnyttelse av restråstoffet. Høgskolen i Ålesund er sammen med Møreforsking AS og Sintef Fiskeri og Havbruk partnere i LEGASEA™. Det er etablert et eget kompetanseprosjekt i regi av LEGASEA™ der Høgskolen er sentral part. Avdeling for Biologiske fag (HiÅ) utvikler og gjennomfører kompetansehevende kurs for klyngen innen marine ingredienser. I 2015 ble den første intensjonsavtalen om forskning på helseeffekter ved bruk av marine proteiner signert, og økt fokus på helseeffekter vil prege forskningssatsningen i årene fremover.

Høgskolen i Ålesund skal satse aktivt på innovasjon i sin utdannings- og forskningsvirksomhet, og bidra til verdiskaping, innovasjon og entreprenørskap i privat og offentlig sektor

Å skape nye bedrifter som er konkurransedyktige i globale markeder krever en omfattende kunnskap og ferdigheter knyttet til innovasjon, entreprenørskap og internasjonal markedsføring. Nærheten til kyst og hav, og den sterke gründertradisjonen og entreprenørskapskulturen på Møre, gir oss viktige fortrinn for å drive utdanning og forskning innenfor innovasjon og entreprenørskap.

Høgskolen har jobbet med å legge til rette for en kultur som:

- Øker motivasjon for og ferdighetene i å drive nyskaping hos våre studenter
- Øker kunnskapene om innovasjon hos aktørene i det regionale innovasjonssystemet.
- Kobler sammen kunnskap om innovasjon og internasjonalisering, ut fra at dette er gjensidig avhengige kunnskapsområder for å få fram flere bedrifter klarer å realisere vekst
- Styrker samarbeidet i det regionale innovasjonssystemet.

I 2015 ble det ansatt en egen innovasjon- og entreprenørskaps (IE) koordinator som har jobbet med strukturering og systematisering av IE aktiviteter ved Høgskolen. Målet er at alle studenter skal ha med seg kunnskaper og ferdigheter om innovasjon.

Høgskolen i Ålesund har også etablering av studentbedrifter som del av utdanningen for tre av våre bachelorprogrammer: Biomarin innovasjon, Markedsføring og ledelse med fordypning Innovasjon og entreprenørskapsledelse og Produkt- og systemdesign. Våre studentbedrifter har markert seg på toppen nasjonalt og internasjonalt siden 2007. Vi ønsker også at studentbedrifter med stort potensial, skal ta steget ut og etablere reelle bedrifter. Dette gjøres mulig gjennom samarbeid med Ålesund Kunnskapspark sin studentinkubator.

Et godt eksempel i så måte er Studentbedriften Lotics SB, som i 2015 ble Norges Beste Studentbedrift og fikk en 3. plass i EM; JA-YE Europe Enterprise Challenge 2015 - den europeiske konkurransen for Studentbedrifter i regi av Ungt Entreprenørskap. Deres forretningside var å knytte sammen oppdrett av smolt og produksjon av grønnsaker i et lukket system. Lotics SB er nå blitt et AS, og er godt i gang som egen bedrift.

3.3 SEKTORMÅL 3: GOD TILGANG TIL UTDANNING

Høgskolen skal tilby fleksibel utdanning

Høgskolen tilbyr flere av mastergradsprogrammene også som deltidsstudier. Det samme gjelder en rekke videreutdanninger. Dette gjør det mulig å kombinere studier og jobb, noe som arbeids- og næringsliv etterspør. I enkelte av mastergradsprogrammene er det også lagt opp til undervisning i intensive bolker, for å tilpasse utdanningen til for eksempel sjøfolk som har perioder på båt og på land.

Høgskolen skal utvikle E-læring som pedagogisk verktøy

- E-læring

Styret vedtok i 2014 en e-læringsatsning. Denne ble trappet opp i 2015 med tilsetting av en prosjektleder og opprettelse av en prosjektgruppe. Følgende organisering på plass på forsommeren i 2015:

E–læringssatsningen skal bidra til økt studiekvalitet gjennom å bidra til styrket pedagogisk kvalitet og økt læringsutbytte. Læringsstøttesenteret i Ålesund har lagt et god grunnlag for digitalpedagogisk kompetanseheving høsten og har bl.a. arrangert seminar, nettverkstreff og workshoper.

- Digital Kick-On 20. oktober 2015
  «Deling av kunnskap er den nye maktfaktoren» (ca. 80 deltakere)
- Workshoper i oktober 2015:
  Selvbetjent Opptaksrom (50 deltakere)
  EBSCO eBook App (20 deltakere)
  Fronter App (25 deltakere)
- Læringsnettverk 9. desember 2015: «Blended Learning» (40 + deltakere)

Høsten 2015 ble F410 omgjort til et selvbetjent videoopptaksrom, hvor ansatte enkelt kan produsere videoer til bruk i undervisningen. I tilknytning til studioet har man også fått på plass en egen screencast-stasjon. Begge disse fasilitetene er tatt i bruk av fagansatte på avdelingene i Ålesund. Senteret i Ålesund har vært en viktig bidragsyter og sentral støttespiller inn mot NTNUs etablering av et Læringsstøttenettverk, og brukes nå som modell for hvordan dette arbeidet kan organiseres i framtidig fakultetsstruktur i NTNU. Prosjektleder og Fronter-ansvarlig har deltatt i evalueringsprosessen av den funksjonelle delen i NTNUs anskaffelse av nytt eLS og vil også bidra i pilotering av den nye digital læringsplattformen Blackboard. Høsten 2017 skal alle være over i den nye løsningen (Fronter og itsLearning skrus da av).
Læringsstøtte har vært involvert i planlegging og gjennomføring av digital eksamen, dette arbeidet vil trappes gradvis opp hvert semester. I Ålesund har man mulighet til å gjennomføre digital campuseksamen type BYOD (Bring Your Own Device) i gymsalen for inntil 118 studenter. Framover bør man finne løsninger for å kunne doble denne kapasiteten. Senteret vil også ha en sentral rolle i planlegging av og opplæring innen aktuelle digitale vurderingsformer.
Gjennom denne satsningen har Høgskolen allerede i 2015 fått et løft i forhold til digitalisering av utdanning. E – læring og digitalisering skal ikke komme i tillegg til ordinære undervisningsaktiviteter, men søke å erstatte eller supplere disse med nytt innhold og nye pedagogiske aktiviteter. Prosjektet har fungert som lokal læringsstøtte i Ålesund med videreføring av opplæring og støttefunksjoner i allerede eksisterende e – Læringsverktøy og tjenester.

En viktig oppgave for Læringsstøttesenteret videre er å kunne bidra med en helhetlig tankegang innen planlegging av undervisning og vurdering, samt tilrettelegging for hensiktsmessig bruk av teknologi i

undervisnings- og læringssammenheng. Senteret har tatt initiativet til fast samhandlingsmøter mellom Bibliotek, IT og Studieadministrasjon for koordinering av framtidige aktiviteter og digitale løsninger på campus i Ålesund. Herav inngår også piloter innen Innovativ utdanning, som vil være en del av campusutviklingsprosjektet i Ålesund.

Prosjektleder e – læring har også hatt en pådriver og koordinatorrolle i søknadsprosessen om prosjektmidler fra Norgesuniversitetet.

3.4. SEKTORMÅL 4: EFFEKTIV MANGFOLDIG OG SOLID HØYERE UTDANNINGSSEKTOR OG FORSKNINGSSYSTEM

***Virksomhetsmål 4.1*: Høgskolen skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen, slik at det gis åpning for strategiske tiltak for å utvikle høgskolen som utdannings- og forskningsinstitusjon. Effektiv ressursforvaltning skal underbygge Høgskolens strategiske prioriteringer**.

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2012	2013	2014	2015	2015
Planlagt/disponert til strategiske satsingstiltak i prosent av total finansiering fra departement	2,52 %	6,10 %	8,25 %	7,10 %	7,20 %

Til tross for et økt avsetningsnivå i 2015, har Høgskolen i Ålesund gjennomført satsingstiltak i et volum som tilsvarer det planlagte.

Som regnskapet for 2015 viser, har høgskolestyret ved utgangen av 2015 øremerket totalt 16,5 millioner kroner til investering i laboratorieutstyr. Dette tilsvarer 6,7 % av Høgskolens totale budsjettramme fra Departementet i 2015. Intern tilpasning til ny budsjettfordelingsmodell og avklaring av lokalisering på Campus har vært blant årsakene til utsettelsen i disse tiltakene som det nå foreligger konkrete og tidsfastsatte planer for.

Langsiktig budsjettering av både ordinære lønns- og driftskostnader og strategiske midler gir nødvendig informasjon for å kunne budsjettere inn mer risiko i Høgskolens økonomi. Dette gir økonomisk handlingsrom til å kunne gjennomføre strategiske tiltak. Høgskolens budsjettfordelingsmodell gir avdelingene sine utviklingstiltak uttelling på et tidligere tidspunkt.

Langsiktig økonomisk planlegging

Høgskolen har nylig revidert sin interne budsjettfordelingsmodell, kombinert med implementering av en integrert 3-årig plan- og budsjettprosess. Disse to verktøyene har i 2015 vært i slutten av modningsfasen, og har i løpet av årets budsjetterings- og planleggingsprosess vist seg å gi:

- Bevisstgjøring av langsiktige økonomiske virkninger av beslutninger internt i organisasjonen.
- Nødvendig og riktig grunnlag for langsiktige beslutninger som skal fattes av ledelsen og styret.

- Økonomiske insentiver som sikrer langsiktig fokus på kvalitet og spissing av kompetanse i fagmiljøene.

Overnevnte sees også i sammenheng med den styringsinformasjonen TDI- og særlig leiestedsmodellen har gitt.

Virksomhetsmål 4.2: Høgskolen skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til en kompetanseprofil og et arbeidsmiljø som gjør høgskolen attraktiv som arbeidsplass og studiested, og som bidrar til et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (%)	0	2,6	19,3	15,1	25
Andel midlertidig ansatte:					
Totalt	23,6	22,6	24,7	25,8	22
Ekskl. utdanningsstillinger, åremål og II-stillinger	9,8	9,6	11,4	14,4	11

Antall årsverk i professor-/dosentstillinger pr 1. oktober 2015 er på tilnærmet samme nivå som i 2014 med 11,3 årsverk. Målsettingen var å øke kvinneandelen til 25 %, men den har i stedet gått noe ned i forbindelse med permisjon.

Ved HiÅ har andelen ansatte i midlertidige tilsettingsforhold har økt fra 24,7 % pr 1. oktober 2014 til 25,8 % pr 1. oktober 2015. Antall årsverk var 239,1 hvorav 61,6 gjelder midlertidig tilsatte. Kvinner utgjør 47,7 % av de ansatte ved HiÅ. 50 % av ansatte i de midlertidige stillingene er kvinner. Etterfølgende oversikt viser hvordan de midlertidige tilsettingsforholdene fordeler seg på stillingskategorier:

Stillinger	**Årsverk**	**Andel kv.**
Stipendiater	12,8	37,5 %
Vitenskapelig assistent	1,0	100,0 %
Lærlinger	3,0	33,3 %
Rektor, dekaner, fagseksjonsleder (åremål)	7,0	71,4 %
II-stillinger/samarbeid med næringsliv	3,4	17,8 %
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	15,3	46,5 %
Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	2,0	100,0 %
Drifts- og vedlikeholdsstilinger	2,0	100,0 %
Administrative stillinger	15,1	48,3 %
Sum	61,6	50,0 %

Ser vi bort fra ansatte i utdanningsstillinger (16,8 årsverk), ansatte i åremålsstillinger (7,0 årsverk) og ansatte i II-stillinger (3,4 årsverk) gjenstår 34,4 årsverk. Dette gir en andel midlertidige tilsatte på 14,4 %. Tilsvarende pr 1. oktober 2013 var 11,4 %. Målsettingen for 2015 var å redusere andelen til 11 %. Årsaken til økningen i 2015 er bruk av midlertidig tilsetting knyttet til maritim prosjektvirksomhet, økt bruk av vikarer, midlertidig tilsetting i forbindelse med fusjonen og initiering av nye satsingsområder. Flere av disse er tilsatt i stilling som prosjektleder, og inngår dermed i stillingskategorien «Administrative stillinger».

Solide fagmiljø

Høgskolen skal ha solide fagmiljøer med god pedagogisk kompetanse knyttet til alle studieprogrammer. Høgskolen har lang tradisjon for å rekruttere undervisnings- og forskningspersonale med solid erfaring fra næringslivet. 50 % av de vitenskapelig ansatte som er rekruttert det siste året har førstekompetanse. Høgskolen er opptatt av å finne en god balanse mellom rekruttering av ansatte med sterk forskningskompetanse og ansatte med solid næringslivserfaring. Vi øker også andelen utenlandske medarbeidere. Antall ansatte som deltar i forskningsgrupper/tilsvarende er økende, noe som gir positive utslag på forskningsproduksjonen.

Det er stor variasjon i andelen ansatte med formell pedagogisk utdanning i de forskjellige fagmiljøene. Det var planlagt kurs i praktisk-pedagogisk utdanning i 2015, men dette er forskjøvet til 2016.

Høgskolen har et godt omdømme og anses som en attraktiv arbeidsplass. Dette er momenter som har bidratt til en viss bedring i tilgangen av vitenskapelig personell. Generelt har vi fortsatt færre kvalifiserte søkere enn ønskelig til vitenskapelige stillinger, men søkergrunnlaget varerier mye mellom ulike fagområder. Det er generelt god søkning til stipendiatstillinger. Vi har sett en bedring i rekrutteringssituasjonen i siste halvdel av 2015. Det er fortsatt behov for økt innsats i det strategiske rekrutteringsarbeidet, og stipendiatstillinger vil fremover være en viktig rekrutteringskilde.

Høgskolen i Ålesund har i 2015 videreutviklet rutiner og verktøy for prognostisering. Presisjonsnivået i prognosene er ventet å bli bedre på sikt, og vil da være en integrert og viktig del av den 3-årige plan- og budsjettprosessen.

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2015**
Andel kvinner i førstestillinger	30,7%	25,5%	29,8%	30,7%	30%
Andel ansatte som opplever organisatorisk arbeidsmiljø som godt	83,9%	89,1%	71,6%*	-	85%
Andel ansatte som opplever psykososialt arbeidsmiljø som godt	85,3%	87,2%	84,0%*	-	85%

*) Pga omlegging er ikke tallene fra 2014 direkte sammenlignbare med 2012 -2013

Høgskolen hadde for 2015 en målsetting om å opprettholde andel kvinner i førstestillinger på 30 prosent. Denne målsettingen er nådd, og andelen kvinner i stipendiatstillinger er igjen stigende. Høgskolen har stort innslag av teknologifag, og til denne gruppen rekrutteres det i hovedsak menn. Det må derfor holdes fokus på å rekruttere flere kvinner inn mot denne gruppen dersom vi skal lykkes med en vesentlig økning i andelen kvinner med førstekompetanse.

Fra 2013 økte vi vår målsetting om at minimum 85 % av de ansatte skal oppleve det organisatoriske og psykososiale arbeidsmiljøet som godt. Tidligere måltall var 80 %. Arbeidsmiljøkartleggingen ble lagt om i 2014, og tallene er ikke direkte sammenlignbare med tallene for perioden 2013 – 2014. HiÅ har i en årrekke skåret høyt på trivsel og organisatorisk arbeidsmiljø, men fikk en nedgang på sistnevnte i 2014. Det er ikke gjennomført tilsvarende arbeidsmiljøkartlegging i 2015. Bedriftshelsetjenesten gjennomførte en risikobasert helsekontroll og samtale med 144 ansatte i perioden 23.10 – 04.12.2015. Resultatene fra kontrollen er gode. Det rapporteres om en god fusjonsprosess med stor medvirkning fra arbeidstakerorganisasjonene og vernetjenesten, men noe økt stressnivå i deler av virksomheten – spesielt i administrasjonen.

Høgskolen i Ålesund har en målsetting om et sykefravær på under 4 %, og har i 2015 hatt en positiv utvikling i sykefraværet, jf. etterfølgende tabell:

2012	2013	2014	2015
4,3 %	2,6 %	3,5 %	3,1 %

Sykefraværet for kvinner viser en nedgang fra 6,0 % i 2014 til 4,33 % i 2015. For menn er det en mindre økning fra 1,0 % til 1,48 %.

Høgskolen gjennomfører flere tiltak for å forebygge sykdom. Det arbeides forebyggende på flere områder i samarbeid med bedriftshelsetjenesten og høgskolens interne vernetjeneste. I medarbeidersamtaler er det fokus på forebygging gjennom å avklare tilretteleggingsbehov. Høgskolen tilbyr ansatte forskjellige former for fysisk aktivitet, og for tilbud organisert av Høgskolen kan ansatte benytte inntil en time av ukentlig arbeidstid. Høgskolen har gode rutiner for oppfølging av sykmeldte.

Høgskolen i Ålesund skal oppdatere handlingsplan for likestilling og inkludering

Høgskolen sin handlingsplan for likestilling og inkludering utløp 31.12.2015. Det er ikke satt av ressurser til oppdatering i 2015. Vi vil fra 2016 komme inn under NTNU sin handlingsplan for 2015 – 2016.

3.5 Samfunns og effektmål for byggeprosjekter

Kunnskapsparken (5.983 kvm) ligger i kjernen av det området som er forutsatt brukt til utvikling av Høgskolen sine primærfunksjoner i form av undervisning og forskning. Den 1.12.2015 overtok Statsbygg Kunnskapsparken og leier den ut i sin helhet til Høgskolen. Høgskolen disponerer 1/3 av bygget til egen aktivitet og fremleier 2/3 av bygget. Høgskolen ser det som viktig å ha forutsigbare utviklingsmuligheter for undervisnings og forskningsaktiviteter i Campus Ålesunds kjerneområde. Høgskolen ser det også som viktig å ha næringslivet tett innpå seg. En planmessig fremleie av deler av bygget vil kunne bidra til dette.

Høgskolens sine bygg ble i 2015 oppgradert til universell utforming. Statsbygg har planlagt og budsjettert for tilsvarende oppgradering, samt bygningsmessig utbedring av Kunnskapsparken i 2016.

For å oppnå en bedre infrastruktur og logistikken i det rehabiliterte Laboratoriebygget er det bygd et kaltlager på 150 kvm i tilknytning til bygget i 2015.

Tiltakene vil bidra til en mer robust og fleksibel fysisk infrastruktur som gir NTNU i Ålesund gode vilkår for å ivareta samfunnsoppdraget, fortsette å være en attraktiv utdannings- og forskningsinstitusjon og imøtekomme studentveksten på en god måte.

3.6 Midler tildelt over kap. 281

I brev fra KD datert 20.12.2013, *Statsbudsjett for 2014 kap. 260 – Tildelingsbrev for Høgskolen i Ålesund*, ble Høgskolen i Ålesund tildelt kr 1 500' over kap. 281. Bevilgningen er utstyrsmidler og «skal benyttes til vitenskapelig utstyr innenfor ingeniør- og teknologiutdanningene».

Etter et grundig utredningsarbeid for å sikre en offensiv satsing på ingeniør- og teknologiutdanningene, har styret ved Høgskolen i Ålesund vedtatt følgende:

Høgskolestyret fastsetter følgende fordeling av midlene som i HS-sak 65/14 ble avsatt til investeringer i utstyr til ingeniør- og teknologiutdanningene, totalt kr 2 500':

- *AIR: Utstyr for laserskanning av tredimensjonale objekt, kr 520'*
- *AIR: Hardware og software for Big data og parallell prosessering, kr 360'*
- *AIR: Robot og utstyr for småskala prototyp-produksjon, kr 230'*
- *AMO: Skipsmodelltank, kr 1 250'*
- *AMO: Rapid prototyping, kr 150'*

Investeringene er forankret Høgskolens strategiske plan 2012-2015, samt HiÅ sitt svarbrev i SAKS-prosessen. Tiltaket innebærer betydelig finansiering gjennom Høgskolens ordinære budsjettramme, samt 1 million kroner av bevilgningen tildelt over kap. 260 i statsbudsjettet for 2015 til «utstyrsmidler til sykepleie og ingeniørutdanningene (totalt kr 1 393').

Investeringene er i sin helhet gjennomført i 2015 og de ulike tiltakene er i all hovedsak i en testfase og vil være i full drift fra og med vårsemesteret 2016. Tiltaket gir et stort løft innenfor Høgskolens miljø for simulering, modellering og prototyping og vil styrke både undervisning, forskning og samarbeid med relevant næringsliv – og underbygger tverrfaglig samarbeid på tvers av fagmiljø.

4. Styring og kontroll i virksomheten

4.1. Overordnet vurdering

Høgskolen har innført 3 års rullerende årsplaner og budsjett som er forankret i Strategisk plan. Budsjettfordelingsmodellen tar blant annet utgangspunkt i vedtatte studieplasser og plantall for studiepoengekvivalenter med tilsvarende tre års planperiode. Tildelt budsjett for kommende budsjettår avstemmes og justeres i forhold til faktisk oppnådde mål og resultatkrav i foregående periode.

Innføringen av TDI- og leiestedsmodellen gir et godt grunnlag for budsjettering, planlegging og gjennomføring av BOA både mht. økonomi, disponering av lokaler og laboratoriekapasitet mv. Både med hensyn til prosjekt det er søkt om og pågående prosjekt i hele prosjektets levetid. Det er utarbeidet en egen mal for budsjettering av BOA tilpasset denne modellen. Leiestedsmodellen vil gi bedre innsikt i kapasitet og utnyttelse av laboratorier og simulatorer mv.

Høgskolen har et godt utviklet rapporteringsregime og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle og forbedre rapporter for å etterkomme behov for beslutningsunderlag i enhetene og på ulike nivå i organisasjonen. Bedre rapporter og annen styringsinformasjon gir grunnlag for å iverksette korrigerende tiltak på et tidlig tidspunkt ved eventuelle avvik.

Høgskolen har som følge av dette et godt beslutningsgrunnlag for å drive langsiktig strategisk planlegging og effektiv utnyttelse av ressurser.

Høgskolen har rutiner for internkontroll med tilhørende fokus på økonomiområdet. Ut fra vurderinger av vesentlighet og risiko oppleves Høgskolen sin styring, oppfølging, kontroll og forvaltning som tilfredsstillende. Høgskolen arbeider kontinuerlig med i større grad å systematisere, standardisere og dokumentere den internkontrollen som gjennomføres.

4.2 Eierskap

Den eksternt finansiert aktiviteten har vokst sterkt de senere årene, og gjort HiÅ til en av de ledende i sektoren i forhold til å utvikle samarbeid med arbeids- og næringslivet. Viktige deler av dette samarbeidet er organisert som randsoneaktiviteter i egne selskaper, der HiÅ er aksjonær. Pr. 31.12.2015 var HiÅ aksjonær i virksomheten til Møreforsking AS[2] (18 %), Møreforsking Ålesund AS (49%), Høgskolen i Ålesund Maritime Operasjoner AS (100 %) og Offshore Simulator Center AS (25 %). Høgskolen var også aksjonær i Høgskolesenteret i Kristiansund AS (10 %), som har som formål å utvikle og tilrettelegge for utdanningstilbud på høgskolenivå i Kristiansund. For flere av selskapene må aktiviteten sees i sammenheng. Aksjepostene ble den 01.01.2016 overført til NTNU.

Eierskapet til randsoneselskapene er forankret i Høgskolen sin faglige virksomhet og strategi, mens eierskapet i Høgskolesenteret i Kristiansund AS har vært begrunnet i formidling av utdanningstilbud. Organiseringen i egne randsoneselskaper er en forutsetning for å avgrense Høgskolen sin risiko i forhold til ekstern virksomhet, og for å ha den nødvendige fleksibilitet i forhold til skiftende markedsmuligheter og konkurransevilkår.

Virksomheten til HiÅ, HiÅ Maritime Operasjoner AS og Offshore simulator Centre AS (OSC) er tett integrert og må sees i sammenheng. Samspillet mellom selskapene er grunnleggende for den posisjonen som miljøene til sammen har etablert innenfor maritim utdanning og forskning. HiÅ har det faglige ansvaret for å utvikle ulike kurskonsepter rettet mot trening på gjennomføring av ulike typer maritime operasjoner.

Alle næringslivspartnerne i SFI MOVE fikk se fasilitetene ved OSC i mars 2015.

HiÅ Maritime Operasjoner AS står for salg og gjennomføring av kursene til rederiene/brukerne. Selskapet startet virksomheten i 2012, og hatt god vekst siden etableringen. Selskapet hadde i 2014 en

[2] HiÅ sine eierandeler i ulike selskaper i parantes

omsetning på 23,7 mill kr, og et resultat etter skatt på 1,3 mill kr. Lønnsomheten er god i selskapet. Egenkapitalandelen er på 23 %.

OSC står for utvikling og teknisk programmering av simuleringene som benyttes i gjennomføringen av kursene og leier i tillegg ut simulatorfasiliteter. OSC hadde i 2014 driftsinntekter på 45,2 mill kr, og et resultat på 3,9 mill kr etter skatt. Egenkapitalandelen er på 41 % og lønnsomheten vurderes som god.

Når det gjelder Møreforskning AS og Møreforskning Ålesund AS, er førstnevnte selskap morselskap i konsernet Møreforsking AS. Møreforsking AS eier 51 % av Møreforsking Ålesund AS, Møreforsking Molde AS og Møreforsking Volda AS. Morselskapet hadde hadde i 2014 driftsinntekter på 30,1 mill kr, og et underskudd på nærmere 2 mill kr. For å bygge sterkere tilknytning til fagmiljøene har morselskapet omstrukturert virksomheten, og i 2015 ble virksomheten som ligger til Ålesund og Volda ble skilt ut som egne datterselskaper.

Møreforskning Ålesund AS ble stiftet i desember 2015, og NTNU eier 49 %. Møreforskning Ålesund AS har overtatt fra morselskapet den virksomheten som foregår med utgangspunkt i fagmiljøene i Ålesund, hovedsakelig oppdragsforskning rettet mot kunder fra fiskeri, oppdrett og biomarin næring. Eiendeler og prosjektportefølje ble overdratt til det nye selskapet til bokførte verdier. Etableringen av Møreforsking Ålesund AS vil være viktig for å møte de kunnskapsbehovene som omstillingene av arbeids- og næringslivet representerer, og for å utnytte de potensialene som ligger i en satsing på mulighetene i havrommet.

4.3 Risikovurdering

KSF 1 Tilrettelegge for en god fusjonsprosess som gir synergier

Overordnet risikovurdering / vurdering av måloppnåelse på *R 1 HiÅ klarer ikke å løfte kvalitet under omstilling.*

Fusjonsprosessen i 2015 ble gjennomført med stor ressursinnsats fra HiÅs ledelse, organisasjon, ansatt- og studentorganisasjoner. HiÅ har vært representert i alle relevante styringsorganer, arbeidsgrupper og prosjekter har vært i funksjon i regi av det felles fusjonsprosjektet fra 18.02 – 31.12.2015. Fusjonen har vært drevet fram som et samarbeidsprosjekt, framfor gjennom forhandlinger. Faglig og administrativt ansatte, studenter og tillitsvalgte har vært involvert og gitt innspill til ulike utredninger knyttet til fusjonsplattform, faglig og administrativ organisering. Fra årsskiftet ble ansvaret for fusjonen overført til NTNUs nye linjeorganisasjon.

Høy grad av medvirkning og involvering, kombinert med kontinuerlig informasjon og stor grad av åpenhet om prosessene har vært prioritert, både i selve fusjonsprosjektet og i oppfølgingen lokalt ved HiÅ. Dette har vært avgjørende i forhold til å redusere usikkerhet blant studenter, ansatte og andre interessenter.

En egen følgeevaluering er igangsatt og vil pågå fram til 2019, der gjennomføringen av fusjonsprosessen vil bli nærmere kartlagt og evaluert.

Rektor Gunnar Bovim besøkte Høgskolen i Ålesund i forbindelse med fusjonen.

Sett i forhold til de resultater som oppnådd, synes det som fusjonsprosjektet er gjennomført uten at dette har gått på bekostning av resultater og kvalitet i den ordinære virksomheten. Tiltakene som har vært igangsatt for å redusere risikoen som fusjonen representerer har således vært effektive. Fusjonsprosjektet har imidlertid lagt beslag på kapasitet til andre utviklingsprosjekter, og en rekke prosjekter som opprinnelig var planlagt gjennomført i 2015 (før fusjonen var vedtatt) er nedprioritert eller kansellert. På enkelte områder er konsekvensen av dette at planlagte investeringer har blitt forsinket eller utsatt, med påfølgende økte avsetninger.

KSF 2 Studiekvalitet

Overordnet risikovurdering / vurdering av måloppnåelse på *R 2 HiÅ klarer ikke å opprettholde eller styrke studiekvaliteten.*

Høgskolen i Ålesund har god inntakskvalitet og god faglig oppfølging som bidrar til økt motivasjon i studentmassen, bedret læringsmiljø, økt gjennomstrømming og bedret læringsutbytte.

Det er en risiko at Høgskolen ikke klarer å opprettholde eller styrke studiekvaliteten dersom vi:

- Ikke klarer å opprettholde god opptakskvalitet. Det har derfor vært økt fokus på informasjon til søkere, rådgivere og andre interessenter angående studier og opptakskrav. I forhold til fusjonen med NTNU har det vært uttrykt en bekymring for at det lokale tilbudet ikke skal komme tydelig nok frem i markedsføring av studier for NTNU samlet. Dette gjelder særlig toårige masterutdanninger og videreutdanninger. Det er satt i verk tiltak for å bedre synligheten til disse studietilbudene ved at det er satt ned en gruppe som skal ha dette som sitt fokusområde i forbindelse med rekruttering og opptak.
- Ikke klarer å opprettholde eller utvikle et godt læringsmiljø. Studiekvalitet og læringsmiljø er tett knyttet sammen. Det er viktig å fortsette et godt samarbeid med studentene om å utvikle både det fysiske, det pedagogiske, det psykososiale og det digitale læringsmiljøet. Det fysiske læringsmiljøet er omtalt i forbindelse med campusutvikling. Dette er en viktig faktor for studentenes opplevelse av studiekvalitet. Det har i 2015 forekommet noen hendelser som gjør at læringsmiljøutvalget ved Høgskolen har satt opp en tiltaksplan for å sikre det psykososiale læringsmiljøet både mellom studenter og mellom studenter og lærere.

- Ikke klarer å opprettholde drift og utviklingsoppgaver i fusjonsperioden. Fusjonsarbeid kan påvirke studiekvaliteten gjennom at både ledelse og den enkelte ansatte opplever å ha mindre tid til faglig utvikling, prosjekter, kontakt med studenter og arbeids- og næringsliv fordi mye tid brukes i møter og arbeidsgrupper i forbindelse med fusjon. Høgskolen har fått innvilget noen midlertidige stillinger for å sikre den løpende driften i 2016 slik at fusjonsarbeidet ikke påvirker studietilbudet.

- Ikke klarer å implementere nye digitale verktøy og undervisningsformer: Prosjekter innen e-læring og digitalisering kan bidra til å øke studiekvaliteten der slike prosjekter er egnet i undervisning eller vurdering. Disse prosjektene påvirker eksisterende rutiner og arbeidsmåter både for faglig og administrativt personell. Dette er tiltak som kan bidra til økt studiekvalitet og økt læringsutbytte dersom de gjennomføres på en god måte. Risikofaktorene er at digitale prosjekter på kort sikt kan føre til en merbelastning og merarbeid for de ansatte før disse på sikt integreres som helhetlige prosesser og erstatter manuelle rutiner. For å støtte de fagansvarlige i innføringen av digitale lærings- og vurderingsformer, opprettet Høgskolen i 2015 et toårig E-læringsprosjekt. Prosjektet har etablert et Læringsstøttesenter med ressurspersoner fra hver fagavdeling og studieseksjonen. Prosjektets arbeid er omtalt i 3.3.

- Ikke klarer å utvikle studiene i henhold til endrede krav i arbeids- og næringsliv: Konjunkturendringen i det norske næringslivet, der oljerelatert virksomhet har opplevd en stor nedgang, kan kreve endringer eller tilpasninger i utdanningsporteføljen eller i utdanningenes fleksibilitet. Det er satt i gang et arbeid i NTNU med en policy for samarbeid med næringslivet. Denne kan sammen med en god studieporteføljeprosess bidra til å redusere denne risikofaktoren.

KSF 3 Kapasitet og kvalitet i infrastruktur og læringsmiljø

Overordnet risikovurdering / vurdering av måloppnåelse på *R 3 HiÅ har ikke høy nok kapasitet og kvalitet i infrastruktur og læringsmiljø.*

Kunnskapsparken (K-bygget) er et bygg på 6 000 kvm. som Statsbygg tok over den 1.12.2015 og leier det ut i sin helhet til HiÅ/NTNU i Ålesund. Høgskolen disponerer 30 % av arealet i bygget, øvrig bygningsmasse er bundet opp i leieavtaler som må fremleies i en 2 - 3 års periode. Etter dette kan NTNU tilpasse volumet på fremleie i forhold til eget behov.

Et nytt bygg i regi av Norsk Maritimt Kompetansesenter (NMK 2) blir ferdigstilt sommeren 2017. NTNU i Ålesund har inngått en leiekontrakt i dette bygget som gjelder fra semesterstart 2017. Det er besluttet at nautikk miljøet (herunder kurssenteret MOAS) skal flytte inn i det nye bygget. Det forventes at dette vil kunne gi en positiv effekt med et enda tettere og bedre samarbeid med næringslivet innenfor fagområdet.

NTNU har satt i gang et pilotprosjekt med fokus på «Fremtidens læringsareal». Som følge av at nautikk miljøet flytter inn i nye lokaler fra og med semesterstart 2017 vil det fristille 900 kvm i Hovedbygget. NTNU i Ålesund har innledet et tett samarbeid med NTNU sentralt for å utrede og tilrettelegge lokalene til fremtidens læringsareal.

Mulighetsstudiet har bidratt til et økt fokus på arealeffektivisering. I samarbeid med Statsbygg er det satt i gang et prosjekt for å utvide kapasiteten i Kantinen med inntil 75 % fra høsten 2016. Det skal da tilrettelegges for flerbruk av kantinen for å øke antallet studentarbeidsplasser (individuelle plasser, gruppeplasser, sosial møteplass mv). Arealene skal også være tilgjengelige for studentene utenom kantinens åpningstid (24/7). I tillegg planlegges det for en bedre utnyttelse av arealet for øvrig i Hovedbyggets første etasje (førstelinjetjeneste og service for studenter og besøkende mv).

NTNU i Ålesund har ansatt en person for å koordinere og sikre utviklingen med fokus på e-læring og ulike tiltak er- og vil bli iverksatt i samarbeid med NTNU sentralt.

Tiltakene bidrar til å redusere risikoen vesentlig.

KSF 4 Økt faglig kompetanse og kapasitet

Overordnet risikovurdering / vurdering av måloppnåelse på *R 4 HiÅ har ikke tilstrekkelig faglig kompetanse og kapasitet til å levere forskning av høy kvalitet*.

HiÅ har i 2015 økt andelen ansatte med førstekompetanse fra 42 % til 44 %. Det er gjennomført intern opplæring i forskningsadministrasjon for å øke kvaliteten på den administrative delen av forskningsprosjekt. Målet er at godt planlagte prosjekter reduserer risiko for at HiÅ ikke klarer å levere god forskning. HiÅ skal ha fokus på å rekruttere gode kandidater til PhD stillinger og må jobbe målrettet for å utarbeide gode overgangsordninger mellom PhD løp og fast ansettelse for å beholde førstekompetansen som HiÅ produserer. HiÅ må jobbe strategisk for å skape solide fagmiljøer for å øke kvalitet i forskning og levere forskning av høy kvalitet. Forskerhåndboken ble ferdig redigert våren 2015, og det ble trykt opp eksemplarer på norsk og engelsk. FoU seksjonen holdt intern

opplæring i FoU administrasjon for å introdusere forskningshåndboken, og kurset ble avhold to dager på norsk og en dag på engelsk. Det deltok totalt 42 ansatte fordelt på de tre dagene. Forskningshåndboken har fungert som et oppslagsverk som inneholder informasjon om; Prosjektadministrasjon, forskningsetikk, IPR, interne og eksterne retningslinjer for forskningsaktivitet og PhD utdanning, Horisont 2020, helseforskning og publisering.

Det ble i 2015 tildelt 2 nye stipendiatstillinger fra KD som er med på å øke andel i kvalifisering til førstekompetanse. Høgskolen rekrutterer stadig yngre forskere til doktorgradsstipend og må jobbe for å finne de gode løsningene for å beholde kompetansen ved Høgskolen når disse disputerer. En styrking av kvalitetsprosedyre for fordeling av stipendiatstillinger er med på å sikre at stipendiatene inkluderes i solide forskningsmiljøer som er godt forankret på avdelingene og som kan tilby et forskningsmiljø som støtter opp om stipendiatene. I 2015 ble det vedtatt å desentralisere stipendiatstillingene, for å øke avdelingenes forutsigbarhet for stipendiater og ytterligere øke fokus på god PhD oppfølgning.

Avdelingene har jobbet med å styrke sine forskningsmiljøer og støtte opp om arbeidet med å etablere solide forskningsgrupper, uten at disse fragmenteres i for stor grad. Det er fortsatt utfordrende å finne en god struktur på forskningsgruppene som er enhetlig for hele Høgskolen. Det har også vært økt fokus på tverrfaglige forskningsgrupper og nettverksbygging.

Tiltakene bidrar til å redusere risikoen noe.

4.4 Internkontroll

Høgskolen har gjennomført en vurdering av modenhetsnivået i egen organisasjon med hensyn på internkontroll og risikostyring. Nivå 1 er laveste nivå der internkontroll og risikostyring bærer preg av tilfeldighet og «brannslukning». Nivå 5 er en optimal situasjon som bærer preg av en «Kvalitetskultur».

Samlet vurderes modenhetsnivået til 3,4. Vurderingen er gjennomført innenfor følgende områder:

Utdanning
Modenhetsnivå 3,5.

Høgskolens kvalitetssystem er godkjent av NOKUT og inkluderer avvikshåndtering, internrevisjoner og systematisk evaluering av emner og studieprogram i samarbeid med studenter. Kvalitetssystemet er innarbeidet i organisasjonen, det er opprettet et Studiekvalitetsutvalg og det gjennomføres årlige internrevisjoner av ulike enheter etter oppsatt plan.

Forskning og utvikling (FoU)
Modenhetsnivå 4.

Høgskolens bidrags- og oppdragsreglement er forankret i TDI- og leiestedsmodellen som er vedtatt av styret. Høgskolens fokus på forskning og utvikling i senere år har ført til økt forståelse og forankring i organisasjonen. Høgskolen har utarbeidet en egen forskningshåndbok og etablert kvalitetsprosedyrer innenfor området. Opplæring er gjennomført i flere trinn for alle som er involvert i gjennomføring av FoU prosjekt og bidrags- og oppdragsaktivitet BOA i organisasjonen. Høgskolen har en målbar anvendelse av kvalitetsprosedyrer. Bruk av interne og eksterne prosedyrer for FoU følges opp kontinuerlig gjennom sjekkliste for prosjekt, ansvarskart for ulike deler av prosessen med å gjennomføre FoU prosjekt mv. Rapportering kvalitetssikres økonomisk og administrativt.

Nyskaping

Modenhetsnivå 2,5.

Veileder for IPR er vedtatt av styret i 2014 og vedtatt som strategi for 2015. Strategien er forankret i ledergruppen, men er lite anvendt ut i organisasjonen. En mer omfattende implementering og opplæring er planlagt i 2016. Innovasjons- og entreprenørskapskoordinator er tilsatt for perioden 2015-16 og vil bidra til økt kvalitetssikring og utarbeiding av måleindikatorer.

HMS
Modenhetsnivå 3.

Høgskolen gjennomfører vernerunder og ROS-analyser, registrerer HMS-avvik og gjennomfører årlig arbeidsmiljøkartlegging/risikobasert helsekontroll. Rapporter utarbeides og følges opp. Systematisk sikkerhetskurs med brann- og HLR-opplæring for alle studenter/ansatte ved en rekke utdanninger.

IT
Modenhetsnivå 4.

ROS-analyser og internrevisjon av IKT-sikkerhet er gjennomført og fulgt opp. Innmeldte avvik er rettet opp. IT-seksjonen benytter egne, interne prosedyrer.

Personal/HR
Modenhetsnivå 3,3.

Stor grad av internkontroll i gjeldende rutiner og prosedyrer for å sikre at de følges opp. God sentral kompetanse og forankring. Følges opp kontinuerlig og forebyggende tiltak iverksettes. Informasjon om gjeldende regler og retningslinjer formidles i HR portalen.

Økonomiområdet
Modenhetsnivå 3,7.

Høgskolens økonomiinstruks er vedtatt av styret og gir føringer for måloppnåelse, sikre effektiv ressursbruk innenfor rammen og at lover og regelverk blir overholdt. Høgskolen har hatt fokus på forebyggende arbeid og tiltak for å minimalisere avvik. Internkontroll gjennomføres i henhold til gjeldende rutiner og prosedyrer. Godt forankret i ledergruppen og god kompetanse både sentralt og desentralt. Oppfølging kontinuerlig og tiltak iverksettes.

4.5 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Høgskolen i Ålesund er IA-bedrift og avtalen om inkluderende arbeidsliv gjelder ut 2018. Avtalen har fokus på:

- Lavt sykefravær
- Økt sysselsetting av personer med redusert funksjonsevne
- Økning av den reelle pensjonsalderen

Sykefraværet er reduset fra 3,5 % i 2014 til 3,1 % i 2015. Sykefraværet for kvinner viser en nedgang fra 6,0 % til 4,33 %. For menn er det en mindre økning fra 1,0 % til 1,48 %.

Høgskolen i Ålesund legger vekt på mangfold på arbeidsplassen, og det inviteres til mangfold ved rekruttering. Det er i 2015 ikke tilsatt personer som har opplyst at de har nedsatt funksjonsevne.

Kun fire personer har gått av med alderspensjon eller AFP i 2015. Gjennomsnittlig pensjonsalder har tidligere vært svært høy, men har de siste to årene gått ned, jf. etterfølgende tabell.

	2012	2013	2014	2015
Antall	3	6	8	4
Pensjonsalder	68,7	67,5	66,5	64,5

Handlingsplanen for likestilling og inkludering forutsetter at likestillings- og inkluderingsarbeidet skal være integrert i alle deler og nivåer av vår virksomhet. Ledelse på alle nivå skal bidra til å fremme våre målsettinger og tiltak innen likestilling og inkludering. I planperioden 2012 – 2015 har det vært spesielt fokus på kjønnsbalanse, lønnsbalanse og inkludering.

Andelen kvinner ved Høgskolen i Ålesund fortsetter å øke og har økt fra 44,5 % pr 1. oktober 2014 til 47,7 % pr 1. oktober 2015. Det er god kjønnsbalanse for HiÅ sett under ett, men stor variasjon mellom avdelingene. Fordelingen reflekterer sammensetningen i arbeidslivet for øvrig med høy andel kvinner innenfor helsefag og høy andel menn innenfor teknologifag. Kjønnsbalansen er i 2015 bedret ved alle enheter med unntak av fellesadministrasjonen:

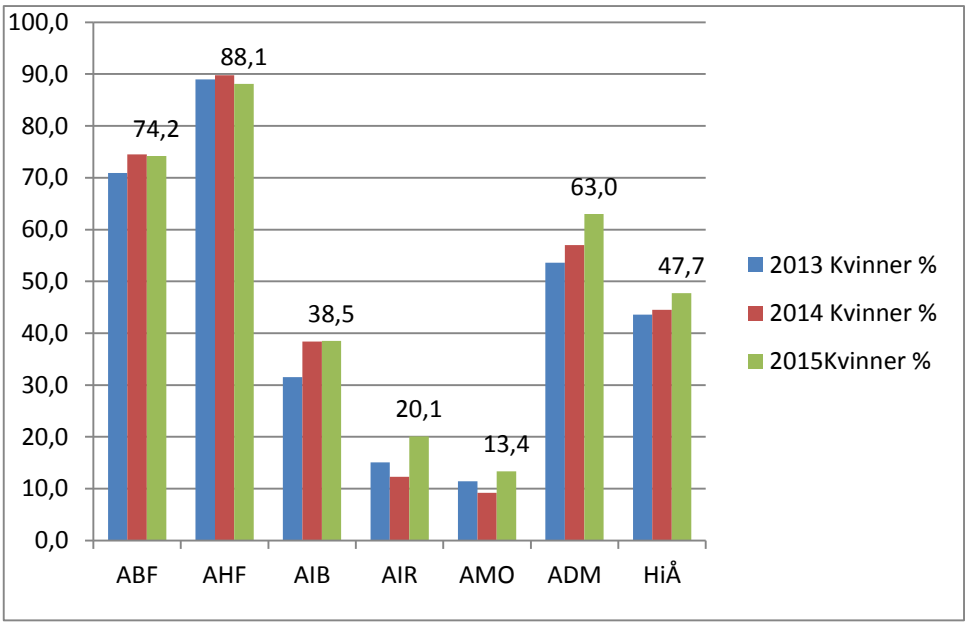

Kvinneandel fordelt på avdeling (kilde: DBH)

Det fremgår av figuren at Avdeling for helsefag (AHF) har en kvinneandel på 88,1 % og Avdeling for biologiske fag (ABF) en andel på 74,2 %. Avdeling for maritim teknologi og operasjoner (AMO) har en kvinneandel på 13,4 %, Avdeling for ingeniør- og realfag (AIR) på 20,1 % og Avdeling for internasjonal business (AIB) en andel på 38,5 %. I fellesadministrasjonen (ADM) er kvinneandelen på 63,0 %.

Ser vi på kvinneandelen i de største stillingsgruppene, får vi følgende fordeling:

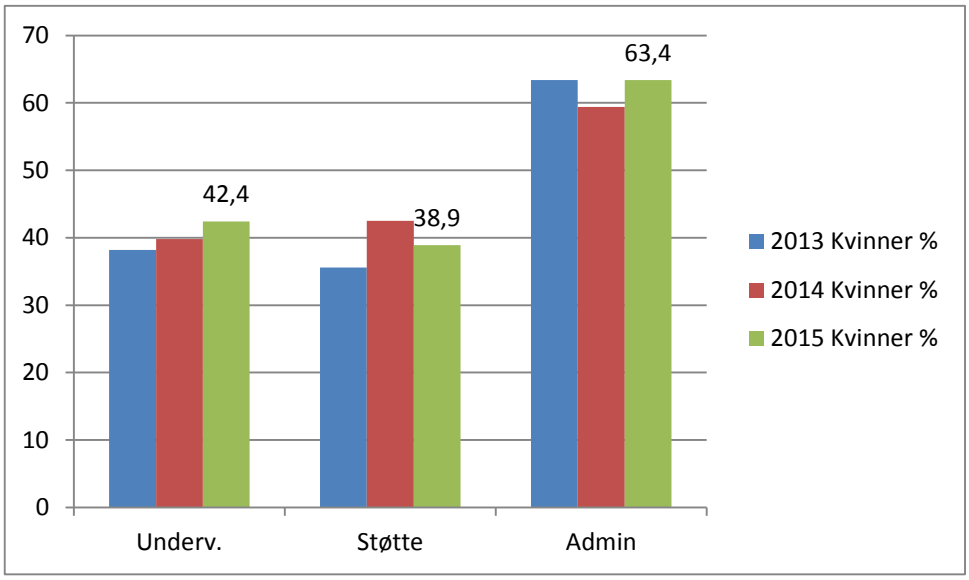

Kvinneandel fordelt på stillingsgrupper (kilde: DBH)

Det fremgår av figuren at kvinneandelen har økt i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og i administrative stillinger. I støttestillinger for undervisning og forskning er andelen kvinner redusert fra 42,5 % i 2014 til 38,9 % i 2015.

Det er ikke gjennomført evaluering utviklingen i forhold til lønn i 2015. Vi har spesielt fokus på dette ved tilsettinger, i forbindelse med hovedoppgjørene og i forkant av lokale forhandlinger.

Antall internasjonale studenter og ansatte har økt i planperioden, og vi har hatt fokus på inkludering og integrering av disse. I 2015 inngikk vi avtale med International Network Norway sin avdeling i Ålesund, som tilbyr ansatte en rekke aktiviteter med fokus på å inkludere utenlandsk personell i lokalmiljøet.

Høgskolen skal sørge for at studenter og ansatte føler seg inkludert og ivaretatt på en god måte, og det skal være nulltoleranse i forhold til mobbing, trakassering og diskriminering. Det er ikke mottatt klager eller varsler om slike forhold i 2015.

Universell utforming

Statsbygg gjennomførte tilbake i 2012 en kartlegging av status i forhold til universell utforming for tre bygg som Statsbygg leier ut til Høgskolen i Ålesund (Hovedbygget, Laboratoriebygget og Fagskolebygget). Kartleggingen var en del av oppfølgingen av Statsbygg sin Handlingsplan for universell utforming 2011-2015. Gjennomføringen av tiltakene ble igangsatt høsten 2015 og vil bli ferdigstilt våren 2016. Tiltakene har en samlet finansieres i fellesskap av Statsbygg og Høgskolen/NTNU i Ålesund. Tiltakene retter seg i første rekke mot forbedret tilgjengelighet.

Som ledd i forberedelsene til Statsbygg sitt kjøp av Kunnskapsparken ble det i 2015 gjort en tilsvarende tilstandsvurdering for dette bygget. Rapporten identifiserer aktuelle avvik i forhold til gjeldende forskrift, Tek 10, og lister opp tiltaksbehov. Hovedtyngden av tiltakene gjelder forbedret tilgjengelighet. Tiltakene er finansiert og inngår som del av grunnlaget for den leieavtalen som ble inngått den 01.12.2015 mellom Statsbygg og HiÅ. Tiltakene gjennomføres i 2016.

Til sammen innebærer dette alle fire byggene som NTNU i Ålesund leier av Statsbygg i løpet av 2016 vil være gjennomgått og oppgradert i forhold til universell utforming, og med tilsvarende forbedret tilgjengelighet.

4.6 Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen

HiÅ har pr 1. oktober 2015 to lærlinger i IKT-servicefaget og en lærling innenfor industrimekanikerfaget. Dette tilsvarer antallet pr 1. oktober 2014. Lærlingen innenfor industrimekanikerfaget tas inn annet hvert år, og det er planer om å ta inn denne hvert år fra høsten 2016. Automatiseringsfaget og kontorfaget er områder som utpeker seg for nye plasser.

4.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Høgskolen sin beredskapsplan har blitt ajourført og revidert to ganger i 2015. Planen dekker både den beredskapsmessige håndteringen av ulike hendelser og den videre oppfølgingen i etterkant. De ulike fagavdelingene (5 avdelinger) og tre administrative enheter (Studieseksjonen, IT-seksjonen og Driftsavdelingen) har utarbeidet sine respektive lokale beredskapsplaner. Ved større hendelser blir den sentrale beredskapsgruppen aktivert.

Beredskapsplanen iverksettes:

- Når studenter eller tilsatte er rammet av ulykker, akutt sykdom og dødsfall
- Ved brann eller eksplosjon, hærverk eller større materielle skader
- Ved andre uventede hendelser som vil ha konsekvenser for tilsatte og studenter, medfører stor pågang fra media, eller alvorlige strafferettslige forhold der politi er koblet inn

Prosedyre ved varsling av hendelser og kontaktinformasjon for sentral beredskapsledelse har vært publisert på Høgskolen sine nettsider.

Plansystemet er bygget opp på grunnlag av Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS). ROS blir lagt til grunn både for å ha et oppdatert HMS-system (forebygge) og beredskapsplan (innsats i en krise). Det ble gjennomført ROS-analyser for alle avdelinger i 2013-14. Som følge av fusjonen med NTNU har revisjon av ROS-analyser vært forskjøvet til 2016, og vil skje ut fra NTNUs sine rutiner og prosedyrer for risikokartlegging.
En lokal ROS-analyse for IKT-systemene FS, Agresso og SAP ble gjennomført vinteren 2015 i regi av UNINETT. En egen rapport med tilhørende handlingsplaner er utarbeidet og aktuelle tiltak er iverksatt.

Som følge av fusjonen med NTNU ble det høsten 2015 ble gjeldende planverk, varslings- og beredskapsrutiner mv. for de fire fusjonerende institusjonene gjennomgått i en felles arbeidsgruppe. Felles varslingstelefon og NTNUs varslingsrutiner ble implementert for HiÅ sitt vedkommende fra 16.12.2015. Vi valgte å gjøre dette, inkl. å gjennomføre en øvelse på varslingsrutiner og kommunikasjonssystemer, i forkant av den formelle fusjonsdatoen for å unngå usikkerhet knyttet til beredskapen under jule- og nyttårshøytiden.

Varslingslister, beredskapsplaner og beredskapsorganisasjon er oppdatert, og NTNU i Ålesund har status en lokal beredskapsenhet i NTNUs beredskapsorganisasjon og planverk. Det ble den 13.01.2016 gjennomført informasjons- og samordningsmøte med beredskapsansvarlige og kriseteamet i Ålesund

kommune, Politiet i Ålesund, Studentsamskipnaden (SIT) og sikkerhets- og beredskapsleder i NTNU sentralt for gjensidig oppdatering om de beredskapsmessige konsekvensene av fusjonen for NTNU i Ålesund.

Beredskapsaktiviteter i 2015
Det har vært to hendelser i 2015 som har medført at den sentrale beredskapsorganisasjonen har vært aktivert, ved begge anledninger i forbindelse med dødsfall på student. I tillegg ble det i forbindelse med jordskjelvet i Nepal iverksatt lokal beredskap ved Avdeling for internasjonal business – AIB, som hadde studenter fra Nepal.

Det ble den 4. mars gjennomført en fullskala brann- og redningsøvelse i Hovedbygget i samarbeid med Ålesund Brannvesen, med påfølgende «table top-øvelse» for den sentrale beredskapsledelsen. Øvelsen var svært nyttig og viste at evalueringsrutinene fungerte tilfredsstillende. Erfaringene er oppsummert i en egen øvelsesrapport. Det er i tillegg gjennomført rutinemessige brannøvelser.

Styringssystem for IT-sikkerhet
Høgskolen har ikke hatt alvorlige hendelser i forhold til informasjonssikkerhet generelt eller i våre i IT-systemer i 2015.

Høgskolestyret vedtok i juni 2014 «Sikkerhetspolicy for informasjonssikkerhet for Høgskolen i Ålesund». Rutiner og prosedyrer for håndtering av informasjonssikkerhet er implementert i HiÅ sitt kvalitetssikringssystem, samt i beredskapsplanverket. Styringssystemet bygger på grunnprinsippene i anerkjente sikkerhetsstandarder. Sikkerhetspolicyen klargjør roller og ansvarsområder.

Sikkerheten på alle Campus nettverkene blir sjekket (Nessus) for svakheter hver måned. Dersom sårbarheter avdekkes blir disse fulgt opp overfor systemeiere. PCer og servere blir sjekket ukentlig (Secunia) og svakheter fulgt opp. Det arbeides videre med å innføre alle tiltakene som er anbefalt i NSM veilederen «Ti viktige tiltak mot dataangrep».

4.8 Redusere og fjerne tidstyver i forvaltningen

Høgskolen har i 2015 prioritert arbeidet med å forberede fusjonen med NTNU, HIST og HIG. Dette arbeidet har beslaglagt det alt vesentlige av ressurser i forhold til å drive annet utviklings- og forbedringsarbeid. En rekke av de systemutviklingstiltakene som var planlagt i 2015 har samtidig blitt uaktuelle som følge av overgang til NTNU sine systemer og rutiner fra 1.1.2016. Områder det har vært arbeidet med i 2015 har vært:

Digital eksamen/ e-læring
Våren 2015 ble det tilrettelagt et lokale med teknisk infrastruktur for gjennomføring av digital eksamen type BYOD for inntil 118 studenter. Det ble også gjennomført digitale piloteksamener i programmeringsfag begge semester, med gode erfaringer. Fra vårsemesteret 2015 har også alle bacheloroppgavene vært innlevert digitalt. Prosjektleder for e-læring ble ansatt våren 2015, og arbeidet med fulldigitalisering av eksamen trappes nå opp. Et lokalt læringsstøttesenter er etablert for å sørge for digital kompetanseheving samt tilrettelegging for digitalisering av læringsressurser, bl.a. muligheter for selvbetjente videoopptak.

Førstelinjetjeneste ved Campus Ålesund
På grunn av fusjonsprosessen så har det ikke vært kapasitet til å gjennomføre tiltaket i 2015. Imidlertid så er det satt i gang et prosjekt i regi av NTNU i Ålesund i samarbeid med NTNU sentralt og

Statsbygg for å planlegge for bygningsmessige tilpasninger for å imøtekomme behovet om å etablere et servicetorg som ivaretar førstelinjetjenesten. Dette vil være en del av større campusprosjekt som vil bli gjennomført i 2016 og 2017.

Mottak av internasjonale ansatte
Høgskolen har i de senere år fått flere og flere internasjonalt ansatte, som skal tas imot og integreres på en best mulig måte. Høgskolen har inngått en avtale med Aalesund Chamber of Commerce, INN® - Center for Global Talents for å profesjonalisere og systematisere mottak av ansatte med internasjonal bakgrunn. Høgskolen har det inntrykket at tiltaket, i tillegg til å være tidsbesparende, også gir positiv effekt i form av å ivareta nye internasjonale ansatte på en god profesjonell måte, gjør at praktiske behov løses mer effektivt. Tiltaket er i tillegg kultur byggende.

5. Vurdering av fremtidsutsikter

Ut fra ønsket om «sikker drift» i overgangsåret 2016 har HIST, HiÅ og HIG videreført sine eksisterende systemer for virksomhetsplanlegging basert på tidligere planverk og rutiner for årsplanlegging. Dette gjør at årsplanene for 2016 for hver av de tre innfusjonerte høgskolene i utgangspunktet har annen struktur, oppbygging og innhold enn det som er tilfelle for NTNU.

NTNU sin årsplan for 2016 er bygget opp rundt 6 gjennomgående hovedprioriteringer som er felles for hele organisasjonen. Disse hovedprioriteringene er konkretisert videre i 16 mål- og tiltaksområder. For å sikre nødvendige samordning av årsplanene for HIG, HIST og HiÅ med NTNU sin årsplan for 2016, er prioriterte aktiviteter i årsplanene for de tre tidligere institusjonene koblet med disse 6 hovedprioriteringene og tilhørende 16 mål-/tiltaksområdene som NTNU har fastsatt som gjennomgående.

For nærmere omtale av hovedprioriteringer i 2016 og videre framtidsutsikter vises det derfor til nærmere omtale i NTNUs årsrapport.

HØGSKOLEN
I ÅLESUND

LEDELSESKOMMENTARER TIL ÅRSREGNSKAP PR 31.12.2015.

Høgskolens formål
Høgskolen i Ålesund var fram til 31.12.2015 en selvstendig statlig høgskole, med formål å drive høyere utdanning, forsking, utvikling og formidling, og ved dette bidra til innovasjon og verdiskaping. Fra 01.01.2016 er virksomheten fusjonert inn i NTNU.

Regnskapsprinsipp og revisjon
Regnskapet pr 31.12.2015 er utarbeidet i samsvar med gjeldende prinsipper gitt i Statlige Regnskapsstandarder (SRS) og presentert i samsvar med regnskapsmalen for universitet og høgskoler. Høgskolen har klassifisert sin prosjektportefølje i tråd med retningslinjene i rundskriv F-13-07 "Reglement om statlige universiteter og høgskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer". Bidragsaktivitet er avregnet som ikke inntektsført bevilgning og kursaktivitet (etter- og videreutdanning) inngår i det ordinære driftsbudsjettet.
Revisor er Riksrevisjonen.

Egenerklæring om styring og kontroll
Vi bekrefter på vegne av Styret at Høgskolen overholder lover og regler, og at Høgskolen har forsvarlige systemer for internkontroll. Det har vært foretatt jevnlige risikovurderinger på de områder som er vesentlige for Høgskolen.

Vesentlige endringer i resultat- og balanseposter
For å tilpasse regnskapsføringen til NTNU sine regnskapsprinsipper, har Høgskolen foretatt en del endringer i resultat- og balanseposter i 2015. Varige driftsmidler er omklassifisert og er nå i tråd med NTNU sine klassifiseringer og levetider. Det har også blitt foretatt mindre endringer i klassifiseringen av BOA-prosjektene.

Resultat/resultatbudsjett
Høgskolen har de senere årene gjennomført ulike tiltak med mål å redusere avsetninger. Ulike bygningsmessige tiltak og investeringer er gjennomført i 2014 og 2015 med dette som mål. Resultatet viser at avsetningene ble redusert med 15,9 millioner kroner pr. 31.12.2014. Planene om å redusere avsetningene med ytterligere 20 millioner kroner i 2015 gjennom investeringer i laboratorieutstyr og bygningsmessige tiltak er forskjøvet noe, bl.a. på bakgrunn av den planlagte flyttingen av de maritime utdanningene.

Avvik på inntekter fra bevilgninger pr. 31.12.2015 skyldes utsatt inntekt fra investeringer, samt forsinket videreformidling av inntekter fra UD i prosjektet HERD-maritime. Høgskolen har hatt høyere BOA-aktivitet enn budsjettert, bl.a. som følge av forsert avslutning av prosjekter i porteføljen i forbindelse med fusjon. Aktiviteten i høgskolens SFI har hatt en omsetning på 3,7 millioner kroner, og er nå i full gang. Etter merknad fra Riksrevisjonen er

periodiseringen i av husleiekostnader endret, noe som gir vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Sentrale utdrag av Resultat – Budsjettoppfølgingsrapporten pr. 31.12.2015 ser slik ut:

	Budsjett	Regnskap	Avvik
Inntekter fra bevilgninger	250 024	252 678	(2 654)
Tilskudd og overføringer fra andre	29 964	36 592	(6 628)
Andre inntekter	19 597	21 206	(1 609)
Sum inntekter	**299 585**	**310 476**	**(10 891)**
Lønn og sosiale kostnader	197 623	194 693	2 930
Driftskostnader	113 773	109 449	4 324
Sum kostnader	**311 396**	**304 142**	**7 254**
Ordinært resultat	**(11 811)**	**6 334**	**(18 145)**
Resultat av finansposter	(2)	22	(24)
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet	**(11 813)**	**6 356**	**(18 169)**
Resultat oppdrag	-	514	(514)

Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet
Høgskolen i Ålesund har pr. 31.12.2015 økt avsetningen på bevilgningsfinansiert virksomhet med 5,8 millioner kroner, jf. tabellen nedenfor:

	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Avsatte midler	50 697	37 410	13 287
Sum Kunnskapsdepartementet	**50 697**	**37 410**	**13 287**
Utsatt virksomhet NFR	-	166	(166)
Utsatt virksomhet andre departementer	-	7 280	(7 280)
Sum utsatt virksomhet	**-**	**7 445**	**(7 445)**
Sum	50 697	44 855	5 842
Overført fra virksomhetskapitalen	-	-	-
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet	**50 697**	**44 855**	**5 841**

Tabellen viser at det har vært en økning i avsatte midler fra KD med 13,3 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak endret periodisering av husleiekostnader mellom 2014 og 2015 på 8,8 millioner kroner, og avsetninger til fremtidig satsing på nytt simulatorsenter i NMK II. Forvaltningen av det UD-finansierte prosjektet HERD-maritime er nå ferdigstilt. Prosjektet har redusert avsetningene med 7,3 millioner kroner i 2015.

Investeringer
Høgskolen har i 2015 gjennomført investeringer i utstyr for 11,6 millioner kroner. Her utgjør laboratorieutstyr og bygningsmessige tilpasninger 7,4 millioner kroner og 4,2 millioner kroner gjelder IT- og kontorutstyr. Et nytt visualiseringslaboratorium er ferdigstilt i 2015. Engangsbevilgning på 1,5 millioner kroner i 2014 øremerket laboratorieutstyr tekniske fag, er benyttet i en helhetlig og tverrfaglig satsing på ingeniør- og teknologifag.
Høgskolen har øvrige bygningsmessige tiltak på til sammen 9 millioner kroner under prosjektering og gjennomføring. Dette omfatter bygging av nytt kaldt-lager, tiltak for arealeffektivisering og tiltak tilknyttet universell utforming. Enkelte av tiltakene ble igangsatt i 2014.

Trender og utvikling i inntekter og sentrale kostnader
Samlet sett har totalt antall søkere til Høgskolen i Ålesund økt med 63% de siste 5 årene, og antall førsteprioritetssøkere har økt tilsvarende (62%). Det er sannsynlig at denne positive utviklingen vil fortsette, også etter fusjonen med NTNU. Til studieåret 2015/2016 hadde vi 2,6 førsteprioritetssøkere pr. studieplass, noe som er helt på høyde med flere av universitetene.

Det forventes vekst i bevilgningene som følge av forbedret gjennomstrømning og økt studiepoeng- og kandidatproduksjon. Virksomheten er i vekst og trenger mer plass. Statsbygg overtok den 01.12.2015 Kunnskapsparken. Høgskolen leier bygget i sin helhet av Statsbygg, og fremleier videre ca 2/3 av lokalene. Høgskolen i Ålesund er nå inne i en prosess med arealeffektivisering, både i hovedbygget og i Kunnskapsparken. Dette vil kreve betydelige ressurser til planlegging, ombygginger og møbler/utstyr. Høgskolestyret har vedtatt ny lokalisering og videreutvikling av vårt maritime simulatorsenter, da kapasiteten i dagens simulatormiljø er sprengt, i tillegg til utfordringer med HMS-forhold. Oppgradering av simulatorsenteret er igangsatt, og vil bli gjennomført gradvis frem mot flytting i 2017. Dette er en kostnadskrevende prosess. Høgskolen har stort fokus på effektiv økonomistyring for å sikre handlingsrom til nødvendige investeringer og at driften til enhver tid tilpasses gjeldende budsjettrammer.

Høgskolen i Ålesund fusjonerte med NTNU, HiG og HiST fra 01.01.2016. Forberedelsene av fusjonen og tilhørende tilpasning til nye systemer og rutiner har vært meget arbeids- og ressurskrevende i 2015, og dette har gjort at enkelte andre utviklingsprosjekter har blitt utsatt, noe som forklarer at de avsatte midlene ikke er nedbygd slik som planlagt.

Viserektor bekrefter på vegne av Styret at regnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettvisende bilde av Høgskolens aktivitet samt de institusjoner/ selskaper Høgskolen har eierskap i som helhet.

Ålesund den 10.02.2016

Marianne Synnes
Viserektor

Roar Tobro
Direktør

O-sak 3/16 Vedlegg 2

Resultatregnskap

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Org.nr: 971572140

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014	Referanse
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	252 678	220 697	RE.1
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	RE.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	36 592	35 068	RE.3
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	1	-20	0	RE.4
Salgs- og leieinntekter	1	19 500	15 596	RE.5
Andre driftsinntekter	1	1 726	2 465	RE.6
Sum driftsinntekter		**310 476**	**273 827**	RE.7
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	2	194 693	177 499	RE.8
Varekostnader		0	0	RE.9
Andre driftskostnader	3	92 734	102 727	RE.10
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0	RE.11
Avskrivninger	4,5	16 446	9 502	RE.12
Nedskrivninger	4,5	270	0	RE.13
Sum driftskostnader		**304 142**	**289 728**	RE.14
Ordinært driftsresultat		**6 334**	**-15 901**	RE.15
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	72	415	RE.16
Finanskostnader	6	51	82	RE.17
Sum finansinntekter og finanskostnader		**21**	**334**	RE.18
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.				
Utbytte fra selskaper m.v.		**0**	**0**	RE.19
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.		**0**	**0**	RE.20
Resultat av ordinære aktiviteter		**6 355**	**-15 567**	RE.21
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	RE.22
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	-5 841	15 586	RE.23
Sum avregninger		**-5 841**	**15 586**	RE.24
Periodens resultat		**514**	**19**	RE.25
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	8	514	19	RE.26
Sum disponeringer		**514**	**19**	RE.27
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av gebyrer og avgifter direkte til statskassen	9	0	0	RE.28
Overføringer til statskassen	9	0	0	RE.30
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		**0**	**0**	RE.31
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	10	0	0	RE.32
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0	RE.33
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		**0**	**0**	RE.34

Balanse

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
EIENDELER				
A. Anleggsmidler				
I Immaterielle eiendeler				
Forskning og utvikling	4	0	0	AI.01
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	0	5	AI.02
Sum immaterielle eiendeler		0	5	AI.1
II Varige driftsmidler				
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	0	818	AII.01
Maskiner og transportmidler	5	19 994	20 265	AII.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	14 584	18 597	AII.03
Anlegg under utførelse	5	0	0	AII.04
Beredskapsanskaffelser	5	0	0	AII.05
Sum varige driftsmidler		34 578	39 680	AII.1
III Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i datterselskaper	11	115	115	AIII.01
Investeringer i tilknyttet selskap	11	0	0	AIII.02
Investeringer og aksjer og andeler	11	3 619	1 021	AIII.03
Obligasjoner og andre fordringer		0	0	AIII.04
Sum finansielle anleggsmidler		*3 734*	*1 136*	AIII.1
Sum anleggsmidler		**38 312**	**40 822**	AIV.1
B. Omløpsmidler				
I Varebeholdning og forskudd til leverandører				
Varebeholdninger	12	0	0	BI.1
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	0	0	BI.2
Sum varebeholdning og forskudd til leverandører		0	0	BI.3
II Fordringer				
Kundefordringer	13	7 972	9 743	BII.1
Andre fordringer	14	541	1 055	BII.2
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16 I	183	0	BII.3
Sum fordringer		*8 697*	*10 798*	BII.4
IV Kasse og bank				
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	69 982	96 834	BIV.1
Andre bankinnskudd	17	0	0	BIV.2
Andre kontanter og kontantekvivalenter	17	1	1	BIV.3
Sum kasse og bank		*69 982*	*96 835*	BIV.4
Sum omløpsmidler		**78 679**	**107 633**	BIV.5
Sum eiendeler		**116 991**	**148 454**	BV.1

Balanse

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD				
C. Virksomhetskapital				
I Innskutt virksomhetskapital				
Innskutt virksomhetskapital	8	0	0	C.01
Sum innskutt virksomhetskapital		*0*	*0*	C.02
II Opptjent virksomhetskapital				
Opptjent virksomhetskapital	8	5 358	4 844	C.03
Sum opptjent virksomhetskapital		*5 358*	*4 844*	C.04
Sum virksomhetskapital		**5 358**	**4 844**	C.1
D. Gjeld				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	4, 5	34 578	39 686	DI.1
Andre avsetninger for forpliktelser		0	0	DI.2
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		34 578	39 686	DI.3
II Annen langsiktig gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
Sum annen langsiktig gjeld		0	0	DII.1
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		1 615	16 792	DIII.1
Skyldig skattetrekk		0	6 769	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		2 725	6 373	DIII.3
Avsatte feriepenger		14 801	14 600	DIII.4
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	16 II	521	584	DIII.5
Annen kortsiktig gjeld	18	3 255	10 276	DIII.6
Sum kortsiktig gjeld		*22 917*	*55 395*	DIII.7
IV. Avregning med statskassen				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	DIV.1
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	50 887	44 855	DIV.2
Ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag (nettobudsjetterte)	15 II	2 625	3 201	DIV.3
Ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	15 II	626	474	DIV.4
Sum avregninger		*54 138*	*48 530*	DIV.5
Sum gjeld		**111 632**	**143 610**	DV.1
Sum virksomhetskapital og gjeld		**116 991**	**148 454**	DVI.1

Kontantstrømoppstilling for nettobudsjetterte virksomheter (direkte modell)

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014	Budsjett 2016	Referanse
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
Innbetalinger					
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)		247 042	226 482	0	KS.1
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0	KS.2
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre		0	0	0	KS.3
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		32 233	20 435	0	KS.4
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0	KS.5
innbetalinger av tilskudd og overføringer fra andre statsetater		18 616	20 550	0	KS.6
innbetalinger av utbytte		0	0	0	KS.7
innbetalinger av renter		72	174	0	KS.8
innbetaling av refusjoner		3 991	2 893	0	KS.9
andre innbetalinger		13 694	9 650	0	KS.10
Sum innbetalinger		**315 649**	**280 184**	0	KS.INN
Utbetalinger					
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		194 741	162 341	0	KS.11
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk		129 982	96 994	0	KS.12
utbetalinger av renter		51	82	0	KS.13
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		2 360	1 216	0	KS.14
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	7 996	0	KS.14A
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	107	0	KS.14B
andre utbetalinger		1 181	764	0	KS.15
Sum utbetalinger		**328 314**	**269 501**	0	KS.UT
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter *		**-12 665**	**10 684**	0	KS.OP
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		-20	0	0	KS.16
- utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler (+)		11 569	15 322	0	KS.17
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak			0	0	KS.18
- utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak (+)		2 598	0	0	KS.19
- utbetalinger ved kjøp av andre investeringsobjekter (+)		0	0	0	KS.20
innbetalinger ved salg av andre investeringsobjekter		0	0	0	KS.21
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		**-14 187**	-15 322	0	KS.INV
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter (nettobudsjetterte)					
innbetalinger av virksomhetskapital		0	0	0	KS.22
- tilbakebetalinger av virksomhetskapital (+)		0	0	0	KS.23
- utbetalinger av utbytte til statskassen (+)		0	0	0	KS.24
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		**0**	0	**0**	KS.FIN
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		0	0	0	KS.24A
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		-26 852	-4 638	0	KS.25
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		96 835	101 473		KS.26
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		**69 983**	**96 834**	0	KS.BEH

* *Avstemming*	Note	31.12.2015	31.12.2014	
periodens resultat		514	19	KS.27
bokført verdi avhendede anleggsmidler		0	0	KS.28
ordinære avskrivninger		16 446	9 502	KS.29
nedskrivning av anleggsmidler		270	0	KS.30
netto avregninger		5 841	-15 586	KS.31
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)			0	KS.32
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap 5700/5309			0	KS.33
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-11 608	15 348	KS.34
resultatandel i datterselskap			0	KS.35
resultatandel tilknyttet selskap			0	KS.36
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		-5 108	5 847	KS.37
endring i varelager		0	0	KS.38
endring i kundefordringer		1 771	-2 204	KS.39
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		-575	-7 543	KS.40
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		152	148	KS.41
endring i leverandørgjeld		-15 177	2 523	KS.42
effekt av valutakursendringer		0	0	KS.43
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)			0	KS.44
pensjonskostnader (kalkulatoriske)			0	KS.45
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		11 628	-15 322	KS.46
korrigering av avsetning for feriepenger når ansatte går over i annen statsstilling		190	54	KS.46A
endring i andre tidsavgrensningsposter		-17 008	17 900	KS.47
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		**-12 665**	**10 684**	KS.AVS
Kontrollsum: Netto kontantstrøm operasjonelle aktiviteter		0	0	

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens DEL I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens DEL II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank. Midtre del omfatter også virksomhetens konti i Norges Bank utenfor konsernkontosystemet.

Opplysningene i bevilgningsoppstillingens DEL III omfatter innbetalingene som institusjonen har mottatt i henhold til tildelingsbrev i den periode oppstillingen gjelder for. Innbetalingene i DEL III er knyttet til og satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt i budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2015 for nettobudsjetterte virksomheter

Beholdninger på konti i statens kapitalregnskap						
Konto	**Tekst**	**Note**	**31.12.2015**	**31.12.2014**	**Endring**	Referanse
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	69 982	96 834	-26 852	BRI.011
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0	BRI.012
640205	Tøyenfondet[3]		0	0	0	BRI.013
640206	Observatoriefondet[3]		0	0	0	BRI.014
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0	BRI.015

Beholdninger rapportert i likvidrapport [1]	**Note**		**Regnskap 2015**	
Oppgjørskonto i Norges Bank				
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17		96 834	BRII.001
Endringer i perioden (+/-)			-26 852	BRII.002
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	17		69982	BRII.1
Øvrige bankkonti Norges Bank[2]				
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17		0	BRII.021
Endringer i perioden (+/-)			0	BRII.022
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank	17		0	BRII.2

Samlet innbetaling i henhold til tildelingsbrev					
Utgiftskapittel	**Kapittelnavn**	**Post**	**Posttekst**	**Samlet innbetaling**	
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	247 042	BRIII.011
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0	BRIII.012
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0	BRIII.013
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	0	BRIII.014
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0	BRIII.015
281	Felles tiltakfor univ. og hs	01	Driftsutgifter, *kan nyttes under post 70*	0	BRIII.016
281	Felles tiltakfor univ. og hs	45	Større utstyrsanskaffelser, *kan overføres*	0	BRIII.017
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler				*0*	BRIII.01
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0	BRIII.021
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0	BRIII.021
Sum tildelinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet				0	BRIII.02
Sum utbetalinger i alt				**247042**	BRIII.1

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningen spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. 2) Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter

	2015	2014	2013 A)	Budsjett 2016	Referanse
Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet					
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.1
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet *	247 042	227 454		0	N1.2
- brutto benyttet til investeringsformål / varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-11 608	-15 267		0	N1.3
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.4
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	16 446	9 482		0	N1.5
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	270	0		0	N1.5A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0		0	N1.6
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0		0	N1.7
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0		0	N1.8
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet*	7 165	3 025		0	N1.9
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	**259 315**	**224 694**		**0**	N1.10

** Vesentlige tildelinger skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen*

Tilskudd og overføringer fra andre departement					
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement *	0	4 000		0	N1.11A
- brutto benyttet til investeringsformål/ varige driftsmidler av periodens bevilgning/ driftstilskudd (-)	0	0		0	N1.12
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.13
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0		0	N1.14
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0		0	N1.14A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0		0	N1.15
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	-6 637	-7 996		0	N1.17
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0		0	N1.18
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	**-6 637**	**-3 996**		**0**	N1.19

** Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen*

Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	**252 678**	**220 697**		**0**	N1.20

Tilskudd og overføringer fra statlige etater [1]					
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	8 500	8 677	4 390	0	N1.21
+ periodens tilskudd fra andre statlige aktører via andre virksomheter	0	0	0	0	N1.21A
- utbetaling av tilskudd til andre virksomheter (-)	102	107	0	0	N1.21B
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	*8 602*	*8 784*	*4 390*	*0*	N1.21E
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	9 871	11 177	-770	0	N1.23
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	4 585	4 175	5 579	0	N1.23A
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-1 059	-1 230	-25	0	N1.29
Periodens netto tilskudd fra NFR	*13 397*	*14 122*	*4 784*	*0*	N1.29A
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres)[2]	0	0		0	N1.30
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	***21 999***	***22 905***	***9 174***	***0***	N1.31

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.

2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet [1]					
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	1 117	2 239	1 449	0	N1.22A
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	180	331	160	0	N1.22B
- utbetaling av tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	-100	0	-152	0	N1.22C
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	*1 197*	*2 570*	*1 457*	*0*	N1.22D
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	653	556	1 365	0	N1.32A
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0	0	0	N1.32B
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	3 864	1 451	1 009	0	N1.32C
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	0	0	-217	0	N1.32D
- utbetaling av tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	0	-656	0	N1.32E
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	*4 516*	*2 007*	*1 501*	*0*	N1.32F
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	820	1 418	279	0	N1.35
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0	0	N1.35B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	-124	0	0	0	N1.35A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	*696*	*1 418*	*279*	*0*	N1.35C
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	307	240	518	0	N1.36
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0	0	N1.36B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	*0*	*0*	*0*	*0*	N1.36A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	*307*	*240*	*518*	*0*	N1.36C
Periodens tilskudd/overføringer fra andre bidragsytere	*0*	*0*	*0*	*0*	N1.37
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	***6 716***	***6 236***	***3 755***	***0***	N1.38

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13, dog slik at tilskudd/overføringer fra andre som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13 skal spesifiseres på linje N1.37.

*Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger **					
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	8 029	6 075		0	N1.40
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0		0	N1.41
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	-152	-148		0	N1.42
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	**7 877**	**5 927**	**5 453**	**0**	N1.43

**Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.*

Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)	**36 592**	**35 068**	**18 382**	**0**	N1.44

*Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.**					
Salg av eiendom	0	0		0	N1.45
Salg av maskiner, utstyr mv	-20	0		0	N1.46
Salg av andre driftsmidler	0	0		0	N1.47
Sum gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. (linje RE.4 i resultatregnskapet)	**-20**	**0**	**0**	**0**	N1.48

** Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter, jf. også note 9.*

Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter, forts

Salgs- og leieinntekter

Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet					
Statlige etater	727	0	0	0	N1.49
Kommunale og fylkeskommunale etater	0	0	0	0	N1.50
Organisasjoner og stiftelser	800	0	0	0	N1.51
Næringsliv/privat	5 559	-166	4 266	0	N1.52
Andre	0	1 056	80	0	N1.54
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	**7 086**	**890**	**4 346**	**0**	N1.55
Andre salgs- og leieinntekter					
Kurs og salg av tjenester til kursaktivitet	**6 688**	**9 199**	**6 691**	**0**	N1.56
Leieinntekter bygg	522	999		0	N1.56
Andre salgs- og leieinntekter*	5 204	4 508		0	N1.57
Sum andre salgs- og leieinntekter	**12 414**	**14 706**	**8 588**	**0**	N1.59
Sum salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskap)	**19 500**	**15 596**	**12 934**	**0**	N1.60

Andre inntekter					
Gaver som skal inntektsføres	0	0		0	N1.61
Øvrige andre inntekter	1 726	2 465		0	N1.62
Øvrige andre inntekter*	0	0		0	N1.63
Sum andre inntekter (linje RE.6 i resultatregnskap)	**1 726**	**2 465**	**2 195**	**0**	N1.65
*Gebyrer og lisenser **					
Gebyrer	0	0		0	N1.661
Lisenser	0	0		0	N1.662
Sum andre inntekter (linje RE.2 i resultatregnskap)	**0**	**0**	**0**	**0**	N1.66

** Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt.*

Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrerene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innrevningsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevningsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.

Sum driftsinntekter	***310 476***	***273 827***	***251 818***	***0***	N1.67

Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer, Norges forskningsråd og de regionale forskningsfondene skal som hovedregel behandles regnskapsmessig som bidrag i regnskapet for 2013.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

DEL I

	2015	2014	Referanse
Lønninger	138 889	125 247	N2.1
Feriepenger	17 243	15 616	N2.2
Arbeidsgiveravgift	23 837	21 838	N2.3
Pensjonskostnader*	16 972	16 017	N2.4
Sykepenger og andre refusjoner	-3 991	-2 893	N2.5
Andre ytelser	1 742	1 675	N2.6
Sum lønnskostnader	**194 693**	**177 499**	N2.7
Antall årsverk:	244	228	N2.8

**Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet):*

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.
Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.
Premiesatsen for 2014 var13,15 prosent.

DEL II

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser	
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1 013 000	10 000	N2II.1
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)			N2II.1a
Administrerende direktør	1 062 400	10 000	N2II.2

Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. time	
Styremedlemmer fra egen institusjon	0	0	N2II.4
Eksterne styremedlemmer	0	418	N2II.5
Styremedlemmer valgt av studentene	0	418	N2II.6
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	0	0	N2II.7
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	0	418	N2II.8
Varamedlemmer for studentrepresentanter	0	418	N2II.9

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2015. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for budsjettåret 2015. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 3 Andre driftskostnader

	2015	2014	Referanse
Husleie	29 590	43 913	N3.1
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0	N3.2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	5 552	4 904	N3.3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	8 268	10 089	N3.4
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 802	1 143	N3.5
Mindre utstyrsanskaffelser	6 519	7 059	N3.6
Leie av maskiner, inventar og lignende	3 235	3 097	N3.7
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	15 141	13 724	N3.8
Reiser og diett	10 777	7 456	N3.9
Øvrige driftskostnader (*)	11 848	11 341	N3.10
Sum andre driftskostnader	**92 734**	**102 727**	N3.11

(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 4 Immaterielle eiendeler

	F&U	Rettigheter mv.	Under utførelse	SUM	Referanse
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	45	0	45	N4.1
+Tilgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.2
-Avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.3
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	N4.3A
Anskaffelseskost 31.12.2015	**0**	**45**	**0**	**45**	N4.4
-akkumulerte nedskrivninger pr 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	N4.5
-nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.6
-akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-40	0	-40	N4.7
-ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	-5	0	-5	N4.8
+ akkumulert avskrivning avgang pr.31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.9
Balanseført verdi 31.12.2015	**0**	**0**	**0**	**0**	N4.10
Avskrivningsatser (levetider)	Spesifikt	5 år / lineært			

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har anskaffet i perioden når kostprisen overstiger kr. 30.000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetiden er over 3 år.
Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:	**31.12.2015**	31.12.2014	Referanse
Immaterielle eiendeler	0	0	
Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler	**0**	**0**	N4.11

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 5 Varige driftsmidler

	Tomter	Drifts-bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Beredskaps-anskaffelser	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	SUM	Referanse
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	917	0	0	0	0	38 075	36 628	75 621	N5.1
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.20
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015- internt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.20A
+ andre tilganger pr. 31.12.2015 (+)	0	-917	0	0	0	0	8 247	4 239	11 569	N5.21
-Avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	-446	-6 630	-7 076	N5.3
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)									0	N5.4
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	0	0	0	0	0	45 877	34 237	80 114	N5.5
-Akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0		0	0	N5.6
-Nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	-270	0	-270	N5.7
-Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-99	0	0	0	0	-17 770	-18 031	-35 901	N5.8
-Ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	99	0	0	0	0	-8 288	-8 253	-16 441	N5.9
+ Akkumulerte avskrivninger avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	446	6 630	7 076	N5.10
Balanseført verdi 31.12.2015	0	0	0	0	0	0	19 994	14 584	34 578	N5.11

Avskrivningsatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	20-60 år dekomponert lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	Virksomhets-spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:									
Vederlag ved avhending av anleggsmidler		0					0		0 N5.12
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler* (-)		0					20		20 N5.13
Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	0	0	0	20	0	20 N5.14

* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler" .

* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen ikke tilfaller virksomheten:

*Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er regnskapsført direkte mot "avregning med statskassen" i balansen.

Universiteter og høyskoler m.v. som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som
har en kostpris større enn kr. 30.000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetid over 3 år.
Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger til:	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Eiendom og bygg (benyttes kun av de som eier egne bygg)			
Teknisk data og undervisningsutstyr			
Anleggsmaskiner og transportmidler			
Kontormaskiner og annet inventar			
Sum investeringer og påkostninger av varige driftsmidler	0	0	N5.15

Høgskolen i Ålesund har omklassifisert anleggsmidler pr 31.12.2015. Levetidene er nå i tråd med fusjonspart NTNU sine levetider. Aktiverte påkostninger leide bygg ble omklassifisert til 0 avskrivning og ompostert til driftskostnader. Omklassifiseringen gav følgende endringer i saldo på anleggsmidler:

Anleggsgruppe:	Endring saldo:
Driftsbygninger	-870
Maskiner, transportmidler	-1855
Annet inventar og utstyr	-3351
	-6076

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	2015	2014	Referanse
Finansinntekter			
Renteinntekter	26	243	N6.1
Agio gevinst	47	172	N6.2
Oppskriving av aksjer	0	0	N6.2A
Annen finansinntekt	0	0	N6.3
Sum finansinntekter	**72**	**415**	N6.4
Finanskostnader			
Rentekostnad	5	3	N6.5
Nedskrivning av aksjer	0	0	N6.6
Agio tap	45	79	N6.7
Annen finanskostnad	0	0	N6.8
Sum finanskostnader	**51**	**82**	N6.9
Utbytte fra selskaper m.v.			
			N6.010
Mottatt utbytte fra selskap XX	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap YY	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap ZZ	0	0	N6.010
Mottatt utbytte fra selskap andre selskap*	0	0	N6.011
Sum mottatt utbytte	**0**	**0**	N6.11

** Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.*

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

	31.12.2015	31.12.2014	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	0	5	3
Balanseført verdi varige driftsmidler	34 578	39 680	37 129
Sum	34 578	39 686	**37 132**

Antall måneder på rapporteringstidspunktet:	**12**
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2015:	37 132
Fastsatt rente for år 2015:	2,05 %
Beregnet rentekostnad på investert kapital*:	**761**

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital"

** Gjelder bare institusjoner som balanseører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.*

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskapital (nettobudsjetterte virksomheter)

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskapital innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskapital tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskapital til å finansiere investeringer i randsone-virksomhet. Når virksomhetskapital er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskapital, dvs den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskapital er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskapital skal anses som bundet.

Innskutt virksomhetskapital:	Beløp	Referanse
Innskutt virksomhetskapital 01.01.2015	0	N8I.011
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0	N8I.012
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.013
Salg av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.014
Innskutt virksomhetskapital 31.12.2015	**0**	N8I.1

Bunden virksomhetskapital:		
Bunden virksomhetskapital pr. 01.01.2015	1 136	N8I.021
Kjøp av aksjer i perioden	2 598	N8I.022
Salg av aksjer i perioden (-)	0	N8I.023
Oppskriving av aksjer i perioden		N8I.024
Nedskriving av aksjer i perioden (-)	0	N8I.025
Bunden virksomhetskapital 31.12.2015	**3 734**	N8I.2
Innskutt og bunden virksomhetskapital 31.12.2015	**3 734**	N8I.sum

Annen opptjent virksomhetskapital:		
Annen opptjent virksomhetskapital 01.01.2015	3 708	N8II.011
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskapital (-)	0	N8II.012
Overført fra periodens resultat	514	N8II.013
Overført til/fra bunden virksomhetskapital (+/-)	-2 598	N8II.014
Annen opptjent virksomhetskapital 31.12.2015	**1 624**	N8II.1
Sum virksomhetskapital 31.12.2015	**5 358**	N8.total

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifikasjon og gruppering av opptjent virksomhetskapital på egne linjer under oppstillingen.
(Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskapital til underliggende driftsenheter)

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 11 Investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Organisasjons-nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksom-hetens regn-skap	Rapportert til kapital-regnskapet (1)	Referanse
Aksjer									
Offshore simulator Center AS	987067357	06.07.2004	700	25,0 %	3 900	11 372	**910**	**910**	N11.010
Møreforsking AS	991436502	22.06.2007	180	18,0 %	-1 978	8 836	**100**	**100**	N11.010
Høgkolesenteret i Kristiansund	991237313	02.03.2007	10	9,1 %	820	1 550	**11**	**11**	N11.010
HiÅ Maritime Operasjoner AS	997761987	02.12.2011	100	100,0 %	1 259	1 529	**115**	**115**	N11.010
Møreforsking Ålesund AS	916095627	02.10.2015	2598	49,0 %			**2 598**	**2 598**	N11.010
Sum aksjer					4 001	23 287	3 734	3 734	N11.1
Andeler (herunder leieboerinnskudd)									
Selskap 1					0	0	0	0	N11.021
Øvrige selskap***					0	0	0	0	N11.022
Sum andeler					0	0	0	0	N11.2
Balanseført verdi 31.12.2015					**4 001**	**23 287**	**3 734**	**3 734**	N11.3

* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

** Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

*** Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

Rapportering av aksjer og andeler til statens kapitalregnskap skal følger reglene i kapittel 4.4 i Meld. St.3

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 13 Kundefordringer

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Kundefordringer til pålydende	7 233	9 973	N13.1
Kundefordringer datterselskap	750	2 473	N13.1
Kundefordringer fusjonspart - NTNU	219	0	N13.1
Avsatt til latent tap (-)	-230	-230	N13.2
Sum kundefordringer	**7 972**	**12 216**	**N13.3**

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Fordringer			
Forskuddsbetalt lønn	0	0	N14.1
Reiseforskudd	0	28	N14.2
Personallån	45	0	N14.3
Andre fordringer på ansatte	0	0	N14.4
Forskuddsbetalte kostnader	46	634	N14.5
Andre fordringer	450	393	N14.6
Fordring på datterselskap m.v*	0	0	N14.7
Sum	**541**	**1 055**	N14.8

* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres på egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

	Avsetning pr. 31.12.2015	Overført fra virksomhets-kapital	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden	Referanse
Inntektsførte bevilgninger:					
Kunnskapsdepartementet					
Utsatt virksomhet					
Utsatt virksomhet	32 410		34 347	-1 937	N15I.011
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0	N15I.012
SUM utsatt virksomhet	32 410	0	34 347	-1 937	N15I.1
Strategiske formål					
MarKom2020	-368		-483	115	N15I.021
Strategisk avsetning styret	-1 230		-3 861	2 631	N15I.021
Strategisk avsetning FOU	3 340		7 013	-3 673	N15I.021
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0	N15I.022
SUM strategiske formål	1 742	0	2 670	-928	N15I.2
Større investeringer					
Utstyrsmidler sykepleieutdanning	85		648	-563	N15I.031
Øvrig avsetning laboratorieutstyr tekniske fag	16 460		-308	16 768	N15I.031
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0	N15I.032
SUM større investeringer	16 545	0	340	16 205	N15I.3
Andre avsetninger					
Prioritert oppgave 1	0		0	0	N15I.041
Prioritert oppgave 2	0		0	0	N15I.041
Prioritert oppgave 3	0		0	0	N15I.041
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0	N15I.042
SUM andre avsetninger	0	0	0	0	N15I.4
Sum Kunnskapsdepartementet	**50 697**	**0**	**37 356**	**13 340**	N15I.KD
Andre departementer					
Utsatt virksomhet	0		7 280	-7 280	N15I.051
Strategiske formål	0		0	0	N15I.052
Større investeringer	0		0	0	N15I.053
Andre avsetninger	0		0	0	N15I.054
Sum andre departementer	**0**	**0**	**7 280**	**-7 280**	N15I.5
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	**50 697**	**0**	**44 689**	**6 008**	N15I.5A
Inntektsførte bidrag:					
Andre statlige etater					
Utsatt virksomhet	0		0	0	N15I.061
Strategiske formål	0		0	0	N15I.062
Større investeringer	0		0	0	N15I.063
Andre avsetninger	0		0	0	N15I.064
Sum andre statlige etater	**0**	**0**	**0**	**0**	N15I.6
Norges forskningsråd					
Utsatt virksomhet	0		166	-166	N15I.071
Strategiske formål	0		0	0	N15I.072
Større investeringer	0		0	0	N15I.073
Andre avsetninger	0		0	0	N15I.074
Sum Norges forskningsråd	**0**	**0**	**166**	**-166**	N15I.7
Regionale forskningsfond					

Utsatt virksomhet	0		0	0 N15I.081
Strategiske formål	0		0	0 N15I.082
Større investeringer	0		0	0 N15I.083
Andre avsetninger	0		0	0 N15I.084
Sum regionale forskningsfond	**0**	**0**	**0**	**0** N15I.8
Andre bidragsytere*				
Utsatt virksomhet	0		0	0 N15I.091
Strategiske formål	0		0	0 N15I.092
Større investeringer	0		0	0 N15I.093
Andre avsetninger	0		0	0 N15I.094
Sum andre bidragsytere	**0**	**0**	**0**	**0** N15I.9
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser - inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	190		0	190 N15I.FPF
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	**50 887**	**0**	**44 855**	**6 031** N15I.10
Korreksjon - feriepengeforpliktelser	-190			-190 N15I.10A
Tilført fra annen opptjent virksomhetskapital - se note 8	0			0 N15I.10B
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet	**50 697**		**44 855**	**5 841** N15I.11

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts

Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:

	Avsetning pr. 31.12.2015	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden	Referanse
Kunnskapsdepartementet				
Driftsmidler	0	0	0	N15II.011
Sum Kunnskapsdepartementet	**0**	**0**	**0**	N15II.1
Andre departementer				
Ikke inntektsført bevilgning	0	0	0	N15II.021
Sum andre departementer	**0**	**0**	**0**	N15II.2
Andre statlige etater (unntatt NFR)				
Ikke inntektsførte bidrag andre statlige etater	0	0	0	N15II.061
Sum andre statlige etater	**0**	0	0	N15II.6
Norges forskningsråd				
Ikke inntektsførte bidrag NFR	2 118	2 536	-417	N15II.031
Sum Norges forskningsråd	**2 118**	**2 536**	**-417**	N15II.3
Regionale forskningsfond				
Ikke inntektsførte bidrag RFF	**-461**	**-284**	-177	N15II.041
Sum regionale forskningsfond	**-461**	**-284**	**-177**	N15II.4
Andre bidragsytere [1)]				
Kommunale og fylkeskommunale etater	968	950	19	N15II.051A
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0	N15II.051B
Næringsliv og private bidragsytere	0	0	0	N15II.051C
Andre bidragsytere	0	0	0	N15II.051D
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	0	0	0	N15II.051E
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	0	0	0	N15II.051F
Sum andre bidrag[1)]	**968**	**950**	**19**	N15II.051G
Andre tilskudd og overføringer[2)]	0	0	0	N15II.052
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	**968**	**950**	**19**	N15II.5
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	**2 625**	**3 201**	**-576**	N15II.BB

Gaver og gaveforsterkninger				
Gaveprofessorat	626	474	152	N15II.071
Sum gaver og gaveforsterkninger	**626**	**474**	**152**	N15II.7
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	**3 251**	**3 675**	**-423**	N15II.BBG

* Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Avsnittet "Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver" skal primært brukes til periodisering av bevilgninger m.v. i forbindelse med presentasjon av delårsregnskap. Ved årsavslutningen kan avsnittet bare brukes når det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin fra bevilgnende myndighets side. Vesentlige poster bør presenteres på egne linjer.

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av note som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg eller andre bevilgninger til eller i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

* I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger, jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter

Tall i 1000 kroner

DEL I

Opptjente, ikke fakturerte inntekter

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater[1)]	183	0	N16.010A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater[1)]	0	0	N16.010B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser[1)]	0	0	N16.010C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private[1)]	0	0	N16.010D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.010E
Andre prosjekter2[)]	0	0	N16.011
Sum fordringer	**183**	**0**	N16.1

DEL II

Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter

	31.12.2015	31.12.2014	
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater[1)]	156	0	N16.021A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater[1)]	0	0	N16.021B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser[1)]	0	0	N16.021C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private[1)]	351	-83	N16.021D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	14	667	N16.021E
Andre prosjekter2[)]	0	0	N16.022
Sum gjeld	**521**	**584**	N16.2

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	69 982	96 834	N17.1
Øvrige bankkonti i Norges Bank*	0	0	N17.2A
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank*	0	0	N17.2B
Håndkasser og andre kontantbeholdninger*	1	1	N17.3
Sum bankinnskudd og kontanter	**69 982**	**96 835**	N17.4

** Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.*

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Skyldig lønn	1 999	1 446	N18.1
Skyldige reiseutgifter	0	0	N18.2
Annen gjeld til ansatte	0	0	N18.3
Påløpte kostnader	773	8 069	N18.4
Midler som skal videreformidles til andre[2)]	0	0	N18.4A
Annen kortsiktig gjeld	482	761	N18.5
Gjeld til datterselskap m.v[1)]	0	0	N18.6
Sum	**3 255**	**10 276**	N18.7

1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.
Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste i neste termin.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifikasjon av midler som er videreformidlet.

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 30 EU-finansierte prosjekter

Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horizon 2020	Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinator-rolle (JA/NEI)	Referanse
EU-Ecowinds - 62271	EcoWindS		696			696	nei	EU.011
						0		EU.011
Sum		**0**	**696**	**0**	**0**	**696**		**EU.1**

Forklaring

Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via EUs rammeprogram for forskning (FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter. Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle randsoneprogrammer til FP7.

Merknad:

Summen av kolonnene: *Tilskudd fra Horizon 2020, EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)* og *Tilskudd fra EUs randsoneprogram til FP7*, skal samsvare med linje *N1.35C; Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning i note 1.*

Summen i kolonnen Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU skal samsvare med linjen N1.36C; Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet i note 1.

Totalsummen i kolonne G skal samsvare med linjen N32.3; Tilskudd fra EU i note 32.

Virksomhet:Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport

	Budsjett	Regnskap	Avvik budsjett/ regnskap	Regnskap
	2015	2015	2015	2014
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	250 024	252 678	-2 654	220 697
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	29 964	36 592	-6 628	35 068
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	0	-20	20	0
Salgs- og leieinntekter	18 263	19 500	-1 237	15 596
Andre driftsinntekter	1 334	1 726	-392	2 465
Sum driftsinntekter	*299 585*	*310 476*	*-10 891*	*273 827*
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	197 623	194 693	2 930	177 499
Varekostnader	0	0	0	0
Andre driftskostnader	83 299	92 734	-9 435	102 727
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	20 474	0	20 474	0
Avskrivninger	10 000	16 446	-6 446	9 502
Nedskrivninger	0	270	-270	0
Sum driftskostnader	*311 396*	*304 142*	*7 254*	*289 728*
Ordinært driftsresultat	**-11 811**	**6 334**	**-18 145**	**-15 901**
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	72	-72	415
Finanskostnader	2	51	-49	82
Sum finansinntekter og finanskostnader	*-2*	*22*	*-24*	*334*
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.				
Utbytte fra selskaper m.v.	0	0	0	0
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.	*0*	*0*	*0*	*0*
Resultat av ordinære aktiviteter	**-11 813**	**6 356**	**-18 169**	**-15 567**
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning statlig og bidragsfinansiert virksomhet (nettobudsjett	11 813	-5 841	17 654	15 587
Sum avregninger	*11 813*	*-5 841*	*17 654*	*15 587*
Periodens resultat	**0**	**514**	**-514**	**19**
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	0	514	-514	19
Sum disponeringer	*0*	*514*	*-514*	*19*
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	0	0	0	0
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten	*0*	*0*	*0*	*0*
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	*0*	*0*	*0*	*0*

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Tall i 1000 kroner

Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet

Indikator	2015	2014	2013	Referanse
Tilskudd fra EU		1 002	1 658	797 N32.3
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR		13 397	14 122	4 784 N32.20
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF		1 197	2 570	1 457 N32.21
Sum tilskudd fra NFR og RFF		***14594***	*16692*	*6241* N32.2
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)				
- diverse bidragsinntekter		4 516	2 007	1 501 N32.10
- tilskudd fra statlige etater		8 602	8 784	4 390 N32.12
- oppdragsinntekter		7 086	890	4 346 N32.13
Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet		***20205***	*11681*	*10237* N32.1

Virksomhet: Høgskolen i Ålesund

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i samsvar med de anbefalte Statlige Regnskapsstandarderne (SRS) og de tilhørende veiledningsnotater som er utarbeidet av Finansdepartementet og Direktoratet for økonomistyring med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter
Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og andre departement som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende periode som skal behandles som bevilgninger etter bestemmelsene i SRS 10 og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Inntekter fra NFR og RFF er i 2013 periodisert etter motastt sammenstillingsprinsipp, og avregnet som ikke inntektsført bidrag i note 15 del II. Midler fra NFR/RFF som er mottatt før 2013 er inntektsført i mottaksåret. Disse midlene er avregnet som avsatt tilskudd til statlig aktivitet i note 15 del I.

I henhold til veiledning om klassifisering av VRi-prosjekt, så er nå VRI-forprosjekt opprettet i 2015 klassifisert som

Kostnader
Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.
Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap
Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld
Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet

Aksjer og andre finansielle eiendeler
Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt oppdragsvirksomhet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet ikke er forventet å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost

virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost.
Vurderingen av varige driftsmidler er omklassifisert pr 31.12.2016, og er nå i tråd med NTNU sine levetider og klassifisering.

Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.
Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

For eiendeler som inngår i åpningsbalansen er bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi lagt til grunn for verdifastsettelsen, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler.
Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. For tomter, bygninger, infrastruktur er gjenanskaffelsesverdien dels basert på estimater utarbeidet og dokumentert av virksomheten selv, og dels på kvalitetssikring fra og verdivurderinger utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, samt kunst og bøker er i utgangspunktet ikke inkludert i åpningsbalansen. Slike eiendeler er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten.
Finansieringen av varige driftsmidler, som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidler som finansieringen dekker.

For omløpsmidler, kortsiktig gjeld samt eventuelle øvrige forpliktelser som inkluderes i åpningsbalansen, er virkelig verdi benyttet som grunnlag for verdifastsettelsen.

Immaterielle eiendeler
Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler.*

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger
Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskriving for påregnelig ukurans.

Fordringer
Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel
Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner
De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta
Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Virksomhetskapital
Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet.. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapital ved enhetene.

Kontantstrøm
Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan
Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning
Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd / utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Bankkonti utenfor

NTNU

Dato 09.02.2016 Referanse

Notat

Til:	Viserektor Jørn Wroldsen, viserektor Marianne Synnes, avdelingsdirektør Ingrid Volden.
Kopi til:	
Fra:	Rektor Gunnar Bovim
Signatur:	

Fullmakt til å underskrive administrativ regnskapsavleggelse for 2015

I departementets brev av 16.desember 2015 "Årsregnskap for 2015" fastlegges fristene for institusjonenes regnskapsavleggelse for 2015.

I brevet fremgår at årsregnskap med ledelseskommentarer kan avgis administrativt pr 10.februar og at styrebehandlet årsrapport skal avgis til DBH innen 15.mars. Denne skal også skal inneholde årsregnskap og ledelseskommentarer og være signert av styret.

Ved den administrative avleggelsen av årsregnskap 2015 med ledelseskommentarer, som avgis pr 10.februar, gis følgende fullmakter:

- Viserektor Jørn Wroldsen gis fullmakt til å signere for tidligere Høgskolen i Gjøvik
- Viserektor Marianne Synnes gis fullmakt til å signere for tidligere Høgskolen i Ålesund
- Økonomidirektør ved tidligere Høgskolen i Sør-Trøndelag, Ingrid Volden, gis fullmakt til å signere for tidligere Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Årsrapport (2015-2016) med styrebehandlet årsregnskap 2015 avgis til DBH innen 15.mars, med ledelseskommentarer signert av styret.

Gunnar Bovim
rektor NTNU

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

SAKSFREMLEGG

Til behandling i: **Styremøte for stedlig styre ved NTNU i Ålesund 22. februar 2016**

O-sak	**3/16**
Tittel sak	**HIALS-STYR O–sak 3/16 – Saksfremlegg – *Årsregnskap 2015***
Saksansvarlig:	Per-Vidar Sæhaug
Saksbehandler:	Linda Myren Vada
Saksnr ephorte	2016/4087

Dato: 11.02.15

Tilråding:

Høgskolestyret tar Årsregnskapet for 2015 til etterretning.

Vedlegg:

Lederkommentarer
Årsregnskap 2015 m/noter

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Saksansvarlig: Frank Arntsen
Saksbehandler: Arne Rønning / Lindis Burheim

S-sak 14/16

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Salg av eiendommer - Heggdalen

Tilråding:
Rektor gis fullmakt til å selge de aktuelle teiger i tråd med retningslinjene omtalt i saksnotatet.

Bakgrunn:
Det Kongelig Norske Vitenskapers Selskap (DKNVS) har siden 1900 eid store eiendommer i Heggdalen, og Trondhjem Biologiske stasjon ble etablert her. Da Vitenskapsmuseet ble innlemmet i universitetet ble det foretatt en fradeling slik at den nåværende biologiske stasjonen står på NTNUs grunn, mens DKNVS har beholdt resten. Dette restarealet leies ut til forskjellige bedrifter.

Eiendomskartet på neste side viser at det er to mindre teiger langs strandlinjen som hører til NTNU, men som naturlig hører til eiendommene til DKNVS. Teigene er de feltene som er markert i grønt utenfor 418/7 og 418/4. Hvordan disse teigene har oppstått er uklart, det er mulig at det skyldes senere utfyllinger i strandsonen.

DKNVS ønsker å kjøpe teigene slik at deres areal kan utnyttes og utvikles uten å involvere NTNU. I utgangspunktet skal alt statlig salg kunngjøres og selges på det åpne markedet, men avhendingsinstruksen for staten gir anledning til direkte salg når det bare er én aktuell kjøper. Dette er åpenbart tilfelle her. Forutsetningen for et slikt direkte salg er at eiendommen selges til en takstpris. Kunnskapsdepartementet vil bli orientert om salget.

Norion Næringsmegling AS har vurdert verdien til kr 100 000. Det er da tatt hensyn til at hele området er regulert til industriformål. Det brukes i dag blant annet til bensin- og oljetanker og driftsbygninger i forbindelse med dette. Verdien er knyttet til rettigheten til strandlinjen, selve grunnen kan vanskelig utnyttes.

Det er utarbeidet et forslag til kjøpekontrakt som styret i DKNVS har fått til vurdering og akseptert. For at eiendomsoverdragelsen skal gjennomføres må teigene fradeles, skjøte lages og tinglyses. Kostnader i forbindelse med dette skal ifølge kontrakten dekkes av DKNVS.

Utskrift: 03.03.16 09:27~~02.03.16 19:27~~25.02.16 12:21 c:\ephorte\c

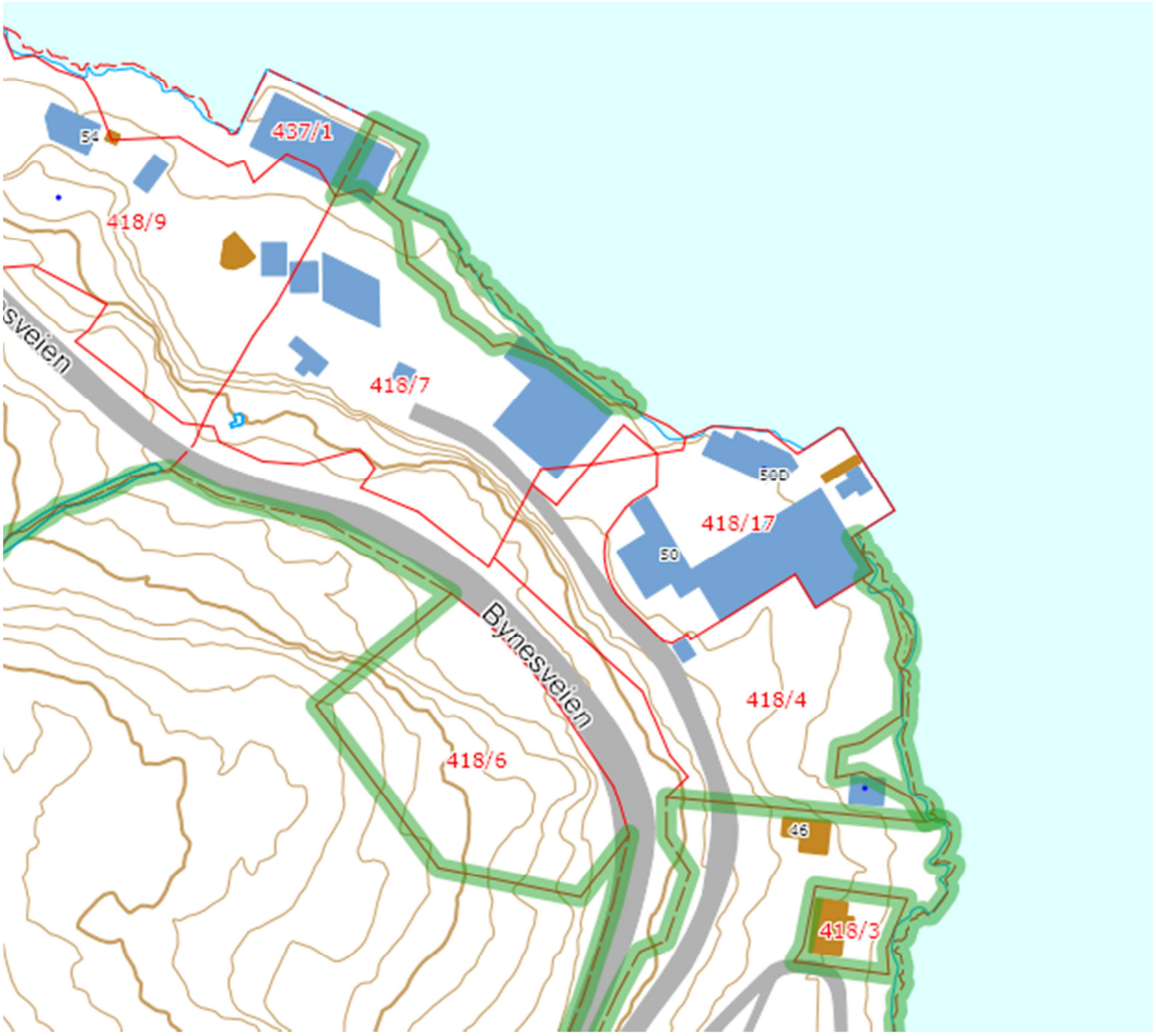
437/1
54
418/9
418/7
50D
418/17
50
Bynesveien
418/4
418/6
46
418/3

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 15/16

09.03.2016
Arkiv: 2016/6140
Saksansvarlig: Berit Kjeldstad
Saksbehandlere: Kjerstin Tobiassen og Marit Skimmeli

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: NTNUs kvalitetssystem for utdanning

Tilråding:

1. Styret vedtar «NTNUs kvalitetssystem for utdanning» (vedlegg 1)
2. Rektor gis fullmakt til å foreta justeringer i kvalitetssystemet

---

Bakgrunn

Norske universiteter og høyskoler har selv ansvaret for å sikre kvaliteten i studietilbudene sine, og skal ha interne system for kvalitetssikring av utdanningen. Alle fusjonspartnerne gikk inn i fusjonen med kvalitetssystem som er godkjent av NOKUT. «NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning» er det sist evaluerte og godkjente systemet (april 2014). Kunnskapsdepartementets og NOKUTs krav til UH-sektoren er i endring, og dette gjelder i stor grad kravene til arbeidet med å sikre og utvikle kvalitet i utdanning. I forbindelse med The Bologna Ministerial Conference i mai 2015, ble blant annet «The Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)» revidert. Rektor har vært opptatt av holde trykk på kvalitetsarbeidet i fusjonsprosessen, og har derfor prioritert arbeidet med å utvikle et felles kvalitetssystem.

Mandat og prosess

En ressursgruppe utpekt av «Arbeidsgruppe for studieadministrative funksjoner og tjenester» i fusjonsprosjektet fikk i august 2015 i oppdrag å fremme et forslag til helhetlig kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomheten. Mandatet sa at «Arbeidet med etablering av felles kvalitetssystem skal ta utgangspunkt i at NTNUs nåværende kvalitetssystem videreføres med nødvendige endringer og justeringer». Nytt kvalitetssystem har vært diskutert i blant annet Utdanningsutvalget og Dekanmøtet.

Kort om endringer i kvalitetssystemet

Det reviderte systemet innebærer ikke *vesentlige* endringer i kvalitetsarbeidet, og arbeidet i ressursgruppen har derfor i hovedsak bestått av harmonisering. Emne- og programevalueringer og årlig rapportering til styret har vært gjennomført, og avviksmeldinger har blitt håndtert. Det vil likevel bli endringer når det gjelder kravene til *hvordan* dette gjøres, og grad av endring varierer mellom fusjonsinstitusjonene. Eksempler på endringer (for noen) er:

- Emneevaluering hver gang emnet gjennomføres, og bruk av referansegrupper i emneevaluering.
- Dokumenthåndteringsverktøy for emne- og programrapporter.
- Krav om offentliggjøring av periodiske studieprogramevalueringer.
- Mandat for studieprogramledere og bruk av studieprogramråd.
- Elektronisk avvikssystem.

Kvalitetssystemet omfatter også porteføljeprosessen. Dette er tydeliggjort i systemet. Det ble i desember vedtatt felles «Krav til studier ved NTNU» og en «Veiledning for opprettelse av studier». «Veiledning for periodisk studieprogramevaluering» og «Veiledning for utvikling av studieplan» er under utarbeidelse. Lokale bestemmelser med relevans for kvalitetssystemet vil utvikles fortløpende.

Implementering
Systemet forventes tatt i bruk ved hele NTNU fra 1.8.2016, og skal være implementert innen utgangen av 2016. Implementert skal da forstås som at: Alle roller som er beskrevet i kvalitetssystemet skal kjenne systemet i sin helhet og etterleve kravene til sin rolle i praksis.

Flere er allerede i gang med piloter på enkelte nye elementer i systemet (eksempelvis piloter på emneevaluering). Det som har blitt pekt på som mest utfordrende i implementeringen er forståelse av roller og ansvar. Hovedsakelig handler dette om at det er en forskyving i roller og ansvar, spesielt knyttet til studieprogramleder. Dette vil kreve en bevisstgjøring rundt hva som ligger i de ulike rollene. Milepæler i det felles implementeringsarbeidet blir i første omgang rektors møte med instituttlederne den 15. mars og et seminar i Utdanningsutvalget den 20. april.

Vedlegg 1: «NTNUs kvalitetssystem for utdanning»

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

NTNUs kvalitetssystem for utdanning

Vedtatt av styret 9. mars 2016

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

NTNUs kvalitetssystem for utdanning

Innhold

1. Om kvalitetssystemet for utdanning 3

2. Mål for kvalitetsarbeidet 3

3. Roller, ansvar og oppgaver i kvalitetssystemet 4

4. Plan-, rapport- og oppfølgingsprosess 11

Lenkeliste 13

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

1. Om kvalitetssystemet for utdanning

NTNUs strategi vektlegger kvalitet i utdanningen og har som mål at «All utdanning er preget av kvalitet på høyt internasjonalt nivå, faglig og pedagogisk» og at «Alle fagmiljøer skal utvikle god utdanningsledelse og kvalitetskultur med bruk av systematisk evaluering og god oppfølging». Kvalitetssystemet skal bidra til at NTNU når disse målene.

NTNUs kvalitetssystem for utdanning beskriver mål for kvalitetsarbeidet og definerer roller, ansvar, oppgaver og oppfølgingsprosesser. I tillegg til kvalitetssystemet finnes føringer som er nedfelt i lov, forskrift og lokale bestemmelser. Se lenke 1, «Lokale bestemmelser med relevans for kvalitetssikring av utdanningen». Til støtte i kvalitetsarbeidet finnes verktøy, maler og eksempler på god praksis.

Fakultetene kan ha lokale veiledere som beskriver egne fora og prosesser som understøtter mål, krav og roller definert i dette dokumentet.

Målet for NTNUs kvalitetssystem for utdanning er å utvikle kvaliteten i utdanningen på alle nivå; bachelor, master og ph.d., og å sikre kvalitet i prosesser og aktiviteter som har betydning for utdanningskvaliteten. Spesifikke krav som gjelder enkelte utdanningsnivå eller utdanningsområder er beskrevet i lenke 2, «Felles standard for NTNUs ph.d.-utdanning».

2. Mål for kvalitetsarbeidet

Målet for kvalitetsarbeidet er at studentene oppnår det definerte læringsutbyttet for emnene og studieprogrammene.

Kvalitet i emner: Målet er å sikre at emnets læringsutbyttebeskrivelse er oppdatert og relevant, at læringsaktivitetene i emnet bidrar til at studentene oppnår det definerte læringsutbyttet og at det er sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelse, læringsaktivitetene og vurderingsformene.

Kvalitet i studieprogram: Målet er å sikre at studieprogrammets læringsutbyttebeskrivelse er oppdatert og relevant og at emnene som inngår bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet i studieprogrammet.

Kvalitet i studieprogramporteføljen: Målet er å sikre at NTNU ivaretar samfunnsoppdraget gjennom å tilby en helhetlig portefølje med relevant utdanning av høy internasjonal kvalitet i tråd med NTNUs strategi.

Kvalitet i administrative prosesser: Målet er å sikre at NTNU har effektive og hensiktsmessige administrative funksjoner og informasjonssystemer som samspiller med primæroppgavene og studentenes læring.

3. Roller, ansvar og oppgaver i kvalitetssystemet

Styret vedtar studieprogramporteføljen og har det overordnede ansvaret for at NTNU har et tilfredsstillende kvalitetssystem for utdanning. Ansvaret for at kvalitetsarbeidet gjennomføres i henhold til kravene er et linjeansvar, dvs. et ansvar for rektor, dekaner og instituttledere.

For å sikre kontinuitet og at målsettinger følges opp gjennom prioriteringer og tiltak, er kvalitetsarbeidet forankret i NTNUs ledelseslinje.

Ansvar kan ikke delegeres, men oppgaver kan delegeres. For eksempel kan dekan delegere oppgaver knyttet til utvikling av kvalitet i studieprogram til instituttleder eller studieprogramleder. Se lenke3, «Ledelse av studieprogram».

Figuren nedenfor viser NTNUs ledelseslinje med råd og utvalg og sammenhengen mellom disse i kvalitetsarbeidet:[1]

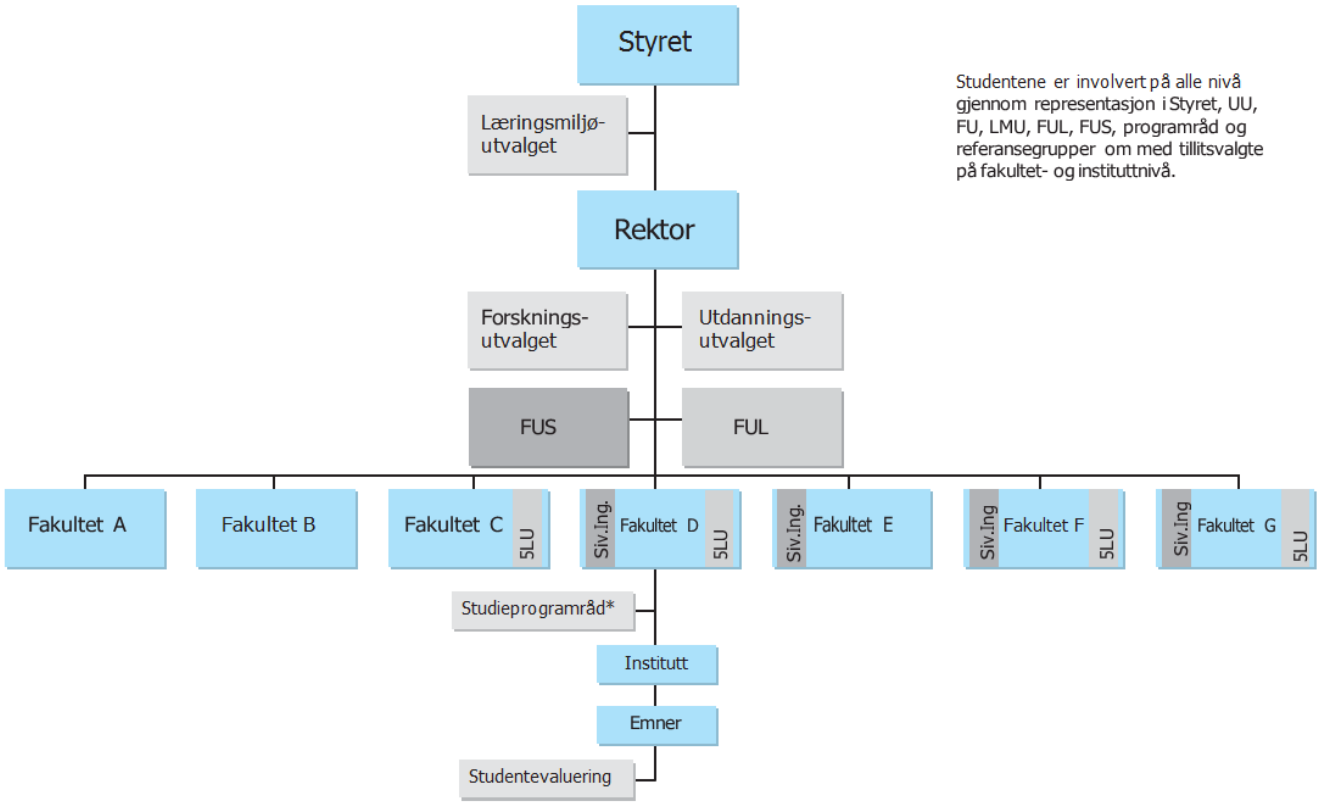

[1] Figuren vil bli endret i takt med organisasjonsendringene på NTNU.

Den enkelte student forventes å delta aktivt i evaluering gjennom å gi løpende tilbakemelding til faglærere og referansegruppene for sine emner, og å delta i referansegrupper, spørreundersøkelser, møter med mer.

Dersom studentene opplever at evalueringer ikke blir gjennomført eller fulgt opp i henhold til krav i NTNUs kvalitetssystem for utdanning, skal de melde fra om dette til studenttillitsvalgte, instituttledelse, programledelse eller fakultetsledelse. NTNU har et nettbasert avvikssystem hvor studentene kan melde fra dersom disse ikke følger opp. Se lenke 8, «Avvikssystem».

Referansegruppen skal ha løpende dialog med alle emnets studenter og representere studentene i referansegruppemøter. Referansegruppen skal skrive referansegrupperapport med forslag til tiltak, som sendes emneansvarlig.

Referansegruppemetodikk
Alle emneevalueringer skal inneholde studentevaluering, normalt gjennom referansegruppemetodikk. Se lenke 4, «Referansegruppemetodikk».

Studentdemokratiet skal representere studentene i kvalitetsarbeidet på alle nivå i organisasjonen: Styret, Utdanningsutvalget, Forskningsutvalget, Læringsmiljøutvalget, Forvaltningsutvalget for lektorutdanningene og Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen. Studentdemokratiet har tillitsvalgte på fakultet og instituttnivå og i alle studieprogramråd. Studenttinget har en politisk ledelse som skal bidra i prosessene på sentralt nivå og bistå tillitsvalgtapparatet.

Ph.d.-kandidatene er involvert i kvalitetsarbeidet på tilsvarende måte som ordinære studenter i relevante organer på alle nivå. Doktorgradskandidatenes interesseorganisasjon (DION) bidrar i prosessene ved behov.

Faglærer skal gjennomføre undervisnings og læringsaktiviteter som bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet. Der det bare er én faglærer, er denne også emneansvarlig. Faglærer skal ha løpende dialog med studentene om kvaliteten i emnet og ta opp med emneansvarlig faglige, pedagogiske og praktiske forhold som kan forbedre kvaliteten på emnet.

Emneansvarlig har ansvar for planlegging, koordinering og gjennomføring av emnet, slik at sammenheng mellom undervisning, læringsaktiviteter og vurdering, blir hensiktsmessig og bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet.

Emneansvarlig skal følge opp handlingsplan besluttet av instituttleder.

Emneevaluering

Krav
Ved hver gjennomføring skal emneansvarlig gjennomføre en emneevaluering. Alle emneevalueringer skal inneholde en studentevaluering, normalt basert på referansegruppe-metodikk. Ved minimum hver tredje gjennomføring av emnet skal emneansvarlig aktivt etterspørre tilbakemelding fra alle emnets studenter for å sikre at informasjonsgrunnlaget er representativt.

Emneansvarlig skal for hver gjennomføring utarbeide en emnerapport (se lenke 5 for mal) med forslag til handlingsplan. Rapporten lagres og gjenfinnes i dokumenthåndteringsverktøyet Doq. Alle fakultet skal ha en prosess for håndtering av rapporter som inneholder sensitive opplysninger.

Tema
Læringsutbyttebeskrivelsen: Er den oppdatert og relevant? Er den tydelig kommunisert til studentene? Er det god sammenheng mellom emnets læringsutbyttebeskrivelse og parallelle og tidligere emner?
Undervisnings og læringsaktivitetene: Hvordan bidrar de til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet? Er læringsaktivitet, nivå og progresjon hensiktsmessig? Hvordan er studentenes egeninnsats og motivasjon? Hvordan er læringsmiljøet?
Vurderingsformene: Er denne i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsen og undervisnings og læringsaktivitetene, slik at studentene prøves på en hensiktsmessig måte som bidrar til studentenes læring?

Grunnlag
Grunnlag for emneevalueringene er tidligere emne og programrapporter med handlingsplaner, referansegruppens tilbakemeldinger, tilbakemeldinger fra læringsassistenter og tilbakemeldinger aktivt innhentet fra hele studentgruppen som følger emnet og relevant statistikk.
Eksempel på statistikk: strykprosent, frafall, karakterfordeling.

Instituttleder skal påse at kvalitetssikring av instituttets emner gjennomføres i henhold til kravene over, og at kvalitetsarbeidet dokumenteres og inngår i den årlige kvalitetsmeldingsprosessen. Instituttleder vedtar handlingsplaner og følger opp disse gjennom ressurstildeling og personalledelse.

Studieprogramleder skal i henhold til mandatet *(*lenke 3) bidra til å utvikle læringsmiljø og faglig og pedagogisk kvalitet i studieprogrammet. Studieprogramleder er rådgivende og oppgavene utøves i tett dialog og samarbeid med dekan, instituttleder, emneansvarlige, faglærere og studenter. Utvikling av kvalitet i studieprogram er en kollektiv oppgave for fagmiljøet. Studieprogramleder leder studieprogramrådet og rapporterer til ansvarlig linjeleder. Studieprogramrapporten inngår i kvalitetsmeldingsprosessen. En kan være studieprogramleder for flere studieprogram.

Studieprogramrådet er et rådgivende organ som skal bidra i arbeidet med utvikling av kvaliteten i studieprogrammet. Studieprogramrådet skal bestå av studenter, vitenskapelig ansatte og administrativt ansatte.
Studieprogramrådet skal ha ekstern representasjon eller sørge for innspill fra eksterne aktører. Et studieprogramråd kan fungere som råd for flere studieprogram.

Studieprogramevaluering

Hvert år:
Krav
Studieprogramleder skal hvert år gjennomføre en studieprogramevaluering der studieprogrammets indre kvalitet er hovedfokus. Studieprogramleder skal utarbeide en studieprogramrapport (se lenke 6 for mal) med forslag til handlingsplan og vurdering av hvorvidt programmet bør gjennomgå en mer omfattende evaluering.

Tema
Er læringsutbyttebeskrivelsen faglig oppdatert og relevant? Bidrar alle emner og sammenhengen mellom disse til at studentene oppnår læringsutbyttet for programmet? Er læringsmiljøet i studieprogrammet godt? Er det utfordringer som tilsier at studieprogrammet bør gjennomgå en periodisk evaluering tidligere enn planlagt?

Grunnlag
Emnerapporter, studieprogramrapporter og datagrunnlag som søkertall, gjennomførings- og frafallsstatistikk, Studiebarometeret og andre undersøkelser.

Minimum hvert 5. år:
Krav
Dekan skal minimum hvert femte år påse at det gjennomføres en periodisk studieprogramevaluering med innspill fra studenter, arbeidsliv og eksterne aktører nasjonalt eller internasjonalt. Rapporten lagres og gjenfinnes i dokumenthåndteringsverktøyet Doq og skal være offentlig. Dekan rapporterer til rektor i kvalitetsmeldingen.

Tema
I tillegg til temaene i de årlige studieprogramevalueringene skal den periodiske programevalueringen ha særlig fokus på studieprogrammets samfunns- og arbeidslivsrelevans, og forholdet til NTNUs profil og strategi. Er det spesifikke utfordringer identifisert i de årlige programevalueringene som bør vies spesiell oppmerksomhet? Skal studieprogrammet videreføres i nåværende form, endres eller legges ned?

Grunnlag
Som for årlige studieprogramevalueringer, i tillegg til strategiplaner, relevante nasjonale og internasjonale undersøkelser og utredninger. I tillegg kan det være behov for å innhente målrettet datagrunnlag for eventuelt hovedfokus som er valgt for evalueringen.

Se «Veiledning for periodisk studieprogramevaluering».

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

Dekan har ansvar for at kvalitetssikring av fakultetets studieprogram gjennomføres i henhold til kravene. Dekan skal sørge for at alle studieprogram har en studieprogramleder og et studieprogramråd, og tilstrekkelige ressurser til studieprogramledelse og kvalitetsarbeid.

Dekan vedtar handlingsplaner og følger opp disse. Dekanens vurdering av forslag og beslutning om tiltak sendes til studieprogramleder, berørte instituttledere og ved tverrfakultære studieprogram til samarbeidende dekaner. Dekan rapporterer til rektor gjennom den årlige kvalitetsmeldingen.

Læringsmiljøutvalget (LMU)* rapporterer direkte til styret, og skal gi råd til styret og ledelsen i saker som vedrører læringsmiljøet ved NTNU. LMU skal ha et helhetlig og overordnet bilde på NTNUs arbeid med læringsmiljø. LMU avgir en årlig rapport til styret og gir innspill i den årlige kvalitetsmeldingsprosessen.

Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) og **Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene** (FUL) er organisert under rektor. FUS og FUL skal ivareta den tverrfakultære koordineringen av sivilingeniørutdanningen og lektorutdanningen og utvikle felles kvalitetskrav for programmene. FUS og FUL vedtar studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser. Utvalgene skal i henhold til sine mandater påse at kvalitetsarbeidet blir fulgt opp og utarbeide en årlig rapport med vekt på kvalitetsforbedrende tiltak. Rapportene behandles av rektor i kvalitetsmeldingsprosessen.

Forskningsutvalget (FU) er et strategisk rådgivende organ for rektor og utvalget skal blant annet utvikle forskerutdanningen og ivareta forskningsetikk.

Utdanningsutvalget (UU) er et strategisk rådgivende utvalg for rektor innenfor utdanningsområdet, og skal gi råd til rektor om kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten og den årlige kvalitetsmeldingen.

Rektor har ansvar for kvalitetsarbeidet. Rektor rapporterer til styret gjennom den årlige kvalitetsmeldingen, som også inneholder plan for tiltak og oppfølging.

Rektor gjennomfører læringsmiljø-, kandidat- og arbeidsgiverundersøkelser i 3-årssykluser.

**For fullstendige versjoner av utvalgenes mandat, se lenke 7.*

Disse undersøkelsene tilrettelegges slik at fakultetene kan benytte datagrunnlaget i sine kvalitetssikringsprosesser.

NTNU har et **Råd for samarbeid med arbeidslivet** (RSA) hvor arbeidslivet blant annet kommer med råd og innspill til NTNUs utdanningsprofil og -tilbud for å møte fremtidens kompetansebehov.

Styret har ansvar for at NTNU har et kvalitetssystem for utdanning og at dette evalueres minimum hvert femte år. Styret vedtar hvert år NTNUs kvalitetsmelding og studieprogramporteføljе. Grunnlaget for dette arbeidet er Rektors kvalitetsmelding til Styret og saken om studieprogramporteføljen, i tillegg til relevant datagrunnlag om NTNUs virksomhet og samfunnets behov.

Utvikling av studieporteføljen

Tiltak fra emneevalueringene og de årlige studieprogramevalueringene implementeres i den årlige studieplanprosessen.

På bakgrunn av periodiske studieprogramevalueringer skal det vurderes om eksisterende studieprogram skal nedlegges ned eller endres. "Krav til studier" og tilhørende veiledninger beskriver prosess, krav til prosedyrer og innhold.

Ved opprettelse av nye studieprogram skal kravene gitt i "Krav til studier" og tilhørende veiledninger oppfylles. Her må det blant annet synliggjøres hvordan det nye programmet bidrar til å oppfylle NTNUs strategi.

Styret vurderer den helhetlige studieporteføljen i styresak i juni, og vedtar endringer I studieporteføljen i oktober. Opptaksrammer vedtas av styret i november/desember.

Oppsummering av roller, ansvar og oppgaver

Studenter	Oppgave
Den enkelte student forventes å delta aktivt i evaluering gjennom å gi løpende tilbakemelding til faglærere og referansegruppene for sine emner, og å delta i referansegrupper, spørreundersøkelser, møter med mer.	- Dersom studentene opplever at evalueringer ikke blir gjennomført eller fulgt opp i henhold til krav i NTNUs kvalitetssystem for utdanning, skal de melde fra om dette til studenttillitsvalgte, instituttledelse, programledelse eller fakultetsledelse. - Referansegruppen skal ha løpende dialog med alle emnets studenter og representere studentene i referansegruppemøter. - Studentdemokratiet skal representere studentene i kvalitetsarbeidet på alle nivå i organisasjonen. - Ph.d.-kandidatene er involvert i kvalitetsarbeidet på tilsvarende måte som ordinære studenter i relevante organer på alle nivå.

Faglærer	Oppgave
Faglærer skal gjennomføre undervisnings og læringsaktiviteter som bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet.	- Faglærer skal ha løpende dialog med studentene om kvaliteten i emnet og ta opp med emneansvarlig faglige, pedagogiske og praktiske forhold som kan forbedre kvaliteten på emnet.

Emneansvarlig	Oppgave
Emneansvarlig har ansvar for planlegging, koordinering og gjennomføring av emnet.	- Emneansvarlig skal påse at sammenheng mellom undervisning, læringsaktiviteter og vurdering, blir hensiktsmessig og bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet. - Emneansvarlig skal følge opp handlingsplan besluttet av instituttleder.

Instituttleder	Oppgave
Skal påse at kvalitetssikring av instituttets emner gjennomføres i henhold til kravene.	- Instituttleder skal påse at kvalitetsarbeidet dokumenteres og inngår i den årlige kvalitetsmeldingsprosessen. - Instituttleder vedtar handlingsplaner og følger opp disse gjennom ressurstildeling og personalledelse.

Studieprogramleder	Oppgave
Skal lede studieprogramrådet og rapportere til ansvarlig linjeleder.	- Studieprogramleder skal bidra til å utvikle læringsmiljø og faglig og pedagogisk kvalitet i studieprogrammet. - Studieprogramleder er rådgivende og oppgavene utøves i tett dialog og samarbeid med dekan, instituttleder, emneansvarlige, faglærere og studenter. - Studieprogramleder skal skrive studieprogramrapporten som inngår i kvalitetsmeldingsprosessen.

Studieprogramrådet	Oppgave
Studieprogramrådet gir råd i arbeidet med utvikling av kvaliteten i studieprogrammet.	- Studieprogramrådet skal bestå av studenter, vitenskapelig ansatte og administrativt ansatte. - Studieprogramrådet skal ha ekstern representasjon eller sørge for innspill fra eksterne aktører. - Et studieprogramråd kan fungere som råd for flere studieprogram

Dekan	Oppgave
Dekan har ansvar for at kvalitetssikring av fakultetets studieprogram gjennomføres i henhold til kravene.	- Dekan skal sørge for at alle studieprogram har en studieprogramleder og et studieprogramråd, og tilstrekkelige ressurser til studieprogramledelse og kvalitetsarbeid. - Dekan vedtar handlingsplaner og følger opp disse. Dekanens vurdering av forslag og beslutning om tiltak sendes til studieprogramleder, berørte instituttledere og ved tverrfakultære studieprogram til samarbeidende dekaner. - Dekan rapporterer til rektor gjennom den årlige kvalitetsmeldingen.

Læringsmiljøutvalget (LMU)	Oppgave
LMU gir råd til styret og ledelsen i saker som vedrører læringsmiljøet ved NTNU.	- LMU skal ha et helhetlig og overordnet bilde på NTNUs arbeid med læringsmiljø. - LMU avgir en årlig rapport til styret og gir innspill i den årlige kvalitetsmeldingsprosessen.

Forvaltningsutvalgene (FUS/FUL)	Oppgave
FUS/FUL skal ivareta den tverrfakultære koordineringen av sivilingeniørutdanningen og lektorutdanningen.	- FUS/FUL skal ivareta den tverrfakultære koordineringen av sivilingeniørutdanningen og lektorutdanningen og utvikle felles kvalitetskrav for programmene. - FUS og FUL vedtar studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser. - Utvalgene skal i henhold til sine mandater påse at kvalitetsarbeidet blir fulgt opp og utarbeide en årlig rapport med vekt på kvalitetsforbedrende tiltak. Rapportene behandles av rektor i kvalitetsmeldingsprosessen.

Utdannings og Forskningsutvalgene	Oppgave
Er rektors strategisk rådgivende utvalg for utdannings- og forskningsområdene.	- Skal rådgi rektor om kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten og om den årlige kvalitetsmeldingen.

Rektor	Oppgave
Har ansvar for kvalitetsarbeidet.	- Rektor rapporterer til styret gjennom den årlige kvalitetsmeldingen, som også inneholder plan for tiltak og oppfølging. - Rektor gjennomfører læringsmiljø-, kandidat- og arbeidsgiverundersøkelser i 3-årssykluser.

Styret	Oppgave
Styret har ansvar for at NTNU har et kvalitetssystem for utdanning og at dette evalueres minimum hvert femte år.	- Styret vedtar hvert år NTNUs kvalitetsmelding og studieprogramportefølje.

4. Plan-, rapport- og oppfølgingsprosess

Oppfølging av kvalitetsarbeidet er en del av virksomhetsstyringen på NTNU. Den årlige kvalitetsmeldingen til styret er et viktig redskap i NTNUs kvalitetssystem for utdanning og for arbeidet med utdanningskvalitet i organisasjonen.

Arbeidet med kvalitetsmeldingen og studieporteføljen bygger på rektors dialogmøter og rapporterings- og oppfølgingsprosesser gjennom alle nivå i organisasjonen.

Rektor utarbeider årlig felles grunnlagsdata på studieprogram og fakultetsnivå som benyttes i kvalitetsmeldingsprosessen. Kvalitetsmeldingen beskriver virksomheten i studieåret og prosessen er gjennomgående: institutt og fakultet analyserer kvaliteten i sine emner og studieprogram og hvilke nødvendige tiltak det fordrer på institutt, fakultetsnivå og eventuelt rektornivå. Sammen med meldinger fra FUS, FUL og LMU utgjør fakultetenes meldinger grunnlag for rektors kvalitetsmelding for NTNU, som legges fram for NTNUs styre.

Årshjul for kvalitets- og porteføljeprosessen:[2]

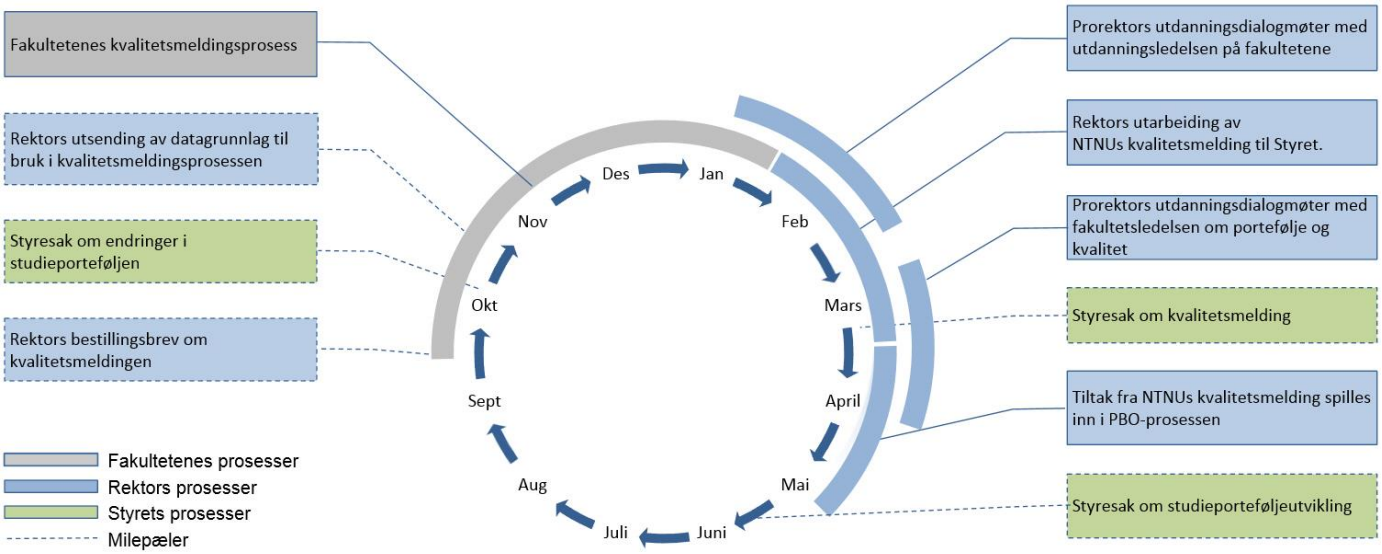

[2] Årshjulet vil bli justert I takt med endringer i kvalitets- og porteføljeprosessen.

Figuren viser prosessen for rapportering og oppfølging gjennom vedtak og handlingsplaner i NTNUs kvalitetssystem for utdanning:

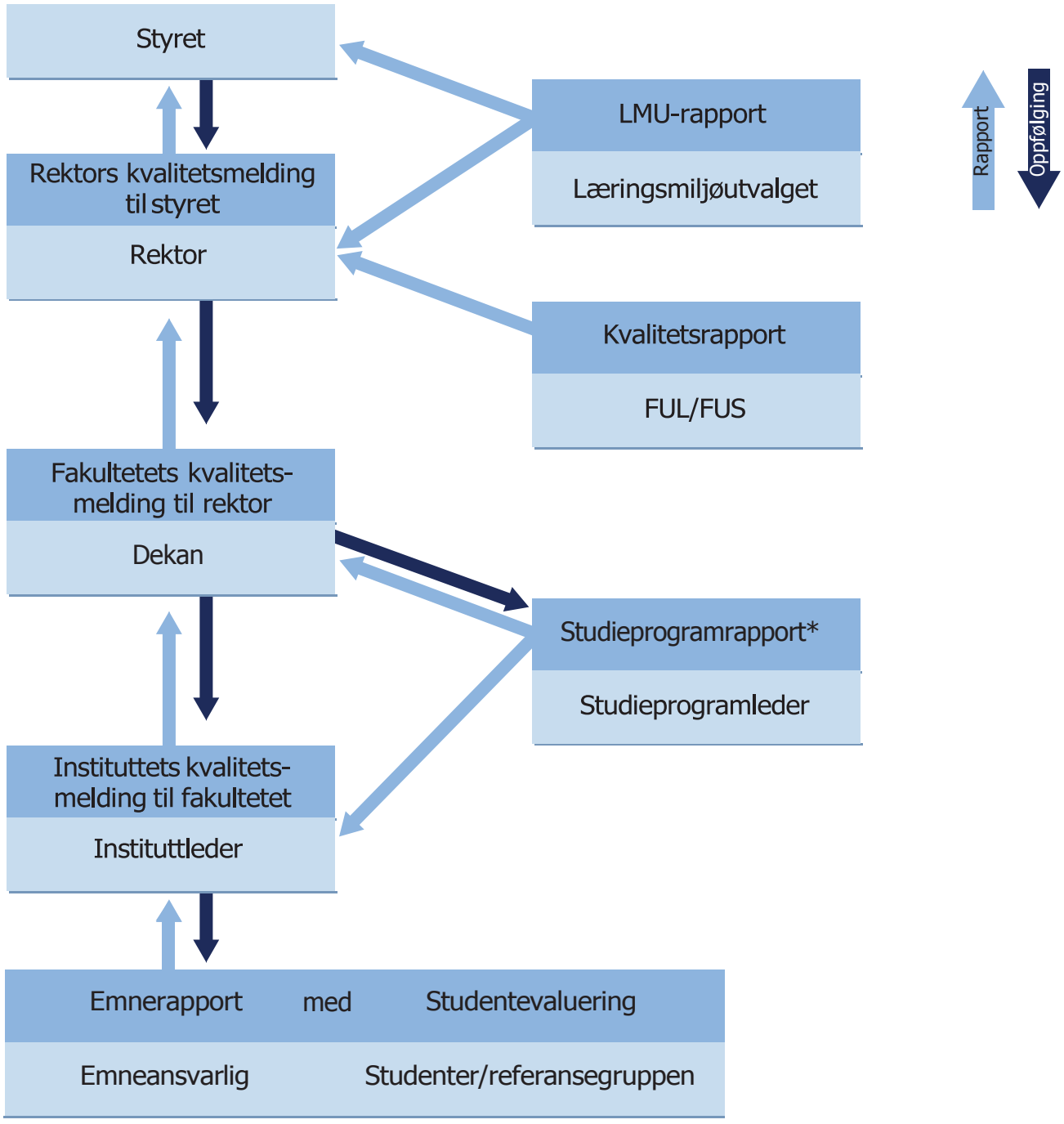

** Studieprogramleder rapporterer til dekan eller til instituttleder avhengig av hvor oppgavene knyttet til kvalitetssikring av studieprogram er delegert. Der studieprogramleder rapporterer til instituttleder, kan også oppfølging gjøres av instituttleder.*

Lenkeliste

1) Lokale bestemmelser med relevans for kvalitetssikring av utdanningen

2) Felles standard for NTNUs ph.d.-utdanning: https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/H%C3%A5ndbok+for+doktorgradsutdanningen

3) Ledelse av studieprogram: https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Ledelse+av+studieprogram

4) Referansegruppemetodikk: https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Referansegruppe+-+kvalitetssikring+av+utdanning

5) Mal for emnerapport: https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Skrive+emnerapport#section-Skrive+emnerapport-Mal+for+emnerapport

6) Mal for studieprogramrapport: https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Evaluere+studieprogram+-+for+studieprogramleder

7) Utvalgsmandat: https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Oppgaver+for+r%C3%A5d+og+utvalg+i+kvalitetssikring+av+utdanning

8) Avvikssystem: https://innsida.ntnu.no/avvik

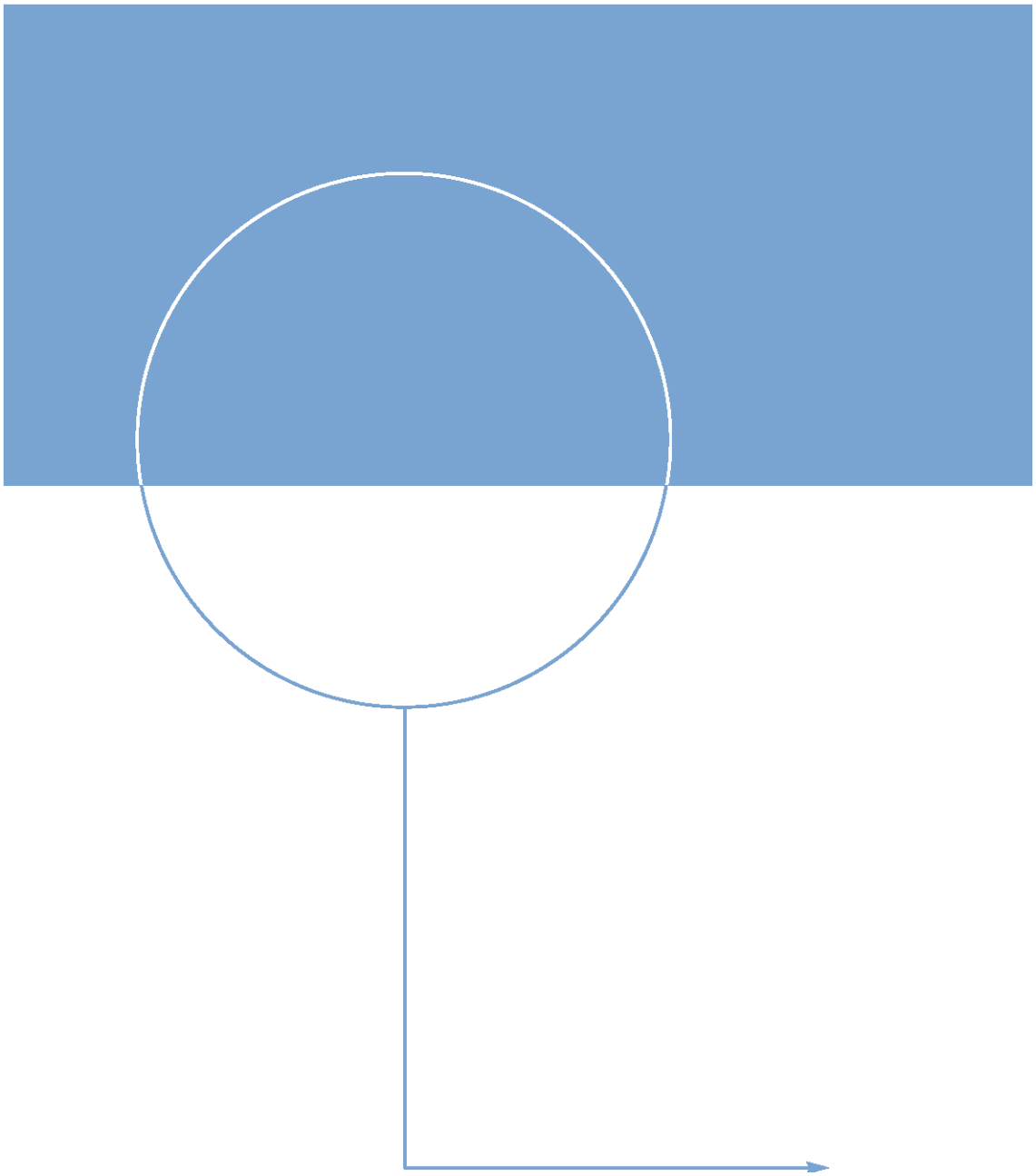

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

NTNU **S-sak 16/16**
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
09.03.16
Arkiv: 2015/14704
Saksansvarlig: Berit Kjeldstad
Saksbehandler: Marit Skimmeli

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Kvalitetsmeldinger for utdanning 2014-15

Tilråding:
Styret tar kvalitetsmeldingene for utdanning 2014-2015 til etterretning.

I henhold til gjeldende kvalitetssikringssystemer skal rektor legge fram årlig kvalitetsmelding for styret. Hensikten er å gi styret et helhetlig bilde av utdanningskvaliteten og identifisere områder det er behov for å arbeide videre med. Analyser av studieprogrammenes innhold og relevans fra kvalitetsmeldingsprosessen blir brukt som grunnlag i studieporteføljesaken i juni, der fusjonsmålene om samordning av studieporteføljen følges opp.

I perioden det rapporteres for besto NTNU av fire institusjoner. Første del av denne saken inneholder sammendrag av de tidligere høyskolenes meldinger for kalenderåret 2014 og NTNUs kvalitetsmelding for studieåret 2014/2015. Meldingene i sin helhet er vedlagt. For neste rapporteringsperiode (studieåret 2015/16) vil det blir lagt fram en felles kvalitetsmelding med utgangspunkt i felles kvalitetssystem for utdanning.

På bakgrunn av de fire meldingene i denne rapporteringsperioden foreslås områder det er aktuelt å komme tilbake til i plan- og budsjettprosessen for 2017. Disse områdene er beskrevet i del to av denne saken.

1. Sammendrag av kvalitetsmeldinger

1.1 Sammendrag av kvalitetsmelding Høgskolen i Ålesund 2014

Studenttilfredshet
Oppstartsundersøkelsen viser at mer enn 90% av studentene er fornøyd med oppstarten ved HiÅ. Det er gjort mye godt utviklingsarbeid på utdanningssiden med evalueringer av studieprogram og emner. Gjennomføring av prosjektet «slutt å slutte», for å motvirke frafall. I tillegg er det etablert tilbud om Skrivementor for studenter. I Studiebarometeret 2014 er det generelle inntrykket at studentene i stor grad er tilfreds med studieprogrammene (skår 4,1), men at det er potensiale for forbedring i oppgaver knyttet til undervisning og veiledning. HiÅ skårer godt på spørsmål om relevans (skår 4,3). Utfordringer, sett fra studentene, er å opprettholde en god kontakt med arbeids- og næringslivet. De legger også vekt på at faglærere skal ha god pedagogisk kompetanse og at det benyttes studentaktive læringsformer der dette er mulig og egner seg. Utdanninger med betydelig innslag av praksis ønsker også at praksisveiledernes veilederkompetanse styrkes.

Andre vurderinger
Alle avdelinger har personale som er knyttet mot forskning- og/eller utviklingsarbeid. Dette skaper grunnlag for at studenter kan velge bachelor- og masteroppgaver i tilknytning til samarbeidspartnere både i næringslivet og offentlig sektor. Det er utarbeidet felles prosedyrer og rutiner for inngåelse av avtaler, spesielt når det gjelder forskning- og prosjektsamarbeid, slik at samarbeidet kan dokumenteres og systematiseres. Det er også publisert en forskningshåndbok knyttet til ekstern virksomhet. Kandidatundersøkelse er gjennomført, men rapport ikke ferdigstilt før publisering av kvalitetsrapporten.

På tross av enkelte utfordringer når det gjelder rekruttering av ansatte, har HiÅ en generell økning i ansatte med førstekompetanse. Det jobbes med å finne en god balanse mellom rekruttering av ansatte med god forskningskompetanse og solid næringslivserfaring.

1.2 Sammendrag av kvalitetsmelding Høgskolen i Gjøvik 2014

Studenttilfredshet
Studiebarometeret viser at studentene i stor grad mener at studieprogrammene er engasjerende, faglig utfordrende og at de består av emner som henger godt sammen. Total tilfredshet med studieprogrammene gis en skår på 4,2, mens relevans for arbeidslivet gis en skår på 4,3. Studentene vurderer teoretisk læringsutbytte som godt. Det er også positivt at studentene vurderer utvikling av egen evne til refleksjon og kritisk tenkning, til samarbeid og til å jobbe selvstendig som positivt. Tydeligste utfordring, sett fra studentene, er å øke kunnskap om og egen erfaring med forsknings og utviklingsarbeid.

Studentene er også fornøyde med hvordan undervisningen dekker studieprogrammets lærestoff. Tydeligste utfordring er knyttet til individuell oppfølging av studenten og kvaliteten på de tilbakemeldingene studentene får på sitt arbeid. Studentene har en positiv opplevelse av det sosiale og faglige miljøet. Bibliotektjenester vurderes positivt. Tydeligste utfordring er knyttet til lokaler for undervisning og studiearbeid. Studentene etterspør også bedre informasjon om utvekslingsmuligheter i de enkelte studieprogram.

Andre vurderinger
Høgskolen i Gjøvik har en studieporteføljе som i stor grad møter samfunnets behov. Høgskolens studietilbud vurderes også som attraktive, målt i søkertall.
Avdelingene har arbeidet målrettet med tiltak for å utvikle kvaliteten i studieprogrammene i 2014, bla. med tiltak for å styrke gjennomstrømming i studieprogrammene. Det er også inngått avdelingsvise avtaler om kvalitetsutvikling med studentorganisasjonen. Hver avdeling har også avsatt faglige ressurser til prosjektet «Læringslaboratoriet» for videre utvikling av teknologistøttede læringsprosesser. Avdelingenes fagmiljø har god kontakt med sine respektive bransjer/bransjeforeninger, for å sikre studieprogrammenes relevans.

1.3 Sammendrag av kvalitetsmelding Høgskolen i Sør-Trøndelag 2014

Studenttilfredshet
Oppstartundersøkelsen viser at studentene totalt sett er fornøyde med oppstarten på HiST (skår 75 på en skala fra 0-100). Studentene mener at oppstarten i stor grad bidro til at de følte seg godt mottatt som nye studenter, samt at oppstarten i forholdsvis stor grad bidro til at studentene følte seg inkludert i et godt sosialt miljø. Fadderordningen Quak! får også jevnt over gode skår.

HiST skårer svært godt på Studiebarometerets spørsmål om relevans, og ligger over gjennomsnittet i sektoren for alle spørsmålene. Avdeling for sykepleie (ASP) utmerker seg med toppskår (4,8 og 4,9) på samtlige spørsmål.

Kandidatundersøkelsen viser til dels svært gode resultat: Om lag 9 av 10 kandidater oppgir å være yrkesaktive, og 4 av 10 har fått jobb før endt utdanning.
8 av 10 nevner at utdanningen var viktigste kvalifiserende faktor med hensyn til nåværende jobb, og respondentene er i meget stor grad tilfredse med jobben de nå har. Viljen til å anbefale andre å studere ved HiST er totalt sett stor (skår 79 på en skala fra 0-100), respondentene er totalt sett tilfredse med utdanningen de fikk ved HiST (skår 77), og 7 av 10 ville valgt samme studium om igjen dersom de skulle begynne å studere i dag.

Andre vurderinger

Gode resultat	• Avdeling for teknologi har gjennomført prosjektet «Fakta om frafall», som reduserte frafallet fra 18 % til 8 %. • Høgskolens studieplanveileder ble revidert i 2014, og har fått gode skussmål både fra NOKUT og andre høgskoler. • Med et gjennomsnitt på 2 kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass ligger HiST godt over sektorens gjennomsnitt på 1,8. • HiST plasserer seg over både sektoren og andre statlige høyskoler når det gjelder gjennomføring på normert tid. • Avdeling for lærer- og tolkeutdanning har fått positiv nasjonal oppmerksomhet rundt sine lærerutdanninger, som er fremholdt som forbilledlige av kunnskapsministeren.
Vær oppmerksom på	• Det fortsatt en del utdanninger som ikke har tilsynssensor på plass, selv om det er jobbet med i 2014. • Strykprosenten på HiST ser ut til å være på vei nedover, og ligger litt under sammenlignbare institusjoner. • Strykprosenten i praksis er lav, og det må kontinuerlig jobbes med gode rutiner for kvalitetssikring av praksis. • I Studiebarometeret ser vi at på spørsmålet om lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid skårer vi betydelig lavere enn sektoren, med en HiST-skår på 3,1 mot sektorens 3,5.
Største utfordringer	• Selv om HiST ligger under gjennomsnittet for frafall i sektoren, er det enkelte studieprogram som har meget høyt frafall. • HiST befinner seg på lista over de ti institusjonene med størst nedgang i publiseringspoeng fra 2013 til 2014, med en prosentmessig nedgang på 9,8 %. • Vi ser en jevn nedgang i antall utreisende studenter i perioden 2011-2014. Her ligger HiST langt under - og stadig lengre under - egne målsetninger, samtidig som vi også plasserer oss langt under sektoren i faktiske resultat.

1.4 Sammendrag av NTNUs kvalitetsmelding 2014-15

I 2014-15 har NTNU hatt hovedfokus på utvikling av robuste og attraktive studieprogram som møter samfunnets framtidige behov, satsningen NTNU Toppundervisning og etablering av universitetsskoler.

Hovedtrekkene i fakultetenes kvalitetsmeldinger knyttet til de tre faste målepunktene ramme-/innsatskvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet er som følger:

1. Ramme-/innsatskvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?
Det er generelt god søkning til NTNUs studieprogram, også ph.d., og det jobbes godt sentralt og lokalt med ulike rekrutteringstiltak. Antall primærsøkere holder seg høyt, og inntakskvaliteten er jevnt over god. Den fysiske infrastrukturens betydning for læringsmiljøet løftes opp og fakultetene ønsker mer støtte til utvikling av læringsareal. Digitalt læringsmiljø blir stadig viktigere og digitalisering av utdanning vil kreve stor innsats i årene framover. Flere fakultet setter av midler til egne utviklingstiltak og til etablering av pedagogiske støttesenter. De er opptatt av at vårt sentrale apparat skal gi bistand til oppbygging, og samarbeide med disse.

2. Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?
Satsningen NTNU Toppundervisning og de innovative prosjektene har ført til økt interesse for utvikling av utdanning, og bidrar til å skape kultur for mer nytenking og utprøving. Flere fakultet jobber nå med å forberede søknad om SFU. Arkitekt sitt langsiktige og systematiske arbeid resulterte i Kunnskapsdepartementets pris for utdanningskvalitet for NTNU Live Studio. Utvikling av læringsmiljø i studieprogram har fått økt oppmerksomhet, og det anses som spesielt viktig å styrke studentenes tilhørighet til faget og til fagmiljøet. På samme måte er god integrering av ph.d.-kandidatene i forskergrupper viktig. For å støtte ph.d.-kandidatene gjennomfører fakultetene oppstartssamtaler og framdriftsrapporter tas mer aktivt i bruk.

3. Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?
Frafallet er fremdeles generelt høyt på bachelorprogrammene, for noen program over 50 %. Samtidig begynner man nå å se effekten av iverksatte tiltak. 2-årige mastergrader har god gjennomføringsgrad (helt opp i 100 %), mens bildet er svært variert for de 5-årige mastergradene. Her bidrar tidligfrafall til svake resultater når man gjør opp status etter fem år. Frafall på ph.d.-programmene er gjennomgående lavt. Samfunnsrelevansen i studieprogrammene vurderes jevnt over som god, dette bekreftes blant annet av NTNUs arbeidsgiverundersøkelse. Våre ph.d.kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet, dette gjelder spesielt kandidater fra teknologifakultetene.

2. Områder det er behov for å jobbe videre med

For 2016 er følgende hovedprioritering og virksomhetsmål vedtatt for utdanningsområdet**:**
Framtidsrettede studier og innovative læringsformer
- NTNU skal starte arbeidet med samordning av studieporteføljen
- NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning
- NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon

På bakgrunn av de fire framlagte meldingene er det spesielt tre hovedområder hvor det etterlyses tiltak: utvikling av fleksible læringsarealer, pedagogisk utvikling og digitalisering.

Areal: For å realisere mål om utvikling av innovativ utdanning tar flere fakultet opp behovet for støtte til utvikling av areal som er bedre tilpasset nye læringsformer. Det etterlyses en helhetlig tenkning for tilstrekkelig og fleksible læringsarealer på kort og mellomlang sikt, dvs før campusprosjektet. Nytt i år er at tilbakemeldingene ikke bare handler om mengde og type læringsareal, men at behovet for areal knyttes til arbeidet med å bygge opp under læringsmiljø og programidentitet. Pilotforsøk med «programareal» har gitt positive effekter i form av redusert frafall og bedre faglige prestasjoner, og er således viktig for å forbedre gjennomstrømmingen på NTNU. Eiendom har satt av midler til utvikling av læringsareal i perioden 2016-2017 (5 millioner pr. år), og det bør vurderes om det er tilstrekkelig.

Videre er det to områder vi har løftet tidligere og hvor aktiviteter er igangsatt. Tilbakemeldinger i kvalitetsmeldingen understreker behovet for å holde trykket oppe på disse områdene:

Pedagogisk utvikling: Fakultetene etterspør i større grad et etablert og solid støtteapparat for pedagogisk utvikling. Sentralt har vi Seksjon for universitetspedagogikk (Uniped), og det er etablert et Læringsstøttesenter og en rekke utviklingsprosjekter gjennom NTNU Toppundervisning. Flere fakultet setter av midler til egne utviklingstiltak og til etablering av pedagogiske støttesenter. De er opptatt av at vårt sentrale apparat skal gi bistand til oppbygging, og samarbeide med disse. Arbeidet med pedagogisk meritteringssystem vil i en oppstartsfase medføre økt behov for ressurser i sentrale støtteenheter, blant annet til kompetanseheving, og til vurdering av pedagogiske porteføljer fra de som søker status som meritterte. Har vi tilstrekkelig pedagogisk kompetanse og kapasitet?

Digitalisering: Vi løftet i fjor fram digitalisering av utdanning som et viktig område som vil kreve ekstraordinær innsats i årene framover. Det er i 2016 budsjettert med SO-midler og midler fra NTNU Toppundervisning til arbeidet med virksomhetsmål 10 («NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon»). Fakultetene har i flere år meldt om behovet for en helhetlig tenkning rundt bruk av IT-støttesystemer. Det er behov for å samordne og se digitalisering innenfor alle NTNU virksomhetsområder i sammenheng.

Vedlegg[1]:

- HiST kvalitetsrapport 2014
    - Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2015
- HiÅ kvalitetsrapport 2014
    - Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2015
- HiG kvalitetsrapport 2014
    - Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2015
- NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2014-2015
    - Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2015

[1] Læringsmiljøutvalgene (LMU) skal årlig avgi rapport til styret om arbeid med studentenes læringsmiljø. Utvalgenes årsrapporter er vedlagt i sin helhet.

Kvalitetsrapport 2014

Høgskolen i Sør-Trøndelag

HS-V-34/15 Kvalitetsrapport HiST 2014

Innhold

1 INNLEDNING 4

1.1 OM KVALITETSRAPPORTEN 4
1.1.1 NØKKELTALL 4
1.1.2 GODE RESULTAT 5
1.1.3 VÆR OPPMERKSOM PÅ 7
1.1.4 STØRSTE UTFORDRINGER 7
1.2 ORGANISERING OG FORANKRING AV KVALITETSARBEIDET VED HIST 9
1.2.1 HØGSKOLENS KVALITETSSYSTEM OG KVALITETSRAPPORTEN 9
1.2.2 UNDERSØKELSER OG EVALUERINGER 10
1.2.3 ANDRE AKTIVITETER 12

2 GJENNOMFØRTE TILTAK I 2014 14

2.1 TILTAK PÅ INSTITUSJONSNIVÅ 14
2.1.1 OPPFØLGING AV ANDRE TILTAK FRA KVALITETSRAPPORTEN 2013 14
2.2 TILTAK PÅ AVDELINGSNIVÅ 17

3 ANALYSE AV STUDIEKVALITETEN I HIST 18

3.1 LÆRINGSUTBYTTE 18
3.1.1 ANTALL UTEKSAMINERTE KANDIDATER 18
3.1.2 KARAKTERER 19
3.1.3 ANDEL SOM BESTÅR PRAKSIS 22
3.1.4 OPPLEVD LÆRINGSUTBYTTE OG RELEVANS – STUDIEBAROMETERET 2014 23
3.1.5 OPPLEVD LÆRINGSUTBYTTE OG RELEVANS–KANDIDATUNDERSØKELSEN 2015 25
3.1.6 VURDERING AV OM UNDERVISNING OG VURDERINGSFORMER ER TILPASSET LÆRINGSUTBYTTE 27
3.2 INNTAKSKVALITET 27
3.2.1 ANTALL KVALIFISERTE FØRSTEVALGSSØKERE PER STUDIEPLASS 27
3.2.2 KARAKTERNIVÅ FOR FRAMMØTTE STUDENTER 28
3.2.3 HELHETLIG TILFREDSHET MED MOTTAKET 28
3.2.4 STUDIEFORBEREDENDE MOTTAK PÅ PROGRAMMET 30
3.2.5 REKRUTTERINGSTILTAK PÅ AVDELING/PROGRAM 32
3.2.6 FRAFALL 32
3.3 UNDERVISNINGSKVALITET 34
3.3.1 STUDENTER PER UNDERVISNINGS-, FORSKNINGS- OG FORMIDLINGSÅRSVERK 34
3.3.2 PUBLIKASJONSPOENG PER UNDERVISNINGS-, FORSKER- OG FORMIDLINGSSTILLING 34
3.3.3 GJENNOMFØRING 36
3.3.4 STUDENTMOBILITET 36
3.3.5 OPPLEVD TILFREDSHET MED UTVEKSLINGSOPPHOLD I UTLANDET 38
3.3.6 OPPLEVD UNDERVISNINGSKVALITET 40
3.3.7 STUDIEEVALUERINGER PÅ AVDELINGS/PROGRAMNIVÅ 40
3.4 RESSURSER OG LÆRINGSMILJØ 41
3.4.1 ANDEL FØRSTESTILLINGER AV TOTALT ANTALL UNDERVISNINGS-, FORSKNINGS- OG FORMIDLINGSSTILLINGER 41
3.4.2 STUDENTENES OPPLEVELSE AV RESSURSER OG LÆRINGSMILJØ – STUDIEBAROMETERET 42
3.4.3 ANDRE EVALUERINGER OG VURDERINGER 43

TABELLER OG FIGURER.....46

FORKORTELSER.....47

KILDER OG LENKER.....48

OVERSIKT OVER KVALITETSINDIKATORER.....49

KONVERTERINGSGRAF TILFREDSHETSSKÅR 50

1 Innledning

1.1 Om kvalitetsrapporten

I henhold til universitets – og høgskolelovens § 9.1 har høgskolestyret ansvar for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet. Den årlige kvalitetsrapporten er et sentralt underlag for høgskolestyrets vurdering av kvaliteten innen utdanning og læringsmiljø.

Kvalitetsrapporten ser på om det er samsvar mellom høgskolens resultat på et sett utvalgte indikatorer sett opp mot egne mål/ambisjonsnivå slik de fremkommer i måltavla eller Strategisk plan 2010-2015.[1] Rapporten ser også på hvordan vi ligger an i forhold til sektoren. Undersøkelser som utrykker studentenes grad av tilfredshet gis stor plass.

Hver avdeling skriver en egen kvalitetsrapport med analyse på avdelings- og programnivå, som er tilgjengelige sammen med høgskolens kvalitetsrapport:
http://hist.no/content/89289/Kvalitetsrapport-2014

Liste over tabeller og figurer, forkortelser, kilder og lenker, oversikt over kvalitetsindikatorer, samt konverteringsgraf for sammenligning av evalueringsskår med ulik skala, er å finne bakerst i rapporten.

1.1.1 Nøkkeltall

I 2014 hadde HiST 8853 registrerte studenter, og øker dermed studenttallet fra 2013 med 397 studenter.

58,8 % av studentmassen er kvinner (58,4 % i 2013).[2] Gjennomsnittet i sektoren er 59,9 % (uendret fra 2013) kvinner. Kjønnsfordelingen varierer sterkt fra avdeling til avdeling. Mens Avdeling for sykepleie (ASP) og Avdeling for helse- og sosialfag har en kvinneandel på hhv. 85,6 % og 80,4 %, har Avdeling for informatikk og e-læring (AITeL) og Avdeling for teknologi (AFT) en kvinneandel på hhv. 18 % og 34,5 %. Det er relativt små endringer i denne fordelingen fra tidligere år. Fordelingen gjenspeiler fordelingen i sektoren for øvrig.

Inkludert stipendiater hadde høgskolen 491 faglige årsverk, en økning på 15,2 faglige årsverk fra i fjor. Antall studenter (heltidsekvivalenter) per faglige årsverk er 18,3, mot et gjennomsnitt i sektoren på 15.

[1] Høgskolen har vedtatt et sett kvalitetsindikatorer som danner grunnlag for kvalitetsrapporteringen på avdelings- og institusjonsnivå: http://hist.no/kvalitetsindikatorer/

[2] Samtlige tall i dette avsnittet er hentet fra NOKUT-portalen: http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/ eller Tilstandsrapport for høyere utdanning 2015, heretter kalt Tilstandsrapporten 2015 eller bare Tilstandsrapporten. Merk at det kan være diskrepans mellom tallene i Tilstandsrapporten og tall fra DBH benyttet i høgskolens måltavler og høgskolens kvalitetsrapporter. Dette skyldes mest sannsynlig ulike beregningsgrunnlag.

Også i 2014 skårer HiST godt på de viktigste nasjonale parameterne innenfor utdanningsområdet:

Tabell 1.2.1 Resultater for utvalgte parameter på utdanningsområdet 2014:

	HIST	SH	UNIV.	ALLE	REF.
Kvalifiserte førsteprioritetssøkere pr. studieplass, bachelor	2,0	1,7	1,6	1,7	V2.3
Poengsnitt for studentene som tas opp	42,4	39,6	43,3	41,7	V2.4
Nye studiepoeng per registrerte student, heltidsekvivalenter (egenfinansiert)	50,2	48,7	43,2	45,5	V2.10
Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet høsten 2011 på 3-årige bachelorutdanninger organisert som fulltidsstudium, per vår 2014 (fortsatt student oppgitt i blått)	56,4 23,3 20,4	52,6 25,4 22,0	35,8 32,2 32,0	37,6 36,2 26,2	2.15A (prosent)
Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet høsten 2012 på 2-årige masterutdanninger organisert som fulltidsstudium, per vår 2014 (fortsatt student oppgitt i blått)	47,4 12,6 40,0	34,8 23,1 42,1	41,8 17,3 41,0	37,3 25,3 37,4	V2.20A (prosent)
Gjennomføring i forhold til avtalt utdanningsplan	89,8	87,7	81,9	-	V2.25

Kilde: Tilstandsrapporten (referanse til tabell i høyre kolonne). Gjennomsnittstall for hhv. statlige høgskoler (SH), universiteter (Univ.), samt alle statlige og private læresteder (Alle).

1.1.2 Gode resultat

Frafallsprosjektet
Tradisjonelt har frafallet på ingeniørutdanningene i Norge vært høyt (ca. 30-35%), og ved Avdeling for Teknologi (AFT) lå det på omkring 18% i 2010/11. AFT har systematisk arbeidet med å redusere frafall ved å kartlegge årsakene til frafallet (prosjekt «Fakta om frafall»), for deretter å gjennomføre en rekke begrunnede og målrettede tiltak. Det dreier seg om pedagogiske og sosiale tiltak og tiltak spesielt rettet mot jenter, og med et fokus på første årskull. AFT har i dag et frafall på 8%. Dette er tall som viser at den målrettede innsatsen har gitt resultater.

Studieplanveilederen
Høgskolens studieplanveileder ble revidert i 2014. I tillegg til gode skussmål fra NOKUT, har veilederen også blitt lagt til grunn for utviklingen av tilsvarende veiledere ved andre høgskoler.[3]

Relevans
I Studiebarometeret 2014 er det stilt spørsmål om studentenes tilfredshet med opplevd relevans, når det gjelder relevans for aktuelle yrkesområder, jobbmuligheter, kunnskap som er viktig i arbeidslivet og ferdigheter som er viktige i arbeidslivet.

Her skårer HiST svært godt, og ligger over gjennomsnittet i sektoren for alle spørsmålene. Avdeling for sykepleie (ASP) utmerker seg med toppskår (4,8 og 4,9) på samtlige spørsmål.

Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass og karakternivå for frammøtte studenter
Selv om HiST ikke når sin egen ambisiøse målsetning om 2,2 kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass, ligger høgskolen med sitt gjennomsnitt på 2 kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass godt over sektorens gjennomsnitt på 1,8.

[3] Årsrapport HiST 2014 s.13.

Gode tilfredshetsskår hos førsteårsstudentene
Oppstartundersøkelsen viser at studentene totalt sett er fornøyde med oppstarten på HiST. På en skala fra 0-100 der 100 er best gir studentene skår 75 på spørsmålet om de alt i alt er fornøyd eller misfornøyd med oppstarten på HiST. I tillegg sier studentene at oppstarten i stor grad bidro til at de følte seg godt mottatt som nye studenter (skår 78) samt at oppstarten i forholdsvis stor grad bidro til at studentene følte seg inkludert i et godt sosialt miljø (skår). Fadderordningen Quak! får også jevnt over gode skår. Studentene opplevde i stor grad at fadderuka og Quak! hjalp dem med å skape et sosialt miljø for seg selv og andre (skår 76).

Gjennomføring på normert tid
HiST plasserer seg over både sektoren og andre statlige høyskoler når det gjelder gjennomføring på normert tid.

Gode tilfredshetsskår hos kandidatene
Kandidatundersøkelsen viser til dels svært gode resultat:

- Om lag 9 av 10 kandidater oppgir å være yrkesaktive.
- Blant respondenter som *ikke* er yrkesaktive, så kategoriserer 7 av 10 seg selv som studenter.
- 7 av 10 av de yrkesaktive oppgir å ha fast stilling.
- 8 av 10 jobber i 100 prosents stilling.
- Om lag 4 av 10 har fått jobb før endt utdanning. Om lag 3 av 10 fikk jobb innen en måned etter endt utdanning. Halvparten har fått jobben de har nå ved å søke på utlyst stilling.
- 8 av 10 nevner at utdanningen var viktigste kvalifiserende faktor med hensyn til nåværende jobb.
- Respondentene er i meget stor grad tilfredse med jobben de nå har.
- Viljen til å anbefale andre å studere ved HiST er totalt sett stor (skår 79 på en skala fra 0-100).[4]
- Respondentene er totalt sett tilfredse med utdanningen de fikk ved HiST (77 poeng).
- 7 av 10 ville valgt samme studium om igjen dersom de skulle begynne å studere i dag.

Respondentene er svært tilfredse med kunnskap og ferdigheter de har fått innenfor *teamarbeid og samarbeid med andre* (skår 78) samt *studiets evne til å gi kompetanse som arbeidslivet krever og etterspør* (skår 74).

Nasjonal oppmerksomhet rundt lærerutdanningen
ALT har lyktes i å få positiv nasjonal oppmerksomhet rundt sine lærerutdanninger, Kunnskapsministeren har gjentatte ganger fremholdt masterutdanningene ved ALT som forbilledlige. HiST innfrir dermed politiske myndigheters forventninger til prioritering av lærerutdanning. Dette er svært positiv også sett i lys av innføring av femårig master for all lærerutdanning fra 2017 og kommende fusjon med NTNU.

[4] Her er det store forskjeller mellom avdelingene. Viljen til å anbefale er størst hos Handelshøyskolen Master, og ALT Master (begge 91 poeng), Handelshøyskolen - Bachelor (90 poeng) samt AITeL - Bachelor (87 poeng). ASP – Bachelor er minst fornøyd (58 poeng).

1.1.3 Vær oppmerksom på

Bruk av tilsynssensor
Selv om det er arbeidet med implementeringen av tilsynssensor i 2014, er det fortsatt en del utdanninger som ikke har dette på plass.[5]

Strykprosent på vei ned
Resultatet for HiST i 2014 er en strykprosent på 7,6 %. Vi ligger dermed litt under sammenlignbare institusjoner.[6] Strykprosenten på HiST ser også ut til å være på vei nedover[7]. Vi ser etter trender i karakternivå og strykprosent over tid, så dette er en trend å følge med på, uten at det foreløpig er nødvendig å sette inn særskilte tiltak.

Andelen som består praksis
De siste årene har avdelingene meldt om lav strykprosent[8], samtidig som det rapporteres om gode rutiner for kvalitetssikring av praksis. Dokumentasjon av kvalitetssikring av praksis ble meldt inn til NOKUT-komiteen som en av våre største utfordringer i vår innsending av status og utfordringer i kvalitetsarbeidet i HiST. Selv om komiteen registrerte at vi har enkelte utfordringer knyttet til kvalitetssikring av praksis, mente de samtidig at vi hadde dette under kontroll. På grunn av problemstillingene knyttet til praksis er det nødvendig å holde et ekstra godt øye med at rutinene for kvalitetssikring av praksis følges opp og videreutvikles i nye NTNU. Det er opprettet en egen arbeidsgruppe for praksis i fusjonsprosjektet, og kvalitetsrutiner for praksis er også et viktig tema i ressursgruppa for kvalitetssikring av nye NTNU.

Fysisk læringsmiljø
Studiekvalitetsutvalget har tidligere uttrykt bekymring for studentenes lave tilfredshet med det fysiske læringsmiljøet, særlig sett i lys av de pågående samlokaliseringsprosessene, med flytting, oppussing og midlertidighet. Bekymringen har spesielt knyttet seg til tilrettelegging av undervisningsrom og antall grupperom. I Studiebarometeret ser vi at på spørsmålet om lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid, skårer vi betydelig lavere enn sektoren, med en HiST-skår på 3,1 mot sektorens 3,5.

1.1.4 Største utfordringer

Frafall på enkelte studieprogram
Selv om HiST ligger under gjennomsnittet for frafall i sektoren, er det enkelte studieprogram som har meget høyt frafall. I lys frafallsprosjektet på AFT som viser at tiltak gir en markant

[5] Årsrapport HiST 2014 s.13.
[6] Vedlegg til Tilstandsrapporten 2015 s.62, tabell V2.28 Strykprosent 2005-14.
[7] Tilstandsrapporten 2014 s.67.
[8] Bildet er likevel ikke helt entydig. Enkelte praksisemner har høy strykprosent. Emnet Generell tolkepraksis ved ALT har 17,4 prosent ikke bestått. Emnet HSYK1001 Grunnleggende ferdigheter i sykepleie i bachelorstudiets 1.år, har en strykprosent på 12,4. Det er likevel verdt å merke seg at dette emnet har en individuell ferdighetseksamen i ferdighetslaboratorium i høgskolen, og ikke er et praksisstudieemne i tradisjonell forstand.

nedgang i frafallstallet, anbefales det at lignende eller andre egnede tiltak iverksettes på de aktuelle studieprogrammene.

Lavt antall publikasjonspoeng
HiST ble trukket fram i Tilstandsrapporten 2014 som del av gruppa med statlige høyskoler med lavt antall publiseringspoeng per faglige stilling, definert som under 0,35 publiseringspoeng.[9] I år befinner HiST seg på lista over de ti institusjonene med størst nedgang i publiseringspoeng fra 2013 til 2014, med en prosentmessig nedgang på 9,8 %.[10] Dette er ikke i samsvar med høgskolens strategi.

Studentutveksling
Det største gapet mellom mål og resultat ligger på området utreisende studenter. Mens målene oppjusteres, ser vi en jevn nedgang i antall utreisende studenter i perioden 2011-2014. Her ligger HiST langt under - og stadig lengre under - egne målsetninger, samtidig som vi også plasserer oss langt under sektoren i faktiske resultat.

[9] Tilstandsrapporten 2014 s.93.
[10] Vedlegg til Tilstandsrapporten 2015 s. 80, tabell V4.2.

1.2 Organisering og forankring av kvalitetsarbeidet ved HiST

1.2.1 Høgskolens kvalitetssystem og kvalitetsrapporten

I 2010 vedtok høgskolen et nytt kvalitetssystem for virksomheten: Kvalitetssystem for utdanning og læringsmiljø ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST). Kvalitetssystemet finnes her: http://hist.no/kvalitetssystem/.

Kvalitetsrapporten er en del av høgskolens kvalitetssystem, som består av både utvalg/forum, rapportering, undersøkelser, evalueringer og andre arrangement:

Figur 1.3.1 HiST kvalitetskart

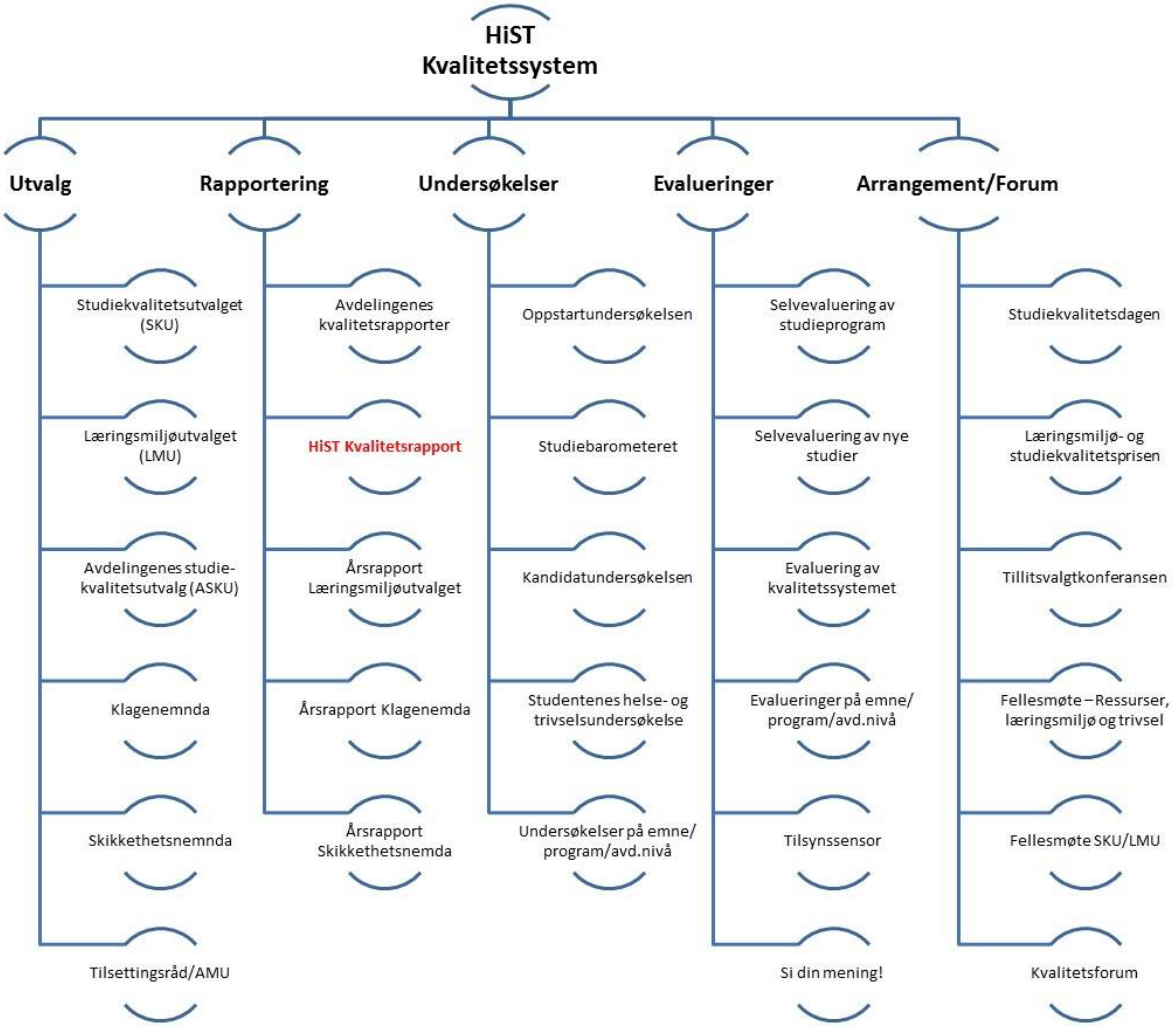

1.2.2 Undersøkelser og evalueringer

Hva	Beskrivelse	Kommentar
Oppstartundersøkelsen	Høsten 2014 ble inntakskvalitetsundersøkelsen omdøpt til oppstartundersøkelsen og gjennomført for niende gang. Undersøkelsen måler opplevd kvalitet innenfor dimensjonen *inntakskvalitet*, definert som studentenes opplevde tilfredshet som utdanningssøker og som fersk student. Etter en stor revisjon i 2008, har undersøkelsen de siste seks årene blitt gjennomført tilnærmet uforandret. Dette gir gode muligheter for å se utviklingen i resultater over de siste årene.	Gjennom oppstartundersøkelsen avdekkes også respondentenes informasjons- og kontaktbehov i søkeprosessen, årsaker til at studenten takket ja til studieplass, kvaliteten på informasjonen fra høgskolen til studenten før studiestart, og funksjonaliteten til åpningsarrangementene og de faglige og sosiale oppleggene ved studiestart. Resultatene fra oppstartundersøkelsen 2014 finnes her: http://hist.no/content/84496/Oppstart-2014
Studiebarometeret	Studiebarometeret ble gjennomført for første gang høsten 2013. Dette er en nasjonal undersøkelse i NOKUT-regi.	Mer informasjon om undersøkelsen og resultat for sektoren er å finne her: http://www.studiebarometeret.no/. Resultater for HiST er å finne her: http://hist.no/content/77110/Studiebarometeret
Kandidat-undersøkelsen	Kandidatundersøkelsen ble gjennomført våren 2013 og våren 2015.[11] I undersøkelsen ble det innhentet svar fra studenter uteksaminert i hhv. 2010 og 2011 og 2012 og 2013, og spurt om følgende forhold: Arbeidslivstilknytning, jobbsøkerprosessen, studiets relevans i forhold til arbeidslivet, omdømme og total tilfredshet.	Hele undersøkelsen er å finne på: http://hist.no/kandidat/
Studentenes helse- og trivsels-undersøkelse (SHOT)	SHOT ble gjennomført i 2010, og gjennomført på nytt våren 2014.	Resultat fra undersøkelsen er å finne her: https://www.sit.no/nyhet/trondheimsstudentene-mest-forn%C3%B8yde
Undersøkelser på emne/program/avd. nivå	Ved høgskolen har ansvaret for evalueringer av undervisningskvalitet på avdelings-, program- og emnenivå vært delegert til avdelingene. Avdelingene gjennomfører til dels omfattende evalueringer, som det kan leses mer om i avdelingsrapportene. Rutinen er å finne her: http://hist.no/content/39079/Studieevalueringer-pa-alle-avdelinger-ved-HiST	Flere avdelinger har lagt ut bekrivelser av egne evalueringer på sine kvalitetssider på nett: http://hist.no/content/37177/Avdelingene
Selvevaluering av utvalgte studieprogram	Hensikten med selve evalueringen var primært læring gjennom evaluering med økt studiekvalitet som langsiktig resultat, samt kvalitetssikring av studietilbudet. Samtidig var det viktig at sterke sider	Rutinen ble terminert i 2014 (jf. SKU-sak 8/14). Forslag til ny rutine er lagt på is grunnet fusjonen. Rutiner for studieprogramevaluering vil inngå i kvalitetssikringssystemet for nye NTNU.

[11] Det ble også gjennomført en kandidatundersøkelse våren 2007, men kun for noen utvalgte bachelorprogram. Les mer om undersøkelsen her: http://hist.no/content/51363/Kandidatundersokelsen

	som fremkommer i selvevalueringen synliggjøres slik at de kan danne grunnlag for erfaringsoverføring og organisasjonslæring.	
Selvevaluering av nye studieprogram	Hensikten med selvevalueringen av nyopprettede studieprogram var å sikre at studiet har den relevans, omfang, og kvalitet som var planlagt ved opprettelsen av studiet – og at studiet opererer i tråd med gjeldende regelverk.	Rutinen ble terminert i 2014 (jf. SKU-sak 8/14). Forslag til ny rutine er lagt på is grunnet fusjonen. Rutiner for studieprogramevaluering vil inngå i kvalitetssikringssystemet for nye NTNU.
Evaluering av kvalitetssystemet	Evaluering av kvalitetssystemet er en årlig aktivitet i høgskolens kvalitetsarbeid. Evalueringen foretas i ledermøtet, bestående av rektoratet, dekanatet og direktører, samt Studentparlamentets ledelse.	I 2014 ble ikke det ordinære evalueringsmøtet gjennomført. I stedet ble det gjennomført et forarbeid til planlagt revisjon av kvalitetssystemet fom. 2015, basert på tidligere evalueringer og innspill. Planene ble lagt på is grunnet fusjonen. Det utarbeides et nytt kvalitetssikringssystemet for nye NTNU basert på kvalitetssikringssystemet til nåværende NTNU i perioden 2015-2016.
Evalueringer på emne/program/avd. nivå	Evalueringer på emne/program/avd.nivå er en samlepost som gir avdelingene mulighet til å oppsummere og dra inn andre relevante evalueringer og vurderinger som er foretatt i løpet av året. For eksempel avviksmeldinger og kvalitative evalueringer på avdelingsnivå.	Avdelingene har i ulik grad lagt ut oversikt over sine evalueringer på avdelingenes kvalitetssider på vev: http://hist.no/content/37177/Avdelingene
Tilsynssensor	Høgskolens rutine for bruk av tilsynssensor ble vedtatt av Studie- og kvalitetsutvalget i desember 2010, og det er forventet at avdelingene implementerte ordningen i 2011. Bruken av tilsynssensor rapporteres i avdelingenes kvalitetsrapporter. Rutinen er å finne her: http://hist.no/tilsynssensor/	Studiekvalitetsutvalget har ikke behandlet noen klagesaker fra tilsynssensor i 2014. Avdelingene er bedt om å beskrive bruken av tilsynssensorordningen i avdelingsrapportene kapittel 2.2.
Si din mening!	Det elektroniske meldingssystemet på HiST sine internettsider er etablert som et lavterskeltilbud for tilbakemeldinger fra studenter ved HiST. Studentene gis her muligheten til å si sin mening om utdanningskvalitet og læringsmiljø. Prosedyrebeskrivelsen angir ansvar og saksbehandlingsrutiner i forbindelse med det elektroniske meldingssystemet på HiST sine internettsider: http://hist.no/studiekvalitet/si-din-mening/	I 2014 mottok vi 2 seriøse henvendelser. Til sammenligning mottok vi 2 seriøse henvendelser i 2013 og 1 seriøs henvendelse i 2012. Det lave antallet henvendelser gjør det vanskelig å se noe mønster i tilbakemeldingene.

1.2.3 Andre aktiviteter

Hva	Beskrivelse	Kommentar
Studiekvalitetsdagen	Studiekvalitetsdagen er et årlig arrangement for alle studenter og tilsatte, der aktuelle temaer knyttet til kvalitetssikring settes på dagsordenen.	Studiekvalitetsdagen 2014: Utdanning for alle – Universell utforming av læringsmiljøet ble gjennomført i november. Tema: Alle høyere utdanningsinstitusjoner er gjennom lovverket pålagt å arbeide for et universelt utformet læringsmiljø, og for individuell tilrettelegging der hvor dette ikke er mulig. Hva er innholdet i plikten til universell utforming for lærestedene? Hvilke rettigheter har studentene i denne sammenheng? Hvem berøres av dette på Høgskolen i Sør-Trøndelag? Studiekvalitetsdagen var et fellesarrangement mellom HiST og Studentparlamentet.
Læringsmiljø- og studiekvalitetsprisen	Formålet med læringsmiljø- og studiekvalitetsprisen ved HiST er at den skal gi anerkjennelse til miljøer ved høgskolen som har gjort en betydelig innsats for å fremme studentens læring gjennom god faglig og pedagogisk innsats. I dette ligger en tydelig påskjønnelse til miljøer som på en bevisst måte bidrar til nyskaping og utvikling. Prisen er også ment å skulle være en inspirasjon for andre og stimulere til økt innsats for bedre læringsmiljø- og/eller studiekvalitet.	I 2014 ble læringsmiljø- og studiekvalitetsprisen delt ut til en faggruppe fra MATteknologi, ALT og Mattilsynet som har gjort en markert innsats for læringsmiljø og studiekvalitet gjennom sin utvikling av en undervisningsmodul innenfor smitte fra mat. Les mer om prisutdelingen her: http://hist.no/content/84098/Hedres-for-utvikling-av-ny-undervisningsmodul
Tillitsvalgtkonferansen	Tillitsvalgtkonferansen ble gjennomført for syvende år på rad høsten 2014. Målet med konferansen er firedelt: - følge opp NOKUT sin anbefaling om opplæring av studenttillitsvalgte, også avtalefestet med Studentparlamentet. - Sikre rask opplæring i vervet som tillitsvalgt, også for tillitsvalgte på avdelinger som sliter med kontinuitet i tillitsvalgtarbeidet. - Sørge for at studenttillitsvalgte får kontakter og nettverk på tvers av avdelingene -"hjelp	Oppmøtet er fortsatt meget bra og konferansen får gjennomgående gode tilbakemeldinger fra deltakerne. Informasjon og program finnes på: http://hist.no/tillitsvalgtkonferansen/

	til selvhjelp". - Markere at dette er et prioritert område i høgskolen – møte med rektor og studiedirektør.	
Fellesmøte – Ressurser, læringsmiljø og trivsel	Hver vår arrangeres det et fellesmøte med SKU, LMU, ASKU, ledelsen og SP med tema «Ressurser, læringsmiljø og trivsel».	Fellesmøtet ble avholdt 19. mars. Temaet var Studiebarometeret, og vi hadde bl.a. invitert NOKUT til å holde innledning for oss. Program og innlegg er å finne her: http://hist.no/content.ap?thisId=77904
Fellesmøte SKU/LMU	Hver høst skal det arrangeres et fellesmøte mellom SKU og LMU der aktuelle tema tas opp.	Fellesmøtet ble avholdt 31. oktober, med Studentenes helse- og trivselsundersøkelse som tema. Resultat fra undersøkelsen er å finne her: https://www.sit.no/nyhet/trondheimsstudentene-mest-forn%C3%B8yde
Kvalitetsforum	Kvalitetsforum er en uformell møteplass for å diskutere saker relatert til kvalitetsarbeidet for saksbehandlerne på avdeling. Kvalitetsforum ledes av kvalitetsutreder.	I 2014 ble det avholdt ett møte i forumet. Tema var evaluering av siste kvalitetsrapportprosess, informasjon om årets prosess, gjennomgang av indikatorer og andre aktuelle saker knyttet til evalueringer og rutiner.
Avvikshåndtering	Det er i systembeskrivelsen "Kvalitetssystem for utdanning og læringsmiljø ved HiST" (s. 15) definert hvilke forhold som regnes som avvik. Avvikshåndtering er integrert i det kontinuerlige arbeidet med kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, hovedsakelig i form av tiltaksplaner i forbindelse med studieevalueringer.	SKU har ikke behandlet noen klager fra praksisfeltet, særskilte påpekninger fra LMU, Klagenemnda og Skikkethetsnemnda, eller særskilte påpekninger fra ekstern sensor/tilsynssensor eller NOKUT i 2014. Det er heller ikke registrert noen markerte endringer i karakterfordeling i 2014 for HiST.

2 Gjennomførte tiltak i 2014

2.1 Tiltak på institusjonsnivå

2.1.1 Oppfølging av andre tiltak fra Kvalitetsrapporten 2013

Kvalitetsrapporten er i utgangspunktet skrevet som en ren resultatrapport, uten tiltak og handlingsplaner. Likevel avdekket analysen i fjorårets rapport noen enkeltområder høgskolen bør være oppmerksomme på, samt de største utfordringene i form av gap mellom resultat og ambisjonsnivå. Tiltak siden sist er beskrevet under:

Antall studenter per faglig tilsatt

I sektoren var det i 2013 gjennomsnittlig 12,6 studenter per faglig tilsatt.[12] For universiteter var tallet 8,8, mens det for statlige høyskoler var 17,7.[13] HiST plasserte seg dermed rett over gjennomsnittet for statlige høyskoler med sitt resultat på 17,9. HiST hadde i 2013 det laveste forholdstallet siden 2008 (DBH), men forskjellene mellom avdelinger og fagområder var stor. Særlig Handelshøyskolen mente at deres høye forholdstall var et risikoområde for studiekvalitet.

Det er ikke gjennomført særskilte tiltak på institusjonelt nivå i 2014, men utviklingen følges. For 2014 ser man at snittet for høgskolen er noe forverret, men de to fagmiljøene med flest studenter per faglig tilsatt i 2013 har nå en liten bedring. For fagmiljøene med færrest studenter per faglig tilsatt i 2013 er utviklingen omvendt og det er i 2014 en svak økning i antall studenter per faglig tilsatt. Høgskolen har god søkning og gode opptak. Høsten 2014 møtte det noe flere studenter enn forventet på flere avdelinger, noe som isolert sett bidrar til en (kortsiktig) økning i forholdstallet.

Lavt antall publikasjonspoeng

HiST ble i Tilstandsrapporten 2014 trukket frem som del av gruppa med statlige høyskoler med lavt antall publiseringspoeng per faglige stilling, definert som under 0,35 publiseringspoeng.[14] HiST sitt mål for 2013 var 0,4, mens resultatet ble 0,32. Mens strategien vår er å øke den vitenskapelige publiseringen, ble målet for 2014 nedjustert til 0,35. Dette var kanskje mer realistisk, men lavt, og ikke i samsvar med egen strategi.

HiST 2020 var et prosjekt hvor et viktig siktemål har vært å skape sterkere fagmiljøer og på sikt gjøre det lettere å tilfører ressurser til forskningsmiljøer med stort publiseringspotensiale. Prosjektet så også på hvordan lederlinjene kunne styrkes for å bedre høgskolens forskningsresultater. Det er forventet at det tar tid før resultatene er sporbare i faktisk gjennomført publisering.

[12] DBH, Tilsatterapport: Studenter per årsverk i UFF-stillinger (faglig tilsatte). Merk at tallene muligens ikke er sammenlignbare, da det ligger ulik telling til grunn i DBH-tabellen og måltavla 2013. Resultatet i måltavla for 2013 var 17,9 (7754,5/434,1), mens det i DBH var 17,7 (8456/477,3).
[13] Ibid.
[14] Tilstandsrapporten 2014 s.93.

Studentmobilitet
I 2013 var det igangsatt to prosjekt for å løfte den strategiske satsingen på internasjonalisering. Likevel ble det påpekt at Studentmobilitet fortsatt er et område der det er et stort gap mellom ambisjonsnivå og resultat.

I følge årsrapporten har HiST prioritert systematisk internasjonalt samarbeid,[15] og et eget strategisk prosjekt har i 2014 utviklet en plan for heving av aktiviteten på arbeidet med internasjonalisering i forskning og utdanning som skulle realiseres i 2015. Formålet med prosjektet og handlingsplanen var å søke strategiske midler til en tyngre satsing på internasjonalisering for 2015, men det ble ingen utlysingsrunde for slike midler. Arbeidet med rapporten ble derfor nedprioritert bl.a. til fordel for arbeid med HiST2020.[16]

Det antydes i tillegg i årsrapporten at årsaken til at HiST ikke har greid å øke volumet på studentutvekslingen kan ha sammenheng med høgskolens generelle utfordringer knyttet til tilgjengelige praksisplasser.[17] Dette kan muligens være en del av forklaringen på resultatene for innreisende studenter.

Studenttilfredshet - helhetlig
! 2013 så vi at HiST fikk gode skår på produksjonsindikatorene, mens tilfredshetsskårene i studenttilfredshetsundersøkelsen var mer moderate. Målet for studenttilfredshet var i måltavla for 2012 og 2013 satt til 75, mens resultatet for helhetlig tilfredshet var hhv. 59 og 58. Studiebarometeret, gjennomført i NOKUT-regi i 2013, ga derimot en bedre skår for helhetlig tilfredshet (skår 74).[18] Flere av våre studieprogram fikk gode, eller svært gode, tilfredshetsskår i Studiebarometeret, men vi hadde også noen studieprogram som plasserte seg blant de dårligste i landet.[19]

Jf. Årsrapport 2014 HiST s.9 er: «…studentundersøkelsene som er gjennomført ved høgskolen fulgt opp gjennom ulike satsinger og tiltak.» Tema og utfordringer som påvirker studenttilfredsheten er løpende gjenstand for diskusjon både i faste møter med studentparlamentet, rektors styringsdialoger med avdelingene og samarbeidet med SiT om velferdspolitikk og tiltak. Det er i 2014 arbeidet for å legge til rette for mer effektiv utnyttelse av tilgjengelige studentarbeidsplasser, bl.a. gjennom informasjon, bookingsystemer og tilgjengelighet. Ut over dette er det ikke gjennomført større sentrale satsinger/tiltak i 2014. Total tilfredshet i Studiebarometeret 2014 var 3,9, et relativt godt resultat.

---

[15] Årsrapport 2014 HiST.
[16] Høsten 2015 erstattes SKU av Utdanningsutvalget, som har i sitt mandat å være pådriver for forankring, samordning og videreutvikling av bl.a. internasjonalisering.
[17] Ibid.
[18] Høgskolens egne undersøkelser har resultater presentert i 0-100 skala, mens Studiebarometeret har 1-5-skala. I denne rapporten er resultatene fra Studiebarometeret konvertert fra 1-5-skala til 0-100-skala, for lettere å kunne sammenligne resultatene. Se for øvrig konverteringsgraf i vedlegget:

1: Svært misfornøyd/ Alt for lavt	0 poeng
2: Misfornøyd / For lavt	25 poeng
3: Verken eller	50 poeng
4: Fornøyd / For høyt	75 poeng
5: Svært fornøyd/ Alt for høyt	100 poeng

[19] Basert på helhetlig skår for tilfredshet.

Studentenes kjennskap til høgskolens forskning
På spørsmålene i studenttilfredshetsundersøkelsen om hvor fornøyde studentene var med ulike aspekter ved undervisningen knyttet til forskningsbasert utdanning er 3 av 4 skår under middels. På spørsmålet om kjennskapen studentene har fått til høgskolens egen forskning var vi helt nede i en skår på 28. Samtidig så vi at vi skårer under gjennomsnittet for sektoren på spørsmålene i Studiebarometeret knyttet til teoretisk kunnskap, kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning, egne erfaringer med forsknings- og utviklingsarbeid og evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Jf. strategiplanen skal utdanninger på alle nivå skal formidle oppdatert forskningskunnskap, bruke forskningskompetent personale og aktive forskere som vesentlige bidragsytere og gi studentene innsikt i, forståelse for og erfaring med vitenskapelig tenkemåte, metode og forskningsetikk.[20] I høgskolens plan for 2014 ble det definert flere tiltak for å sikre forskningsbasert utdanning:[21] Forskere skal bidra på alle nivåer i utdanningene, det skal legges til rette for studentoppgaver tilknyttet forskningsprogram og studenter skal engasjeres som forskningsassistenter i pågående prosjekter.[22]

Studentenes kjennskap til høgskolens forskning er tema for rektors dialoger med avdelingene. Det er ikke satt i gang noen sentrale tiltak på området i 2014. Vår egen studenttilfredshetsundersøkelse er nedlagt på grunn av opprettelsen av Studiebarometeret. I Studiebarometeret 2014 stilles det flere spørsmål knyttet til teoretisk kunnskap, kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning, egne erfaringer med forsknings- og utviklingsarbeid og evne til refleksjon og kritisk tenkning.

På spørsmålet om egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid skårer HiST-studentene 2,8. Her er gjennomsnittet for sektoren 3,1. På studieprogramnivå varierer skåren fra 2,2 (bachelor i fysioterapi) til 3,8 (master i aktivitet og bevegelse). Den relativt moderate skåren kan indikere at høgskolen fortsatt har et stykke å gå før vi er i havn med strategien vår på dette området.

Studentenes tilfredshet med faglærernes pedagogiske dyktighet
I studenttilfredshetsundersøkelsen fikk vi også moderate skår for faglærernes pedagogiske dyktighet (49). Denne skåren sto i tillegg på stedet hvil (skår 51 i 2011 og 2012). Det ble igangsatt et strategisk program for et kvalitetsløft i høgskolens utdanningsvirksomhet, kalt Styrking av utdanningskvalitet (SUK), som skulle ha effekt fra 2014.

I 2014 ble SUK igangsatt. Formålet var å tilby faglig oppdatering innenfor undervisningsformer og pedagogikk.[23] SUK inneholder flere prosjekter: Målgruppekjennskap, digital eksamen, pedagogisk modernisering, AV-romprosjekt, MOOC og IKT i læring.

I 2014 har i tillegg Avdeling for lærer- og tolkeutdanning (ALT) utviklet et tilbud i høgskolepedagogikk, som tilbys alle HiST-ansatte som er tilsatt i undervisningsstillinger fra våren 2015.[24]

[20] Årsrapport 2014 HiST s.23.
[21] Årsrapport 2014 HiST s.23.
[22] Årsrapport 2014 HiST s.23.
[23] Årsrapport 2014 HiST s.14. Se nærmere beskrivelse av prosjektet i årsrapporten.

Studenttilfredshetsundersøkelsen gjennomføres ikke lenger, så det er vanskelig å måle endringer i studentenes opplevelser på dette området. I Studiebarometeret stilles det spørsmål om faglærernes evne til å gjøre undervisningen engasjerende, og til å gjøre vanskelig stoff forståelig. Her er skårene for sektoren totalt 3,4 på begge spørsmål.

HiST-studentene ga i 2014 skår på 3,2 på spørsmålet om engasjerende undervisning. Dette var opp fra 3,1 i 2013. På spørsmålet om å gjøre vanskelig stoff forståelig skårer HiST-studentene 3,2 både i 2013 og 2014.

Videre viser skårene i Studiebarometeret (se kapittel 3.3.6) at studentene jevnt over er middels tilfreds med faglærernes evne til å gjøre undervisningen engasjerende (3,3), faglærernes evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig (3,3), hvordan undervisningen dekker studieprogrammets lærestoff (pensum) (3,5), kvaliteten på tilbakemeldingene på eget arbeid (3,3) og den individuelle oppfølgingen av studentene (2,9).

Basert på disse svarene har vi nok fortsatt litt å gå på innenfor dette området.

Fysisk læringsmiljø
Tilfredsheten med fysisk læringsmiljø, slik den fremkom i studenttilfredshetsundersøkelsen, var på samme nivå i 2013 som i 2012. I Kvalitetsrapporten 2012 uttrykte Studiekvalitetsutvalget bekymring for studentenes lave tilfredshet med det fysiske læringsmiljøet, særlig sett i lys av de pågående samlokaliseringsprosessene, med flytting, oppussing og midlertidighet. I rektors oppfølgingsbrev til Studenttilfredshetsundersøkelsen 2013 ble det pekt spesielt på tilrettelegging av undervisningsrom (skår 48), antall grupperom (skår 27) og muligheten for selvstudium (skår 49), inkludert fokus på informasjon om dagens status og pågående arbeid for å løse eventuelle problem som et område for oppfølging.

I 2014 ble arbeidet med Teknologibygget igangsatt. Det har vært til dels store utfordringer i byggefasen. Handelshøyskolen ble tatt i bruk i årsskiftet 2013/2014, og det arbeidet videre med godkjenning av byggeprosjekt for lærerutdanning og helse- og sosialfag.

Når det gjelder tilfredshet med studie- og læringsmiljø (kapittel 3.4.2) ser vi at HiST plasserer seg litt under gjennomsnittet for sektoren, med unntak av spørsmålene om faglig og sosialt miljø der vi ligger likt med gjennomsnittet i sektoren (hhv. skår 3,8 og 3,9). Særlig på spørsmålet om lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid, skårer vi betydelig lavere enn sektoren, men HiST-skår på 3,1 mot sektorens 3,5. Selv om skåren i Studiebarometeret ikke er alarmerende dårlig, er dette fortsatt et område det bør holdes øye med.

2.2 Tiltak på avdelingsnivå

I avdelingsrapportenes kapittel 2 foreligger det rapportering på hvilke tiltak som er gjennomført siden siste rapport: http://hist.no/content/89289/Kvalitetsrapport-2014

[24] Årsrapport 2014 HiST s.13.

3 Analyse av studiekvaliteten i HiST

I dette kapittelet blir studiekvaliteten ved HiST analysert med bakgrunn i et sett utvalgte indikatorer for hvert av de fire områdene læringsutbytte, inntakskvalitet, undervisningskvalitet og ressurser og læringsmiljø.[25]

3.1 Læringsutbytte

Som resten av sektoren, hadde HiST frist til utgangen av 2012 med å implementere Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Et av hovedmålene med reformen var å heve kvaliteten gjennom tettere oppfølging av studentene og få mer studentsentrert læring (flere innleveringer, jevnere tilbakemeldinger, mer variert vurdering, bedre sammenheng mellom undervisning og vurdering og økt bruk av IKT).[26] I 2014 har HiST fortsatt arbeidet med forankring av kvalifikasjonsrammeverket, med særlig vekt på arbeidet med studieplaner og emnebeskrivelser.[27]

3.1.1 Antall uteksaminerte kandidater

Det utdannes stadig flere kandidater i Norge. Det har vært en vekst på nær 38 % i antall uteksaminerte kandidater i sektoren siste ti år, med en stigning på 32 % på lavere grad.[28] HiST er blant de statlige høgskolene som utdanner flest mastergradskandidater (183 i 2014).[29]

HiST sitt mål for 2014 var 1750 uteksaminerte kandidater, mens resultatet ble 1745. HiST ligger dermed tett opptil målet sitt. Både mål og resultat viser en stadig økning, noe som er i samsvar med høgskolens strategi.

Det noteres også i år at summen av avdelingenes mål ligger under HiST sitt totale mål, slik at selv om alle avdelingene nådde sine målsetninger for 2014 ville ikke HiST ha nådd sitt samlede mål. Årsaken til at resultatet likevel er så nær målsetningen er at AHS og ALT uteksaminerer flere kandidater enn målsatt.

[25] Merk at ikke samtlige studier ved høgskolen er rapportert på i kvalitetsrapportene. ASP rapporterer for eksempel kun på PSP, YFL og Master i psykisk helsearbeid, og AFT rapporterer bl.a. ikke på høgskolekandidater. Dette innebærer for eksempel at tall for antall uteksaminerte kandidater ikke alltid er sammenlignbare mellom kvalitetsrapportene og måltavlene eller DBH. Hvilke studieprogram som er inkludert fremkommer i avdelingsrapportene. Dette gjelder også hvem som har svart på de institusjonelle studieevalueringene. Hvem som har svart fremkommer i rapportene fra undersøkelsene. For enkelhets skyld benyttes likevel avdelingsnavn i analysen.
[26] Tilstandsrapporten 2013 s. 74.
[27] Årsrapport 2014 s.9.
[28] Tilstandsrapporten 2015. s.66.
[29] Ibid.

Figur 3.1.1 viser samsvaret mellom mål og resultat for HiST og avdelingene i 2014:

Figur 3.1.1 Antall uteksaminerte kandidater 2012-2014, samt mål 2014:

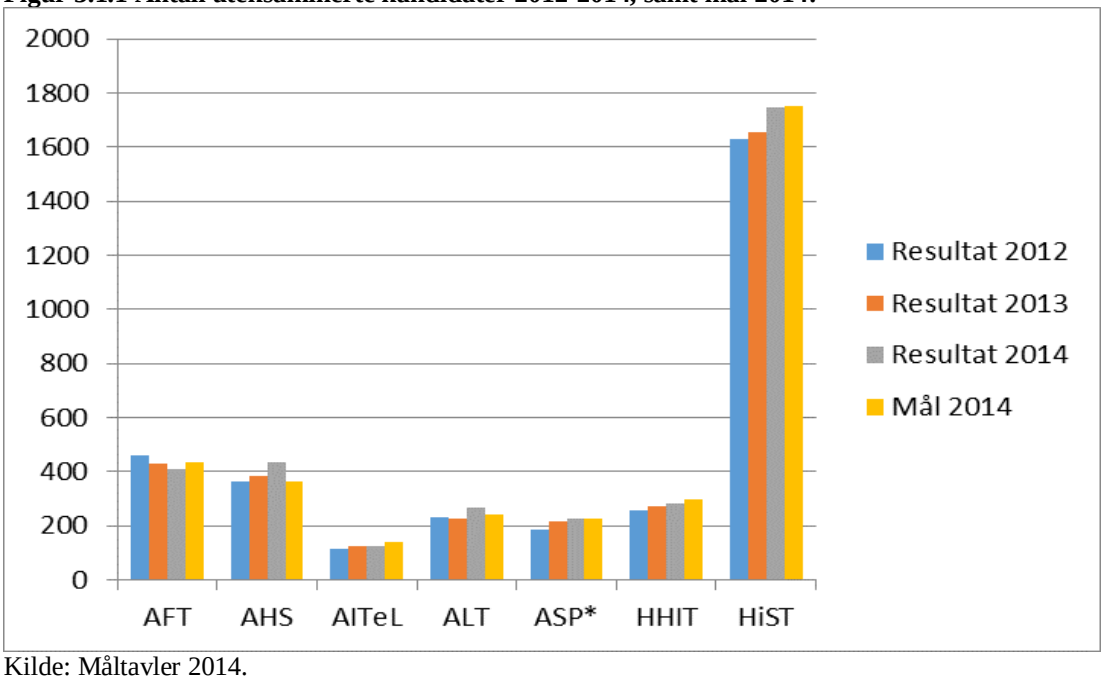

Kilde: Måltavler 2014.

Figuren over viser utviklingen i antall uteksaminerte kandidater i perioden 2012 til 2014, og samsvaret mellom resultat og mål i 2014 (siste kolonne angir mål). AHS har det største gapet mellom mål og resultat i antall kandidater i 2014 (435 uteksaminerte kandidater mot et mål om 364). Avdelingen forklarer det gode resultatet med lav andel stryk og god gjennomføringsprosent, som igjen har ført til et høyt antall uteksaminerte. Også ALT leverer flere uteksaminerte kandidater enn målsatt, med 265 kandidater mot et mål om 241.

ALT viser til at 2014 er første år for uteksaminering av grunnskolelærerstudenter, og det er også uteksaminert enkelte allmennlærere. Avdelingen påpeker samtidig at antallet kandidater ideelt sett burde ligget enda høyere, noe som kan indikere at måltallet er satt for lavt.

3.1.2 Karakterer

Figur 3.1.2A viser karakterfordelingen A-F i sektoren. I 2014 fikk 13 % av studentene karakteren A, mens 27 % fikk karakteren B og 28 % fikk karakteren C.[30] 15 % fikk karakteren D, 8 % fikk karakteren E og 8 % strøk.[31]

Som vi ser under er det særlig kunsthøyskolene som skiller seg ut i sin bruk av karakterene B og C.[32] Det er også forskjellen i karakterfordelingen mellom fagområder, der teknologifagene har høyere andel A og B enn for helsefag og pedagogiske fag der karakterene B og C

[30] Tilstandsrapporten 2015 s. 61.
[31] Ibid ss.61-62.
[32] Ibid s.62.

dominerer.[33] E og stryk benyttes oftere innenfor matematiske og naturvitenskapelige fag, og innenfor økonomisk-administrativ utdanning.[34]

Figur 3.1.2A Karakterfordeling A-F etter institusjonstype 2014 (prosent):

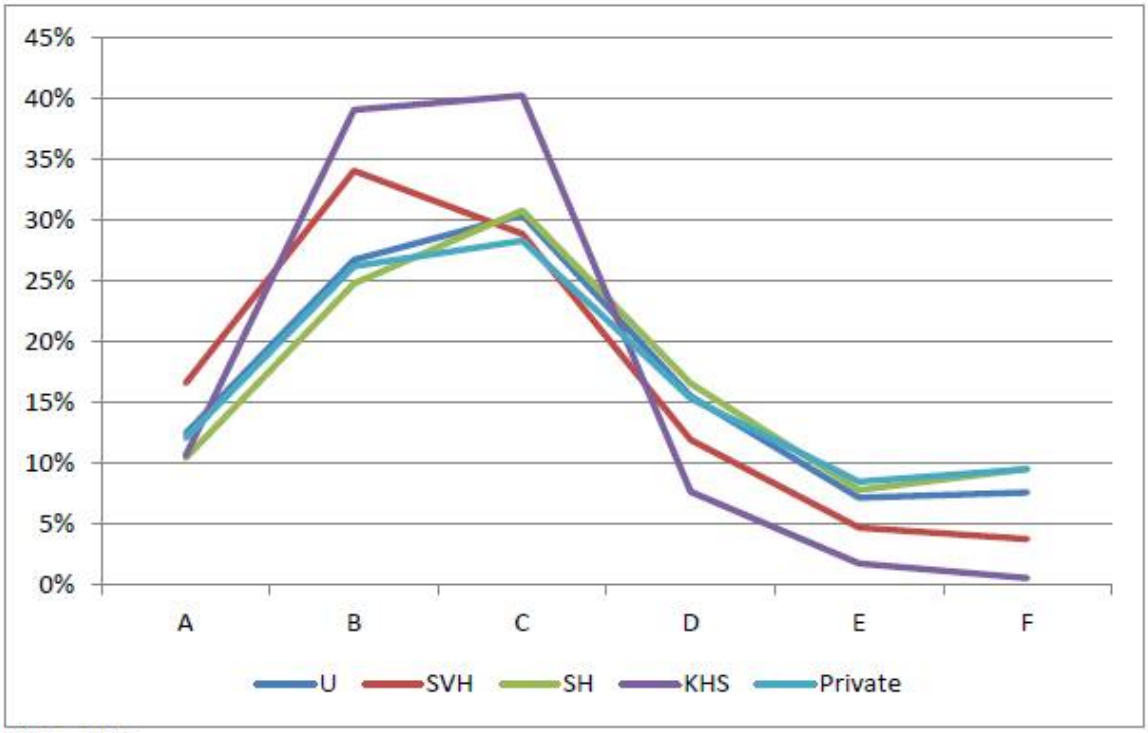

Kilde: NSD

Kilde: Tilstandsrapporten 2015 s. 62.

Sammenlignet med andre statlige høgskoler plasserer HiST seg også i 2014 nær gjennomsnittet i karakterfordeling. Det er små forandringer fra 2013:

Tabell 3.1.2B Karakterfordeling alle nivåer 2014, i prosent, unntatt stryk (egenfinansierte):

	GJ.SNITT UNIVERSITET	GJ.SNITT STATLIGE HØGSKOLER	GJ.SNITT HIST
A	13,5	11,6	12,5
B	28,9	27,4	29,5
C	33,0	34	34,0
D	16,8	18,3	17,0
E	7,8	8,7	7,0

Kilde: Vedlegg tilstandsrapporten 2014 s.61, tabell V2.27 Karakterfordeling alle nivåer 2014, unntatt stryk (egenfinansierte).

For HiST øker bruken av karakteren A fra 11,4 % til 12,5 %, samtidig som bruken av D og E går litt ned (fra hhv. 17,6 % og 7,6 % til 17,0 % og 7,0 %).

Som vist i figuren under, er karakterfordelingen på HiST relativt stabil. Den største endringen gjelder bruken av karakteren D, som har gått ned fra 16,2 % i 2013 til 13, 7 % i 2014.

[33] Ibid.
[34] Ibid.

Figur 3.1.2C Karakterfordeling HiST siste 3 år, i prosent, inkludert stryk (egenfinansierte):

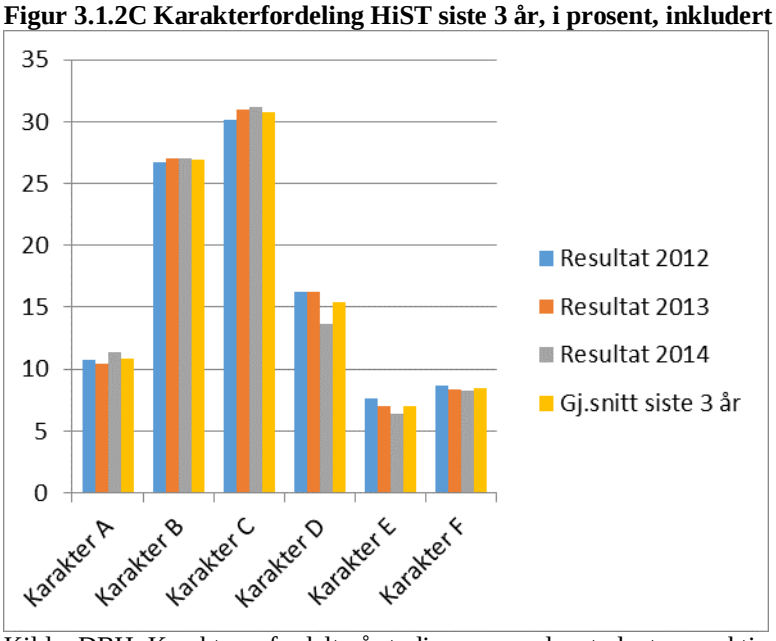

Kilde: DBH: Karakterer fordelt på studieprogram der studenten er aktiv på eksamenstidspunktet.

Stryk

Som vi kan se av figuren under er strykandelen for statlige høgskoler svakt økende de siste årene. Samtidig går strykprosenten ned ved universitetene og de vitenskapelige høgskolene. Total andel stryk i sektoren er 8,1 % - uendret fra i fjor.[35] Resultatet for de statlige høgskolene har økt fra 8,8 % til 8,9 %.[36]

Figur 3.1.2D Strykprosent fordelt på institusjonskategori 2005-14 (prosent):

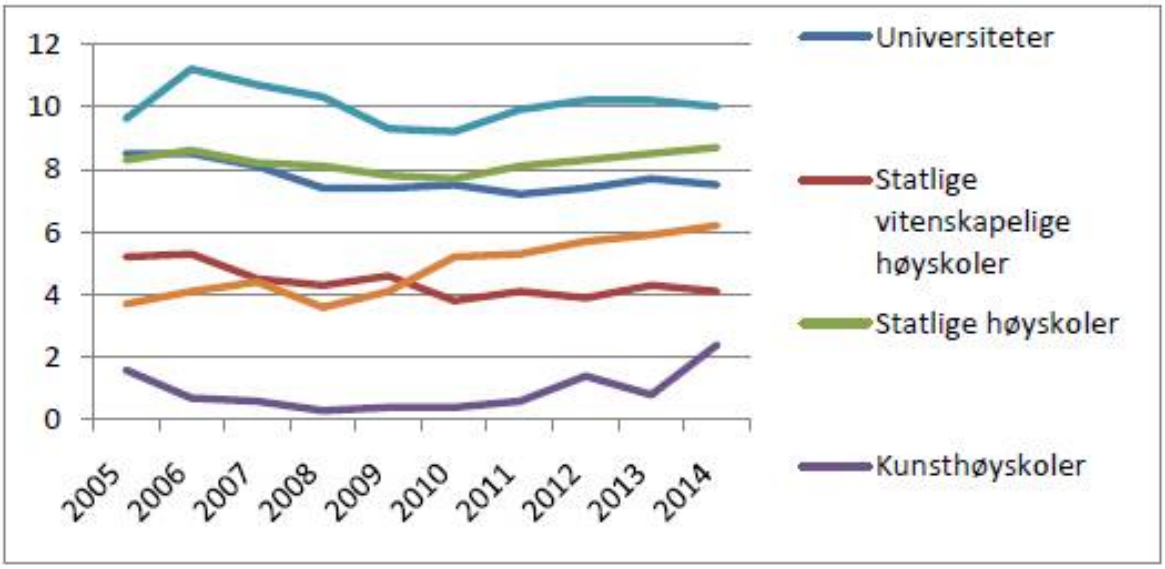

Kilde: Tilstandsrapporten 2015 s. 64.

[35] Tilstandsrapporten 2015 s.64.
[36] Ibid.

Resultatet for HiST i 2014 er en strykprosent på 7,6 %. Vi ligger dermed litt under sammenlignbare institusjoner.[37] Strykprosenten på HiST ser også ut til å være på vei nedover:[38]

Tabell 3.1.2E Strykprosent HiST 2005-2014:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
HiST	10,5	9,5	8,7	9,1	8,7	8,0	8,9	8,1	7,7	7,6

Kilde: Vedlegg til Tilstandsrapporten 2015 s.62, tabell V2.28 Strykprosent 2005-14.

Selv om karakterfordeling og stryk ensidig sett kan se ut til å være noe vi bør være oppmerksomme på, viste SØF-rapporten fra 2013 at HiST lå på den «strenge» siden i sin karaktersettingspraksis. Ved ALT viser Følgegruppen for lærerutdanningsreformens andre rapport fra 2012 det samme. Andre avdelinger melder også om systematisk arbeid med å få jevnere karakterfordeling, herunder håndtering av emner med høy strykprosent.

3.1.3 Andel som består praksis

De siste årene har avdelingene meldt om lav strykprosent[39], samtidig som det rapporteres om gode rutiner for kvalitetssikring av praksis. Dokumentasjon av kvalitetssikring av praksis ble meldt inn til NOKUT-komiteen som en av våre største utfordringer i vår innsending av status og utfordringer i kvalitetsarbeidet i HiST. Selv om komiteen registrerte at vi har enkelte utfordringer knyttet til kvalitetssikring av praksis, mente de samtidig at vi hadde dette under kontroll.

AFT rapporterer at i tillegg til lav strykprosent er anvendelsen av karakterskalaen svært ulik fra praksisemne til praksisemne. Avdelingen vurderer om det er hensiktsmessig å gjennomgå sammenhengen mellom vurderingsdokumenter og forventet læringsutbytte, samt innføre tiltak for bevisstgjøring og kompetanseheving av praksisveiledere.

AHS rapporterer om at samtlige praksisemner har under 20 % stryk, og at andelen studenter som stryker i praksisstudier generelt er lav. Samarbeidet med praksisfeltet sikres og utvikles på flere måter for å holde best mulig kvalitet i praksis. For alle utdanningene ved AHS er kompetanseheving og utvikling av veiledere prioritert. Flere studieprogram har arrangert egne kurs for «sine» veiledere i 2014, og har i samarbeid med SKB-HA både videreført samarbeidsavtalene med relevante instanser/enheter for mottak av studenter i praksisstudier og gjennomført prosjekter finansiert av samarbeidsmidlene.

ALT rapporterer også om en relativt lav strykprosent i praksis, noe som også ble påpekt av NOKUT. Avdelingen arbeider kontinuerlig med kvalitetssikring av praksis gjennom praksisrådet, ASKU, veiledning av studenter og møter med praksislærere. I tillegg tilbyr ALT veiledningspedagogikk som videreutdanning for praksislærere. Videreutdanningen er pålagt gjennom rammeplanen for grunnskolelærerutdanningen, og den skal sikre at praksislærerne

[37] Vedlegg til Tilstandsrapporten 2015 s.62, tabell V2.28 Strykprosent 2005-14.
[38] Tilstandsrapporten 2014 s.67.
[39] Bildet er likevel ikke helt entydig. Enkelte praksisemner har høy strykprosent. Emnet Generell tolkepraksis ved ALT har 17,4 prosent ikke bestått. Emnet HSYK1001 Grunnleggende ferdigheter i sykepleie i bachelorstudiets 1.år, har en strykprosent på 12,4. Det er likevel verdt å merke seg at dette emnet har en individuell ferdighetseksamen i ferdighetslaboratorium i høgskolen, og ikke er et praksisstudieemne i tradisjonell forstand.

har den nødvendige pedagogiske kompetanse og kompetanse til å vurdere praksis på en god måte.

Ved ASP forklares den gjennomgående lave strykprosenten i praksis ved at kvalitetssikringen foregår i flere andre kanaler. Flere studenter får varsel om fare for ikke bestått ved midtvurderingen. Studentene ved ASP har også tett oppfølging av praksisveileder på praksisstedet og jevnlig kontakt med lærer fra høgskolen. Noen studenter fanges på den måten opp tidlig, og noen av disse går ut i permisjoner eller velger å avslutte studiet. Avdelingen erfarer også at studenter som får signaler om ikke tilfredsstillende studieprogresjon i praksisstudiet velger å gå ut i permisjon eller sykemelding. Dette registreres ikke som ikke bestått, men vil i stedet få tilrettelagt en ny praksisstudie-periode. Dette kan bidra til at antall ikke bestått fremstår som lavere enn det reelt sett er. Avdelingen har hatt tradisjon for å strekke seg langt når det gjelder å legge til rette for studenter som har behov for avvikende studieløp. Stryk i praksisstudier er fremdeles gjenstand for diskusjon i lærerkollegiet, og er tema på forberedende møter med veiledere ute i praksisfeltet.

Ved Bachelor i sykepleie og Jordmorutdanning er Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning gjeldende, enkelte studenter får melding om tvil om skikkethet og tilbys særskilt oppfølging / tilrettelegging uten at de får stryk i praksis.

3.1.4 Opplevd læringsutbytte og relevans – Studiebarometeret 2014[40]

I Studiebarometeret 2014 er det stilt spørsmål om studentenes tilfredshet med eget læringsutbytte, når det gjelder: Teoretisk kunnskap, kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning, egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid, yrkes- og fagspesifikke ferdigheter, evne til refleksjon og kritisk tenking, samarbeidsevne, evne til å jobbe selvstendig, muntlig kommunikasjonsevne, skriftlig kommunikasjonsevne og evne til å tenke nytt.

[40] For alle tabellene med resultat fra Studiebarometeret er resultat på avdelingsnivå beregnet som gjennomsnitt av resultat per studieprogram. Gjennomsnitt totalt er beregnet som gjennomsnitt av resultat per avdeling.

Tabell 3.1.4A Opplevd læringsutbytte Studiebarometeret, avdelinger og HiST 2014:

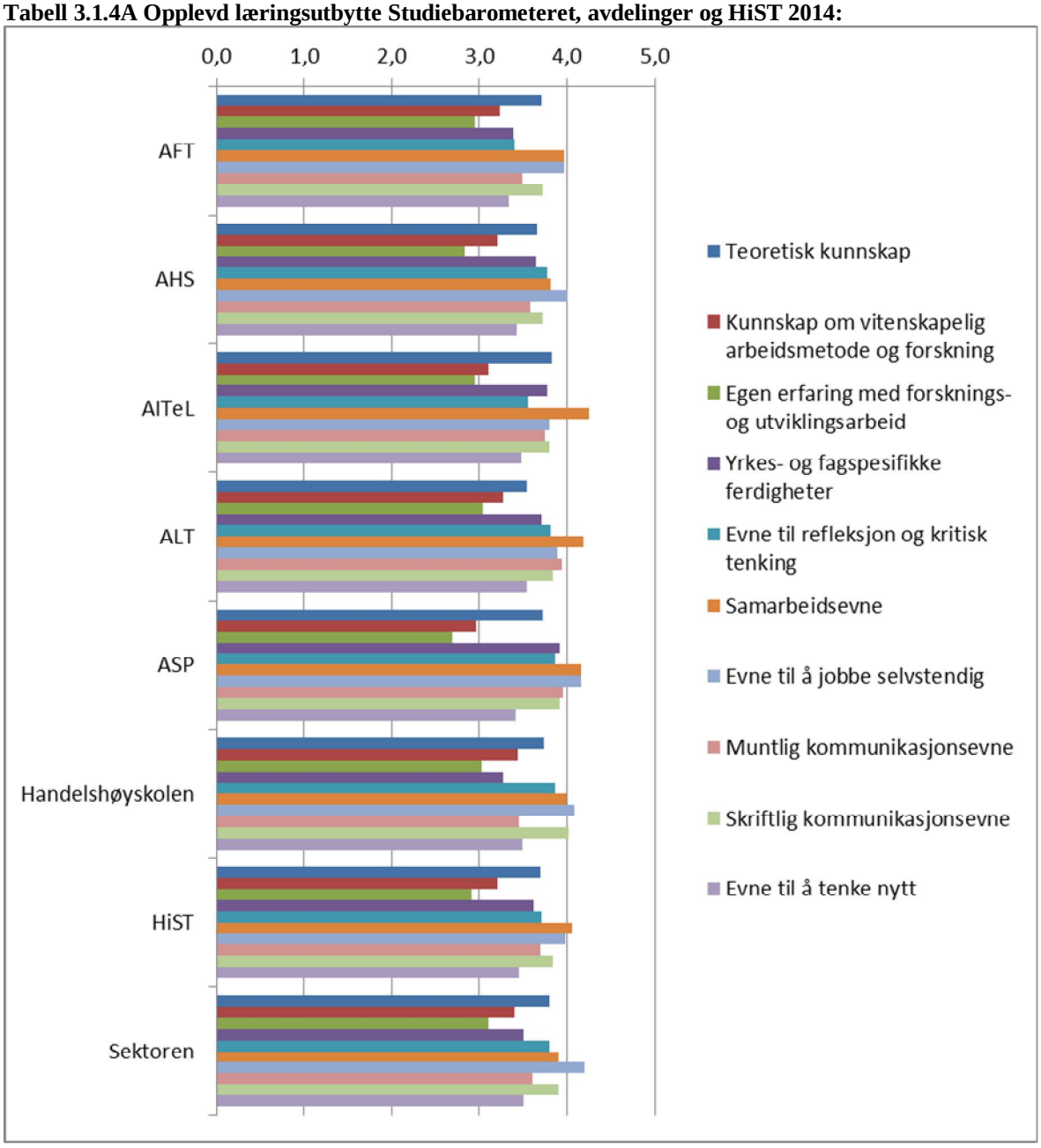

Kilde: Studiebarometeret. For resultat på studieprogramnivå, se Resultatrapport HiST studieprogram: http://hist.no/content/85294/Studiebarometeret-2014

Generelt ligger HiST-resultatene litt under gjennomsnittet for sektoren. Unntakene er tilfredsheten med læringsutbyttet når det gjelder yrkes- og fagspesifikke kunnskaper, der HiST-skåren er 3,6 mot sektorens 3,5 og læringsutbytte når det gjelder samarbeidsevne der HiST-skåren er 4,1 mot sektorens 3,9. For samarbeidsevne skårer samtlige avdelinger 4 eller mer, med unntak av AHS som skårer 3,8.

I Studiebarometeret 2014 er det også stilt spørsmål om studentenes tilfredshet med opplevd relevans, når det gjelder: Relevans for aktuelle yrkesområder, jobbmuligheter, kunnskap som er viktig i arbeidslivet og ferdigheter som er viktige i arbeidslivet.

Tabell 3.1.4B Opplevd relevans Studiebarometeret, avdelinger og HiST 2014:

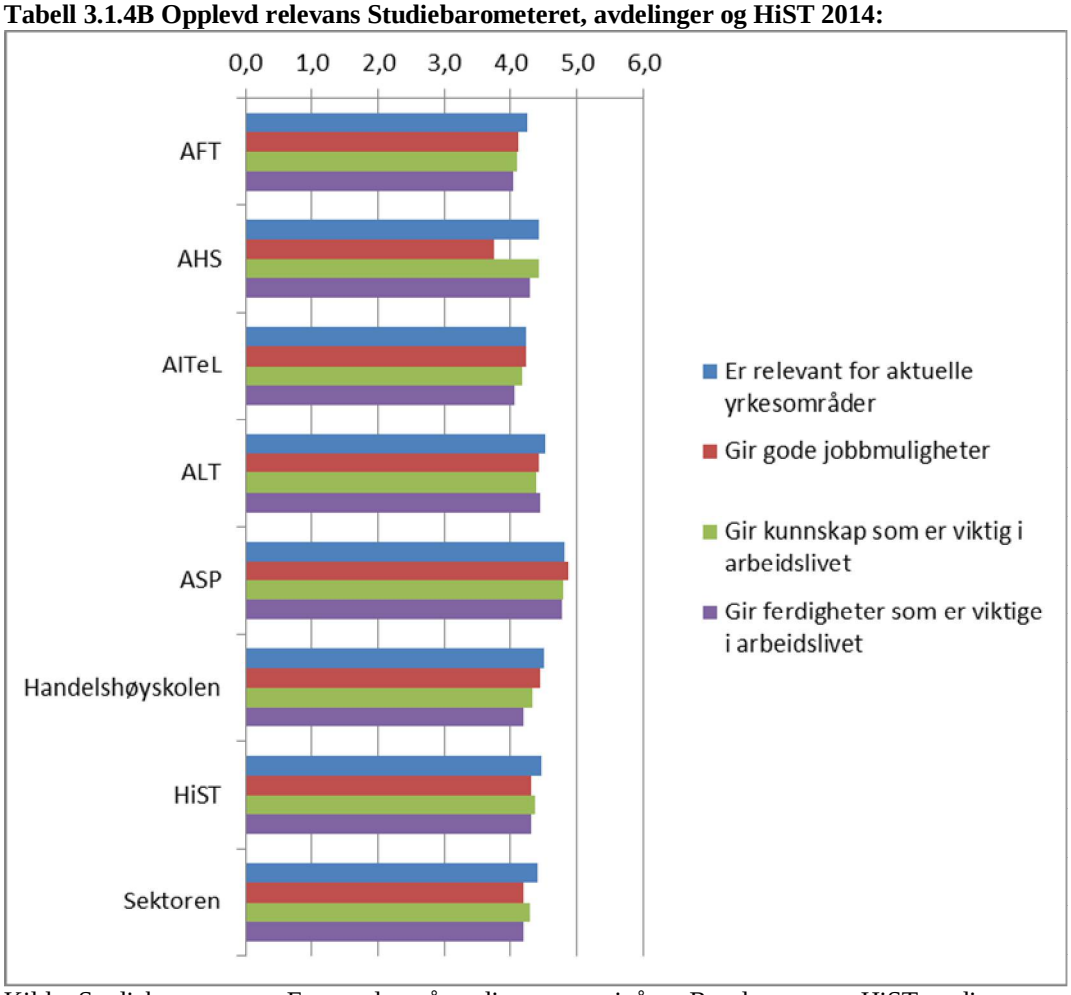

Kilde: Studiebarometeret. For resultat på studieprogramnivå, se Resultatrapport HiST studieprogram: http://hist.no/content/85294/Studiebarometeret-2014

På spørsmålene om relevans skårer HiST svært godt, og ligger over gjennomsnittet i sektoren for alle spørsmålene. ASP utmerker seg med toppskår (4,8 og 4,9) på samtlige spørsmål.

3.1.5 Opplevd læringsutbytte og relevans–Kandidatundersøkelsen 2015[41]

I Kandidatundersøkelsen 2015 er det stilt følgende spørsmål om studentenes tilfredshet med eget læringsutbytte og relevans:

- Studiet ga meg kompetanse som arbeidslivet krever og etterspør
- Jeg opplever i stor grad at det er samsvar mellom mine kvalifikasjoner og innholdet i jobben min

[41] Kandidatundersøkelsen 2015 ble gjennomført i desember 2014, og resultatene ble offentliggjort våren 2015. Resultatene er tatt med i kvalitetsrapporteringen for 2014, siden respondentene ble uteksaminert i hhv. 2012 og 2013.

- Studiets innhold er relevant i forhold til mine konkrete arbeidsoppgaver
- I hvilken grad føler du at kunnskap og ferdigheter du tilegnet deg gjennom utdanningen er relevant for jobben du har i dag?
- I hvilken grad opplever du at studiet ved <program> gjorde deg rustet til arbeidslivet?
- Studiets relevans i forhold til arbeidslivet

Tabell 3.1.5 Opplevd læringsutbytte Kandidatundersøkelsen, avdelinger og HiST 2015:

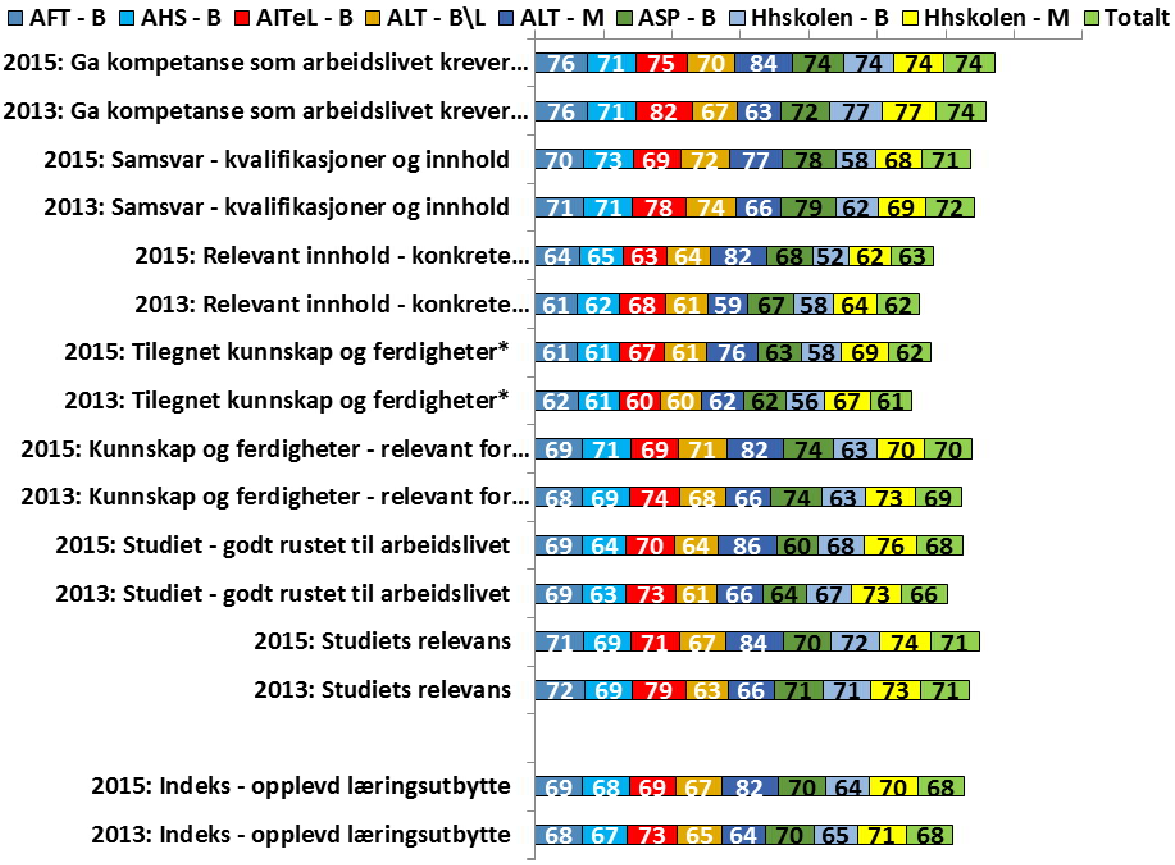

Kilde: Kandidatundersøkelsen 2014. Skala 0-100 der 100 er best.
*Samleskår for *tilegnet kunnskap og ferdigheter* består av spørsmål om: vitenskapelig tenkemåte, metode, forskningsetikk, muntlig formidlingsevne, skriftlig formidlingsevne, å arbeide i team/samarbeide med andre, problemløsning på egen hånd og jobbe tverrfaglig. Indeksen nederst i tabellen angir samleskår for de øvrige spørsmålene.

Som vi ser av tabellen over skåren for opplevd læringsutbytte på 68 i 2015, og dermed den samme som i 2013. Studentene gir høyest skår (74) på spørsmålet om studiet gjorde dem rustet til arbeidslivet. Lavest skår får spørsmålene om tilegnet kunnskap og ferdigheter (skår 62).

3.1.6 Vurdering av om undervisning og vurderingsformer er tilpasset læringsutbytte

Se avdelingenes kvalitetsrapporter for kvalitative vurderinger av eget arbeid:
http://hist.no/content/89289/Kvalitetsrapport-2014

3.2 Inntakskvalitet

3.2.1 Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass

Gjennomsnittet i sektoren er 1,8 kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass, et resultat som er uforandret fra i fjor.[42] For statlige høyskoler er tallet 1,7, opp fra 1,6 i 2013.[43] HiST ligger fortsatt både over gjennomsnittet i sektoren og for statlige høyskoler, med sitt resultat på 2 kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass.

Høgskolen har nedjustert målsettingen fra 2,5 til 2,2 fra 2013 til 2015, i samsvar med denne rapportens anbefalinger. Det er derfor større samsvar mellom mål og resultat enn tidligere år.

I figuren under er avdelingenes mål for 2014 og resultat for 2012, 2013 og 2014 presentert:

Figur 3.2.1 Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass, avdelinger og HiST 2014:

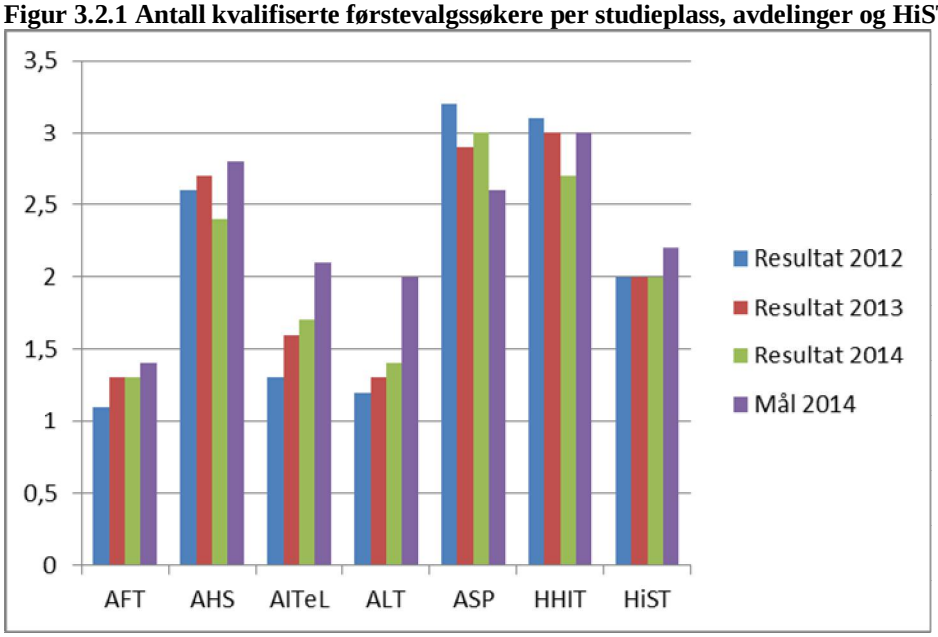

Kilde: Måltavler HiST og avdelingene 2014 og 2015.

AFT rapporterer økende antall primærsøkere, i tillegg til et økende nivå på søkermassens karaktersnitt fra den videregående skole i 2014. Ved AHS hadde audiograf-, sosionom- og vernepleierutdanningene i 2014 antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass litt over egen målsetting, mens fysioterapeut-, ergoterapeut- og barnevernspedagog lå litt under egen målsetting. Det er store forskjeller mellom studieprogrammene: Mens fysioterapi har et

[42] Tilstandsrapporten s.37, tabell 2.1.
[43] Ibid.

resultat på 5,52, har audiologi og ergoterapi resultat på hhv. 1,65 og 1,17. For de to siste ser vi likevel en oppgang fra 2013.

ALT er et stykke unna målet, men det har vært en positiv utvikling gjennom de siste årene. ALT har god søking til GLU, men skulle gjerne hatt flere søkere til GLU 1-7. Studentrekruttering er en nasjonal utfordring for grunnskolelærerutdanningene som Følgegruppen for grunnskolelærerutdanning påpeker i sine rapporter.

ASP viser til at bachelorutdanningen i sykepleie holder seg stabilt høyt. Fra 2013 til 2014 er det igjen en økning av førstevalgssøkere. Søkningen har ligget over målet i perioden 2012-2014. Målet er nå oppjustert til 3. Handelshøyskolen har også gode søkertall, selv om resultatet går litt ned. Fra 2013 til 2014 økte antall studieplasser fra 310 til 340, slik at det i realiteten er ca. samme antall søkere i 2013 og 2014.

3.2.2 Karakternivå for frammøtte studenter

For sektoren var gjennomsnittlig poengsum for studentene som tas opp i 2014 41,7 poeng, opp fra 41,5 i 2013.[44] Gjennomsnittet for universitetene er 43,3, mens gjennomsnittet for statlige høyskoler er 39,6.

I 2014 var karakternivået for frammøtte studenter ved HiST 42,4.[45] HiST legger seg dermed over gjennomsnittet for sektoren og statlige høyskoler, men litt under gjennomsnittet til universitetene.

3.2.3 Helhetlig tilfredshet med mottaket

I Oppstartundersøkelsen 2014 er det bl.a. stilt spørsmål om studentenes tilfredshet med mottaket på studieprogrammet, informasjonen om studieprogrammets faglige innhold, informasjonen om studieprogrammets forventninger til deg som student og vekslingen mellom sosialt og faglig opplegg.

Studentene er totalt sett fornøyde med oppstarten på HiST. Totalskåren for HiST på spørsmålet «Alt i alt, hvor fornøyd eller misfornøyd er du med oppstarten på HiST?» har økt fra 73 til 75 fra 2013 til 2014. Dette er ikke en målsatt indikator.

[44] Tilstandsrapporten 2015 s. 39, tabell 2.2.
[45] Vedlegg til Tilstandsrapporten s. 15, tabell V2.4.

Figur 3.2.3 Tilfredshet med oppstarten på HiST, avdelinger og HiST 2011-2013:

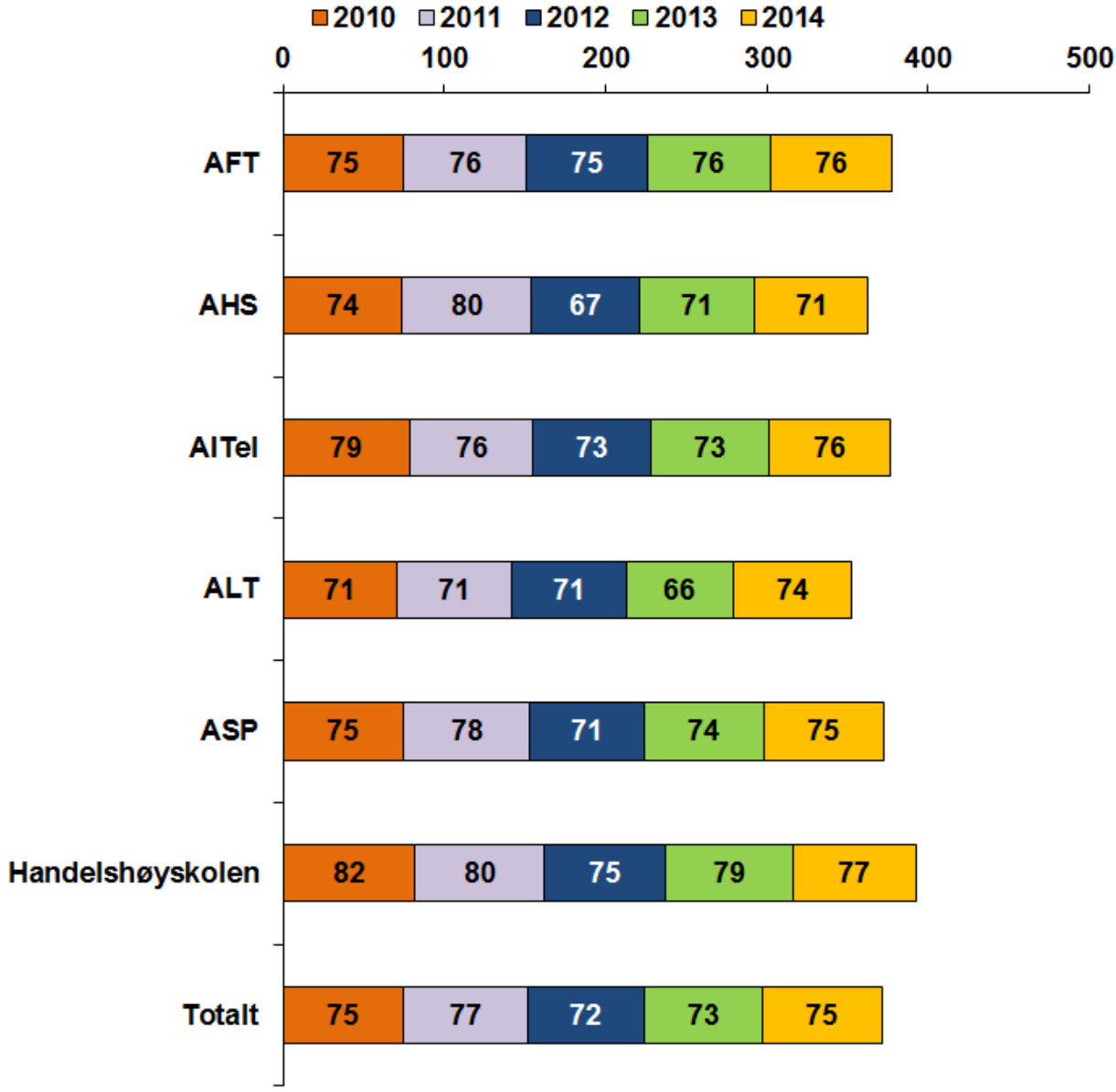

Kilde: Norfakta, Rapport Oppstartundersøkelsen 2014 s. 39. Skala 0-100 der 100 er best.

Avdelingene skårer også jevnt godt i år. Studentene på Handelshøyskolen er mest fornød med en skår på 77, mens studentene på AHS er minst tilfreds med en skår på 71.

ALT har den største økningen fra skår på 66 i 2013 til skår på 74 i 2014, og skårer dermed også bedre enn foregående år. Avdelingen forklarer dette med at de gjennomførte en del endringer under oppstarten i 2013, som ble videreført og forbedret noe i 2014. Endringen består i at det er lagt større vekt på fagene i lærerutdanningen under oppstarten. I tillegg startet avdelingen opp med samtaler med førsteårsstudentene studieåret 2013/14.[46]. I samme periode

[46] Samtalene finner sted i januar/februar, etter at oppstartundersøkelsen gjennomføres. En ev. effekt av dette og de øvrige tiltakene som beskrives vil dermed ligge i at avdelingen justerer neste høsts oppstart basert på innspill fra studentene.

har kontakten med studentdemokratiet og studentforeningen utviklet seg, og kontakten har blitt mye bedre enn tidligere. Ledelsen har i tillegg søkt å være godt tilgjengelig for studenter som har behov for å ta opp saker med dem.

De faktorene som i størst (målbar) grad påvirket resultatet var (HiST-nivå):[47]

- Opplevelsen av å være godt mottatt som ny student
- Opplevelsen av å bli godt forberedt til studiene
- Vekslingen mellom sosialt og faglig opplegg
- Opplevelsen av å bli inkludert i et godt sosialt miljø
- Informasjonen om studieprogrammets forventninger til deg som student
- Informasjonen om studieprogrammets faglige innhold

Hvilke faktorer som vektlegges mest varierer mellom avdelingene.

3.2.4 Studieforberedende mottak på programmet

Studentene blir bedt om å vurdere flere forhold knyttet til den første tiden som student. På spørsmål om tilfredshet med informasjonen om studieprogrammets faglige innhold er skåren totalt på 70, med variasjon fra skår 66 (ALT) til 77 (AITeL). På spørsmål om vekslingen mellom sosialt og faglig opplegg er skåren totalt 68, med variasjon fra skår 64 (AHS) til skår 72 (Handelshøyskolen). På spørsmålet om studieprogrammets forventninger til deg som student er skåren totalt 67, med en variasjon fra skår 63 (ALT) til 70 (Handelshøyskolen).

Figur 3.2.4A Studieforberedende mottak på programmet:

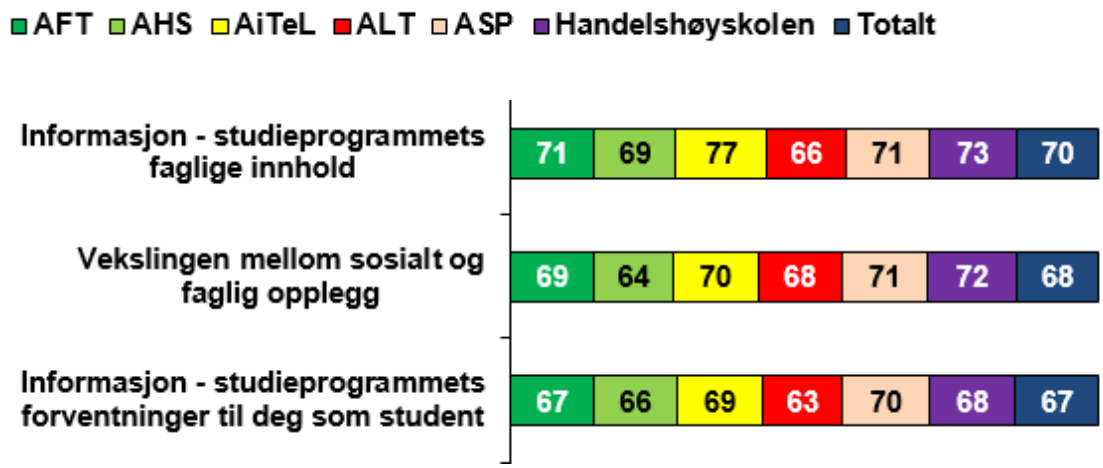

Kilde: Norfakta. Oppstartundersøkelsen 2014. Skala 0-100 der 100 er best.

[47] Se regresjonsanalyser i rapporten fra Oppstartundersøkelsen 2014 ss.73.

Med utgangspunkt i frafallsprosjektet ved AFT vet vi at det sosiale miljøet på studieprogrammet påvirker frafallet i 1. semester. I oppstartundersøkelsen stiller vi derfor spørsmål om i hvilken grad oppstarten bidro til at studenten følte seg godt forberedt til studiene, godt mottatt som ny student og inkludert i et godt sosialt miljø.

Figur 3.2.4B Inkludering i et godt sosialt miljø:

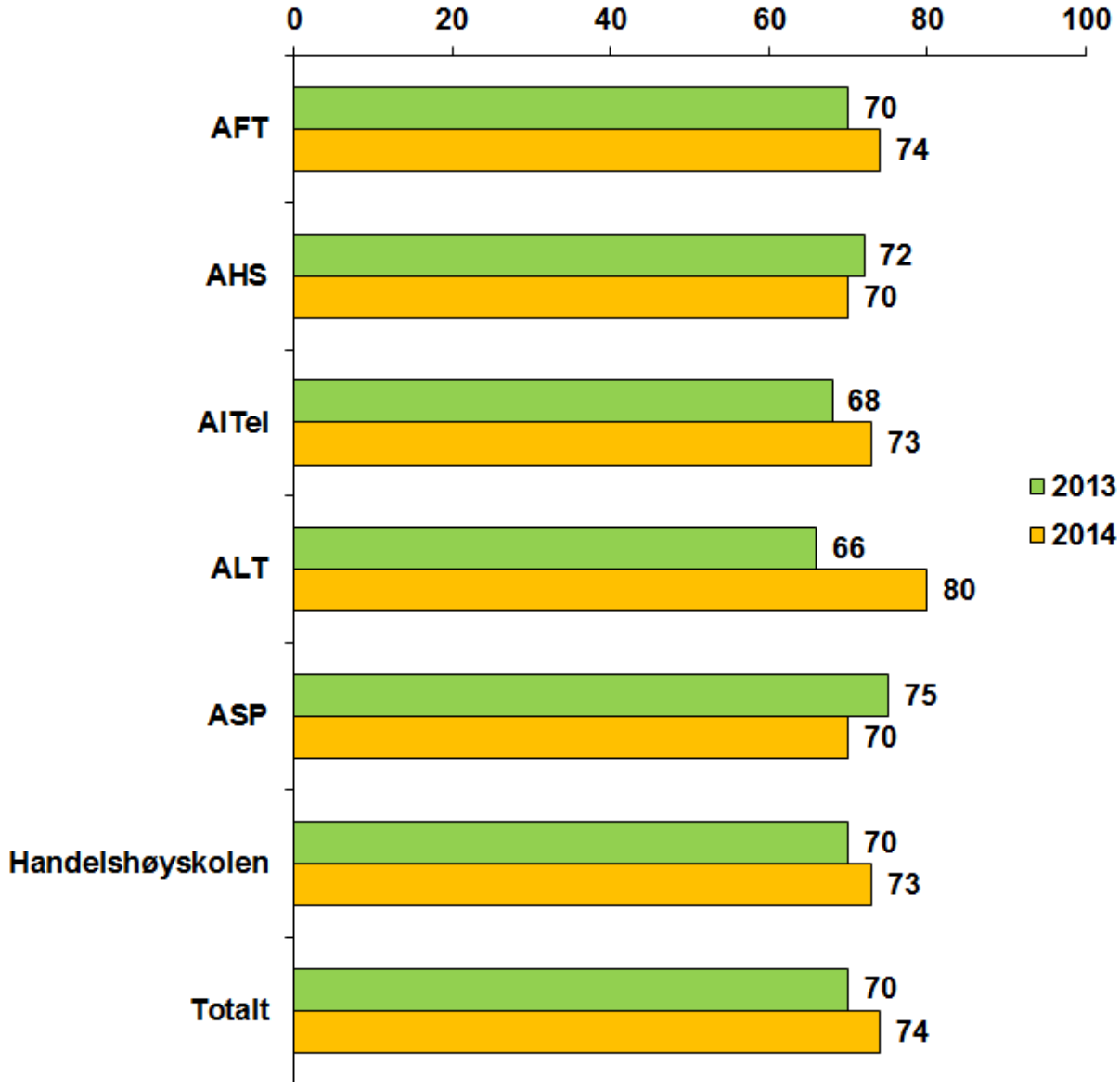

Kilde: Norfakta. Oppstartundersøkelsen 2014 s.44. Skala 0-100 der 100 er best.

Totalskåren viser en forbedring fra 2013 (skår 70) til 2014 (skår 74). Studentene opplever i forholdsvis stor grad at de inkluderes i et godt sosialt miljø.

Totalskåren for opplevelsen av å bli godt forberedt til studiene og godt mottatt som ny student er hhv. 58 og 78.[48]

3.2.5 Rekrutteringstiltak på avdeling/program

Avdelingene rapporterer om en rekke rekrutteringstiltak, se avdelingsrapportene kapittel 3.2.5: http://hist.no/content/78744/Kvalitetsrapport-2013

3.2.6 Frafall

I følge Tilstandsrapporten 2015 er gjennomsnittslig frafall for sektoren 36,2 %, mens frafallet for statlige høyskoler er 25,4 %. Frafallet på HiST er 23,3 %.

Frafallet på 2-årige masterutdanninger er hhv. 25,3 % for sektoren og 23,1 % for statlige høgskoler. På HiST er tilsvarende tall 12,6 %.

Tabell 3.2.6A Gjennomføringsgrad på normert tid, frafall og fortsatt student (prosent):

	HIST	SH	UNIV.	ALLE
Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet	56,4	52,6	35,8	37,6
høsten 2011 på 3-årige bachelorutdanninger organisert som	23,3	25,4	32,2	36,2
fulltidsstudium, per vår 2014 (fortsatt student oppgitt i blått)	20,4	22,0	32,0	26,2
Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet	47,4	34,8	41,8	37,3
høsten 2012 på 2-årige masterutdanninger organisert som	12,6	23,1	17,3	25,3
fulltidsstudium, per vår 2014 (fortsatt student oppgitt i blått)	40,0	42,1	41,0	37,4

Kilde: Tilstandsrapporten tabell 2.15A og tabell V2.20A. Gjennomsnittstall for hhv. statlige høgskoler (SH), universiteter (Univ.), samt alle statlige og private læresteder (Alle).

På studieprogrammene varierer frafallet fra 1. til 2. studieår fra 4 % til 42 %. [49] Vi teller frafallet mellom første og andre studieår – studenter som har møtt høsten 2013 og som også har semesterregistrert seg høsten 2014. Noe frafall er naturlig eller ønskelig (studenten mener selv at de ikke er egnet for eller interessert i studiet, eller bytter til andre studieprogram eller institusjoner). Høgskolen ønsker drimot å fange opp og forhindre uønsket frafall.

[48] Norfakta. Oppstartundersøkelsen 2014 s. 38 og 41.

[49] Oversikten tar utgangspunkt i alle bachelorstudenter tatt opp gjennom Samordna opptak i 2013, og som møtte opp første studiedag (minus studenter på desentrale utdanninger). Der samme student har semesterregistrert seg høsten 2014 er han/hun definert som til stede. De som ikke har semesterregistrert seg høsten 2014 telles som frafall. Vi har ikke tatt hensyn til studenter med to studieretter (svært få), eller studenter som ligger i «feil» kull i forhold til opptaket.

Figur 3.2.6B Frafall fra 1. til 2. studieår, bachelorstudenter med møttstatus høsten 2013:

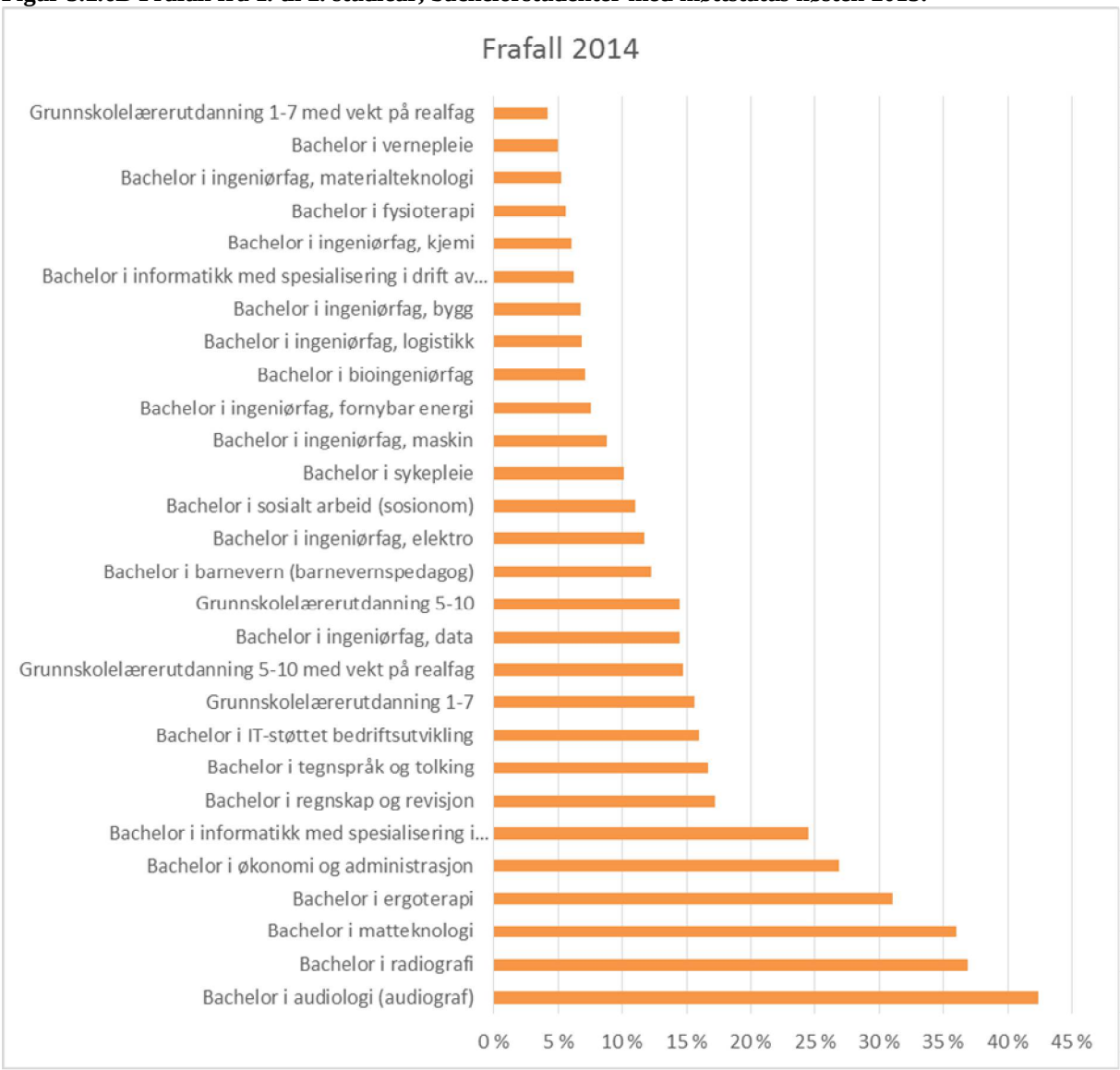

Kilde: FS.

Frafallet, definert som frafall mellom 1. og 2. studieår, gir et gjennomsnitt for HiST på 15 % (uvektet gjennomsnittstall), en liten nedgang fra 18 % året før.

Sett opp mot frafallstallene fra Tilstandsrapporten 2015 (over), selv om de ikke er helt sammenlignbare, ser vi at det meste av frafallet skjer mellom 1. og 2. studieår (15 % mellom 1. og 2. studieår mot 23,3 % etter 3 studieår). Inntrykket forsterkes også av frafallsundersøkelser gjennomført ved ALT og AFT de siste årene.

Tradisjonelt har frafallet på ingeniørutdanningene i Norge vært høyt (ca. 30-35%), og ved AFT lå det på omkring 18% i 2010/11. AFT har systematisk arbeidet med å redusere frafall ved å kartlegge årsakene til frafallet (prosjekt «Fakta om frafall»), for deretter å gjennomføre en rekke begrunnede og målrettede tiltak. Det dreier seg om pedagogiske og sosiale tiltak og tiltak spesielt rettet mot jenter, og med et fokus på første årskull. AFT har i dag et frafall på 8%. Dette er tall som viser at den målrettede innsatsen har gitt resultater.

3.3 Undervisningskvalitet

3.3.1 Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsårsverk

Indikatoren er ikke lenger målsatt i høgskolens måltavle. Som vi ser av tabellen under er antall studenter per undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling (UFF) varierende mellom avdelingene.

HiST sitt resultat for 2014 er 18,4, mot et gjennomsnitt i sektoren på 15,1 og et gjennomsnitt for statlige høgskoler på 18,7. Gjennomsnittet for universitet er 11,5.[50]

Særlig AITEL og Handelshøyskolen har høye forholdstall. De høye tallene for AITeL kan til en viss grad forklares med at noen av avdelingens studenter er nettstudenter. I følge fjorårets kvalitetsrapportering er det omregnede, sammenlignbare tallet 25, noe som fortsatt er høyt.

Tabell 3.3.1 Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsårsverk 2012-2014:

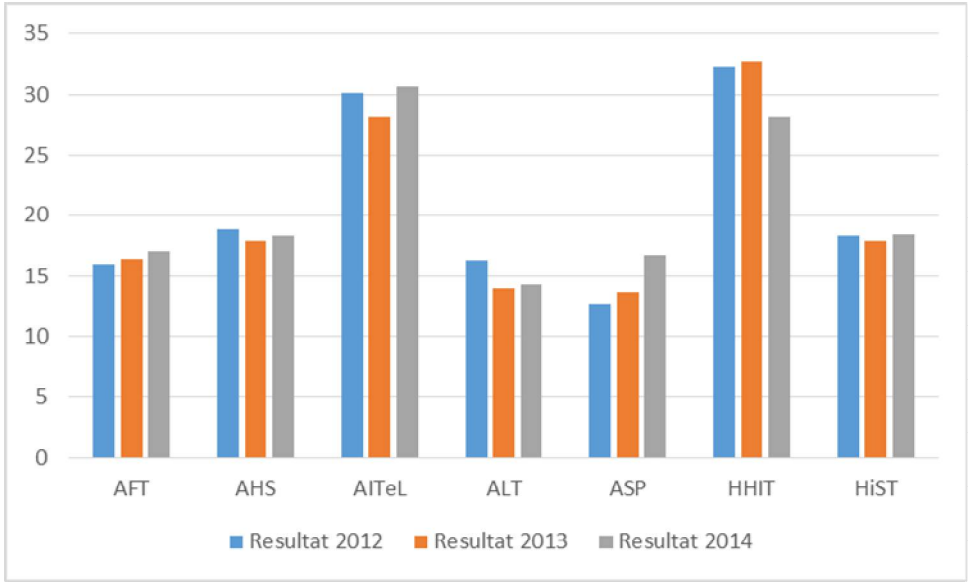

Kilde: Måltavlene og DBH. Resultat 2012 og 2013 er hentet fra måltavlene, mens resultat 2014 er hentet fra DBH. Tallene fra måltavla er basert på egne utregninger og er ikke helt i samsvar med tallene som er hentet direkte fra DBH. DBH-tallene viser egenfinansierte UFF.

3.3.2 Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling

HiST sitt mål for 2014 var 0,35, mot et resultat på 0,296 poeng per undervisnings-, forsker- og formidlingsstilling (UFF). Selv om målet er nedjustert fra 0,4 i 2013, når vi ikke målsettingen vår. Resultatet synker også fra 2013 (resultat 0,32). Dette er ikke i samsvar med strategien om å øke den vitenskapelige publiseringen.

[50] DBH tabell Studenter per årsverk i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (faglig tilsatte). Egenfinansiert.

Fra 2012 til 2013 gikk antall publikasjonspoeng ned for sektoren som helhet, selv om veksten de siste 10 årene var på nesten 89 %.[51] I 2014 økte antall publikasjonspoeng igjen i sektoren, og veksten kom hovedsakelig fra statlige og private vitenskapelige høgskoler.[52] Veksten i publisering har vokst i samme takt som antall faglige tilsatte, slik at hver forsker ikke publiserer mer i 2014 sammenlignet med 2013.[53]

HiST ble trukket fram i Tilstandsrapporten 2014 som del av gruppa med statlige høyskoler med lavt antall publiseringspoeng per faglige stilling, definert som under 0,35 publiseringspoeng.[54] I år befinner HiST seg på lista over de ti institusjonene med størst nedgang i publiseringspoeng fra 2013 til 2014, med en prosentmessig nedgang på 9,8 %.[55]

Jf. årsrapporten når heller ikke HiST målet sitt om å publisere på linje med sammenlignbare institusjoner.[56] En forklaring som trekkes frem er at generasjonsskifte i noen fagmiljøer har ført til færre medarbeidere med professor-, dosent- og førstekompetanse.[57]

Figur 3.3.2 Publikasjonspoeng pr undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling 2014:

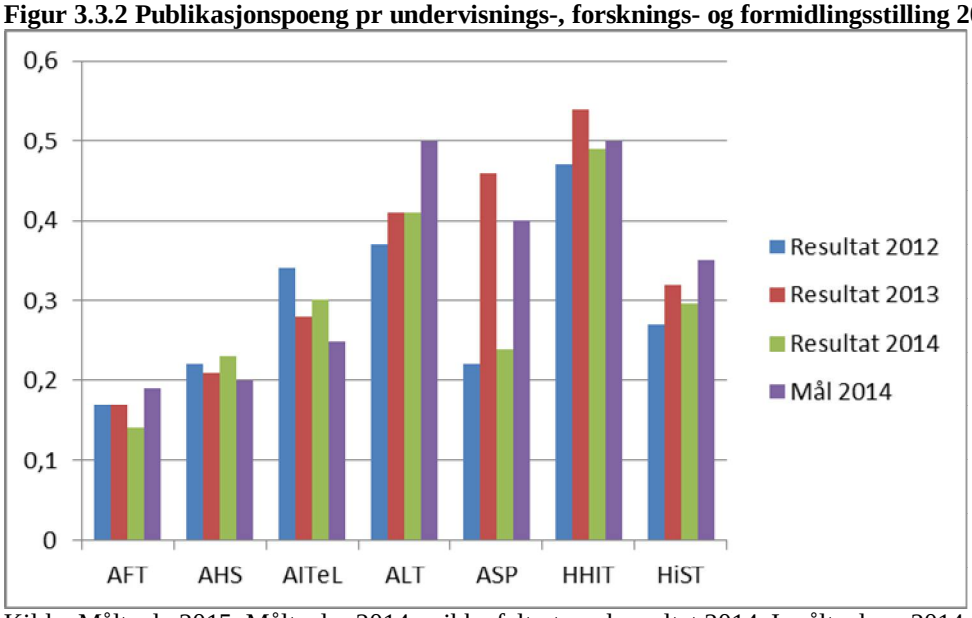

Kilde: Måltavla 2015. Måltavler 2014 er ikke fylt ut med resultat 2014. I måltavlene 2014 og 2015 er det ikke samsvar mellom målsettingene for AITeL og ALT. For AITEL er målet oppjustert fra 0,16 til 0,25. For ALT er målet nedjustert fra 0,9 til 0,5.

Figur 3.3.2 viser resultat og mål for antall publikasjonspoeng for avdelingene og HiST. For 2014 ligger AHS og AITeL over egne målsettinger. AFT har nøyaktig samsvar mellom mål og resultat. ALT har nedjustert målsettingen fra 0,9 til 0,5 og ligger fortsatt under egen målsetting, selv om de har et av de beste resultatene.

[51] Tilstandsrapporten 2014 s.91. Det er universitetene som står for denne nedgangen – for øvrige institusjoner var det nullvekst eller svak oppgang. Det påpekes at nedgangen i 2013 (og oppgangen mellom 2011 og 2012) kan skyldes at det i 2012 ble åpnet for å telle 'online first'-artikler i 2012.
[52] Tilstandsrapporten 2015 s.93.
[53] Tilstandsrapporten 2015 s.94. Fra 2005 til 2014 økte derimot publiseringen per faglig stilling med 41 %.
[54] Tilstandsrapporten 2014 s.93.
[55] Vedlegg til Tilstandsrapporten 2015 s. 80, tabell V4.2.
[56] Årsrapport 2014 HiST s. 21.
[57] Årsrapport 2014 HiST s. 21.

3.3.3 Gjennomføring[58]

Gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner er på 89,8 % i HiST. For sektoren er tallet 90,7 %, og for statlige høgskoler er tallet 87,7 %. HiST ligger dermed omtrent på gjennomsnitt, og litt over sammenlignbare institusjoner. Indikatoren er ikke lenger målsatt.

Ser vi på gjennomføring på normert tid, plasserer HiST seg over både sektoren og andre statlige høyskoler med sitt resultat på 56,4 for 2011-kullet (bachelor) og 47,4 for 2012-kullet (master).

Tabell 3.3.3 Gjennomføringsgrad på normert tid, frafall og fortsatt student (prosent):

	HIST	SH	UNIV.	ALLE
Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet	56,4	52,6	35,8	37,6
høsten 2011 på 3-årige bachelorutdanninger organisert som	23,3	25,4	32,2	36,2
fulltidsstudium, per vår 2014 (fortsatt student oppgitt i blått)	20,4	22,0	32,0	26,2
Gjennomføring på normert tid og frafall for opptakskullet	47,4	34,8	41,8	37,3
høsten 2012 på 2-årige masterutdanninger organisert som	12,6	23,1	17,3	25,3
fulltidsstudium, per vår 2014 (fortsatt student oppgitt i blått)	40,0	42,1	41,0	37,4

Kilde: Tilstandsrapporten tabell 2.15A og tabell V2.20A. Gjennomsnittstall for hhv. statlige høgskoler (SH), universiteter (Univ.), samt alle statlige og private læresteder (Alle).

Markerte endringer av frafall/gjennomføringsgrad i et studium fra et til et annet år er definert som et avvik i kvalitetssystemet. Ingen av avdelingene hadde markerte endringer i gjennomføringen i henhold til avtalte utdanningsplaner i perioden 2007-2014.[59]

3.3.4 Studentmobilitet

I Strategisk plan 2010-2015 er det en strategi å styrke interkulturelle og internasjonale perspektiver i utdanningene. Videre fremgår det at høgskolen skal ha tilbud om minst ett semesters undervisning på engelsk innenfor de faglige hovedområdene.

Selv om antall innreisende studenter har økt fra 80 i 2013 til 112 i 2014, ligger vi fortsatt under målet om 127 innreisende studenter. Her er målet skrudd opp fra 103 i 2013, og i lys av resultat fremstår målet som vel optimistisk. Hovedutfordringen ligger likevel på antall utreisende studenter. Mens målet er økt med 13 utreisende studenter fra 120 i 2013 til 133 utreisende studenter i 2014, sank resultatet fra 90 til 59 utreisende studenter i samme periode.[60]

[58] Indikatoren besto opprinnelig kun av gjennomføring i henhold til avtalte studieplaner. Denne indikatoren er ikke lenger i måltavla, og vi har som i fjor valgt å også ta inn data for gjennomføring på normert tid som vi opplever er et bedre mål for gjennomføring enn gjennomføring i henhold til avtalte studieplaner.
[59] AHS hadde et fall i 2009, men tok seg opp igjen året etter. Dette utgjør likevel ikke et avvik, da avviket utgjør mindre enn en 20 % endring.
[60] Kilde: Måltavla HiST 2014.

Figur 3.3.4A Innreisende studenter 2014 – resultat og mål:

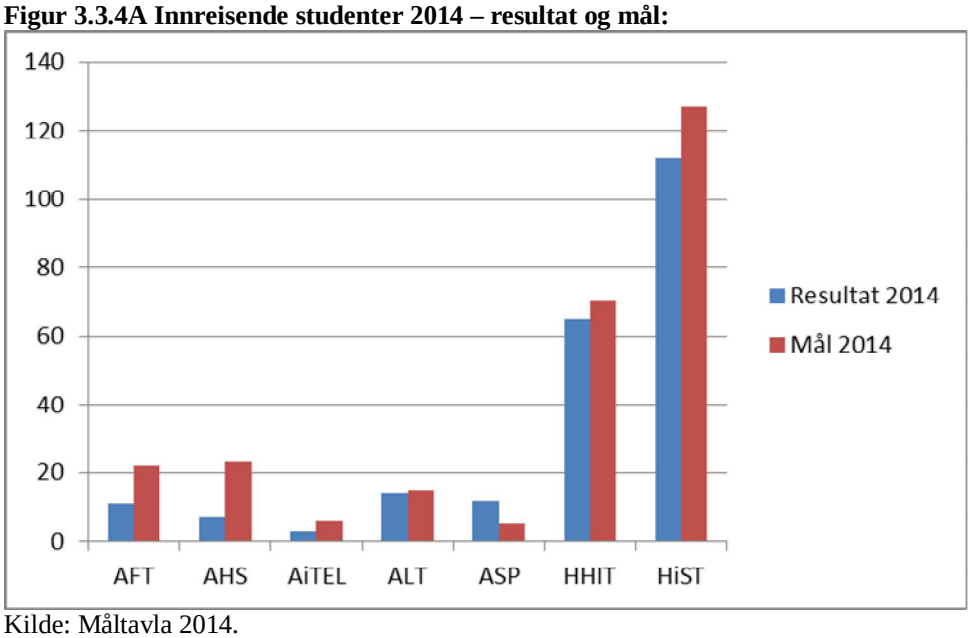

Kilde: Måltavla 2014.

Flere avdelingene ligger også under egne målsettinger for innreisende studenter. Det er bare ASP som har resultat som ligger over målet, mens ALT og Handelshøyskolen har best samsvar mellom mål og resultat for innreisende studenter.

Figur 3.3.4B Utreisende studenter 2014 – resultat og mål:

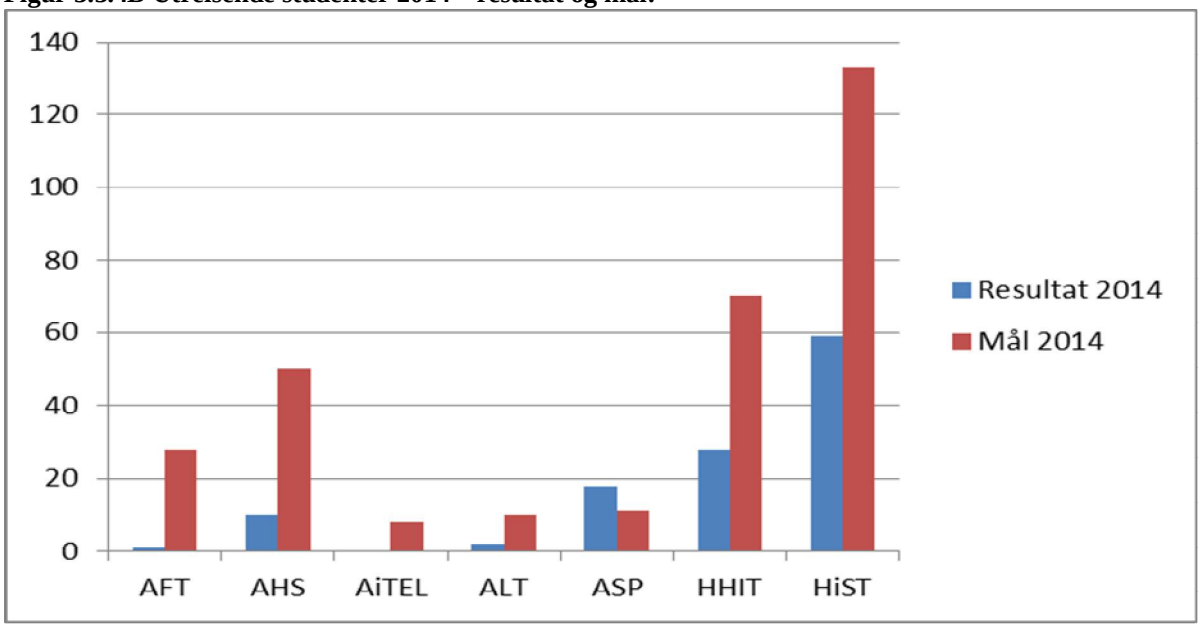

Kilde: Måltavla 2014.

Både for inn- og utreisende er det ikke samsvar mellom summen av avdelingenes mål og HiST sine mål. Samlede målsetninger for utreisende studenter er 177 på avdelingsnivå, mens HiST-målet er 133. For utreisende studenter er summen av avdelingsmålene 141, mens HiST-målet er 127. Dette kan kanskje forklare deler av det manglende samsvaret mellom mål og resultat på avdelingsnivå.

Likevel ser vi samtidig at HiST også plasserer seg langt under sektoren i faktiske resultat. Tilstandsrapporten 2015 opererer med utvekslingsandel, beregnet som prosent av totalantallet registrerte studenter.[61] Utvekslingsandelen i sektoren er 2,4 % for utreisende studenter, for statlige høgskoler 1,7 % og for HiST 0,7 %. Av høgskolene er det bare HiN og HiNT som har lavere utvekslingsandel for utreisende studenter.[62]

Tabell 3.3.4C Antall utvekslingsstudenter (utreisende og innreisende) 2012-2014:

	2012		2013		2014	
	Utreisende	**Innreisende**	**Utreisende**	**Innreisende**	**Utreisende**	**Innreisende**
AFT	12	12	11	12	1	11
AHS	39	7	21	8	10	7
AITeL	1	5	2	5	0	3
ALT	0	4	9	8	2	14
ASP	3	5	14	5	18	12
Handelshøyskolen	38	51	33	42	28	65
HiST	**93**	**84**	**90**	**80**	**59**	**112**

Kilder: DBH og måltavla 2014.

Merk at det pågår en stor grad av utvekslingsaktivitet knyttet til opphold som ikke faller inn under definisjonen av antall utvekslingsstudenter i måltavla som er gjengitt her. Reell aktivitet på programnivå er dermed mer omfattende enn det som telles.[63] Avdelingene beskriver studentutvekslingen, inkludert opplevd tilfredshet, i kapittel 3.3.6 i sine kvalitetsrapporter: http://hist.no/content/47123/Kvalitetsrapporter

3.3.5 Opplevd tilfredshet med utvekslingsopphold i utlandet

I Studiebarometeret stilles det spørsmål om opplevd tilfredshet med utvekslingsopphold i utlandet på. Det spørres både om studieprogrammet informerer godt om mulighetene for utveksling i utlandet og legger godt til rette for utveksling i utlandet.

[61] Vedlegg til Tilstandsrapporten 2015 s. 115, tabell V5.5.
[62] Ibid.
[63] Det jobbes for å få på plass bedre dokumentasjon i DBH, slik at det kan gis et mer reelt bilde av den utvekslingen som faktisk foregår.

Figur 3.3.5 Opplevd tilfredshet med utvekslingsopphold i utlandet, avdelinger og gjennomsnitt HiST og sektoren 2014:

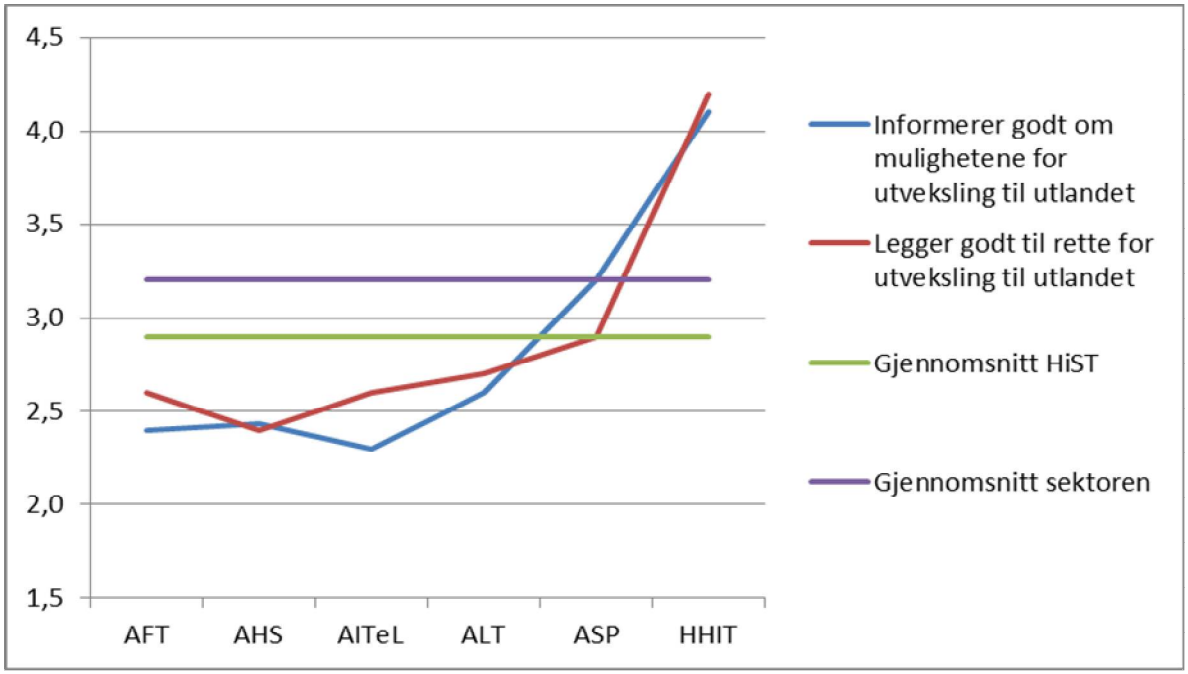

Kilde: Studiebarometeret 2014. Skår 1-5 der 5 er best.

Figuren over viser gjennomsnittsskår på de to spørsmålene om informasjon og tilrettelegging for utvekslingsopphold i Studiebarometeret. Gjennomsnittet for HiST (2,9) og sektoren (3,2) er gjennomsnittet av de to svarene. HiST-gjennomsnittet ligger under det nasjonale snittet.

Som vi ser er det små forskjeller i svarene på de to spørsmålene på hver avdeling, men det er stor forskjell på tilfredsheten fra avdeling til avdeling. Handelshøyskolen skårer høyt på begge spørsmål (4,1 og 4,2), mens ASP ligger på eller over HiST-gjennomsnittet (3,2 og 2,9). Øvrige avdelinger ligger under gjennomsnittet. Disse resultatene kan ikke sies å være i samsvar med høgskolens ambisjoner på området.

3.3.6 Opplevd undervisningskvalitet

I Studiebarometeret er det stilt følgende spørsmål om undervisningskvalitet:

Tabell 3.3.6 Opplevd undervisningskvalitet, avdelingene, HiST og sektoren, Studiebarometeret:

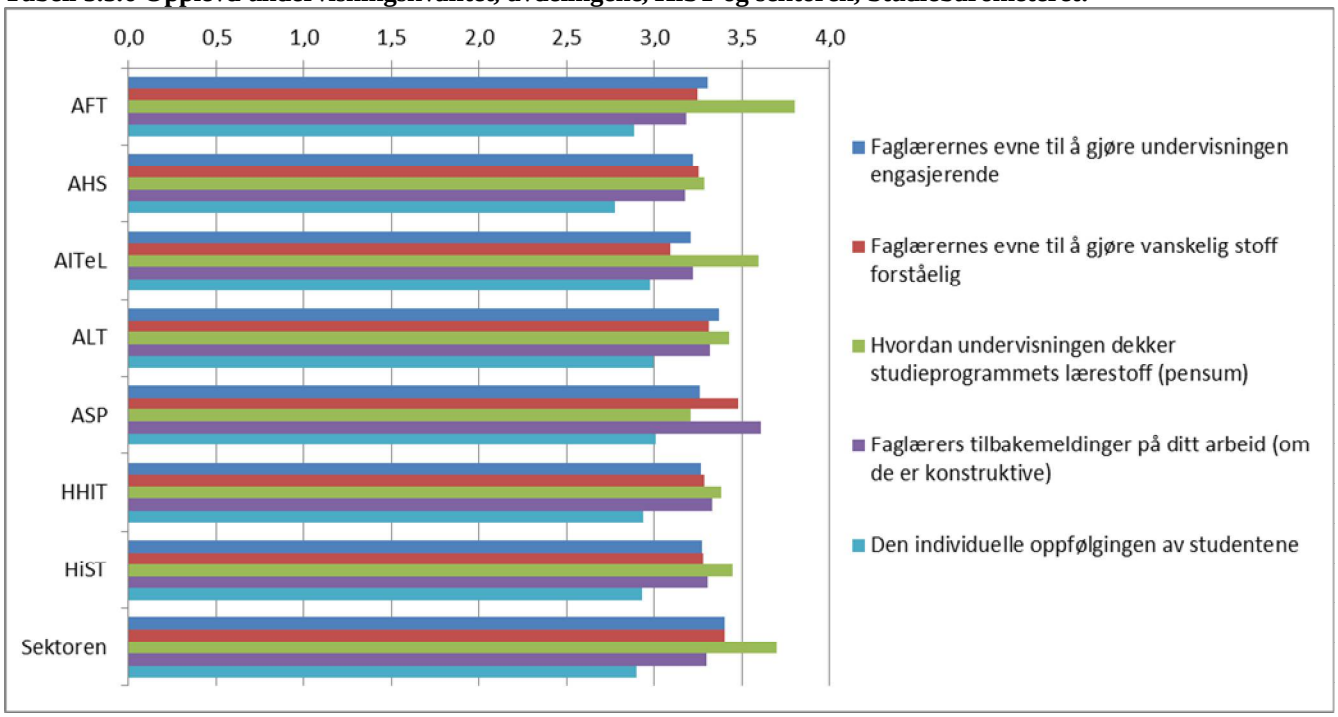

Kilde: Studiebarometeret 2014.

Skårene i Studiebarometeret viser at studentene jevnt over er middels tilfreds med faglærernes evne til å gjøre undervisningen engasjerende (3,3), faglærernes evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig (3,3), hvordan undervisningen dekker studieprogrammets lærestoff (pensum) (3,5), kvaliteten på tilbakemeldingene på eget arbeid (3,3) og den individuelle oppfølgingen av studentene (2,9).

Høyest skår får spørsmålet om hvordan undervisningen dekker studieprogrammets lærestoff (pensum). Her ligger likevel HiST litt under sektoren totalt, med skår på 3,5 mot sektoren 3,7. Her får AFT høyest skår med 3,8, som også er over gjennomsnittet i sektoren.

Spørsmålet om den individuelle oppfølgingen av studentene er det spørsmålet studentene også er minst fornøyd med nasjonalt (også 2,9).

3.3.7 Studieevalueringer på avdelings/programnivå

Her er avdelingene bedt om å kommentere og analysere egne studieevalueringer. Dette fremkommer i avdelingsrapportenes kapittel 3.3.7:
http://hist.no/content/47123/Kvalitetsrapporter

3.4 Ressurser og læringsmiljø

3.4.1 Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger

For 2014 er høgskolens mål for andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger 49 %, en liten økning fra målet om 47 % i 2013.

Resultatet for HiST i 2013 er 48,9 %, og vi ligger dermed på målet. Jf. årsrapport HiST 2014 har andel førstestillinger økt i 2014, og høgskolen er nå nær målet om 50 % førstestillinger i 2015.[64] Endringen skyldes i hovedsak at ALT har økt andel førstestillinger med 24 %.[65]

Figur 3.4.1 under viser utviklingen i andelen førstestillinger fra 2012 til 2014 for avdelingene og institusjonen totalt.

Figur 3.4.1 Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger, 2011-2013:

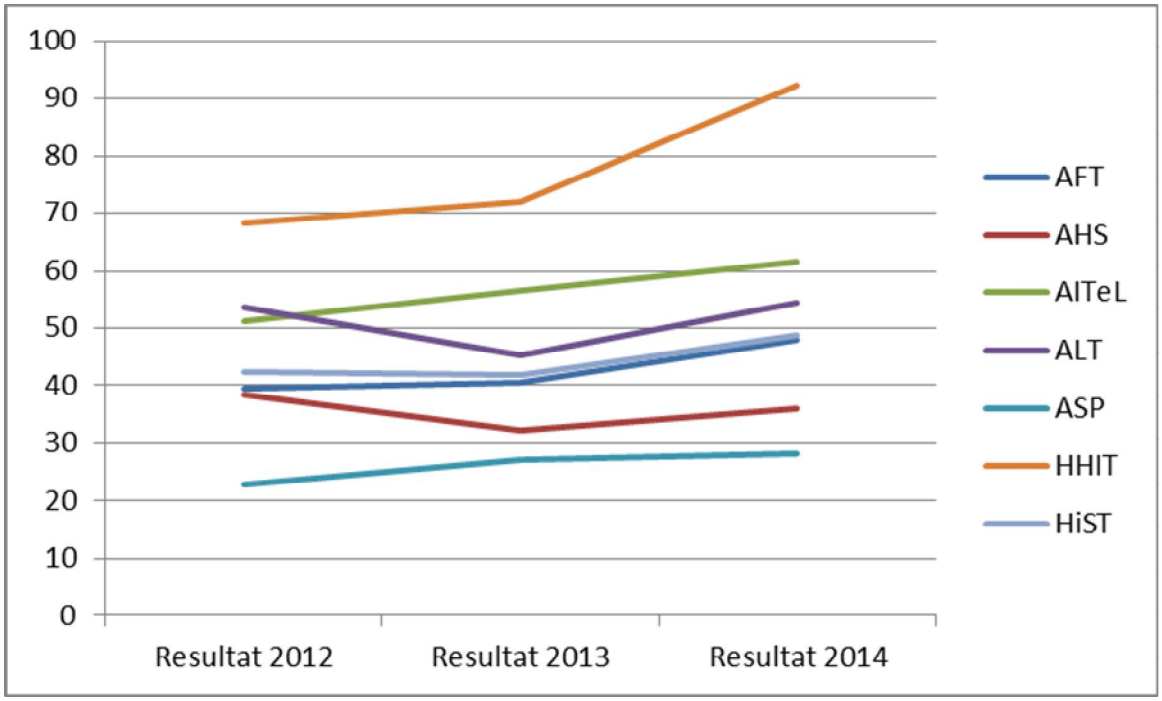

Kilde: Måltavla 2014.

AFT, AHS og ALT ligger under egne målsetninger, mens AITeL, ASP og Handelshøyskolen ligger over egne målsetninger. Handelshøyskolen har 92,2 % førstestillinger mot et mål om 70, mens AHS har et resultat på 36,1 mot et mål om 45 %.

[64] Årsrapport HiST 2014 s.33.
[65] Årsrapport HiST 2014 s.33.

3.4.2 Studentenes opplevelse av ressurser og læringsmiljø – Studiebarometeret

I Studiebarometeret stilles det flere spørsmål om tilfredshet knyttet til studie- og læringsmiljø: Det sosiale miljøet, det faglige miljøet, lokaler, utstyr og hjelpemidler i undervisningen, bibliotek og bibliotektjenester og IKT-tjenester.

Resultatene er å finne i tabellen under:

Tabell 3.4.2: Tilfredshet med studie- og læringsmiljø, avdelinger, HiST og sektoren, Studiebarometeret 2014:

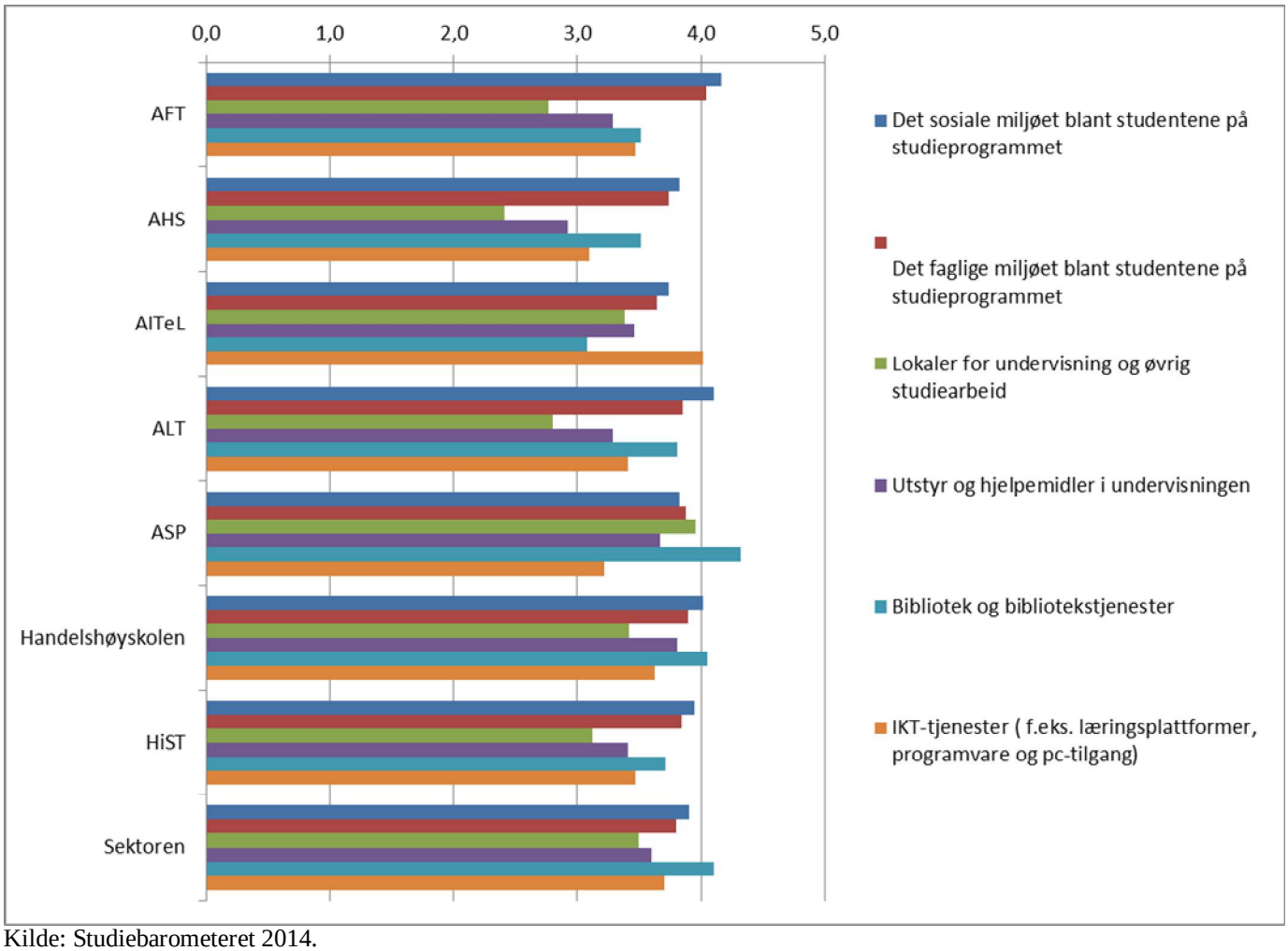

Kilde: Studiebarometeret 2014.

Når det gjelder tilfredshet med studie- og læringsmiljø ser vi at HiST plasserer seg litt under gjennomsnittet for sektoren, med unntak av spørsmålene om faglig og sosialt miljø der vi ligger likt med gjennomsnittet i sektoren (hhv. Skår 3,8 og 3,9).

Særlig på spørsmålet om lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid, skårer vi betydelig lavere enn sektoren, men HiST-skår på 3,1 mot sektorens 3,5.

Også når det gjelder bibliotek og bibliotektjenester ligger vi et stykke under sektoren, med skår på 3,7 mot sektorens 4,1. Dette er overraskende, siden biblioteket tidligere har hatt gode skår i våre egne undersøkelser.

3.4.3 Andre evalueringer og vurderinger

Denne indikatoren gir avdelingene mulighet til å oppsummere og dra inn andre relevante evalueringer og vurderinger som er foretatt i løpet av året. For eksempel avviksmeldinger og kvalitative evalueringer på avdelingsnivå.

Jenter og teknologi ved AFT
Ved avdeling for teknologi har jenteprosjektet «Jenter og teknologi» har hatt ulike tiltak for å forbedre studiekvaliteten, som f.eks videreføring av ukentlige kollokviegrupper i matematikk og programmering og hyttetur for jenter i første semester.

Oppfølging av studieprogram med lav skår i Studiebarometeret
Studiebarometeret 2014 identifiserte forhold på Program for maskinteknikk og logistikk (MAL) som gir grunn til bekymring gjennom tydelige tilbakemeldinger fra studentene på forhold de er misfornøyde med. Program for maskinteknikk og logistikk fikk lav score i Studiebarometeret på mange områder. Samtaler med studenttillitsvalgte avdekket at tilfredsheten varierer mye avhengig av studieretning, og at ikke alle studenter ved MAL er misfornøyde med utdanningskvaliteten. Det er satt i verk tiltak for å bedre på de områdene som kommer dårligst ut i spørsmålsgruppene. De viktigste tiltakene går på undervisning og veiledning, tettere dialog mellom studenter og lærere, og kompetanseutvikling for våre ansatte.

Evaluering av obligatorisk tilstedeværelse i ordinær undervisning ved ALT
ALT gjennomførte i 2013 en evaluering av bruk av obligatorisk tilstedeværelse ved ordinær undervisning. ALT innførte i 2012 en ordning hvor all ordinær undervisning på grunnutdanningenes første studieår var obligatorisk for studentene. Noe av hensikten var at den enkelte student ved å møte opp til undervisningen, fikk mulighet til å foreta et mer kvalifisert valg om han eller hun ønsket å fortsette på utdanningen eller ikke. I forlengelsen av dette håpet vi å redusere frafallet av studenter.

Før vedtak om eventuell videreføring av ordningen for studieåret 2014/15, ønsket avdelingen å evaluere om ordningen fungerte etter hensikten. Evalueringen omfattet blant annet en studentundersøkelse, hvor studentene meldte tilbake om hvor tilfreds de var med ordningen. Undersøkelsen hadde en svarprosent på cirka 34 prosent (229 svar av 670 mulige), noe avdelingen var relativt godt fornøyd med. Studentenes tilbakemelding viste at de var ganske delt i synet på om de støttet en ordning med obligatorisk tilstedeværelse i ordinær undervisning: Cirka halvparten støttet ordningen, og den andre halvparten gikk imot en slik ordning.

Avdelingsstyret ved ALT gikk i 2014 inn for å avvikle ordningen. Studentenes vurderinger var del av beslutningsgrunnlaget, i tillegg til andre forhold som var kartlagt. Etter endring av HiSTs studieforskrift er også adgangen til å kreve tilstedeværelse begrenset til praksisopplæring og ferdighetstrening.

Spørreundersøkelse om ønsker for kommende masterstudier ved ALT
ALT arbeider med utvikling av nye masterstudier, for å være i forkant av planlagt femårig grunnskolelærerutdanning. I den forbindelse gjennomførte ALT en undersøkelse blant studentene om deres interesse for å ta masterutdanning etter grunnutdanning, det vil si om de var interessert i å ta master etter endt grunnutdanning, hvilke masterstudier de selv er

interessert i å ta, hvilke masterstudier de tror rektorene vil prioritere ved ansettelse og hvilke faktorer som vil styre studentenes valg av masterutdanning. Undersøkelsen ble sendt til alle aktive studenter.

Undersøkelsen dannet del av beslutningsgrunnlaget for videre satsing på masterstudier og har medvirket til at ALT nå søker akkreditering av fagdidaktiske mastere i engelsk og naturfag.

Intern trivselsundersøkelse blant studentene ved ALT
ASKU ved ALT startet høsten 2014 med planlegging av en intern trivselsundersøkelse blant studentene ved avdelingen. Bakgrunnen for arbeidet er ASKUs gjennomgang av *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2014* (SHoT-undersøkelsen 2014), hvor ALT hadde svært lav svarprosent. I tillegg reagerer ASKU på at ALT kun skårer middels på studentenes tilfredshet med studentmedvirkning i Studiebarometeret 2013 og 2014, og ASKU ønsker å sette søkelyset på hvilke arenaer studentene har for å medvirke og hvor godt kjent disse er. Undersøkelsen vil behandle temaene studentmedvirkning, klassemiljø, mestring og generell trivsel. Det er et mål at undersøkelsen skal bestå av spørsmål om temaer som er påvirkelige for ALT, og at studentenes tilbakemeldinger skal kunne føre til forbedringer. Undersøkelsen vil etter planen gjennomføres høsten 2015.

Observasjon av undervisning i valgemnene ved ALT
ALT har fått tilbakemeldinger fra studentene om ønske om å få observere undervisningen i de enkelte valgemner i forkant av emnevalget. Emnevalg foretas midtveis i første studieår og i forkant av tredje og fjerde studieår. ALT har etter dette sørget for at studentene får mulighet til å observere undervisningen i valgemnene i forkant av emnevalget. På denne måten får studentene et bedre beslutningsgrunnlag i emnevalget, og antallet studenter som opplever å ha valgt feil valgemne bør reduseres.

Oppfølgingslærere for studenter på første studieår på GLU
I samtalene med førsteårsstudenter kom det frem at studentene var jevnt over godt fornøyd med sine faglærere ved ALT, og flere pedagogikklærere ble trukket frem som spesielt gode. ALT vil derfor prøve en ordning hvor pedagogikklærere er oppfølgingslærere for studenter på første studieår på GLU.

Tiltak for bedre lokaler for undervisning og studiearbeid ved Handelshøyskolen
Studentene synes å være godt fornøyd med det sosiale og det faglige miljøet på Handelshøyskolen, vi har en av byens mest aktive studentforening som gjør en kjempejobb i så måte og er med på å gjøre studentperioden til en artig, aktiv, spennende og lærerik periode av livet. Handelshøyskolestudentene har generelt en sterk identitetsfølelse og føler et sterkt samhold. Litt dårligere skår har vi når det kommer til lokaler for undervisning og studiearbeid. Det er en kjent sak at det i eksamensperioden er knapphet på, og stor kamp om leseplassene. Spesielt grupperommene oppleves som en knapp ressurs og fører til en kø av studenter utenfor døra før åpningstid om morgenen. Vi har supplert med leseplasser i vrimla, og rom som ikke brukes til eksamen blir stilt til disposisjon for eksamenslesing. HiST fikk også rigget på plass en lesesal i 5. etg. før eksamensperioden i desember, noe studentene var svært førnøyde med.

Tett samarbeid mellom studenter og ansatte ved Handelshøyskolen
En stor og viktig del av studiekvalitetsutvalgets arbeid på Handelshøyskolen i Trondheim utføres av studentenes fagutvalg i tett samarbeid med fagansvarlige, dekan og seniorrådgiver i dekanens stab. Studentforeningen gjør også en veldig god jobb med å bidra til at det kulturelle og sosiale miljøet ved Handelshøyskolen blir prioritert og synliggjort. I tillegg til spørreundersøkelsene på virksomhetsnivå og nasjonalt, svarer Handelshøyskolens studenter på flere undersøkelser gjennomført på avdelingsnivå. Studentene har i tillegg sitt eget tilbakemeldingssystem. Til sammen utgjør dette et godt og etablert system som raskt avdekker misnøye, og de ansatte er i kontinuerlig dialog med studentrepresentanter i studentforeningen om eventuelle løsninger og tiltak ved misnøye. Studentene melder tilbake at de føler seg hørt, sett og tatt på alvor.

Tabeller og figurer

Kapittel 1: Innledning
Tabell 1.2.1 Resultater for utvalgte parameter på utdanningsområdet 2013
Figur 1.3.1 HiST kvalitetskart

Kapittel 3.1: Læringsutbytte
Figur 3.1.1 Antall uteksaminerte kandidater 2014
Figur 3.1.2A Karakterfordeling A-E etter institusjonstype 2014 (prosent)
Tabell 3.1.2B Karakterfordeling alle nivåer 2014, i prosent, unntatt stryk (egenfinansierte)
Figur 3.1.2C Karakterfordeling HiST siste 3 år, i prosent, inkludert stryk (egenfinansierte)
Figur 3.1.2D Strykprosent fordelt på institusjonskategori 2005-14 (prosent)
Tabell 3.1.2E Strykprosent HiST 2005-2014
Tabell 3.1.4A Opplevd læringsutbytte Studiebarometeret, avdelinger og HiST 2014
Tabell 3.1.4B Opplevd relevans Studiebarometeret, avdelinger og HiST 2014
Tabell 3.1.5 Opplevd læringsutbytte Kandidatundersøkelsen, avdelinger og HiST 2015

Kapittel 3.2: Inntakskvalitet
Figur 3.2.1 Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass, avdelinger og HiST 2014
Figur 3.2.3 Tilfredshet med oppstarten på HiST, avdelinger og HiST 2011-2013
Figur 3.2.4A Studieforberedende mottak på programmet
Figur 3.2.4B Inkludering i et godt sosialt miljø
Tabell 3.2.6A Gjennomføringsgrad på normert tid, frafall og fortsatt student (prosent)
Figur 3.2.6B Frafall fra 1. til 2. studieår, bachelorstudenter med møttstatus høsten 2013

Kapittel 3.3: Undervisningskvalitet
Tabell 3.3.1 Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsårsverk 2012-2014
Figur 3.3.2 Publikasjonspoeng pr undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling 2014
Tabell 3.3.3 Gjennomføringsgrad på normert tid, frafall og fortsatt student (prosent)
Figur 3.3.4A Innreisende studenter 2014 – resultat og mål
Figur 3.3.4B Utreisende studenter 2014 – resultat og mål
Tabell 3.3.4C Antall utvekslingsstudenter (utreisende og innreisende) 2012-2014
Figur 3.3.5 Opplevd tilfredshet med utvekslingsopphold i utlandet, avdelinger og gjennomsnitt HiST og sektoren 2014
Tabell 3.3.6 Opplevd undervisningskvalitet, avdelingene, HiST og sektoren, Studiebarometeret

Kapittel 3.4: Ressurser og læringsmiljø
Figur 3.4.1 Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger, 2011-2013
Tabell 3.4.2: Tilfredshet med studie- og læringsmiljø, avdelinger, HiST og sektoren, Studiebarometeret 2014

Forkortelser

AFT – Avdeling for teknologi
AFT-B - Avdeling for teknologi, bachelor
AHS - Avdeling for helse – og sosialfag
AHS-B, Avdeling for helse – og sosialfag, bachelor
Alle - alle statlige og private læresteder, (gjennomsnitt)
ALT - Avdeling for lærer – og tolkeutdanning
ALT B/L - Avdeling for lærer – og tolkeutdanning, bachelor og lærer
ALT M - Avdeling for lærer – og tolkeutdanning, master
AITeL - Avdeling for informatikk og e-læring
AITeL B - Avdeling for informatikk og e-læring, bachelor
ASKU – Avdelingen(e)s studiekvalitetsutvalg
ASP - Avdeling for sykepleierutdanning
ASP B - Avdeling for sykepleierutdanning, bachelor
DBH – Database for statistikk om høgre utdanning
FS – Felles studentsystem
GLU – Grunnskolelærerutdanningen
GLU 5-10 – Grunnskolelærerutdanning for 5.-10. årstrinn
HA – Administrasjonen ved HiST
Hhskolen B – Handelshøyskolen, bachelor
Hhskolen M – Handelshøyskolen, master
HiST – Høgskolen i Sør-Trøndelag
KD - Kunnskapsdepartementet
LMU – Læringsmiljøutvalget
NKR - Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk
NOKUT – Norsk organ for kvalitet i utdanningen
PSP - Program for sykepleierutdanning
SHoT – Studentenes helse – og trivselsundersøkelse
SiT – Studentsamskipnaden i Trondheim
SKB – Seksjon for studier, kommunikasjon og bibliotek
SKU – Studie – og kvalitetsutvalget
SH – Statlige høyskoler (gjennomsnitt)
SP – Studentparlamentet
SØF - Senter for økonomisk forskning
SØF-rapporten – SØF-rapport nr. 03/13 Karakterbruk og kvalitet i høyere utdanning
Tilstandsrapporten 2015 – Tilstandsrapport for høyere utdanning 2015
UFF - Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (faglig stilling)
UHR – Universitets- og høgskolerådet
Univ - Universitetene(gjennomsnitt)
YFL - Yrkesfaglærerutdanning

Kilder og lenker

Avdelingenes kvalitetsrapporter 2014: http://hist.no/content/89289/Kvalitetsrapport-2014

DBH Database for statistikk om høgre utdanning http://dbh.nsd.uib.no/

FS

Oppstartundersøkelsen 2014: http://hist.no/content/84496/Oppstart-2014

Kandidatundersøkelsen 2015: http://hist.no/content/86210/Kandidatundersokelsen-2015

Kvalitetsindikatorer og kvalitetsrapportering: http://hist.no/kvalitetsindikatorer/

Kvalitetssystem for utdanning og læringsmiljø ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST): http://hist.no/content/3401/Studiekvalitet-ved-HiST

Måltavler for HiST og avdelingene

Rutine for bruk av tilsynssensor: http://hist.no/tilsynssensor/

Strategisk plan HiST 2010 – 2015: http://hist.no/content/51748/Strategier-og-retningslinjer

Studenttilfredshetsundersøkelsen 2013: http://hist.no/content/51775/Rapport-2013

Studiebarometeret http://www.studiebarometeret.no/no/

Studiekvalitetsutvalgets (SKU) nettsider: http://hist.no/studiekvalitetsutvalget/

Studiekvalitetsdagen: http://hist.no/studiekvalitetsdagen/

Studieplanveileder: http://hist.no/content/51165/Studieplanveileder

SØF-rapport nr. 03/13 Karakterbruk og kvalitet i høyere utdanning http://www.regjeringen.no/upload/KD/Karakterbruk_og_kvalitet_i_hoyere_utdanning.pdf

Tillitsvalgtkonferansen: http://hist.no/tillitsvalgtkonferansen/

Tilstandsrapport for høyere utdanning 2014: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tilstandsrapporten-2015/id2409832/

Vedlegg med tabeller til Tilstandsrapport for høyere utdanning 2014: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tilstandsrapporten-2015/id2409832/

Oversikt over kvalitetsindikatorer

Indikatorer hentet fra måltavla rapporteres kun på avdelings- og HiST-nivå. Enkelte indikatorer rapporteres kun på HiST-nivå. Dette fremkommer av kvalitetsrapportene.

Dimensjon		Indikator	Kilde
Læringsutbytte	P	3.1.1 Antall uteksaminerte kandidater	Måltavla
		3.1.2 Karakterer	DBH
		3.1.3 Andel som består praksis	DBH
	O	3.1.4 Opplevd læringsutbytte og relevans – Studiebarometeret 2014	Studiebarometeret
		3.1.5 Opplevd læringsutbytte og relevans – Kandidatundersøkelsen 2015	Kandidat-undersøkelsen
		3.1.6 Vurdering av om undervisning og vurderings-former er tilpasset læringsutbytte	
Inntakskvalitet	P	3.2.1 Antall kvalifiserte førstevalgssøkere per studieplass	Måltavla
		3.2.2. Karakternivå for frammøtte studenter	DBH
	O	3.2.3 Helhetlig tilfredshet med mottaket	Oppstart-Undersøkelsen
		3.2.4 Studieforberedende mottak på programmet	Oppstart-Undersøkelsen
		3.2.5 Rekrutteringstiltak på avdeling/program	
	P	3.2.6 Frafall	FS
Undervisningskvalitet	P	3.3.1 Antall studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsårsverk	Måltavla
		3.3.2 Publikasjonspoeng pr undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	Måltavla
		3.3.3 Gjennomføring	DBH
		3.3.4 Studentmobilitet	
	O	3.3.5 Opplevd tilfredshet med utvekslingsopphold i utlandet	Studiebarometeret
		3.3.6 Opplevd undervisningskvalitet	Studiebarometeret
		3.3.7 Studieevalueringer på avdelings/ programnivå	
Ressurser og læringsmiljø	P	3.4.1 Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	Måltavla
	O	3.4.2 Studentenes opplevelse av ressurser og læringsmiljø	Studiebarometeret
		3.4.3 Andre evalueringer og vurderinger	

P=produksjonsindikatorer, O=opplevd kvalitet.

Konverteringsgraf tilfredshetsskår

Interne tilfredshetsevalueringer ved HiST har hatt en skår på skalaen 0-100, mens Studiebarometeret har skalaen 1-5. For enkelt å kunne sammenligne skår kan denne konverteringsgrafen benyttes.

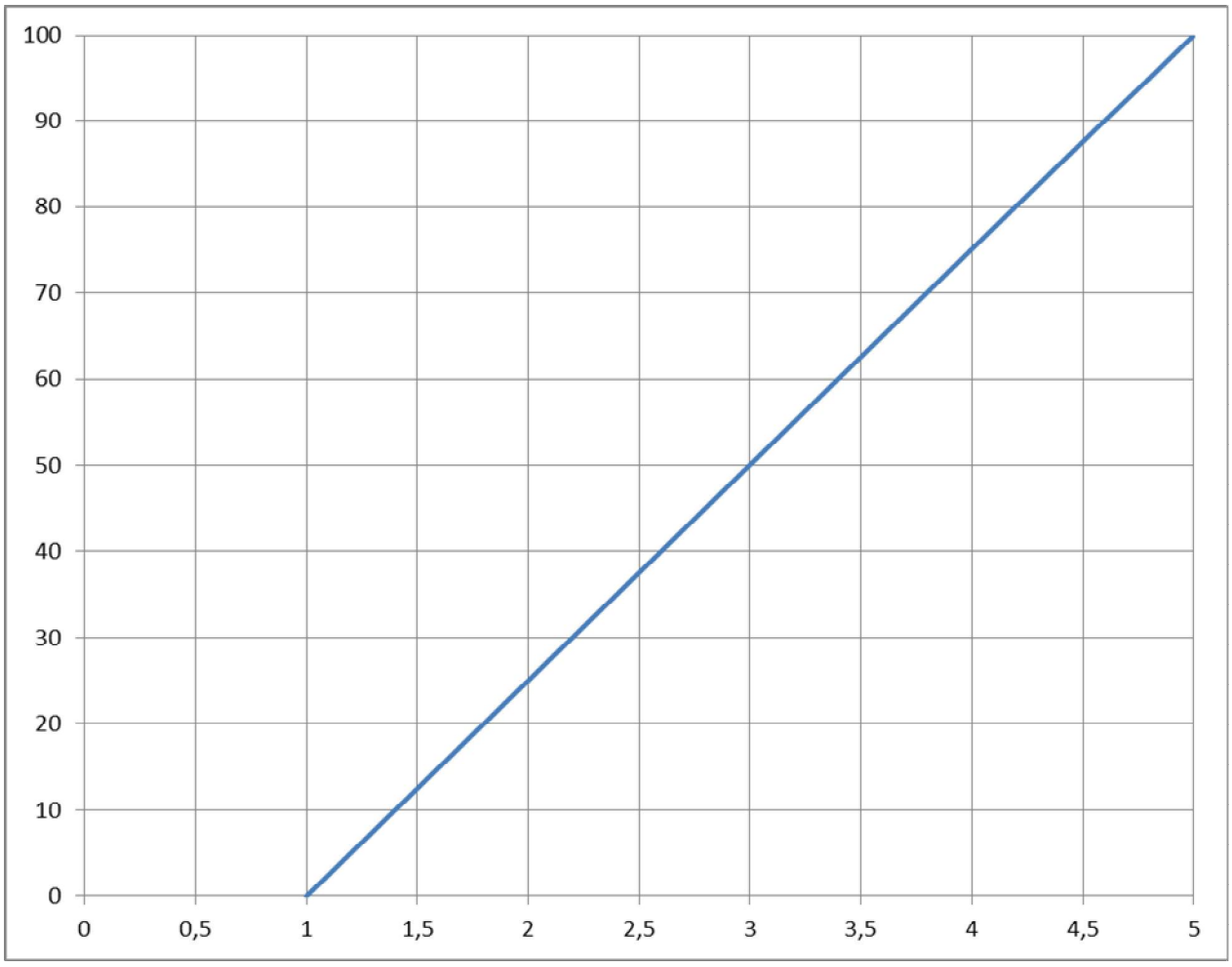

ÅRSRAPPORT

LÆRINGSMILJØUTVALGET

2015

Læringsmiljøutvalgets sammensetning

HiSTs læringsmiljøutvalg (LMU) er sammensatt av fire studentrepresentanter og fire ansattrepresentanter. Studentene som oppnevnes for ett år av gangen blir oppnevnt av Studentparlamentet, de ansatte blir oppnevnt av Rektor for fire år. To studentmedlemmer følger kalenderåret, og to medlemmer har studieåret som funksjonsperiode. I tillegg har representant fra Studentsamskipnaden (SiT) anledning til å stille med observatør- og talerett i utvalget.

Perioden 01.01.2015-31.07.2015

Medlemmer	**Varamedlemmer**
Leder: Thomas K. Eriksen (student 2015)	
Nestleder: Bjørg Næss Frost, rådgiver for studenter med funksjonsnedsettelse	
Knut Anders Kjelsrud (student 2015)	Benjamin Gjermstad (student 2015)
Andrea Ohna Harjo (student 2014/15)	Ole Edward J. Nystad
Håvard Hjertaas (student 2014/15)	Nora Bjørk Skuterud
Christian Brødreskift, campusdirektør	Terese Brekke, driftsleder
Einar Hjorthol, dekan	Thorleif Hjeltnes, første lektor
Gunnar Bendheim, studiedirektør	Sølvi Karlsen, biblioteksjef
Velferdsdirektør SiT, Espen Munkvik (observatør)	

Perioden 01.08.2015 – 31.12.2015

Medlemmer	**Varamedlemmer**
Leder: Thomas K. Eriksen (student)	
Nestleder: Bjørg Næss Frost, rådgiver for studenter med funksjonsnedsettelse	
Knut Anders Kjelsrud (student 2015)	Benjamin Gjermstad
Charlotte Gjerden (student 2015/16)	Marte Øien (student 2015/16)
Bente Bækkelien (student 2015/16)	Nestleder SP (student 2015/16)
Gunnar Bendheim, studiedirektør	Sølvi Karlsen, bibloteksjef
Christian Brødreskift, campusdirektør	Terese Brekke, driftsleder
Einar Hjorthol, dekan	Thorleif Hjeltnes, førstelektor
Velferdsdirektør SiT, Espen Munkvik (observatør)	

Sekretariat for utvalget: seniorrådgiver Kjersti Møller

LMUs mandat og virkeområde

I universitets- og høyskolelovens § 4-3 slås det fast at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø og skal i samarbeid med studentsamskipnaden legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden ved lærestedet. Det er læringsmiljøutvalgets (LMU) oppgave å *bidra* til at bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven blir gjennomført, *delta i planleggingen* av tiltak vedrørende læringsmiljø og *følge nøye med* i utviklingen av spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. LMU skal også *være orientert* om klager institusjonen mottar fra studenter vedrørende læringsmiljøet og kan *gi uttalelser* om disse forholdene, samt *gjøres kjent med*

eventuelle pålegg fra Arbeidstilsynet. LMU skal årlig avgi rapport om institusjonens arbeid med læringsmiljø.

Ved HiST har LMU også et ansvar for å følge opp *Handlingsplan for tilrettelegging av studenter med nedsatt funksjonsevne ved HiST* og rapportere om tiltak i den forbindelse. Som en spesifisering av LMUs mandat og virkeområde har styret ved HiST også vedtatt et mandat for LMU (se vedlegg 1).

Møtefrekvens

LMU avholdt 4 ordinære møter i 2015. I tillegg har LMU hatt dialogmøter med Fakultet for helse- og sosialfag (FHS) og Handelshøyskolen i Trondheim (HHiT), samt ett fellesmøte med SKU (Studie- og kvalitetsutvalget). LMU nedsatte i 2015 et eget arbeidsutvalg (AU) som har forberedt møter, samt sikret opplæring av nye studentrepresentanter i utvalgets arbeid.

Hovedsaker LMU 2015

Rapportering er strukturert etter handlingsplan 2014-2016, men tilhørende råd fra LMU til høgskolens ledelse.

LMUs rolle

LMU skal ha et overordnet perspektiv hvor ansatte skal trekkes inn etter behov. LMU trenger bedre oversikt over hvordan studentenes læringsmiljø ivaretas og rapporteres ved institusjonen, og ser på dialogmøtene som et godt virkemiddel i dette arbeidet.

Referatene fra utvalgets arbeid legges fortløpende ut på egen hjemmeside slik at alle kan orientere seg om hva utvalget jobber med. LMU har også påsett at det gis god opplæring til nye studenter i LMUs arbeid og virke. Formålet med dette har vært å trygge studentene til å ta en aktiv rolle, samt gi en hensiktsmessig innføring i utvalgets arbeid. Det har vært avholdt to opplæringskurs (høst og vår) for studentrepresentantene. Deltagerne har gitt gode tilbakemeldinger på opplæringen.

Handlingsplan for LMU

LMU vedtok ny handlingsplan for 2014-2016 (se vedlegg 2). Denne tar utgangspunkt i at studentrepresentasjonen i LMU er en vesentlig del av utvalgets unikhet. Handlingsplanen er strukturert etter fire akser:

- Mangfoldsperspektivet
- Fysisk læringsmiljø
- Psykososialt læringsmiljø
- Organisatorisk læringsmiljø (herunder også digitalt læringsmiljø)

I arbeidet med HP2014-2016 fikk utvalget god hjelp fra Universell som ga et eget foredrag om modell for systematisk utvikling av læringsmiljø i eget LMU-møte. Universell er nasjonal pådriver for universell utforming.

LMU i fusjon

LMU har i flere møter drøftet fusjon med NTNU, og har involvert Universell i arbeidet.

LMU avga en egen høringsuttalelse om mandat, fremtidig organisering og sammensetning av læringsmiljøutvalget ved NTNU fra 01.01.16**.** Utvalget fremhever betydningen av LMUs rolle som pådriver og premissleverandør i læringsmiljøarbeidet. Spesielt vil det være viktig i fusjonsperioden at system- og ansattfokus ikke går på bekostning institusjonens helhetlige læringsmiljøansvar.

HiST har en rekke større byggeprosjekter på gang, og det er spesielt viktig å påse at studentenes læringsmiljø ivaretas under pågående campusutvikling, også etter fusjon. Det anbefales at representanter fra LMU inviteres ved viktige stoppunkt i byggeprosesser som kan påvirke studentenes læringsmiljø.

Mangfoldperspektivet
Det stilles krav om at et læringsmiljø utformet etter prinsippene om universell utforming, at det er lagt til rette for begge kjønn, samt at det legges til rette for at studenter med nedsatt funksjonsevne skal kunne studere ved HiST. LMU har vært orientert om alle klager institusjonen mottar fra studenter vedrørende læringsmiljøet, jf. krav i universitets- og høyskoleloven § 4-3. LMU har innmeldte klager fra «Si din mening» som fast punkt på sin møteagenda og har fått fortløpende informasjon om oppfølging. I 2015 mottok LMU kun én sak.

Det har vært påpekt av Studentparlamentet at avvikssystemet «Si din mening» har vært for lite kjent blant studenter, og at «si din mening»-knappen har vært skjult, og at det av den grunn foregår underrapportering. LMU har oppfordret ledelse til å synliggjøre og promotere «si din mening» som for eksempel ved å gjøre systemet lett tilgjengelig fra itslearning, sosiale medier og forsiden hist.no. LMU har i sitt råd til ledelsen påpekt at dersom høgskolen skal kunne følge opp innmeldte avvik må man tilby et lett tilgjengelig avvikssystem som gir studentene mulighet til å si i fra om egen studiehverdag.

LMU har vært holdt løpende orientert om oppfølging av handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse og innspill på satsningsområder. LMU påpeker overfor ledelsen at HiST fremdeles har for lite vektlegging av universell utforming, og at tilrettelegging er for ad hoc-preget og individuell. HiST har mange studenter med ulike tilretteleggingsbehov, men det trengs fremdeles bedre rutiner og struktur knyttet til tilrettelegging i undervisningssammenheng. Ved enkelte campus er det avsatt rom reservert for studenter med særskilte behov, men dette er ikke tilstrekkelig.

LMU har også bedt ledelsen følge opp den tilbakevendende utfordringen at HiST ikke kjenner hvilke behov studenter med nedsatt funksjonsevne har før de faktisk møter på studiestedet. Det er av den grunn er ønskelig med et system som ivaretar en slik tilbakemelding før oppstart på studiet, for eksempel i det man takker ja til studieplassen.

Fysisk læringsmiljø

LMU har fått jevnlige oppdateringer fra Campusdirektør vedrørende pågående byggesaker. Status om pågående utbedringsarbeid som foregår med hensyn til eksisterende bygningsmasse og nybygg er også gitt i samtlige møter. Hovedvekt har vært på orientering om oppgradering av utstyr og de ulike campusprosjektene. HiST har utarbeidet romprogrammer og materialvalgspesifikasjoner for å sikre at kravene til universell utforming

ivaretas og studentenes behov dekkes. Det fremstår som klart for LMU at HiST er i en interrimperiode inntil komplett byintegrert campus er på plass.

To representanter fra LMU har også deltatt i AMU-møter i forbindelse med byggeprosjekter for å sikre samhandling i saker som vedrører studentenes læringsmiljø. LMU-representanter skal inviteres av Campusdirektør til å delta i gjennomganger og prosjekteringsmøter der læringsmiljø er et vesentlig tema. Føringer i byggeprosjekter ved HiST skal gjennomgås av LMU. LMU har påpekt overfor ledelse ved HiST at LMU skal ha en pådriverrolle når det gjelder campusutvikling og kan bistå med beste praksis når det gjelder universell utforming.

I dialogmøte med FHS ble det påpekt at studentene opplevde utfordringer knyttet til fysiske aspekter ved læringsmiljøet på campus Tungasletta 2. Dette var spesielt knyttet til grupperom (tilgang, tilrettelegging for hørselshemmede, luftkvalitet, lydisolering), få studenttoalett, manglende undervisningsfunksjonalitet i auditorier og øvrige undervisningsrom. LMU har mottatt tilbakemelding om utbedringer av fysisk læringsmiljø fra drift og Campusdirektør. Innføring av lavterskeltilbudet «e-vaktmester» vil også medføre lettere tilgang til driftsansvarlig.

HHiT har store fag med kull opp til 300 studenter i samme undervisningsrom. På grunn av store kull er fasilitetene særdeles viktig, og grupperom er essensielt i den forbindelse. HHiT som er et nytt bygg opplever også en del problemer knyttet til ventilasjon og temperatur, men en oppbygging av klimaanlegget er gjort og man håper dette skal bedre seg. HHiT er et bygg i mye bruk, noe som oppleves som positivt, men man må unngå at belegget blir så stort at det går ut over nødvendig fleksibilitet i undervisning.

Psykososialt læringsmiljø

I en egen presentasjon av SHOT-undersøkelsen holdt av studentparlamentets leder og velferdsdirektør ved SiT ble HiST og LMU utfordret på hvordan institusjonen best kan følge opp SHOT-resultatene. Her ble det henvist til NTNUs prosjekt «innovativt læringsmiljø» som et eksempel til etterfølgelse, og betydningen av maksimal utnyttelse av eksisterende areal. I pågående byggeprosesser vil det være avgjørende å sikre gode vilkår for linjeforeninger og sikre gode betingelser på campus.

LMU har også rettet et ønske til SIT om bedre tilstedeværelse og bedre synliggjøring av SiTs tilbud på ulike campus, og en mer helhetlig tilnærming til studenters mestring av studentlivet. Per i dag er det for stor forskjell på SiTs tilstedeværelse på HiSTs ulike campus. LMU oppfordrer ledelsen til å vektlegge viktigheten av tett samarbeid mellom SiT og HiST i arbeidet med å bedre studentenes læringsmiljø. Et levende campus må være målsetting i campusutvikling og utgjøre en systematisk del av denne. Økt tilstedeværelse på campus for å skape tilhørighet medfører også tilbud og aktiviteter etter kjernetid. Det har vært dialog mellom campusdirektør og AtB for å bedre busstilbudet til både Rotvoll og Tunga i den forbindelse.

LMU oppfordrer ledelsen til en mer helhetlig tenkning rundt veiledning og oppfølging av studenter, da det er bekymringsverdig at HiST-studenter scorer høyest i landet på «emosjonelt ensomme», samt høy score på «eksamensangst». HiST bør vurdere å tilby samtlige studenter en oppstartsveiledning i starten av studiet etter modell fra

lærerutdanningen v/HiST. Det oppfordres også til å spre informasjon om Fakultet for teknologis prosjekt «grep om egen læring». LMU ønsker et samordnet tilbud og tjeneste som det skisseres i prosjektet Rom (Ressurs- og mestringssenteret) og ber ledelsen arbeide videre med dette. En samling av tjenestetilbud vil gi en bedre utnyttelse av eksisterende ressurser og likebehandling sett i lys av dagens kapasitet.

Organisatorisk læringsmiljø

LMU har hatt dialogmøter med to fakultet i 2015. Hensikten med møtene har vært å bevisstgjøre fagmiljø og studenttillitsvalgte om LMUs rolle og arbeid, samt få kunnskap om hva som gjøres på fakultetene for å skape et godt læringsmiljø slik at LMU er i stand til å holde seg oppdatert på status innen læringsmiljø. Dialogmøtene, samt innsikt i ulike læringsmiljøundersøkelser, studentenes helse- og trivselsundersøkelse, gjør at LMU kan løfte opp læringsmiljøspørsmål som kan være nyttige for hele institusjonen. Alle saker vedrørende fysisk, psykososialt og organisatorisk læringsmiljø har stått på agendaen. Typiske saker som har vært tatt opp er undervisningslokaler, studentarbeidsplasser, studentenes rolle i læringsmiljøarbeid, håndtering av klagesaker, tilrettelegging for mangfold, oppfølging av lokale og sentrale undersøkelser. Møtene har også vært kombinert med befaringer.

Studentrepresentanter ved FHS har møtt organisatoriske utfordringer i forbindelse med omorganisering av to avdelinger til ett fakultet (HiST2020). Det har vært vanskelig å få respons fra studentene selv om eget læringsmiljø, og det har vært nødvendig å jobbe aktivt for å skape trygghet og stabilitet rundt tillitsvalgte. Fakultetet har bistått tillitsvalgte i arbeidet med å øke studentengasjementet.

Ved HiST er HHiT den campusen som er best utstyrt både når det gjelder IKT og AV-utstyr, og med bredbåndkapasitet som sikrer nettilgang til alle. Erfaringer tilsier at utstyret er komplekst, og det vil ta tid før man henter ut gevinster i form av nye læremetoder.

LMU oppfordrer ledelse til å satse på fremtidsrettede og teknologibaserte undervisningsmetoder. Faglig kompetanse og dyktige undervisere er viktige faktorer for undervisningskvalitet og læringsmiljø.

OPPSUMMERING

LMU ser at det finnes begrensninger både i tilgjengelige ressurser, lovverk og infrastruktur til at alle mål i handlingsplanen kan realiseres på kort sikt.

Her pekes bl.a. på begrensninger i mulighet for å kunne kartlegge/registrere individuelle tilretteleggingsbehov, utbedre og justere bygningsmasse som skal være i bruk i begrenset tid, utvidelse av tilgang på arealer og annen infrastruktur.

LMU mener at det arbeidet som er viktigst for et nytt LMU å følge opp på kort sikt er:

- å bidra til at det viktige arbeidet med styrking av læringsmiljø videreføres også i den fusjonerte institusjonen
- å bidra til at det arbeides systematisk med læringsmiljø og universell utforming i alle deler av campusarbeidet, både ved nye prosjekter og i tilpasning/rehabilitering av eksisterende bygningsmasse

- at prinsipper knyttet til universell utforming får økt oppmerksomhet ved planlegging og utforming av undervisning og andre læringsaktiviteter.

Fusjonerte NTNU må legge godt til rette for at LMU som utvalg får en faktisk funksjon, forankret rolle og legitimitet i den nyetablerte institusjonen. Med dette vil LMU kunne være en viktig bidragsyter i arbeidet med å ivareta og sikre systematikk og kvalitet i NTNUs arbeid med å utvikle studentenes helhetlige læringsmiljø.

Mandat for Læringsmiljøutvalget ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (vedlegg 1)

Vedtatt av Høgskolestyret i møte 24. oktober 2012 (sak HS-V-29/12)

1 Læringsmiljøutvalgets mandat

1.1 Læringsmiljøutvalget skal ta opp saker som angår studentenes totale læringsmiljø og som ligger innenfor institusjonens kontrollsfære. De enkelte deler av virksomheten og enkeltstudenter/- ansatte kan be om å få tatt opp slike saker i Læringsmiljøutvalget.

1.2 Læringsmiljøutvalget har et spesielt ansvar for å påse at bestemmelsene i § 4-3 i Lov om universiteter og høgskoler blir gjennomført:

1.3 A. Fysiske forhold
- at lokaler, adkomstveier, trapper m.v. er dimensjonert og innredet for den virksomhet som drives
- at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklima og luftkvalitet
- at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige
- at lokalene er innredet slik at uheldige fysiske belastninger for studentene unngås
- at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges
- at tekniske innretninger og utstyr er forsynt med verneinnretninger og blir vedlikeholdt slik at studentene er vernet mot skader på liv og helse
- at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved institusjonen
- at læringsmiljøet er innrettet for studenter av begge kjønn
- at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

B. Psykososiale forhold i den tiden studentene er tilknyttet institusjonen

C. Velferds- og studentsosiale forhold

Læringsmiljøutvalget skal kunne påpeke og foreslå holdningsskapende tiltak for å få til gode relasjoner mellom studentene og mellom studenter og ansatte på lærestedet.

1.4 Læringsmiljøutvalget har et spesielt ansvar for å følge opp Handlingsplan for tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne ved HiST og rapportere om tiltak.

1.5 Læringsmiljøutvalgets arbeid skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring.

1.6 Læringsmiljøutvalget er ikke en iverksettende enhet, og alle forslag /vedtak om konkrete tiltak må oversendes styret eller rektor.

1.7 Læringsmiljøutvalget skal rapportere årlig til styret, som har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø. Referat fra LMUs møter skal sendes styret til orientering.

2 Læringsmiljøutvalgets sammensetning, funksjonsperiode m.m.

2.1 Læringsmiljøutvalget skal bestå av:
- Studiedirektør
- Teknisk sjef, eller den rektor bemyndiger
- En dekan
- Koordinator for funksjonshemmede studenter
- 4 studenter

- 1 observatør fra Studentsamskipnaden
2.2 Rektor oppnevner medlemmer for de tilsatte med personlige varamedlemmer. Studentparlamentet oppnevner selv 4 medlemmer til utvalget og 4 varamedlemmer.

Avdelingsvis fordeling bør tilstrebes.

2.3 Tilsattes medlemmer/varamedlemmer oppnevnes for ordinær valgperiode (4 år). Studentmedlemmene oppnevnes for ett år av gangen; to medlemmer/vara følger kalenderåret, og ett medlem/vara har studieåret som funksjonsperiode.

2.4 Leder- og nestledervervet i utvalget veksler hvert år mellom de tilsatte og studentene.

2.5 SiT kan delta med fast observatør i Læringsmiljøutvalget, med talerett og forslagsrett, men uten stemmerett. Utvalget står fritt til å innkalle andre til å redegjøre på møtene.

2.6 Rektor er ansvarlig for opplæring av studentrepresentantene i utvalget.

HANDLINGSPLAN FOR LÆRINGSMILJØUTVALGET VED HiST 2014-2016

Forankring

I universitets- og høyskolelovens § 4-3 slås det fast at styret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø og skal i samarbeid med studentsamskipnaden legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden ved lærestedet. Det er læringsmiljøutvalgets (LMU) oppgave å *bidra* til at bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven blir gjennomført, å *delta* i planleggingen av tiltak vedrørende læringsmiljø og *følge nøye med* i utviklingen av spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. LMU skal også være *orientert* om klager institusjonen mottar fra studenter vedrørende læringsmiljøet og kan *gi uttalelser* om disse forholdene, samt *gjøres kjent* med eventuelle pålegg fra Arbeidstilsynet.

LMU skal årlig avgi rapport om *institusjonens arbeid* med læringsmiljø. I rapporten skal det fremgå hvilke forslag til tiltak for bedring av læringsmiljøet ved HiST som utvalget har foreslått. Utvalget er ikke en iverksettende enhet, jf. mandatet punkt 1.6.

Ved HiST har LMU også et spesielt ansvar for å følge opp *Handlingsplan for tilrettelegging av studenter med nedsatt funksjonsevne ved HiST* og rapportere om tiltak.

Kvalitetssikring av læringsmiljøet

Særlig viktig i arbeidet med høgskolens læringsmiljø er det å tydeliggjøre LMUs rolle. Det er behov for å styrke utvalget slik at det får en tydeligere rolle i løpende beslutningsprosesser knyttet til det helhetlige læringsmiljøet ved HiST.

Den sterke studentrepresentasjonen gjør utvalget unikt og viktig.

Det er viktig å merke seg at dette er en handlingsplan som omhandler LMUs eget arbeid og hvordan utvalget kan bidra til at bestemmelsene om læringsmiljø i uhl § 4-3 og eget mandat blir oppfylt, ikke institusjonens eget arbeid med læringsmiljø.

Handlingsplan for læringsmiljøarbeidet i inneværende periode dekker følgende områder:

1. Mangfoldsperspektivet
2. Fysisk læringsmiljø
3. Psykososialt læringsmiljø
4. Organisatorisk læringsmiljø

Disse områdene ivaretar de lovpålagte oppgavene til utvalget.

Med mangfoldsperspektivet menes høgskolens fokus på inkludering, og viktigheten av at man tilrettelegger for et godt læringsmiljø for alle studenter, uavhengig av kjønn, behov for tilrettelegging og bakgrunn.

Med det fysiske læringsmiljøet menes alle fysiske, ergonomiske, kjemiske og biologiske belastninger som kan ha innvirkning på studentens evne og mulighet for læring. Dette innbefatter blant annet temperatur, ventilasjon, inneklima, lyd- og lysforhold.

Psykososialt læringsmiljø omfatter psykologiske og sosiale forhold som har betydning for trivsel, helse og yteevne på lærestedet. Dette omfatter blant annet mellommenneskelige samspill og psykisk helse. Sosialt miljø, kultur og velferdstilbud inngår i det psykososiale læringsmiljøet.

Organisatoriske læringsmiljø omfatter forhold som tilrettelegging, fordeling, samarbeid og ledelse av arbeidet. Sentrale punkter kan være informasjonsflyt, tilbakemeldinger og studentdemokrati ved HiST. Dette inkluderer også det digitale læringsmiljøet.

Fokusområder perioden 2014-2016

Læringsmiljøutvalget ved HiST ønsker å vie følgende spesiell oppmerksomhet i perioden 2014-2016:

Mangfoldsperspektivet

LMU skal

- være pådriver og bidra til at læringsmiljøet oppleves som inkluderende, åpent og favner mangfoldet av studenter for å gi samtlige lik rett og mulighet til utdanning ved HiST

- være pådriver for å fremme universell utforming i institusjonens ordinære løsninger for å unngå stigmatisering. Dette omfatter blant annet undervisning, vurdering, bruk av IKT og læremidler

Fysisk læringsmiljø

LMU skal

- informeres tidlig i pågående byggeprosesser og HiST skal aktivt søke LMUs syn og medvirkning for å sikre at krav til fysisk læringsmiljø implementeres og kvalitet opprettholdes

- være pådriver til at alle undervisningsrom er tilfredsstillende teknisk utstyrt

- bidra til at det legges til rette for et godt inneklima

- arbeide for at HiST følger kravene til universell utforming

- bidra til god og oversiktlig skilting i HiSTs bygg og arealer

- være pådriver for effektiv bruk av undervisningsrom, lesesaler og grupperom

- være pådriver for at det bygges tilstrekkelig og tilpassede undervisningsrom, lesesaler og grupperom

Psykososialt læringsmiljø

LMU skal

- ha god kommunikasjon med Studentsamskipnaden i Trondheim for å ha et helhetlig bilde av studentenes læringsmiljø og identifisere behov for tiltak for å bedre studentvelferden ved HiST

- være en pådriver for en samordnet og helhetlig organisert veiledningstjeneste som skal dekke behovene for tilrettelegging innen det fysiske, pedagogiske og psykososiale læringsmiljøet ved HiST, hvor formålet er ivaretagelse av de oppgaver som utføres av blant annet SMS-tjenesten

Organisatorisk læringsmiljø

LMU skal

- etterspørre og være pådriver for oppfølging av et effektivt og velfungerende system for tilbakemeldinger og holde oversikt over klager fra studenter vedrørende læringsmiljøet samt påse at disse blir fulgt opp på en god og forsvarlig måte i institusjonen

- skal evaluere og styrke LMUs rolle ved HiST ved å avvikle dialogmøter mellom utvalget og avdelingene, SKU, AMU, SPO og SP. Målet er å skape engasjement og forankring i arbeidet med et godt og helhetlig læringsmiljø.

- skal holdes orientert om, gi råd og ved behov selv ta initiativ til innsamling av relevante data som angår studentenes læringsmiljø. Fremtredende i dette arbeidet er inntakskvalitetsundersøkelsen, kandidatundersøkelsen, selvevalueringer, helse- og trivselsundersøkelsen (SHOT) og Studiebarometeret. LMU skal ta stilling til tiltak på bakgrunn av resultater av disse. Studiedirektør forbereder ledelsen når det kommer saker fra LMU

- jevnlig motta rapport om og påse at HiST oppfyller sine plikter i *Handlingsplan for studenter med funksjonsnedsettelse*

- synliggjøre LMU i form av deltagelse på aktuelle konferanser, seminarer samt promotere og gjøre utvalget kjent blant studentene

- delta i tildelingen av høgskolens pris for læringsmiljø – og studiekvalitet

- på vegne av Rektor sørge for at nye medlemmer gis god opplæring i utvalgets mandat og arbeid.

HØGSKOLEN I ÅLESUND

30.03.2015

Kvalitetsrapport

2014

Innhold

1 Innledning 2
2 Sammendrag og konklusjoner 3
2.1 Utdanning 3
2.2 Forskning og formidling 3
2.3 Eksternt samarbeid 3
2.4 Forvaltning og ledelse 3
2.5 Anbefalinger for satsningsområder 4
3 Realisering av høgskolens resultatmål 5
3.1 Utdanning 5
3.1.1 Utviklingsarbeid prioritert av studieutvalget 5
3.1.2 Studieprogresjon, gjennomstrømming og resultater 6
3.1.3 Rekruttering og opptak 12
3.1.4 Evalueringer av studietilbud og undervisning 16
3.1.5 Internasjonalt samarbeid og utveksling av studenter 20
3.2 Forskning- og formidling 21
3.3 Eksternt samarbeid 23
3.4 Forvaltning og ledelse 24
3.4.1 Økonomiforvaltning 24
3.4.2 Kompetanse og rekruttering 26
3.4.3 Pedagogisk utdanning 28
3.4.4 Internasjonal utveksling 29
3.4.5 Kjønnsbalanse 29
3.4.6 Arbeidsmiljø 30
4 Rapporter 31
4.1 Læringsmiljøutvalget 31
4.2 Arbeidsmiljøutvalget 31
4.3 Avviksrapportering 31
4.4 Interne revisjoner 31
4.5 Ledelsens gjennomgang 31
5 Oppfølging av vedtak i Kvalitetsrapport 2013 (Sak 17/14) 32
6 Vedlegg 34
6.1 Oppstartsundersøkelse 34
6.2 Studiebarometeret 34
6.3 Studie og emneevalueringer 34

1 Innledning

I henhold til universitets- og høgskolelovens § 9.1 har høgskolestyret ansvar for at den faglige virksomheten holder høy kvalitet. Dette er nedfelt i Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) sin «Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning» (tilsynsforskriften). I forskriftens kapittel 3 heter det: *"Institusjonen skal ha faste rutiner og prosesser som i en årlig syklus frambringer, vurderer og anvender informasjon om det enkelte studium og utdanningsvirksomheten generelt. Systemet skal bidra til at institusjonen vurderer resultatene i utdanningsvirksomheten, avdekker svakheter, iverksetter forbedringstiltak og foretar kontinuerlige vurderinger med sikte på kvalitetsutvikling. Vesentlig informasjon og vurderinger skal være tilstrekkelig dokumentert."*

Kvalitetsrapportens hovedformål er å avdekke sviktende kvalitet i utdanningene, i forhold til de mål som er satt i høgskolens strategiplan (2012-2015). Høgskolens kvalitetssystem er et kontinuerlig arbeid, og kvalitetshåndboka ble i 2014 revidert. Kvalitetsrapporten utarbeides årlig som en del av vårt kvalitetsarbeid, og oppsummerer forrige års arbeid med kvalitet både på HiÅ-nivå og på avdelingsnivå. I tillegg inkluderes nøkkeltall om interne forhold, sammenlignet med sektoren forøvrig. Rapporten for 2014 er basert på tilgjengelig informasjon som søkning, opptak, gjennomstrømming, rapporterte evalueringer av undervisning og studieprogram. Det utføres i tillegg interne revisjoner på utvalgte avdelinger/studieprogram. Nautiske fag har spesielle krav til kvalitetssystem, og har derfor intern revisjon hvert år. I tillegg gjennomgås det også eksterne revisjoner. Prosess med å bli ISO-sertifisert er også i gang.

Evaluering er en læringsprosess for både studenter og fagmiljøene. Det kan være utfordrende å involvere studenter i dette arbeidet, fordi studentenes engasjement er varierende. For at vi skal få det til, må vi ha gode ordninger som bidrar til at studentenes rolle i evalueringene blir lagt mer vekt på. Det er også viktig at studentene også får informasjon om hva som gjøres for å følge opp disse evalueringene. Da det hele tiden kommer nye studenter, må avdelingene arbeide kontinuerlig med å involvere studenter.

Kvalitetsrapporten er oppbygd etter samme struktur som HiÅs «Årsrapport 2014-15).

2 Sammendrag og konklusjoner

2.1 Utdanning

Det er gjort mye godt utviklingsarbeid på utdanningssiden. Alle avdelinger har utført evalueringer av studieprogram og emner. Det generelle inntrykk fra disse er at studentene i stor grad er tilfreds. De legger vekt på at de ønsker god kontakt med næringslivet i sine studier. Studentene er opptatt av at fagene skal gi en god sammenheng i studiet, og at de utfyller hverandre for å oppfylle et samlet læringsutbytte for studiene. Våre studenter synes det er svært viktig at faglærere har god pedagogisk bakgrunn og at det benyttes studentaktive læringsformer der dette er mulig og egner seg.

Utdanninger som har studenter med betydelig innslag av praksis ønsker at praksisveiledernes veilederkompetanse styrkes.

Dette gjenspeiles også i Studiebarometeret 2014.

2.2 Forskning og formidling

Alle avdelinger har personale som er knyttet mot forskning- og/eller utviklingsarbeid. Dette skaper grunnlag for at studenter kan velge bachelor- og masteroppgaver i tilknytning til samarbeidspartnere både i næringslivet og offentlig sektor.

2.3 Eksternt samarbeid

Det er nå utarbeidet felles prosedyrer og rutiner for inngåelse av avtaler, spesielt når det gjelder forskning- og prosjektsamarbeid. Dette vil gjøre det enklere å dele erfaringer og utvikle arbeidet videre. I denne forbindelse er det publisert en forskningshåndbok knytte til ekstern virksomhet når det gjelder forskning. Kandidatundersøkelsen for 2014 er gjennomført, men rapport er i skrivende stund ikke ferdigstilt.

Alle avdelinger har samarbeid med eksterne aktører. Når vi nå har felles prosedyrer og rutiner for inngåelse av avtaler vil dette samarbeidet dokumenteres og systematiseres, slik at en lettere kan dele erfaringer og utvikle dette arbeidet videre.

2.4 Forvaltning og ledelse

Høgskolen har utarbeidet nytt internrapporteringsverktøy som gir en direkte kobling mellom budsjett og regnskap. Dette gir bedre kontroll på bruk av budsjettmidler. Det rettes fokus arbeides med å utvikle verktøy og rutiner for å budsjettere BOA aktivitetene inn i samme budsjetteringsverktøy i 2015.

Ved at Statsbygg nå benytter seg av sin opsjon på utkjøp av selskapet som eier Kunnskapsparken, vil HiÅ bli sikret arealer for fremtida. Mulighetsstudien fra SIGNAL arkitekter vil danne grunnlag for hvordan Høgskolen prioriterer å utnytte tilgjengelige areal.

Vi har en generell økning i ansatte med førstekompetanse. Dette reduserer sårbarheten på enkelte fagområder. Det er viktig at avdelingene har fokus på personalplanlegging for å holde høy kvalitet på rekrutteringsprosesser. Her må en også finne en god balanse mellom rekruttering av ansatte med god forskningskompetanse og med solid næringslivserfaring. Vi har fremdeles rekrutteringsutfordringer når det gjelder byggfag, maritim teknologi og nautikk. For sistnevnte satser Høgskolen på intern kompetansebygging.

2.5 Anbefalinger for satsningsområder

Utdanning

- Benytte læringsutbyttebeskrivelser i studenthverdagen i større grad enn i dag. Kvalitetssikre at læringsutbytte, pedagogiske metoder og vurderingsform er i overenstemmelse med, og at vurderingsformen gjenspeiler studentenes læringsutbytte.
- Benytte sensorveiledning til eksamensoppgaver i større grad enn i dag, også i deskriptive fag.
- Ha fokus på studentoppfølging, slik at frafall av studenter ikke øker.
- Styrke de høgskoleansattes pedagogiske kompetanse, slik at studenter i større grad skal oppleve god kvalitet i undervisning- og veiledning.
- Satse på intern kompetansebygging i fag der vi har rekrutteringsutfordringer.
- Fortsette satsing på e-læring som undervisningsform. Dette vil være et viktig bidrag til å styrke kvalitet på undervisning.
- Fortsette satsing på forkurs, da dette rekrutterer rundt ¼ av kandidatene til ingeniør og maritim utdanning (Kandidatundersøkelsen 2014).
- Evaluere hvilke markedsføringstiltak som fungerer under Oppstartsundersøkelsen, samt utarbeide konkrete spørsmål for å se om fusjonen har hatt noen virkning på søkertallene.

Forskning og formidling

- Fortsatt arbeid med å styrke forskerkompetansen og andelen førstekompetente.
- Fortsatt ha fokus på at forskning og formidling skal ha relevans for regionens arbeid- og næringsliv.

Eksternt samarbeid

- Satsing på internasjonalisering.
- Videreutvikle samarbeidet med arbeid- og næringsliv.

3 Realisering av høgskolens resultatmål

Kvalitetsrapport 2014 er basert på mål satt i Høgskolens strategiplan 2012-2015.

3.1 Utdanning

Høgskolen i Ålesund skal tilby utdanning av høy kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Høgskolen i Ålesund skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømming.

3.1.1 Utviklingsarbeid prioritert av studieutvalget

Studieutvalget ba om at tiltak innenfor studiekvalitet og gjennomstrømming samt ekstern virksomhet skulle prioriteres for 2014.

Eksisterende erfaringstall for gjennomstrømming fra studentundersøkelser og opptaksgrunnlag er gjennomgått for å finne fram til effektive tiltak for å minske frafall og øke gjennomstrømmingen i alle studier. AIR har gjennomført en utprøving av metode for å motvirke frafall i 2014. Resultatet ble presentert på MNT-konferansen i mars 2015.

Det er utarbeidet felles retningslinjer for dokumentasjon og arkivering av evaluering av studier og emner.

Når det gjelder aktivitet knytta til ekstern virksomhet er det etableres felles prosedyrer og rutiner for inngåelse av avtaler og annen nødvendig dokumentasjon knyttet til all ekstern virksomhet både når det gjelder studier, forskning- og prosjektsamarbeid. Det er utarbeidet en forskerhåndbok, som samler nødvendig informasjon om støttefunksjoner og- tjenester for forskning- og prosjektsamarbeid. Alle studieprogram ved AIR har opprettet egne Fagråd sammen med arbeidslivet for en mer systematisert kontaktflate mot våre eksterne samarbeidspartnere.

Kandidatundersøkelse for 2014 er gjennomført. Med bakgrunn i økt fokus på læringsutbytte er innholdet i denne noe endret i forhold til 2010. Rapport fra kandidatundersøkelsen er i skrivende stund ikke ferdigstilt.

Skrivementorprosjektet, som ble tildelt 115.000,- støtte i 2014, har levert sluttrapport. Prosjektet er bestemt videreført i 2015. Det er viktig at støttede prosjekter har overføringsverdi til andre studier/fagområder. Studieutvalget har derfor vurdert at en heller bør satse på å gi støtte i retning av mer generelle tiltak for å utvikle studiekvaliteten. Skrivementorprosjektet er et eksempel på dette.

3.1.2 Studieprogresjon, gjennomstrømming og resultater

Høgskolens måleparametre for området er:

- **Andel studenter som gjennomfører studiet på normert tid (gjennomstrømming)**
- **Eksamensresultater – herunder strykprosenter**
- **Gjennomsnittlig studiepoengproduksjon per student**

Gjennomstrømming på treårige bachelor- og toårige masterstudier

Med gjennomstrømming menes antall uteksaminerte kandidater våren 2014 sett i forhold til studenter som ble tatt opp på de respektive 3-årige studier høsten 2011. Studenter som har søkt permisjon eller er overført til andre studier er ikke regnet med. For sammenligning er det tatt med tall fra tidligere år. Det er benyttet en streng definisjon av normert tid som betyr studieåret som avsluttes 31.juli.

For å få med de som kontinuerer samme høst som avslutningsåret er det lagt til en ekstra oversikt i tabellen, «Fullført i kalenderåret».

Tabell 1 *Tabellen viser gjennomføring på normert tid av 3-årige bachelorstudier i perioden for kull som startet 2011 sammenlignet med tidligere kull. Siste kolonne tar også med kontinuasjon høst.*

Bachelorutdanninger	**Opptak 2011**			**Normert progresjon**					**Fullført i kalenderåret 2014**	
	Antall	**Antall sluttet**	**Antall Forsinket**	**Antall 2014**	**Prosent 2014**	**Prosent 2013**	**Prosent 2012**	**Prosent 2011**	**Antall**	**Prosent**
Bygg	18	5	2	12	67 %	60 %	56 %	37 %	12	67 %
Bygg Y-veien	19	5	1	13	68 %	64 %	57 %	14 %	13	68 %
Data	13	5	4	4	31 %	35 %	24 %	37 %	5	38 %
Data Y-veien	9	8	0	1	11 %	0 %	40 %	50 %	1	11 %
Automatiseringsteknikk	20	4	2	14	70 %	42 %	43 %	47 %	14	70 %
Automatisering Y-veien	20	5	3	12	60 %	28 %	44 %	75 %	12	60 %
Produktutvikling og design	18	4	3	11	61 %	27 %	52 %	33 %	12	67 %
Produktutvikling og design Y-veien	7	2	4	1	14 %	13 %	100 %		2	29 %
Skipsdesign	13	3	4	6	46 %	47 %	56 %		7	54 %
Skipsdesign Y-vegen	1	1	0	0	0 %	0 %	100 %		0	0 %
2-årig bygg						50 %	100 %	11 %		
Ingeniør – totalt	**138**	**42**	**23**	**74**	**54 %**	**37 %**	**42 %**	**39 %**	**78**	**57 %**
Nautikk	22	4	4	14	64 %	71 %	50 %	55 %	16	73 %
Nautikk Y-veien	20	4	6	10	50 %	71 %	60 %	80 %	14	70 %
Shipping og logistikk	32	8	3	21	66 %	53 %	60 %	47 %	21	66 %
Sjukepleie	142	48	25	69	49 %	56 %	55 %	48 %	74	52 %
Bioingeniør	20	5	1	14	70 %	55 %	70 %	50 %	14	70 %
Marin biologi og foredling										
Havbruk							40 %	0 %		
Matteknologi								100 %		
Marin bioteknologi							22 %	40 %		
Marine og biologiske fag	8	3	2	3	38 %	47 %			4	50 %
Eksportmarkedsføring	40	18	6	16	40 %	30 %	38 %	25 %	19	48 %
Økonomi og adm.	47	15	12	20	43 %	31 %	41 %	66 %	23	49 %
Innovasjonsledelse	17	9	3	5	29 %	33 %	22 %	9 %	6	35 %
Handels- og serviceledelse	28	14	8	6	21 %	30 %	42 %	38 %	9	32 %
Totalt	**514**	**170**	**93**	**252**	**49 %**	**44 %**	**45 %**	**51 %**	**278**	**54 %**

For kull som startet bachelorstudier i 2011, er der en økning fra 44 % i 2013 til 49 % i 2014. I motsetning til 2013 er det nå ingeniørstudier som har størst økning fra 37 % til 54 %. Y-vei studenter ved data ser fremdeles ut til å falle fra, på samme måte som tidligere. For ingeniørstudier er det Automatiseringsteknikk, Bygg og Produktutvikling og design som har høyest gjennomstrømming.

For nautiske fag er gjennomstrømmingen høy der en også tar med studenter som kontinuerer. Prosentvis gjennomstrømming på sjukepleie er noe lavere enn i fjor, fra 56 % til 49%. Tar vi med dem som kontinuerte ligger gjennomstrømmingen på 52 %.

For bioingeniør ser vi en økning fra 55 % til 70 %.

Ved AIB, som har hatt en strukturendring ved sin avdeling, ser en at gjennomstrømmingen har økt for alle studier med unntak av Handels- og serviceledelse.

Ifølge rapport og planer hadde vi et resultatmål på gjennomstrømming på normert tid med 61%. Her ligger vi fortsatt noe under.

Tabell 2 *Tabellen viser gjennomføring på normert tid av 2-årige masterstudier i perioden for kull som startet 2012 sammenlignet med tidligere kull. Siste kolonne tar også med kontinuasjon høst.*

Studium	**Opptak Antall**	**Sluttet Antall**	**Forsinket Antall**	**Fullført Antall**	**Fullført Prosent**				**Fullført i kalenderåret 2014**	
					2014	**2013**	**2012**	**2011**	**Antall**	**Prosent**
Masterutdanninger	**Opptatt 2012**									
Master i Produkt og systemdesign - disiplin	9	0	0	9	100 %	64 %	56 %	80 %	9	100 %
Master i Produkt og systemdesign - erfaring	0	0	0	0		100 %	17 %	80 %		
Master i Skipsdesign - disiplin	4	0	0	4	100 %	80 %	75 %		4	100 %
Master in International Business	23	7	4	12	52 %		40 %		13	57 %
Masterutdanninger totalt	**36**	**7**	**4**	**25**	69 %				**26**	72 %

(Master i Skipsdesign – erfaring, er ikke tatt med i tabellen, da der ikke er registrerte studenter)

Master in International Business gjennomfører godt over 50 % om en tar med studenter som kontinuerer. Ved resterende masterutdanninger gjennomførte 100 % i 2014. Når det gjelder masterutdanning gjennomfører mer enn 61% av studentene på normert tid.

Når en ser bachelor- og masterutdanninger under ett, er målet for gjennomføring i kalenderåret oppnådd, med et resultat på 63 %.

Gjennomstrømming – kortere studier og videreutdanninger

Tabellen under gir en oversikt over gjennomstrømming på studier fra 1 til 2 års varighet. Der hvor tall er tilgjengelig for tidligere år, er disse tatt med. Enkelte av studiene alternerer ved at de ikke har opptak hvert år, derfor vil tabellen ha hull.

Tabell 3 Gjennomstrømming i kortere studier og videreutdanninger i perioden 2011-2014

Studium	Opptak Antall	Sluttet Antall	Forsinket Antall	Fullført Antall	Fullført Prosent				Fullført i kalenderåret 2014	
					2014	2013	2012	2011	Antall	Prosent
Årsstudier										
Forkurs – ingeniør/maritim	72	2	3	67	93 %	56 %	63 %	52 %	70	97 %
Medisinsk og marint årsstudium	17	8	3	6	35 %	37 %	75 %	87 %	6	35 %
Økonomi og ledelse	38	13	7	19	50 %	44 %	38 %	43 %	23	61 %
Shippingledelse	5	3	2	0	0 %	8 %	25 %	33 %	0	0 %
Årsstudier totalt	**132**	**26**	**15**	**92**	**70 %**				**99**	**75 %**
Videreutdanninger										
Helsesøsterutdanning	40	2	2	36	90 %		93 %		38	95 %
Kreftsykepleie	21	7	2	12	57 %		75 %		12	57 %
Veiledningspedagogikk I	28	2	0	26	93 %	93 %		100 %	26	93 %
Veiledningspedagogikk II							95 %			
Rehabilitering I	36	3	0	33	92 %	100 %			33	92 %
Rehabilitering II							96 %			
Anesteseisjukepleie	10	0	1	9	90 %	100 %		71 %	9	90 %
Intensivsjukepleie	17	0	1	16	94 %	71 %		75 %	16	94 %
Operasjonssjukepleie	4	0	0	4	100 %	100 %		90 %	4	100 %
Barnesjukepleie	0	0	0	0		100 %			0	
Ledelse i helse- og sosialtjenesten	0	9	0	0		82 %				
Flerkulturell forståelse	27	1	0	26	96 %	80 %			26	96 %
Videreutdanninger totalt	**143**	**22**	**4**	**126**	88 %				**126**	88 %

En ser at forkurs ingeniør/maritim har hatt en fin økning de siste årene, og nærmer seg nå 100 %. Medisinsk og marint årsstudium har derimot en reduksjon i gjennomstrømming de to siste årene, mens økonomi og ledelse er i en positiv utvikling. Videreutdanningene har høy gjennomstrømming.

Redusert gjennomstrømming i medisinsk og marint årsstudium skyldes i noen tilfeller at studenter avstår fra å avlegge eksamen i enkelte fag, fordi de ikke trenger disse for videre studier. For noen videreutdanninger er det noen studenter som ikke får økonomisk kompensasjon fra arbeidsgiver, og velger derfor ikke å gjennomføre.

Antall uteksaminerte kandidater på gradsstudier var i 2014, 304 studenter. Dette er 81 studenter færre enn resultatmålet. Det er kun ABIOK som har nådd sitt resultatmål ifølge rapport og planer 2013-2014, med 41 uteksaminerte mot et resultatmål på 31.

Når det gjelder gjennomføring i henhold til avtalte utdanningsplaner, var resultatmålet for 2014 ved HiÅ 88 %. Ifølge DBH har HiÅ et resultat på 87,9 %, som viser at HiÅ er i rute. Resultatet er bedre enn gjennomsnittet av statlige høyskoler (87,7 %) og universitetene (81,9 %).

Eksamensresultater og bruk av karakterskalaen

Figuren under viser karakter fordelingen ved høgskolen over flere år. Karakterfordelingen er relativt lik fra år til år, med lite variasjon.

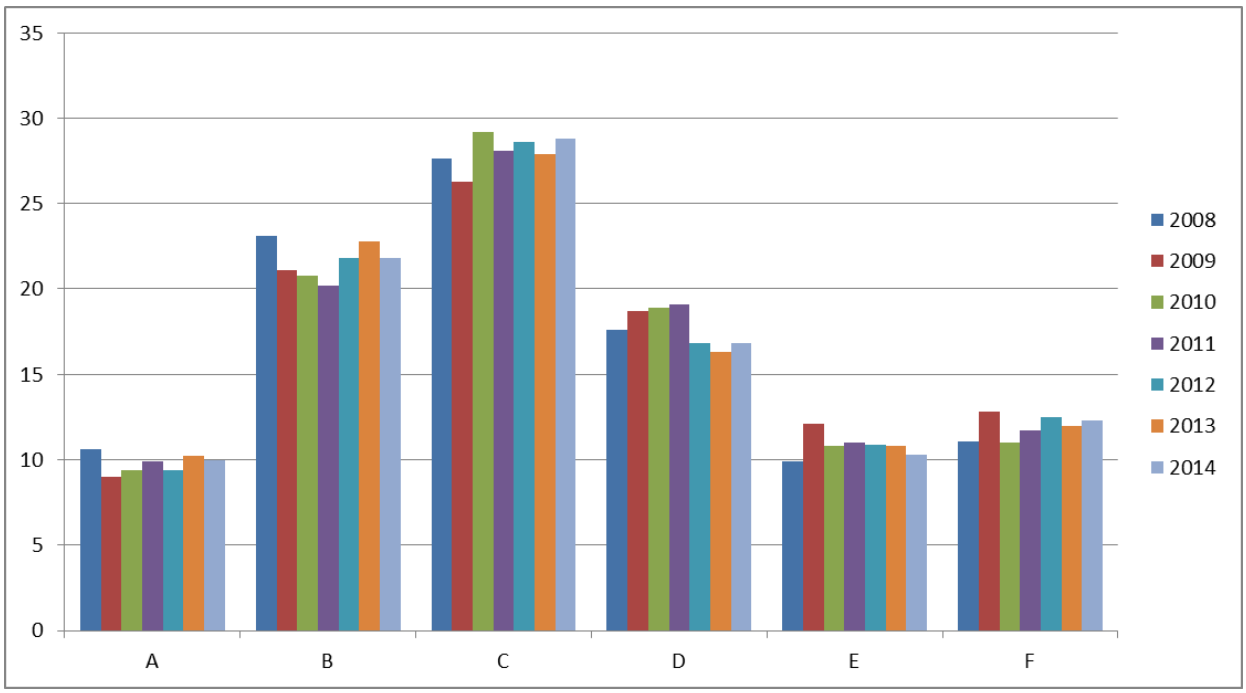

Figur 1 *Grafisk fremstilling av karakterfordelingen*

Som vist i figuren over, er karakterfordelingen på HiÅ siste år relativt stabil. En kan se at karakteren F har en stigende trend.

Tabell 4 *Gjennomsnittlig karakterfordeling i prosent.*

Karakter	HIÅ 2011	HIÅ 2012	HIÅ 2013	HIÅ 2014	Statlige Høyskoler 2014	Univ.2014
A	9,9	9,3	10,2	10,0	10,4	12,5
B	20,2	21,8	22,8	21,8	24,8	26,8
C	28,1	28,6	27,9	28,8	30,8	30,4
D	19,1	16,8	16,3	16,8	16,6	15,5
E	11,0	10,9	10,8	10,3	7,8	7,2
F	11,7	12,5	12,1	12,3	9,6	7,6

Ut i fra tabell 4 ser en karakterfordelingen i sektoren. HiÅ har en noe høyere andel av karakterene E og F, og noe lavere andel karakterene B og C.

Tallene viser gjennomsnittlig karakterfordeling for alle statlige høyskoler. Når en studerer statistikk (DBH) for høyskoler med omlag tilsvarende fagportefølje, ser en at karakterfordelingen her er nokså lik med HiÅ.

Som også nevnt i Kvalitetsrapport 2013, er det gjort undersøkelser når det gjelder praksis i karaktersetting (SØF-rapport nr. 03/13, «Karakterbruk og kvalitet i høyere utdanning») som viser at HiÅ ligger på gjennomsnittet når det gjelder bl.a. bachelorkarakteren til studentene.

Tabell 5 Strykprosenter fordelt på institusjoner fra 2011 – 2014

Institusjoner	HIÅ	Statlige Høgskoler	UNIV.	ALLE
2011	10,5	8,2	7,2	7,6
2012	11	8,4	7,3	7,8
2013	11,1	8,6	7,6	8
2014	11,3	8,8	7,5	8

Strykprosenten har økt noe de siste årene, med en oppgang på 0,8 % de siste fire år.

Tabell 6 Strykprosenter fordelt på avdeling fra 2011 – 2014

Avdeling	2011	2012	2013	2014	Trend
Avdeling for biologiske fag	10,4	10	8,9	12,5	↑
Avdeling for helsefag	6,7	8,7	10	9,7	↑
Avdeling for ingeniør- og realfag	13,6	15,1	16,1	17,2	↑
Avdeling for internasjonal business	13,5	14,7	12,3	11,9	↓
Avdeling for maritim teknologi og operasjoner	5,3	5,7	5,1	5,2	→
Sum	**10,5**	**11**	**11,1**	**11,3**	

Strykprosenten ved HiÅ er i 2014 på 11,3. Dette er en liten oppgang på 0,2 % siden 2012. For statlige høgskoler økte også strykprosenten med tilsvarende 0,2 % fra 8,6 til 8,8 fra 2012 til 2014. Høgskolen har altså noe høyere strykprosent sammenlignet med statlige høgskoler forøvrig. Ser en kun på utdanninger med sterkt innslag av tekniske og naturvitenskapelige fag, som HiÅ, har disse også høyere strykprosent i en del emner enn andre utdanninger. Dette kan forklare at HiÅ sammenlignet med institusjoner med tilsvarende fagprofil har strykprosent over landsgjennomsnittet (Kilde: DBH).

Det er fremdeles de tekniske og naturvitenskapelige utdanninger som har høyest strykprosent. Avdeling for ingeniør- og realfag har den høyeste strykandel. Dette kan delvis forklares med at alle realfagene som er felles hører til ved AIR, og fagene som har høyest strykandel er matematikk og statistikk. Ved ABF sliter også studentene mest med naturvitenskapelige fag. Ved AIB er det finansregnskap med analyse som byr på størst utfordringer. Ser en dette i forhold til gjennomsnittlig opptakspoeng de siste tre år (tabell 11) forklarer ikke dette resultatet. Gjennomsnittlig opptakspoeng har vist lite svingninger, og er dermed ikke årsak til økning i strykprosent. Realfag med høy strykprosent ser altså fortsatt ut til å være en utfordring.

Sykepleierutdanningen har særlig hatt fokus på høy strykprosent i medisinske og naturvitenskapelige emner. Det er fra og med kull 2013 innført obligatorisk studiedeltagelse i alle emner og de har satt fokus på det pedagogiske arbeidet (med tydeliggjøring av læringsutbyttene, endret pensum med ny

pensumbok, det har vært arbeidet mye med forelesningene i disse emnene, samt god dialog med studentene), som har medvirket til at særlig strykprosenten i anatomi, fysiologi og mikrobiologi har sunket vesentlig.

Klage på karakterfastsetting

Etter gjeldende UH-lov, presiseres det at det er kun blind sensur som nå er lovlig. Før overgang til blind sensur i 2014 ble i underkant av 20 % av karakterene endret, ved blind sensur må en forvente at flere sensurerte besvarelser vil få endret karakter. Adgang til klage på en karakterfastsettelse er et viktig kvalitetssikringselement når det gjelder vurderingsformer og fastsettelse av sluttkarakter.

Tabell 7 Klager på karakterfastsetting for årene 2011 - 2014

Årstall	Antall klager	Uendret	Bedre	Dårligere
2011	139	83 %	11 %	2 %
2012	131	83 %	10 %	5 %
2013	149	82 %	15 %	1 %
2014	203	80 %	13 %	7 %

HiÅ må forvente en økning i antall klagesaker, i og med at HiÅ har ligget lavt sammenlignet med andre i sektoren. Gjennomsnittlig antall klagesaker per år i perioden 2011-2013 var 140. Vi har altså hatt en økning på 45% fra tidligere år til 2014. Denne økningen var primært høsten 2014.

Høsten 2014 gikk HiÅ over til blind sensur, men en kan ikke konkludere med at dette alene kan være årsaken til økt antall klager. Det var i 2013 klager i 64 emner. I 2014 var det en økning til 86 emner, altså 22 emner mer enn året før. Da er det naturlig at også antall klager øker. Det er ingen spesifikke fag som kan pekes ut som noen enkeltårsak til at antall klager øker, annet enn at det er klager i flere emner.

Høgskolen har et godt innarbeidet system for bruk av eksterne sensorer, som ivaretar kvalitetssikring av sensurarbeidet.

Studiepoengproduksjon

Tabell 8 Sammenligning av studiepoengproduksjon per heltidekvivalent per student ved HiÅ og andre institusjoner fra 2009 - 2014

Institusjonstype	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Alle Institusjoner	46,6	46,7	47,7	47,9	47,6	47,9
Statlige høyskoler	49,9	49,9	49,3	51,1	50,4	51,0
Høgskolen i Ålesund	49,4	51,4	50,9	48,5	49,6	51,0
Avdeling for biologiske fag	56,8	50,7	51,4	49,9	47,1	48,0
Avdeling for helsefag	49,2	54,7	55,2	50,2	50,7	53,7
Avdeling for ingeniør- og realfag	-	-	48,1 (Høst)	52,6	51,1	50,5
Avdeling for internasjonal markedsføring	47,5	50,3	49,4	48,0	48,6	50,3
Avdeling for maritim teknologi og operasjoner	-	-	46,9 (Høst)	42,4	49,0	50,0
Institutt for teknologi og nautikkfag	49,8	49,8	50,0 (Vår)	-	-	-

(Avdeling for teknologi og nautikkfag ble delt i 2011)

Studiepoengproduktiviteten holder seg stabil. En del av studiepoengproduksjonen kommer fremdeles fra kortere utdanninger med høyere gjennomføring enn bachelorutdanningene.

3.1.3 Rekruttering og opptak

Høgskolens målsetting er å være et kunnskapsnav i regionen. Rekrutteringsarbeidet er derfor viktig, både for å få ungdommer fra regionen til å ta sin utdanning her, men også å tiltrekke ungdommer nasjonalt og internasjonalt. Med mastergrader og en betydelig portefølje av videreutdanninger, er andre målgrupper også aktuelle for Høgskolen, ikke bare de helt unge som inntil nylig har vært den målgruppen med størst fokus. Dette gir nye utfordringer fordi en for mastergradsutdanninger og videreutdanninger i stor grad rekrutterer i nisjer og ikke i bredden. Siden forrige undersøkelse har det kommet til noen nye studier.

Søkerinformasjon og søkning

Det ble i september 2014 gjennomført Oppstartsundersøkelse. Denne tilsvarer den tidligere rekrutteringsundersøkelsen, men har endret navn på grunn av en spørsmålsdreining mot oppstarten av studieåret for 1.års studenter på bachelor- og mastergradsstudiene. Av 965 studenter var det 225 respondenter, flest respondenter fra sykepleieutdanningen. Dette var totalt færre respondenter enn lignende undersøkelse i 2012.

Høgskolen i Ålesund rekrutterer flest studenter fra Møre og Romsdal (63,1 %), og deretter Sogn og Fjordane, Hordaland, Oslo og Rogaland fra 5,8 – 3,6 %. 80 % av disse er mellom 18 og 25 år. Undersøkelsen viser at fremtidige studenter benytter Høgskolens nettsider som den primære kilden for å skaffe seg informasjon om HiÅ, mens venner og bekjente, informasjon fra tidligere studenter og søkerhåndboken for samordnet opptak fremdeles er viktige kilder. At studiet de søker bare finnes ved HiÅ, ser ut til å ha mindre betydning enn i 2012.

Faglig kvalitet har betydning for valg av studium. Respondentene viser at de har klare forventninger til den faglige kvaliteten. At førstevalg av studium ikke innfris ser ut som har mindre betydning. Dette kan skyldes at de er mer opptatt av studiekvalitet eller andre kriterier enn selve studiet.

Mer enn halvparten av respondentene mener at studentmiljøet har en viss betydning for valg av studiested, og dette er nokså likt med tallene for 2012. Det er ikke overvekt av de som mener at gode friluftsmuligheter er så viktig, men dette kan skyldes at ca. 63 % av respondentene er fra Møre og Romsdal. Det viser seg derimot at det er viktig for mange (73 %) at utdanningen ved HiÅ gir dem muligheter for et yrke som ligger nært hjemstedet.

Mottak, både sosialt og faglig, er en viktig faktor for at studentene skal trives ved høgskolen. Da er det positivt at mer enn 90 % av respondentene opplevde mottakelsen ved HiÅ som god under oppstarten.

Studieplasser, søkertall og opptak

Søkertall for perioden 2003 – 2014 gjennom Samordna opptak (SO) går frem av tabellen nedenfor.

Tabell 9 Søkertall totalt og 1.prioritetssøkere SO i perioden 2003 - 2014

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Søknader Totalt (SO)	3653	3126	3197	3581	3508	4048	4390	4503	4865	5526	5876	5838
Søkere 1. Prioritet	789	753	824	809	755	862	929	821	937	1104	1107	1139

Samlet søkertall gjennom SO ligger litt lavere enn året før, men antall 1. prioritetssøkere har steget. Høgskolestyret vedtok i HS 13/63 å utlyse 976 studieplasser, tilsvarende 881 heltidsplasser for studieåret 2014/2015, med finansiering over statsbudsjettet. 25 plasser ble lyst ut på erfaringsbasert masterstudium i Ledelse i krevende maritime operasjoner.

Tabell 10 Studieplasser, søkertall og antall studenter som har møtt høsten 2014.

Studium	Studie-plasser	Søkertall totalt	Søker 1. pri.	Møtt pr 01.10.14	Mål-oppnåelse 2014	Mål-oppnåelse 2013	Mål-oppnåelse 2012	Mål-oppnåelse 2011
Bygg	40	368	127	48	120,00 %	157,50 %	111,43 %	108,60 %
Data	40	278	113	44	110,00 %	114,29 %	68,57 %	68,60 %
Automasjon	40	314	113	42	105,00 %	115,00 %	108,57 %	114,30 %
Elkraft	8	112	34	9	112,50 %			
Produkt- og systemdesign	20	239	73	36	180,00 %	125,00 %	96,00 %	108,00 %
Skipsdesign	20	239	41	22	110,00 %	140,00 %	106,67 %	93,30 %
Sum Ingeniør Bachelor	**168**	**1550**	**501**	**201**	**119,64 %**	**130,00 %**	**97,24 %**	**98,6 %**
Nautikk	40	422	177	41	102,50 %	107,50 %	121,88 %	131,30 %
Shipping management	45	635	121	44	97,78 %	450,00 %	412,50 %	350,00 %
Shippingledelse	12	286	34	3	25,00 %	50,00 %	100,00 %	120,00 %
Bioingeniør	30	262	37	28	93,33 %	74,29 %	57,14 %	57,10 %
Biomarin innovasjon	25	189	23	28	112,00 %	84,00 %	116,00 %	
Bioteknologi	10	155	10	9	90,00 %	90,00 %	110,00 %	
Medisinsk og marint årsstudium	20	110	15	15	75,00 %	85,00 %	100,00 %	40,00 %

Eksportmarkedsføring						132,00 %	180,00 %	160,00 %
Innovasjonsledelse og entreprenørskap						96,00 %	88,00 %	68,00 %
Økonomi og administrasjon	50	643	120	64	128,00 %	252,00 %	220,00 %	188,00 %
Bachelor i Markedsføring og ledelse	50	786	166	62	124,00 %			
Økonomi og ledelse	30	462	88	22	73,33 %	156,00 %	184,00 %	168,00 %
Handels- og serviceledelse						120,00 %	148,00 %	116,00 %
Sjukepleie	130	979	245	153	117,69 %	104,73 %	97,30 %	100,70 %
Sum sentralt opptak *	**610**	**6479**	**1537**	**670**	**109,84 %**	**123,04 %**	**116,85 %**	**104,8**
Anestesisjukepleie		59	38	10				
Intensivsjukepleie		62	31	5				
Operasjonssjukepleie		36	12	6				
SUM ABIO	**24**	**157**	**81**	**21**	**87,50 %**	**86,11 %**	**108,33 %**	
Veiledningspedagogikk I						93,33 %	93,33 %	
Veiledningspedagogikk II	30	36	29	15	50,00 %			63,30 %
Rehabilitering I	30	42	36	31	103,33 %	120,00 %		86,70 %
Rehabilitering II							70,00 %	
Ledelse i helse- og sosialtjenesten							170,00 %	
Flerkulturell forståelse	30	48	48	27	90,00 %			
Flerkulturell forståelse II	30	27	26	21	70,00 %			
Kreftsykepleie	30	58	42	21	70,00 %		70,00 %	
Helsesøsterutdanning	40	204	193	40	100,00 %		102,50 %	
Master i avansert klinisk sykepleie	30	24	19	4	13,33 %			
Master i avansert klinisk sykepleie - deltid		44	39	9				
Master i International business - erfarings basert	15	65	33	6	40,00 %			
Master i International business	25	311	287	28	112,00 %	220,00 %	153,33 %	
Master i visualisering og simulering	11	46	19	7	63,64 %			
Master i visualisering og simulering - deltid	11	21	17	5	45,45 %			
Master Ledelse i Krevende operasjoner	25	84	60	28	112,00 %			
Master produkt- og systemdesign	20	138	82	21	105,00 %	50,00 %	40,00 %	60,00 %
Master skipsdesign	15	115	50	9	60,00 %	93,33 %	33,33 %	40,00 %
Sum lokalt opptak **	**366**	**1420**	**1061**	**293**	**80,05 %**	**107,53 %**	**96,34 %**	**66,30 %**
Sum opptak HiÅ høst 2014	**976**	**7899**	**2598**	**963**	**98,67 %**	**119,89 %**	**110,57 %**	**99,20 %**
Forkurs	80	393	303	79	98,75 %	138,67 %	102,67 %	**96,00 %**
Totalt inkl. forkurs ***	**1056**	**8292**	**2901**	**1042**	**98,67 %**	**121,66 %**	**109,90 %**	**98,9**
Utenlands (Gateway College) ******		**83**	**77**	70				

* Studier utlyst gjennom SO. Søknadstall inneholder også Y-veien

** Studier vedtatt i styresak høsten 2012 utlyst gjennom lokalt opptak høsten 2013. Barnesjukepleie har ikke søkere, og er derfor ikke med i tabellen. Tallene for ABIO var vedtatt sommeren 2010

*** Totalt antall studieplasser

**** 2 opptak i året, tallene er både vår og høst, møtt pr 1/3-12 og 1/10-12. Samarbeidet med Gateway College ble avviklet fra og med høsten 2014.

Det ble høsten 2014 startet bachelorutdanning innen elkraftsystemer i samarbeid med Høgskolen i Sogn og Fjordane og masterstudium i Simulering og Visualisering. Her har en henholdsvis 4,25 førsteprioritetssøkere per studieplass, og 1,6 førsteprioritetssøkere per studieplass når en slår sammen heltid og deltidstilbudet.

Et tett samarbeid med maritim næring har ført til at masterstudiet i Ledelse i Krevende Maritime Operasjoner har opplevd en økning i førsteprioritetssøkere fra 17 studenter i 2013 til 60 studenter i 2014.

Lavest måloppnåelse ses for studier i Shippingledelse og Master i avansert klinisk sykepleie.

Tabell 11 Gjennomsnittlig opptakspoeng fordelt på studium høsten 2010-2014

Studium	2010	2011	2012	2013	2014		
					Gjennomsnitt	Høyeste opptaks poeng	Laveste opptaks poeng
Bachelor i Bioingeniørfag	49,3	43,9	43,1	44,3	43,5	55,4	33,5
Bachelor i Biomarin innovasjon			39,9	43,4	37,8	47,5	26,8
Bachelor i Bioteknologi			44,9	46,1	40,9	47,1	33,7
Bachelor i Marine og biologiske fag	53,9	43,3					
Biologi med kjemi	52,1	-					
Medisinsk og marint årsstudium	-	47,2	47,2	50,5	50,0	62,3	41,4
Bachelor i sykepleie	46,0	39,9	39,0	39,6	41,1	58,3	29,6
Bachelor i markedsføring og ledelse					43,9	53,2	38,2
Bachelor i eksportmarkedsføring	44,2	41,5	45,0	43,5			
Bachelor i Handels- og serviceledelse	44,7	40,4	40,4	41,2			
Bachelor i Innovasjonsledelse og entreprenørskap	44,5	42,4	43,5	40,9			
Bachelor i Økonomi og administrasjon	46,4	46,4	46,8	45,7	46,3	63,1	39,3
Økonomi og ledelse	50,7	46,1	47,1	43,9	47,8	59,6	37,3
Bachelor i ingeniørfag - Automatiseringsteknikk	47,9	48,2	44,5	44,6	47,3	56,1	32,0
Bachelor i ingeniørfag - Bygg	49,0	43,7	46,3	45,3	45,3	65,5	34,3
Bachelor i ingeniørfag - Data	41,6	42,8	42,6	47,8	40,5	56,0	34,0
Bachelor i ingeniørfag - Elkraft					50,4	55,2	45,4
Bachelor i ingeniørfag - Produkt og systemdesign	49,7	44,8	47,1	46,9	46,6	59,4	30,0
Bachelor i ingeniørfag - Skipsdesign	49,6	45,3	44,8	47,5	44,9	54,8	26,0
Bachelor i nautikk	45	50,4	49,2	51,7	47,5	57,6	42,1
Bachelor i Shippingmanagement / Shipping og logistikk	41,9	44,3	45,1	42,9	45,3	56,4	35,8
Shipping ledelse	52,5	43,1	45,7	44,7	53,7	59,5	48,8

Høgskolen ønsker å fylle planlagte studieplasser og samtidig ha best mulig inntakskvalitet til alle studier. Sammenlignet med andre statlige høgskoler er inntakskvalitet når en ser på opptakspoeng (http://dbh.nsd.uib.no/nokutportal/) gjennomsnittlig noe lavere hos HiÅ enn andre statlige høgskoler i 2014. Det er studenter som søker seg til maritime, økonomiske og ingeniørutdanninger, som har høyeste opptakspoeng, og disse er på linje med andre statlige høgskoler.

Høgskolen har virksomhetsmål å være internasjonalt ledende utdanningsinstitusjon innenfor krevende maritime operasjoner, og har i denne forbindelse satt som mål at studenter bør har konkurransepoeng i området 40-45. Dette målet innfris med god margin.

3.1.4 Evalueringer av studietilbud og undervisning

I høgskolens kvalitetssystem er det innarbeidet fire tiltak for evaluering for å imøtekomme krav i Lov om universitet og høgskoler § 1-6 om kvalitetssikring av fag og studier.

- Undersøkelse som går på studentenes generelle tilfredshet med studietilbudene mv. ved høgskolen. Denne skal gjennomføres sentralt på høgskolen hvert 3. år, og skal gjennomføres neste gang i 2016 (PA12).
- Evaluering av studietilbudenes relevans (kandidatundersøkelsen) som gjøres hvert 4. år. Denne ble gjennomført i 2014 (PA13).
- Evaluering av studieprogram gjennomført av studenter ved avslutning av hvert studium (flerårige studier) for å sikre sammenheng og progresjon i studiene (PA11).
- Emneevaluering som gjennomføres i emner, etter en plan satt opp av avdelingen. Tidspunkt og metode nedfelles i avdelingens retningslinjer for emneevaluering (PA10).
- Studiebarometeret (NOKUT)

Evalueringer 2014
Fra høsten 2013 ble det innført nye evalueringsprosedyrer, der omfanget av hva som skal evalueres besluttes med utgangspunkt i visse kriterier.

Årlig studieevaluering

Avdeling for biologiske fag har evaluert bioingeniørstudiet og studiet i marin biologi. Sistnevnte ble faset ut i 2014.

Når det gjelder bioingeniørstudiet, er der ingen spesielle merknader i evalueringene. Med bakgrunn i tilbakemeldinger er det gjort en endring i faget BI101505 Anatomi og fysiologi. Dette økes til 7,5 stp., da studenter mener at forventet innsats og pensum i faget er for stort i forhold til dagens 5 stp. Dette går på bekostning av BI101714 Medisinsk laboratorieteknologi som reduseres med 2,5 stp. Studentene er enig i dette. Rammeplanen for bioingeniører tillater også denne endringen. Studenter ønsker generelt at store sammensatte fag gjerne kan deles i mindre emner med egne eksamener.

Fra siste årskurs i marin biologi og foredling er der ikke spesielle merknader. Studenter ønsker generelt mer bedriftsbesøk. De fag som er videreført i studiet Biomarin Innovasjon har gode evalueringer. Første kull fra studiet Biomarin Innovasjon og Bioteknologi uteksamineres våren 2015, og disse studiene er derfor ikke evaluert.

Avdeling for helsefag har gjennomført evaluering for kull 2011. Evalueringen tar utgangspunkt i praksisstudier, undervisningskvalitet, fagenes omfang, progresjon og plassering i studiet, samt vurderingsformer. Utdanningen er gjort oppmerksom på konkrete punkter som studentene

etterspør eller ønsker blir forandret. Læringsutbyttene oppleves generelt i samsvar med det som blir etterspurt til eksamen.

Avdeling for internasjonal business har gjennomført sluttevalueringer gjennom møter med tillitsvalgte for de fem bachelorutdanningene. Studentene har kommet med flere innspill som avdelingen tar til etterretning, og som vil føre til justeringer for enkelte fag. Avdelingen har opprettet faggrupper for å unngå at fag skal ha overlappende temaer i emner, samt at der blir progresjon fra bachelor til master nivå. Samtidig vil gruppen koordinere mellom fagområdene, slik at studentene skal se tydeligere sammenheng mellom emnene.

For masterutdanning i Internasjonal Business er nå første kull uteksaminert. Deres erfaring er at en må kvalitetssikre de institusjoner som vi utveksler til, og dette arbeidet har de allerede startet. Utover dette har studenter kommet med konstruktive tilbakemeldinger som har ført til justeringer underveis.

Avdeling for ingeniør og realfag har evaluert studiene automatiseringsteknikk og data. Dette er det siste kullet som gjennomfører studiene etter gammel rammeplan for ingeniørutdanningen. I forbindelse med endring av rammeplanene er det noen fag som tas ut av programmet. Det er ikke gjennomført studieevaluering i 2014 for bachelor ingeniørstudium Bygg.

For automatiseringsteknikk kom det frem en del forslag til endringer som allerede nå er tatt hensyn til i den nye rammeplanen. Det er viktig at fagene gir en god sammenheng i studiet. Faglærerne må se på de punktene som kom fram og finne gode overgangsordninger mellom fagene slik at de bygger naturlig på hverandre. I tillegg må fagene utfylle hverandre bedre for å oppfylle et samlet læringsutbytte for studiet.

Studenter ved datastudiet har evaluert hvert enkelt emne, og gir generelt tilbakemeldinger om at de er fornøyd med studiet. De påpeker noen emner der de ønsker større fordypning. De ønsker også at høgskolen vurderer om sertifiserte kurs på konkrete produkter bør tas inn som den del av studieprogrammet. Dette vil fagmiljøet vurdere.

Avdeling for maritim teknologi og operasjoner har gjennomført evaluering av studiet i nautikk, og får generelt gode tilbakemeldinger. Høgskolen er godt utstyrt og har høyt faglig nivå og kompetanse innen nautikkfagene. De ser gjerne at avdelingen vurderer relevans i et fag, og ønsker gjerne større fordypning og mer studentaktive læringsformer i utvalgte fag. Studentene presiserer at modulbasert undervisning er godt egnet, og gjerne med direkte etterfølgende eksamen. Det er også viktig for studentene å få klart definert semesterstart og semesterslutt, slik at de kan komme seg ut som kadetter mellom semester.

For bachelorstudiet produkt og systemdesign/skipsdesign er tilbakemeldingene gode. Studentene mener generelt at det er rom for forbedring når det gjelder pedagogikk, og at det er viktig at fag som deles av flere undervisere legger vekt på god koordinasjon i faget. De ser også et forbedringspotensial i å justere rekkefølgen på fag og varighet. Dette er viktig for nytteverdi og studenters modning i enkeltfag. Når det gjelder underveisevalueringer av fag, ønsker de at dette starter tidligere, slik at det blir mulig å innføre justeringer innenfor et semester.

Masterstudiet i produkt og systemdesign/skipsdesign opplever gode tilbakemeldinger. Studentene har gitt konkrete tilbakemeldinger på små justeringer som avdelingen vil vurdere for neste år.

Evaluering av emner

Avdeling for biologiske fag har i 2014 evaluert fagene BI101505 Anatomi og Fysiologi, BI201312 Sjømatforedling, MB104212 Marin biologi og økologi, MK102108 Generell Kjemi, MB201812 Mikrobiologi og hygiene, MF104412 Anvendt fysikk for Biomarin innovasjon og BI302511 Laboratoriemedisin.

Det generelle inntrykk er at studentene ved ABF er fornøyd med de emner som er evaluert. Faget MB 104212 gikk denne våren for siste gang, og blir ikke videreført i andre studier. Dette ble faget ble derfor evaluert som del av sluttevalueringen av studiet bachelor i marin biologi og foredling.

Avdeling for helsefag har i 2014 evaluert SP201605 og SP201705 Praksisstudier i psykisk helsearbeid og hjemmesykepleie 4. semester, SS201209 Samfunnsvitenskapelig emner III og SP102909 Praksisstudier i sykehjem.

I tillegg er det utført evalueringer i emner som gis på videreutdanninger. HI/HA/HO402113 Fysiologi, patofysiologi, farmakologi og medisinsk teknisk utstyr, HH402014 Folkehelsearbeid, HR401114 Flerkulturell forståelse Del 2, HR403106 Tverrfaglig videreutdanning i rehabilitering Del 1, HA/HI/HO401413 Samhandling og etikk i pasientforløp og HI/HA/HO402213 Klinisk spesialisering: Anestesi-, intensiv- eller operasjonssykepleie. Emnet HM501413 Samhandling og etikk i pasientforløp på masterutdanningen er også evaluert.

Emneevalueringene er oppsummert oversiktlig med forslag om små endringer. Faget HA/HI/HO401413 Samhandling og etikk i pasientforløp vil som konsekvens av evalueringen bli delt i to fra 2015 for AIO studenter med to forskjellige løp. I evalueringer kommer det også frem at arbeid med universell utforming er viktig å jobbe videre med.

Studenter på bachelorutdanningen ønsker at det settes fokus på praksisveiledernes veilederkompetanse. Dette arbeidet er AHF allerede i gang med.

Avdeling for internasjonal business har i 2014 evaluert AI101814 Etikk og entreprenørskap, AE101108 Grunnleggende bedriftsøkonomi og regnskap, AH101108 Handelsnæringens struktur, AR100814 Matematikk for markedsfag, AE201106 Investering og finansiering, AE201906 Budsjettering og lønnsomhetsanalyser, AE201306 Samfunnsvitenskapelig metode, AM202008 Internasjonal markedsføring, AS202114 Spansk 1, AS202513 Fransk kommunikasjon 1, AH200208 Detaljhandel, AI201508 Innovasjonsprosesser, AE201608 Mikroøkonomi, AL301408 Kultuforståelse, AM302312 Forretningsutfordringer, AI301712 Forprosjekt, AE302010 Økonomisk styring, AE302212 Eksportadministrasjon, AE521211 International business, AL510311 International organization and management, AE512213 Global customer values, AM521412 Vitenskapsteori og dataanalyse, AE520412 Corporate governance og AE511712 Næringsøkonomi.

Avdelingen har gjort justeringer underveis i fag, der dette er mulig. Det er ansatt flere nye ved avdelingen dette året, som ikke har norsk som morsmål. Dette har ført til utfordringer for

studentene. Dekan har tatt tak i saken, og de som trenger det må ta ytterligere norskkurs. En ønsker at det blir gitt et tilbud om pedagogikk kurs for nyansatte høsten 2015. Avdelingen vil ha fokus på at eventuelle nytilsatte skal mestre norsk på et tilstrekkelig høyt nivå.

Det er også ønsker om spesifikke emner, og avdelingen vil nå tilby jus og prosjektledelse som nye valgemner. Sistnevnte vil også kunne tilbys til andre bachelorstudenter ved Høgskolen.

Avdeling for ingeniør og realfag har evaluert følgende emner; IE203312 Måleteknikk med statistikk, IR102612 Matematikk 2B, IR301207 matematikk D/4, IR201812 Statistikk og simulering, IB203612 Byggeteknikk og materiallære, IB303412 Avanserte konstruksjoner, ID202812 Operativsystemer, ID202712 Systemutvikling og modellering, ID302809 Informasjonssikkerhet, ID303911 Mobile og distribuerte applikasjoner, AR100914 Matematikk for økonomifag, AR100814 Matematikk for samfunnsfag og TR100310 Matematikk 1.

Programansvarlig og faglærere har gjennomført oppklaringsmøter med studenter ved behov, og deretter gjort nødvendige justeringer.

Det er også utført evaluering av alle fag i masterstudiet Simulering og Visualisering. I fag som undervises konsentrert over fire uker erfarer avdelingen at valg av evalueringsform er viktig for at dette skal være nyttig.

Avdeling for maritim teknologi og operasjoner har i 2014 evaluert IP304814 Innføring i Mekatronikk, IP304912 Entreprenørskap og Teknologi, IP305214 Havromsinstallasjoner, IP301312 Maritim kommunikasjon, TN101810 Navigasjon 1 Simulator og Terrestrisk, TN202811 Maritim engelsk – språk og kommunikasjon. IP504813 Modelling and simulation of dynamic systems og IP501709 Product- and system design.

Evalueringene viser at fagplanen i to av fagene må justeres noe. Faglærere må sørge for god informasjon om fagene ved semesterstart. Forøvrig ønsker studentene å bedre kvaliteten på læringsmiljøet, som bedre klasseromsløsninger, bedre kvalitet på prosjektør og at luftkvaliteten skal være god. Det blir gjort justeringer i forhold til de tilbakemeldinger som er gitt.

Opplevd læringsutbytte – Studiebarometeret

En av våre kvalitative styringsparametere er at studenter skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene. Innføringen av det Nasjonale Kvalifikasjonsrammeverket hadde som mål at kvaliteten skulle heves gjennom tettere oppfølging av studentene.

Den nasjonale studentundersøkelsen, Studiebarometeret, ble gjennomført for andre gang i 2014. 2- og 5 års studenter fikk anledning til å svare på hva de mener om sitt studieprogram. Det var 43% av studentene ved HiÅ som responderte. På landsbasis var resultatene ganske like som for 2013 (nokut.no), og det var 42% av studentene som responderte.

Høgskolen i Ålesund ser et potensiale for forbedring for spørsmålene knyttet til «Undervisning og veiledning». De faktorene som i stor grad påvirker resultatene er;

- Faglærernes evne til å gjøre undervisningen engasjerende
- Faglærernes evne til å gjøre vanskelig stoff forståelig
- Faglæreres tilbakemeldinger på studentens arbeid (om de er konstruktive)
- Den individuelle oppfølgingen fra faglærerne

Det er variasjoner mellom avdelingene. Studentene er generelt over middels fornøyd (3,1) ved HiÅ, og sektoren generelt ligger litt over (3,3) på en skala fra 1-5.

Når det gjelder spørsmål knytta til «Eget læringsutbytte», plasserer våre resultater seg også litt under sektoren (3,5 mot sektorens 3,7). Vi skårer best på læringsutbytte knyttet til evne til å jobbe selvstendig (4,0), og dårligst på læringsutbytte knytta til egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid (2,8). Her skårer også sektoren generelt lavt (3,1).

3.1.5 Internasjonalt samarbeid og utveksling av studenter

Tabell 12 Antall utvekslingsstudenter.

Avd.	Studium	Utreisende			Innreisende			Kvote-studenter		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ABF	Marinbiologiske fag			1	3					
AHF							2			
	Sykepleie	8	4	3	2	2				
AIM						19	23			
	Eksportmarkedsføring	7	12	10	13					1
	Økonomi- og administrative fag	3	6	6				1	1	
	Handels- og serviceledelse	5		1						
	Innovasjonsledelse og entreprenørskap									
	Internasjonal logistikk	2	2	1						
	Master International Business		3						1	
AIR						6	1			
	Data			1						
	Automasjon									
AMO						4	5			
	Shipping og logistikk	6*	3	4					1	
	Nautikk				5					
	Master								1	1
	SUM	31	30	27	23	31	31	1	4	2

* Inkludert 3 utreisende studenter til Hong Kong Polytechnic, der vi ikke har utvekslingsavtale.

Tallene for 2014 ligger omtrent på samme nivå for både utreisende og innreisende studenter, dvs. at HiÅ har en god balanse i forhold til studentutveksling og studentmobilitet.

3.2 Forskning- og formidling

Høgskolen i Ålesund skal være ledende innen profesjonsrettet forskning og utvikling.

Høgskolen i Ålesund skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, innovasjon og verdiskaping.

Forskningsbasert undervisning

Høgskolen har fokus på å prioritere interne ressurser til forskning for kvalitet og kvantitet i forskningen, samt i forskningsbasert undervisning. Vi fortsetter med et tett forsknings- og innovasjonssamarbeid med arbeids- og næringslivet, bl.a. for at flest mulig bachelor- og mastergrader kan delta i slike samarbeidsprosjekter. Det legges også vekt på å involvere studenter i høgskolens forskningsprosjekter, slik at forskning kan integreres tett i utdanning.

Avdeling for internasjonal business

På masterstudiet i Internasjonal business og markedsføring benyttes egne publikasjoner som pensum i over halvparten av emnene som undervises. AIB har fokus på forskning som støtter opp om mastertilbudene. Resultater fra studentenes bachelor – og masteroppgaver, brukes både i undervisning og forskningsprosjekter ved AIB.

Avdeling for helsefag

Avdelingen har som mål at alle studenter gjennom sin utdanning skal møte aktive forskere, der de får innblikk i forskningen ved AHF. Dette integreres i undervisning og i arbeid med egne bacheloroppgaver. Masterstudentene deltar i avdelingens forskergrupper sammen med sine veiledere.

De har også systematisk fokus på undervisningen i metode og vitenskapsteori gjennom hele studiet, der studentene lærer å søke, analysere og anvende tidligere forskning og anvender dette i ulike arbeidskrav og eksamensoppgaver.

Avdeling for biologiske fag

Ved ABF praktiseres det et samspill mellom forskning og utdanning. Ansattes forskning bidrar til næringsrelevante bacheloroppgaver, og direkte relevant inn mot fag i avdelingen. Førstekompetente bruker sin forskererfaring aktivt i undervisningen. I 2014 ble det arrangert seminar i regi av den biomarine klyngen LEGASEA som også var åpent for ABFs studenter. Her ble det siste innen forskning på biomarine ingredienser lagt frem. Vår forskningskonsesjon på oppdrett av økologisk laks krever at ABF har stor relevant FOU-aktivitet for å kunne beholde konsesjonen. Studentene involveres i slike FOU-prosjekter.

Avdeling for ingeniør og realfag

Utfordringer til forskningsbasert undervisning blir henta fra aktuelle problemstillinger i FoU-prosjekter innen faget. Ofte er dette knyttet til problemstillinger gitt av næringslivet. Hvordan dette gjøres i emnet sanntids datateknikk er publisert (Rekdalsbakken et. al., 2015)

Oppgaver i samarbeid med teknologimiljø i lokal industri har inngått i et forsøk med et nytt utdanningsopplegg, hvor resultatene blir evaluert med tanke på hvilke oppgaver som har det største potensialet for videre innovasjon og forskning. De mest lovende oppgavene blir så fulgt opp gjennom bygging av prototyper og videre forskning, som basis for nye studentoppgaver. Resultater i form av publikasjoner i internasjonalt anerkjente tidsskrifter, viser at den studentaktive forskningen i automatiseringsteknikk er en ressurs for fagmiljøet ved Høgskolen i Ålesund.

Referanser
w. Rekdalsbakken, F. Sanfilippo: Studentaktiv forskning i emnet sanntids datateknikk. MNT-konferansen 2015, Bergen, 18-19. mars

Avdeling for maritim teknologi og operasjoner
AMO omsetter for 37 millioner i forskning, 22 millioner i kurs for næringslivet og 23 millioner i ordinær utdanning. Dette er en unik setting. Kursvirksomheten gir oss særdeles tett interaksjon med næringen og vi blir målt på relevans hver eneste dag. Forskningen gjør oss i stand til å utvikle unik kompetanse mot et spesialisert næringsliv. Begge deler gir viktige bidrag inn i vår utdanning. Aktiviteten er organisert i laboratorier som er en felles møteplass for forskning, kurs og utdanning.

AMO har snart dobbel så stor omsetning på forskning som utdanning. Forskningen er organisert i laboratorier som er en møteplass mellom forskning og utdanning. Studentene bidrar i forskningsprosjektene og alle hovedprosjekt og mastergradsoppgaver er i samarbeid med næringslivet og ofte også knyttet til et forskningsprosjekt. Flere emner på bachelorprogrammene er direkte resultat av forskningsarbeid og inngår stort sett i alle emner på mastergradene.

Innovasjon og entreprenørskap

Avdeling for internasjonal business
AIB har en studiespesialisering i Innovasjon og Entreprenørskap der studentene mellom annet starter en studentbedrift og de deltar også i Venture Cup. Studentene ved avdelingen har flere ganger utmerket seg ved å nå høyt i nasjonale og internasjonale konkurranser innenfor studentbedrift. På bachelorstudiene tilbys følgende fag innenfor innovasjon og entreprenørskap:

- 1. året: Etikk og entreprenørskap (7,5 stp.), Innovasjonsledelse (7,5 stp.)
- 2. året: Innovasjonsprosesser (7,5 stp.), Innføring i produktutvikling (7,5 stp.), Entreprenørskap med Venture Cup (7,5 stp.)
- 3. året: Forprosjekt (7,5 stp.), Innovasjonsprosjekt (15 stp.)

På masternivå tilbys følgende emne innenfor innovasjon og entreprenørskap:

- Nyskaping og immaterielle rettigheter (7,5 stp.)

AIB har begynt å arbeide med et masterstudium i Havroms-innovasjon, med planlagt oppstart fra 2017. Dette er ment å være et tverrfaglig masterstudium der målgruppen vil være søkere med bachelor innenfor ingeniørfag/biologi/markedsføring/økonomi og administrasjon/innovasjon/ledelse.

Avdeling for helsefag
AHF har fokus på innovasjon i alle studiene. Dette gjøres ved å stille krav til studentene om kritisk refleksjon og nytenking. Innen bachelor i sykepleie har de flere oppgaver der studentene skal gripe fatt i konkrete problemstillinger i praksis, bruke nyere forskning, for så å komme med forslag til forbedring av praksis. Masterstudiet i Avansert klinisk sykepleie har et tett samarbeid med helseforetaket i forhold til klinisk forskning.

Avdeling for biologiske fag
Biomarin innovasjon er et tverrfaglig studium som kombinerer biologiske/marine fag med innovasjonskunnskap. I studiet inngår entreprenørskap med Venture cup, og valg mellom bacheloroppgave eller innovasjonsprosjekt med studentbedrift. For bachelor i Bioingeniør og Bioteknologi er innovasjon mest fremtredende i bacheloroppgavene.

Avdeling for ingeniør og realfag
Mange av bacheloroppgavene har preg av innovasjon. Ingen spesielle tiltak utover dette.

Avdeling for maritim teknologi og operasjoner
Innovasjon går igjen som en rød tråd gjennom studiene for ingeniørfag på AMO (Skipsdesign og Produkt og systemdesign). AMO deltar i ordningen med studentbedrift og har gode resultater å vise til både i NM og EM.

3.3 Eksternt samarbeid

AIB har fått finansiert et gaveprofessorat gjennom Sparebanken Møre for å finansiere masterstudiet i Internasjonal business og markedsføring. Ca. 80 % av bachelor- og masteroppgavene ved avdelingen skrives for bedrifter. Avdelingen benytter noe gjesteforelesere fra næringene i området i undervisning både på bachelor- og masternivå.

AHF har et tett samarbeid med helseforetaket og kommunalhelsetjenesten i Møre og Romsdal. Dette samarbeidet gjelder praksisplasser, men også forskning og forelesere. AHF har professor II fra England og samarbeid med nordiske forskere. For bacheloroppgaven samarbeider utdanningen med praksisfeltet om bidrar med aktuelle problemstillinger som studentene kan belyse.

ABF benytter eksterne forelesere fra våre samarbeidspartnere, både sykehus og lokalt næringsliv. Studenter er på bedriftsbesøk, og både Bioingeniør og Biomarin Innovasjon har praksisperioder eksternt i sine utdanninger. Bachelor oppgaver gjøres i samarbeid med næringslivet og/eller egen forskning på avdelingen.

AIR benytter flere elementer

- Bacheloroppgaver og andre prosjektoppgaver i studiet
- Studiepoenggivende praksis, 10 stp. i 5. semester
- Ekskursjoner
- Gjesteforelesere
- II-er stillinger
- Samarbeidsavtaler om rekruttering og faglig utvikling
- Finansiering av fagstillinger
- FoU-prosjekt, inklusive VRI-prosjekt

Innholdet er mer konkret omtalt i HiÅs Årsrapport 2014-15.

Ved Avdeling for ingeniør- og realfag har det over flere år vært en kontinuerlig aktivitet på utvikling av innebygde sanntidssystemer i tett samarbeid med teknologimiljø i lokal industri. Innenfor denne rammen har ingeniørstudenter i Automatiseringsteknikk vært involvert i mange forskjellige industriprosjekt. Dette har gitt dem en unik mulighet til å arbeide med utvikling av reelle industrioppgaver under ledelse av sine lærere og av ingeniører ansatt i bedriftene. En del er meir konkret omtalt i Rapport og planer.

AMO med 37 millioner i forskning og over 20 millioner i kurs for næringslivet, er det åpenbart at AMO har et særdeles tett og integrert samarbeid med næringslivet. Laboratoriene er motoren i dette samarbeidet og de ser et stort potensiale i å videreutvikle samarbeidet.

3.4 Forvaltning og ledelse

3.4.1 Økonomiforvaltning

Høgskolen skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen, slik at det gis åpning for strategiske tiltak for å utvikle Høgskolen som utdannings- og forskningsinstitusjon. Effektiv ressursforvaltning skal underbygge høgskolens strategiske prioriteringer.

Strategiske satsningstiltak

Tabell 13 Disponering til strategiske satsningstiltak

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2011	2012	2013	2014	2015
Planlagt / disponert til strategiske satsingstiltak i prosent av total finansiering fra departement	2,03%	2,52%	6,1%	8,25%	7,2%

Høgskolens strategiske disposisjoner i prosent av total finansiering fra departementet har økt de siste årene, fra 2,1% i 2011 til hele 8,25% i 2014. Det er iverksatt strategiske tiltak der Høgskolen

disponerer tidligere avsatte midler, hovedsakelig i forbindelse med anskaffelse av vitenskapelig utstyr for å øke kvaliteten i utdanningen.

Det er i 2014 investert i laboratorieutstyr for 9,8 millioner kroner, og det vil også de nærmeste årene være fokus på midler til investering i laboratorieutstyr.

Planer og utvikling

Høgskolen har i 2014 tatt i bruk en ny mal for årsplan med langtidsplan. Den nye årsplanen har tett kobling til budsjett. Hovedfokuset er på kommende år, men årsplanene har et 3- års perspektiv. Årsplanen utarbeides som et grunnlag for budsjettprosessen som fra og med 2014 har tilsvarende tidshorisont. Årsplan og budsjett utarbeides med støtte fra en 3-årig bemanningsplan.

Gjennom endrede maler for budsjettinnspill og årsplaner, ble enhetene bedt om å budsjettere både bevilgningsfinansiert virksomhet, strategiske satsinger og forventede eksterne inntekter for planperioden 2014-2016. Den nye årsplanen danner et bedre beslutningsgrunnlag ved prioritering og gjennomføring av nye satsingstiltak.

Høgskolen har i løpet av 2013 og 2014 utviklet nytt internrapporteringsverktøy. Vi har nå enn direkte kobling mellom budsjett og regnskap, og kan til enhver tid ta ut rapporter som viser budsjett, regnskap og avvik for de ulike enheter på et detaljert nivå. Dette gir bedre kontroll på bruk av budsjettmidler. Vi har også startet arbeidet med å utvikle verktøy og rutiner for å også få BOA-budsjettene inn i samme budsjetteringsverktøy. Dette arbeidet vil bli videreført i 2015.

Budsjettmodell

I 2013 ble det utviklet en ny intern budsjettfordelingsmodell som ble tatt i bruk ved budsjettfordelingen for 2014. Modellen ble revidert i 2014, basert på erfaringer etter første års bruk. Modellen er mer transparent enn forhenværende modell, og har gitt enhetene et klart inntrykk av hvilke insentiver som ligger til grunn i budsjettfordelingen internt. I tillegg til insentiver for forskning, utvekslingsstudenter og sambruk av fag, gir modellen inntekter per studieprogram. Modellen tildeler inntekter basert på forventet produksjon i budsjettåret, noe som gir bedre konsistens mellom planer og tildelte ressurser, bl.a. ved budsjettering av ny aktivitet. Modellen gir også enhetene mulighet til mer langsiktig styring gjennom mer forutsigbare inntekter frem i tid.

Totalkostnadsmodellen

Høgskolen startet arbeidet med totalkostnadsmodellen i 2013. Implementering skjer i tråd med resten av UH-sektoren. Høgskolen har i 2014 utviklet ny budsjett-mal basert på TDI-modellen, og mal for beregning av leiestedskostnad. TDI-modellen ble tatt i bruk for alle prosjektsøknader etter 01.07.2014. Det vil våren 2015 bli gjennomført opplæringsdager, der TDI-modellen og gjeldende budsjettmaler vil bli presentert for alle prosjektledere.

Forvaltning av areal

Høgskolen har de senere årene inngått flere leieavtaler med Kunnskapsparken i Ålesund. Totalt leier nå Høgskolen 1.393 kvm i Kunnskapsparken, i hovedsak disponert som cellekontor. Det er nå besluttet at Statsbygg benytter opsjon på utkjøp av Kunnskapsparken fra februar 2016 (sannsynlig overtagelse allerede høsten 2015). Bygget skal da forvaltes av Høgskolen i Ålesund. Høgskolen må da ta beslutninger om hvor stor andel av lokalene vi selv trenger, og administrere utleie på øvrige deler av bygget.

Mulighetsstudien fra SIGNAL arkitekter startet opp i november 2013 og ble sluttført i februar 2014. Denne er et viktig grunnlag for hvordan Høgskolen løser utfordringene med arealbehovet fremover i tid, først og fremst gjennom arealeffektivisering og omlegging av høgskolens bruk av areal. Det vil i 2015 og årene fremover være fokus på prioritering og gjennomføring av tiltak for å bedre på arealutnyttelsen.

3.4.2 Kompetanse og rekruttering

Høgskolen skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til en kompetanseprofil og et arbeidsmiljø som gjør høgskolen attraktiv som arbeidsplass og studiested, og som bidrar til et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Tabell 14 Andel ansatte med førstekompetanse.

Styringsparameter	**Resultater***				
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger	0,37	0,41	0,40	0,42	↑
Andel førstestillinger:					
- Avdeling for helsefag	0,24	0,27	0,24	0,23	↓
- Avdeling for biologiske fag	0,34	0,33	0,35	0,43	↑
- Avdeling for ingeniør- og realfag	0,40	0,45	0,46	0,48	↑
- Avdeling for maritim teknologi og operasjoner	0,51	0,48	0,40	0,45	→
- Avdeling for internasjonal business	0,64	0,61	0,60	0,64	→

*Alle tall per 1.10. Ansatte med førstekompetanse i stillinger definert som administrative/fagadministrative i DBH (dekaner og seksjonssjefer) inngår ikke i tallene.

Høgskolen har i flere år satset tungt for å øke andelen ansatte med førstekompetanse, og denne er pr 1. oktober 2014 på 42 %. Alle avdelingen med unntak av Avdeling for helsefag har en økning i

andelen førstekompetanse. AHF har imidlertid en ansatt som har fått opprykk med tilbakevirkende kraft, og dette inngår ikke i de registrerte tallene i DBH (Database for statistikk om høgre utdanning) over. Tar vi hensyn til dette har alle avdelinger økt andelen førstekompetente. Isolert sett er det fagseksjon Sykepleierutdanning med 15,4 % og fagseksjon Maritime operasjoner med 30,9 % førstekompetanse som har lavest dekning. Ses sykepleierutdanningen i sammenheng med videreutdanningene ved Avdeling for helsefag, er dekningsprosenten 23,1. Disponering av ansatte på tvers av avdelingene vil gi noe utslag på reell andel førstekompetanse, men tabellen gir klare indikasjoner på statusen ved avdelingene.

Høgskolen har et godt omdømme og anses som en attraktiv arbeidsplass. Dette er momenter som har bidratt til en viss bedring i tilgangen av vitenskapelig personell. En analyse av rekrutteringstilgangen til undervisnings- og forskerstillinger for perioden 2010 – 2014 viste at vi generelt sett har færre kvalifiserte søkere enn ønskelig og at søkergrunnlaget varerier mye mellom ulike fagområder.

Flere enheter har forbedret personalplanleggingen i 2014, men Høgskolen må fortsatt videreutvikle denne. Rekrutteringsbehovet er økende både grunnet aldersavgang og økt aktivitet. For kort planleggingshorisont fører også til redusert kvalitet på rekrutteringsprosesser og flere midlertidige tilsettinger enn ønskelig i påvente av utlysning.

Høgskolen har lang tradisjon for å rekruttere undervisnings- og forskningspersonale med solid erfaring fra næringslivet. Vi har i 2014, som i foregående år, sett en viss dreining mot rekruttering av personer med ren akademisk bakgrunn. Høgskolen er opptatt av å finne en god balanse mellom rekruttering av ansatte med sterk forskningskompetanse og ansatte med solid næringslivserfaring. Vi øker også andelen utenlandske medarbeidere. Dette er positivt, samtidig som det skaper utfordringer dersom den ansatte skal undervise på norsk før språkkunnskapene er gode nok. Det ble fra høsten 2014 etablert tilbud om norskopplæring for ansatte, og det er i arbeidskontrakter innarbeidet krav om å oppnå nivå B2 innen to år fra tiltredelse.

Høgskolen har i 2014 økt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger med ca. 10 %. Dette har bidratt til å redusere sårbarhet på enkelte fagområder. Høgskolen har fortsatt rekrutteringsutfordringer, innenfor byggfag, maritim teknologi og nautikk. På sistnevnte område er det vanskelig å rekruttere personell som både har nødvendige maritime sertifikater og formalkompetanse på bachelor-/masternivå. For å sikre kompetansen på dette området satser Høgskolen blant annet på intern kompetansebygging. Til tross for at Høgskolen har et relativt høyt lønnsnivå i undervisnings- og forskerstillinger, er lønnsnivået en utfordring ved rekruttering.

Forventet aldersavgang blant ansatte med førstekompetanse de nærmeste årene fordrer sterkt fokus på rekruttering, herunder langsiktig planlegging ved rekruttering gjennom stipendiatstillinger. Gjennomsnittsalderen for ansatte i undervisnings- og forskerstillinger fortsetter å synke og har gått ned fra 50,9 år i 2013 til 50,5 år i 2014. For førstestillinger er den:

Tabell 15 Gjennomsnittsalder førstestillinger

Stilling	Alder 2012	Alder 2013	Alder 2014	Årsverk 2012	Årsverk 2013	Årsverk 2014
Professor	54,4	52,6	53,9	6,1	6,7	9,9
Dosent	52,0	53,0	58,5	1,0	1,0	1,5
Førsteamanuensis	49,4	50,2	48,4	26,5	28,7	32,3
Førstelektor	63,9	63,6	61,0	6,4	4,8	5,8
Forsker (1109)	36,0	36,5	37,5	2,0	1,5	1,5

Aldersavgangen er økende og forventes å tilta i de kommende årene. Gjennomsnittlig pensjonsalder har gått noe ned i 2014, men er fortsatt høy, jf. etterfølgende tabell.

Tabell 16 Gjennomsnittlig pensjonsalder

	2011	2012	2013	2014
Antall	4	3	6	8
Pensjonsalder	68,5	68,7	67,5	66,5

3.4.3 Pedagogisk utdanning

Høgskolen skal ha robuste fagmiljøer med god pedagogisk kompetanse knyttet til alle studieprogrammer.

Tabell 17 Formell pedagogisk kompetanse

Enhet	2013	60 stp.		15-59 stp.		Totalt 2013 %	2014	60 stp.		15-59 stp.		Totalt 2014 %	Endring %
		Antall	%	Antall	%			Antall	%	Antall	%		
AIR	28	3	10,7	8	28,6	39,3	27	3	11,1	6	22,2	33,3	-6,0
AMO	16	1	6,3	1	6,3	12,5	19	2	10,5	2	10,5	21,1	8,6
AHF	30	18	60,0	10	33,3	93,3	29	17	58,6	10	34,5	93,1	-0,2
ABF	11	1	9,1	5	45,5	54,5	13	1	7,7	5	38,5	46,2	-8,4
AIB	16	2	12,5	8	50,0	62,5	20	3	15,0	8	40,0	55,0	-7,5
Sum	101	25	24,8	32	31,7	56,4	108	26	24,1	31	28,7	52,8	-3,7

Tabellen viser utviklingen i formell pedagogisk kompetanse fra 1. oktober 2013 til 1. oktober 2014 hos fast ansatt personale i undervisnings- og forskerstillinger i minimum 50 % stilling. Det skilles mellom ansatte med minimum 60 eller mellom 15 og 59 studiepoeng pedagogisk utdanning.

Dekningen per oktober 2014 er best ved Avdeling for helsefag med 93,1 % og lavest ved Avdeling for maritim teknologi og operasjoner med 21,1 %. Samlet sett er det en nedgang fra 2013 til 2014. Det skilles i oppsettet ikke mellom praktisk pedagogisk utdanning og veiledningspedagogikk. Tiltak for å øke andelen med formell pedagogisk kompetanse vil bli iverksatt.

3.4.4 Internasjonal utveksling

Samarbeid mellom norske og utenlandske utdanningsinstitusjoner er ofte med på å heve kvalitet både i utdanning og forskning. Det er generelt minimal utveksling ved høgskolen. Dette rapporteres ikke lenger i database for statistikk om høgre utdanning. Det er derimot flere av høgskolens vitenskapelige ansatte som deltar på internasjonale konferanser i regi av partner-universiteter og andre samarbeidspartnere.

3.4.5 Kjønnsbalanse

Andelen kvinner ved Høgskolen i Ålesund har økt fra 43,6 % pr 1. oktober 2013 til 44,5 % pr 1. oktober 2014. Det er stor variasjon i kvinneandelen mellom avdelingene:

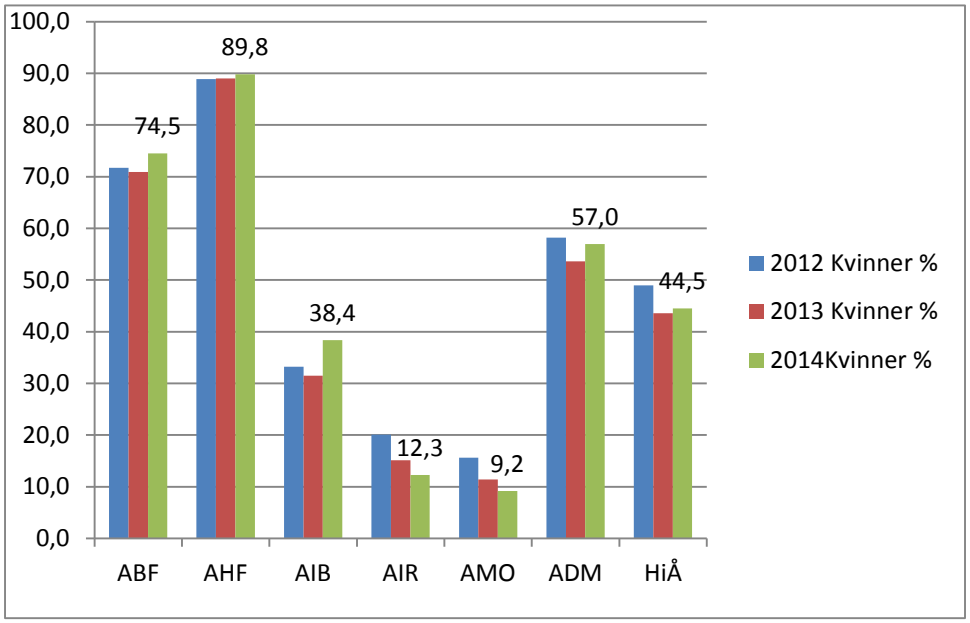

Figur 2 Kvinneandel fordelt på avdeling (Kilde: DBH)

Det fremgår av tabell 19 at Avdeling for helsefag (AHF) har en kvinneandel på 89,8 % og Avdeling for biologiske fag (ABF) en andel på 74,5 %. Avdeling for maritim teknologi og operasjoner (AMO) har en kvinneandel på 9,2 %, Avdeling for ingeniør- og realfag (AIR) på 12,3 % og Avdeling for internasjonal business (AIB) en andel på 38,4 %. I fellesadministrasjonen (ADM) er kvinneandelen på 57,0 %. Kjønnsbalansen har hatt en negativ utvikling ved alle enheter unntatt AIB hvor kvinneandelen har økt fra 31,5 % til 38,4 %.

Tabell 18 Kvinner i førstestillinger

Styringsparameter	Resultat i %				Resultatmål i %
	2011	2012	2013	2014	2014
Andel kvinner i dosent eller professorstillinger	0	0	2,6	19,3	20,0
Kvinner i førstestillinger	25,4	30,7	25,5	29,8	30,0

Antall årsverk i professor-/dosentstillinger har økt fra 7,7 pr 1.oktober 2013 til 11,4 pr 1. oktober 2014. To kvinner har kvalifisert seg for professor-/dosentnivå i 2014 og målsettingen er nådd.

Høgskolen rekrutterer nå flere kvinner med førstekompetanse eksternt, noe som bidrar positivt når antall kvinner i stipendiatstillinger er relativt lavt. Vi har tidligere hatt en overvekt av kvinner i stipendiatstillinger, noe som på sikt ville bidratt til å øke kvinneandelen i førstestillinger. Denne utviklingen snudde i 2013, og kun 3 av 14 som er tilsatt i stipendiatstillinger per 31.10.2014 er kvinner.

3.4.6 Arbeidsmiljø

Fra 2013 økte vi vår målsetting om at minimum 85 % av de ansatte skal oppleve det organisatoriske og psykososiale arbeidsmiljøet som godt. Tidligere måltall var 80 %. Fra 2014 er arbeidsmiljøkartleggingen lagt om, og tallene er ikke direkte sammenlignbare med tallene for perioden 2011 – 2013.

Tabell 19 Ansattes vurdering av arbeidsmiljø

Styringsparameter	**Resultat**				**Resultatmål**
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2014**
Andel ansatte som opplever organisatorisk arbeidsmiljø som godt	79,5 %	83,9 %	89,1 %	-	85,0 %
				71,6 % *	-
Andel ansatte som opplever:					
- Psykososialt arbeidsmiljø som godt	82,8 %	85,3 %	87,2 %	-	85,0 %
- God trivsel på arbeidsplassen				84,0 % **	-

**) Tallet fra 2014 angir hvor mange prosent som har svart at de er noe enig eller helt enig i at «Det er et godt organisatorisk arbeidsmiljø på min arbeidsplass». Arbeidsmiljøkartleggingen er lagt om fra 2014.*

***) Tallet fra 2014 angir hvor mange prosent som har svart at de er noe enig eller helt enig i at «Jeg opplever god trivsel på min arbeidsplass».*

Resultatet for 2014, etter ny kartleggingsmetode og undersøkelse, viser at HiÅ skårer høyt på trivsel, men lavere enn ønskelig på organisatorisk arbeidsmiljø. Dette følges opp i 2015.

4 Rapporter

4.1 Læringsmiljøutvalget

Rapport for studieåret 2014 foreligger.

4.2 Arbeidsmiljøutvalget

Rapport for studieåret 2014 foreligger.

4.3 Avviksrapportering

Det digitale rapporteringssystemet har i liten grad blitt benyttet. To henvendelser i løpet av 2014. En av sakene er lukket, og den andre er ennå under behandling.

4.4 Interne revisjoner

Flere revisorer har fått opplæring slik at systemet nå er mindre sårbart. Interne revisjoner er gjennomført etter årlig plan. To revisjoner måtte utsettes til 2015.

Alle våre interne revisorer bør delta på kurs i intern revisjon.

4.5 Ledelsens gjennomgang

Ble holdt 20. april 2015.

5 Oppfølging av vedtak i Kvalitetsrapport 2013 (Sak 17/14)

Høgskolestyret gjorde følgende vedtak 24.04.2014:

Vedtak:

1. *Styret tar Kvalitetsrapport 2013, rapporten fra Studenttilfredshetsundersøkelsen 2013 og Studiebarometeret 2013 til etterretning.*
2. *Styret har merket seg de resultatene som Studietilfredshetsundersøkelsen og Studiebarometeret viser for Høgskolen i Ålesund, og de anbefalingene Studieutvalget gir mht. å videreutvikle Studietilfredshetsundersøkelsen. Styret ber om at disse anbefalingene følges opp videre.*
3. *I forhold til Kvalitetsrapporten ber styret om at arbeidet med å styrke kvaliteten innarbeides og prioriteres i enhetenes årsplaner og budsjetter for kommende planperiode. Innenfor de ulike sektorområdene vil styret framheve behovet for:*

   <u>Utdanning:</u>
   - *Styrke den pedagogiske kompetansen hos undervisningspersonalet*
   - *Tilrettelegge for mer individuell veiledning og oppfølging av studentene*
   - *Forbedre tilgangen til lesesal- og grupperomsfasiliteter*
   - *Gjennomgå erfaringstall fra studentundersøkelser og opptaksgrunnlag for å identifisere tiltak som kan redusere frafallet og øke gjennomstrømningen i alle studier*

   <u>Forskning og utvikling:</u>
   - *Videreføre arbeidet med å styrke FoU-aktiviteten, bl.a. ved å:*
   - *Styrke forskerkompetansen og andelen førstekompetente*
   - *Styrke støttefunksjonene for forskning*
   - *Gjennomgå organiseringen av forskning*
   - *Gjennomgå retningslinjene for tildeling av FoU-tid*

   <u>Ekstern virksomhet:</u>
   - *Etablere felles prosedyrer og rutiner for inngåelse av avtaler og annen nødvendig dokumentasjon knyttet til ekstern virksomhet både når det gjelder utdannings-, forsknings- og prosjektsamarbeid*
   - *Gjennomføre en ny Kandidatundersøkelse i 2014*

4. *Styret viser til den planlagte revisjonen av kvalitetsutviklingssystemet og ber om at:*
   - *Verktøy og metoder for å måle læringsutbytte både ved evalueringer av emner og ved vurdering av studentprestasjoner blir videreutviklet.*
   - *Det lages felles retningslinjer for dokumentasjon og arkivering av gjennomførte evalueringer av studieprogram og emner.*
5. *Styret ber om rapportering på gjennomføringen av tiltakene i Kvalitetsrapporten 2014.*

<u>Oppfølging av Studietilfredshetsundersøkelsen</u>

Studietilfredshetsundersøkelsen gjennomføres normalt hvert tredje år. Det har vært diskutert i Studieutvalget om samkjøring av Studiebarometeret og Studietilfredshetsundersøkelsen. For eksempel at HiÅs egne undersøkelse forsøksvis utdyper forhold som fremkommer i NOKUTs undersøkelse. Alternativt at en helt kutter ut egen undersøkelse, noe det kan se ut som enkelte institusjoner allerede har gjort. Det er også institusjoner som fremdeles gjennomfører Studietilfredshetsundersøkelser hvert år.

Utdanning

I løpet av 2014 har studiedirektør sammen med studentene presset på for å få inn krav eller at det er ønskelig med pedagogisk kompetanse (formell og/eller erfaring) ved utlysning av stillinger. Deltakelse av studenter på prøveforelesninger har også vært fremmet som et tiltak. På sikt vil dette kunne øke kompetansen. Det har også gjennom 2014 blitt arbeidet med å gi et tilbud med pedagogisk utdanning for ansatte. Høsten 2015 vil det tilbys kurs i Høgskolepedagogikk i samarbeid med NTNU.

Når det gjelder individuell veiledning har AIR tatt tak i emnet «Introduksjon til ingeniørfaget». Her starter alle studentene med å skrive et personlig notat. Det er meningen at dette skal følges opp individuelt for hver student. Avdelingene har også i større grad tatt i bruk individuelle veiledningssamtaler.

Våren 2014 ble det sett på erfaringstall fra studentundersøkelser, relatert til oppfølging av studentene på AIR ved at det bl.a. ble gitt færre tilbud i suppleringsopptaket, basert på analyser av data. Spesielt AIR og AIB benyttet seg av tilbudet fra Studieseksjonen om å få ekstra støtte til å styre opptaket.

Forskning og utvikling

Det har vært stort fokus på økt kvalitet i forskning ved HiÅ, og i 2014 ble det vedtatt i Forsknings Strategisk Råd at det skulle utarbeides retningslinjer for rapport- og notatseririen ved HiÅ, for å sikre kvaliteten i det som publiseres. Det ble utarbeidet ny forside MAL og egne retningslinjer for bruk av rapport- og notatserien som er samlet under M:\FoU\Maler og M:\FoU\Prosedyrer for at alle ansatte skal ha enkel tilgang til malene.

Videre ble det utviklet en forskerhåndbok som samler mye relevant informasjon for forskere ved HiÅ. Første utkast ble gjort tilgjengelig medio juni 2014, både via epost til alle ansatte og via FRONTER rommet: Forskning. Denne har vært revidert utover høsten 2014 og det ble planlagt at den i 2015 skal trykkes opp med revidert versjon både på norsk og engelsk. Samtidig ble det vedtatt at FoU seksjonen skal holde intern opplæring i FoU administrasjon for å introdusere forskningshåndboken, og øke bevisstheten rundt interne og eksterne retningslinjer forskere har ansvar for å kjenne til.

Kurset «How to write a competitive proposal for H2020» ble avholdt høsten 2014 for å stimulere til økt fokus på forskningsprosjekter mot EU rammeprogrammet H2020, og for å sikre at potensielle søkere skulle få opplæring i hvilke krav som stilles til en søknad til H2020.

Det ble i 2014 tildelt 3 stipendiatstillinger, og 3 stipendiater fikk midler til gjennomføring av disputas. I tillegg ble det tildelt 6 reisestipend og et stipend til språkvask.

Ekstern Virksomhet

Det er publisert en forskningshåndbok knytte til ekstern virksomhet når det gjelder forskning. Kandidatundersøkelse er gjennomført, men rapport er når dette skrives ikke ferdigstilt.

Revisjon av kvalitetsutviklingssystemet

Det er utarbeidet felles retningslinjer for dokumentasjon og arkivering av gjennomførte evalueringer av studieprogram og emner. Dette arbeidet vil bli videreført i 2015, og vurdert revidert i forhold til fusjon med NTNU i 2016.

6 Vedlegg

6.1 Oppstartsundersøkelse

Jfr. Dokument 14/00781-2

6.2 Studiebarometeret

http://www.nokut.no/Studiebarometeret

6.3 Studie og emneevalueringer

Jfr. Sak 14/00781

INTERNT NOTAT

Vår referanse	Vår dato	Utarbeidet av Innvalgstelefon
	03.02.2016	Marielle Hauge 70 16 15 54

HØGSKOLEN I ÅLESUND

Til
Styret ved NTNU i Ålesund

Kopi til

LÆRINGSMILJØUTVALET (LMU) SIN ÅRSRAPPORT OM HIÅ SITT ARBEID MED LÆRINGSMILJØ I 2015

1. Rolle for LMU ved Høgskolen i Ålesund (HiÅ)

Læringsmiljøutvalet (LMU) er eit rådgivande utval og skal bidra til at §4-3 *Læringsmiljø* i Lov om universitet og høgskular vert følgt. LMU er satt saman av like mange tilsette og studentrepresentantar. Leiarvervet i LMU vekslar mellom tilsette og studentrepresentantane. Fram til hausten 2015 hadde høgskuledirektør leiarvervet. Frå hausten 2015 har studentane leiarvervet, dette gjeld for studieåret 2015/2016. Studentrepresentantane vert valt inn i LMU av Studentparlamentet, medan dei tilsette i LMU vert oppnemnt av rektor i perioden 2014-2017 (fire år).

Det vart arrangert fem møter i LMU i 2015 (22.01.15, 24.03.15, 25.08.15, 27.10.15 og 08.12.15).

Våren 2015 var LMU satt saman på følgjande måte:

- Roar Tobro (representant for fagtilsette, leiar), Øyvind Edvardsen (vara for fast medlem)
- Mark Pasquine (representant for fagtilsette)
- Bente Alm (representant for fagtilsette)
- Adrian Loftfjell (studentrepresentant)
- Gjermund Kvernmo Langset (studentrepresentant)
- Karina Kvalsund (studentrepresentant)
- Julie Rogne (studentrepresentant - vara)
- Tom Christian Svendsen (studentrepresentant - vara)
- Marielle Ryste Hauge (sekretær)

Hausten 2015 vart samansettinga av studentrepresentantar i LMU endra:

- Gjermund Kvernmo Langset (studentrepresentant, leiar)
- Roar Tobro (representant for fagtilsette), Marianne Vinje (vara for fast medlem)
- Mark Pasquine (representant for fagtilsette)
- Bente Alm (representant for fagtilsette)
- Stine Nordbø (studentrepresentant)
- Jone N. Knoph (studentrepresentant)
- Amanda Giske (studentrepresentant - vara)
- Karoline Bank (studentrepresentant - vara)
- Marielle Ryste Hauge (sekretær)

2. Hovudtema for arbeid med læringsmiljø i 2015

2.1 Opptaksrammer og romkapasitet ved HiÅ

Det totale opptakstalet til årsstudium og bachelorprogram ved HiÅ gjennom Samordna opptak auka med seks prosent i 2015 samanlikna med 2014. Den øvre grensa for romkapasiteten er i ferd med å bli nådd. Knapp tilgang på areal til undervising gjorde at det i 2015 vart laga og vedtatt nye retningslinjer for rom og timeplanlegging for å betre bruken av undervisingsromma. LMU er bekymra for romkapasiteten og rådar leiinga til å ikkje auke opptakstalet ytterlegare i 2016. Det må først bli auka kapasitet på undervisings- og grupperom/lese- og arbeidsplassar for å gi studentane eit betre læringsmiljø. NTNU i Ålesund vil frå 2017 leige nye lokale til dei

maritime utdanningane i eit nybygg i NMK2. Flyttinga av desse utdanningane, med tilhøyrande simulatorar og kursverksemd, vil samstundes frigjere areal til undervisingsrom i hovudbygget.

2.2 Luftkvaliteten ved HiÅ

Arbeidet med betre luftkvaliteten i undervisingsromma held fram. Det har kome fleire klager på dårleg luft hausten 2015, og drift har gjennomført luftmålingar. Noverande luftanlegg er dimensjonert for mindre studentmasse enn det vi har i dag, og har kapasitet til å dekke 75 prosent av behovet. Grunna avtalen med Statsbygg må NTNU i Ålesund dekke utbetringar av eige budsjett. Det vil bli installert nytt luftanlegg til auditorium som ligg i B-blokka, dette vil frigi kapasitet i eksisterande til å dekke resten av blokka 100 prosent. Dersom dette fungerer kan tilsvarande løysingar bli installert i dei andre blokkene.

2.3 Satsing på e-læring og pedagogikk

Ei eiga satsing på e-læring vart starta opp i 2015. Kari Anne Flem Rører vart tilsett som prosjektleiar i e-læring for å auke kompetansen og bruk av e-læringsverktøy. Det har også blitt gjennomført forsøk med digital eksamen, med tilhøyrande teknisk tilrettelegging for dette. Grupperom F410 er oppgradert til e-læringsrom med opptaksutstyr. Dette gir fagmiljøa moglegheit til å leggje ut kortare opptak til bruk i undervisinga, som vert distribuert via Fronter til studentane. Ved Avdeling for internasjonal business (AIB) vart det på eitt av emna hausten 2015 gjennomført digital undervising i eit emne, med positive tilbakemeldingar frå studentane. Tilsvarande skjer det ulike pilotprosjekt med e-læring også i andre fagmiljø.

2.4 Studentuhell

I 2015 vart det rapportert inn to uhell i samband med laboratoriearbeid. Begge vart rapportert inn og følgt opp vidare etter gjeldande rutine.

2.5 Fusjon med NTNU og nytt mandat for LMU

Grunna fusjonsprosessen mellom NTNU, HiG, HiST og HiÅ har det blitt laga eit forslag til nytt mandat for LMU. Det vert eit sentralt LMU ved NTNU, med to underutval ved NTNU i Gjøvik og NTNU i Ålesund. Underutvala skal arrangere møte seinast to veker før LMU sentralt, og ei statusoppdatering frå underutvala skal vere fast post på programmet til møta for det sentrale LMU. Underutvala skal ha følgjande oppgåver:

- Sikre kontakt mellom studentar og lokal leiing ved å følgje opp oppgåver knytt til læringsmiljø og bidra til at lokale tiltak vert satt i gang.
- Dokumentere arbeidet til utvalet og rapportere til LMU og lokale leiingsnivå i tråd med kvalitetssystemet.

Mandatet vert lagt fram for styret ved NTNU i januar 2016 for godkjenning og vedtak.

2.6 Universell utforming

Statsbygg og HiÅ starta hausten 2015 opp eit felles prosjekt med oppgradering av lokale til høgare standard . Det er blant anna gjennomført merking av undervisingsrom med teleslynger.

2.7 Elektronisk avvikssystem

Det elektroniske avvikssystemet mottok i 2015 totalt 13 tilbakemeldingar. Majoriteten av meldingane handla om dårleg ventilasjon, kommunikasjon og spørsmål om eksamensavvikling. Alle meldingane vart følgt opp og med korrigerande tiltak. Årleg rapport vert normalt lagt ved kvalitetsrapporten.

2.7 Felles læringsmiljøundersøking og Studiebarometeret

Det vart gjennomført felles læringsmiljøundersøking blant studentane ved NTNU, HiST, HiG og HiÅ hausten 2015. Det vart sendt ut lenke til undersøkinga til alle studentar, inkludert internasjonale, med unntak av førsteårsstudentar som starta hausten 2015.

Studiebarometeret, nasjonal studentundersøking om studentar sitt syn på kvalitet i studieprogram ved norske høgskular og universitet, vart gjennomført i regi av NOKUT hausten 2015. Undersøkinga vart sendt ut til alle 2. årsstudentar på bachelor og master.

Tiltak og noverande saker

I 2015 har det blitt gjort følgjande tiltak:

- LMU handsame forslag til nye retningslinjer for klednad (inkl. ansiktsdekkande hovudplagg). Retningslinjene vart vedtatt i styremøte i mars. Retningslinjene vart lagt ut på nettsidene for informasjon til studentar før søknadsfristen 15. april.

- Det er lagt inn krav om pedagogisk utdanning ved tilsetting av undervisingspersonell. Fagleg tilsette utan pedagogisk utdanning kan søkje studieutvalet om støtte til å ta emne i pedagogikk.
- Det er kjøpt inn og plassert lesegrupper i vrimlearealet. Temperaturen i vrimlearealet er noko auka etter bygging av sluser i inngangspartia, og har ført til meir bruk av vrimlearealet i perioden frå vår til haust.
- LMU og NAV vart etter invitasjon frå Fadderansvarleg invitert til å stå på stand i vrimlearealet for å synleggjere moglegheitene for hjelpemiddel frå NAV.
- Studentservice har fått ny kontaktperson for tilrettelegging for studentar, Heidi Hansen Ulstein. Ho deltek i samarbeidsgruppa med NAV saman med studiedirektør, dette vil også halde fram i 2016. Det er satt av pengar for større bruk av Mentorordning for studentar som treng dette.
- Lesesalen vart gjort døgnopen for eksamensperioden hausten 2015, dørene kunne opnast med studentkort. Tilsvarande vart Gymsalen innreia og reservert til gruppearbeid for studentane dei siste tre vekene før eksamen.

Følgjande saker har vore oppe i LMU i løpet av 2015, og vil bli tatt vidare til neste periode:

- Retningslinjer for konflikthandtering mellom studentar. Det har blitt henta inn informasjon frå universitet og høgskular som jobbar med dette. Retningslinjene må bli inkludert i kvalitetssikringsprosedyren for naudsynt forankring.
- Ny ordning for evaluering av emna. Som ein del av fusjonsprosessen er det ny ordning for evaluering av emna, der alle emna som vert undervist skal evaluerast av ei referansegruppe.

3. Råd til leiinga ved HiÅ frå LMU

1) LMU tilrår at arbeidet med høgare standard innan universell utforming og betring av læringsmiljøet for alle studentar held fram.
2) LMU tilrår at satsinga på e-læring held fram og pedagogikk held fram, for slik å gjere undervisinga endå betre.
3) LMU tilrår at resultatet frå studentundersøkingane vert følgt opp i fagmiljøa for å betre kvaliteten på studietilbodet og undervisinga på desse.

Rapport om kvalitetsarbeid 2014

Rapporten for 2014 har tre deler:

1. Forslag til tiltak for 2015 og oppfølging av tiltak 2014
2. Om kvalitet i studieprogrammene, med utgangpunkt i studieprogramansvarliges (SPA) vurdering.
3. Om kvalitetsarbeidet, med utgangspunkt i nøkkeltall for oppfølgingen av kvalitetssystemets rutiner.

Årsrapporten er behandlet i høgskolens ledergruppe/Stormøtet den 27.05.15.

1 Tiltak 2

1.1 For 2015: 2

1.2 Rapportering om oppfølging av Tiltak 2014 2

2 Kvalitet i studieprogrammene 3

2.1 Opplevd studiekvalitet 3

2.2 Egenvurdering av kvalitet i studieprogrammene 4

3 Kvalitetsarbeidet 5

4 Vedlegg 10

4.1 Oppfølgingspunkter etter kvalitetsseminar 2014 10

4.2 Dekanenes rapporter om kvalitet i utdanningene 11

4.3 Studiebarometeret.no 2014 (nye grafer) 16

4.4 Status for studieprogrammene på HiG-nivå 18

1 Tiltak

1.1 For 2015:

- Planlegging videreføring av gode kvalitetssikringsrutiner ved fusjon til Nye NTNU.
- Forsterket oppfølging av studenters tilbakemeldinger i kvalitetssystemet.
- Gjennomføre styringsdialog mellom rektorat og avdelingsledelse der blant annet utdanningskvalitet er tema.
- Styrket fokus på kvalitetssikring av de fleksible variantene av studieprogrammene.
- Gjennomføre intern evaluering av ph.d.- og masterprogrammene med utgangspunkt i nye kriterier gitt i KDs Strukturmelding 2015.
- Gjennomføre ny rutine for evaluering av studieprogrammene.
- Etablere ny rutine for innføring for nye medarbeidere i høgskolens kvalitetssystem.
- Revidering av HiGs ph.d.-forskrift.
- Tiltak som fremmer økt gjennomstrømming i studieprogrammene.
- Variasjonen i karaktergivning og strykprosent mellom HiG og andre høgskoler tilsier at en bør gå nærmere inn i denne problematikken i 2015.
- Oppfølging av utfordringer synliggjort i Studiebarometeret.no i 2014
    - Styrke informasjon om utvekslingsmuligheter i studieprogrammene.
    - Styrke studentenes kunnskap om- og egen erfaring med forsknings og utviklingsarbeid.
    - Øke individuell oppfølging av studenten og kvaliteten på de tilbakemeldingene studentene får på sitt arbeid.
    - Møte utfordringene knyttet til lokaler for undervisning og studiearbeid.

1.2 Rapportering om oppfølging av Tiltak 2014

Prioriterte tiltak for 2014 skal bidra til å realisere mål for utdanning og forskning i Strategiplan for 2013 – 2016.

- *Gjennomføre styringsdialog mellom rektorat og avdelingsledelse der blant annet utdanningskvalitet og oppfølging av kvalitetssystemet fokuseres.*
  Dette er utført for alle avdelingene.
- *Foreta en gjennomgang av Kvalitetssystemet for å sikre at ph.d.-utdanningens behov for rutiner er godt ivaretatt.*
  Forskningsadministrasjonen har gjennomført en omfattende oppdatering av dokumenter knyttet til ph.d.-utdanningen.
- *Følge opp de utfordringene som kommer fram gjennom Studiebarometeret.no i utviklingen av høgskolens pedagogiske praksis gjennom utdanningsmøter, SPA-samlinger og pedagogiske timer.*
  Ivaretatt først og fremst via avdelingsinternt arbeid, samt i prorektors utdanningsmøter.
- *Studienemnda etablerer en ny rutine for gjennomføring av syklisk evaluering av studieprogrammene.*
  Nytt opplegg er utarbeidet, diskutert/justert i prorektors utdanningsmøte. Første gjennomkjøring i 2015.
- *Utvikling av studie- og fagplaner med tydeligere fokus på internasjonalisering "hjemme".*

Gjennomført i samarbeid mellom Studienemnda og studieprogramansvarlige, men det er fortsatt behov for videre fokus på dette området.

- I tillegg er det foretatt en gjennomgående oppdatering av høgskolens *Forskrift om opptak, studier og eksamen* med utgangspunkt i revidert *Lov om universiteter og høyskoler*

2 Kvalitet i studieprogrammene

HiG benytter to innfallsvinkler for å vurdere kvaliteten i studieprogrammene:

1. Opplevd studiekvalitet, uttrykt gjennom tilbakemelding fra studenter i 2. studieår på bachelor- og masterutdanningene i 2014. Data samles inn for alle UH-institusjoner av NOKUT på vegne av KD og presenteres i portalen Studiebarometeret.no.
2. Intern rapportsløyfe fra studieprogramansvarlig via seksjonsleder/dekan til rektorat med utgangspunkt i nøkkeltall om studieprogrammene og avtalte oppfølgingspunkter fra fagutviklingsmøtene gjennom 2014.

2.1 Opplevd studiekvalitet

Vedlegg 4.3 presenterer utvalgte resultat på HiG-nivå i Studiebarometeret.no. HiGs profil samsvarer svært godt med de nasjonale tallene/trendene som framkommer i undersøkelsen. HiG hadde en svarprosent på 46,7 %, slik at en kan si at tall på HiG-nivå gir en representativ måling. Studentene har gitt sine vurderinger i en skala 1 - 5, der 5 er høyeste verdi. *Score* nedenfor er gjennomsnittlig vurdering i en gruppering av spørsmål (definert av NOKUT) på HiG-nivå.

Studentenes vurdering av engasjement og sammenheng (score 4)

Studentene mener i stor grad at studieprogrammene er engasjerende, er faglig utfordrende og at de består av emner som henger godt sammen. 71 % av studentene har ambisjon om karakterer over gjennomsnitt.

Total fornøydhet med studieprogrammene gis en gjennomsnittlig score på 4,2, og 82 % av studentene går på det studieprogrammet de helst vil gå på, og vurderingen "Relevans for arbeidslivet" gir de en score på 4,3 i sin vurdering.

Studentenes vurdering av eget læringsutbytte (score 3,6)

Studentene vurderer teoretisk læringsutbytte som godt. Det er også positivt at studentene vurderer utvikling av egen evne til refleksjon og kritisk tenkning, til samarbeid og til å jobbe selvstendig som positivt.

Tydeligste utfordring, sett fra studentene, er å øke kunnskap om og egen erfaring med forsknings og utviklingsarbeid.

Studentenes vurdering av undervisning og veiledning (score 3,3)

Studentene er fornøyde med hvordan undervisningen dekker studieprogrammets lærestoff.

Tydeligste utfordring er knyttet til individuell oppfølging av studenten og kvaliteten på de tilbakemeldingene studentene får på sitt arbeid.

Studentenes vurdering av studie- og læringsmiljø (score 3,8)

Studentene har en positiv opplevelse av det sosiale og faglige miljøet. Bibliotektjenester vurderes positivt, selv om overraskende mange (14 %) har svart "Vet ikke" i sin vurdering av dette tilbudet.

Tydeligste utfordring er knyttet til lokaler for undervisning og studiearbeid.

Utvekslingsopphold i utlandet (score 2,9)

Studentene etterspør bedre informasjon om utvekslingsmuligheter i de enkelte studieprogram.

2.2 Egenvurdering av kvalitet i studieprogrammene

Prorektors vurdering av HiGs studieportefølje:

- Høgskolen har en studieportefølje som i stor grad møter samfunnets behov. Dette er også studentenes oppfatning (jf Studiebarometeret.no)
- Høgskolens søkertall med 17 % økning i antall søkere (fra 2014) tyder på at høgskolens studietilbud vurderes som attraktive.
- En "Overordnet tilfredshet" med score på 4,2 (av 5) i Studiebarometeret.no er tilfredsstillende, men bør kunne økes.

Prorektors vurdering er at avdelingene har arbeidet målrettet med tiltak for å utvikle kvaliteten i studieprogrammene i 2014:

- Dekanenes analyse av styrke og utfordringer i forhold til kvalitet i studieprogrammene (framgår av Vedlegg 4.2).
- Avdelingenes ledere og fagmiljø har gjennomført analyser, og har satt inn ressurser til tiltak for å styrke gjennomstrømming i studieprogrammene.
- Hver dekan har avtalt egne oppfølgingspunkter for kvalitetsutvikling med studentorganisasjonen i årets kvalitetsseminar. (Vedlegg 4.1)
- Hver avdeling har avsatt faglig ressurs til prosjektet «Læringslaboratoriet» for videre utvikling av teknologistøttede læringsprosesser.
- Avdelingenes fagmiljø har god kontakt med sine respektive bransjer/bransjeforeninger, noe som bidrar til å sikre studieprogrammenes relevans.
- De gode søkertallene for 2015 kan til en viss grad tas til inntekt for at HiG samlet sett har studieportefølje som er relevant for samfunnets behov.
- Avdelingene viser i sin rapportering av de har fokus på sårbare studieprogram og fagmiljø, og at tiltak/prosesser for å møte slike utfordringer står på dagsorden.

3 Kvalitetsarbeidet

Vurderingene tar utgangspunkt i mål for kvalitetsarbeidet.

Hovedmål:

HiG vil utvikle et helhetlig læringsmiljø av høy kvalitet som er attraktivt for studenter, eksterne brukere, ansatte og samfunnet for øvrig.

Vurdering:

- Høgskolen har en studieportefølje som i stor grad møter samfunnets behov. Dette er også studentenes oppfatning (jf Studiebarometeret.no)
- Høgskolens søkertall med 17 % økning i antall søkere (fra 2014) tyder på at høgskolens studietilbud vurderes som attraktive.
- Våre studenter gir "Overordnet tilfredshet" en score på 4,2 (av 5) i Studiebarometeret.no.

Delmål:

I tabellene nedenfor er tall for 2013 satt i parentes.

1. *KS skal fremme en kultur med et bredt engasjement for kvalitetsutvikling, preget av dialog og toleranse*

Kvalitetsindikator for Mål 1	Målt ved	Resultat
Oppslutning om kvalitetsseminar	Telling: Antall ansatte/ Antall studenter	57 (72) studenter og 31 (37) ansatte

Tall for 2013 i parentes

Vurdering

Kvalitetsseminar 2014 fikk en god evaluering av deltakerne. 84 prosent har et godt eller svært godt generelt inntrykk av at seminarets form og innhold står i henhold til målsetningen. Kvalitetsseminaret fungerer godt som felles arena for kvalitetsutvikling mellom studenttillitsvalgte og ansatte. De avdelingsvise diskusjonene er oppsummert i *oppfølgingspunkter i kvalitetsarbeidet* for den enkelte avdeling (Vedlegg 4.1). Evalueringen peker ut forbedringspunkter som vil bli fulgt opp i planleggingen av seminaret for 2015.

2. *KS skal tydelig synliggjøre ledelsens krav til roller og til ansvarsfordeling mellom ulike organ*

Kvalitetsindikator for Mål 2	Målt ved	Resultat
Rapport om møteserie mellom KS-eier/KS ansvarlig og rolleinnehavere	Telling: Antall møter	2 FFS* gjennomført
	Råd og utvalg kontaktes angående revisjon i kvalitetssystemet knyttet til deres ansvarsområde	Utført Det er gjort justeringer på initiativ fra Studienemnda
Opplæring/innføring i KS for nytilsatte	Telling: Gjennomført opplærings program/Antall nytilsatte	2 av 16 innkalte nye ansatte møtte Tilbud på norsk og engelsk
Justering av KS	Kvalitativ: Beskrivelse av endringspunkter	Endret rutine for syklisk evaluering av studieprogram

** Forum for studieprogramansvarlige (FFS), obligatorisk for alle med rollen studieprogramansvarlig.*

Vurdering

Rollen som studieprogramansvarlig er sentral i HiGs kvalitetssystem. Forum for studieprogramansvarlige fungerer godt i forhold til utviklingen av en felles kvalitetskultur, og gir viktig felles informasjon om aktuelle tema for sektoren mm.

Innføring i kvalitetssystemet for nye ansatte gjøres hvert halvår med et eget tilbud til engelskspråklige ansatte. Møtene oppleves positivt og som nyttige, men med lav deltakelse må en finne en annen form på dette møtepunktet.

Rutine for rapportering om studieprogrammene bør med enkelte justeringer videreføres i 2016, dersom ny rutiner for den fusjonerte NTNU ikke er etablert.

3. *KS skal på en systematisk måte dokumentere informasjon om kvalitet i studieprogrammene*

Kvalitetsindikator for Mål 3	Målt ved	Resultat
Rapport fra syklisk evaluering	Kvalitativ: Komiteens anbefalinger	Ikke gjennomført i 2014
Inntakskvalitet	NOKUT-portal Gjennomsnitt karakterpoeng for nye studenter tatt opp i 2014 Referanse SH: Statlige høgskoler	SH* 39,7 (39,5) HiG 37,4 (37,3) HOS 36,5 (36,4) IMT 36,5 (37,9) TØL 38,7 (38,9)
Studenter som slutter I bachelor eller masterprogram	Telling: Antall førsteårsstudenter registrert 1. oktober i fjor (n-1), ikke registrert 1. mars i år (n)	28 (18) masterstudenter 125 (84) bachelorstudenter
Karakterstatistikk / Strykprosent	NOKUT-portal Andel med karakter A+B for alle eksamensavviklinger/ Strykprosent: Andel med karakteren F	SH* 39,5/8,4 (39,1 / 8,4) HiG 37,1/12,5 (36,8 / 12,2) HOS 30,8/13,0 (28,2 / 14,5) IMT 37,1/12,8 (37,6 / 11,0) TØL 39,7/11,7 (40,3 / 11,2)
Overholdelse av sensurfrister	Andel eksamener som fikk resultat etter sensurfrist	24 % (24 %) 2035 (2458) "studentforekomster"
	Andel eksamener mer enn 14 dager etter sensurfrist	3 % (5 %)
Resultat av Studiebarometeret.no	Studentenes vurdering læringsutbytte, undervisning og læringsmiljø	Se vedlegg 4.3
Antall klagesaker fra studenter med omgjøringsvedtak	Telling: Antall klagesaker / antall der klagenemnda har omgjort opprinnelig vedtak	8/0 (17/0)
Bruk av bibliotektjenester	Telling: Antall titler, databaser, utlån, kurs/veiledninger	Se tabell nedenfor
Oppklaringsprosent IKT	Telling: Antall løste / Antall meldinger	Opprettet: 3032 Løst: 3032 100% (99%)

**Statlige høgskoler - Tall for 2013 i parentes*

Vurdering

Inntakskvalitet uttrykt ved "Karakterpoeng for nye studenter" ligger stabilt i 2014 i forhold til 2013. Med økt søkning på 17 % i 2015 i forhold til 2014, er det sannsynlig at det vil føre til økt konkurranse til HiGs studietilbud, og at karaktergrensene generelt vil bli høyrere. Det gode arbeidet med informasjon og markedsføring av HiGs tilbud blir viktig å videreføre inn i fusjonene med NTNU.

13 % av bachelorstudentene fra startkull 2014 er registrert sluttet i løpet av perioden 1.10.14 – 01.03.15 (telletidspunkt for betalt semesteravgift og signert utdanningsplan). Gjennomsnitt er 5,2 studenter per studieprogram. Avdelingene bør vurdere om det er nye tiltak eller økt innsats som kan sikre at en i større grad beholder de studentene som rekrutteres inn.

Samlet sett kan en si at ligger HiG omtrent på nivå med Statlige høgskoler i andel av karakterene A og B i sin eksamensavvikling. Internt ved HiG er det så stor forskjell mellom avdelingenes vurdering av eksamensresultater at det er grunnlag for en nærmere analyse i 2015. HiG har UH-sektorens nest høyeste strykprosent, og her er avdelingene på noen lunde samme nivå. Variasjonen i karaktergivning og strykprosent mellom HiG og andre høgskoler tilsier at en bør gå nærmere inn i denne problematikken i 2015.

Overholdelse av sensurfrister var på samme nivå i 2014 som i 2013 (tallene inkluderer alle typer eksamen, ordinære og kontinuasjon). 24 % av eksamenene hadde forsinket sensur med i snitt 8 dager, og i 3 % av eksamenene ble sensur registrert mer enn 14 dager etter frist. Antall studenter varierer mye fra eksamen til eksamen, siden alle typer medregnes. Totalt ble det gjennomført 11654 "student-eksamener", og 18 % av disse (2035) opplevde forsinket sensur. Avdelingene bør vurdere om forsinket sensur er et tema som bør følges opp nærmere med aktuelle sensorer.

I forhold til vurdering av Studiebarometeret.no vises det til punkt 2.1 i denne rapporten.

Antall klagesaker var i 2014 nede på et nivå som før "boomen" i 2013. Fra et forvaltningsmessig synspunkt er det positivt at det ikke ble fattet noen omgjøringsvedtak.

Strategisk plan for 2013-2016 har vært styrende for biblioteket prioriteringer og tiltak i 2014. Høgskolebibliotekets tilbud til studentene er blitt ytterligere forbedret og utvidet. Funksjonen som læringssenter ble styrket gjennom tiltak som ubemannet åpningstid, økt kapasitet av studentarbeidsplasser og etablering av en pedagogisk plattform. Bruken av de ulike tjenestene har aldri vært større, og omfanget av dokumentleveringstjenestene (utlån og nedlastinger) og undervisnings- og veiledning nådde nye høyder. Det ble jobbet mye med samlingsutvikling (fysisk og digital samlingsutvikling). Forskningsaktiviteten ved HIG tar en stadig større del av kapasiteten i biblioteket, og en forsiktig reduksjon av enkelte deler av tjenestetilbudet ble iverksatt mot slutten av året. Fortsatt økning av antall studenter og ansatte med de samme rammene for bibliotekets drift, gir behov for å redusere tjenestetilbudet på enkelte områder i 2015.

Bruk av bibliotektjenester	2014	2013	2012	2011
Antall titler:	35 825	37 143	39 143	37 377
Databaser:	25	23	18	13
Kurs:	107	151	-	-
Antall fulltekst nedlastinger:	100 849	66 563	30 800	19 670
Antall utlån:	20 123	19 671	19 822	20 929
Antall lån/nedlastinger pr bruker i primærmålgruppa:	53,3	36,9	16	14,2
Antall brukere møtt til planlagt veiledning/undervisning:	1 172	1 222	1 307	1 200
Tilvekst nytt materiale:	1 916	2 502	1 573	1 770
Tilvekst pr. bruker:	0,5	0,7	0,5	0,6

Høgskolens IT-tjeneste underbygger høgskolens læringsmiljø på en svært god måte, og yter et viktig bidrag til kvaliteten i studiegjennomføringen for høgskolens ansatte og studenter.

4. *KS skal fremme rutiner for rapportering og håndtering av avvik i forhold til studentenes, fagpersonalets, administrasjonens og ledelsens forventninger om studiekvaliteten ved HiG*

Kvalitetsindikator for Mål 4	Målt ved	Resultat
Kvalitetsseminarets oppfølgingspunkter er kvittert ut ved avdelingene	Telling: Studenters og ansattes evaluering av seminaret	Svært godt 33 % (49 %) Godt 51 % (48 %) Middels 3 % (3 %)
Dokumentert gjennomføringsgrad fagutviklingsmøte	Telling: Hvilke studieprogram/kull som har rapportert i KS	Master: 47 % (54 %) Bachelor: 77 % (69 %) V-utd: 21 % (32 %)
Dokumenter gjennomføringsgrad av undervisningsevaluering	Telling: Antall rapporter/Nevner er antall ansatte med undervisningsoppgaver	HOS: 55 % (50 %) IMT: 18 % (58 %) TØL: 64 % (55 %)

Tall for 2013 i parentes

Vurdering

Kvalitetsseminaret fungerer fortsatt godt i henhold til målsetting som

- arena for opplæring av studenttillitsvalgte
- forum for dialog om kvalitet i studieprogrammene mellom avdelingsledelse og studenttillitsvalgte
- arena for intern nettverksbygging og sosiale relasjoner

Ingen ansatte eller studenter vurderte seminaret som Mindre godt eller Svært lite godt.

Dokumentasjon av gjennomførte fagutviklingsmøter viser at avdelingene bør følge opp enkelte studieprogram i forhold til dette. 11 av 20 bachelorprogram og 3 av 9 masterprogram har dokumentert 100 % gjennomføring av disse dialogpunktene, der evaluering av emnene står på dagsorden, med sine studenter.

Undervisningsevaluering gjennomføres svært ulikt i de enkelte seksjonene, og varierer fra 100% (14 av 14) til 1 av 22 undervisere. Tallene viser tydelig hvilken avdeling som bør innskjerpe sine rutiner.

5. *KS skal fremme en målbevisst bruk av virkemidler og tiltak for kvalitetsutvikling i hele organisasjonen*

Kvalitetsindikator for Mål 5	Målt ved	Resultat
Gjennomføring av læringsmiljøsjekken	Telling: Antall enheter som har rapporter/antall enheter	Ikke gjennomført i 2014
Virksomhet i råd og utvalg	Telling: Alle råd og utvalg gir rapport (n-1) og planer (n) for sin virksomhet	Orienteringssak til styret i mai

Vurdering

Ved en inkurie ble påminnelse om Læringsmiljøsjekken ikke utsendt våren 2014. Fag- og administrative seksjoner har innarbeidede rutiner som forberedelse til studiestart.

Gjøvik 29.05.15

Gro Kvanli Dæhlin
prorektor

Nils Rui
seniorkonsulent

4 Vedlegg

4.1 Oppfølgingspunkter etter kvalitetsseminar 2014

Avdeling for helse, omsorg og sykepleie

1. Fagfadderordningen må utvikles. Struktur, form, innhold. Tildeles flere oppgaver. Kvalitetssikre informasjon tidlig.
2. Teknologistøttet læring. Eks. bruk av virkemidler som Kahoot o.l. som bidrar til variasjon og avbrekk i undervisningen, og tester at studentene henger med i undervisningen. Undervisning tilgjengelig på nett, bedre streaming-tilbud etc.
3. Fokus på bruk av grupper som arbeidsform. Utvikling av god gruppekultur. Tydeligere målsetting med gruppene og bedre oppfølging både fra ansatte og studenter.
4. Læringsaktiviteter/undervisning spredt ut over dagen for heltid/samlet for deltid (forutsetter en undersøkelse blant studentene).

Avdeling for informatikk og medieteknikk

1. Tilhørighet
    a. Baserom (klart fra januar 2015)
    b. Fagfadder (pilot(er) gjennomføres 2015)
2. Studieteknikk (inn fra 2015/2016)
3. Pedagogiske metoder i kollegiet (fra våren 2015)

Avdeling for teknologi og økonomi

1. Gjennomføre etablering av baserom ved avdelingen
2. Utvikle tiltak for å skape bedre klassetilhørighet i 1. klasse (Økonomi)
3. Utvikle studieguider for hvert semester som tydeliggjør forventet arbeidsinnsats fra studentene.
4. Utvikle system for å sikre tydeligere tilbakemeldinger til studentene underveis i semesteret på obliger og andre innleverte arbeider.
5. HiG nivå: Ta høyde for dynamisk undervisningsrom i det nye høyskole bygget

4.2 Dekanenes rapporter om kvalitet i utdanningene

4.2.1 Avdeling for helse, omsorg og sykepleie

Dekanens vurdering:

Seksjonsledere har god oversikt over styrker, svakheter, utfordringer og muligheter for sine studieprogram og fagmiljø.

Avdelingens hovedutfordring fremover er å styrke masterporteføljen med tettere integrasjon av videreutdanningene. Det er grunn til å tro at det «Nye NTNU» kan gi nye muligheter for både å styrke fagmiljøene, forskningsbaseringen og markedsføring/rekrutteringen av studenter innen disse utdanningsområdene.

Vurdering av studiepoengproduksjon og gjennomstrømning:
Avdelingens samlede studiepoengproduksjon var i 2014 på 731,5 studiepoengsenheter (egenfinansierte). Det er en økning på 8,9 60-studiepoengsenheter sammenliknet med 2013 (722,6). Det var for 2014 budsjettert en studiepoengproduksjon på 705. Det er imidlertid en bekymring at studieproduksjon ved Bachelor i sykepleie gikk ned med 5 % for både heltid og deltid fra 2013 til 2014. Strykprosenten i kritiske emner går ned, samtidig som andelen A og B karakterer er stigende. 163 kandidater ble uteksaminert (heltidsprogrammet), noe som gir et godt forholdstall i relasjon til årlig opptak.

Avdelingen har god kunnskap om individuelle årsaker til frafall i studieprogrammene, og hvilke emner som er kritiske i forhold til frafall eller forlenget studietid, og arbeider aktivt med tiltak rettet inn mot de årsaker som avdelingen kan påvirke.

Vurdering av kvalitetssikrings-/kvalitetsutviklingsarbeidet i kontakt med studentene:
Seksjonene har god og regelmessig dialog med studenter i fagutviklingsmøter. Det er en generell utfordring innen alle studieprogram å sikre god tilbakerapportering til studentene om hvordan kritikk og synspunkter fra studenter blir fulgt opp.

Vurdering av avdelingens samlede arbeid for å sikre kvaliteten i utdanningene:
Avdelingen har stor spredning i sin studieportefølje, og varierte utfordringer i gjennomføringen av disse. Det er dekanens vurdering at en har et godt grep om kvalitetssikringen av undervisning og praksisstudier.

- Fagpersonene tilknyttet studieprogrammene er organisert i team som samarbeider om tilrettelegging og planlegging av læringsaktivitetene og om å skape god helhet og sammenheng i studieprogrammene.
- Mange av studieprogrammene har en stor andel praksisstudier, noe som krever en tett og god dialog med praksisfeltet gjennom faste møtepunkter og praksisperioder.
- Det arbeides kontinuerlig og systematisk med tiltak innen emner som har utfordring med høy strykprosent gjennom blant annet veiledningsgrupper, fagfaddere, seminarbaserte undervisningsopplegg og sekvensering av studieprogrammet.
- Fagpersonalet knyttet til de enkelte studieprogrammene samarbeider om å utvikle en god og felles grunnleggende oversikt over studiet for å sikre at studentene opplever en "rød tråd" og en god progresjon i studieløpet

Vurdering av fagmiljø:

Avdelingens utfordring er å balansere et fagmiljø med akademisk og forskningsmessig kompetanse, med god klinisk erfaring og med praksisnær kompetanse. En forholdsvis stor del av fagpersonalet er over 60 år, og alderssammensetningen tilsier at rekruttering for å opprettholde og øke andelen førstekompetanse vil bli en utfordring for avdelingen.

Vurdering av forskningsaktiviteten i fagmiljøet.
Det jobbes godt med bevisstgjøring på eget forskningsfelt og mulige samarbeidspartnere. Det er skrevet flere søknader enn tidligere og det er kommet inn flere forskningsmidler enn hva som har vært tilfelle de siste år. Forskere har funnet hverandre på tvers og det er blitt initiert arbeide med å danne forskningsgrupper.

4.2.2 Avdeling for Informatikk og medieteknikk

IMTs studieportefølje tydeliggjør tre separate, men gjensidig avhengige fagmiljøer innen informatikk, informasjonssikkerhet og medieteknologi. For hvert av disse miljøene har det over tid vært fokus på å etablere faglig-sosiale møteplasser som NISlecture og Open MTL lecture som samlingspunkter for studenter, ansatte og representanter fra arbeidslivet. Avdeling IMT har i perioden 2010 til 2014 økt sin studiepoengproduksjon med 28%. Utfordringen for avdelingen er at antallet registrerte heltidsekvivalenter i perioden 2010 til 2014 har økt med 35%. Dette betyr at avdelingens studenter i 2014 hadde en noe lavere studiepoengproduksjon per student enn i 2010. Om denne nedgangen i produktivitet, på anslagsvis 4% fra 2010 til 2014, er signifikant eller kommer av mindre svingninger er vanskelig å si. For IMT vil det være viktig å opprettholde fokus på rekruttering i alle syklus, kandidatproduksjon og studentproduktivitet.

Ved Avdeling IMT er det en gjennomgående opplevelse av at det daglige arbeidet med kvalitet i utdanningene er godt. I 2014 var det særlig fokus på:

1. Innføring av halvårlige kvalitetsseminarer for PhD studenter
2. Forbedre avdelingens deltagelse på HiGs kvalitetsseminar
3. Dokumentasjon av fagutviklingsmøter
4. Bruk av og oppfølging av undervisningsevaluering i medarbeidersamtaler
5. Overholdelse av sensurfrister.

Relatert til punkt 1 ble det gjennom 2013 tydelig for Avdeling IMT at behovet for å utvikle kvalitetsforbedringsprosessene for avdelingens forskerutdanninger vokste proporsjonalt med antallet kandidater i avdelingens Ph.D. programmer. Det ble observert at kvalitetsutviklingsarbeid i forskerutdanningen skiller seg vesentlig fra samme type arbeid i syklus 1 og 2. Avdelingen oppfatter hovedårsaken til dette er den tette relasjonen mellom hovedveileder og kandidat. For å kvalitetssikre denne relasjonen oppleves spørreskjema basert informasjonsinnhenting med administrativ behandling som et utgangspunkt, men ikke tilstrekkelig. To nye arenaer for kvalitetsutvikling ble derfor etablert:

- Oppstartsseminar: Dagseminar med fokus på rutiner i forskerutdanningen. Gjennomføres på campus i høstsemesteret.
- Milepælsseminar: Lunch til lunch seminar for veiledere og kandidater med fokus på kvalitetsutvikling. Gjennomføres i vårsemesteret på en ekstern lokasjon.

Det første oppstartsseminaret ble gjennomført i 2013 mens det første milepælsseminaret ble gjennomført i 2014. Deltagelsen fra avdelingens kandidater og veiledere har vært god på disse seminarene. Avdelingen har også invitert kandidater fra de andre avdelingene til å delta på disse arrangementene, men med svært begrenset deltagelse. Fra studieåret 2015/2016 er arrangementene ført opp på HiGs akademiske kalender. Dette er et viktig tiltak på avdelingen, men det er ikke å legge skjul på at dette oppfølgingsarbeidet beslaglegger betydelige resurser på IMT både økonomisk og arbeidsmessig.

I forhold til punkt 2 har IMT over flere år hatt lav deltagelse på HiGs kvalitetsseminar. For 2014 var avdelingens deltagelse, slik avdelingsledelsen kunne observere det, helt på linje med deltagelsen fra de andre avdelingene. Kvalitetsseminaret er en viktig møteplass mellom studentrepresentanter og representanter fra fagmiljøet. Avdelingen vurderer de oppfølgingspunktene som seminaret resulterte i som relevante og jobber med å gjennomføre disse på avdelingen.

Relatert til punkt 3 og 4 er avdelingsledelsen bevisst at dokumentasjon av kvalitetsutviklingsarbeid har vært, og er til dels fortsatt, en utfordring ved avdelingen. Vi ser i 2014 en tydelig forbedring i dokumentasjon av fagutviklingsmøter mens dokumentert gjennomføringsgrad av undervisningsevaluering er for dårlig. Avdelingsledelsen vil i 2015 øke fokus på bruken av undervisningsevalueringene i kvalitetsutviklingsarbeidet, og seksjonslederne fortsetter å bruke evalueringene som underlagsmateriale i gjennomføring av medarbeidersamtaler.

For punkt 5, overholdelse av sensurfrister, skiller IMT seg negativt ut fra de andre avdelingene. Dette har uheldigvis vært en tendens over tid, og selv om avdelingsledelsen har hatt fokus på dette også i 2014 så ser vi ingen bedring. Avdelingsledelsen har kommet til (1) at for de små overtredelsene er det trolig snakk om en ukultur og (2) at det for de store overtredelsene er en kombinasjon av sårbare logistikk løsninger og personal utfordringer. Vi vil i 2015 jobbe med tiltak for å håndtere dette.

Et element som framkommer i Kvalitetsrapporten 2014, og som avdelingen trolig ikke har hatt tilstrekkelig fokus på, er nyansattes manglende evne til å møte til fellesadministrasjonens opplæring og innføring i kvalitetssystemet. Avdelingen stiller vil bidra til videreutviklingen av rutinene knyttet til denne kvalitetsindikatoren. Utover dette vil det ved avdeling IMT vil det i 2015 være fokus på å fortsette det gode arbeidet innen utvikling av fagmiljøer ved og studiekvalitet på avdelingen. Særlig vil det fokuseres på:

- Revisjon av avdelingens studieprogramportefølje for å
    - Sikre oppdaterte, relevante og attraktive studier
    - Skape større og mer tiltrekkende studentmiljøer
    - Øke robustheten i fagmiljøene
    - Styrke SPA-rollen
- Oppfølgingspunktene fra kvalitetsseminaret
- Videreutvikling av kvalitetssikringsarbeidet ved forskerutdanningene
- Videreutvikling av avdelingens faglige-sosiale møteplasser
- Dokumentasjon og oppføling av fagutviklingsmøter og undervisningsevaluering
- Rutiner i forhold til sensurering.

4.2.3 Avdeling for teknologi, økonomi og ledelse

Vurdering av studiepoengproduksjon:
Studiepoengproduksjonen er tilfredsstillende for de aller fleste studieprogrammene. Noen studieprogram opplever problemer med rekrutteringen og kunne økt studiepoengproduksjonen ved høyere søkertall.

Vurdering av gjennomstrømning:
Gjennomstrømningen varier veldig mellom de ulike studieprogrammene. Avdelingen har et mål om at alle studieprogram skal ha en gjennomstrømning på minimum 50%. Det jobbes for å nå dette målet gjennom et eget prosjekt. Enkeltemner med høy strykprosent er gjennomgått nøye og det er gjort tiltak spesielt innen realfag som har ført til en bedre gjennomstrømning i noen av disse emnene.

Det vil bli jobbet med utprøving av nye pedagogiske metoder i året som kommer.

Vurdering av kvalitetssikrings-/kvalitetsutviklingsarbeidet i kontakt med studentene:
Studieprogramansvarlige gjennomfører fagutviklingsmøter med studentene og avtaler oppfølgningspunkter. Seksjonsledere og avdelingen har ansvaret for at oppfølgingspunktene gjennomføres. Avdelingen vurderer arbeidet som godt og at oppfølgingspunktene blir fulgt opp. Avdelingen opplever at studentene bidrar med verdifulle innspill i fagutviklingsmøtene.

Vurdering av avdelingens samlede arbeid for å sikre kvaliteten i utdanningene:
(Inkludert eksternt samarbeid med f. eks. bransje/organisasjoner/næringsliv)

Avdelingen mener at kvaliteten i utdanningene er bra. Dette sikres gjennom meget god kontakt til bransje/industri/næringsliv og andre potensielle arbeidsplasser. Det er de enkelte fagmiljøene som har disse kontaktene som er svært viktig for at avdelingen kan tilpasse sine utdanninger slik at studentene blir ettertraktet i arbeidsmarkedet. Avdelingen vurderer dette arbeidet som meget godt.

Vurdering av fagmiljø:
Flere fagmiljø er små og sårbare, men avdelingen har gradvis bygd opp flere av fagmiljøene de siste årene. Flere av fagmiljøene (elektro og bygg) har problemer med rekruttering av faglig ansatte. Avdelingen håper den pågående fusjonen kan føre til at det blir enklere å rekruttere faglig ansatte til Gjøvik. Avdelingen mener at fagmiljøene har god kompetanse.

Hovedutfordringer for avdelingens studieportefølje:
Avdelingens viktigste utfordring er å få økt søkning til studier med få studenter samt å øke gjennomstrømningen på studieprogram med lav gjennomstrømning. Kvaliteten på avdelingens studieportefølje vurderes som god og studentene som utdannes er ettertraktet i arbeidsmarkedet. Det er viktig for avdelingen å opprettholde det gode samarbeidet fagmiljøene har med industri og andre potensielle arbeidsplasser for å kontinuerlig utdanne studenter som er ettertraktet i arbeidsmarkedet.

Forslag til tiltak:

- Gjennomstrømning: Et eget prosjekt jobber med å øke gjennomstrømningen til minimum 50% for alle studieprogram på TØL. For flere av studieprogrammene har avdelingen opparbeidet god kunnskap om hvorfor gjennomstrømningen er lav. Utvikling av de pedagogiske metodene, særlig i realfagene må forsterkes.

- Studiepoengproduksjon: Avdelingen foreslår spesiell markedsføring av studieprogram med lave søkertall for å kunne ta ut det potensialet som ligger i økt studiepoengproduksjonen.
- Arbeidet med rekruttering av faglige ansatte skal prioriteres enda høyere, og da spesielt utenlandsk fagpersonale.

4.3 Studiebarometeret.no 2014 (nye grafer)

Studentenes vurdering av eget læringsutbytte

10. EGET LÆRINGSUTBYTTE

Hvor tilfreds er du med eget læringsutbytte hittil i studiet, når det gjelder:

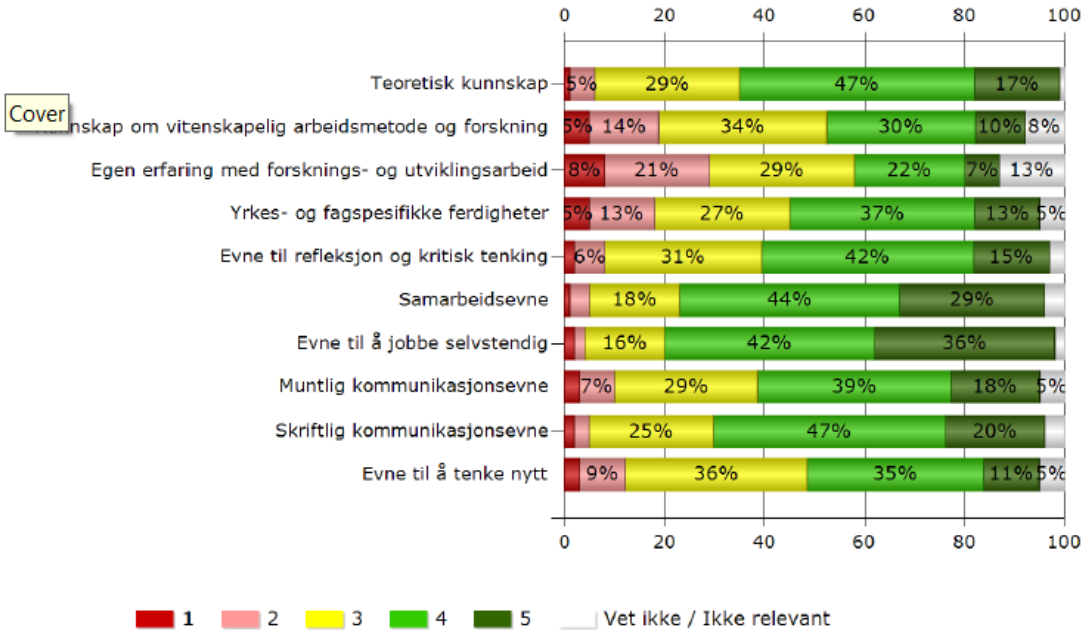

Studentenes vurdering av undervisning og veiledning

3. UNDERVISNING OG VEILEDNING

Hvor tilfreds er du, alt i alt, med:

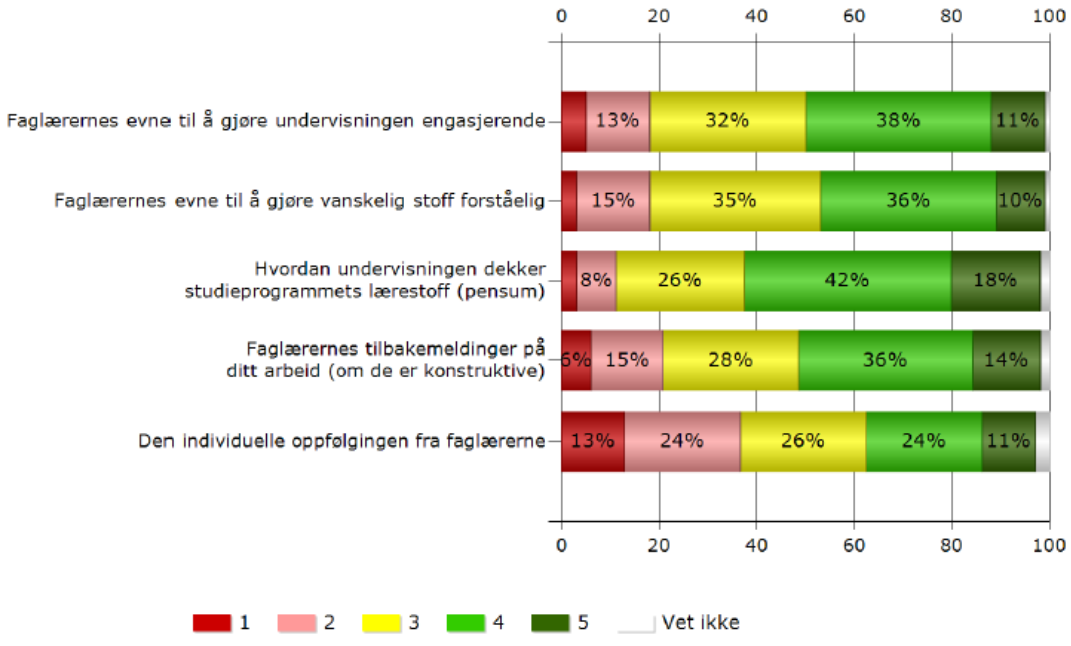

Studentenes ønske om endring av undervisnings- og arbeidsformer

15. UNDERVISNINGS- OG ARBEIDSFORMER

I hvilken grad brukes disse undervisnings- og arbeidsformene i studieprogrammet ditt?

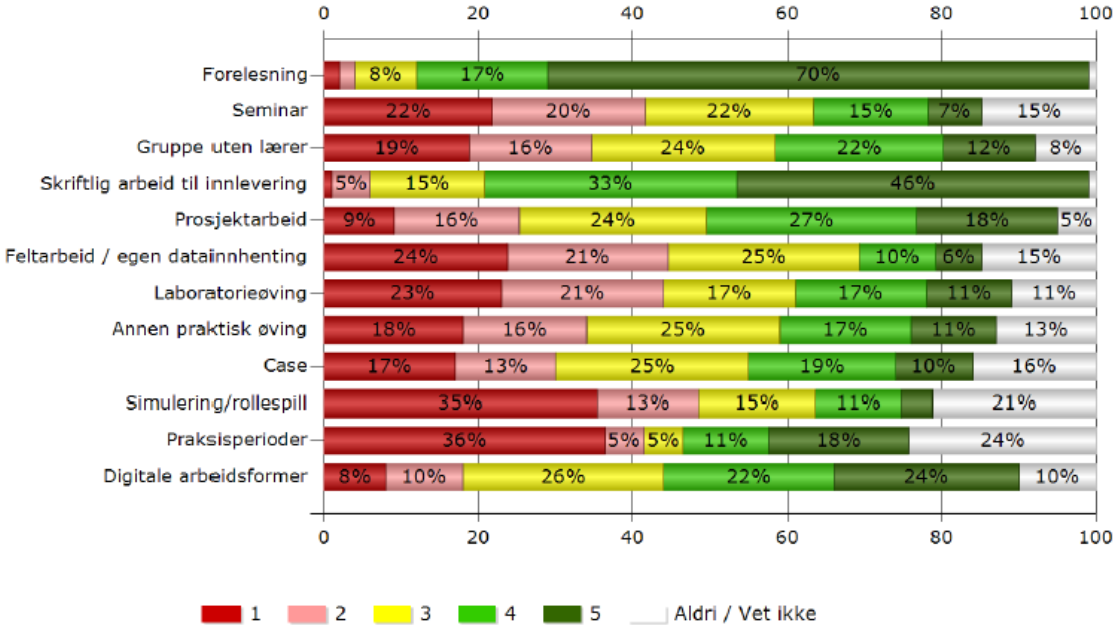

Studentenes vurdering av studie- og læringsmiljø

4. STUDIE- OG LÆRINGSMILJØ

Hvor tilfreds er du med:

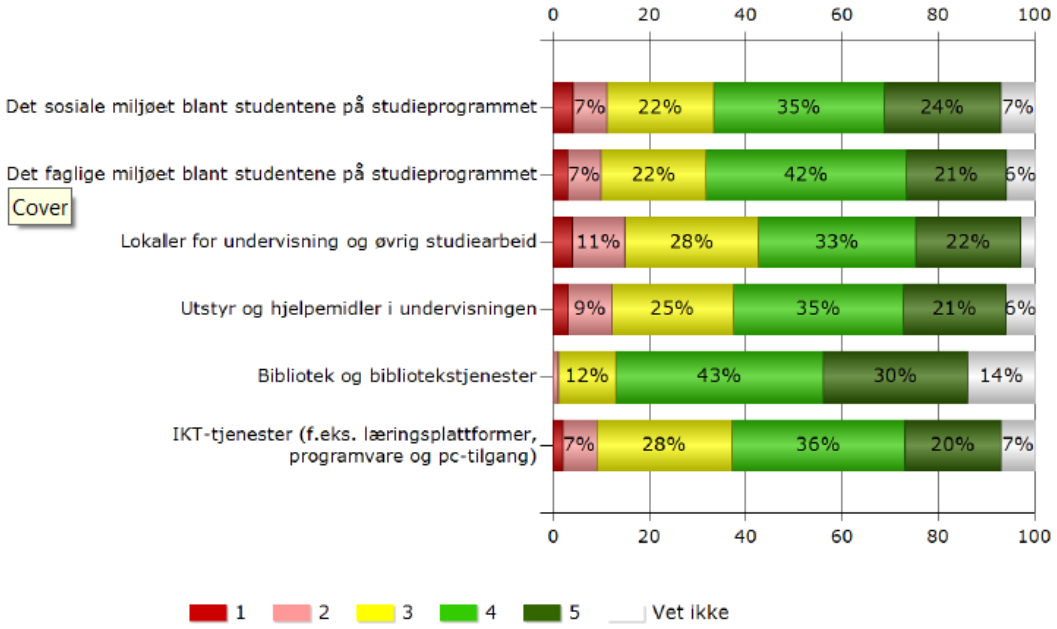

4.4 Status for studieprogrammene på HiG-nivå

Vurdering studieporteføljen våren 2015 skal gjennomføres i forbindelse med årsrapporteringen. Tallmateriale fra dbh er lagt inn for hvert studieprogram og kommentert. De kvalitative vurderingene skal gjennomføres av studieprogramansvarlige.

Høgskolestyrets vedtak i juni 2014 (Sak STY 26/14) om effektivisering av studieporteføljen og viktigheten av å prioritere sterkere i studieporteføljen (Sak STY 28/14) har ført til større behov for gjennomgang av eksisterende studieportefølje. Sak STY 70/14 ber om en spesiell vurdering av enkelte, utsatte studieprogram.

4.4.1 Data fra dbh

Innledningsvis ligger tabeller og diagrammer som viser registrerte studenter (omregnet til heltidsekvivalenter), studiepoengproduksjon og uteksaminerte kandidater.

Her følger derfor en oversikt over nasjonalt, institusjonelt og avdelingsnivå for samme periode (heltidsekvivalenter/60 studiepoengsenheter). Pga. sammenligning nasjonalt er her alle studenter omregnet til heltidsekvivalenter:

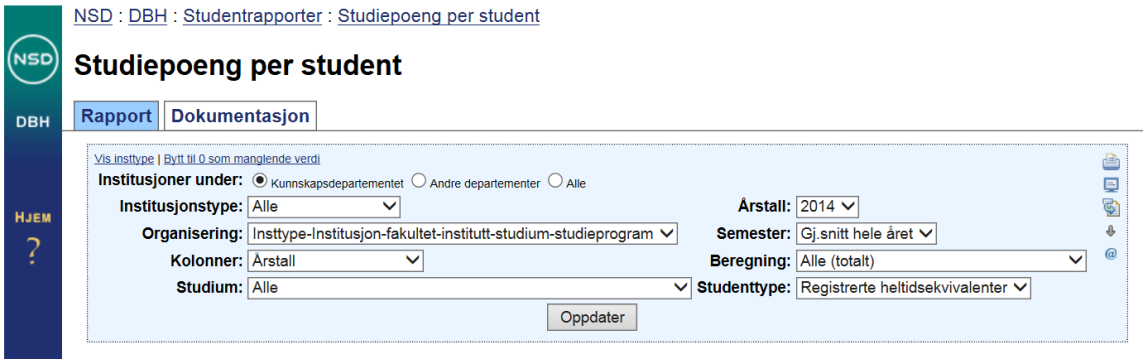

For å synliggjøre en mest mulig reell studiepoengproduksjon per student per år, er gjennomsnitt for hele året valgt både når det gjelder antall registrerte studenter og studiepoeng.

	Registrerte heltidsekvivalenter					Studiepoeng per heltidsekvivalent				
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Universitetene	84936	87650	89901	91945	95343	43,8	46,1	45,4	45,1	45,5
Statlige høgskoler	69375	69809	70705	73671	74391	49,9	49,3	51,1	50,4	51,0
Høgskolen i Gjøvik	2017	2102	2261	2446	2651	47,1	50,1	48,0	47,7	46,6
Avdeling HOS	811	824	822	830	870	49,0	53,4	51,0	52,3	50,5
Avdeling IMT	561	561	612	705	759	46,3	47,8	48,2	45,9	44,3
Avdeling TØL	645	717	827	911	1022	45,6	48,2	45,1	45,0	45,2

Perioden 2010 – 2014 viser en økning på 12 % i antall heltidsekvivalenter ved universitetene. Økningen for statlige høgskoler generelt er 7 %. Ved Høgskolen i Gjøvik har andel heltidsekvivalenter økt med hele 31 % i denne perioden; HOS med 7 %, IMT med 35 % og TØL med hele 58 %.

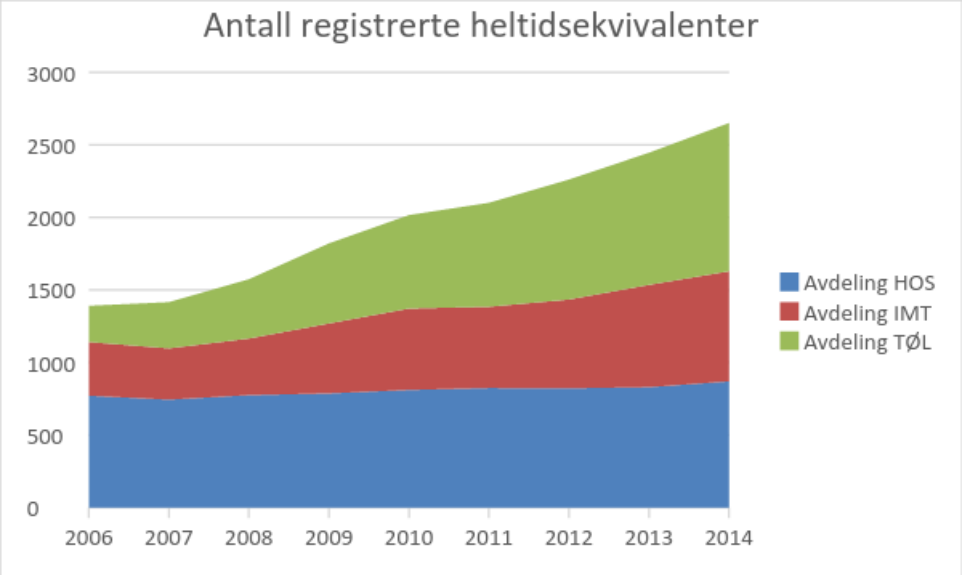

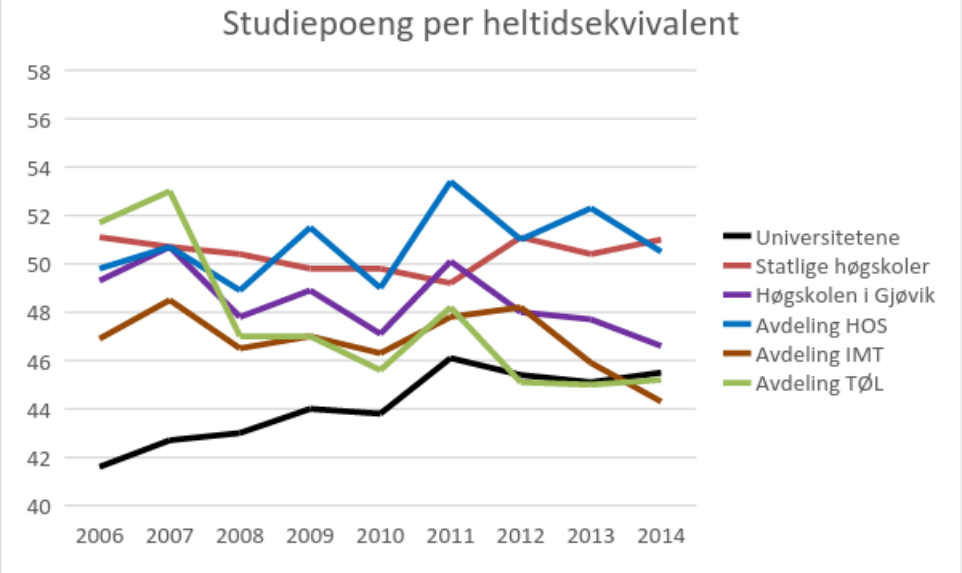

Høgskolen i Gjøvik (HiG) ligger 4,4 studiepoeng under gjennomsnittet ved statlige høgskoler når det gjelder studiepoengproduksjon per heltidsekvivalent, mot 2,7 studiepoeng i 2013. Statlige høgskoler generelt har økt, mens HiG har hatt en nedgang. Universitetene, som i 2013 lå 2,6 studiepoeng lavere enn HiG, er nå 1,1 studiepoeng under.

Sammenligner vi resultatene ved HiG med de høgskolene det er mest naturlig å sammenligne seg med når det gjelder studiepoengproduksjon (høgskoler med tilsvarende studieporteføljе), ser tabellen slik ut:

	Studiepoeng per heltidsekvivalent				
Høgskole	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Høgskolen i Ålesund	51,4	50,9	48,5	49,6	51,0
Høgskolen i Vestfold	52,0	49,8	50,4	48,6	
Høgskolen i Buskerud	48,6	47,9	47,1	48,1	
Høgskolen i Buskerud/Vestfold					47,6
Høgskolen i Gjøvik	47,1	50,1	48,0	47,7	46,6
Høgskolen i Østfold	49,4	48,3	48,8	47,1	49,5
Høgskolen i Narvik	47,3	46,3	43,8	43,1	43,5
Høgskolen Stord/Haugesund	45,1	45,9	45,3	42,5	48,2

Tidligere år har ingen av disse høgskolene ligget over landsgjennomsnittet for statlige høgskoler, men i 2014 har Høgskolen i Ålesund samme resultat som landsgjennomsnittet på 51 studiepoeng per heltidsekvivalent. Både Høgskolen i Østfold og Stord/Haugesund har passert HiG i 2014, mens Høgskolen i Narvik fortsatt ligger under.

I forbindelse med fusjonsdiskusjon med NTNU, Høgskolen i Sør Trøndelag (HiST) og Høgskolen i Ålesund, følger tilsvarende data også for de to førstnevnte:

	Studiepoeng per heltidsekvivalent				
Institusjon	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
NTNU	45,6	46,4	46,0	45,8	46,4
Høgskolen i Sør Trøndelag	51,3	50,7	53,5	52,9	52,6

Som tabellene viser, ligger NTNU 0,9 studiepoeng over landsgjennomsnittet for universitetene og Høgskolen i Sør Trøndelag ligger 1,6 studiepoeng over snittet for de statlige høgskolene.

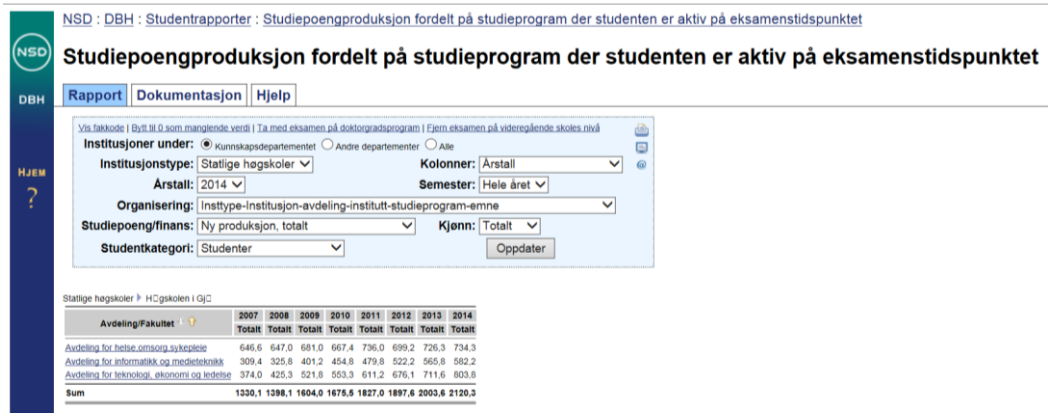

Fra 2010 – 2014 har studiepoengproduksjonen ved Høgskolen i Gjøvik steget fra 1675,5 til 2120,3 60-studiepoengsenheter, noe som tilsvarer en økning på 26,5 %. Den totale studiepoengproduksjonen har dermed økt mindre enn hva en kunne forvente ut i fra økningen i antall heltidsekvivalenter som er 31 % for samme periode.

Utviklingen av total studiepoengproduksjon 2007-2014 (målt i 60-studiepoengsenheter)

	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Universiteter	53976,6	58136,6	61779,8	63686,6	69064,9	69943,1	71111,8	74358,2
Statlige høgskoler	65334,3	60019,4	60027,5	63080,5	62413,5	65447,7	67145,6	68635,8
Høgskolen i Gjøvik	**1330,1**	**1398,1**	**1604**	**1675,5**	**1827,1**	**1897,6**	**2003,6**	**2120,3**
Avdeling HOS	646,6	647	681	667,4	736,0	699,2	726,3	734,3
Avdeling IMT	309,4	325,8	401,2	454,8	479,8	522,2	565,8	585,2
Avdeling TØL	374	425,3	521,8	553,3	611,2	676,1	711,6	803,8

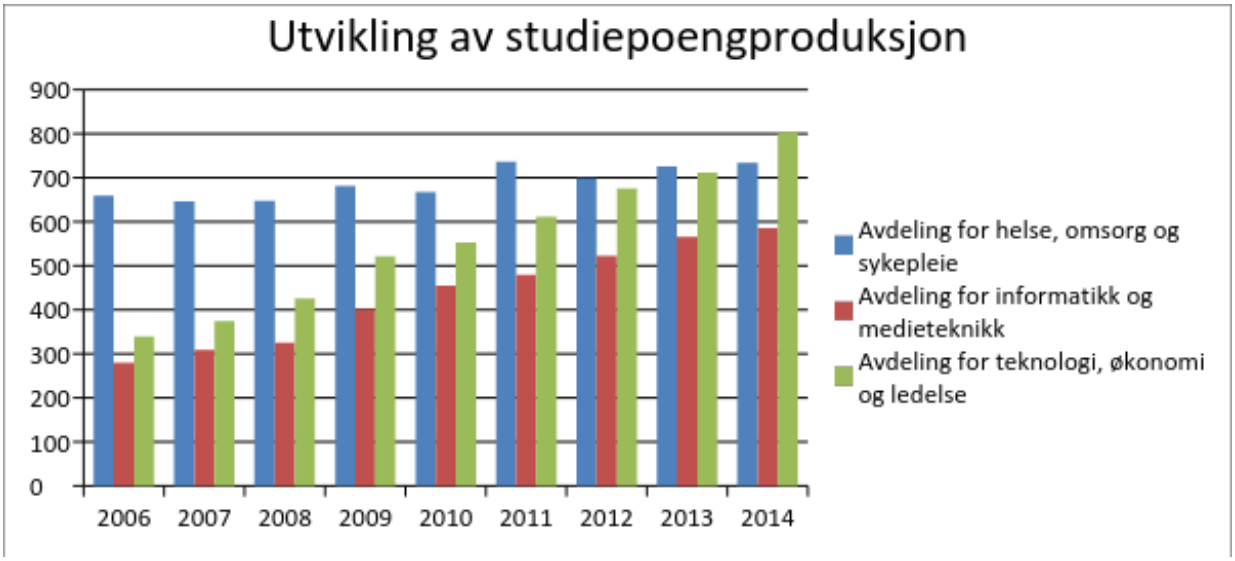

Utviklingen av total studiepoengproduksjon 2007-2014 (målt i 60-studiepoengsenheter)								
	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
NTNU	13927,7	14048,3	14452,6	14885,3	15541,1	15669,7	16009,2	16439,6
HiST	5501,4	5179,2	5528,7	5750	5890,8	6454,6	6588,2	6908,9
HiÅ	1335,3	1312,5	1377,8	1486,6	1492,1	1479,4	1633,1	1746,9

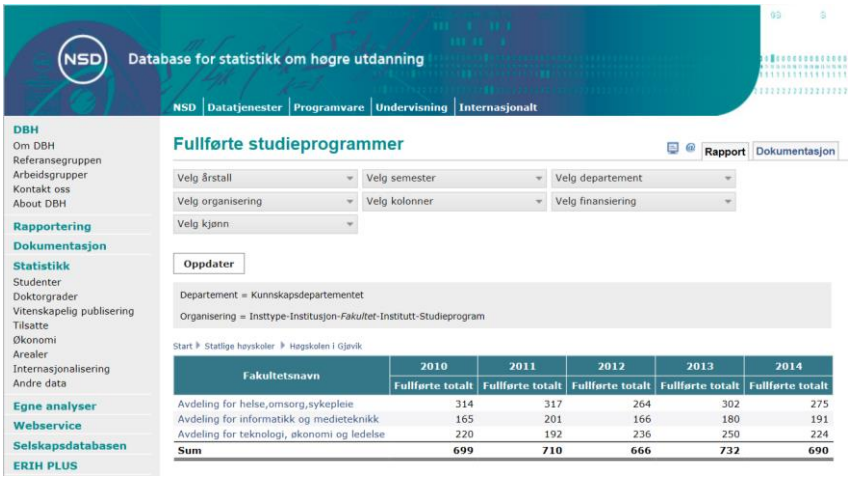

	Fullførte studieprogrammer 2010-2014				
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Universitetene	16381	19486	20205	20447	22224
Statlige høgskoler	34896	34295	34532	35399	35202
Høgskolen i Gjøvik	699	710	666	732	690
Avdeling HOS	314	317	264	302	275
Avdeling IMT	165	201	166	180	191
Avdeling TØL	220	192	236	250	224

HiG har aldri før hatt flere studenter som har fullført sine studieprogrammer enn i 2013. For 2014 er det en generell nedgang, bortsett fra på Avdeling IMT. De konkrete endringene framkommer under hvert studieprogram. Å øke gjennomstrømmingen er fortsatt en av de absolutt største utfordringene også i årene som kommer.

	Fullførte studieprogrammer 2010-2014				
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
NTNU	2875	3244	3326	3535	3930
Høgskolen i Sør Trøndelag	2153	2101	2391	2294	2487
Høgskolen i Ålesund	719	749	732	835	743

4.4.2 Kandidatmåltall

Som nevnt innledningsvis, har departementet fra 2013 innført begrepet *kandidatmåltall* som erstatning for de tidligere aktivitetskrav. Ved Høgskolen i Gjøvik omfatter dette de tre helsefagutdanningeneBachelor i sykepleie (166), Bachelor i radiografi (20) og Videreutdanningen i anestesi-, intensiv- og operasjonssykepleie (20). Kandidatmåltall forstås som antall uteksaminerte per studieprogram per år. I DBH vil vi fin ne dette i tabellen Fullførte vitnemålsgivende utdanninger. På bakgrunn av dette, og fordi det er viktig for oppfølging av Proxymål 1, synliggjøres dette nå også i Strategisk studieporteføljе. Kunnskapsdepartementets fokus på en minimumsgrense på 20 studenter per undervisningsenhet er også en grunn til å følge opp dette.

Fullførte vitnemålsgivende utdanninger, tilsvarer kandidatproduksjon, dvs. antall bachelor-, master- og ph.d.-kandidater. Da det nå foreligger forslag om at dette skal være et parameter for resultatbasert finansiering til UH-institusjonene, legges det inn en oversikt her:

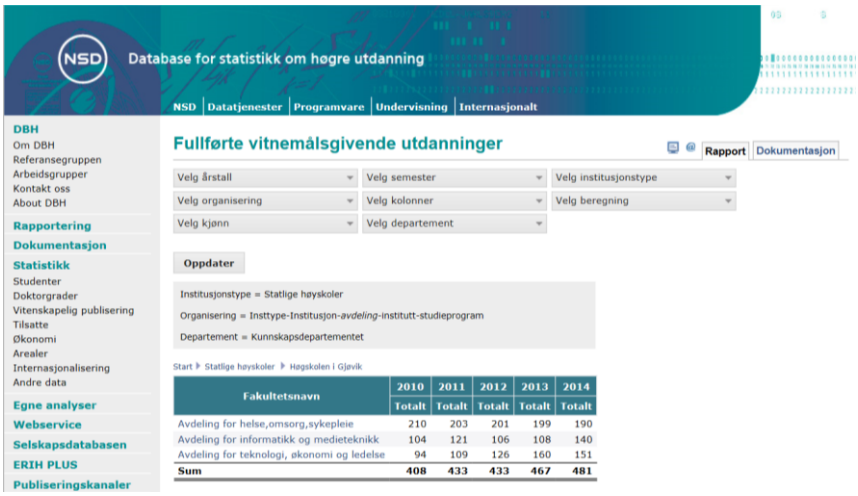

	Fullførte kandidater 2010-2014				
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Universitetene	14530	16508	17388	17549	19258

Statlige høgskoler	14678	14853	15479	16586	16694
Høgskolen i Gjøvik	408	433	433	467	481
Avdeling HOS	210	203	201	199	190
Avdeling IMT	104	121	106	108	140
Avdeling TØL	94	109	126	160	151

	Fullførte kandidater 2010-2014				
	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
NTNU	2875	3244	3326	3535	3930
Høgskolen i Sør Trøndelag	1435	1593	1660	1678	1753
Høgskolen i Ålesund	289	359	370	380	389

4.4.3 Studiebarometeret.no

Fra 2014 er to av resultatene fra NOKUTs nasjonal studentundersøkelse studiebarometeret.no tatt inn i vurderingen av HiGs studieportefølje;

- fornøydhetsindeksen «alt i alt» er jeg fornøyd med studieprogrammet, og
- tidsbruk til studiene per uke (inkluderer både tid tilrettelagt fra institusjonen og selvstudier)

4.4.4 Fagutviklingsmøter

Fagutviklingsmøter skal, i henhold til HiGs kvalitetssystem, gjennomføres med alle studentkull hvert semester. Dette er et element i emneevalueringen for inneværende semester. For et ordinært bachelorprogram skal det derfor være gjennomført 6 fagutviklingsmøter per år (2 per kull).

Læringsmiljøutvalg

Lovpålagt (UH-lovens § 4 - 3(3))

Mandat

- Utvalget sitt mandat vil være iht. Lov om universiteter og høyskoler, § 4-3, gjeldende fra 1/8-2005.
- Utvalget skal delta i planleggingen av tiltak vedrørende læringsmiljø, og nøye følge utviklingen i spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. Styret kan tillegge utvalget også andre oppgaver.
- Utvalget skal holdes orientert om klager som institusjonen mottar fra studenter vedrørende læringsmiljøet. Læringsmiljøutvalget kan gi uttalelser om disse forholdene.
- Utvalget skal gjøres kjent med pålegg og andre enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer. Utvalget rapporterer direkte til styret og skal hvert år avgi rapport om institusjonens arbeid med læringsmiljø.
- Studentene og institusjonen skal ha like mange representanter hver i utvalget. Utvalget velger hvert år leder, vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter.
- Ved eventuell senere behov for mindre endringer av sammensetning av læringsmiljøutvalget gir styret høgskoledirektør fullmakt til å effektuere dette.

Medlemmer

LMU har vært sammensatt av 3 representanter fra studentene, men bare 2 har til enhver tid møtt og 3 representanter fra de ansatte.

Ansatte representanter:

Hilde Bakke – ansattrepresentant fra IMT
Pieta de Groot – ansattrepresentant fra HOS
Liv Torjussen/Knut Wold – ansattrepresentant fra TØL
Sekretær Kari Solfrid Lauritzen - koordinator for studenter med særskilte behov for tilrettelegging i studiehverdagen og eksamens spesielt.

Studentrepresentanter:

Jonathan Sørfonden - leder av Studentparlamentet
Ole–Jacob Oosterhof velferdsansvarlig i Studentparlamentet

Prorektor samt representant fra SOPP, FDV-leder og andre observatører har møte- og talerett.

Møtevirksomhet/aktivitet

Det er i 2015 avholdt 8 ordinære møter i LMU.
E-postkonto leses av leder og sekretær, lmu@hig.no
Leder, sekretær og ansatt representant Knut Wold har fått/fortsatt få e-post vedr. nybygg.

Studentrepresentant Ole-Jacob Oosterhof og ansattrepresentant Hilde Bakke deltok på SOPP's seminar på Gudbrandsgaard/Kvitfjell tirsdag 17. mars med tema: SOPP's tilfredshetsundersøkelse, frafall, hva skal til for at studenter lykkes?

Sekretær og studentrepresentant Ole-Jacob Oosterhof har deltatt på Universellforum i Trondheim 02.09.15 på Dokkhuset, Solsiden med tema: Fyll, fest og akademisk dannelse – hva funker?
og

på Universell sin 10. nasjonale konferanse om inkluderende læringsmiljø i Trondheim på Scandic Lerkendal 20. og 21. oktober 2015. Gjennomgangstemaet var «alle skal med» relatert til lese og skrivevansker, psykiske vansker og universell utforming av læringsmiljøet.

LMU har deltatt i iForkant-prosjektet, dette er avsluttet.
LMU fikk også i oppdrag å analysere frafallstall 1. semesterstudenten på 5 -6 studieprogram. Arbeidet ble organisert ved hjelp av to studentassistenter, LMU representantene (2014) i en ringerunde for om mulig å få bedre svar på hvorfor enkeltstudenter slutter/avbryter sine studier ved HiG på noen utvalgte studieprogram. Dette som en oppfølging av en spørreundersøkelse som LMU sendte ut i forkant, nå for å fange opp de som ikke svarte på den første utsendelsen. En sluttrapport er utarbeidet, og LMU konkludert med at det innsamlede materialet var for lite dekkende til å kunne brukes videre/si noe om årsaker frafallet, gjennom dette arbeidet.

På initiativ fra LMU er det blitt tilrettelagt et rom/eksamenslab nr to til studenter med spesielle behov for tilrettelegging av eksamen, og har nå 12 plasser til disposisjon. Det er installert lik programvare for gruppen studenter med lese- og skrivevansker /spesielle behov i begge rom.
Det er også jobbet med annen fysisk tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse på campus, f.eks. toalettene, hev og senk bord i eksamensrom og forelesningsrom.

Opptak/streaming av forelesninger har også vært et tema i LMU dette året, og det ønskes fortsatt stort fokus på dette læringsmiljøtiltaket. LMU ser fram til arbeidet EnTL skal implementer i organisasjonen.
LMU har også jobbet med opprettelsen av, og bruken av Base- og grupperom.

Arbeidet med Handlingsplanen for studenter med nedsatt funksjonsevne ble sluttført på våren og oversendt HiG's ledelse. Denne følger perioden til HiG's strategiplan.
LMU har deltatt i arbeidet med felles Læringsmiljøundersøkelse ved de fire fusjonere institusjonene. Dette arbeidet fortsetter inn i 2016 med bearbeiding og publisering av data.

Vurdering av 2015
2015 har vært et aktivt år med stort engasjement, og LMU har hatt stort fokus på fusjon og vært preget av fusjonsaktiviteter.
LMU har en god sammensetning av medlemmer i utvalget, men det har ikke vært mulig å få 3 representanter fra studentene.

Forslag til tiltak i 2016

- Øke synligheten av LMU og arbeidet som gjøres. Ønsker å arbeide mer med å få til en læringsmiljøpris på campus i Gjøvik.
- Videreføre tiltakene som er i prosess, for eksempel deltakelsen i «byggemøter» vedr oppstart av nybygging på campus og ombygging av bestående bygningsmassen generelt.
- Bidra til at læringsmiljøet ved NTNU i Gjøvik blir mer universelt utformet.
- Videreutvikle tilretteleggingstiltak i forbindelse med eksamen, da det er et stadig økende behov.
- Avklare et LMU utvalg lokalt i nye NTNU.

Gjøvik 19.02.16

Hilde Bakke, leder

Rapport

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2014/2015

Trondheim, 9. mars 2016

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag 1
2. NTNUs kvalitetsmelding for utdanning 2
3. Status for rektors prioriterte tiltak for 2015 2
4. Fakultetenes kvalitetsmeldinger for 2014-15 4
   4.1 Ramme-/innsatskvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål? 4
   4.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet? 6
   4.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene? 7
5. Utvalgenes kvalitetsmeldinger for 2014-15 8
   5.1 Læringsmiljøutvalget (LMU) 8
   5.2 Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL) 9
   5.3 Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS) 10
6. Rektors vurdering og prioriterte tiltak for 2016-17 12
   6.1 Rektors vurdering 12
      6.1.1 Ramme-/innsatskvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål? 12
      6.1.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet? 14
      6.1.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene? 16
   6.2 Rektors prioriterte tiltak for 2016-17 19

1. Sammendrag

I 2014-15 har NTNU hatt hovedfokus på utvikling av robuste og attraktive studieprogram som møter samfunnets framtidige behov, satsningen NTNU Toppundervisning og etablering av universitetsskoler.

Hovedtrekkene i fakultetenes kvalitetsmeldinger knyttet til de tre faste målepunktene ramme-/innsatskvalitet, prosesskvalitet og resultatkvalitet er som følger:

1. Ramme-/innsatskvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?
Det er generelt god søkning til NTNUs studieprogram, også ph.d., og det jobbes godt sentralt og lokalt med ulike rekrutteringstiltak. Antall primærsøkere holder seg høyt, og inntakskvaliteten er jevnt over god. Den fysiske infrastrukturens betydning for læringsmiljøet løftes opp og fakultetene ønsker mer støtte til utvikling av læringsareal. Digitalt læringsmiljø blir stadig viktigere og digitalisering av utdanning vil kreve stor innsats i årene framover. Flere fakultet setter av midler til egne utviklingstiltak og til etablering av pedagogiske støttesenter. De er opptatt av at sentralt apparat skal gi bistand til oppbygging, og samarbeide med disse.

2. Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?
Satsningen NTNU Toppundervisning og de innovative prosjektene har ført til økt interesse for utvikling av utdanning, og bidrar til å skape kultur for mer nytenking og utprøving. Flere fakultet jobber nå med å forberede søknad om SFU. Arkitekt sitt langsiktige og systematiske arbeid resulterte i Kunnskapsdepartementets pris for utdanningskvalitet for NTNU Live Studio. Utvikling av læringsmiljø i studieprogram har fått økt oppmerksomhet, og det anses som spesielt viktig å styrke studentenes tilhørighet til faget og til fagmiljøet. På samme måte er god integrering av ph.d.-kandidatene i forskergrupper viktig. For å støtte ph.d.-kandidatene gjennomfører fakultetene oppstartssamtaler og framdriftsrapporter tas mer aktivt i bruk.

3. Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?
Frafallet er fremdeles generelt høyt på bachelorprogrammene, for noen program over 50 %. Samtidig begynner man nå å se effekten av iverksatte tiltak. 2-årige mastergrader har god gjennomføringsgrad (helt opp i 100 %), mens bildet er variert for de 5-årige mastergradene. Frafall på ph.d.-programmene er gjennomgående lavt. Samfunnsrelevansen i studieprogrammene vurderes jevnt over som god, dette bekreftes blant annet av NTNUs arbeidsgiverundersøkelse. Våre ph.d.-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet, dette gjelder spesielt kandidater fra teknologifakultetene.

<u>Prioriterte tiltak 2016/17</u>

For 2016 er følgende hovedprioritering og virksomhetsmål vedtatt for utdanningsområdet**:**
Framtidsrettede studier og innovative læringsformer

- NTNU skal starte arbeidet med samordning av studieporteføljen
- NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning
- NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon

For 2017 ser vi at arbeid med utvikling av fleksible læringsarealer, pedagogisk utvikling og digitalisering er viktige områder som bør vurderes i plan- og budsjettprosessen. For at NTNU skal nå fusjonsmålene innenfor utdanningsområdet, vil det stilles store krav til utvikling av gode og langsiktige løsninger for NTNUs fysiske, pedagogiske og digitale læringsmiljø.

2. NTNUs kvalitetsmelding for utdanning

Målet for NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning er å bidra til å utvikle kvaliteten i utdanningen på alle nivå. Den årlige kvalitetsmeldingen til styret gir en helhetlig vurdering av utdanningskvaliteten på NTNU, og viser hvilke tiltak rektor prioriterer framover. Kvalitetsmeldingen bygger på dialog, rapporterings- og oppfølgingsprosesser gjennom alle nivå i organisasjonen. Den er et viktig utviklingsredskap i NTNUs kvalitetssystem for utdanning og for arbeidet med utdanningskvalitet i organisasjonen.

Forrige kvalitetsmelding hadde spesiell oppmerksomhet knyttet til oppfølging av NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning og hvordan fakultetene følger opp NOKUTs råd. Rektor har bedt om at fakultetene opprettholder fokus på dette arbeidet og vil etterspørre status i blant annet utdanningsdialogmøtene med fakultetsledelsen i april 2016.

I år har rektor i bestillingen fokusert spesielt på arbeid med utvikling av læringsmiljø i studieprogrammene. Prorektors utdanningsdialogmøter i januar/februar 2016 hadde læringsmiljø som tema.

3. Status for rektors prioriterte tiltak for 2015

Under følger en beskrivelse av status for de tre virksomhetsmålene styret har vedtatt for 2015:

NTNU skal tilby robuste og attraktive studieprogram med læringsmål som møter samfunnets framtidige behov

I 2015 har vi jobbet videre med å utvikle robuste program og en tydelig profil på vårt studietilbud. Dette er et arbeid som tar tid og som vi fortsatt må ha oppmerksomhet på. I samarbeid med høgskolene i Sør-Trøndelag, Gjøvik og Ålesund er det utarbeidet og vedtatt felles prosesser for og krav til utvikling av studieporteføljen. Hensikten med dette arbeidet er å legge til rette for en samordnet og strategisk utvikling av det samlede studietilbudet innenfor det nye fusjonerte NTNU.

For å øke robustheten i studieporteføljen har vi jobbet med emneporteføljen og gjenbruksproblematikk. Utbredelse av nye lærings-, undervisning- og vurderingsformer har aktualisert behovet for bedre utnyttelse av ressursene og for å vurdere muligheten for mer fleksibilitet i planleggingen. I 2015 er det gjennomført en ekstern gjennomgang av time-, rom- og eksamensplanlegging ved NTNU. Tiltak som ble identifisert vil utvide handlingsrommet for utbredelsen av innovativ utdanning og utvikling av våre studieprogram. Tilgjengelighet og kapasitet på fleksible læringsarealer er identifisert som en utfordring vi må jobbe videre med framover.

Det er startet et arbeid med innhenting og deling av erfaringer knyttet til periodisk evaluering av studieprogram. Dette arbeidet skal resultere i en veiledning for periodisk evaluering. En veiledning for utvikling av studieplaner skal også utvikles. Krav til opprettelse av studier ble revidert høsten 2015. NTNU og fusjonspartnerne begynte høsten 2015 arbeidet med utvikling av felles kvalitetssystem for utdanning. Systemet skal være implementert innen utgangen av 2016.

Studieprogramlederne er sentrale i kvalitetsarbeidet. I 2015 er det jobbet med studieprogramlederrollen, og det er vedtatt et felles mandat for studieprogramledere. Høsten 2014 og våren 2015 ble det gjennomført en pilot på lederutviklingsprogram for studieprogramledere og evalueringen i etterkant av piloten konkluderer med at tilbudet bør videreføres.

I 2015 er det jobbet med å tydeliggjøre læringsmålene for Eksperter i team (EiT). NTNU har prioritert fire tematiske satsningsområder (helse, havrom, energi og bærekraft) for å få til tverrfaglig forskning på viktige samfunnsutfordringer. Emnet EiT har etablert studentprosjekter knyttet til de tematiske satsningsområdene og de tilhørende studentlandsbyene startet opp våren 2015.

NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning

Satsningen NTNU Toppundervisning kom i gang i 2015. Satsingen bidrar til systematisk arbeid for å fremme undervisningskompetanse og øke studentens læring gjennom koordinering av eksisterende og nye tiltak.

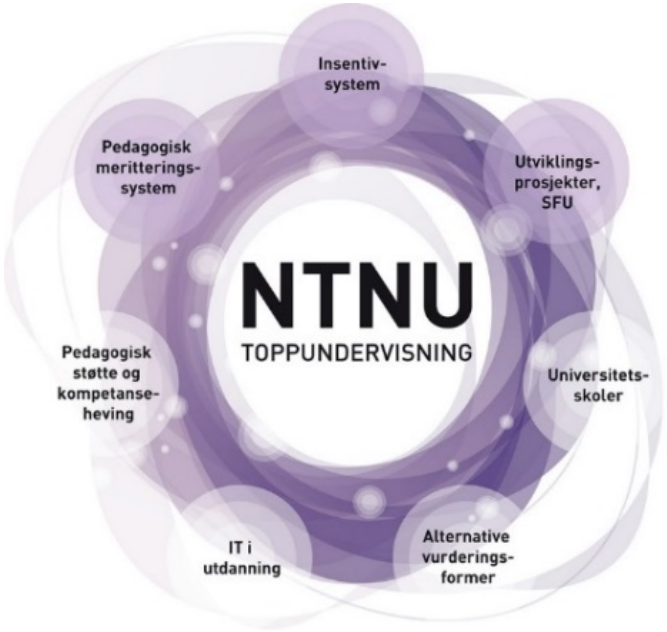

Et av de nye tiltakene i NTNU Toppundervisning er utvikling av et pedagogisk meritteringssystem i samarbeid med Universitetet i Tromsø. Systemet vil blant annet beskrive ulike nivå av pedagogisk kompetanse, systematisert gjennom kriterier, dokumentasjonskrav og vurdering av slik kompetanse. Systemet vil også knyttes til insentiver.

Vurderingsformer som benyttes bør gjenspeile ferdighet og kompetanse i læringsmålene samt læringsaktivitetene i emner og program. I forbindelse med NTNU Toppundervisning er det i 2015 sett spesielt på hvordan vi kan utvikle kvaliteten i vurdering gjennom å stimulere til pålitelig, gyldig og læringsfremmende vurdering. Parallelt fortsetter vi med utprøving av digital eksamen.

Satsingen NTNU Toppundervisning har gjort det mulig å sette i gang en rekke rektorstøttede utviklingsprosjekter rettet inn mot utprøving av ulike lærings-, undervisnings- og vurderingsformer. NTNU Live Studio fikk KDs utdanningskvalitetspris i 2015. Det er stor interesse for innovativ utdanning på NTNU, og fakultetene setter av egne ressurser til prosjekter og aktiviteter rettet inn mot utvikling og spredning av erfaringer knyttet til nye lærings-, undervisnings- og vurderingsformer.

Programmet «IT i utdanning» handler både om modernisering av løsninger og innføring av nye tjenester og verktøy. I 2015 ble det etablert et eget læringsstøtte-senter som skal koordinere ressurser som finnes på NTNU for å støtte faglærere og fagmiljø i å ta i bruk nye metoder og ny teknologi på en god måte. IT i utdanning og digitalisering blir et viktig satsningsområde for NTNU framover.

NTNU skal utvikle en ordning med universitetsskoler

I samarbeid med Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune er det etablert en ordning med universitetsskoler. Etter en søknadsrunde ble Charlottenlund ungdomsskole og Charlottenlund videregående skole valgt ut og startet som NTNUs universitetsskoler 1. september 2015. Disse skolene og NTNU vil sammen drive forskning på hvordan elevenes motivasjon og læring kan styrkes, ikke minst innen yrkesfaglige studieretninger.

For NTNUs lærer- og lektorutdanninger vil ordningen gi en tettere tilknytning til skolehverdagen og gi trygge rammer for å utvikle nyskapende undervisning. I samarbeid med skoleeierne er NTNU i gang med å utvikle skolene til reelle forsknings- og utviklingsskoler. En prosjektleder for universitetsskolene er tilsatt i 100 % stilling. Et videreutdanningsprogram i veiledning og FoU-arbeid for alle lærerne ved universitetsskolene er i gang. Fire lærere vil starte opp med ph.d.-stipend i 2016 og antallet kombinerte stillinger mellom skolene og NTNU vil økes.

NTNU opplever internasjonal interesse for vår universitetsskolemodell og leder et Erasmus+-prosjekt om universitetsskoler hvor syv europeiske universiteter deltar.

4. Fakultetenes kvalitetsmeldinger for 2014-15

I henhold til NTNUs system for kvalitetssikring av utdanning er ansvaret for at kvalitetssikringsarbeidet gjennomføres i henhold til kravene et linjeansvar, dvs. et ansvar for rektor, dekaner og instituttledere.

Under følger hovedtrekkene i fakultetenes analyser for studieåret 2014-15. Til grunn ligger analyser av kvaliteten i studieprogram og emner. Fakultetene har redegjort for oppfølging av tiltak fra 2015 og nye tiltak de vil gjennomføre i 2016 i sine kvalitetsmeldinger. Videre har fakultetene meldt inn hvilke tiltak de mener rektor bør prioritere i 2016, det vil si tiltak som krever felles løsninger. Disse kommenteres i kapittel 6.

4.1 Ramme-/innsatskvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?

For dette området ble fakultetene bedt om å melde inn sine analyser innenfor følgende fire kategorier: Infrastruktur, studieadministrative verktøy og tjenester, inntakskvalitet, samt pedagogisk kompetanse og personalressurser.

<u>Infrastruktur</u>

Alle fakultetene etterlyser mer fleksible læringsarealer, arealer som er bedre egnet for nye undervisningsformer og muligheter for blokkundervisning. Flere fakultet er opptatt av den fysiske infrastrukturens betydning for læringsmiljøet og peker på at samlokalisering av undervisningsrom, ansattkontor og studentarbeidsplasser for et studieprogram er en styrke. Flere fakultet har prøvd ut ordninger med programareal med positivt resultat.

Et felles trekk i fakultetenes rapportering om utviklingsarbeid for å øke studentenes læring er at det legges tydelig vekt på behovet for undervisningsrom og arealer som egner seg til studentsamarbeid i grupper, og som har utstyr til å bruke ulike digitale verktøy i undervisningen. Nye måter å drive undervisning og vurdering på stiller nye krav til utforming av læringsarealer og digitale læringsverktøy. NT har tilrettelagt fysiske arealer for å skape fagligsosiale treffpunkt og gruppetilhørighet. IME fikk i 2015 ombygd arealer i Elektrobygget på Gløshaugen for å legge bedre til rette for et godt læringsmiljø og innovative læringsformer, og med samme målsettinger ønsker SVT og HF å samarbeide om å etablere kollektive læringsarealer på Dragvoll («Learning Spaces»).

DMF og HF melder at størrelsen på de store auditoriene kan bli en begrensning. DMF er usikker på om de har nok lesesalsplasser etter sammenslåingen med HiST, og HF peker på behov for vedlikehold og teknisk oppgradering på Dragvoll og i Olavskvartalet.

Studieadministrative verktøy og tjenester

Timeplanlegging og romfordeling er fortsatt en stor utfordring. Flere fakultet tar til orde for mer fleksibel forvaltning for å øke utnyttelsen av romressursene. Ett forslag er å åpne for varierende bruk av et rom gjennom et semester; ett annet forslag er å legge opp til en kombinasjon av sentral og lokal forvaltning. DMF har et egenutviklet time- og romplanleggingssystem som trenger oppgradering.

SVT melder at forenklet prosedyre ved opptak av eksterne søkere til to-årige masterprogrammer har ført til enklere og raskere saksbehandling. De nevner også at dagens papirbaserte rutiner for innrapportering av sensur er kompliserte og skaper forsinkelser.

DMF og NT melder at opptaket av internasjonale studenter til masterprogram tar lang tid og at dette kan være en årsak til at relativt mange ikke møter opp ved studiestart.

Inntakskvalitet

Fakultetene har hatt generelt bra rekruttering i 2014. Antall primærsøkere til studieplassene holder seg høyt, og inntakskvaliteten er god.

HF har gjennomført tiltak for å lette overgangen fra videregående skole til universitetsstudier, f.eks. oppstartskurs og skolebesøk. SVT har gjennomført en egen handlingsplan for rekruttering. IME, IVT og NT har samarbeidet om rekrutteringstiltak til 2-årige masterprogrammer, blant annet med tilstedeværelse på karrieredager ved flere universiteter og høyskoler. NT har utvidet opptaksrammene for bachelorprogrammene i kjemi og fysikk for å øke rekrutteringsgrunnlaget til masterprogrammene.

To fakultet melder at en del utenlandske studenter ikke har forventet kompetanse og at det er vanskelig å vurdere internasjonale søkeres kompetanse ved opptak.

Generelt har NTNU god tilgang til dyktige kandidater til ph.d.-utdanningen og noen fakultet arbeider med å få opp finansiering av flere kandidater. IVT satser på integrert ph.d.-ordning for å rekruttere dyktige kandidater tidlig i studiet. IME har utviklet prosedyrer for rekruttering og oppstart av ph.d.-kandidater med målsetting å styrke inntakskvaliteten.

Pedagogisk kompetanse og personalressurser

Pilotprosjekt for kollegabasert veiledning er startet opp ved to fakultet. Fakultetenes prioritering av utvikling av utdanningskvalitet kommer tydelig fram gjennom etablerte eller planlagte lokale læringsstøtteenheter. DMFs senter for pedagogikk, læring og undervisning (PLUS) er nylig åpnet og har etablert en god relasjon til NTNUs læringsstøttesenter som ble etablert i 2015. IVT har planer om å etablere et senter for pedagogisk utvikling av ingeniørutdanning.

God veiledning er en nøkkelfaktor for et vellykket ph.d.-løp. Noen fakultet arrangerer faglige veilederkurs og holder veilederseminarer, og det tilbys veilederkurs også sentralt. Veilederne vurderes gjennom den årlige framdriftsrapporteringen. Flere fakultet styrker organisering og oppfølging av ph.d.-kandidatene gjennom midtveisevalueringer.

4.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?

Fakultetene er i år bedt om å knytte analysene til utvikling av undervisnings- og læringskvalitet og vurderingsformer som støtter studentenes læringsarbeid, og utvikling av læringsmiljø i studieprogrammene.

Utvikling av undervisnings- og læringskvalitet og vurderingsformer som støtter studentenes læringsarbeid

Fakultetene har alle pågående utviklingsprosjekter for å fornye undervisnings- og vurderingsformer, og det meldes om økende interesse og motivasjon for å prøve ut nye metoder. Det handler gjennomgående om å skape mer studentaktiv undervisning og om å gi studentene mer læringsfremmende tilbakemelding underveis. Fakultetene produserer i økende grad læringsmateriale i form av opplæringsvideoer og øker bruken av teambasert læring, prosjektbasert læring, omvendt klasserom, midtsemesters prøver og mappeevaluering for å oppnå mer studentaktiv læring. I denne sammenheng framheves det behov for:

- å tydeliggjøre for studentene hva som forventes av dem på studiene
- å begynne tidlig med å gjøre studentene i stand til å ta ansvar for sin egen læring

Digital vurdering trekkes fram som et område med stort utviklingspotensial, både når det gjelder underveis- og sluttvurderinger.

En viktig oppgave framover er ifølge flere fakulteter å sikre at erfaringene fra de innovative prosjektene dokumenteres, spres og deles på tvers. Det oppgis også ønsker om gjensidig læring mellom de fusjonerte partene i nye NTNU og om å utnytte mulighetene som ligger i samarbeidet med de nyetablerte universitetsskolene. Fakultetene ser behov for å heve den pedagogiske kompetansen blant vitenskapelig ansatte og å øke kapasiteten for å gi pedagogisk rådgiving.

Utvikling av læringsmiljø i studieprogrammene.

En hovedutfordring for alle fakultet er å øke gjennomføringen i studieprogrammene, og alle anerkjenner at læringsmiljøet er avgjørende for hvor godt studentene lykkes med studiene. Fakultetene anser det som spesielt viktig å styrke studentenes tilhørighet til faget og til fagmiljøet, og det er særlig tre typer tiltak som prioriteres:

1. Å skape koblinger mellom faglige og sosiale aktiviteter

2. Å inkludere studentene mer i forskningsarbeid
3. Å skape arealer som legger bedre til rette for studiefellesskap

I tillegg satses det på å skape god struktur for den faglige progresjonen i sivilingeniørutdanningene gjennom såkalte «ingeniørstrenger», og å få bedre samsvar mellom forkunnskapene studentene har fra videregående opplæring og undervisningen i grunnemnene i realfag.

Som ledd i å utvikle læringskvaliteten og læringsmiljøet i studieprogrammene på NTNU framhever HF, SVT og NT at tydeliggjøring av studieprogramlederrollen er spesielt viktig. IVT og DMF trekker fram den positive effekten som gruppeprosjekter, feltarbeid, lab-øvinger og verksted har på læringsmiljøet.

Oppbygging av sterke faggrupper bidrar til å tiltrekke seg de beste ph.d.-kandidatene. God integrering av kandidater i forskergrupper og i henhold til instituttenes strategiske planer, er viktig. Flere fakultet har jevnlige seminarer som er initiert og drevet av ph.d.-kandidatene selv, med formål å gi et større og bedre miljø for ph.d.-kandidatene som gruppe. Alle gjennomfører oppstartssamtaler. Framdriftsrapporter tas mer aktivt i bruk i alle fakulteter som et ledd i kvalitetssikringsarbeidet, og midtveisevaluering gjennomføres ved de fleste fakulteter. IME evaluerer sine 6 ph.d.-programmer nå, og vil følge opp denne evalueringen gjennom 2016. Utfordringer er meldt inn tilknyttet tilgang til relevante emner og svakt oppmøte i undervisningen. SVT melder at forskerskoler er viktig ressurs for å øke tilgangen til relevante kurs, samt at de bidrar til internasjonalisering. Fortsatt er det lav andel av ph.d.-kandidatene som har utenlandsopphold i sine individuelle ph.d.-løp.

4.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?
Innenfor området resultatkvalitet har fakultetene kommentert følgende målepunkter: frafall, gjennomstrømming, strykprosent, kandidatproduksjon samt samfunns- og arbeidslivsrelevans.

Fakultetene melder om at frafall fremdeles er generelt høyt på bachelorprogrammene, på noen program over 50 %. Samtidig begynner man nå å se effekten av iverksatte tiltak for å få studentene raskere i gang og bedre integrert i studiemiljøet. Det er for tiden noe utfordrende å skille effekt av tiltak fra utslag som skyldes at det er innført «gradsfangst», der det automatisk skrives ut vitnemål når antall avlagte studiepoeng tilsvarer en bachelorgrad. Bakgrunnen for dette var at en stor andel studenter avventet å hente ut vitnemål, og de som gikk videre til mastergrad hentet aldri ut vitnemål. Denne effekten vil nå stabilisere seg, slik at tallene gir bedre grunnlag for analyser.

Fakultetene ser at mange 2-årige mastergradsprogram har god gjennomføringsgrad, helt opp i 100 %, mens bildet er svært variert for de 5-årige mastergradene. For mange av disse programmene bidrar tidligfrafall til svake resultater når man gjør opp status etter fem år. Flere fakultet problematiserer overganger mellom program.

Samfunnsrelevans i studieprogrammene vies stor oppmerksomhet og er gjennomgående god, noe som vises både i NTNUs arbeidsgiverundersøkelse og i fakultetenes egen kontakt med samfunns- og næringsliv. Et godt eksempel er bachelor i bevegelsesvitenskap som

gjennomgått studieplanen med mål om å bedre relevansen. Det medisinske fakultet har svært høy gjennomføringsgrad og har nå oppnådd bedring på gjennomføringsgraden også her. HF vil etablere piloter på utvalgte program for utprøving av arbeidslivspanel.

Det har vært stor oppmerksomhet rundt bruk av karakterskalaene på mastergrad de siste årene, og nasjonalt har det vært ønsket å redusere andelen som får A og B. Målrettet arbeid med dette førte til en nedgang høsten 2014, men bruken av skalaen har nå glidd tilbake til tidligere nivå. NTNU har generelt høy inntakskvalitet, og absolutt bruk av karakterskalaen står i et spenningsforhold til ønsket om å bruke hele karakterspennet.

Frafallet på ph.d.-utdanningen er gjennomgående lavt. NT prøver å få til en bedre tilrettelegging av arbeidsplikten og samtidig sørge for at den er relevant og ikke går ut over ett år. Dette er tiltak for å øke gjennomstrømningen. Andre melder at kurs i vitenskapelig skriving bidrar til økt kvalitet og bedret gjennomstrømning.

Spesielt teknologifakultetene rapporterer at ph.d.-kandidatene er attraktive på arbeidsmarkedet og at utdanningen oppfattes som meget arbeidslivsrelevant. Flere kandidater får jobb før avhandlingen er fullført, noe som kan føre til forsinkelser mot slutten av perioden. Det er arrangert egne seminar om karrieremuligheter i og utenfor akademia.

5. Utvalgenes kvalitetsmeldinger for 2014-15

FUS, FUL og LMU rapporterer årlig gjennom kvalitetsmeldingen. Utdanningsutvalget og Forskningsutvalget er strategisk rådgivende organ for rektor og leverer ikke egne kvalitetsmeldinger. Under følger hovedtrekkene i utvalgenes kvalitetsmeldinger for 2014-15.

5.1 Læringsmiljøutvalget (LMU)[1]

NTNU må fortsette å bygge opp kompetanse for å skape gode formelle og uformelle læringsarenaer i campusutviklingen, og se dette i sammenheng med utvikling og bruk av varierte undervisningsformer. Det må fortsatt stimuleres til å arbeide med innovasjon i undervisningsformene for å tilpasse læringsaktiviteter til intendert læringsutbytte. Erfaringsdeling fra utviklingstiltak for læringsarenaer og undervisningsformer, samt utvikling av gode støttesystemer må prioriteres.

Utvikling av et godt, internasjonalt læringsmiljø er viktig ved internasjonalisering av utdanningen. LMU mener at det er viktig at det arbeides for en god innsikt i læringsmiljøet for internasjonale studenter ved NTNU for å skape økt bevissthet og identifisere prioriterte tiltak. Det internasjonale aspektet må inkluderes i den totale institusjonelle tilnærmingen til utvikling av et godt læringsmiljø,

Alle læresteder skal ha handlingsplaner for universell utforming og individuell tilrettelegging for studenter som trenger det. Handlingsplanen «læringsmiljø for studenter med funksjonsnedsettelser 2013-2017» må revideres når organiseringen av fusjonert NTNU er på

[1] Læringsmiljøutvalget skal avgi årlig rapport til styret om institusjonens arbeid med læringsmiljø. LMUs rapport i sin helhet legges derfor ved kvalitetsmeldingen.

plass, og det er viktig at arbeid med implementering av handlingsplanen fortsetter for å sikre at studentene har likeverdig tilbud på alle fakultet.

Sosial tilhørighet og trivsel er viktig for studentenes mestring, og det har vært en positiv utvikling i 2015 med økt bevissthet rundt det å koble det faglige og sosiale på studieprogram tettere sammen. Styrket samarbeid mellom studieprogram og linjeforeninger samt videre utvikling av formelle og uformelle læringsarenaer som faglige og sosiale samlingspunkt kan bidra til bedre tilhørighet. Det skal i 2016 arbeides med å utforme en politikk for veiledning på NTNU, noe LMU mener er viktig for å sikre at studentene kjenner til og har mulighet til å benytte seg av lavterskel veiledningstilbud for økt studiemestring.

Sunnere læringsmiljø vil fremme psykisk og fysisk helse, som kan påvirke motivasjon for å lære, håndtere utfordringer og styrke personlig utvikling. Et helsefremmende universitet vil arbeide systematisk å nå gode helsemål, og samtidig bidra til rekruttering av ansatte og studenter, institusjonell og samfunnsmessig produktivitet og bærekraft. LMU anbefaler at *helsefremmende universitet* som konsept vurderes videre for å se på godt læringsmiljø i sammenheng med sunt og bærekraftig arbeidsmiljø, oppnå en overordnet oversikt for arbeid med læringsmiljø, og integrere helsefremming i pågående utviklingsprosjekt.

Fusjonsprosessen kan påvirke læringsmiljøet for studentene. Fusjonsarbeid kan ta ressurser fra undervisningen, og informasjon og kommunikasjon mellom ansatte og studenter kan påvirkes av usikkerhet og høy arbeidsbelastning hos ansatte. LMU anbefaler at det arbeides med å sikre at studentenes læringsmiljø ivaretas i fusjonsprosessen.

Det arbeides med et felles kvalitetssystem for fusjonspartnerne, og arbeidet for god kvalitetskultur må følges opp i alle ledd. Studentene kan motiveres til å bidra til forbedring av kvaliteten på utdanning og læringsmiljø ved god opplæring av referansegrupper, og tydelig oppfølging av tiltak på institutt og fakultet.

Råd til ledelsen ved NTNU fra LMU

1) LMU anbefaler at det tenkes helhetlig om læringsmiljø ved NTNU:
    - Ved at det bygges opp kompetanse for å skape gode formelle og uformelle læringsarenaer i campusutviklingen, og at det ses i sammenheng med utvikling og bruk av varierte undervisningsformer. Erfaringsdeling fra ulike nye læringsarenaer og prosjekter for innovative læringsformer må prioriteres.
    - Ved at det internasjonale aspektet inkluderes i den totale institusjonelle tilnærmingen til utvikling av et godt læringsmiljø.
    - Ved at *helsefremmende universitet* som konsept vurderes videre og kan inkluderes i pågående utviklingsprosjekt.
2) LMU anbefaler at det arbeides med å sikre at studentenes læringsmiljø ivaretas i fusjonsprosessen.

5.2 Forvaltningsutvalget for de 5-årige lektorutdanningene (FUL)

Lektorprogrammene har god inntakskvalitet med 47,8 karakterpoeng for møtte studenter i gjennomsnitt, noe lavere enn forrige studieår, men fortsatt høyere enn andre lærer-/lektorutdanninger i Norge. Jevnt over oppleves studiekvaliteten som god, noe også resultatene fra Studiebarometeret.no bekrefter. Imidlertid mister programmene for mange

studenter ved oppstart eller underveis i studiet, særlig i programmene MLREAL og MLSPRÅK. Det er fremdeles behov for mer samarbeid mellom vitenskapelig ansatte på PLU, ansatte på faginstituttene og praksisveiledere for å skape helhet i studiet. Satsing på sosialt felleskap og faglig tilhørighet for studentene er fortsatt viktig. Det er åpenbart også viktig å styrke programlederrollen for tydeligere ansvar og styring lokalt. Med fusjonen har NTNU fått større bredde i fagmiljø innen lærerutdanning og utdanningsforskning og dette gir gode forutsetninger for å utvikle kvaliteten i lektorprogrammene.

FUL har identifisert tre hovedutfordringer som vil danne grunnlag for tiltakene i handlingsplanen for 2016:

1. *Øke gjennomføringsgraden*
   Begrunnelse: Kvalitetsmeldingene viser at lektorprogrammene har et høyt frafall, selv om samfunnet har stort behov for kvalifiserte lektorer. Frafall kan være en personlig belastning for den enkelte student og er uheldig med tanke på god ressursbruk. Å øke trivselen og tilhørigheten vil være en nøkkel i tillegg til å øke bevisstheten om lektorprogrammet blant faglærerne.

2. *Styrke sammenheng og helhet i studiet gjennom bedre samarbeid og tydeligere informasjon*
   Begrunnelse: Lektorprogrammene melder om utfordringer knyttet til gjenbruk av emner. At en stor del av studiet er basert på emner som også inngår i andre studieprogrammer skaper utfordringer knyttet til relevans og identitet for lektorstudentene. Det er grunn til å tro at en del frafall skyldes manglende samarbeid, koordinering og informasjon mellom fagmiljøene i utdanningen og mellom NTNU og studentene. Å styrke dialogen mellom fagmiljøene i lektorutdanningen vil trolig virke positivt. Evnen til å synliggjøre disiplinfagets relevans for lektorstudentene bør også styrkes.

3. *Styrke de studieadministrative rammene rundt lektorutdanningene*
   Begrunnelse: Lektorprogrammet integrerer utdanning i to skolefag, veiledet praksis og profesjonsfag. Utdanningen er i stor utstrekning basert på gjenbruk av emner fra andre programmer, og dette gir store administrative utfordringer. Det synes viktig å fortsette koordineringen og intensivere samarbeidet mellom institutter, fakulteter og studieavdeling for å finne løsninger som fungerer bedre.

5.3 Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen (FUS)

Fra studieåret 2014/15 vil FUS spesielt peke på tre utfordringer og samtidig skissere aktuelle tiltak:

Karakterer på masteroppgaver

På nasjonalt nivå ble det for få år siden utviklet nye karakterbeskrivelser for masteroppgaver innen MNT-fagene der målsettingen var å sikre bedre bruk av hele karakterskalaen. NTNU tok i bruk disse beskrivelsene i 2014. Statistikken for teknologistudiene ved NTNU viser at de nye beskrivelsene ga ønsket effekt i 2014, men ikke i 2015: Fra et nivå på 77 % i 2013, gikk A/B-andelen ned til 72 % i 2014, for så å stige til 78 % i 2015. FUS er ikke tilfreds med denne utviklingen og vil i 2016 intensivere arbeidet

sammen med fakultetene for å bringe praksisen ved NTNU nærmere intensjonene bak de nasjonale karakterbeskrivelsene.

FUS vil avvente resultatene fra sin kontrollsensur av 100 masteroppgaver, der effekten av å ikke ha med veileder som sensor undersøkes. Disse resultatene forventes å foreligge medio mars. FUS vil deretter utforme kort- og langsiktige tiltak. De kortsiktige tiltakene forventes å kunne ha effekt for sensuren av masteroppgavene som innleveres i juni i år.

Frafall

Litt grovt kan vi si at fullføringsgraden på de 5-årige siv.ing.-programmene de siste årene har ligget nogenlunde stabilt omkring 73 %. Det er noe variasjon mellom fakultetene og enda større variasjon mellom studieprogrammene. Frafallet har ligget rundt 20—25 %, hvorav tidlig frafall (dvs i første semester) har utgjort 3—6 %. Frafallet er ikke urovekkende høyt, men FUS ønsker likevel å fokusere på problemstillingen.

FUS vil i løpet av 2016 undersøke ett studieprogram ved hvert fakultet for å skaffe mer kunnskap om læringsmiljøet og vurdere evt tiltak for å øke fullføringsgraden.

Læringsmiljø i første del av 5-årig integrert siv.ing.-studium

Det 5-årige integrerte siv.ing.-studiet er bygget opp slik at de to første årene er preget av basisemner, mens de tre siste årene er preget av studieprogramspesifikke emner. Den siste delen kjennetegnes av mindre studentgrupper, mer prosjektarbeid og sterkere tilknytning til studieprogrammets fagmiljø. FUS ønsker at disse kvalitetene i større grad skal prege hele det integrerte studieløpet og tror at økt tilhørighet og trivsel vil bidra til å redusere frafallet.

FUS vil i 2016 arbeide for at den såkalte «ingeniørstigen» implementeres i alle de 5-årige siv.ing.-studieprogrammene, dvs at studentene allerede fra første semester tar studieprogramspesifikke emner. Dette vil styrke sosialiseringen av studentene inn i ingeniørrollen og fagfeltet. FUS applauderer endringene som er gjort i undervisningen av Matematikk 1 og støtter pedagogisk utvikling også av de andre basisemnene. FUS vil være pådriver for mer fleksible læringsarealer og for bedre studentadministrative verktøy.

6. Rektors vurdering og prioriterte tiltak for 2016-17

Rektor gir i dette kapittelet sin vurdering av kvaliteten på utdanningen med hovedfokus på de tiltak fakultetene har meldt inn som forslag til rektors prioritering i 2016-17.

6.1 Rektors vurdering

6.1.1 Ramme-/innsatskvalitet – hvordan støtter rammene programmenes læringsmål?

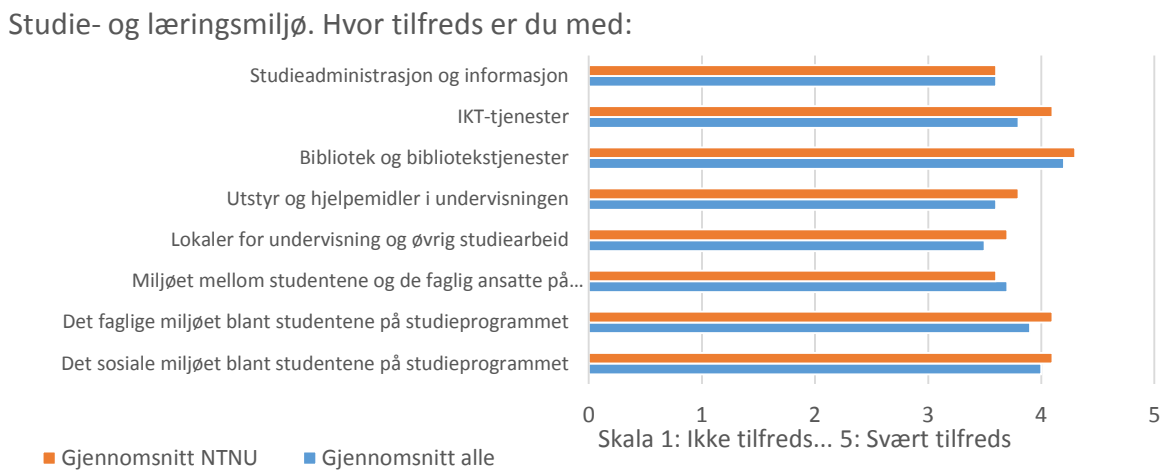

Figur 1. Tilbakemelding fra studenter ved hhv NTNU og alle institusjoner samlet på hvor tilfredse de er med ulike forhold knyttet til studie- og læringsmiljø. Kilde: Studiebarometeret 2015 (spm 4)

I studiebarometeret bes studentene gi tilbakemelding på hvor tilfredse de er med en rekke forhold som angår studie- og læringsmiljøet. NTNU-studentene er gjennomgående mer tilfreds enn gjennomsnittet, med unntak av vurderingen knyttet til miljøet mellom studentene og de faglig ansatte på studieprogrammet.

<u>Infrastruktur</u>

Rektor anser infrastruktur som en viktig del av læringsmiljøet og tror at gode læringsarealer i tillegg til å styrke læringen også fremmer trivsel og motivasjon blant studentene. Spesielt er det interessant å se på hvordan studieprogramspesifikke arealer kan styrke klasseføelse og samarbeid blant studentene. Pilotforsøk med slike «programrom» hos bl.a. NT har gitt positive effekter i form av redusert frafall og bedre faglige prestasjoner. Rektor vil derfor oppfordre flere fagmiljøer/studieprogrammer til å prøve ut lignende ordninger i 2016.

Innenfor hovedprioriteringen «Levende og attraktiv campus» er det i perioden 2016-2019 satt av 5 millioner hvert år til piloter som blant annet skal legge til rette for nye undervisningsformer og formelle/uformelle møteplasser. Et prosjekt og en ressursgruppe er etablert og rektor vil nå etablere en tydeligere prosess for prioritering og oppfølging av pilotprosjektene.

Også ved nybygg er rektor opptatt av at læringsarealene skal være fleksible og legge bedre til rette for nye lærings- og vurderingsformer. I campusprosjektet vil det derfor stilles tydelige

forventninger til at det planlegges med fremtidsrettede løsninger basert på kunnskap om hvordan arealplanlegging og fysisk utforming kan understøtte NTNUs høye ambisjoner for utdanning.

Rektor ser at internhusleiemodellen i noen tilfeller kan være en utfordring i utvikling av ønsket læringsareal. Kunnskapsdepartementet har gjort en evaluering av eksisterende ordninger og vil nå initiere arbeidet med å etablere én felles internhusleieordning for alle selvforvaltende universiteter og høyskoler. NTNU må vurdere handlingsrommet innenfor denne ordningen.

Etter- og videreutdanning (EVU) representerer en viktig del av NTNUs samlede studietilbud, ikke minst ved de tidligere høyskolene. I 2015 vedtok NTNU en politikk for eksternfinansiert EVU, og våren 2016 skal en arbeidsgruppe se nærmere på bevilgningsfinansiert EVU. Gruppen skal vurdere behovene i markedet og evt foreslå nye mål/veivalg og tiltak. For 2016 ligger inntektsfordelingsmodellen fast, men et utviklingsarbeid er i gang for å ha en ny modell på plass i 2017. I den prosessen er det viktig å vise hvordan ulike insentivordninger kan ha betydning for utviklingen av EVU ved NTNU, også innen områder med et samfunnsansvar og med et lite betalingsvillig marked.

Faglærernes undervisning i ph.d.-emner bør krediteres på lik linje med andre emner når det gjelder ressursbruk; er et innspill fra NT. De tar også opp at de har en gjennomgang av sin ph.d.-emneportefølje, for å redusere antall emner og sørge for at de emnene som tilbys får flere kandidater hver gang de gjennomføres. Det bør være en likhet i budsjettering av emner uavhengig av om de arrangeres på bachelor, master eller ph.d.-nivå. Dette vil kunne bedre kvaliteten på ph.d.-emnene, og være en stimulans til faglærere for disse emnene. Rektor tar dette med seg inn i neste revisjon av inntektsfordelingsmodellen.

Studieadministrative verktøy og tjenester

Time-, rom- og eksamensplanlegging er fortsatt en stor utfordring. I 2015 hentet rektor inn ekstern bistand for å utrede time- og romproblematikken. Dette arbeidet munnet ut i anbefalte tiltak. I 2016 vil dette arbeidet sortere under Virksomhetsmål 8 («NTNU skal starte samordning av studieporteføljen»), tiltak T1-2 («Veiledning for utvikling av studieplaner») der man vil se på prosesser og systemer.

Rektor ser at det kan være behov for å videreutvikle dokumenthåndteringsverktøyet som inngår i kvalitetssystemet. I 2016 vil behovet bli nærmere vurdert og sett i sammenheng med andre IT-verktøy.

Inntakskvalitet

Rektor er opptatt av at NTNU er konkurransedyktig på den internasjonale utdanningsarenaen og vil derfor i 2016 jobbe med at NTNUs opptaksprosedyrer for internasjonale masterprogrammer forbedres. Internasjonal seksjon vil i 2016 gi svar til studenter utenfor EU nesten to måneder raskere enn tidligere år, og også studenter fra EU vil oppleve kortere responstid.

For studieåret 2016/17 organiseres opptakene til alle 2-årige masterprogrammer ved NTNU i et felles opptak, fordelt på utdanningsområder.

Pedagogisk kompetanse og personalressurser

Rektor er positiv til fakultetenes gode egeninnsats for utvikling av pedagogisk kompetanse, bl.a. gjennom etablering av egne læringssentre. Samtidig er det nødvendig å bygge opp sentral kompetanse. Som et ledd i satsningen NTNU Toppundervisning opprettet rektor i 2015 Læringsstøttesentret (LSS). LSS skal utvikle og gi støtte til læring ved NTNU, og retter seg mot ansatte som deltar i, eller legger til rette for, undervisning. LSS er organisert med en relativt liten stab og er tenkt å fungere som et virtuelt sentralt nettverk som samarbeider med fakultetenes læringssentre.

Det er kommet innspill fra IVT om at det bør etableres en sentral «coaching-tjeneste» for ph.d.-kandidater ved NTNU. «Coachingen» skal holdes adskilt fra veiledernes funksjon, men skal hjelpe ph.d.-kandidater som sliter med å håndtere den prosess som ph.d.-løpet er, på en hensiktsmessig måte. DION har også meldt fra om problemstillingen, og har fått midler til å etablere møtesteder for ph.d.-kandidater. Det bør vurderes om «coaching» er en tjeneste som skal tilbys i NTNU.

SVT understreker at det er viktig å sikre kvalitetsutviklingen generelt for NTNUs doktorgradsutdanning gjennom fusjonsprosessen. Videre peker de på at status for samarbeidet mellom NTNU og Australian National University om fellesgraden Joint PhD in Behaviour and Health må avklares etter 2016, for å gjøre eventuelle tilpasninger dersom fagmiljøene er splittet opp på flere enheter i 2017. Rektor tar med seg denne informasjonen.

6.1.2 Prosesskvalitet – hvordan støtter prosessene læringsarbeidet?

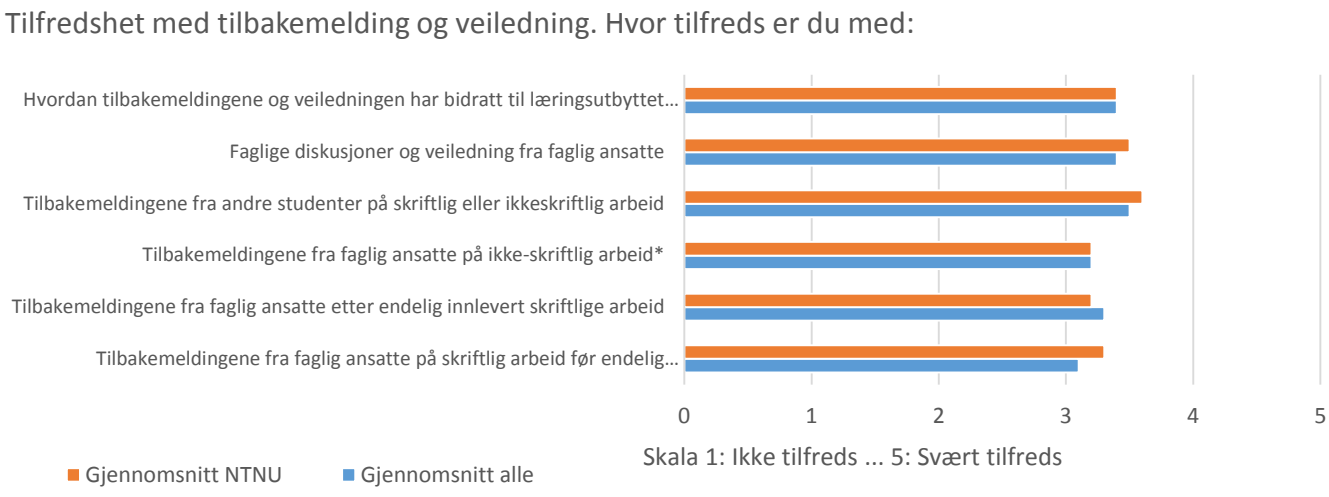

Figur 2. Tilbakemelding fra studenter ved hhv NTNU og alle institusjoner samlet på hvor tilfredse de er med tilbakemelding og veiledning. Kilde: Studiebarometeret 2015 (spm 3)

I studiebarometeret 2015 svarer NTNU-studentene at de er like mye eller mer tilfreds enn gjennomsnittet med alle forhold knyttet til tilbakemelding og veiledning, unntatt tilbakemelding fra faglig ansatte etter endelig innlevert skriftlig arbeid.

Utvikling av undervisnings- og læringskvalitet og vurderingsformer som støtter studentenes læringsarbeid

Rektor er fornøyd med det økte trykket på utviklingsarbeid for å styrke utdanningene på NTNU. De innovative prosjektene skaper sammen et godt grunnlag for læring på tvers i organisasjonen og for å skape kultur for mer nytenking og utprøving. Samarbeid og god samhandling på tvers av fakultet og campuser, og mellom organisasjonsnivåer, er da et avgjørende premiss for å lykkes. En annen avgjørende faktor er å involvere studentene. Rektor anser det derfor som viktig å etablere rammer for mer kollegialt samarbeid og studentinvolvering i utvikling av nye undervisnings- og vurderingsformer. Å utvikle god utdanningsledelse og å styrke studieprogramlederrollen blir også viktig. Våren 2016 vil det utarbeides en felles veiledning for utvikling av studieplaner. Satsningen NTNU toppundervisning videreføres i 2016 med et ekstra fokus på å styrke IT i utdanning. Blant målsettingene er oppskalering av digital eksamen og bedre utnyttelse av muligheter som ligger i NTNUs digitale læringsplattform.

Rektor oppfordrer fakultetene til å bidra aktivt til NTNUs mål om å tilby utdanning på et høyt internasjonalt nivå faglig og pedagogisk. Det er positivt av flere fakultet forbereder søknader om SFU (Senter for fremragende utdanning), og at DMF søker om en utdanningspris «Aspire to Excellence» for sitt arbeid med studentmedvirkning. Arkitekt sitt langsiktige og systematiske arbeid med TRANSark har resultert i Kunnskapsdepartementets pris for utdanningskvalitet for NTNU Live Studio. Rektor vil sørge for rådgivingsstøtte til fagmiljøer som forbereder SFU-søknader våren 2016.

Utvikling av læringsmiljø i studieprogrammene.

Fakultetene ønsker gjennomgående å styrke studentens tilhørighet, motivasjon, innsats og gjennomføring. Rektor ønsker at det åpnes mer for å involvere studentene i forskningsaktivitetene på instituttene og i de tematiske satsningsområdene. Rektor vil arbeide for at campusutviklingen skal stimulere til at studentene oppholder seg mer på campus og får bedre muligheter til å samarbeide og til å være i kontakt med fagansatte og deres forskning. Med felles mandat for studieprogramledere på NTNU fra 01.01.2016, gis studieprogramledere blant annet et ansvar for å bidra til å utvikle godt læringsmiljø (identitet, tilhørighet og gode relasjoner) i studieprogrammene. Studie-programleder skal utøve sine oppgaver i tett dialog og samarbeid med dekan, instituttleder, emneansvarlige, faglærere og studenter, og mandatet må derfor diskuteres på fakultetene.

6.1.3 Resultatkvalitet – hvordan lykkes studentene med læringsutbyttet for programmene?

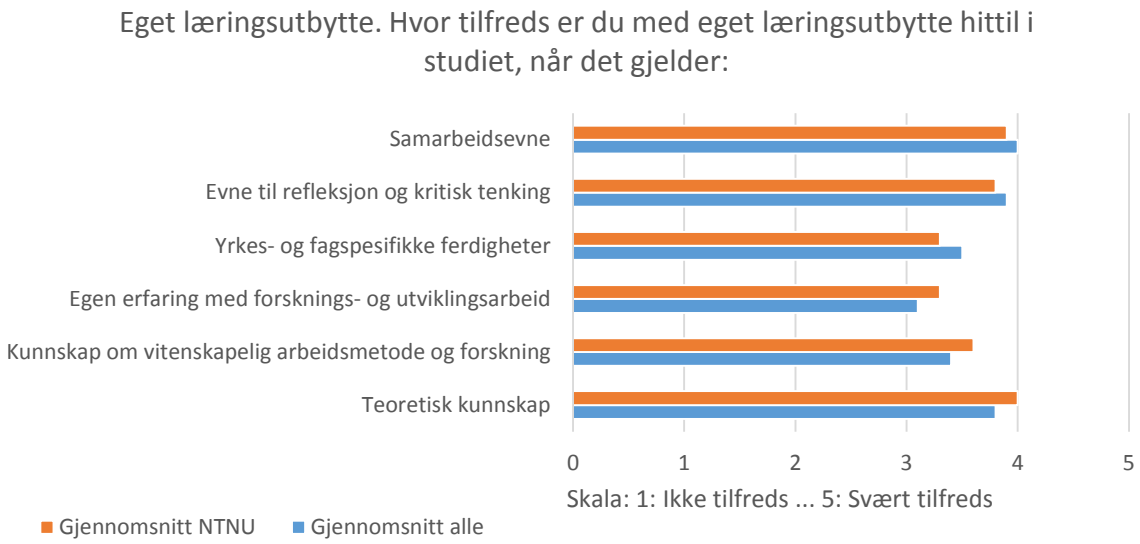

Figur 3. Tilbakemelding fra studenter ved hhv. NTNU og alle institusjoner samlet, på hvor tilfredse de er med eget læringsutbytte. Kilde: Studiebarometeret 2015 (spm 10)

På overordnet NTNU-nivå er studentene godt tilfreds med læringsutbyttet i studiet. Vi ser at i forhold til gjennomsnittet av alle utdanningsinstitusjoner opplever våre studenter større utbytte når det gjelder teoretisk kunnskap, kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning og på erfaring med FoU-arbeid. Samtidig er studentene våre mindre tilfreds med læringsutbyttet når det gjelder samarbeidsevne, evne til refleksjon og kritisk tenkning og yrkes- og fagspesifikke ferdigheter.

På kontaktkonferansen 12. januar 2016 lanserte kunnskapsministeren fem faktorer som er spesielt viktige for kvalitet. Den første er at man skal ha høye ambisjoner og forventninger på studentenes vegne. Det er da positivt å se av resultatene fra Studiebarometeret, at det enkeltspørsmålet studentene er mest enig i er «I hvilken grad mener du at studieprogrammet er faglig utfordrende». Samtidig viser vår interne læringsmiljøundersøkelse at blant studenter som er forsinket i studiene, er «Faglige utfordringer» den nest viktigste årsaken de angir (etter for lite egeninnsats). Samlet viser dette at jevnt over har NTNU store ambisjoner og forventninger på studentenes vegne.

Når den viktigste årsaken til forsinkelse angis å være «For liten egeninnsats», peker dette på at ambisjoner og forventninger må reflekteres i studentenes innsats og tilrettelegging for studentenes arbeid for å oppnå det definerte læringsutbyttet. Vi ser fortsatt sprik mellom arbeidsmengden i ulike studieprogram og rektor vil ha oppmerksomhet rundt dette.

<u>Frafall og gjennomstrømming</u>
Rektor har signalisert tydelige forventninger til fakultetene om at arbeid med disse utfordringene skal prioriteres. Analyser og iverksatte tiltak etterspørres i de årlige styrings-dialogmøtene og utdanningsdialogmøtene med fakultetene.

NTNU har høy inntakskvalitet og våre studenter bør ha gode forutsetninger for å kunne fullføre på normert tid. Studiene er imidlertid krevende, ifølge NOKUTs oppsummering av oppgitt tidsbruk i studiebarometeret 2015 var faglig tidsbruk for en heltidsstudent ved NTNU 38,1 timer per uke. Dette er høyest av universitetene og 3 timer mer per uke enn gjennomsnittet for alle heltidsstudenter som deltok i undersøkelsen. Andelen av våre studenter som fullfører i henhold til utdanningsplan (som definert i DBH) har økt de siste to årene. Studiepoengproduksjonen totalt sett øker år for år. Antall studiepoeng per student har vært ganske stabil de siste årene, med en liten økning de to siste årene.

Riksrevisjonens undersøkelse av studiegjennomføring i høyere utdanning (mai, 2015) viser at NTNU har lavere gjennomstrømming enn snittet i sektoren. Gjennomstrømningstall for høsten 2015 foreligger ikke i KD-portalen når dette skrives. NTNU har de siste årene hatt stort fokus på arbeid for å forhindre frafall og øke gjennomstrømming, og dette er et sentralt tema i fakultetenes og NTNUs melding om kvalitet i utdanningen.

Gjennomgangen av veiledningstjenesten ble gjennomført i 2015, og vil følges opp i 2016. Gjennom en mest mulig hensiktsmessig organisering og god kjennskap til veiledningstilbudene blant studentene, vil de kunne bidra til å hindre uønsket frafall. Rekrutteringsstrategien som ble vedtatt i 2015 og en stadig utvikling av informasjonen til studiesøkere vil også kunne føre til at færre studenter slutter på grunn av feilvalg. Rektor ser at fakultetene har økt bevissthet og innsats for å skape et godt læringsmiljø i studieprogrammene og å inkludere studentene faglig. Denne innsatsen er et avgjørende bidrag for å redusere frafallet og øke gjennomstrømmingen.

Arbeidet fortsetter med å øke omfanget av data i BEVISST med relevans for utdanningsområdet fortsetter. Målet er at fakultet og institutt selv skal kunne hente fram informasjon for å utføre analysene de har behov for når de er relevante i de løpende prosessene. Vi vil i 2016 inkludere data fra Studiebarometeret, slik at disse tallene er lettere tilgjengelig og blir benyttet i større grad.

Tre fakultet har meldt om at statistikkgrunnlaget for kvalitetsmeldingen må videreutvikles. Rektor vil ta initiativ til en dialog for å benytte fakultetenes innspill i dette arbeidet.

<u>Karakterfordeling og strykprosent</u>
Totalt sett er ikke strykprosenten på 6,85 ved NTNU spesielt høy, men den varierer mellom studieprogram og emner.

Strykprosenten i Matematikk 1 har blitt fulgt over en tid, og vi ser nå resultater av tiltakene som er satt inn gjennom prosjektet Kvalitet, Tilrettelegging og Differensiering i Matematikk (KTDiM). Andel stryk er redusert fra i fjor med fem prosentpoeng til 15, en halvering fra «toppåret» 2013. Karaktersnittet har også gått opp fra C til B.

Tabell 1. Karakterstatistikk, TMA 4100 Matematikk 1, NTNU (Kilde: FS 580.001

	H2011	H2012	H2013	H2014	H2015
Antall kandidater	1 654	1 808	1 781	1 739	1791
Møtt	1 535	1 679	1 657	1 600	1681
Bestått	1 241	1 236	1 138	1 275	1413
Andel stryk	19 %	26 %	31 %	20 %	15 %

Bruk av karakterskalaen, spesielt på mastergrad, har hatt nasjonal oppmerksomhet. FUS har gjennomført et arbeid rundt dette som vil følges opp i 2016, blant annet på bakgrunn av dobbeltsensur av 100 masteroppgaver.

Kandidatproduksjon

Studiepoengproduksjon per student øker i år som i fjor, og NTNU er nå over det totale gjennomsnittet for UH-sektoren. Kandidatproduksjonen øker også.

Tabell 2. Fullførte vitnemålsgivende utdanninger og avlagte doktorgrader (totalt). (Kilde: DBH)

Nivå	2012	2013	2014	2015
Bachelor, 3-årig	481	520	853	864
Bachelor, 4-årig	9	13	10	19
Master, 2-årig	1132	1352	1325	1446
Master, 5-årig	1247	1172	1260	1253
Master, erfaringsbasert, 1,5 - 2 år	98	133	123	149
Profesjonsstudium	158	152	172	158
Avlagte doktorgrader	374	371	367	339

Arbeidslivsrelevans

NTNU har en omfattende kontaktflate med samfunns- og næringsliv. Daglig samarbeid skjer på institutt- og forskernivå og handler om konkrete prosjekter, praksis-orienterte masteroppgaver, bruk av konkrete problemstillinger i emner og øvingsopplegg mm. I tillegg har NTNU etablert et titalls næringslivsringer og rammeavtaler med mange store konsern og bedrifter. Samarbeid med offentlig sektor er viktig, for eksempel har både medisinstudiet og helsevitenskap systematisk samarbeid med aktører i helsesektoren. Lærer- og lektorutdanningen har 40 ulike partnerskapsskoler, og NTNU har nå også opprettet ordning med universitetsskoler. Ulike praksisordninger bidrar også til samarbeid og kontakt mellom NTNU og samfunns- og arbeidsliv.

NTNUs styre og alle fakultetsstyrer har eksterne representanter. Også studieprogramrådene skal ha ekstern representasjon eller sørge for innspill fra eksterne aktører nasjonalt eller internasjonalt.

Resultatene fra Studiebarometeret 2015 bekrefter at studentene ved NTNU i stor grad vurderer studiene som relevante. I 2015 gjennomførte vi en arbeidsgiverundersøkelse, der nærmeste leder for kandidater med grad fra NTNU blant annet ga tilbakemelding på hvorvidt kompetansen var som forventet i forhold til utdanningsområdet og om den oppfyller samfunns- og arbeidslivets behov. De overordnede funnene viser at utdanningene ved NTNU i stor grad er relevant, på alle utdanningsnivå:

- 90 % av arbeidsgiverne mener at ansatte med grad fra NTNU
    - har god muntlig fremstilling, er god til å jobbe selvstendig, har god skriftlig fremstilling, er god til å jobbe i team, har gode formidlingsferdigheter, har gode analytiske ferdigheter
- 80 % av arbeidsgiverne mener at ansatte med grad fra NTNU
    - er god til å utvikle ideer, er god til å utarbeide rapporter osv., er god til å se nye muligheter/perspektiver, har godt overblikk i sammenhenger og prosjekter.
- Om lag halvparten av arbeidsgiverne mener at NTNU-kandidater er sterkere enn kandidater med tilsvarende utdanning fra andre læresteder 90 % av arbeidsgiverne

sier det vil være aktuelt for dem å ansette personer med samme type utdanning fra NTNU igjen (og svært få sier det er uaktuelt)
- 95 % mener at mastergrad er relevant
- 83 % mener at bachelorgrad er relevant

Rektors vurdering når det gjelder ph.d.-kandidatene er at disse i stor grad når sine læringsmål i og med at nesten alle ferdige doktorer lett får relevante jobber i og utenfor akademia.

6.2 Rektors prioriterte tiltak for 2016-17

For 2016 er følgende hovedprioritering og målsettinger vedtatt for utdanningsområdet**:**
Framtidsrettede studier og innovative læringsformer

- NTNU skal starte arbeidet med samordning av studieporteføljen
- NTNU skal fremme undervisningskompetanse og utvikle NTNU Toppundervisning
- NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon

For 2017 ser vi at arbeid med utvikling av fleksible læringsarealer, pedagogisk utvikling og digitalisering er viktige områder som bør vurderes i plan- og budsjettprosessen. For at NTNU skal nå fusjonsmålene innenfor utdanningsområdet, vil det stille store krav til utvikling av gode og langsiktige løsninger for NTNUs digitale, fysiske og pedagogiske læringsmiljø.

Areal: For å realisere mål om utvikling av innovativ utdanning tar flere fakultet opp behovet for støtte til utvikling av areal som er bedre tilpasset nye læringsformer. Det etterlyses en helhetlig tenkning for tilstrekkelig og fleksible læringsarealer på kort og mellomlang sikt, dvs før campusprosjektet. Nytt i år er at tilbakemeldingene ikke bare handler om mengde og type læringsareal, men at behovet for areal knyttes til arbeidet med å bygge opp under læringsmiljø og programidentitet. Pilotforsøk med «programareal» har gitt positive effekter i form av redusert frafall og bedre faglige prestasjoner, og er således viktig for å forbedre gjennomstrømmingen på NTNU. Eiendom har satt av midler til utvikling av læringsareal i perioden 2016-2017 (5 millioner pr. år), og det bør vurderes om det er tilstrekkelig.

Videre er det to områder vi har løftet tidligere og hvor aktiviteter er igangsatt. Tilbakemeldinger i kvalitetsmeldingen understreker behovet for å holde trykket oppe på disse områdene:

Pedagogisk utvikling: Fakultetene etterspør i større grad et etablert og solid støtteapparat for pedagogisk utvikling. Sentralt har vi Seksjon for universitetspedagogikk (Uniped), og det er etablert et Læringsstøttesenter og en rekke utviklingsprosjekter gjennom NTNU Toppundervisning. Flere fakultet setter av midler til egne utviklingstiltak og til etablering av pedagogiske støttesenter. De er opptatt av at vårt sentrale apparat skal gi bistand til oppbygging, og samarbeide med disse. Arbeidet med pedagogisk meritteringssystem vil i en oppstartsfase medføre økt behov for ressurser i sentrale støtteenheter, blant annet til kompetanseheving, og til vurdering av pedagogiske porteføljer fra de som søker status som meritterte. Har vi tilstrekkelig pedagogisk kompetanse og kapasitet?

Digitalisering: Vi løftet i fjor fram digitalisering av utdanning som et viktig område som vil kreve ekstraordinær innsats i årene framover. Det er i 2016 budsjettert med SO-midler og midler fra NTNU Toppundervisning til arbeidet med virksomhetsmål 10 («NTNU skal videreutvikle bruken av digitale verktøy for samhandling, undervisning, læring, vurdering og studieadministrasjon»). Fakultetene har i flere år meldt om behovet for en helhetlig tenkning rundt bruk av IT-støttesystemer. Det er behov for å samordne og se digitalisering innenfor alle NTNU virksomhetsområder i sammenheng.

Vedlegg:

- Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2015

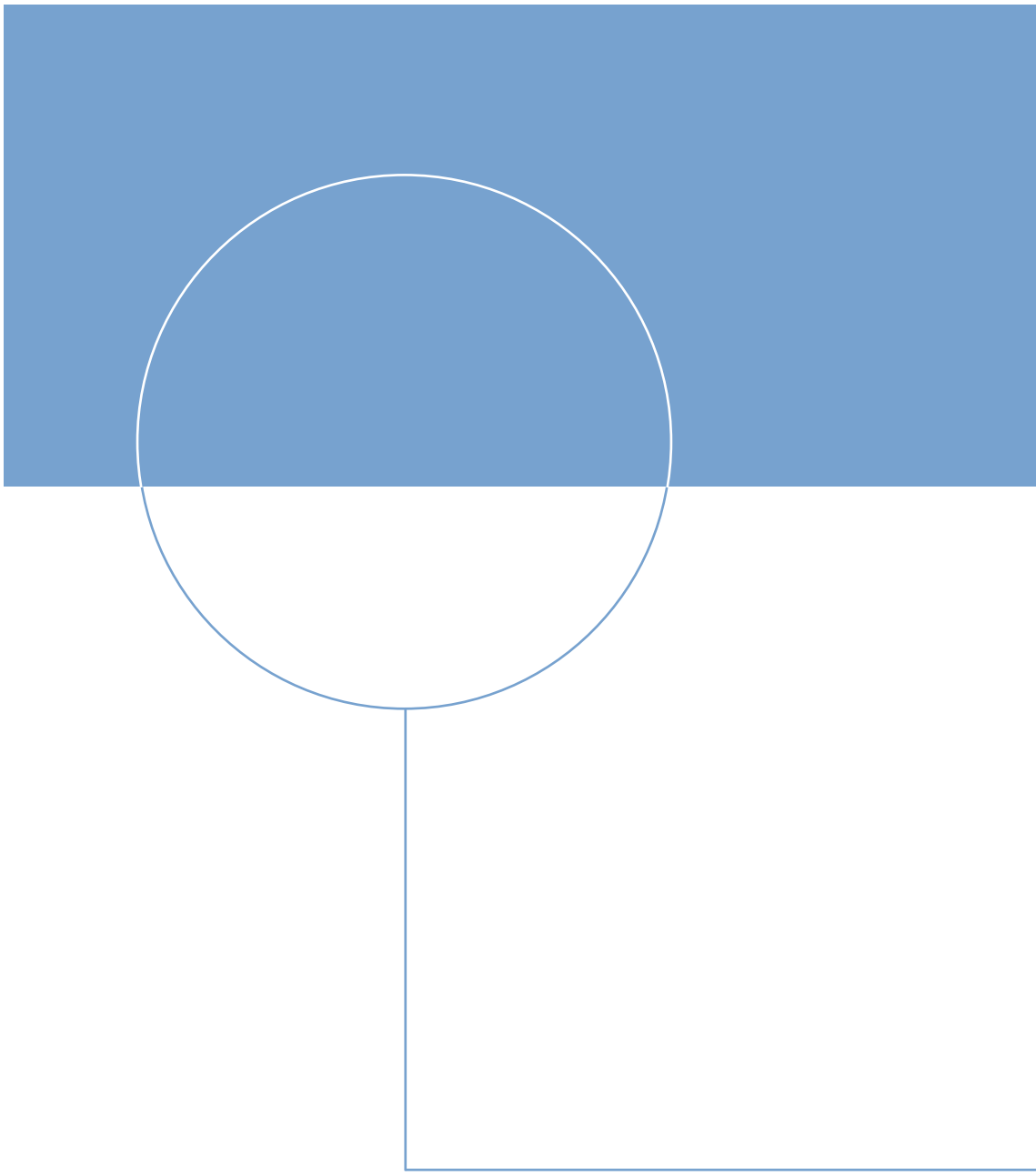

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Studieavdelingen
Seksjon for studentservice

Dato 29.1.2016

Referanse

Notat

Til:	Styret ved NTNU
Kopi til:	
Fra:	Læringsmiljøutvalget (LMU) ved NTNU

Læringsmiljøutvalget (LMU) sin årsrapport for 2015 om NTNUs arbeid med læringsmiljø.

1. Rolle for LMU ved NTNU 2015

Læringsmiljøutvalget (LMU) er et rådgivende utvalg for styre og ledelse ved NTNU, og skal bidra til at § 4-3[1] i Lov om universiteter og høgskoler blir etterlevd. Rapporteringen om kvalitet i utdanningen fra fakultetene til rektor skal ivareta rapportering på læringsmiljø, og LMU vil ut fra sitt mandat[2] bidra til å påpeke oppfølgingsbehov, ansvar og prioriteringer.
I forbindelse med fusjonen, vil mandat for LMU gjennomgås i 2016, og endringer vedtas av NTNUs styre.

2. Hovedtema for arbeid med læringsmiljø i 2015.

LMU har sett på utvalgte hovedtema for arbeid med læringsmiljø ved NTNU i 2015, og rapporten bygger på fakultetenes kvalitetsmeldinger og drøftinger i LMU-møtene.

2.1 Campusutvikling og innovative læringsformer

- Campusutvikling
  LMU har anbefalt ledelsen å ha fokus på helhetlig læringsmiljø i utvikling og utforming av campus. LMU mener at det er viktig å bygge opp kompetanse for å skape gode arealer for læring og læringsmiljø i campusutvikling, ut fra egne erfaringer fra lokale miljø, samt fra andre nasjonale og internasjonale miljø.

[1] https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15
[2] Fastsatt av Rektor 11.9.2003, jf. vedtak i NTNUs styre (S-sak 43/03)

Postadresse 7491 Trondheim
Org.nr. 974 767 880
E-post: studentservice@adm.ntnu.no
http://www.ntnu.no/studentservice
Besøksadresse Gamle kjemi, Studentekspedisjonen, Gløshaugen
Telefon + 47 73 59 52 00
Telefaks + 47 73 59 79 99
Cecilie Baar
Tlf: + 47 99630850

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

- Innovative Læringsformer
  Det har i 2015 vært stor interesse for innovative læringsformer, og fakultetene har planer for igangsetting, videreutvikling og utprøving av varierte læringsaktiviteter i 2016. NTNU Toppundervisning har utviklingstiltak som sammen skal styrke undervisningskompetansen gjennom å utvikle undervisnings-, lærings- og vurderingsformer som skal lede til økt læringsutbytte hos studentene. I tillegg planlegger fakultetene å etablere lokal læringsstøtte. LMU mener at det er viktig at det fortsatt stimuleres til å arbeide med innovasjon i undervisningsformene for å tilpasse læringsaktiviteter til intendert læringsutbytte. Erfaringsdeling fra utviklingstiltak og utvikling av gode støttesystemer må prioriteres.

- Fleksible løsninger for innovative læringsformer
  Det er behov for fleksible rom og grupperom som kan tilpasses varierte undervisningsformer. En kartlegging av realiserte og mulige pilotprosjekt som kan bidra til framtidsrettet campus med mer effektive arbeidsplasser og attraktive møteplasser ble startet på NTNU i 2015, og nye piloter for ulike bruksområder i eksisterende læringsarenaer er foreslått. LMU mener at erfaring fra slike prosjekt må deles, for å inspirere til lignende prosjekt i andre bygninger. Det å legge til rette for studentsentrert undervisning med lokaler som er tilpasset til samhandling, tilbakemelding og kommunikasjonsøving, har betydning for utvikling av et godt læringsmiljø.

- Timeplanlegging
  LMU mener at det administrative arbeidet for timeplanlegging fortsatt må prioriteres for å gi egnede rom til undervisning med varierte læringsformer.

2.2. Læringsmiljø ved internasjonalisering av studieprogram og i internasjonale program

I 2013/2014 gjennomførte LMU dialogmøter med fakultetene, hvor utfordringer som språk, mottak, oppfølging og integrering av internasjonale studenter kom opp. Mangfoldprosjektet NTNU[3] (2012-2014) så bl.a. på hvordan NTNU kan bli et enda bedre sted å lære for studenter med annen språklig og kulturell bakgrunn. I NTNUs internasjonale handlingsplan 2014-2017 er et mål for internasjonalisering av utdanningen at *studieprogrammer skal være tilrettelagt for et internasjonalt læringsmiljø som utvikles av mangfoldet blant studenter og undervisere*. Det skal tas i bruk undervisningsmetoder som utnytter mangfoldet og NTNU skal vurdere opplæringstilbud til undervisere for å håndtere en internasjonal undervisningssituasjon. Det skal tilrettelegges faglig og sosialt for de utenlandske studentene, og LMU ser at det kan være nyttig å se på hvordan arbeidet fra Mangfoldprosjektet kan videreføres. LMU mener at det er viktig at det arbeides for en god innsikt i læringsmiljøet for internasjonale studenter ved NTNU for å skape økt bevissthet og identifisere prioriterte tiltak. Det internasjonale aspektet må inkluderes i den totale institusjonelle tilnærmingen til utvikling av et godt læringsmiljø.

2.3 Læringsmiljø for studenter med funksjonsnedsettelser

- Internasjonal mobilitet
  Internasjonal mobilitet for studenter er en hovedprioritet i NTNUs internasjonale samarbeid, og gruppe med representanter fra internasjonal seksjon, rekruttering, tilretteleggingstjenesten, kommunikasjonsavdelingen og Universell har arbeidet med å bedre informasjon om rettigheter og muligheter for tilrettelegging for inn- og utreisende studenter med funksjonsnedsettelse.

[3] http://diversity.svt.ntnu.no/SitePages/Home.aspx

- Tilretteleggingsforum
  Det ble i 2015 opprettet et tilretteleggingsforum hvor alle fakulteter, eiendomsforvaltning, biblioteket, eksamenskontoret og tilretteleggingstjenesten er representert. Forumet utveksler erfaringer og diskuterer ulike problemstillinger for å oppnå lik praksis på enhetene og for å sikre godt læringsmiljø for studenter med funksjonsnedsettelse, samt bidra med kompetanseheving av hele organisasjonen innenfor tilrerettelegging og universell utforming.

- Implementering av handlingsplan
  Handlingsplanen «læringsmiljø for studenter med funksjonsnedsettelser 2013-2017» må revideres når organiseringen av fusjonert NTNU er på plass. Studieavdelingen har ansvar for oppfølging av handlingsplanen, og arbeid på tilretteleggingsområdet skal rapporteres i fakultetenes kvalitetsmeldinger. Det er viktig at arbeid med implementering av handlingsplanen fortsetter for å sikre at studentene har likeverdig tilbud på alle fakultet.

2.4 Trivsel, tilhørighet, og studiemestring

LMU har her sett på fakultetenes kvalitetsmeldinger i sammenheng med LMUs foreslåtte tiltak fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) 2014[4].

- Faglig og sosial tilhørighet til sitt studieprogram
  Det har vært en økt bevissthet i 2015 rundt det å koble det faglige og sosiale på studieprogram tettere sammen. Fadderutvalg og linjeforeninger sitt arbeid har stor betydning både for det sosiale miljøet, og tilhørighet for studentene ved oppstart og gjennom hele studieløpet. LMU råder ledelsen til fortsatt å oppfordre til styrket samarbeid mellom studieprogram og linjeforeninger for å knytte det faglige og sosiale ved studielivet tettere sammen.
  Faglige og sosiale samlingspunkt kan bidra til bedre tilhørighet, og LMU oppfordrer ledelsen til å inspirere til videre utvikling av formelle og uformelle læringsarenaer.

- Studiemestring
  Flere fakultet planlegger økt tilbud om oppfølging og veiledning som studiemestringstiltak i 2016. Det har i 2015 vært gjennomført en undersøkelse av veiledningstilbudet på NTNU, med hovedtema kvalitet, organisering og kjennskap. Det skal i 2016 arbeides med å utforme en politikk for veiledning på NTNU, som LMU mener er viktig for å sikre at studentene kjenner til og har mulighet til å benytte seg av lavterskel veiledningstilbud for økt studiemestring.

- Oppstartsuker og holdning til rus
  Det har vært en positiv utvikling de siste årene, med stadig større fokus på alkoholfrie arrangement blant studentene, og NTNU sitt samarbeid med MOT for holdningsskapende arbeid og bevisstgjøring av faddere skal i 2016 utvides til å gjelde fusjonspartnerne. Selv om SHoT 2014 viste at Trondheimsstudentene drikker mindre sammenlignet med i 2010, har likevel en andel av NTNUs studenter et alkoholforbruk som er forbundet med høy risiko, dvs. at vil kunne medføre helseskader over tid. Et skadelig alkoholforbruk forbindes med lav studiemestring. En ruspolicy ved NTNU kan med tydelige retningslinjer være et verktøy og en støtte for rusforebyggende arbeid. LMU anbefaler at NTNU skal utarbeide en ruspolicy for studenter ved NTNU, og se denne i

[4] http://www.ntnu.no/utvalg/lmu/dok/SHoT_2014_del2.pdf

sammenheng med arbeid med ruspolicy for ansatte.

2.5 Helsefremmende universitet

LMU har i 2015 hatt *helsefremmende universitet* som gjennomgående tema i samarbeid med Senter for helsefremmende forskning. I et helsefremmende universitet kan man se på utviklingsprosesser for å skape et sunt og bærekraftig arbeidsmiljø og læringsmiljø i sammenheng. Arbeidsmiljøet og studentenes læringsmiljø er avhengige av hverandre, og å koble sammen undersøkelser som omfatter læringsmiljø og arbeidsmiljø kan gi en ny dimensjon som setter helsefremming i et læringsperspektiv.
Helsefremmende læringsmiljø vil i tillegg til å nå helsemål, kunne bidra til rekruttering av ansatte og studenter, institusjonell og samfunnsmessig produktivitet og bærekraft[5]. Sunnere læringsmiljø vil fremme psykisk og fysisk helse, som kan påvirke motivasjon for å lære, håndtere utfordringer og styrke personlig utvikling[6]. LMU ser at i arbeidet med læringsmiljøet er det mange isolerte tiltak som skaper engasjement hos studentene, men som ikke alltid ses i sammenheng eller er satt i system. Det er derfor et behov for å se på prosesser som kan bli integrert for å se helhetlig på læringsmiljø og oppnå en overordnet oversikt. Én mulig vei er å sette læringsmiljø-konteksten i et helsefremmende begrep. LMU anbefaler at *helsefremmende universitet* som konsept vurderes videre og kan inkluderes i pågående utviklingsprosjekt.

2.6 Fusjon

Fusjonsprosessen kan påvirke læringsmiljøet for studentene. Fusjonsarbeid kan ta ressurser fra undervisningen, og informasjon og kommunikasjon mellom ansatte og studenter kan påvirkes av usikkerhet og høy arbeidsbelastning hos ansatte. LMU mener det er viktig at studentenes læringsmiljø ivaretas på en god måte i fusjonsprosessen.

2.7 Videreutvikling av kvalitetssikringssystemet

Det arbeides med et felles kvalitetssystem for fusjonspartnerne, og arbeidet for god kvalitetskultur må følges opp i alle ledd.

- Studentenes bidrag
  Studentene kan motiveres til å bidra til forbedring av kvaliteten på utdanning og læringsmiljø ved god opplæring av referansegrupper, og tydelig oppfølging av tiltak på institutt og fakultet.

- Utvikling av læringsmiljø i studieprogram
  Begrepet læringsmiljø har vært i fokus i 2015, og det har vært arbeidet med en å få en felles forståelse av læringsmiljøbegrepet. Utvikling av læringsmiljø i studieprogram har blitt etterspurt i kvalitetsmeldingen, er tydeliggjort i mandat for studieprogramledere, og er tema for prorektors dialogmøter med fakultetene i vårsemesteret.

- Utvidet læringsmiljøbegrep
  Begrepet læringsmiljø knyttes tettere til pedagogiske kontekster og utdanningskvalitet. Det

[5] Dooris, M. & Doherty, S. (2010). Healthy Universities: current activity and future directions--findings and reflections from a national-level qualitative research study. *Global Health Promotion*, *17*(3): 06–16.

[6] Jackson, M.L. & Weinstein, H. (1997). The Importance of Healthy Communities of Higher Education. *Journal of American College Health, 45* (6): 237-241.

anbefales at det blir et tettere samarbeid mellom læringsmiljøutvalget, utdanningsutvalget og forvaltningsutvalgene.

- Elektronisk avvikssystem for studenter

Et elektronisk avvikssystem for studenter ble opprettet ved NTNU i 2013 som et supplement til kvalitetssikringssystemet dersom evalueringer ikke blir gjennomført eller fulgt opp. Videreutvikling av det elektroniske avvikssystemet vil pågå i 2016, som et felles system for fusjonspartnerne å håndtere avviksmeldinger.

3. Råd til ledelsen ved NTNU fra LMU

1) LMU anbefaler at det tenkes helhetlig om læringsmiljø ved NTNU:

   - Ved at det bygges opp kompetanse for å skape gode formelle og uformelle læringsarenaer i campusutviklingen, og at det ses i sammenheng med utvikling og bruk av varierte undervisningsformer. Erfaringsdeling fra ulike nye læringsarenaer og prosjekter for innovative læringsformer må prioriteres.

   - Ved at det internasjonale aspektet inkluderes i den totale institusjonelle tilnærmingen til utvikling av et godt læringsmiljø.

.

   - *Ved at helsefremmende universitet* som konsept vurderes videre for å se på godt læringsmiljø i sammenheng med sunt og bærekraftig arbeidsmiljø, oppnå en overordnet oversikt for arbeid med læringsmiljø, og integrere helsefremming i pågående utviklingsprosjekt.

2) LMU anbefaler at det arbeides med å sikre at studentenes læringsmiljø ivaretas i fusjonsprosessen.

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 17/16

24.2.2015

Saksansvarlig: Ida Munkeby

Saksbehandlere: Anne-Beth Holte, Arve Johansen

N O T A T

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: HMS-årsrapport 2015

Tilråding:

Styret tar HMS-årsrapport for 2015 til etterretning. Styret ber rektor sørge for at det arbeides videre med satsingsområdene for 2016/2017.

Bakgrunn:

SAMMENDRAG OG SATSNINGSOMRÅDER

Fusjon
NTNUs styre vedtok 28. januar å fusjonere med Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), Høgskolen i Gjøvik (HiG) og Høgskolen i Ålesund (HiÅ). Det har i 2015 blitt jobbet spesielt med plan for samordning av arbeidsmiljøutvalg, vernelinje, bedriftshelsetjeneste og systematisk HMS-arbeid ved nye NTNU.

HMS-politikk
Revisjon av NTNUs «HMS-politikk» ble avsluttet ved årsskiftet 2014/2015. Det ble i rektoratsmøtet 11. november vedtatt at NTNUs HMS-politikk også skal gjelde for nye NTNU, fra 1. januar 2016.

Arbeidsmiljøundersøkelsen
Arbeidsmiljøundersøkelsen ble gjennomført i 2014, med 75,5 % deltakelse. Våren 2015 ble det gjennomført oppfølgingsmøter ved samtlige enheter. Det er utarbeidet en evalueringsrapport fra arbeidsmiljøundersøkelsen. Det har blitt brukt betydelige ressurser for å gi opplæring og veiledning samt til oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen.

Konflikthåndtering
I 2015 fikk flere enheter opplæring i konflikthåndtering, i tråd med NTNUs policy, parallelt med at det ble gjennomført åpne kurs. En av følgene ved økt fokus på opplæring i policy og konflikthåndtering ser ut til å

være at flere ber om bistand i håndtering av konfliktsaker, alternativt at flere saker avdekkes som følge av at ledere og ansatte får økt kunnskap. Det er en økning i innmeldte saker og det har vært flere relativt tunge konfliktsaker hvor HMS-avdelingen og Personalavdelingen har bistått.

Samarbeidsplaner
Det er igangsatt et arbeid for å etablere samarbeidsplaner mellom NTNUs ulike enheter og bedriftshelsetjenesten (HMS-avdelingen). Pr. i dag mangler NTNU dokumenterte planer for bruken av bedriftshelsetjenesten i virksomheten.

Beredskapsplan/varslingsliste
Det ble i 2015 gjennomført et større arbeid med revisjon av beredskapsplanen fra 2012. Alle fusjonspartnerne er nå inkludert i en felles varslingsliste og benytter samme beredskapstelefon. Det har også vært jobbet med å få på plass et styringssystem for informasjonssikkerhet, noe som er et krav i NTNUs tildelingsbrev.

Brannvern
Det er opprette en ny rolle som prosessleder innen brannvern. Dette gjør at brannvernleder kan prioritere overordnet, strategisk arbeid og fungere som brannteknisk rådgiver. Det har i 2015 vært et spesielt fokus på å få revidert og utarbeidet korrekte branntekniske tegninger. Det var 15 % færre avvik ved branntilsyn i 2015 enn det var i 2014. Det ble i 2015 inngått avtaler vedr. service og tilstandskontroll på sentralgassanlegg, gassvarslingsanlegg, brannvarslingsanlegg og slukkeanlegg.

Stoffkartotek, eksponeringsregister og farlig avfall
NTNU inngikk i 2015 ny kontrakt med EcoOnline som leverandør av digitalt stoffkartotek. Løsningen inkluderer også eksponeringsregister. Det ble i 2015 jobbet mye med å etablere en tydelig retningslinje for registrering i eksponeringsregister.

Det brukes stadig mer ressurser på deklarering og avhending av farlig avfall. NTNU er i henhold til forskrift om landtransport av farlig gods forpliktet til å ha en sikkerhetsrådgiver, og har inngått avtale med Sven Wiik AS om å ivareta denne funksjonen.

Inkluderende arbeidsliv (IA)
Ny IA-avtale trådte i kraft 1. juli 2014. Ved å inngå ny samarbeidsavtale forpliktet NTNU seg til å revidere eksisterende handlingsplan. Ny handlingsplan er nå utarbeidet gjennom samarbeid mellom IA-nettverket, tillitsvalgte, HMS-avdelingen og Personalavdelingen. Lokale handlingsplaner ble etablert ved fakultetene i 2015.

Sykefravær
Sykefraværet ved NTNU var i 2015 på 3,9 %, en svak økning i forhold til 2014. Sykefravær for menn og kvinner var henholdsvis 2,1 og 6,1 %.

HMS-avvik
Det ble i 2015 meldt totalt 839 HMS-avvik, en nedgang på 91 i forhold til 2014. Mange avvik gjelder bruk av kjemikalier, inneklima samt fall, stikk- og klemskader.

Miljø
En reisevaneundersøkelse gjennomført i april 2015 viser at andelen som kjører til jobb har sunket fra 36 til 22 %. Andelen som sykler har i samme periode økt fra 24 til 34 %. Antall flyreiser, bestilt gjennom rammeleverandør lå i 2015 på ca. 14 000. Energibruken ble i 2015 redusert med 17 % sammenlignet med 2010.

Forslag til satsningsområder for 2016/2017

Arbeidsmiljøutvikling

- Samordning av systematisk HMS-arbeid
    - Samordne ulike HMS-systemer og bedriftshelsetjeneste.
    - Sørge for at aktuelle ansatte får informasjon om og opplæring i HMS-retningslinjer og bruk av NTNUs HMS-systemer.

- Psykososialt arbeidsmiljø
    - Gjennomføre systematiske HMS-kartleggingsmøter for risikovurdering og tiltaksutvikling ved enhetene i 2016.
    - Planlegging og gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelse 2017.
    - Bistå i forbindelse med endringsprosesser.
    - Utvikle og etablere opplæring innen arbeidsmiljøutvikling og konfliktforebyggende arbeid.
    - Etablere en opplæringspakke for stipendiater med fokus på ergonomi og psykososialt arbeidsmiljø.

- Samarbeidsplaner
    - Etablere samarbeidsstrukturer mellom enheter på fakultetsnivå (fakultetene, Vitenskapsmuseet og Fellesadministrasjonen) og bedriftshelsetjenesten (HMS-avdelingen).

Informasjonssikkerhet

- Innføre styringssystem for informasjonssikkerhet; Virksomhetsprosesser samt system for avvikshåndtering og risikovurdering.

Miljø

- Etablere system slik at indikatorer på innkjøp, energi, avfall og transport kan brytes ned på enhetsnivå. Enhetene kan da se hvordan de ligger an og har dermed mulighet til å begynne å se på egne tiltak.

Vedlegg:
HMS-årsrapport 2015

HMS-ÅRSRAPPORT 2015

SAMMENDRAG

Fusjon

NTNUs styre vedtok 28. januar å fusjonere med Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), Høgskolen i Gjøvik (HiG) og Høgskolen i Ålesund (HiÅ). Det har i 2015 blitt jobbet spesielt med plan for samordning av arbeidsmiljøutvalg, vernelinje, bedriftshelsetjeneste og systematisk HMS-arbeid ved nye NTNU.

HMS-politikk

Revisjon av NTNUs «HMS-politikk» ble avsluttet ved årsskiftet 2014/2015. Det ble i rektoratsmøtet 11. november vedtatt at NTNUs HMS-politikk også skal gjelde for nye NTNU, fra 1. januar 2016.

Arbeidsmiljøundersøkelsen

Arbeidsmiljøundersøkelsen ble gjennomført i 2014, med 75,5 % deltakelse. Våren 2015 ble det gjennomført oppfølgingsmøter ved samtlige enheter. Det er utarbeidet en evalueringsrapport fra arbeidsmiljøundersøkelsen. Det har blitt brukt betydelige ressurser for å gi opplæring og veiledning samt til oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen.

Konflikthåndtering

I 2015 fikk flere enheter opplæring i konflikthåndtering, i tråd med NTNUs policy, parallelt med at det ble gjennomført åpne kurs. En av følgene ved økt fokus på opplæring i policy og konflikthåndtering ser ut til å være at flere ber om bistand i håndtering av konfliktsaker, alternativt at flere saker avdekkes som følge av at ledere og ansatte får økt kunnskap. Det er en økning i innmeldte saker og det har vært flere relativt tunge konfliktsaker hvor HMS-avdelingen og Personalavdelingen har bistått.

Samarbeidsplaner

Det er igangsatt et arbeid for å etablere samarbeidsplaner mellom NTNUs ulike enheter og bedriftshelsetjenesten (HMS-avdelingen). Pr. i dag mangler NTNU dokumenterte planer for bruken av bedriftshelsetjenesten i virksomheten.

Beredskapsplan/varslingsliste

Det ble i 2015 gjennomført et større arbeid med revisjon av beredskapsplanen fra 2012. Alle fusjonspartnerne er nå inkludert i en felles varslingsliste og benytter samme beredskapstelefon. Det har også vært jobbet med å få på plass et styringssystem for informasjonssikkerhet, noe som er et krav i NTNUs tildelingsbrev.

Brannvern

Det er opprette en ny rolle som prosessleder innen brannvern. Dette gjør at brannvernleder kan prioritere overordnet, strategisk arbeid og fungere som brannteknisk rådgiver. Det har i 2015 vært et spesielt fokus på å få revidert og utarbeidet korrekte branntekniske tegninger. Det var 15 % færre avvik ved branntilsyn i 2015 enn det var i 2014. Det ble i 2015 inngått avtaler vedr. service og tilstandskontroll på sentralgassanlegg, gassvarslingsanlegg, brannvarslingsanlegg og slukkeanlegg.

Stoffkartotek, eksponeringsregister og farlig avfall

NTNU inngikk i 2015 ny kontrakt med EcoOnline som leverandør av digitalt stoffkartotek. Løsningen inkluderer også eksponeringsregister. Det ble i 2015 jobbet mye med å etablere en tydelig retningslinje for registrering i eksponeringsregister.

Det brukes stadig mer ressurser på deklarering og avhending av farlig avfall. NTNU er i henhold til forskrift om landtransport av farlig gods forpliktet til å ha en sikkerhetsrådgiver, og har inngått avtale med Sven Wiik AS om å ivareta denne funksjonen.

Inkluderende arbeidsliv (IA)

Ny IA-avtale trådte i kraft 1. juli 2014. Ved å inngå ny samarbeidsavtale forpliktet NTNU seg til å revidere eksisterende handlingsplan. Ny handlingsplan er nå utarbeidet gjennom samarbeid mellom IA-nettverket, tillitsvalgte, HMS-avdelingen og Personalavdelingen. Lokale handlingsplaner ble etablert ved fakultetene i 2015.

Sykefravær

Sykefraværet ved NTNU var i 2015 på 3,9 %, en svak økning i forhold til 2014. Sykefravær for menn og kvinner var henholdsvis 2,1 og 6,1 %.

HMS-avvik

Det ble i 2015 meldt totalt 839 HMS-avvik, en nedgang på 91 i forhold til 2014. Mange avvik gjelder bruk av kjemikalier, inneklima samt fall, stikk- og klemskader.

Miljø

En reisevaneundersøkelse gjennomført i april 2015 viser at andelen som kjører til jobb har sunket fra 36 til 22 %. Andelen som sykler har i samme periode økt fra 24 til 34 %. Antall flyreiser, bestilt gjennom rammeleverandør lå i 2015 på ca. 14 000. Energibruken ble i 2015 redusert med 17 % sammenlignet med 2010.

FORSLAG TIL SATSNINGSOMRÅDER 2016/2017

Arbeidsmiljøutvikling

- Samordning av systematisk HMS-arbeid
    - Samordne ulike HMS-systemer og bedriftshelsetjeneste.
    - Sørge for at aktuelle ansatte får informasjon om og opplæring i HMS-retningslinjer og bruk av NTNUs HMS-systemer.

- Psykososialt arbeidsmiljø
    - Gjennomføre systematiske HMS-kartleggingsmøter for risikovurdering og tiltaksutvikling ved enhetene i 2016.
    - Planlegging og gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelse 2017.
    - Bistå i forbindelse med endringsprosesser.
    - Utvikle og etablere opplæring innen arbeidsmiljøutvikling og konfliktforebyggende arbeid.
    - Etablere en opplæringspakke for stipendiater med fokus på ergonomi og psykososialt arbeidsmiljø.

- Samarbeidsplaner
    - Etablere samarbeidsstrukturer mellom enheter på fakultetsnivå (fakultetene, Vitenskapsmuseet og Fellesadministrasjonen) og bedriftshelsetjenesten (HMS-avdelingen).

Informasjonssikkerhet

- Innføre styringssystem for informasjonssikkerhet; Virksomhetsprosesser samt system for avvikshåndtering og risikovurdering.

Miljø

- Etablere system slik at indikatorer på innkjøp, energi, avfall og transport kan brytes ned på enhetsnivå. Enhetene kan da se hvordan de ligger an og har dermed mulighet til å begynne å se på egne tiltak.

Innhold

1.0 Innledning ..... - 5 -
2.0 NTNUs systematiske HMS-arbeid ..... - 5 -
2.1 Fusjon – samordning av systematisk HMS-arbeid ..... - 5 -
2.2 HMS-systemet ..... - 7 -
2.3 Bedriftshelsetjenesten (BHT) ..... - 16 -
3.0 Inkluderende arbeidsliv (IA) ..... - 17 -
4.0 Sykefravær ..... - 18 -
4.1 Legemeldt sykefravær ..... - 18 -
4.2 H1-verdi ..... - 19 -
5.0 HMS-avvik ..... - 20 -
5.1 Vold og trusler ..... - 22 -
5.2 Personskader ..... - 22 -
5.3 Annet ..... - 22 -
6.0 HMS og studenter ..... - 23 -
7.0 Kurs/opplæring ..... - 25 -
8.0 Ivaretakelse av ytre miljø ..... - 26 -
9.0 Vedlegg 1: Miljørapport for NTNU 2015 ..... - 27 -

1.0 INNLEDNING

I denne rapporten beskrives NTNUs systematiske HMS-arbeid, med det fokus en har hatt fra sentral ledelse og administrasjon, i 2015. Det gis også en oversikt over tall som kan indikere virkningen av arbeidet.

Tall og opplysninger som presenteres, er innhentet fra Driftsavdelingen, Stab for eiendomsforvaltning, Økonomiavdelingen, Personalavdelingen og HMS-avdelingen. Informasjon om HMS-opplæring for studenter er hentet fra fakultetene og Vitenskapsmuseet.

2.0 NTNUS SYSTEMATISKE HMS-ARBEID

Helse- miljø og sikkerhetsarbeidet (HMS) ved NTNU skal foregå kontinuerlig og systematisk, som del av primæraktiviteten. Det skal foretas regelmessig kartlegging og risikovurdering innen HMS-området ved alle enheter. Kartlegging og risikovurdering danner grunnlag for utarbeidelse av handlingsplaner og tiltak som skal følges opp. Det skal legges til rette for at hver enkelt skal kunne medvirke og bidra med sin erfaring og kompetanse. Ledere på alle nivå i organisasjonen har ansvar for at det systematiske HMS-arbeidet iverksettes. Ansvaret kan ikke overføres til andre. Definerte oppgaver knyttet til ulike deler av HMS-arbeidet kan imidlertid delegeres til ansatte ved enheten. Leder skal da sørge for å få systematisk oppdatering. Verneombudene er de ansattes representanter og er samarbeidspartnere for ledelsen i HMS-arbeidet. Verneombudene skal ivareta de ansatte sine interesser i saker som angår HMS. Fakultetstillitsrepresentantene er studentenes representanter.

2.1 Fusjon – samordning av systematisk HMS-arbeid

NTNUs styre vedtok 28. januar at NTNU skulle fusjonere med Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), Høgskolen i Gjøvik (HiG) og Høgskolen i Ålesund (HiÅ). Fusjonen ble iverksatt 1. januar 2016.

Arbeidsmiljøloven krever en samordning av arbeidsmiljøutvalg, vernelinje og systematisk HMS-arbeid. NTNU skal fra 1.1.2016 ha et gjennomgående systematisk HMS-arbeid med overordnede føringer. I den forbindelse har det gjennom hele 2015 vært arbeidet med en samordning på HMS-området i arbeidsgruppen for HR – personaltjenester og HMS, en arbeidsgruppe nedsatt av fusjonsprosjektet. Representanter fra høgskolene, vernelinjen og tillitsvalgte har vært involvert i dette arbeidet.

Notat med foreslåtte løsninger ble i oktober behandlet av arbeidsmiljøutvalgene ved NTNU og høgskolene. Alle har gitt sin tilslutning til og støtter de foreslåtte løsningene. Endelig vedtak ble gjort i rektoratsmøte 11. november.

Samordning av systematisk HMS-arbeid ved NTNU, fra 1. januar 2016, er fremmet på følgende områder:

Organisering av arbeidsmiljøutvalg (AMU) og vernelinjen

NTNUs AMU vil fra 1. januar 2016 bli utvidet med to representanter fra tidl. HiST (arbeidsgiver og arbeidstaker), en fra tidl. HiG (arbeidstaker) og en representant fra tidl. HiÅ (arbeidsgiver). I tillegg vil det bli etablert lokale AMU i Gjøvik og Ålesund.

Verneområdene på nivå 2 og 3 består hos alle fusjonspartnerne. Det har blitt valgt lokale hovedverneombud for fakultetene ved tidl. HiST og et lokalt hovedverneombud ved både tidl. HiG og tidl. HiÅ. Alle lokale hovedverneombud er organisert under et felles hovedverneombud for hele NTNU. Hovedsammenslutningene oppnevnte 30. november 2015 Heidi Egseth som hovedverneombud for hele NTNU i perioden 1. januar 2016 - 31. mai 2017. I tillegg ble det pekt ut tre vara-hovedverneombud; Terje Gustavson (Trondheim), Odd Iversen (Gjøvik) og André Tranvåg (Ålesund).

Verneområdene i tidligere høgskoleadministrasjonen ved HiST er fordelt på eksisterende lokale hovedverneombud-områder i NTNUs fellesadministrasjonen.

Organisering av AMU og vernelinjen må fra 1. januar 2017 tilpasses NTNUs nye organisasjon.

Systematisk HMS-arbeid ved NTNU

NTNUs HMS-politikk, med nødvendige justeringer, legges til grunn i det nye NTNU. En arbeidsgruppe, bestående av representanter fra NTNU og HiST, har arbeidet med å tilpasse NTNUs HMS-politikk og retningslinjer, slik at de er dekkende for nye NTNUs behov. Arbeidsgruppen har hatt jevnlig kontakt med miljøet i Gjøvik og Ålesund samt vernelinjen. NTNUs digitale system for avvikshåndtering, risikovurdering, stoffkartotek og øvrige systemer videreføres.

Opplæring og informasjonsutveksling

Fra høsten 2015 har ansatte, med ansvar, roller og oppgaver i HMS-arbeidet hos fusjonspartnerne blitt invitert til å delta i NTNUs HMS-opplæring. Opplæringen har primært foregått i Trondheim.

Det legges til rette for at fusjonspartnerne kan delta i NTNUs sentrale HMS- og beredskapsforum og øvrige møtearenaer. Det oppmuntres til å etablere lokale HMS-utvalg ved fakultetene/avdelingene.

Det er gjennomført 11 opplæringsdager med fokus på lov og avtaleverk, sunne omstillingsprosesser og rolleforståelse. Arbeidet er gjennomført som et samarbeid mellom HMS-avdelingen, Personalavdelingen og representanter fra tidligere HiST. Det har blitt arrangert opplæringsdager både i Trondheim, Gjøvik og Ålesund. I tillegg til dette er det gitt lokal opplæring ved flere fakultet.

Bedriftshelsetjeneste

Alle ansatte ved NTNU skal ha et likeverdig tilbud når det gjelder bedriftshelsetjeneste. NTNU har intern bedriftshelsetjeneste (HMS-avdelingen). De tidligere høgskolene har hatt ekstern bedriftshelsetjeneste. Gjøvik og Ålesund vil av praktiske årsaker fortsette å ha en lokal løsning, både i 2016 og videre fremover. Tidligere HiST vil i overgangsåret 2016 videreføre ordningen med ekstern bedriftshelsetjeneste. Fra 2017 skal alle ansatte i Trondheim ha felles tilbud om bedriftshelsetjeneste. Fra 2017 må det inngås nye avtaler i Gjøvik og Ålesund.

I tillegg til arbeidet som har vært utført i arbeidsgruppen for HR – personaltjenester og HMS, har det også vært jobbet med beredskap:

Beredskapsarbeid ved NTNU

Fusjonsprosjektet satte ned arbeidsgruppen; «Sikkerhet og beredskap». Denne ble sammensatt av nøkkelpersonell fra samtlige fusjonspartnere. Hovedfokus fram til fusjonstidspunktet var å etablere et felles fundament for beredskapsplanen. I den forbindelse ble det utarbeidet et eget vedlegg til NTNUs sentrale beredskapsplan. Arbeidsgruppen har ellers gitt innspill til både funksjonsanalyse og framtidig organisering av sikkerhet- og beredskapsarbeidet. Gjennom arbeidsgruppen ble nøkkelpersonell ved enhetene godt kjent og det er lagt et solid fundament for å håndtere hendelser i den nye organisasjonen.

2.2 HMS-systemet

NTNUs HMS-system består av HMS-politikk, beredskapsplan, retningslinjer/wikisider på Innsida, digitalt stoffkartotek, digitalt avvikssystem, digitalt risikovurderingssystem og laboratorie- og verkstedhåndbok. Sammen danner dette grunnlaget for dokumentert systematisk HMS-arbeid ved NTNU. Det er forutsatt at HMS-systemet skal benyttes i hele NTNUs virksomhet, og at det skal kunne tilpasses aktuelle problemstillinger ved enhetene.

Fra og med 1. januar 2015 er sikkerhets- og beredskapsleder organisatorisk plassert hos HMS-avdelingen, noe som muliggjør enda tettere samarbeid i grenseflaten mellom HMS og beredskap/ security.

Arbeidsmiljøutvalg

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) deltar i planlegging og organisering av HMS-arbeidet, og følger utviklingen i saker som gjelder HMS ved NTNU. AMU består av fire representanter for arbeidsgiver og fire representanter for arbeidstaker. I tillegg har HMS-avdelingen to representanter og Studenttinget en representant, alle uten stemmerett. SINTEF og Studentsamskipnaden i Trondheim (SiT) har en observatør hver i AMU. Arbeidstakerrepresentantene har ivaretatt ledelse av AMU i 2015.

I 2015 har AMU hatt 8 møter, behandlet 31 saker og hatt 28 saker til orientering.

Etter at vedtaket om fusjon har AMU hatt orientering om status på hvert møte. AMU har også vært løpende orientert om, og gitt innspill til, samordningen av HMS-arbeid i det fusjonerte NTNU. AMU har ellers behandlet byggesaker og meldte HMS-avvik. AMU har fulgt oppfølgingen av arbeidsmiljøundersøkelsen, og har vært med i diskusjonen rundt evt. gjennomføring i 2016.

Det årlige AMU-seminaret ble holdt på Hovde gård på Brekstad, 10. og 11. februar. Seminaret hadde to tema; fusjonen og hva som blir AMUs rolle i denne prosessen. I tillegg var NTNUs policy og rutine for håndtering av trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter på agendaen. Her fikk AMU presentert erfaringer med praktisk bruk av rutinen fra et av våre fakulteter.

Sentralt HMS- og beredskapsforum

Sentralt HMS- og beredskapsforum ledes i fellesskap av HMS-sjef og sikkerhets- og beredskapsleder. Deltakere i forumet er HMS-koordinator/rådgiver fra alle fakulteter og enheter i Fellesadministrasjonen, brannvernleder, IT-sikkerhetsleder og representant fra byggsikring. HMS-avdelingen ivaretar sekretariatsfunksjonen.

Forumet har i 2015 hatt 5 møter. Tema som har vært diskutert er blant annet arbeidsmiljøundersøkelsen, fusjon, informasjonssikkerhet og beredskap.

Arbeidsmiljøundersøkelsen

Rektors forventninger til lederne foran arbeidsmiljøundersøkelsen i 2014 var at alle ansatte skulle oppfordres til å delta, verneombudene involveres, alle enheter skulle gjennomføre oppfølgingsmøter, og det skulle være dialog i lederlinja om oppfølging. Målet var å forbedre seg siden sist. 75,5 % av de ansatte deltok i arbeidsmiljøundersøkelsen, november 2014. Våren 2015 ble det gjennomført oppfølgingsmøter ved samtlige enheter. Begge deler var viktige forbedringer fra forrige undersøkelse i 2012.

Arbeidsmiljøundersøkelsen ble tatt opp i ledermøter ved fakultetene/avdelingene gjennom året, og arbeidsmiljø var et av temaene på rektors dialogmøter med fakultetene høsten 2015. Lederlinja ble oppfordret til å følge opp sine underliggende enheter. Lederne ble også oppfordret til å vurdere effekten av tiltakene etter en tid slik at man ved behov kunne korrigere tiltakene. Oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen har kommet noe i skyggen av fusjonen, men dialogmøtene viste at ledergruppene er bevisst viktigheten av god personalledelse og ivaretakelse av arbeidsmiljøet i den omstillingstiden vi er inne i.

Det ble bestemt at lederne v/ fakultetene og avdelingene selv skulle gjennomføre oppfølgingsmøtene ved sine enheter. Lederne fikk av den grunn opplæring i ARK-metodikken. En del benyttet mulighetene til å få lederstøtte fra ressursperson ved fakultet/fellesadministrasjon eller fra HMS-avdelingen.

Arbeidsmiljøundersøkelsen ble evaluert sommeren 2015[1] på grunnlag av tilbakemeldinger fra ledere og verneombud, innspill fra ressursgruppen, ledergrupper på fakultet/fellesadministrasjon, AMU og SESAM. Av de som besvarte FaktaARK II, mente 77 % av enhetene at undersøkelsen hadde fungert «bra/meget bra», mot 48 % i 2012. Forslag til forbedringer i spørreskjema, resultatrapport og oppfølgingsopplegg samt tilgang på ARK-data i virksomhetsstyring er omtalt i evalueringsrapport og tatt opp med ARK.

Rektor utsetter neste arbeidsmiljøundersøkelse til høsten 2017 når ny organisasjonsstruktur er på plass. Det legges opp til at enhetene gjennomfører systematiske HMS-kartleggingsmøter i 2016.

Policy mot trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter

I 2015 fikk flere enheter opplæring i konflikthåndtering, i tråd med NTNUs policy, parallelt med at det ble gjennomført åpne kurs. Lokalt tilpassede opplæringstiltak der ledere, verneombud og øvrige ansatte gis samtidig opplæring har best effekt, der opplæringen er tilpasset de ulike gruppenes behov.

En av følgene ved økt fokus på opplæring i policy og konflikthåndtering ser ut til å være at flere ber om bistand i håndtering av konfliktsaker, alternativt at flere saker avdekkes som følge av at ledere og ansatte får økt kunnskap. Det er en økning i innmeldte saker og det har vært flere relativt tunge

[1] For evalueringsrapport, se ePhorte 2014/13570.

konfliktsaker hvor HMS-avdelingen og Personalavdelingen har bistått. I tillegg har det vært et tjuetalls mindre omfattende saker, som har blitt håndtert med bistand i form av rådgivning over en kortere periode. Henvendelsene har i all hovedsak kommet fra ledere.

Flere enheter har jobbet med forebygging. Man har blitt jobbet parallelt med arbeidsmiljø og mål for arbeidet som skal utføres ved enheten. Tema har vært; etablere felles forståelse av suksesskriterier og risikoområder, styrke rolleklarhet og gjensidighet, m.m. Det har også blitt jobbet med lederopplæring, der innholdet er spesifikt rettet inn mot håndtering og utøvelse av ledelse for å hindre at uenighet eskalerer.

NTNUs policy mot trakassering, utilbørlig atferd og harde personkonflikter er knyttet direkte til personalledelse. NTNUs ledere må sette seg inn i denne. Det er behov for å tydeliggjøre skillet mellom varslingsrutinen og policy mot trakassering, utilbørlig adferd og harde personkonflikter. Det er påbegynt et arbeid som skal bidra til at dette skillet blir tydeligere. Arbeidet er planlagt ferdigstilt første kvartal 2016.

Samarbeidsplaner

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 13-2 og 13-3 krever at arbeidsgiver, i samarbeid med bedriftshelsetjenesten (HMS-avdelingen), skal utarbeide dokumentasjon på planer og årsrapporter for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten. Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) krever i tillegg at internkontroll skal utøves på alle nivå i virksomheten. Pr. i dag mangler NTNU dokumenterte planer for bruken av bedriftshelsetjenesten i virksomheten, og etterlever dermed ikke forskriftsmessige krav til systematikk og planmessighet.

En samarbeidsplan vil gjøre det mulig å jobbe mer forebyggende med HMS og skal bidra til å styrke det systematisk HMS-arbeid ved hele NTNU.

HMS-avdelingen har startet et arbeid for å kunne oppfylle de ovennevnte forskriftskrav. Første steg i dette arbeidet vil være et planleggingsmøte med fakulteter, Vitenskapsmuseet og enheter i Fellesadministrasjonen. Hver enhet vil få tildelt en egen kontaktperson hos HMS-avdelingen. HMS-avdelingen har vært i kontakt med to ulike miljøer for å kvalitetssikre den planlagte gjennomføringen.

HMS-avdelingen har som mål at innledende møter med de overnevnte enhetene skal avholdes løpet av 2016/2017.

Fysisk aktivitet i arbeidstiden

Ordningen med trening i arbeidstiden ble videreført i 2015. HMS-avdelingen har hatt som oppgave å utarbeide treningstilbud til ansatte ved NTNU. I 2015 har det, i samarbeid med SiT, ukentlig blitt gjennomført 3 treningstimer, både i vår- og høstsemesteret.

HMS-avdelingen har valgt å vektlegge gruppetrening med fokus på styrke. Bakgrunnen for dette valget er nasjonale anbefalinger for fysisk aktivitet. Jevnt over har det vært godt oppmøte og flere melder tilbake at det er positivt å kunne trene sammen med andre og møte ansatte fra flere ulike enheter ved NTNU.

I 2015 har bedriftsfysioterapeutene hatt fokus på stillesitting som helserisiko. Dette på grunn av at de nasjonale anbefalingene for fysisk aktivitet, som kom i 2014, er blitt utvidet med anbefalinger om å redusere stillesitting. Målet har vært å gjøre ansatte bevisste på hvor mye/lite de beveger seg i løpet av arbeidsdagen og motivere til mer generell bevegelse.

Ved behov vil treningstilbudet kunne utvides i 2016.

Beredskap

I løpet av året har det blitt håndtert en rekke hendelser i NTNUs beredskapsorganisasjon. Felles for alle situasjonene som ble håndtert er at ingen eskalerte videre etter at beredskapsapparatet ble koblet på. Situasjoner var eksempelvis personskader, dødsfall, trusler mot enkeltpersoner, infrastruktur og datakriminalitet. Videre var det en merkbar økning relatert til hendelser i utlandet, der både naturkatastrofer og terror førte til at NTNUs beredskap ble satt. Det ble også på anmodning gitt bistand til politiet.

Både sentral beredskapsgruppe og enkelte av fakultetenes lokale beredskapsgrupper har gjennomført beredskapsøvelser med virksomhetstilpasset scenario, etter risikobasert tilnærming. En gjennomgående målsetting for øvelser i 2015 har vært å øve enkeltpersoner med beredskapsansvar og skape trygghet i rolle. Samtlige øvelser er evaluert og det foreligger rapporter som oppsummerer læringsmomenter og videre fokus i beredskapsarbeidet.

Det ble i 2015 gjennomført et større arbeid med revisjon av beredskapsplanen fra 2012. Denne ble forenklet, og det ble utviklet egne rollebaserte tiltakskort for nøkkelpersonell i sentral beredskapsgruppe. Videre ble fusjonspartnerne inkludert i en felles varslingsliste. Samtlige enheter benytter nå samme beredskapstelefon. På generelt grunnlag er det innen feltet sikkerhet og beredskap stor økning i krav og oppgaver.

Informasjonssikkerhet

Ved flere deler av virksomheten har det blitt håndtert hendelser relatert til informasjon på avveie, eksempelvis; brukerkontoer, innloggingsinformasjon, personopplysninger, videoovervåkning og helsedata. Der det foreligger lovkrav er disse hendelsene også kommunisert til relevant tilsynsmyndighet. Det ble i løpet av året registrert en merkbar økning av slike hendelser. Det konkluderes med at det ikke skjer flere sikkerhetsbrudd enn før, men ansatte har blitt mer bevisst på informasjonssikkerhet.

Det har fra tidligere vært igangsatt arbeid med å møte kravet om få på plass et styringssystem etter anerkjente standarder, der ISO 27000-serien er rammeverket, jf. NTNUs tildelingsbrev, pkt. 4.7. Dette vil videreføres i tiden som kommer. Ut fra de krav som foreligger til et adekvat styringssystem er det en erkjennelse at dette vil ta tid og kreve mye oppmerksomhet i virksomheten. Innføringen vil i hovedsak være implementering av arbeidsflyt i linjen, etter NTNUs vedtatte politikk, retningslinjer og rutiner. Mye av arbeidet vil bestå i å sørge for bedre forankring og etterlevelse i organisasjonen. For de som produserer og forvalter NTNUs informasjon, både innen administrasjon og forskning må det som del av innføring av styringssystemet etableres bedre rutiner slik at en sikrer at føringene etterleves. Sentrale elementer vil være: opplæring, planarbeid, verdivurdering, ROS-analyser, tiltaksplaner, kontrollmekanismer og avvikssystem.

Det har også vært jobbet noe med informasjonssikkerhet i arbeidsgruppen «Sikkerhet og beredskap». Eksempelvis er relevante sikkerhetsdokumenter fra fusjonspartnerne innsamlet og det foreligger en god oversikt.

Brannvern

Prosjektet «smart brannvern» ble igangsatt i 2015. Prosjektet har jobbet med å finne smarte og effektive løsninger innen brannvernarbeidet. Det har blitt lagt ned en betydelig jobb i å finne en god måte for håndtering og lagring av branntekniskdokumentasjon.

Alle kontroller og oppgaver innen brannvern er kartlagt og beskrevet, og forbedringer og forenklinger er gjennomført. Det er pekt ut en prosessleder innen brannvern. Denne personen skal følge opp, og tilrettelegge for alle som har en rolle hvor de på en eller annen måte påvirker NTNUs arbeid med brannvern. Prosessleder er den som organiserer og utfører tilsyn sammen med Trondheim brann- og redningstjeneste samt foretar all saksbehandling av alle avvik avdekket på branntilsyn. Denne endringen gjør at brannvernleder kan prioritere overordnet strategisk arbeid og i større grad fungere som brannteknisk rådgiver.

Det har i 2015 vært fokus på revidering og utarbeidelse av korrekte branntekniske tegninger. Det er fortsatt enkelte egenkontroller som ikke utføres. Det vil framover også bli jobbet med entydig opplæring og oppfølging av alle som utfører egenkontroll samt sikre at det gjennomføres evakueringsøvelser fra alle NTNU sine bygg minimum en gang pr. år. Det har blitt lagt ned en god innsats i kartlegging av avvik som er gjentakende.

Det vil også i 2016 være fokus på revidering og utarbeidelse av korrekte branntekniske tegninger. Det jobbes mot tilnærmet null gjentakende avvik i 2016.

Det ble i 2015 foretatt 25 branntilsyn, fordelt på 56 bygg. Dette har resultert i totalt 92 avvik, en nedgang på ca. 15 % i forhold til 2014. Omlag 80 % av avvikene er lukket.

Strålevern

NTNUs strålevern ivaretas av en sentral strålevernkoordinator ved HMS-avdelingen og 29 lokale strålevernkoordinatorer fordelt på 24 institutt/enheter. Sentral strålevernkoordinator administrerer og vedlikeholder NTNUs systematiske arbeid med strålevern og er NTNUs kontaktperson mot Statens strålevern (NRPA). Lokale strålevernkoordinatorer ivaretar strålevernarbeidet ved egne enheter.

Årsrapport for 2014, utformet i henhold til de oppgitte krav til innhold, ble sendt til NRPA i mars 2015.

NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for arkeometri har videreført arbeidet med å få egen godkjenning for bruk av AMS Tandetron ioneakselerator. NRPA har mottatt utfyllende opplysninger, og er i ferd med å behandle søknaden om godkjenning.

Strålevernmatrisen arbeider med revisjon av NTNUs retningslinjer for strålevern, og i 2015 ble følgende retningslinjer publisert på innsida: Strålevern – elektronmikroskop. Det ble også arbeidet med en ny retningslinje for kunstig optiske strålekilder, samt vedlikehold av andre retningslinjer for strålevern.

Sentral strålevernkoordinator har foretatt rutinemessige kontaminasjonskontroller av strålekilder ved fire enheter, og bidratt med rådgiving i forhold til risikovurdering av ny strålekilde ved et institutt.

HMS-politikk

I forbindelse med revisjon av «HMS-håndboka» ble det, etter anbefaling fra arbeidsmiljøutvalget, besluttet å endre navn fra NTNUs «HMS-håndbok» til «HMS-politikk», da «HMS-håndbok» lett kan forveksles med NTNUs «lab.- og verkestedshåndbok» og er lite beskrivende for innholdet. Revisjonen ble avsluttet ved årsskiftet 2014/2015.

NTNUs HMS-politikk ble gjort tilgjengelig på Innsida i starten av 2015, og består av tre deler:

1. HMS - Politikk; beskriver mål og prinsipper for HMS-arbeidet.
2. HMS - Roller; beskriver hvordan ansvar, roller og oppgaver er fordelt.
3. HMS – Systematisk arbeid; beskriver det systematiske HMS-arbeidet.

Det ble i rektoratsmøte 11. november 2015 vedtatt at NTNUs HMS-politikk også skal gjelde for nye NTNU, fra 1. januar 2016

HMS-retningslinjer

HMS-retningslinjer er bestemmelser som skal følges ved NTNU. Disse er nå flyttet over til Innsida. Det meste er oversatt til engelsk. Det ble i 2015 fjernet en del utdatert materiale fra NTNUs HMS-sider på eksternweb. Spesielt gjaldt dette engelskspråklige sider. Deretter ble det etablert en ny HMS-side på eksternweb, som gir en lettfattelig oversikt over HMS-arbeidet ved NTNU.

HMS-avdelingen hadde i 2015 som mål å få på plass en ny «temaside», som kunne fungere som en oversiktsside over HMS-innhold på Innsida, inkludert pålogging til ulike HMS-systemer, som bl.a.; stoffkartotek, avvik og risikovurdering. Siden har imidlertid ikke kommet på plass da fusjonsarbeid har gjort at arbeidet ikke har kunnet prioriteres av webdesigner.

Digitalt stoffkartotek

NTNU benytter ECO Archive fra ECOonline som stoffkartotek. Ved årsslutt var det i overkant av 15 000 ulike stoffer, stoffblandinger og biologiske faktorer registrert i bruk i stoffkartoteket.

Det ble i 2015 brukt mye ressurser på utarbeidelse av kravspesifikasjon og gjennomføring av ny anskaffelse av digitalt stoffkartotek. SINTEF deltok i dette arbeidet. St. Olavs Hospital har rammeavtale på digitalt stoffkartotek gjennom HEMIT, men har blitt løpende orientert om arbeidet. NTNU inngikk 15.12.2015 ny kontrakt med EcoOnline. Kontrakten har en varighet på fire år, med mulighet til forlengelse med to pluss to år.

Det ble i 2015 arrangert to møter i NTNUs stoffkartotekmatrise. Stoffkartotekmatrisen er et brukerforum for informasjonsutveksling mellom systemadministratorer og miljøer som bruker stoffkartoteket.

Digitalt avvikssystem

Avvikssystemet er en modul i RiskManager. RiskManager inneholder også NTNUs digitale system for risikovurdering og en analysemodul som kan benyttes for å hente ut ulike rapporter.

Avvikssystemet kan konfigureres for å håndtere avviksbehandling innen flere, ulike områder. Pr. i dag er systemet satt opp for innmelding og håndtering av avvik innen følgende områder:

- Helse, miljø og sikkerhet (HMS)
- Tilsyn (brann)
- Helseforskning
- Utdanningskvalitet og læringsmiljø (bare for studenter)

Digitalt risikovurderingssystem

NTNU tok i oktober 2014 i bruk et digitalt system for risikovurdering. Risikovurdering er en modul i RiskManager (se også under kap. 2.1.14). Systemet kan benyttes av alle ansatte og studenter. Bruk av systemet forutsetter grunnleggende kunnskaper om risikovurdering som metode. I 2015 ble det registrert 672 risikovurderinger i RiskManager. De fleste risikovurderingene omhandler konkrete arbeidsprosesser og master-/prosjektoppgaver utført ved NTNU.

Digitalt feltkortsystem

I dag benyttes «feltkort» for å registrere personalia og kontaktinformasjon når studenter og ansatte deltar på feltarbeid, ekskursjoner, prosjekter, tokt, dykking, forflytter arbeidssted. etc. Feltkortene lagres lokalt hos enheten i form av papirskjema i en ringperm og/eller regneark.

Beredskapsøvelser og reelle hendelser har vist at NTNUs oversikt over studenter og ansatte på reise ikke er god nok. Det er utfordrende og tidkrevende å fremskaffe gode oversiktslister. I mangel av et sentralt system har flere fakulteter startet opp arbeid med å etablere egne, digitale løsninger i form av elektroniske skjema.

Utkast til en Sharepoint-løsning for reiseregistrering er utarbeidet av et fakultet. Det har blitt vurdert om denne kan tas i bruk av hele NTNU. Løsningen må imidlertid videreutvikles en del for at det skal være mulig. I tillegg er det nødvendig å utarbeide en politikk for reiser ved NTNU, som blant annet sier noe om når registrering i et slik system skal være påkrevd.

Digitalt romkortsystem

Romkort henger på/ved dør til rom med særlige farer. Romkortinformasjon er viktig av flere grunner;

- Romkort som henger på/ved dør gir rask informasjon om prosedyrer ved f.eks. vannlekkasje på rommet.
- Brannvesenet har behov for rask tilgang til bl.a. summerte mengder brannfarlig vare.

- Vi har i ulike situasjoner behov for navn og kontaktinformasjon til romansvarlige, f.eks. ved nedstenging av tekniske anlegg (vann, ventilasjon, strøm, etc.). Pr. i dag eksisterer ingen sentral oversikt over romsansvarlige, og varsel går til fakultetet, ikke direkte til romansvarlige på berørte rom.

Det er ulik praksis for hvordan informasjon fra romkort oppdateres og lagres ved enhetene. Kopi av romkort skal oppbevares i brannsentral eller hos bygningsansvarlig. Beredskapsøvelser og reelle hendelser, hvor det har vært behov for informasjon fra romkort, viser at det tar lang tid å få tak i nødvendig informasjon. Det har ved branntilsyn blitt påtalt at denne type informasjon må kunne presenteres mer effektivt. Brannvernleder ser behov for at NTNU utarbeider beredskapsrapporter som lister risikoobjekter i byggene.

I 2014 ble det gjort en foranalyse ved IT-avdelingen på behovet for digitale romkort. Foranalysen antyder et tidsbilde på å etablere en sentral løsning for romkort på <6mnd dersom dette løses i et eget verktøy/system og 2-3 år dersom dette løses i et framtidig system for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU). Videre arbeid er imidlertid stoppet på grunn av fusjon.

SINTEF har utviklet en egen databaseløsning for romkortinformasjon. NTNU vil tidlig i 2016 ha et møte med SINTEF for å vurdere løsningen.

Eksponeringsregister

Arbeidet med å ferdigstille NTNUs retningslinje for eksponeringsregister har pågått gjennom hele 2015. Retningslinjen for eksponeringsregister ble lagt ut i ferdig versjon samtidig med at ny avtale med EcoOnline som leverandør av stoffkartotek og registermodul ble inngått i desember 2015.

Registrering i Eco Exposure startet 01.01.2016. Registreringen vil ikke ha tilbakevirkende kraft. Registreringer som allerede eksisterer og er arkivert i NTNUs arkivsystem skal ikke overføres til Eco Exposure.

Avtrekksskap

Driftsavdelingen har register over alle NTNUs avtrekksskap og følger opp serviceavtale med eksternt firma om årlig teknisk kontroll. Kontroll av alle avtrekksskap ved NTNU ble utført i første halvår 2015. Servicerapport er sendt direkte til den enkelte instituttleder og evt. HMS-koordinator. Evt. avvik og bestilling av korrigerende tiltak blir behandlet av enheten. Egenkontroll av avtrekksskapene utføres av enheten, i henhold til NTNUs retningslinjer for kontroll av avtrekksskap.

Fusjonspartnerne er orientert om NTNUs retningslinjer og sikkerhetskrav knyttet til avtrekksskap. Det vurderes om avtrekksskap i laboratorier i Gjøvik, Ålesund, og tidl. HiST skal inngå i eksisterende serviceavtale.

En samlet oversikt over status på egenkontroller og evt. tiltak etter avvik er ikke etablert. Dette forutsetter at avvik med korrigerende tiltak registreres i felles sentral database (FDV-system). En app er tatt i bruk/testet til dette formålet i et begrenset område. Dette vil bli evaluert i 2016.

Farlig avfall

Deklarering og avhending av farlig avfall reguleres av et omfattende regelverk, og det har blitt brukt stadig større ressurser innen dette området. NTNU har rammeavtale med Norsk Gjenvinning AS om mottak av farlig avfall. Det ble i 2015 arrangert tre kurs i håndtering av farlig avfall, jf. kap. 5.0.

Farlig avfall er i de fleste tilfeller definert som «farlig gods» når det transporteres. I henhold til forskrift om landtransport av farlig gods, er NTNU forpliktet til å ha en sikkerhetsrådgiver. Sikkerhetsrådgiveren skal ha gyldig kompetansebevis for sikkerhetsrådgivere. Sikkerhetsrådgiverens oppgave er å bistå med rådgivning, opplæring og sørge for at bestemmelser for transport av farlig gods overholdes samt at ansatte får hensiktsmessig opplæring. NTNU inngikk 15.08.2015 avtale med Sven Wiik AS om å fungere som sikkerhetsrådgiver. Avtalen gjelder fram til 14.08.2016.

Statens strålevern og Miljødirektoratet etablerte i 2015 «avfallsdeklarering.no», en nettløsning hvor farlig avfall og radioaktivt avfall skal deklareres. Løsningen vil, etter hvert, erstatte den tidligere løsningen med deklarasjonsskjema i papirformat. Det er gjennomført opplæring i bruk av denne løsningen og aktuelle personer har fått tilgang til løsningen.

NTNUs retningslinje for avhending av risiko- og kjemikalieavfall vil i 2016 gjennomgå revisjon.

Sentralgassanlegg, gassvarslingsanlegg, brannvarslingsanlegg og slukkeanlegg

NTNU inngikk 01.04.2015 avtale med AGA om service og tilstandskontroll på NTNUs sentralgassanlegg. Avtalen omfatter samtlige sentralgassanlegg i NTNUs bygninger, inkludert anlegg eid av Sintef. Avtalen har en varighet på 2 år + opsjon på ytterlige 2 år. Første års service er nå gjennomført og rapporter er utarbeidet og oversendt iht. avtale.

NTNU inngikk 15.06.2015 avtale med Bravida om service og tilstandskontroll på NTNUs gassvarslingsanlegg. Avtalen har en varighet på 2 år + opsjon på ytterlige 2 år.

NTNU inngikk 09.06.2015 avtale med Fjeldseth om service og tilstandskontroll på NTNUs brannvarslingsanlegg, type Autronica. Avtalen har en varighet på 2 år + opsjon på ytterlige 2 år.

NTNU inngikk 10.06.2015 avtale med Sectech om service og tilstandskontroll på NTNUs brannvarslingsanlegg, type Eltek. Avtalen har en varighet på 2 år + opsjon på ytterlige 2 år.

Service og vedlikehold av Inergen slukkeanlegg inngår i avtalen med Sectech (se over).

Første års service er nå gjennomført og rapporter er utarbeidet og oversendt i henhold til avtale, både for sentralgassanlegg, gassvarslingsanlegg, brannvarslingsanlegg og slukkeanlegg.

E-læring

NTNU tok 17. desember i bruk Læringsportalen – NTNUs nye system til støtte for internopplæring. Læringsportalen åpner for at internopplæring ved NTNU kan tilbys som ekurs. Kursinnholdet er tilgjengelig digitalt slik at kursdeltakerne kan gjennomføre opplæringen hvor, når og hvor mange ganger det måtte passe. Personalavdelingen er eier av systemet. IT-avdeling er driftsleverandør. Prosjektet drives og ledes av IT-avdelingen med fusjonen som hovedfinansier.

Prosjektet fortsetter i første halvår 2016 med videreutviklingsoppgaver for Læringsportalen. Læringsportalen kan integreres med andre systemer, f.eks. adgangskontroll og Paga, noe som kan muliggjøre at man automatisk kan gi adgang til bestemte rom via adgangskort når opplæring er registrert som gjennomført, eller automatisk registrere gjennomført opplæring på den enkelte ansatte i Paga. Behovet for, og nytteverdien av, slike integrasjoner må vurderes.

2.3 Bedriftshelsetjenesten (BHT)

HMS-avdelingen ivaretar funksjonen som bedriftshelsetjeneste ved NTNU. HMS-avdelingen søkte i 2015 om ny godkjenning som bedriftshelsetjeneste. Ny godkjenning ble gitt av Arbeidstilsynet i desember 2015.

I tillegg til rådgivning og veiledning som gis i forbindelse med daglige henvendelser fra ansatte, ledere og verneombud har bedriftshelsetjenesten bistått ledere og/eller ansatte ved NTNU med følgende i 2015:

- Risikovurderinger
- HMS-runder
- Oppfølging av diverse avvik
- Yrkeshygieniske kartlegginger og målinger
- Planlegging av nye arbeidsplasser, forbedring- og endring av eksisterende arbeidsplasser, samt innkjøp av nytt utstyr
- Tilrettelegging, utprøving/oppfølging av diverse utstyr
- Trening i arbeidstiden
- Behandling av søknader om nærparkering på grunn av helseplager
- Deltagelse i dialogmøte 1 og 2, ved behov, møter med NAV, fastlege og arbeidsgiver
- Deltagelse i IA-mikronettverk og Team NTNU
- Arbeidstrening
- Arbeidsmiljøundersøkelsen
- Tiltaksplan for rus
- Målrettede helseundersøkelser, vaksinering og oppfølging av ansatte med helseplager etter påvisning av soppsporer og eksponering for kjemikalielukt
- Smittevernsarbeid; veiledning i forbindelse med legionella, kusma og vannkopper. Bistand til Trondheim kommune med vaksinering i forbindelse med kusmautbrudd.
- Organisering og administrasjon av HMS-opplæring og opplæring i forbindelse med fusjon.
- Anskaffelsesprosesser

HMS-avdelingen registrerer at det virker å være en overvekt av utfordringer innen ergonomi og psykososialt arbeidsmiljø blant stipendiater.

Personalavdelingen og HMS-avdelingen hadde som mål å utarbeide en ruspolitikk i 2015. Arbeidet er utsatt på grunn av fusjon.

3.0 INKLUDERENDE ARBEIDSLIV (IA)

4. mars 2014 underskrev regjeringen og hovedorganisasjonene ny IA-avtale. Avtalen trådte i kraft 1. juli 2014. NTNU har som følge av dette inngått ny samarbeidsavtale mellom NTNU, NAV og fagforeningene. Denne er gjeldende ut 2018. I den nye IA-avtalen er sanksjonene fra NAV fjernet, og kravene til oppfølging forenklet, i forhold til den forrige samarbeidsavtalen.

Ved å inngå ny samarbeidsavtale forpliktet NTNU seg til å revidere eksisterende handlingsplan. Ny handlingsplan er nå utarbeidet gjennom samarbeid mellom IA-nettverket, tillitsvalgte, HMS-avdelingen og Personalavdelingen. Lokale handlingsplaner ble etablert ved fakultetene i 2015.

Det gjøres fortsatt et godt IA-arbeid og NTNU kan vise til et lavt sykefravær. Målet for kommende periode er at sykefraværet ikke skal overstige 3,3 prosent. Det skal fortsatt vektlegges systematisk og godt HMS-arbeid for å oppnå dette målet. I tillegg er det ønskelig å ha større fokus på arbeidsevnen enn arbeidstid, ved graderte sykmeldinger.

Den nye IA-avtalen krever en forsterket innsats for personer med nedsatt funksjonsevne, og dette har NTNU også tatt høyde for i handlingsplanen. Det er ønskelig å inngå samarbeid med Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) om en trainee-ordning for unge arbeidstakere. For å hindre utstøting av eksisterende ansatte vil NTNU også se på muligheten for å opprette arbeidsutprøvingsplasser mellom enhetene. Samarbeidet med NAV om tiltaksplasser videreføres.

For å nå delmålet om at flest mulig kan stå i jobb til de er 70 år, er det tatt inn i handlingsplanen at seniorpolitikken ved NTNU skal revideres. Samarbeidet med NAV og Statens Pensjonskasse videreføres for å finne ordninger som gjør at ansatte kan stå lengst mulig i jobb.

Konkrete og praktiske IA-tiltak som har vært vellykket:

- Fleksibilitet i arbeidstid og endring i arbeidsoppgaver.
- Hospitering og arbeidsutprøving internt ved NTNU.
- Bruk av lønnstilskudd fra NAV for å tilby arbeidspraksis for personer som av ulike grunner har falt ut av yrkeslivet.
- Psykologfaglig og ergonomisk rådgivning.

Det pekes på at det er særlig viktig å ha fokus på det psykososiale arbeidsmiljøet for stipendiater, utenlandske ansatte og midlertidig ansatte.

4.0 SYKEFRAVÆR

4.1 Legemeldt sykefravær

Legemeldt sykefravær brukes som en indikator på hvordan NTNU lykkes i IA-arbeidet. Gjennomsnittlig sykefravær er lavt sett i forhold til gjennomsnittlig sykefravær i undervisningssektoren, statlig forvaltning og landet for øvrig, jf. tabell 1. Kvinner har gjennomsnittlig et noe høyere sykefravær enn menn, noe som også gjelder landet for øvrig.

Arbeidsgiver- og Arbeidstakerregisteret (AA-registeret) ble i 2015 erstattet av A-ordningen. Den nye A-ordningen medfører en omlegging i registrering av faktisk arbeidstid. Problemer med datagrunnlaget gjør at sykefraværstall for 2015 pr. dags dato ikke er tilgjengelig i NAV sin database. Sykefraværsstatistikk for 2015 er av den grunn hentet fra lønns- og personalsystemet Paga. Øvrige data er hentet fra NAV sin database, jf. tabell 1.

	Menn NTNU	**Kvinner NTNU**	**Totalt NTNU**	***Undervisnings-sektor***	***Statlig forvaltning***	***Hele landet***
2011	2,0	5,4	3,4	*5,6*	*5,4*	*5,8*
2012	1,8	5,5	3,4	*5,6*	*5,3*	*5,5*
2013	1,7	5,6	3,4	*5,5*	*5,2*	*5,5*
2014	1,8	5,7	3,5	*5,5*	*5,1*	*5,4*
2015	2,1	6,1	3,9	*	*	*

TABELL 1: LEGEMELDT SYKEFRAVÆR, TAPTE DAGSVERK I PROSENT.

Egenmeldt sykefravær (tapte dagsverk) lå i 2015 på 0,8 %. Tallene for menn og kvinner var på henholdsvis 0,6 og 1,1 %.

Sykefraværet varierer noe mellom de ulike enhetene, jf. figur 1. Det er ikke mulig å bryte ned sykefraværstall for 2015 på fakultetsnivå grunnet begrensninger i Paga.

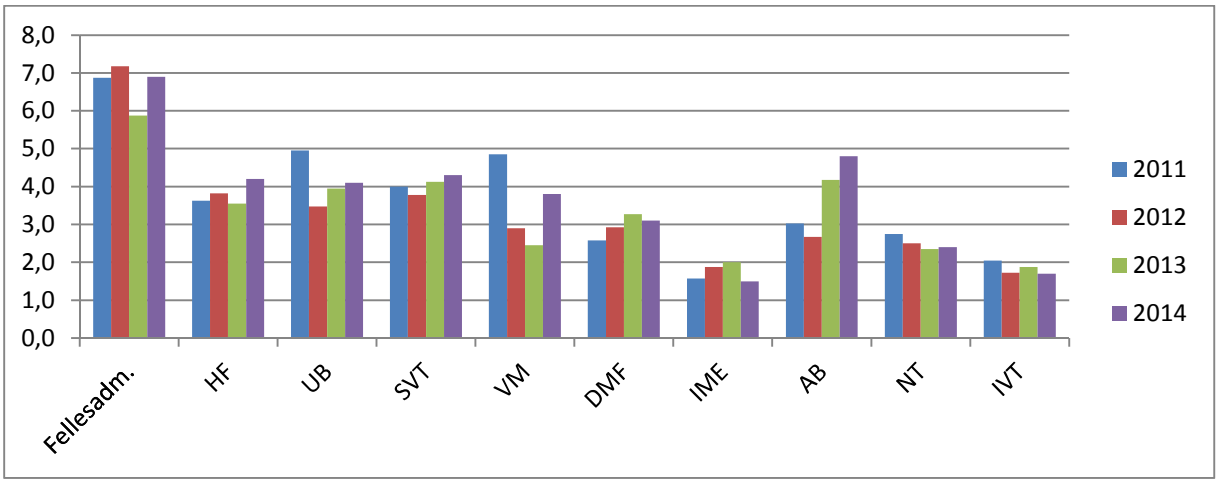

FIGUR 1: LEGEMELDT SYKEFRAVÆR VED DE ULIKE ENHETENE, TAPTE DAGSVERK I PROSENT.

4.2 H1-verdi

H1-verdien angir antall personskader som har medført fravær pr. 1 million arbeidstimer. Antall fraværsskader har ikke vært mulig å hente ut fra Paga. Det har heller ikke vært mulig å få oversikt over fraværsskader fra NAV. Det er i 2015 kun registrert en personskade i NTNUs avvikssystem, som vi med sikkerhet kan si har medført fravær. En må regne med at det har vært flere enn én personskade som har medført fravær i 2015. På grunn av den store usikkerheten, har vi valgt å ikke oppgi noen H1-verdi for 2015.

5.0 HMS-AVVIK

HMS-avdelingen rapporterer tertialvis fra NTNUs avvikssystem til AMU. I 2015 ble det totalt registrert totalt 839 HMS-avvik. 747 HMS-avvik er registrert i NTNUs avvikssystem. Avvik i forbindelse med branntilsyn registreres nå system for Forvaltning, Drift og Vedlikehold (Lydia). Årsaken til dette er at det forenkler arbeidet med oppfølging av slike avvik i etterkant. I 2015 var det 92 avvik i forbindelse med branntilsyn, jf. figur 3.

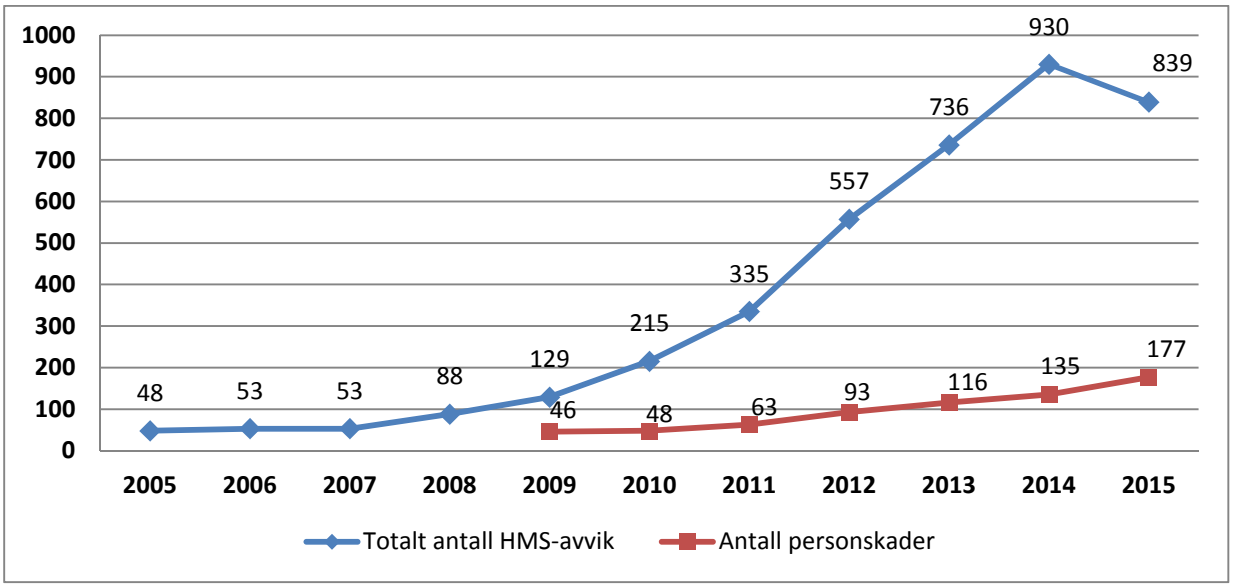

FIGUR 2: ANTALL MELDTE HMS-AVVIK OG PERSONSKADER PR. ÅR.

For første gang siden innføringen av det digitale avvikssystemet ser vi en nedgang i antall meldte HMS-avvik. Det er grunn til å anta av NTNU fortsatt sliter med underrapportering. En del fakulteter har påfallende få meldte HMS-avvik, jf. figur 4. Antall meldte personskader har økt, jf. figur 2. Se også kap. 5.2. Økningen kan skyldes større fokus på akkurat denne typen HMS-avvik og at avvik i denne kategorien oftere blir meldt enn andre HMS-avvik. Økningen kan også skyldes at NTNU i første halvdel av 2014 tok i bruk et digital skademodul, der skjema til Arbeidstilsynet, NAV, m.fl. kan fylles ut. Skademodulen er en modul i samme løsning som avvikssystemet. Dette gjør det mulig å knytte skademelding og melding om HMS-avvik sammen.

Det er en merkbar nedgang i avvik knyttet til brannalarm/gassalarm og sperring av rømningsveier i kategorien «Brann/branntilløp», jf. figur 3. Årsaken kan være enten at det er en underrapportering av denne type HMS-avvik, eller at vi begynner å se positive resultater av det systematiske brannvernarbeidet. Det kan også være en kombinasjon av disse to årsakene.

En avdeling, som tidligere har meldt mange avvik på fysisk arbeidsmiljø, har fått nye lokaler, noe som kan være en forklaring på nedgang i kategorien «Bygg/teknisk/materiell», jf. figur 3.

En av våre avdelinger gjennomførte internrevisjoner i 2014, og både avvik og forbedringspunkter som kom fram etter revisjonen ble lagt inn i HMS-avvikssystemet som avvik i kategorien «HMS-runde». Avdelingen har ikke gjennomført HMS-internrevisjoner i 2015, noe som kan være en forklaring på nedgang i denne kategorien.

Tallene er små, så det er vanskelig å si noe eksakt, men det er grunn til å følge videre utvikling.

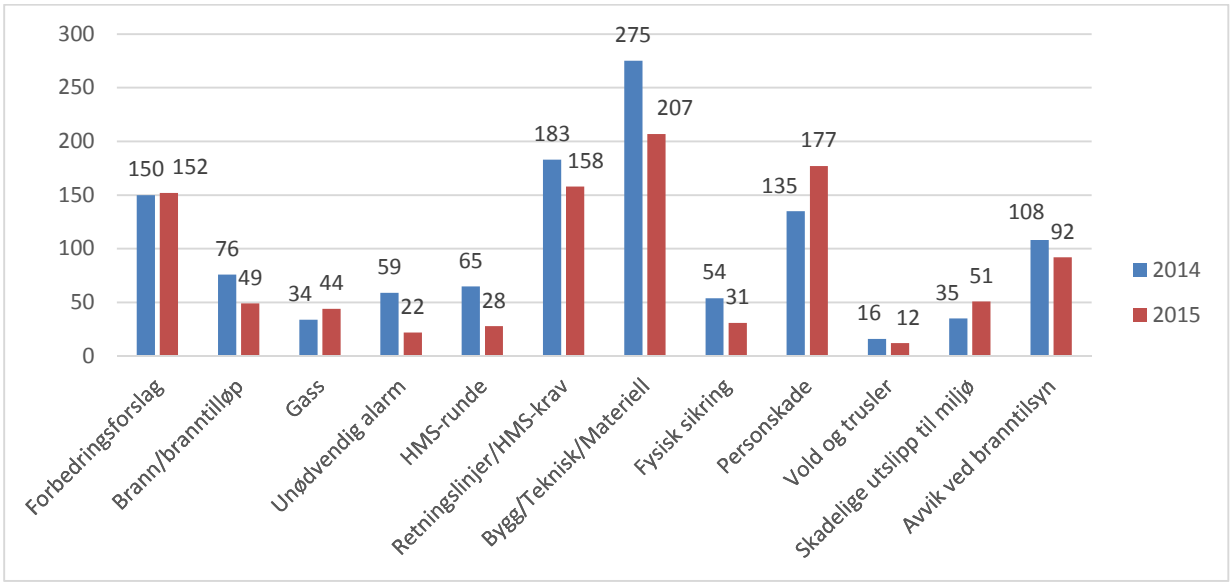

FIGUR 3: ANTALL MELDTE HMS-AVVIK, FORDELT PÅ AVVIKSOMRÅDER[2].

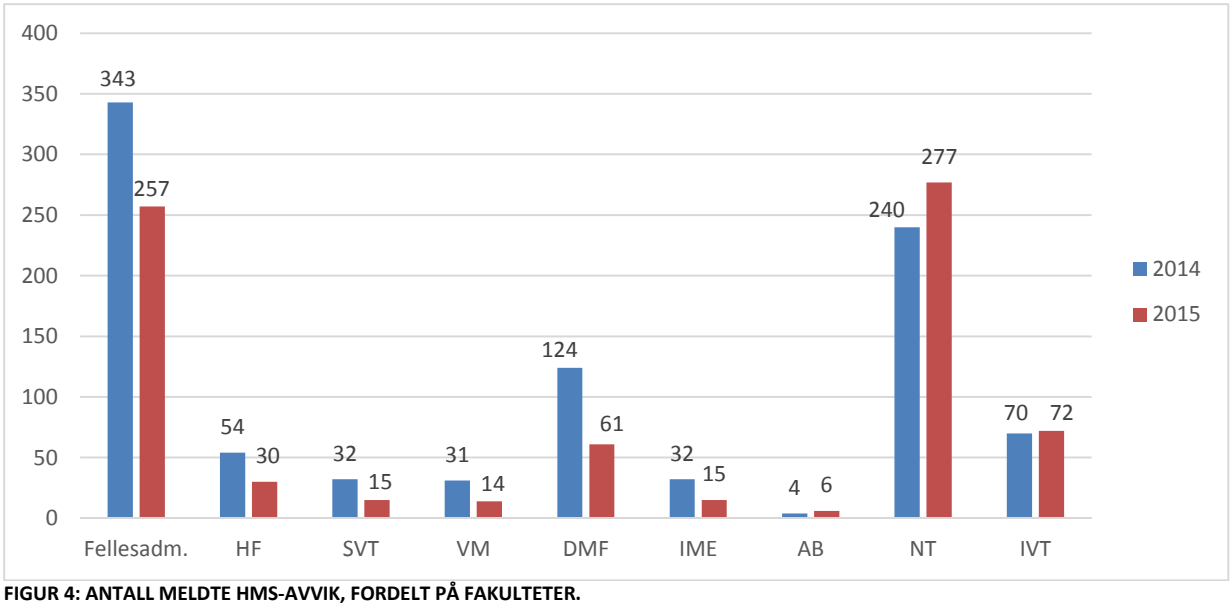

FIGUR 4: ANTALL MELDTE HMS-AVVIK, FORDELT PÅ FAKULTETER.

Det fakultetet med størst merkbar nedgang er Det medisinske fakultet (DMF), jf. figur 4. De har selv observert dette, og har hatt det som sak på fakultetsstyremøtet i august 2015. Dette har også vært tema i lokalt HMS-forum. En årsak til nedgangen kan være at det er gjennomført forebyggende tiltak som virker.

Svært alvorlig/kritisk

14 avvik kategoriseres som svært alvorlig/kritisk. 13 av disse er lukket.

[2] Merk at samme avvik kan ligge under flere områder.

9 av avvikene gjelder personskader, hvorav 7 gjelder oppkast eller besvimelser i forbindelse med laboratoriearbeid. Disse avvikene antas å ha flere årsaker. En rekke tiltak er iverksatt, blant annet nye arbeidsrutiner og fast måling av organiske kjemikaliedamper. Avvikene er lukket.

Øvrige avvik gjelder blant annet dannelse av uønskede stoffer i forbindelse med laboratoriearbeid, eksplosjon i et avtrekksskap, bortfall av kritisk kjølevann, røykdannelse og en trafikkulykke (utenfor arbeidstid).

Alvorlig
134 avvik kategoriseres som alvorlig. 120 av disse er lukket.

Blant disse avvikene er det flere avvik som gjelder bruk av kjemikalier, dører som ikke lar seg åpne eller lukke, fall, stikk- og klemskader.

Mindre alvorlig
509 avvik kategoriseres som mindre alvorlig. 484 av disse er lukket.

Blant disse avvikene er det flere avvik som gjelder bruk av kjemikalier, inneklima samt fall, stikk- og klemskader.

90 avvik er ikke kategorisert.

5.1 Vold og trusler
Det er meldt 12 avvik innen området «Vold og trusler». 10 av disse er lukket.

3 avvik omhandler direkte trusler. 3 avvik omhandler uakseptabel oppførsel hos ansatte. 2 avvik omhandler en person som skal ha opptrådt uakseptabelt flere ganger. Vedkommende har tidligere blitt ilagt besøksforbud. En vurderer ny begjæring om besøksforbud. Disse to avvikene er ikke ferdig behandlet. De øvrige avvikene omhandler uvedkommende i Industribygget og uakseptabel oppførsel hos studenter.

5.2 Personskader
Det er meldt totalt 177 avvik innen området «Personskader», en økning på 42 i forhold til i 2015. 151 av disse er lukket. 9 av avvikene er kategorisert som «Svært alvorlig/kritisk».

2 avvik omfatter studenter som har skadet seg med elektrisk sag, 3 avvik omhandler ansatte som har blitt utsatt for elektrisk støt. Blant de øvrige avvikene er det flere avvik som gjelder bruk av kjemikalier, fall, stikk-, skjær- og klemskader.

5.3 Annet
15 avvik gjelder kjemikalielukt i en bygning driftet av NTNU. To av disse er fortsatt til behandling, resten er lukket. Det har blitt gjennomført flere tiltak, inkl. målinger. Resultatene fra gjennomførte målinger er langt under gjeldende grenseverdier. Bygget er fremdeles under utredning med tanke på luktproblematikk. Bedriftshelsetjenesten følger med i saken.

6.0 HMS OG STUDENTER

Fakultetene har selv hovedansvar for HMS-opplæring av studenter. Opplæringen varierer noe mellom fakultetene.

Ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT) arrangeres sikkerhetskurs for førsteårsstudenter. Kurset er definert som et emne (HMS0001). Kurset er en forutsetning for tilgang til utvalgte kurs/laber. NT har også obligatorisk HMS-kurs for masterstudenter. Dette kurset er også definert som et emne (HMS0003). I tillegg stiller NT krav om risikovurdering av master-prosjekt. Instituttene kjører egne HMS-introkurs og spesifikk HMS-opplæring knyttet til kurs og fag.

Ved Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (IVT) skal alle nye studenter og studenter som skal inn i laboratorier eller verksted ha gjennomført et grunnleggende HMS-kurs. Før studentene får tilgang til lab./verksted skal de ha fått lokal sikkerhetsopplæring. Det gjennomføres også opplæring på den enkelte maskin. Ved Institutt for energi- og prosessteknikk (EPT) er risikovurdering en integrert del av undervisningsopplegget. Institutt for bygg, anlegg og transport (BAT) har integrert HMS i alle relevante fag, fra «Bygg- og miljøteknikk 1» i 1. semester. Alle masteroppgaver ved BAT har en obligatorisk HMS-del. BAT har også etablert et nytt emne; «Sikkerhetsstyring i bygg og anlegg».

Ved Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk (IME) deltar alle førsteårsstudenter på obligatoriske kurs i brann, sikkerhet og førstehjelp. Det gis egen opplæring for studenter på institutter med lab.-arbeid. Institutt for elektronikk og telekommunikasjon (IET) har egen HMS-forelesning for førsteårsstudenter. Studenter som skal jobbe med klasse 4-lasere skal gjennomgå eget brukerkurs. I faget elektrooptikk gis eget sikkerhetskurs. Studenter som skal jobbe med hydrogenfluorid skal delta på obligatorisk sikkerhetskurs. På elektronikklaber gis det praktisk opplæring i lodding og sikker bruk av svakstrømelektrisk utstyr. Alle masteroppgaver skal risikovurderes.

Ved Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB) ble det i 2014 gjennomført kurs i HMS-arbeid for alle nye studenter som ble tatt opp på 5-årig master i arkitektur. Ingen studenter får tilgang til verksted før sikkerhetskurs er gjennomført. På Kunstakademiet kjører de ansvarlige teknikerne obligatoriske kurs for alle studenter. Ingen får tilgang til verksteder før dette er gjennomført.

Ved NTNU Vitenskapsmuseet (VM) gjennomføres obligatorisk HMS-forelesning for masterstudenter (evt. bachelor) i arkeologi og kulturhistorie. Masterstudenter i arkeologi og kulturhistorie er pålagt gjennomføring av førstehjelpskurs. Masterstudenter i biologi følger HMS-opplæring ved NT, men de som har arbeidsplass hos VM og benytter lab. får ekstra opplæring ved VM. Studentene får tilbud om førstehjelpskurs.

Ved Det medisinske fakultet (DMF) gjennomføres obligatorisk HMS-opplæring for nye studenter (bachelorprogram, 2-årige masterprogram og profesjonsstudiet i medisin). Opplæringen må være gjennomført og studentene må bestå fire kunnskapstester.

Ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse (SVT) gjennomføres kurs i førstehjelp og brannvern for frivillige beredskapsstudenter ved Indøk. Ved Geografisk institutt gjennomføres egne feltkurs. Studenter ved Psykologisk institutt mottar egen opplæring i bruk av farlige kjemikalier.

Ved Det humanistiske fakultet (HF) er det ingen felles HMS-opplæring for studenter, kun instrukser for bruk av rom og utstyr.

7.0 KURS/OPPLÆRING

Grunnleggende HMS-opplæring

- HMS-plattform (4 kurs)
- Temadag for vernelinjen og HMS-koordinatorer (1 kurs)
- Bruk av digitalt system for risikovurdering (4 kurs)
- Grunnleggende førstehjelp (norsk og engelsk) (3 kurs)

Yrkeshygiene/stoffkartotek

- HMS i laboratorier og verksted (1 kurs)
- Bruk av personlig verneutstyr (1 kurs)
- Flussyrekurs (1 kurs)
- Sikker håndtering av gass (2 kurs)
- Håndtering av farlig avfall (3 kurs)

Strålevern

- Innføringskurs i strålevern (2 kurs)
- Bruk av kapslede radioaktive kilder og røntgenapparat (1 kurs)
- Bruk av åpne radioaktive kilder (1 kurs)
- Bruk av laser (1 kurs)

Ergonomi

- Internundervisning i ergonomi, av ulik varighet (26 kurs)

Organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø

- Psykososialt arbeidsmiljø (3 kurs)
- Psykososiale faktorer i arbeidslivet (1 kurs)
- Håndtering av konflikter (2 kurs)
- Fordyping i konflikthåndtering (1 kurs)
- Praktisk omstilling, i forbindelse med fusjon (Trondheim, Ålesund, Gjøvik) (11 kurs)

I overgangen 2014-2015 har det for øvrig blitt brukt mye ressurser på å lære opp ledere, verneombud og andre ressurspersoner som skulle bistå i den lokale oppfølgingen av arbeidsmiljøundersøkelsen 2014. Totalt har det blitt holdt et trettitalls kurs og seminarer ved ulike enheter, med varighet fra en halv dag til to dager. Det har også blitt gitt opplæring innen arbeidsmiljøutvikling, strategiutvikling, lederutvikling, konflikthåndtering/policy og håndtering av truende situasjoner.

8.0 IVARETAKELSE AV YTRE MILJØ

NTNU ga i 2014 ut den første utgaven av en helhetlig miljørapport for universitetet. Rapporten var en gjennomgang av arbeidet for å redusere miljøbelastningen på det ytre miljø som en integrert del av helse, miljø og sikkerhetsarbeidet, og resultatene ble rapportert som en del av den årlige HMS-rapporteringen. Miljørapporten for 2015 vil være en naturlig videreføring og oppdatering av fjorårets miljørapport. Miljørapport for 2015 er vedlagt i sin helhet, se kap. 9.0.

2015 blir på mange måter et spesielt år for NTNU da det 1.1.2016 skal reorganiseres og fusjoneres med Høgskolene i Sør-Trøndelag, Gjøvik og Ålesund. Dette kan gi både positive og negative konsekvenser for miljøet, og det vurderes en revidering av mål og tiltak i 2016. Det vurderes også å gjennomføre en oppdatering av klimaregnskapet for hele virksomheten – inkludert de tidligere høgskolene – for å ha startgrunnlag å arbeide ut i fra.

For 2015 finner vi flere positive utviklinger i miljøarbeidet ved NTNU. Mest gledelig er kanskje den betydelige nedgangen i ansattes bilbruk til og fra jobb, fra 36 til 22 prosent i perioden 2013 til 2015. Tiltaket på bedre fasiliteter for sykkel kombinert med parkeringsavgifter for bil har altså vist seg å fungere bra. Spesielt gledelig er det at det er sykkelbruk som overtar det meste av bilbruken, med en økning fra 24 til 34 % i samme periode. Det er også positivt at energibruken fortsetter nedgangen. I 2015 har man redusert energibruken med 17 % sammenlignet med 2010, og er på god vei til å nå målsetningen om 20 % nedgang innen 2020. Dette samtidig som man har en økning i antall brukere. På den negative siden må vi trekke frem flyreiser. I 2015 er antall flyreiser – innenlands og utenlands – på hele 14 000.

9.0 VEDLEGG 1: MILJØRAPPORT FOR NTNU 2015

Innledning

NTNU har store ambisjoner. I vår strategi «Kunnskap for en bedre verden» sier vi at NTNU skal legge premisser for kunnskapsutviklingen og skape verdier – økonomisk, kulturelt og sosialt. Vi skal utnytte vår teknisk-naturvitenskapelige hovedprofil, faglige bredde og tverrfaglige kompetanse til å møte de store, sammensatte utfordringene Norge og verdenssamfunnet står overfor. Miljø og bærekraft er en naturlig del av dette. NTNU har internasjonalt anerkjente forskningsmiljøer som jobber med disse problemstillingene. Blant de fire vedtatte tematiske satsningsområdene i tiårsperioden 2014-2023 finner vi temaet Bærekraft, noe som viser det tydelige fokuset NTNU ønsker å ha på dette området.

I 2012 vedtok NTNU en miljøambisjon med 15 mål som gjelder fram mot 2020. I miljøambisjonen er det slått fast at NTNU skal være et foregangsuniversitet som benytter kunnskap fra forskningen i egen praksis for å sikre en gjennomgående miljøforsvarlig virksomhet. NTNU har ikke mål ut over 2020, men i NTNU2060 – Visjoner for campusutvikling er det trukket opp noen hovedlinjer, bl.a. at NTNU i 2060 skal ha en bygningsmasse som samlet er på nullenerginivå. For å tydeliggjøre våre ambisjoner og hente kunnskap fra andre, har NTNU i løpet av 2014 blitt medlem både av The International Sustainable Campus Network (ISCN) og Nordic Sustainable Campus Network (NSCN). NTNU samarbeider også med Norsk klimastiftelse om magasinet 2°C - Status fra klimavitenskapen og energiomstillingen, og er også med i initiativ for etisk handel (IEH).

Til tross for høyt fokus, gjenstår mye av den faktiske jobben i å redusere klimagassutslippene. Klimaregnskapet utviklet for NTNU viser et totalt klimafotavtrykk av virksomheten på 92 kt CO2e for år 2009, 98 kt CO2e for år 2012 og nær 100 kt CO2e. for år 2013. Dette er en utvikling det er ønskelig å snu. Miljørapporten er et bidrag for å engasjere ansatte, studenter og verden rundt oss – for å nå målene og utvikle dem videre må alle bidra. Vi må være bevisst vår rolle og den teknisk-naturvitenskapelige profilen til NTNU gir både forventinger og muligheter til at NTNU skal kunne ha en ledende rolle også i dette arbeidet.

NTNUs største bidrag til en mer bærekraftig framtid er ikke kvantifisert i denne rapporten – det er i utvikling av ny kunnskap gjennom forskningen ved NTNU og implementering av denne forskningen hvor ikke minst alle som utdannes ved NTNU bidrar til å ta med seg ny kunnskap til næringsliv og forvaltning over hele kloden.

Overordnede målsettinger

NTNU sin miljøambisjon er delt inn i fire hovedområder; 1) energi, 2) avfall, 3) innkjøp og 4) transport og inneholder totalt 15 mål. Noen av disse er ikke knyttet til de fire hovedområdene, men samlet i en egen seksjon til slutt. NTNU har så langt ikke valgt å ha konkrete mål knyttet til totale klimagassutslipp, da det er funnet mer hensiktsmessig å benytte målene som indikator på reduksjon av klimagassutslipp. NTNU gjennomfører imidlertid regelmessige oppdateringer på sitt «klimafotavtrykk» for å kunne gi et totalbilde av situasjonen og for å kunne prioritere tiltak.

Klimafotavtrykket til NTNU er beregnet med bruk av klimakostmodellen[3]. Denne gir en oversikt over de totale utslippene virksomheten til NTNU medfører – ikke bare direkte utslipp som en følge av NTNU sin virksomhet, men også utslipp som kommer som en følge av reisevirksomhet og produkter og tjenester NTNU kjøper inn. Uten virksomheten ved NTNU ville disse utslippene som hovedregel ikke forekommet og vi mener derfor det er riktig å inkludere dem i vår totaloversikt. Figuren under viser en grovfordeling av utslippene som totalt var på 99 522 t CO_2ekv. i 2013, samt en normalisert fordeling av utslippene per student for de ulike fakultet.

[3] http://klimakost.asplanviak.no/

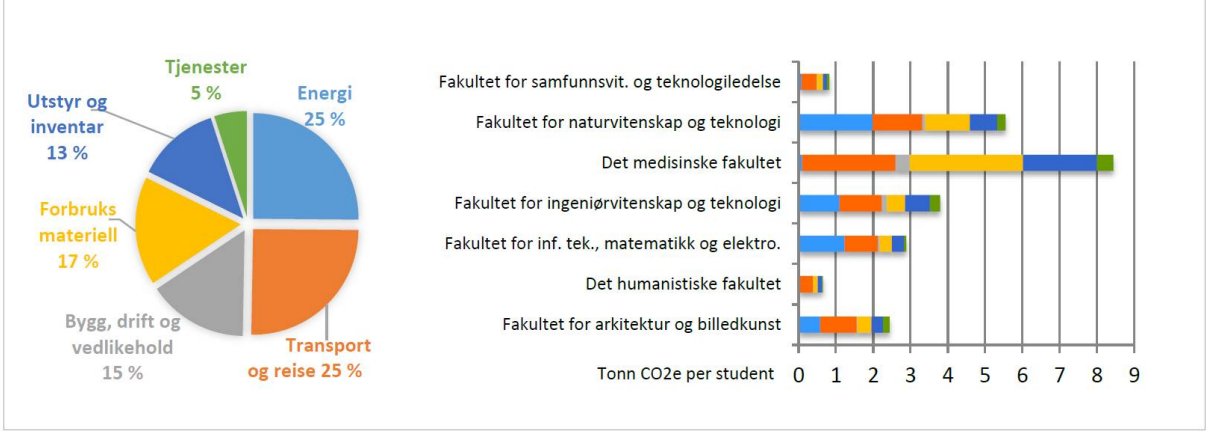

Figur 1: *Fordeling av bidrag i NTNU sitt klimaregnskap (2013), og normaliserte bidrag per student for ulike fakultet*

Energi

Ifølge FNs klimapanel så er bygninger ansvarlig for 19 % av alle globale utslipp av klimagasser. I absoluttverdi har bidraget fordoblet seg siden 1970, og nådde over 9 Gt CO2 ekv. i 2010[4] . Det aller meste av dette er knyttet til energibruk i bygg. FNs klimapanel framhever derfor bygningssektoren og energibruk i bygg som en viktig faktor for å nå de klimamålsettingene som er satt, og legger inn en energieffektivisering i bygninger i størrelsesorden 10-25% innen 2030 og 15-35% innen 2050 for at klimamålsettingen skal nås.

Også for NTNU har energibruk et viktig bidrag til klimaregnskapet. I Figur 1 ser vi at omtrent en fjerdedel av NTNUs samlede klimagassutslipp fra direkte bruk av energi til oppvarming, kjøling og drift av utstyr, inkludert drift av laboratorier. Redusert energibruk har lenge vært et prioritert område for NTNU.

Mål 1 – NTNU skal redusere eget energiforbruk med 20 % i forhold til 2010-nivå innen 2020

NTNU har i stor grad lykkes med å redusere sitt energibruk. Til tross for en økning i antall brukere fra 26 000 til godt over 29 000 i perioden 2010 til 2015 – samt en økning i bruken gjennom økte åpningstider etc. – så har NTNU redusert energibruken betydelig siden 2010. Med en nedgang på 17 % ser vi at NTNU allerede i 2015 er nær med å oppnå målet om 20 % reduksjon i 2020 sammenlignet med 2010. Her skal det imidlertid nevnes at 2010 var et unormalt kaldt år med tilhørende høyt energiforbruk, slik at 2010 som startgrunnlag for målsetning slår litt gunstig ut. Det er imidlertid en klar trend i nedgangen av energibruk uavhengig av dette.

[4] http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar5/wg3/ipcc_wg3_ar5_chapter9.pdf

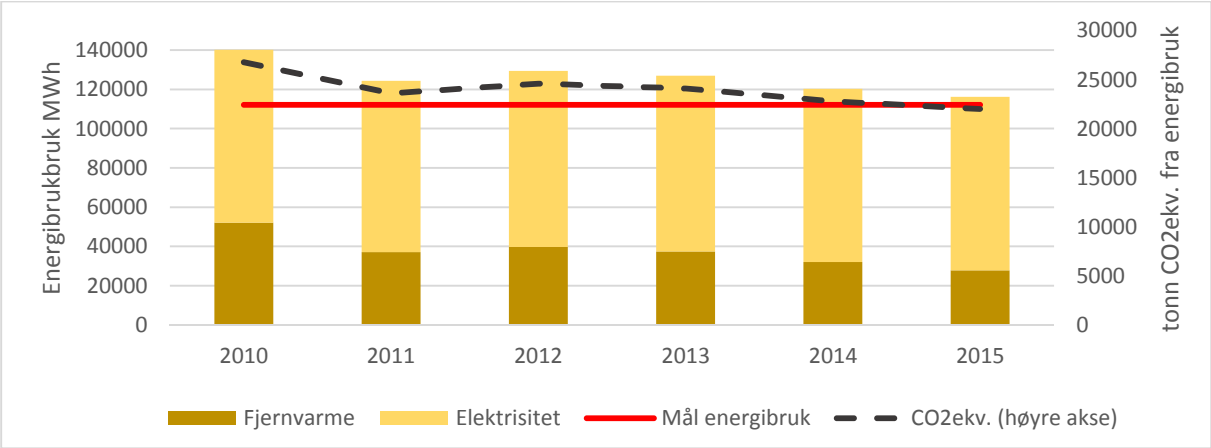

Figur 2: Total energiforbruk i MWh ved NTNU i perioden 2010-2015, med tilhørende klimagassutslipp

Som figuren viser er det primært forbruket av fjernvarme som har gått ned. Dette skyldes ikke bare redusert forbruk, det skyldes også økt gjenvinning av varme. Siden NTNU selv har kontroll over fjernvarmesløyfen på Gløshaugen gir dette muligheten til å overføre overskuddsvarme fra ett bygg til et annet. Dette øker muligheten for å utnytte overskuddsvarme og i 2014 ble drøyt 4 GWh overført mellom ulike bygg. I 2015 har dette økt til hele 8 GWh. Optimalisering av infrastruktur (fjernvarmesløyfen og eksisterende varmepumper) kombinert med innfasing av nye varmepumper er også med på å forklare nedgangen i innkjøpt fjernvarme. NTNU utreder også muligheter for å øke egen spisslastproduksjon for å ytterligere frikoble seg behov for å kjøpe inn fjernvarme. Bruk av biogass blir pekt på som en mulighet for dette.

Det er også viktig å være klar over at det har vært en betydelig økning i aktiviteten i perioden. Antallet studenter og ansatte øker og kravet til driftstid og bedre ventilering øker, i tillegg til at energibehovet ved flere nye laboratorier har økt. Varmepumpene som er installert trenger også strøm. I 2010 var antallet brukere estimert til 25 999, noe som gir et forbruk per bruker på 5 394 kWh. I 2015 har estimert antall brukere økt til 29 212, noe som gir et forbruk per bruker på 3 981 kWh. Fra 2010 til 2015 er altså forbruket per bruker redusert med 26,2%. Det anbefales at energimålet oppdateres med bruk av en normalisert indikator – eksempelvis energibruk per bruker – i videre arbeid med miljørapportering. Dette er et mer opplagt valg med tanke på fusjonsprosessen og økning i brukere og bygningsmasse.

I klimagassregnskapet for NTNU har MISA[5] lagt livsløpsutslipp for de ulike energibærerne til grunn. For elektrisitet er det brukt en nordisk snitt på 186 g/kWh mens det for fjernvarme er kalkulert et eget snitt på 198,9 g/kWh. Dersom dette legges til grunn for hele perioden er klimagassutslippene fra energi som indikert i figur 2 (høyre akse). NTNU har ingen vedtatt målsetting på vannforbruk, men det jobbes aktivt med å redusere også dette. Fra 2014 til 2015 ble dette redusert fra 187 148 til 177 142 m³. Til sammenligning lå vannforbruket i 2003 på hele 503 778 m³.

> Tiltak: Videreføre ENØK-arbeidet ved NTNU. Sørge for videre planlegging av tiltak, inkludert nye prosjekter for varmegjenvinning, tiltak ved oppgradering av bygninger og tiltak for mer optimal drift av anlegg. Brukere må bevisstgjøres, både når det gjelder adferd og hvilken type utstyr som anskaffes.

Mål 2 - Innen 2020 skal 5 % av bygningsmassen ha energimerke A

NTNU gjennomførte i perioden 2011-2013 energimerking av de fleste byggene. Ingen av NTNUs egne bygg har per i dag bedre energimerke enn C. Omtrent 12% av bygningsmassen har dette energimerket.

[5] Klimagassregnskap for NTNU – resultater for 2013. MISA notat, 06-08-2014.

NTNU har i tillegg eierandeler i Sameiet St. Olavs Hospital og NTNU. Kunnskapssenteret har energimerke A og er per i dag den eneste delen av NTNUs bygningsmasse som tilfredsstiller dette målet. NTNUs andel av Kunnskapssenteret er omtrent 8 700 m², det vil si at drøyt 1,4% av bygningsmassen NTNU disponerer oppfyller kravet om energimerke A. Akutt-, hjerte og lungesenteret, Gastrosenteret og Bevegelsessenteret har alle energimerke B og Laboratoriesenteret, Kvinne-barn senteret og Nevrosenteret har alle energimerke D.

Tiltak: Sørge for fokus på redusert oppvarmingsbehov ved alle rehabiliteringsprosesser. I den grad det er praktisk gjennomførbart skal nybygg ha energimerke A.

De gode eksemplene – økt varmegjenvinning

29. mars 2014 ble NTNUs foreløpig siste og også største varmepumpe satt i drift. Varmepumpa gjenvinner varme fra tungregnesentralen i Byggteknisk, Høgskoleringen 7 og bruker ammoniakk som kjølemedium. 2015 er først år med full drift av varmepumpe og den har i 2015 bidradd til en energisparing på 8 GWh. Dette tilsvarer mer enn årsforbruket av energi for en enebolig *hver eneste dag* siden oppstarten. I 2015 mottok driftsavdelingen «NOVAP's varmepumpepris 2014» og «Trondheim Kommunes Energisparepris 2014» som følge av de gode resultatene de hadde oppnådd.

Fra innvielsen av vermapumpa i Byggteknisk, f.v. teamleder rørteknikk Ove Borstad, fagleder elektro Frode Dahl, fagleder VVS Trond Rikhard Haugen, avdelingsingeniør elektro Trygve Foss og avdelingsingeniør automasjon og ENØK Olav Høyem.

Foto Albert H Collett, Universitetsavisa

Avfall

Avfall er ressurser på avveie. For å redusere miljøbelastningen fra avfall er det derfor viktig å ha kontroll på avfallsmengder og sortere avfallet på en slik måte at det mest mulig effektivt kan gjenvinnes, enten til nye

materialer eller til energi. Det viktigste er likevel å hindre at avfall oppstår. Dette forutsetter også en god kontroll på avfallsstrømmene for å vite hvor tiltak kan settes i verk.

Mål 3 - NTNU skal redusere avfallsmengden med 15 % i forhold til 2011-nivå og samtidig øke sorteringsprosenten til 85 % innen 2020

NTNU avhendet totalt 1 783 tonn avfall i 2015. Tilsvarende tall for 2014 er 1889. Det er altså en nedgang i avfallsmengde på over 100 tonn, tilsvarende en reduksjon 5,6 %. Dette er også en indikator som ikke er normalisert per bruker, noe som bør vurderes gjennomført.

I 2014 ble det i regi prosjektet 'Klimafot avfall' satt i gang forsøk med økt sortering i Kjelhuset/Varmeteknisk for å få erfaring med økt kildesortering ved NTNU. I tillegg ble det etablert en forsøksordning med en nettbasert løsning hvor møbler og annet inventar som ikke lenger var i bruk, kunne annonseres. Målet er at dette primært skal føre til ombruk andre steder ved NTNU og dermed redusere både innkjøpsbehov og avfallsmengder, men det er også mulig for studenter og ansatte å overta utstyr til eget bruk dersom det ikke er interesse for det ved NTNU. Dette gir samme samfunnseffekt, selv om NTNU ikke selv henter ut den økonomiske gevinsten ved redusert innkjøpsbehov til egen virksomhet.

Som en del av kildesorteringssystemet er også flasker og bokser med pant skilt ut som egen fraksjon. Etter innspill fra studenttingsrepresentanter er det bestemt at inntektene fra dette i første omgang skal gå til Regnskogsfondet.

Tabellen under viser sammensettingen av avfallet etter hovedkategori for 201.

Avfallsfraksjon	Mengde (tonn)	Andel (%)
Blandet avfall	1 303,7	69,0
Bioavfall og slam	12,4	0,7
Papir, papp og kartong	306,3	16,2
Glass	1,2	0,1
Metall	53,2	3,0
EE-avfall	85,2	4,5
Masser og uorganisk materiale	72,9	3,9
Plast	1,4	0,1
Medisinsk avfall	16,3	0,9
Farlig avfall	36,4	1,9
Totalt	1 889,0	100

Samlet sorteringsgrad for 2015 er 31%, dette er det samme som for 2014, og en liten økning fra 2013 hvor sorteringsgraden er beregnet til 28%. Kategorien blandet avfall består imidlertid av underkategoriene 'Blandet brennbart avfall' (858,9 tonn) og 'Blandet næringsavfall' (446,8 tonn). Den siste kategorien går til ettersortering hos Retura, hvor Retura oppgir en gjennomsnittlig utsorteringsgrad på 98% av alt næringsavfall de ettersorterer. Et konservativt estimat er at 90% av blandet næringsavfall fra NTNU blir sortert på denne måten. Reell sorteringsgrad for avfallet ved NTNU blir dermed 52,3%.

Tiltak: Videreføre erfaringene fra 'Klimafot avfall' og innføre kildesortering i en større del av bygningsmassen. Ha spesielt fokus på utsortering av matavfall som utgjør en viktig del av usortert avfall.

De gode eksemplene – økt avfallssortering

Prosjektet 'Klimafot avfall' har gitt ny kunnskap om sammensettingen av restavfallet og hvordan sorteringsgraden kan økes. Erfaringene fra prosjektet skal nå overføres til hele NTNU.

Innkjøp

Innkjøpte varer og tjenester er et viktig område for å redusere miljøbelastningen for en organisasjon som NTNU. Klimafotavtrykkanalysen fra 2013 viser at innkjøp av forbruksvarer og utstyr til sammen utgjør omtrent 30 % av klimafotavtrykket til NTNU. I tillegg vil miljøkrav kunne være med på å redusere energiforbruk i bruksfasen på utstyr som bruker energi, samt bidra til å sørge for at utstyr varer lengre og dermed få ned avfallsmengdene.

Vi vet også at mange varer produseres under tvilsomme forhold rundt om i verden. NTNU er dette ansvaret bevisst og ble i 2013 medlem av 'Initiativ for etisk handel' NTNU ble i 2013 medlem av 'Initiativ for etisk handel' og ble i 2014 tildelt prisen «Ikke for enhver pris».

Mål 4 - NTNU skal redusere klimafotavtrykket sitt fra innkjøp ved å redusere innkjøpsmengde, stille miljøkrav i alle anskaffelser og vekte miljøkrav med minimum 20 % på områder det er naturlig å gjøre det. For vitenskapelig utstyr, minimum 10 %

Totalt kjøpsvolum for NTNU var i 2015 ganske nøyaktig 2 milliarder kroner. Dette inkluderer fly og togreiser. Det ble gjennomført 120 kjøp, hvorav 35 rammeavtaler. Ved 30 av 120 ble det stilt miljøkrav/etisk handelskrav. Miljøkrav i 25 % av tilfellene er en forbedring fra 2014 (9 av 55), men lavere enn 2013 der det ble stilt miljøkrav i 33 % av totalt 63 anbudsprosesser. Tallene er imidlertid ikke helt sammenlignbare siden alle avtaler inngått etter 1. november 2014 inneholder kontraktsvilkår med fokus på miljø og etikk. I de anbudsprosessene hvor miljø er tildelingskriterium blir det vektet fra 10 til 20%, litt avhengig av type innkjøp. Andel efakturaer økte i 2015 til 61% mot 55 % i 2014.

Tiltak: Bevisstgjøre enhetene på innkjøpsmengder og sørge for at innkjøpere blir bevisste hvilke miljøkrav som kan vektlegges.

Mål 5 - NTNU skal kreve miljødokumentasjon for produkter og tjenester for å kunne ta hensyn til miljøpåvirkning gjennom hele livssyklusen til produktet og stille krav til mål om miljøforbedringer i alle kjøpskontrakter

Seksjon for anskaffelser har endret innkjøpsrutinene og inkluderer nå krav til miljø, antikorrupsjon og sosialt ansvar i kjøp hvor det er naturlig å kreve dette. Fra 1. november 2014 skal alle innkjøp, både enkeltkjøp og rammeavtaler, ha etiske kontraktsvilkår. Dette innebærer krav til overholdelse av ILO-konvensjoner, miljøkrav og anti-korrupsjon.

Fra 1. november er følgende krav lagt inn i alle kontrakter:

- Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal gjennomføres gjennom minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert energi og vann og minimering av drivhusgassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke bli drevet rovdrift på eller skadet av forurensning.
- Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

I tillegg blir det vurdert i hver enkelt anskaffelse hvorvidt det skal legges inn miljøkrav som tildelingskriterium, i kravspesifikasjonen, eller som kvalifikasjonskrav.

> Tiltak: Videreutvikle strategier for å legge inn krav til miljø og etikk. Se på ulike måter for å måle effekten av slike krav.

Mål 6 - Innen 2020 skal 80 % av innkjøpene komme fra miljøsertifiserte leverandører og 50 % av produktene skal være miljømerket, men vi etterstreber 100 % i markeder hvor det er god tilgang på miljømerkede produkter. Dette skal kommuniseres tydelig til NTNUs leverandører slik at de kan forberede seg.

Det er i dag ikke noen samlet oversikt over hvilke leverandører og produkter som er miljøsertifisert, men av de 100 største leverandørene har omtrent halvparten en form for miljøsertifisering. Innen enkelte varegrupper, som f.eks. papir og møbler, er nesten alle produkter miljømerket, men det er ikke noen samlet oversikt over dette i dag.

> Tiltak: Forbedre rapporteringen av miljøsertifiserte leverandører og produkter. Bevisstgjøre innkjøpere om miljøsertifiserte alternativer.

Mål 7 - Innen 2020 skal all møtemat og jobbfrukt som kjøpes av NTNU være økologisk

NTNU er i ferd med å innføre krav om økologiske varer i alle innkjøpsavtaler på matvarer. Per 2015 ligger NTNU på omtrent 80 % av mengden varer. Det er da inkludert 100% på jobbfrukt, 100% på kaker, ca. 86 % på kaffe til kaffemaskiner, mens catering ligger på litt over 50%. Vår rammeleverandør på kaffe og kaffemaskiner har utarbeidet en egen kaffe for NTNU, som er dobbeltsertifisert, altså både økologisk og fairtrade.

Ved å jobbe med leverandørutvikling, markedskunnskap og ved å være modige har vi kommet langt i å nå dette målet, og vi har stor tro på at vi har kommet opp på 100% på alle fire delområder når det gjelder mål 7 innen 2020.

De gode eksemplene – økologiske kaker

Når vi utfordret leverandørene med et anbud på 100% økologiske kaker, måtte leverandørene tenke nytt. Vår valgte leverandør med sin underleverandør på bakervarer tok utfordringen. Bakeren var ikke vant til å bake med 100% økologiske varer og han trengte litt tid på å få til kakene like gode som med konvensjonelle varer. En stund mottok seksjon for anskaffelser en del klager på at kakene var for dyre, for tørre osv. Vi svarte at bakeren trengte litt tid på å bli gode på dette produktet. Klagene varte en liten stund, nå er det stille og kakene er kjempegode. For ikke lenge siden tok leverandøren kontakt med oss, da de lurte på om de kunne få noen prosenter å gå på da de ikke kunne finne økologisk pynt, da det ikke var sesong på så mye nå på vinteren. Det får de så klart, så lenge de får til å levere 100 % resten av året.

Transport

NTNU tar mål av seg til å bli et fremragende universitet i internasjonal målestokk. I NTNUs strategi 'Kunnskap for en bedre verden' framheves det at dette krever at NTNU skal ha fagmiljøer i verdensklasse og søke samarbeid med andre ledende kunnskapsmiljøer i verden. Dette krever reisevirksomhet. I tillegg vil fusjoneringen mellom høgskolene i Sør-Trøndelag, Ålesund, og Gjøvik – i det minste i en overgangsperiode – øke behovet for reising. Klimaregnskapet for NTNU viser at transport og reise står for omtrent 25% av de totale klimagassutslippene fra virksomheten. Dette er det høyeste bidraget til Transport i alle klimakostanalyser gjennomført. Det er derfor en stor utfordring å redusere transportbehovet, finne alternative transport- og møteformer og samtidig sørge for at virksomheten til NTNU opprettholdes og styrkes. Merk også at dette tallet ikke inkluderer ansattes reiser til og fra jobb, men kun reiser NTNU finansierer.

Mål 8 - NTNU skal ha en klimanøytral reisepolitikk ved tjenestereiser

Per i dag mangler det en klar presisering av dette punktet, men tiltakene vil favne både reduksjon av reisebehovet gjennom bl.a. videokonferanser (se mål 9), økt bruk av miljøvennlige transportmidler der det er mulig, og å gjennomføre kompenserende tiltak for de utslippene som gjennom dette fortsatt ikke kan unngås.

Omtrent halvparten av klimabidraget til transport og reise kategorien i klimaregnskapet til NTNU er tjenestereiser. Her er det spesielt flyreiser som bidrar. Figuren under viser utviklingen fra 2010-2015. Som det går fram er det en økende tendens gjennom hele perioden, og man nådde i 2015 et totalt antall reiser på 14 000. Merk at dette tallet gjelder kun reiser bestilt gjennom rammeleverandør, og det totale tallet er derfor høyere. Dersom det har vært en endring i bruken av rammeleverandør i perioden vil dette påvirke tallene og det er derfor vanskelig å konkluderte endelig basert på disse tallene. Fra 2014 til 2015 har det i tillegg vært bytte av rammeleverandør som introduserer ytterligere usikkerheter i datauttrekk og definisjoner av reiser.

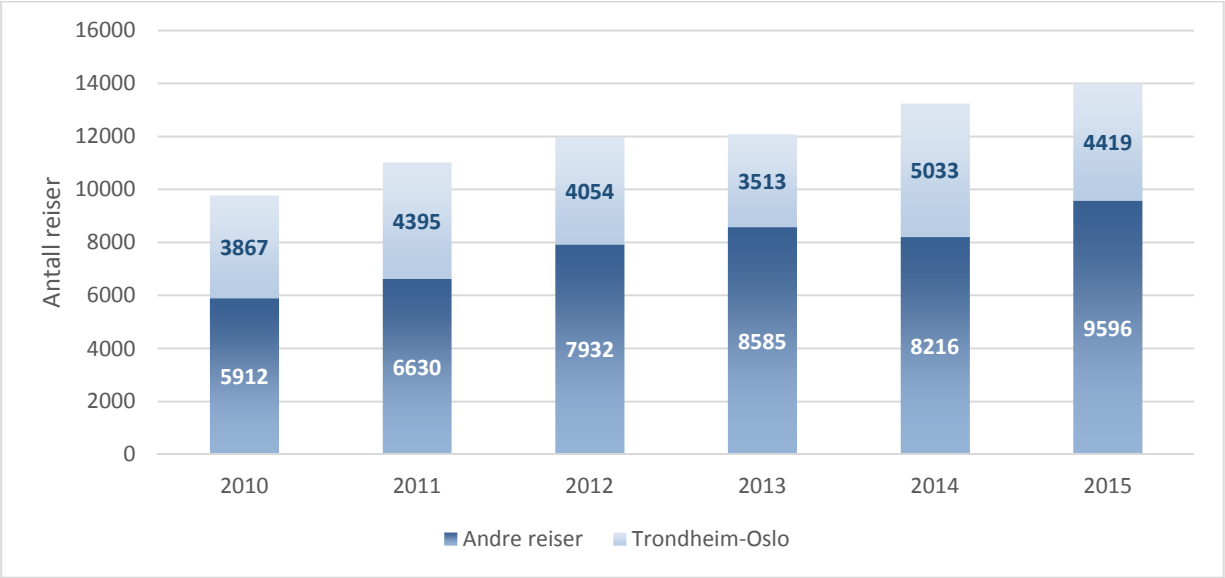

Antall flyreiser[6] gjennomført i perioden 2010-2015 (tall fra Via Egencia/Berg-Hansen)

Tjenestekjøring med egen bil utgjorde i 2015 801 275 km. Dette er en nedgang fra 825 692 km i 2014, og en nedgang fra 2013 da tilsvarende tall var 866 168 kilometer. I tillegg skjer det tjenestekjøring med NTNUs egen bilpark. Dette er rapportert under mål 11.

Tiltak: Utvikle en helhetlig strategi for å nå målet om en klimanøytral reisepolitikk.

Mål 9 - NTNU skal øke bruk av videokonferanser ved å være en pådriver blant ansatte og samarbeidspartnere

Bruk av digitale møteverktøy er både tidsbesparende og medfører en reduksjon av miljøbelastningen når det erstatter fysiske møter og reisevirksomhet. Det finnes en rekke rom med utstyr for videokonferanser ved NTNU, både sentralt og ved enkelte enheter, men det finnes ingen sentral oversikt over bruken av disse. I tillegg er det mye bruk av andre programmer som Skype og Easymeeting, og Lync ble i 2014 standard programvare ved NTNU. I årets siste kvartal av 2015 ble det gjennomført over 2000 konferansemøter via Lync på til sammen 800 timer, samt 1500 andre møter – det video ble benyttet – på til sammen 450 timer. Dette viser at Lync har et stort potensial i å kunne redusere reisebehovet.

Tiltak: Kartlegge behovet for opplæring i digitale møteverktøy og bevisstgjøre ansatte på de mulighetene dette representerer.

Mål 10 - NTNU skal tilrettelegge for at ansatte og studenter kan velge et miljøvennlig transportmiddel i sin daglige reise til og fra universitetsområdene

[6]Det bør vurderes å erstatte antall flyreiser men eksempelvis km flyreiser (per ansatt), som er en bedre indikator. Det er i disse tall knyttet noe usikkerhet rundt ulikheter i definisjonen av antall reiser/bestillinger hos de to rammeleverandører, jmf. enkeltreiser, tur-retur-reiser og rundreiser.

Ansattes daglige reise til og fra jobben er ikke inkludert i klimafotavtrykket til NTNU da dette regnes innunder det private klimafotavtrykket. Det er imidlertid naturlig å inkluderer dette i klimaarbeidet da arbeidsplassen har store muligheter til å påvirke reisevaner.

Ved NTNU har det vært en betydelig innsats for å forbedre forholdene for syklister gjennom oppgraderinger av sykkelparkeringsplasser og bedre garderobefasiliteter. Ved utgangen av 2014 er det totalt 4 049 sykkel-parkeringsplasser ved NTNU. Dette har blitt kombinert med innføring av parkeringsavgift ved alle NTNU sine områder fra 1. september 2014.

En reisevaneundersøkelse gjennomført april 2015 bekrefter den positive effekten disse tiltakene har hatt: Sammenlignet med 2013 har andelen som sykler til jobb økt fra 24 til 34 %. På samme tid har andelen som kjører bil til jobb sunket fra 36 til 22.

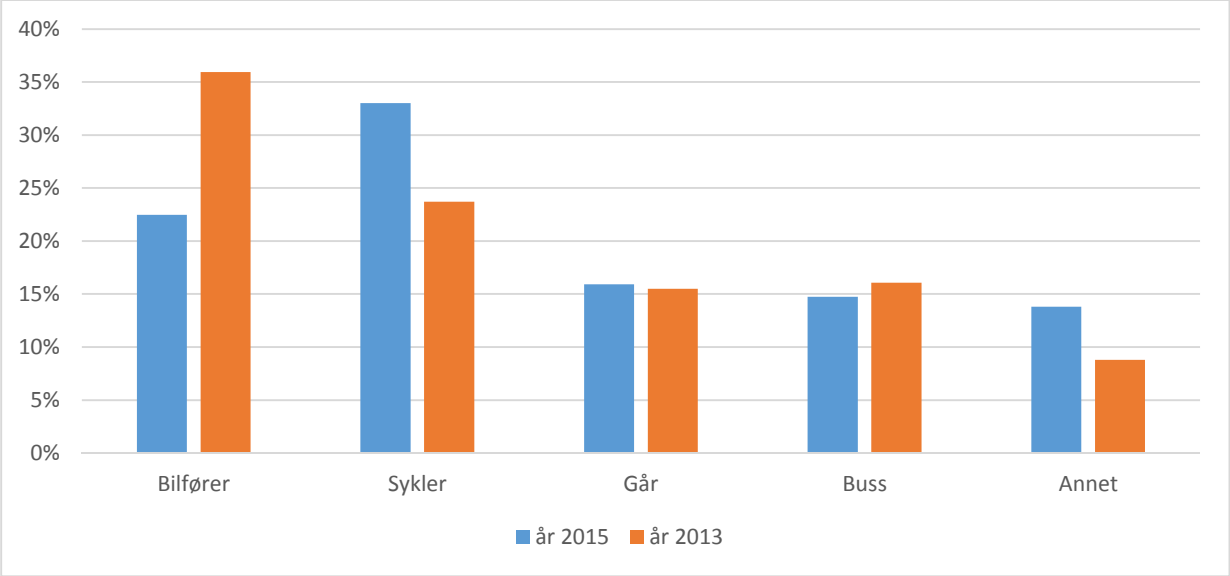

Reisevane undersøkelse ved NTNU: hvordan kommer du deg til arbeid?

NTNU har totalt 65 ladestasjoner for elbil. Av disse er 54 offentlig tilgjengelig – 5 på Kalvskinnet, 32 på Gløshaugen (inkludert 1 hurtiglader), 12 på Dragvoll og 5 på Tyholt. NTNU er også i dialog med NSB og AtB for å sikre at behovene til NTNU sine ansatte og studenter blir tatt med i vurderingen når rutetider planlegges.

> Tiltak: Kontinuerlig gjennomføre reisevaneundersøkelse blant de ansatte for å vurdere videre utvikling, og eventuelle ytterligere tiltak

Mål 11 - NTNU skal ha en miljøpolitikk for intern transport

NTNU har per i dag ingen helhetlig miljøpolitikk for intern transport, men i løpet av 2014 ble det anskaffet 8 nye elbiler som kan disponeres av alle ansatte for tjenestereiser, inkludert transport mellom campuser og små reiser i løpet av arbeidsdagen. Totalt disponerer NTNU nå 85 kjøretøy. 17 av disse er elbiler hvor da 8 er elbiler som er tilgengelig for alle ansatte.

Totalt har NTNU et innkjøp av drivstoff tilsvarende 1,5 mill. NOK. Dette inkluderer 27 479 liter diesel/ bensin/ adblue hos driftsavdeling og 18 910 liter anleggsdiesel. I tillegg kommer drivstoff til forskningsfartøy.

Det jobbes med en ny plan for henting av avfall på NTNU som vil redusere antall hentepunkter og dermed redusere kjørelengde for avfallsbilene noe. Driftsavdelingen har 3 el-sykler som brukes for internt bruk og

erstatter bilbruk i enkelte tilfeller. Flere avdelinger har også busskort tilgjengelig som kan brukes av ansatte i arbeidstiden og bidrar også til å redusere behovet for bilbruk ved tjenestereiser internt i Trondheim.

Tiltak: Etablere en miljøpolitikk for intern transport.

De gode eksemplene – flere sykler til jobb

Kombinasjonen av bedre tilrettelegging for bruk av sykkel og innføringen av parkeringsavgift på bil har bidradd til en signifikant overgang fra bil til sykkel i ansattes reise til og fra jobb. Nedgangen fra 36 % til 22 % i bilbruk fra perioden april 2013 til april 2014 bidrar til en reduksjon av omtrent 270 tonn CO2 ekvivalenter. Dette viser at kombinasjonen av «pisk og gulrot» kan være svært effektivt og gi raske klimamessige gevinster.

Andre tema

I NTNUs miljøambisjon er det plukket ut fire hovedtema. I tillegg har NTNU fire målsettinger som ikke naturlig faller inn under noen av disse.

Mål 12 - Alle studenter som uteksamineres fra NTNU skal ha grunnleggende kunnskap om bærekraftig utvikling

NTNU har foreløpig ikke definert hva som ligger i dette målet og det er følgelig heller ikke kvantifiserbart. NTNU har imidlertid en lang rekke studieprogrammer og enkeltfag som kommer inn under dette, bl.a. studieprogram innen energi og miljø, miljøanalyser, bygg- og miljøteknikk, byforming og planlegging, biologi, miljøkjemi, HMS og innen etikk og filosofi.

Tiltak: Det må utarbeides en definisjon på hva som menes med punktet. Videre må det samles informasjon fra de enkelte fakultetene om hvilke tilbud som finnes og hvilke planer som er lagt for å møte dette målet.

Mål 13 - NTNU skal redusere bruk av miljøfarlige kjemikalier ved å sette større fokus på kjemikalienes miljøfarer og substitusjon av miljøfarlige kjemikalier

Alle kjemikalier som legges inn i stoffkartoteket blir vurdert med hensyn på ulike egenskaper, inkludert miljøeffekter. Enhetene gjennomfører egne vurderinger for å vurdere i hvilke prosesser og i hvilke mengder de enkelte kjemikaliene skal brukes. Risikoreduserende tiltak og vurdering av substitusjon er en del av denne vurderingen. Substitusjonsvurdering er tema på NTNUs «Lab.- og verkstedkurs».

HMS-avdelingen drifter «Stoffkartotekmatrisen» som er en møtearena for kontaktpersoner på fakultetene. Et fast tema på møtene er en gjennomgang av 'Godkjenningslisten' (stoffer i annex XIV i REACH) og 'kandidatlisten' (stoffer som er under vurdering for inkludering i annex XIV i REACH). Dette er stoff som er svært helse- og miljøskadelige (CMR og PBT/vPvB). I de tilfellene hvor NTNUs har kjemikalier i stoffkartoteket som står på godkjenningslisten, blir enhetene som bruker kjemikalien kontaktet av HMS-avdelingen for å vurdere substitusjon.

Tiltak: Etablere rutiner for å registrere endring i bruken av miljøfarlige kjemikalier. Kjemikalier farlig for vannmiljøet (GSH09) vil ha første prioritet.

Mål 14 - NTNU skal innen 2016 ha en plan for hvordan biologisk mangfold bedre kan ivaretas på NTNUs uteområder. Et møte angående dette ble gjennomført vår 2015.

Uteområdene til NTNU er delt opp i ulike kvalitetsklasser hvor det fra 2015 er innført en egen kvalitetsklasse 'grasbakke' hvor det skal være spesielt fokus på biologisk mangfold og eng. I tillegg er kvalitetsklasse 4 viktig for biologisk mangfold siden dette er områder som i praksis er overlatt til seg selv og naturlige biologiske prosesser.

I tillegg er det er arbeid på gang med å lage en helhetlig utomhusplan for Gløshaugen. Denne vil se på hvordan ulike hensyn som aktivitetsområder, logistikk og biologisk mangfold kan kobles sammen.

> Tiltak: Ferdigstille utomhusplan og høste erfaringer med kvalitetsklasser hvor biologisk mangfold blir spesielt hensyntatt.

Mål 15 - NTNU skal benytte sin kunnskap innen miljøsystemanalyser til å initiere en ordning i samarbeid med de andre norske universitetene for å kunne sammenligne miljøprestasjon

Det ble i 2014 gjennomført en første samling med representanter fra norske universiteter hvor det ble diskutert et bedre samarbeid rundt miljøledelse og miljørapportering. NTNU har tatt initiativ til en ny samling i løpet av våren 2015 hvor bl.a. felles rapportering skal drøftes.

> Tiltak: Gjennomføre samling med norske universiteter for å diskutere en felles rapporteringsmal.

De gode eksemplene – problembasert læring for bærekraftige løsninger

Eksperter i team (EiT) er et yrkesforberedende emne der studentene tilegner seg samarbeidskompetanse i å jobbe i tematiske «landsbyer». Av de Landsbyer opprettet i 2015 – og som studenter skal jobbe med i 2016 – er 6 av 39 langsgående landsbyer med norsk som landsbymål merket tematisk med bærekraft. Det er fokus på både grønn verdiskapning, vannforbruk, miljøvennlige byggematerialer, økosystemer/biomangfold.

Også i 2015 jobbet mange landsbyer med bærekrafttemaer, blant annet en landsby som jobbet med klimakommunikasjon gjennom produksjon av kortfilmer[7].

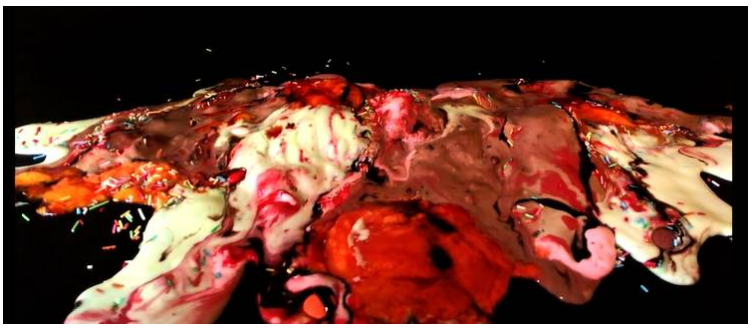

Skjermbilde fra «melting ice», en av flere kortfilmer om bærekraft og miljø utviklet under EiT.

---

[7] http://www.ntnu.no/eit/psy3802

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

S-sak 18/16

16.2.2016
Saksansvarlig: Ida Munkeby
Saksbehandler: Beate K. Reinertsen
Arkiv:2013/14631

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: SINTEFs Råd - Oppnevning for resten av perioden frem til 31.12.2017

Tilråding:

1.
Styret oppnevner

Bente Brunsgård

som vararepresentant fra TEKNA i SINTEFs Råd for perioden frem til 31.12. 2017.

Ragnar Tronstad, tidligere vararepresentant, vil fungere som representant fra Norges Forskningsråd for resten av perioden.

Brunsgård og Tronstad erstatter Eli Aamodt og Terje Olav Moen, som er gått over i nye stillinger

2.
Rektor gis fullmakt til å oppnevne representant/vararepresentant fra NFR om situasjonen endres innen utgangen av inneværende oppnevningsperiode

---

Bakgrunn:

SINTEF har meddelt av to av nåværende medlemmer i SINTEFs Råd – Eli Aamodt og Terje Olav Moen skal erstattes. Eli Aamodt er blitt ansatt som konserndirektør i SINTEF Materialer og kjemi og Terje Olav Moen har permisjon fra sin stilling. Det må derfor oppnevnes etterfølgere for resten av perioden frem til 31.12.2017.

Sammensetningen av rådet er gitt i vedlagte statutter.
For perioden 1.1.14 – 31.12.17 er følgende oppnevnt i rådet (S-sak 68/13):

Ledelsen:

- Rektor Gunnar Bovim (fast medlem/ordfører i Rådet)
- Prorektor for nyskaping Johan E. Hustad (fast medlem/varaordfører i Rådet)

- Prorektor for forskning Kari Melby (fast medlem)
- Prorektor for utdanning Berit Kjeldstad (fast medlem)

Fakultetene ved NTNU:

Medlemmer:

AB-fakultetet:	Prodekan Annemie Wyckmanns
IME-fakultetet:	Prodekan, Professor Bjarne E. Helvik
IVT-fakultetet:	Professor Olav Bolland
NT-fakultetet:	Prodekan Tor Grande
SVT-fakultetet:	Dekan Marit Reitan
DMF:	Prodekan Hilde Grimstad
HF:	Dekan Anne Kristine Børresen

Varamedlemmer:
- Universitetslektor Robert Næss
- Dekan Fredrik Shetelig
- Dekan Anne Borg
- Inst.leder Maria Letizia Jaccheri

Universitetet i Oslo:
- Fakultetsdirektør Jarle Nygard
- Professor Frank Eliassen
- Med varamedlem: Dekan Morten Dæhlen

Landsorganisasjonen i Norge:
- LO-sekretær Are Tomasgard
- Avdelingsleder Grethe Fossli
- Med varamedlem: Rådgiver Olav H. Lie

Norges Forskningsråd:
- Forskningsdirektør Helge Jansen, Hydro Aluminium
- Direktør Eli Aamodt, Statoil ASA
- Med varamedlem:Teknologidirektør Ragnar Tronstad, Elkem Solar

Næringslivets Hovedorganisasjon:
- Direktør Knut E. Sunde
- Leder Inge-Jan Henjesand
- Direktør Aina Valland
- Med varamedlemmer:
    - Daglig leder Daniel Ras-Vindal
    - Fagsjef Sindre Finnes

TEKNA:
- President Lise Lyngsnes Randeberg
- Generalsekretær Ivar Horneland Kristensen
- Med varamedlem: Fagdirektør Terje Olav Moen

SINTEFs Styre:
- Stortingsrepresentant Lisbeth Berg Hansen, Stortinget
- Direktør Anita Utseth, Det norske
- Prosjektleder Per Ola Ulseth, Fovea
- Med varamedlem: Konserndirektør Jon Brandsar, Statkraft

TEKNA har foreslått at Bente Brunsgård oppnevnes som vararepresentant for resten av perioden. NFR har foreslått at nåværende vara skal fungere som representant for resten av perioden, uten at det oppnevnes ny vara før evt. nytt forfall oppstår. Det foreslås at rektor gis fullmakt til oppnevning om slik situasjon oppstår.

Vedlegg:
SINTEFs statutter

Vedtekter for Stiftelsen SINTEF

Vedtatt av SINTEFs Råd 3. desember 2008

SINTEF Konsernstab
Desember 2009

Vedtekter for Stiftelsen SINTEF

Vedtatt av SINTEFs Råd 3. desember 2008

Disse vedtektene erstatter organisasjonens opprinnelige vedtekter som ble vedtatt av NTHs professorråd 26. januar 1950, revidert av SINTEFs representantskap 31. mars 1950, 6. februar 1953, 24. november 1961, 23. april 1971, 2. februar 1976 og av SINTEFs råd 10. desember 1980, 9. desember 1992, 28. april 1993, 18. desember 1995, 20. april 1999, 26. januar 2000 og 18. april 2007. Nåværende ordlyd ble godkjent av Stiftelsestilsynet 21. oktober 2009.

I disse vedtekters tekst er benyttet følgende betegnelser:

SINTEF:	Stiftelsen SINTEF
NTNU:	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
NTH:	Universitetet i Trondheim, Norges tekniske høgskole

§ 1 Foretaksnavn, opprettelse og forretningskommune

Stiftelsens navn er Stiftelsen SINTEF. Stiftelsen er opprettet av NTHs professorråd den 26. januar 1950 under navnet Selskapet for industriell og teknisk forskning ved Norges tekniske høgskole.

SINTEF er morforetak i SINTEF-konsernet. SINTEF-konsernet består av SINTEF og foretak hvor SINTEF til enhver tid innehar eiermajoriteten.

SINTEF har sitt sete i Trondheim.

§ 2 Formål og grunnkapital

Stiftelsen SINTEF er en allmennyttig forskningsstiftelse. Den har som formål å bidra til utvikling av samfunnet gjennom å utføre forskning innenfor naturvitenskap, teknologi (herunder også bygg- og anleggsfag), og helse- og samfunnsfag i samarbeid med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, nedenfor kalt NTNU. Formålet realiseres gjennom oppbygging av egen kompetanse på høyeste nivå og et tett samvirke med NTNU, og i samarbeid med næringsliv, forvaltning og andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

SINTEF har ikke erverv til formål. Stiftelsen kan delta i forskningsforetak som ikke har erverv til formål og i foretak som i hovedsak er basert på SINTEF-konsernets forskningsresultater.

SINTEFs grunnkapital er NOK 69,3 millioner.

§ 3 SINTEFs organer

Styret er SINTEFs øverste organ og utøver som konsernstyre stiftelsens eierinteresser i hel- og deleide datterselskaper. I tillegg har SINTEF et råd ("Rådet") og en valgkomité. Daglig leder står for den daglige ledelse av virksomheten.

§ 4 Styret: Sammensetning og valg

1. Styret skal ha 9 medlemmer.

2. Av styrets medlemmer skal 2 med 1 varamedlem ha hovedstilling ved NTNU og 4 med 2 varamedlem skal være fra næringslivet eller den offentlige forvaltning. Ett av de sistnevnte medlemmer med varamedlem utpekes av Norges forskningsråd. De øvrige medlemmer utpekes av Rådet, som også utpeker styrets leder og nestleder.

   Alle valg gjelder for 2 år ad gangen, med adgang til gjenvalg 2 ganger. For styrets leder kan dette fravikes for ett ekstra gjenvalg.

3. 3 av styrets medlemmer skal være fast ansatte i SINTEF-konsernet og velges etter bestemmelsene om ansattes representanter i Stiftelsesloven.

§ 5 Styret: Ansvar og vedtaksførhet

1. Styret skal sørge for forsvarlig forvaltning og organisering av virksomheten i SINTEF og SINTEF-konsernet.

2. Styret er beslutningsdyktig når minst halvdelen inklusive styreleder eller nestleder er til stede eller deltar i styrebehandlingen. En beslutning krever at flertallet av de styremedlemmer som deltar i behandlingen av en sak har stemt for. Ved stemmelikhet gjelder det som møteleder har stemt for.

§ 6 Rådet: Sammensetning og valg

1. SINTEFs råd består av 28 medlemmer.

   Av disse skal 25 oppnevnes av NTNUs styre:
   - 11 medlemmer, inkludert NTNUs rektor, med 4 varamedlemmer, skal ha hovedstilling ved NTNU. Disse fordeles slik at alle fakulteter som har avtalefestet samarbeid med SINTEF, er representert i rådet,
   - 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes etter forslag fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo,
   - 3 medlemmer med 2 varamedlemmer oppnevnes etter forslag fra Næringslivets Hovedorganisasjon,
   - 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes etter forslag fra Landsorganisasjonen i Norge,
   - 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes etter forslag fra Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening,
   - 2 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes etter forslag fra Norges forskningsråd.
   - 3 medlemmer med 1 varamedlem oppnevnes etter forslag fra SINTEFs styre.

   I tillegg skal 3 medlemmer med personlige varamedlemmer velges av og blant de ansatte i SINTEF-konsernet.

2. Funksjonstiden for rådets medlemmer er 4 år. Det er adgang til gjenoppnevning/gjenvalg, men med begrensning til 8 års sammenhengende funksjon. Regelen om maksimal funksjonstid gjelder ikke der rektor i annen egenskap har vært medlem av rådet.

3. Styret ved NTNU oppnevner ordfører og varaordfører i Rådet, blant Rådets medlemmer.

§ 7 Rådet: Ansvar og vedtaksførhet

1. Rådet skal føre tilsyn med at stiftelsens formål fremmes i samsvar med vedtektene og rådets egne beslutninger, og det skal være styrets rådgiver.

   Rådet holder møter minst to ganger i året. For øvrig innkalles til møte i Rådet når ordføreren finner det nødvendig, eller når minst 5 av dets medlemmer forlanger det. Innkalling skjer normalt med minst 14 dagers varsel.

   Rådets møter ledes av ordfører eller varaordfører i dennes fravær. Rådet er beslutningsdyktig når minst halvparten av dets medlemmer inklusive ordfører eller varaordfører er til stede. Med mindre noe annet følger av uttrykkelig bestemmelse i vedtektene krever en beslutning at flertallet av de rådsmedlemmer som deltar i behandlingen av en sak, har stemt for. Ved stemmelikhet gjelder det som møteleder har stemt for. I de tilfeller hvor vedtektene stiller krav om 2/3 flertall, beregnes flertallet ut fra de medlemmer som deltar i behandlingen av en sak, med mindre noe annet følger av uttrykkelig bestemmelse.

2. Rådet har følgende oppgaver:

   - Velge styrets leder, nestleder og øvrige medlemmer med varamedlemmer slik som angitt i § 4 nr 2. Rådet kan med 2/3 flertall avsette styremedlemmer når vilkårene i stiftelsesloven § 29 annet ledd er oppfylt. Nytt styremedlem skal da velges i samsvar med § 4 nr 2,
   - Gi råd til styret om større utvidelser, innskrenkninger eller omleggінger av virksomheten, spesielt slike som berører større personalgrupper, som krever større investeringer eller antas å medføre særlig økonomisk risiko,
   - Gi råd til styret i spørsmål om strategi og utviklingsplaner,
   - Få seg forelagt til orientering styrets driftsplaner for den følgende planperiode og eventuelt avgi uttalelse overfor styret om dette,
   - Få seg forelagt årsregnskapet for stiftelsen og konsernet til orientering,
   - Fastsette godtgjørelse til styrets medlemmer,
   - Velge stiftelsens revisor,
   - Velge medlemmer til valgkomiteen,
   - Beslutte omdanning av stiftelsen i henhold til styrets forslag.

§ 8 Valgkomiteen

Valgkomiteen skal forberede valg av de styremedlemmer som skal utpekes av Rådet etter § 4 nr 2. Valgkomiteens forslag skal følge saksdokumentene til Rådets møte.

Valgkomiteen består av 3 av Rådets medlemmer. Rådets ordfører er valgkomiteens leder. Medlemmene velges av Rådet for 2 år, dog ikke ut over funksjonstiden i Rådet. Det er anledning til gjenvalg 2 ganger.

Rådet kan utarbeide nærmere instruks for valgkomiteens arbeid.

§ 9 Daglig leder

SINTEF skal ha en daglig leder som skal ha det ansvar og den myndighet som følger av stiftelseslovens regler og de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Daglig leder deltar i Styrets og Rådets møter. Daglig leder er konsernsjef i SINTEF-konsernet.

§ 10 Vedtektsendringer

Beslutning om å endre vedtektene fattes av Rådet i henhold til forslag fra styret med 2/3 flertall. Styret skal innhente uttalelse fra NTNU. Vedtektsendringer skal godkjennes av Stiftelsestilsynet.

§ 11 Oppløsning

1. Beslutning om oppløsning treffes av Rådet når minst 2/3 av samtlige medlemmer i Rådet stemmer for dette, og det foreligger en innstilling fra styret som anbefaler oppløsning. Styret skal på forhånd innhente uttalelse fra NTNU og slike organer som i henhold til lov eller avtale har rett til å uttale seg. Beslutning om oppløsning skal godkjennes av Stiftelsestilsynet.

2. Ved oppløsning skal SINTEFs eiendeler - etter at forpliktelsene er dekket – fordeles på institusjoner ved eller utenfor NTNU, som kan videreføre anvendt forskning og utvikling etter den intensjon som har ligget til grunn for SINTEFs virksomhet. Det er en forutsetning at midlene overføres til institusjon uten erverv til formål. Det skal i størst mulig utstrekning sørges for at virksomhet som er organisert med særlig sikte på sine varige forpliktelser overfor omverdenen, kan videreføres.

NTNU **O-sak 9/16**
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
01.03.2015
Saksansvarlig: Frank Arntsen
Saksbehandler: Merete Kvidal

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor

Om: Campusutvikling ved NTNU – orientering om prosjekt.

Formål med saken

Formålet med denne saken er å gi styret en orientering om status og videre arbeid for de ulike prosjektene som pågår, med hovedvekt på overordna lokalisering i Trondheim og arbeidet med konkretisering av mål og visjoner for campusutvikling. Denne saken bygger på orientering gitt for styret i desember 2016

Innledning

Campusprosjekt skal bidra til å videreutvikle NTNU som et attraktivt universitet gjennom framtidsretta infrastruktur som gjør det mulig å nå målet om å være et attraktivt, internasjonalt fremragende universitet. NTNU har flere byggeprosjekter i gang under begrepet campusutvikling.

Samlokaliseringen i Trondheim utredet i KVU/KS1

Arbeidet med samling av NTNU i området ved Gløshaugen vil våren 2016 ha fokus på følgende tema:

- Konkretisering av visjoner og mål
- Overordnet lokalisering

Konkretisering av visjoner og mål

Vi skal bygge en campus for nasjonen som skal støtte opp under den omstillingen som Norge står ovenfor. Blant de viktige resultatene som skal komme ut av dette er sterkere tverrfagliget, mer helhetlige studieforløp, tillrettelagt for innovativ utdanning osv.
Vi skal konkretisere mål som skal være med å forme det nye campuset til NTNU**.** Et utvalg av disse konkrete målene med kriterier vil legges til grunn når ulike lokaliserings- og løsningsalternativer vurderes opp mot hverandre.

Målformuleringene og kriterier skal gjennomgående ha basis i NTNUs samfunnsoppdrag.
Dette er forankret i KVU som i kapittel *3.5.2 Viktige behov,* angir:
«Det viktigste behovet er knyttet til NTNUs samfunnsoppdrag. En videre utvikling av NTNU må ha hensynet til god forskning, utdanning, innovasjon og formidling som hovedfokus. Dette er forankret både i normative behov og de fleste interessegruppers behov.»

Følgende grunnlag skal verifiseres, sammenstilles og konkretiseres:

- NTNUs strategi, fusjonsplattform og samfunnsoppdrag
- NTNU 2060 Visjoner for campusutvikling
- KVU Framtidig lokalisering av campus NTNU
- KS1 Framtidig lokalisering av campus NTNU
- Inspirerenede og innovativ – felles masterplan for Trondheim bycampus

Dette arbeidet skal munne ut i:

- Nasjonal visjon
- Regional/lokal visjon
- Ambisjonsmål
- Kriterier

Arbeidet med konkretisering av visjoner og mål videreføres ut 2016 og skal gi et sett av effektmål og prinsipper som sikrer at løsninger og beslutninger styrker NTNUs evne til å løse samfunnsoppdraget også gjennom fasene med programmering, idékonkurranse, prosjektering og bygging. Det er et mål at prinsippene også skal ha gyldighet for campusutvikling i Gjøvik og Ålesund.

Overordnet lokalisering

Comment [FA1]: Et oversiktskart

Parallellt med konkretisering av mål og visjoner vurderes konkret 3 hovedretninger for samling av campus i området ved Gløshaugen:

- mot Midtbyen
- langs Elgesetergate
- sør for Gløshaugenplatået

Det er også naturlig å vurdere kombinasjoner av disse.

Midtbyen

Elgesetergate

Sør

Prosjektene utredet i KVU/KS1 har ulik modenhet og er dermed i ulik styrke bærende i vurderingene omkring overordnet lokalisering. Prosjektene som er komme langt slik som Innovasjonssenteret ved Hesthagen, KAM bak Studentersamfundet, Vitenskapsmuséets magasin og formidlingsarealer og Senter for psykisk helse på Øya, representerer betydelige arealer som det kan være mulig å realisere «raskt». Disse kan sies å være bærende i det videre arbeidet med overordna lokalisering, men vil på langt nær dekke arealebehovet for en samling av campus.
Flytting av Dragvollmiljøene til området rundt Gløshaugen krever i tillegg til ytterligere arealer, et omfattende arbeid for å vurdere blant annet logistikk og faglig nærhetsbehov opp mot lokaliseringsmuligheter. Det tas sikte på å legge fram en sak for styret i april hvor vi vil ha kommet lengre i disse vurderingene.

Arbeidet med overordnet lokalisering gjøres i overveiende grad gjennom workshops med bred og representativ deltagelse både fra NTNUs egen organisasjon, myndigheter og samarbeidspartnere som SINTEF og SiT. Arbeidet dokumenteres løpende i arbeidsnotater.

Prosesser og milepæler for samling i hht KVU

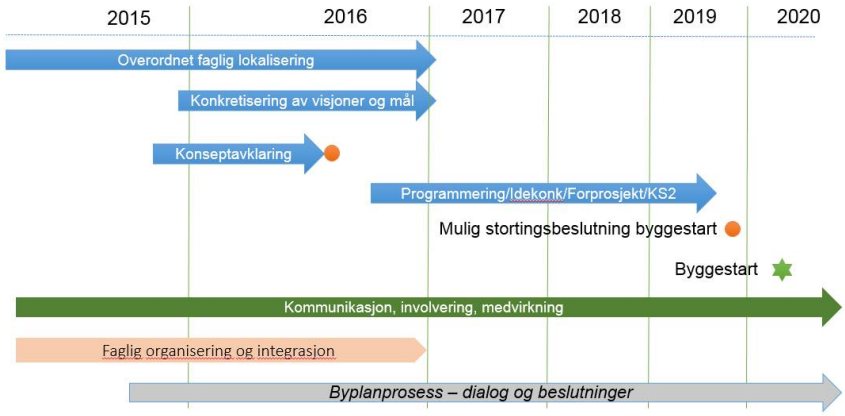

Prosjektene beskrevet i det videre ble ikke planlagt som del av NTNUs flytting av Dragvollmiljøene og samling av campus i Gløshaugenområdet. De ligger dermed utenfor prosessen med konseptvalg og kvalitetssikring av samling i Trondheim og har egne løp framdriftsmessig og finansielt.

Teknologibygget, bygg for lærer- og tolkeutdanning samt Elgesetergate 10

Disse tre prosjektene er basert på oppgradering- og arealebehov for aktiviteter i det som før fusjonen var HiST.

Nytt teknologibygg på Kalvskinnet er under bygging. Det skal bidra til en samling av bachelorutdanningen innen teknologifagene (tidligere HiST). I tillegg bidrar nybygget til frigjøring av arealer i nabokvartalet slik at dette blir tilgjengelig for lærer- og tolkeutdanningen. Teknologibygget består av ca 15 000 kvm nybygg og 1000 kvm ombygging. De tiltenkte fagmiljøene ved fakultet for Teknologi flytter inn i Teknologibygget på Kalvskinnet når bygget står ferdig desember 2016, i henhold til plan.

Bygg for Lærer- og tolkeutdanningen (tidligere HiST) består av en kombinasjon av nybygg i og ombygging av et kvartal inntil Teknologibygget på Kalvskinnet. Prosjektet gjør at lærer- og tolkeutdanningen kan flytte fra Rotvoll og nært store deler av NTNU. Prosjektet omfatter ca 14 500

kvm nybygg og rehabilitering. Byggherre er E C Dahls Eiendom AS som det er inngått en 15 årig leieavtale med. Byggearbeidene har startet og i henhold til plan flytter lærer- og tolkeutdanning inn i dette kvartalet i desember 2017.

Nytt bygg for Helse- og sosialfagene er under planlegging i Elgesetergate 10. Dette bygget skal legge til rette for at helse- og sosialfagene som i dag er lokalisert i et tidligere kontorbygg på Tunga, kan samles ved de øvrige helsefagene ved NTNU. Prosjektet skal være på inntil 13 000 kvm og det er bevilget midler til oppstart av prosjektering. Kunnskapsdepartementet har bedt Statsbygg starte planleggingen av nytt bygg frem til ferdig forprosjekt er bevilget. Programmering av bygget er i gang og nybygget må sees i sammenheng med utvikling av fremtidens campus for nye NTNU. Det må derfor utformes med tilstrekkelig generalitet og fleksibilitet.

Disse tre prosjektene innebærer et kvalitativt løft ved at de gir lokaler spesielt tilrettelagt for undervisnings- og forskningsvirksomhet og i tillegg fører til sterkere samling av NTNUs aktivitet og byintegrasjon. Campusprosjektet legger som premiss at nye bygg er så fleksible at NTNU kan håndtere fremtidige endringer. Dette er spesielt viktig med hensyn til prosessene som pågår våren 2016 med faglig og administrativ organisering og overordnet lokalisering.

Ocean Space Center

Prosjektet har vært under utredning siden 2008. Det ble gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) og kvalitetssikring (KS1) av ekstern kvalitetssikrer i 2012 og 2013. Etter dette ble det besluttet å gå videre med et alternativ D-flex i tillegg til et 0+ alternativ med kun lett renovering av anlegget. I KS1-prosessen foreslo ekstern kvalitetssikrer en Alternativ D-flex, noe som betød at dette alternativet ikke var tilsvarende utredet som de øvrige konseptene. Dette krevde en videre utredning og optimalisering av dette alternativet.

Under den videre utredningen har en så utviklet et alternativt konsept som synes å være bedre og mer fleksibelt både for NTNU og for MARINTEK. Nærings- og Fiskeridepartementet (NFD) er i avsluningsfasen med valg av konsulent for en tilpasset konseptvalgutredning som skal vurdere det nye alternative konseptet opp mot D-flex. NFD har meddelt at prosessen vil komme i gang etter påske 2016. NFD forutsetter at ekstern kvalitetssikring (KS1) avsluttes høsten 2016.

NTNU planlegger å etablere en arbeidsgruppe som under ledelse av campusprosjektet leverer det grunnlag og tilleggsutredninger NFD måtte ha behov for i arbeidet med tilpasset KVU og KS1. Forskningsinstitusjonen MARINTEK er en sentral aktør i anlegget.

Campus Ålesund

Det vises til orientering gitt i desember 2016.
Bygging av NMK2 campus Ålesund startet i november 2015. Byggingen går etter planen og det ferdigstilles til semesterstart høsten 2017. I tillegg er NTNU sterkt involvert i Ålesund kommunes arbeid med en områdeplan hvor campus er kjerneområdet, men som også omfatter influensområder og tema med stor betydning for NTNU. Ålesund kommune velger i disse dager konsulent for planarbeidet. NTNU sitter i kommunens referansegruppe sammen andre interessenter og har godt inngrep i planarbeidet.

Nybygg campus Gjøvik

Det vises til orientering gitt i desember 2016.
Bygget planlegges med 5000 kvm, hovedsakelig med undervisningsrom og arealer til kontorer for administrasjon og faglærere. Bygget er nødvendig for å sikre gode arbeidsforhold for studenter og ansatte.
Prosess med valg av entreprenør er avsluttet og byggearbeidene er forutsatt å starte våren 2016.
Planen er at nybygget skal være klart til bruk høstsemesteret 2017.

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
O-sak 10/16

24.02.2016
Saksansvarlig: Frank Arntsen
Saksbehandler: Roar Tobro

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: UTREDNING AV FRAMTIDIG RAMMEFORDELINGSMODELL

Formål med saken:
Formålet med saken er å orientere styret om arbeidet som er igangsatt med utrede forslag til en framtidig rammefordelingsmodell (RFM) for NTNU.

---

1. Bakgrunn

Gjennomføringen av fusjonen, iverksetting av ny faglig og administrativ organisering, samt innføring av et nytt finansieringssystem for universitets- og høgskolesektoren, gjør at det er behov for å utvikle en ny modell for intern fordeling av bevilgningene som NTNU mottar gjennom statsbudsjettet. Modellen som skal utvikles er gitt arbeidstittel «Rammefordelingsmodell (RFM). Utredning og beslutning må legges opp slik at ny modell kan tas i bruk fra og med budsjettåret 2018. Dette innebærer at styrevedtak om ny modell må fattes innen februar 2017.

2. Overgangsåret 2017:

En arbeidsgruppe bestående av representanter fra alle fusjonspartnerne har utredet mulige mellomløsninger for hvordan inntektsfordeling og budsjettprosesser kan gjennomføres i overgangsåret 2017. Dekanmøtet har diskutert ulike modeller og vurderingen er at NTNU i Ålesund, NTNU i Gjøvik, tidligere HIST og de gamle NTNU-fakultetene viderefører sine finansieringsmodeller for budsjettåret 2017. Dette betyr at budsjetteringen gjøres på laveste organisatoriske nivå (legoklosser), og at budsjettene deretter aggregeres sammen i forhold til den nye organiseringen som trer i kraft fra 1. januar 2017. Styrets vedtak om ny fakultetsstruktur innebærer at budsjettprosessene for 2017 langt på veg kan gjennomføres på samme måte som tidligere og med begrensede tilpasninger i overgangsfasen.

3. Ny rammefordelingsmodell fra 2018:

Rammefordelingsmodellen skal benyttes for å fordele bevilgningen som NTNU mottar gjennom statsbudsjettet videre på ulike virksomhetsområder, formål og budsjettenheter internt i NTNU. NTNU har en rekke andre inntektskilder som ligger utenfor modellen, og som påvirker den samlede ressurstilgangen, dimensjoneringen og dermed helheten i NTNUs budsjetter, ressursbruk og virksomhet. Modellen skal bygges opp av ulike moduler. Modellen er viktig for å avveie og balansere ulike forhold vedrørende NTNUs samlede ressursbruk.

Insentivene som legges inn i ny RFM et viktige redskaper for å realisere NTNUs overordnede mål, slik de kommer til uttrykk i NTNUs strategi og fusjonsplattformen. Viktige føringer for arbeidet med en ny modell er bl.a. at den:

- Ivaretar NTNUs teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil og rolle som breddeuniversitet
- Stimulerer til økt kvalitet i utdanning og forskning
- Bidrar til å styrke samspillet med arbeids- og næringslivet
- Gir organisasjonen insentiver til økt ekstern finansiering
- Stimulerer til å utvikle mer innovative utdanninger
- Gir fakultetene og enhetene nødvendig strategisk handlingsrom

Rektor har oppnevnt en arbeidsgruppe som har fått i oppdrag å utrede forslag til framtidig RFM. Gruppens mandat og sammensetning framgår av vedlegg.

4. Framdriftsplan:

Ny RFM skal tas i bruk fra og med budsjettåret 2018. Dette innebærer at modellen må være klar til plan- og budsjettprosessen startes opp på nyåret i 2017. Modellen må videre utformes og innrettes i forhold til NTNUs framtidige faglige og administrative organisering, som styret etter planen skal beslutte i august 2016.

Følgende milepæler er fastsatt:

Mar 2016:	Orientering til styret om mandat og framdriftsplan
Aug 2016:	Styret beslutter framtidig organisering
	Styret drøfter prinsipper for ny RFM
Sep/Okt 2016:	Høringer
Des 2016:	Styret beslutter ny RFM
Jan 2017	Implementering i PBO-prosessen for 2018
Feb-Aug 2017	Tilpasninger av RFM på fakultets- og enhetsnivå

Tidsplanen som er lagt for implementering gjør at ledelsen ved de nye fakultetene vil kunne arbeide videre med tilpasninger og implementering av ny RFM i egen enhet som del av budsjettprosessen våren 2017.

Vedlegg:
Mandat for utredning av ny rammefordelingsmodell

NTNU

Dato 15.02.2016

Referanse Roar Tobro

UTREDNING AV FRAMTIDIG RAMMEFORDELINGSMODELL (RFM)
MANDAT

Mandat:
Gruppen skal utrede forslag til en framtidig rammefordelingsmodell (RFM) som:

- Bidrar til å realisere NTNUs visjon og langsiktige mål slik det framgår av fusjonsplattformen og NTNUs strategi «Kunnskap for en bedre verden»
- Sikrer at NTNU har tilstrekkelige rammer til å gjøre overordnede strategiske prioriteringer og omstillinger
- Sikrer en helhetlig og balansert ressursfordeling i henhold til styrets prioriteringer og NTNUs framtidige organisering
- Gir muligheter for tydelig strategisk styring og langsiktig planlegging på ulike nivå
- Stimulerer til samarbeid på tvers av fagmiljø og organisatoriske enheter
- Er enkel, transparent og forutsigbar

Formålet med utredningen er å utvikle en framtidig RFM for intern fordeling av den årlige, samlede grunnbevilgningen som NTNU mottar direkte fra Kunnskapsdepartementet gjennom statsbudsjettet og det årlige tildelingsbrevet. Følgende premisser legges til grunn for arbeidet:

- nytt finansieringssystem for universiteter og høgskoler gjeldende fra 2017
- styrets vedtak om NTNUs faglige og administrative organisering gjeldende fra 01.01.2017,
- styrets vedtak om innsparinger i administrativ kapasitet på 5% i 2017 + 5% i perioden 2017-19
- styrets vedtak om at nivået på bevilgningen til strategi- og omstillingsmidler på institusjonsnivå skal videreføres (5% - jfr. styrevedtak S-7/13)

Rammefordelingsmodellen skal benyttes som en modell for å fordele den gjenværende bevilgningen videre på ulike virksomhetsområder og budsjettenheter på nivå 1 og 2 på NTNU. NTNU har en rekke andre inntektskilder som ligger utenfor RFM, og som påvirker den samlede ressurstilgangen, dimensjoneringen og dermed helheten i NTNUs budsjetter, ressursbruk og virksomhet. RFM er viktig for å avveie og balansere ulike forhold vedrørende NTNUs samlede ressursbruk.

Gruppen skal vurdere hvilke resultater og effekter som modellene som institusjonene i dag benytter har bidratt til. Gruppen skal videre utrede hvilke moduler som en framtidig RFM bør bygges opp og sammensettes av. Gruppen skal videre vurdere hvordan internhusleie (felles eller campusvis) kan integreres i RFM, og slik at etterslep på vedlikeholdsinvesteringer dekkes inn (jfr. O-sak 28/14).

Alle forslag til RFM skal ha en basisdel og en resultatavhengig del (insentiver) som gir fakulteter og andre organisasjonsenheter mulighet til

- å levere høy kvalitet over tid
- å gi konkurransedyktige arbeidsbetingelser for ansatte og studenter
- å drive langsiktig planlegging og foreta strategiske prioriteringer

Arbeidsgruppen skal utrede hvordan en framtidig RFM kan sammensettes av ulike moduler, vurdere sammensetningen og rendyrkingen av disse og styrken på de ulike insentivene som inngår.

Gruppen skal fremme forslag til minst to ulike rammefordelingsmodeller. Minst ett av forslagene skal bygge videre på Kunnskapsdepartementets finansieringsmodell. Gruppen skal utrede hvordan informasjonen som RFM gir kan integreres i NTNUs plan- og budsjettarbeid, herunder foreslå hvordan innfasing av ny RFM bør foregå og evt. overgangsordninger i implementeringsfasen.

Organisering og arbeidsform:
Dekanmøtet har rollen som styringsgruppe for prosjektet, mens det oppnevnes en egen arbeidsgruppe som forestår selve utredningen. Arbeidsgruppen skal bruke dekanmøtet aktivt underveis i prosessen for å diskutere problemstillinger og aktuelle løsninger, men de endelige forslagene står for arbeidsgruppens regning. Når saken diskuteres i dekanmøtet skal arbeidstakerorganisasjonene inviteres.

Utredningen skal gjennomføres slik at det gis muligheter for involvering og innspill underveis fra ulike deler av organisasjonen. Det skal gjennomføres høringer underveis i arbeidet. Det etableres et eget prosjektsekretariat som bistår arbeidsgruppen i utredningsarbeidet. Det kan etableres undergrupper for å utrede delområder ved behov. I tillegg settes det av egne kommunikasjonsressurser for å sikre god informasjon om arbeidet underveis.

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
01.03.2016
Saksansvarlig: Frank Arntsen
Saksbehandler: Hanne Bergfjord

O-sak 11/16

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Oppsummering av årsregnskap 2015, budsjett 2016 og langtidsbudsjett 2016-2019

Formål

- Gi styret en oppsummering av internregnskap 2015 for det nye fusjonerte NTNU, samt en overordnet vurdering av økonomisk situasjon ved inngangen til 2016.
- Gi en orientering om budsjett 2016 og langtidsbudsjett 2016-2019, inkl risiki og tiltak.

1. Oppsummering årsregnskap 2015 for det nye NTNU

Vi vil her gi en oppsummering av regnskap 2015 både for den enkelte institusjon og for det fusjonerte NTNU.

Tabellen under viser noen nøkkeltall for 2015: (alle tall i 1000kr)

	Gamle NTNU	Tidl. HiST	Tidl. HiG	Tidl. HiÅ	**Sum fusjonerte NTNU**
Bevilgningsøkonomien					
Bevilgning 2015	4 274 317	997 236	293 722	252 678	**5 817 953**
Endring ubrukte bevilgninger i 2015	24 918	133 545	14 641	6 008	**179 112**
Budsjettavvik*	99 610	156 893	19 749	20 669	**296 921**
Nivå ubrukte bevilgninger pr utgangen av 2015	346 245	216 894	54 124	50 697	**667 960**
BOA					
Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) 2015**	1 691 521	65 320	57 547	43 678	**1 858 066**

Tabell 1: Resultater 2015 (alle tall i 1000 kr)

* Alle enheter hadde budsjettert med et negativt resultat i 2015 (nedbygging av ubrukte bevilgninger). Positive tall på budsjettavvik viser at man ikke har klart å ta igjen så mye av den utsatte aktiviteten som man hadde planlagt.
** Prosjekter eller aktiviteter som ikke er fullfinansiert over grunnbevilgning fra KD defineres enten som bidrags- eller oppdragsfinansiert aktivitet.(BOA) Med bidragsfinansiert aktivitet menes prosjekter hvor vi henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder, uten krav til leveranser (uten motytelse) ved avtale/kontraktsinngåelse. Med oppdragsfinansiert aktivitet menes prosjekter vi utfører mot vederlag (betaling) fra ekstern(e) oppdragsgiver(e), og med krav til leveranser ved avtale/ kontraktsinngåelse

Summen av årsregnskapene i 2015 for de fire institusjonene viser altså at bevilgningen til det fusjonerte NTNU var 5.818 mill.kr. Innenfor bevilgningsøkonomien viser regnskapet et positivt resultat på 179 mill.kr. Med unntak av HiST, har alle institusjoner i hovedsak brukt opp midlene mottatt fra Kunnskapsdepartementet i 2015. Ca 70 mill.kr av det positive resultatet på HiST i 2015 er knyttet til utstyrsmidler mottatt til nytt teknologibygg. Totalt er ca 90 mill.kr av de ubrukte bevilgningene på HiST øremerket til utstyr i nybygg, og planlegges brukt i 2016/2017.

Resultat 2015 er totalt for nye NTNU betydelig bedre enn budsjettert, noe som i hovedsak skyldes høyere inntektsnivå enn forventet i budsjettet. Totale ubrukte bevilgninger ved utgangen av året er 668 mill.kr, som tilsvarer 11,5% av bevilgning i 2015. BOA-aktiviteten for det nye NTNU var i 2015 totalt 1858 mill.kr.

1.1 Gamle NTNU:

Regnskap viser at 99,4% av bevilgning fra KD er brukt opp i 2015, og ubrukte bevilgninger bygges opp med 25 mil.kr. Resultatet er ca 100 mill. bedre enn budsjettert, noe som i sin helhet skyldes høyere inntekter enn kostnader ved fakultetene. Dette forklares i hovedsak av to faktorer; stor vekst i BOA-aktiviteten og dermed høyere inntekt inn i bevilgningsøkonomien derfra enn forventet[1], samt at nivået på sykelønn/permisjons-refusjoner var betydelig underbudsjettert. Regnskapsførte refusjoner endte på samme nivå som i 2014, men altså vesentlig høyere enn budsjettert. Totalt sett har vi altså i 2015 ikke klart å heve aktivitetsnivået helt i takt med inntektsøkningen.

2015 har vært et innføringsår for TDI-modellen/fullkostmodellen, og vi har med det synliggjort et mer fullstendig og korrekt regnskap enn tidligere. Det jobbes fortsatt med å få et mer helhetlig bilde av samspillet mellom BOA-økonomien og bevilgningsøkonomien, for dermed også å være i bedre stand til å budsjettere disse transaksjonene på et mer realistisk nivå. Innføring av ny versjon av prosjektstyringsverktøyet Maconomy (i juni) har medført noen utfordringer i forhold til korrekte BOA-regnskap gjennom året i 2015.

Eiendomsområdet ved gamle NTNU har hatt høy aktivitet i 2015, noe som også er planlagt inn i 2016. Av pågående arbeid er rehabilitering av Kjemiblokk 3, oppgradering av laboratorier i Varmeteknisk (ESFRI) og rehabilitering av Thingvallagården de største prosjektene. De to sistnevnte skal etter planen ferdigstilles i 2016.

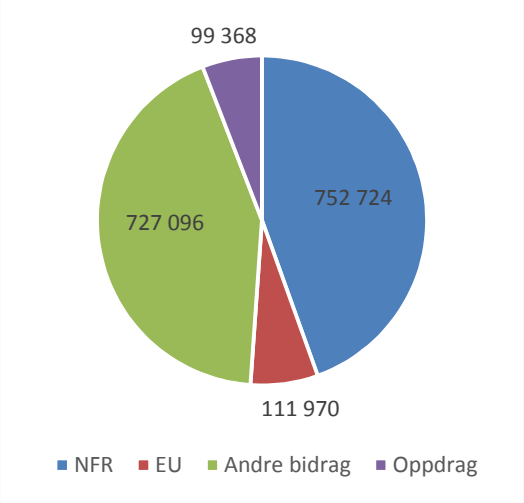

Figur 2:Fordeling ulike finansieringskilder for BOA-aktivitet gamle NTNU i 2015 (alle tall i 1000kr)

Gamle NTNU hadde i 2015 en BOA-aktivitet på 1.691 mill.kr, en aktivitetsøkning på ca 9% sammenlignet med 2014. Det har væt en betydelig vekst i NFR de siste par årene, delvis forklart av at institusjonen har fått tilslag på mange nye senter (SFI/SFF) som nå er under oppbygging. Veksten har også vært god innenfor EU-finansiert aktivitet. Denne aktiviteten er i 2015 ca 11% høyere enn i 2014. Det er stort fokus i organisasjonen på å øke tilslagene på søknader inn mot EU, så EU-finansiert aktivitet forventes å øke ytterligere de kommende år. Annen bidragsfinansiert aktivitet er i stor grad knyttet til bidrag fra samarbeid med næringsliv/private (315 mill.kr) og samarbeidsorganet ved Helse-Midt Norge (ca 200 mill.kr) Innenfor oppdragsfinansiert aktivitet, ser vi en liten nedgang mot foregående år, primært fordi en del av aktiviteten som tidligere ble klassifisert som oppdrag, fra og med 2015 er definert som aktivitet innenfor bevilgningsøkonomien. Ved gamle NTNU utgjorde BOA-inntektene ca 27% av totale inntekter i 2015.

[1] I form av indirekte kostnader, leiestedsinntekter og lønnsoverføringer

1.2 Tidligere HiST

Regnskap viser her en oppbygging av ubrukte bevilgninger med 136 mill.kr i 2015. Av dette utgjør mottatte utstyrsmidler til nytt teknologibygg 70 mill.kr. Dette bygget skal etter planen stå ferdig 1/1-17, og pengene planlegges derfor brukt i 2016. I budsjettet for 2015 ble 22 mill. kr ikke disponert og øremerket til utstyr i nytt bygg for lærerutdanning, som forventes ferdigstilt til januar 2018. I tillegg blir 20 mill av ubrukt bevilgning for 2015 også avsatt til utstyrsinvesteringer. Fakultetene ved tidligere HiST har også gjennomgående et lavere aktivitetsnivå enn budsjettert. Dette skyldes i stor grad forsinkelser i ansettelser. Noen fakulteter har den senere tid hatt en betydelig bevilgningsøkning, men har foreløpig ikke klart å øke aktiviteten tilsvarende.

Tidligere HiST hadde i 2015 en BOA-aktivitet på 65,3 mill.kr. Dette tilsvarer en vekst på 22,3% fra 2014. En stor andel av BOA-aktiviteten ved tidl HiST er knyttet til etter- og videreutdanning. BOA-inntektene utgjør her 6% av de totale inntektene.

1.3 Tidligere HiG

Regnskap viser en oppbygging av ubrukte bevilgninger med 15 mill.kr, og et budsjettavvik mot planlagt aktivitet på ca 20 mill.kr. Budsjettavviket forklares i hovedsak av høyere inntekter enn budsjettert; 4 mill.kr mer bevilgning til CCIS-senter, 3,85 mill.kr mer bevilgning til UU-lab, 6 mill.kr mer inntekt fra fylkeskommunen til nybygg m.m. Disse midlene planlegges brukt i 2016/2017.

Tidligere HiG hadde i 2015 en BOA-aktiviteten på 57,5 mill. Dette tilsvarte en realvekst på 17,7% fra 2014. EU-aktiviteten er uforandret, mens aktivitetsøkningen er andelsmessig relativt likt fordelt mellom NFR, andre bidrag og oppdragsaktivitet. BOA-inntektene utgjør 15,6% av de totale inntektene.

1.4 Tidligere HiÅ

Regnskap viser en oppbygging av ubrukte bevilgninger med 6 mill.kr, og et budsjettavvik mot planlagt aktivitet på 21 mill.kr. Budsjettavviket forklares delvis av merinntekter på ca 7 mill.kr fra kunnskapsdepartementet knyttet til Markom-prosjektet (Maritim kompetanse). BOA-aktiviteten er også her større enn forventet, og bidrar med mer midler inn i bevilgningsøkonomien enn forventet. Tidligere HiÅ har anordnet internregnskapet sitt litt annerledes enn de øvrige tre institusjonene, så tallene for budsjettavvik 2015 er derfor ikke direkte sammenlignbar med de andre tre foretakene.

Tidligere HiÅ hadde i 2015 en BOA-aktivitet på 43,7 mill.kr. Dette tilsvarer en realvekst på 19,4% fra 2014. EU og NFR-aktiviteten er redusert noe, mens oppdragsvirksomheten har økt vesentlig, og da særlig oppdrag fra næringslivet. Bidragsaktivitet finansiert av næringslivet har også hatt en vekst i 2015. BOA-inntektene utgjør 14,1% av de totale inntektene.

1.5 Overordnet vurdering av økonomisk situasjon ved inngangen til 2016

Totalt sett viser altså resultatet at alle fusjonerte enheter hadde et positivt resultat innenfor bevilgningsøkonomien i 2015, og dermed en oppbygging av ubrukte bevilgninger. Dette positive resultatet kan i hovedsak forklares av mer inntekter fra samspillet med BOA-virksomheten enn forventet, og at man ikke har klart å iverksette tilsvarende høyere aktivitet i inneværende år.

Som nevnt innledningsvis utgjorde ubrukte bevilgninger ved utgangen av 2015 ca 11,5% av bevilgningsnivå i 2015. Med unntak av ca 90 mill. kr avsatt sentralt på tidl. HiST, til utstyrsmidler til nye bygg, ligger det aller meste av ubrukte bevilgninger på institutt- og fakultetsnivå. Positive, og til dels store, budsjettavvik var gjennomgående for de fleste fakulteter i 2015. For flere fakulteter var i tillegg det endelige budsjettavviket høyere enn prognoser gitt etter andre tertial 2015.

Rektor vurderer dagens avsetningsnivå til å være i øvre sjikt av det som er ønskelig. Det er derfor ikke en ønsket situasjon at ubrukte bevilgninger bygges ytterligere opp i 2016, og det forventes at alle fakulteter har en fortløpende oppfølging av aktiviteten for å kunne iverksette alternative tiltak/aktiviteter dersom prognosen ser ut til å avvike fra budsjett/plan. Rektor vil som følge av årsregnskap 2015 innføre fire konkrete tiltak for å skape incentiver for å holde trykket på den planlagte aktiviteten oppe og samtidig unngå en situasjon med ytterligere oppbygging av avsetningsnivået hos fakultetene i 2016. Disse tiltakene vil bli nærmere beskrevet i kapittel 2.

2. Budsjett 2016

NTNU har i 2016 budsjettert med høyere kostnader enn inntekter. Kostnadene innenfor bevilgningsøkonomien utgjør til sammen 7 243 mill. kr og er 136 mill. kr høyere enn budsjetterte inntekter. Dette innebærer at NTNU planlegger å bruke opp bevilgningen fra departementet på 5 913 mill. kr, samt å redusere ubrukte bevilgninger. I tillegg forventes en BOA-aktivitet på anslagsvis 2 mrd. kr.

De fleste fakultetene ved gamle NTNU planlegger å ta igjen noe etterslep fra 2015 samt at utstyrsbevilgningen til nytt sykehus skal brukes opp i år. Av store eiendomsprosjekter i år skal kjemiblokk 3 videreføres, samt at oppgradering av laboratorier i Varmeteknisk og rehabilitering av Thingvallagården skal sluttføres. Utbedring av tak på realfagsbygget starter opp i løpet av året. Totalt planlegges bygg-og vedlikeholdsaktivitet for anslagsvis 350 mill kr i 2016. Tidligere HiST planlegger investering i inventar til nytt teknologibygg for totalt 99 mill. kr i 2016.

Erfaring fra tidligere år viser at vi ofte er for optimistisk i budsjettet og planlegger å gjennomføre mer aktivitet enn det som viser seg å være realistisk, samtidig som inntektene gjerne også ender opp med å bli høyere enn forventet (gjennom samspillet med BOA). Risikoen i budsjettet er derfor både at gjennomføringstakt for aktiviteter er lagt for ambisiøst i forhold til det som er gjennomførbart, og at vi ikke klarer å iverksette økt aktivitet tilsvarende de merinntekter vi eventuelt får i forhold til budsjett. Disse risikoene gjelder spesielt noen av fakultetene. Det er også en viss risiko for at noe av de budsjetterte investeringene i utstyr til nytt teknologibygg ved tidligere HIST kan bli forskjøvet til 2017.

Tidligere høgskoler har i år måtte forholde seg til nye budsjettrutiner og et nytt oppsett av internregnskapet, noe kvaliteten i budsjettene også kan bære preg av. Det forventes at generell budsjettkvalitet vil bedre seg når den nye organisasjonen har satt seg. Rektors vurderinger er at det samlede kostnadsnivået kan være budsjettert noe høyt for 2016, men at vi i alle fall kommer til å ha et kostnadsnivå som tilsvarer inntektsnivået i 2016, og dermed unngå ytterligere oppbygging av ubrukte bevilgninger.

2.1 Tiltak 2016

Som følge av budsjettavvik og oppbygginger av ubrukte bevilgninger ved fakultetene i 2015, ønsker Rektor å innføre fire konkrete tiltak i forbindelse med budsjettoppfølging 2016:

1. **Sterkt fokus på prognose som styringsverktøy gjennom hele året**
    - Krav om oppdatert BOA-regnskap og ivaretakelse av fullkostmodellen

For å ha løpende oversikt over økonomien ved den enkelte enhet, vil vi ha sterkt fokus på prognoser også i 2016. Det forventes månedlig gjennomgang av regnskap ved det enkelte fakultet, hvor man gjør opp status i gjennomført aktivitet ihht til plan, og utarbeider en prognose. Det forventes da at det iverksettes alternative tiltak for å holde planlagt aktivitetsnivå dersom prognosen viser avvik i forhold til budsjett.

2. **Inndragning/omdisponering av fakultetsavsetninger utover 12% av driftsbevilgning ved utgangen av 2016.**

Det er ikke en ønskelig situasjon for NTNU at det bygges opp for store ubrukte bevilgninger ved fakultetene. Rektor vil derfor for 2016 *inndra og omdisponere* avsetningsnivå utover 12% av driftsbevilgning ved fakultetene ved utgangen av året. Det vil i praksis si at Rektor prioriterer disse midlene inn mot tiltak som raskt kan iverksettes og som kommer fakultetene til gode. (f.eks til IKT, avansert vitenskapelig utstyr, bygg/vedlikehold etc).

3. **Inndragning/omdisponering av fakulteters mindreforbruk mot budsjett som er utover 3% av totale inntekter på bevilgningsøkonomien i 2016.**

Regnskap 2015 viser at mye penger som potensielt kunne vært benyttet til aktivitet innenfor kjernevirksomheten blir stående ubrukt ved fakultetene. Dette er ikke en ønskelig situasjon, men heller ingen ny situasjon. For å skjerpe incentivene til å holde trykket oppe på den planlagte aktiviteten for 2016, ønsker derfor Rektor å inndra/omdisponere fakulteters budsjettavvik *utover 3% av totale inntekter i bevilgningsøkonomien* ved utgangen av året

4. **Krav om økonomisk balanse ved det enkelte fakultet i langtidsbudsjettet.**

Da det heller ikke er ønskelig at fakultetene planlegger med et *for* høyt aktivitetsnivå over lengre tid, forventes at alle enheter legger opp til en aktivitet som er tilpasset inntektsnivået i langtidsperioden (4 år), og at avsetningsnivået skal være i pluss ved utgangen av langtidsperioden.

3. Langtidsbudsjett 2016-2019

I forbindelse med årsavslutning 2015 og budsjett 2016 har det vært arbeidet med langtidsbudsjett for perioden 2016-2019 for hele organisasjonen. Langtidsbudsjettet gir en oversikt over fremtidige inntekter, forpliktelser og planlagt aktivitet sett ut i fra nåværende organisering og prioriteringer. Langtidsbudsjettene vil være beheftet med usikkerhet nå når organisasjonen står overfor en faglig omorganisering. I første rekke er det tenkt at det foreliggende langtidsbudsjettet er et øyeblikksbilde av nåværende situasjon ved enhetene, og vil være et utgangspunkt for videre arbeid når ny faglig organisering er på plass.

Vi kan konstatere at langtidsbudsjettet gir god oversikt over de investeringer som er planlagt når det gjelder vedlikeholdsetterslepet på eiendom, samt de forpliktelser som er gjort med hensyn på nybygg og leiekostnader. Samlet sett ser også driftsbudsjettet ut til å ligge på et fornuftig nivå. Vedtak knyttet til ny faglig organisering, ny inntektsfordelingsmodell og ny administrativ organisering vil være av stor betydning for det videre arbeidet med langtidsbudsjettet.